

การนำนโยบายปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ พื้นที่อำเภอเขมราฐ
จังหวัดอุบลราชธานี

เทวราช ทองเทพ

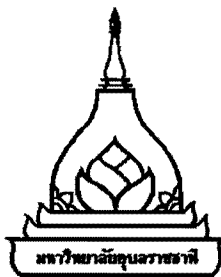
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

พ.ศ. 2553

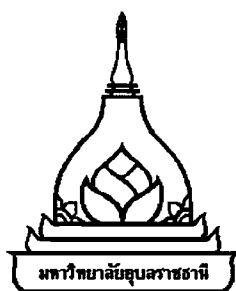
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

**IMPLEMENTATION OF DRUG SUPPRESSION POLICIE
IN KHEMMART DISTRICT UBONRATCHATHANI PROVINCE**

THEWARAJ THONGTHEP

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF PUBLIC ADMINISTRATION
MAJOR IN PUBLIC ADMINISTRATION
FACULTY OF POLITICAL SCIENCE
UBON RATCHATHANI UNIVERSITY
YEAR 2010**

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ปริญญา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์

เรื่อง การนำนโยบายปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ พื้นที่อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี

ผู้วิจัย นายเทวราช ทองเทพ

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

.....
(ดร.เพ็ชรรัตน์ ไสยสมบัติ) อาจารย์ที่ปรึกษา
.....
(ศาสตราจารย์ ดร.เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ) กรรมการ
.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ) กรรมการ
.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ) คณบดี

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี รับรองแล้ว

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุทิศ อินทร์ประสิทธิ์)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ปีการศึกษา 2553

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยมีความสนใจในเรื่องการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดน เนื่องจากงานวิจัยเกี่ยวกับการปราบปรามยาเสพติดมีน้อย และปัญหาเสพติดเป็นปัญหาที่สำคัญที่คอยบ่อนทำลายสังคมตลอดมา รัฐบาลได้สูญเสียเงินงบประมาณจำนวนมากในการที่จะแก้ไขปัญหายาเสพติดให้หมดไป รัฐบาลหลายยุคหลายสมัยได้ให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ทั้งในเรื่องการปราบปรามยาเสพติด การป้องกันกลุ่มเสี่ยงต่อยาเสพติด และการบำบัดรักษาผู้ติด/ผู้เสพยาเสพติด แต่ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดโดยเฉพาะยาบ้ากลับไม่ได้ลดลงเลยกลับมีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ปัญหาส่วนหนึ่งมาจากการลักลอบนำเข้ายาเสพติดจากภายนอกประเทศ ซึ่งมีปัญหานักที่พื้นที่ภาคเหนือเนื่องจากอยู่ใกล้แหล่งผลิตยาเสพติด และมีแนวพรมแดนพินดินติดต่อกันทำให้ขบวนการค้ายาเสพติดลักลอบยาเสพติดเข้ามาในประเทศไทยได้อย่างง่ายดาย หลังจากที่มีการปราบปรามอย่างหนักในพื้นที่ภาคเหนือ กลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดได้หันมาใช้พื้นที่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเฉพาะด้านอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี เป็นพื้นที่นำเข้ายาเสพติด จากการปฏิบัติงานของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องในการปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่อำเภอเขมราฐ มีผลการจับกุมยาเสพติดได้เป็นจำนวนมากจนเป็นที่สนใจของฝ่ายนโยบายได้มีการกำหนดให้อำเภอเขมราฐ เป็นอำเภอที่ต้องดำเนินการสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดนเพื่อลดปริมาณการลักลอบนำเข้ายาเสพติดให้ได้ จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจว่าเพราะเหตุใดจึงมีการลักลอบนำเข้ายาเสพติดอย่างต่อเนื่องในขณะที่หน่วยงานภาครัฐเร่งดำเนินการปราบปรามยาเสพติด

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงด้วยดี ด้วยความกรุณาของ ศาสตราจารย์ ดร.เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ ที่ได้ให้ความกรุณามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และได้ให้คำแนะนำในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์ถูกต้อง ขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยทุกท่าน ซึ่งล้วนแต่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ และเชี่ยวชาญในการปราบปรามยาเสพติด ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูล และข้อเสนอแนะ สุดท้ายขอขอบพระคุณคณะกรรมการทุกท่านที่สอนในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ที่กรุณาถ่ายทอดความรู้จนผู้วิจัย มีความรู้เพียงพอในการทำวิทยานิพนธ์ ท้ายนี้ขอขอบพระคุณท่านอาจารย์เพชรรัตน์ ไสยสมบัติ อาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้ให้คำแนะนำ และกรุณาตรวจวิทยานิพนธ์จนเสร็จด้วยดี ผู้วิจัยจะนำความรู้ที่ได้รับจากคณะกรรมการทุกท่าน ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศ และสังคมต่อไป

(นายเทวราช ทองเทพ)

ผู้วิจัย

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : การนำนโยบายปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ
พื้นที่อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี

โดย : เทวราช ทองเทพ

ชื่อปริญญา : รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา : รัฐประศาสนศาสตร์

ประธานกรรมการที่ปรึกษา : ดร.เพชรรัตน์ ไสยสมบัติ

ศัพท์สำคัญ : นโยบายสาธารณะ การปราบปรามยาเสพติด

การวิจัยเรื่อง “การนำนโยบายปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ พื้นที่อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี” มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ (1) เพื่อศึกษาสถานการณ์ยาเสพติด พื้นที่อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี (2) เพื่อศึกษารูปแบบการลักลอบการค้ายาเสพติดตามแนวชายแดนต่อการปราบปราม ในพื้นที่อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี และ (3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายการปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ พื้นที่อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเอกสารของทางราชการ และจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูล ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล โดยการตรวจสอบข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลายฝ่าย

สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1) สถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่อำเภอเขมราฐ ยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง และมีแนวโน้มที่จะรุนแรงมากขึ้น ยาเสพติดที่สำคัญคือ “ชาบ้า” ซึ่งมีการลักลอบนำเข้าอย่างต่อเนื่อง ขบวนการค้ายาเสพติดมีทั้งประชาชนชาวไทย-ลาว นักการเมืองท้องถิ่น ข้าราชการไทย-ลาว โดยราษฎรลาว ข้าราชการลาว เป็นกลไกสำคัญในการค้ายาเสพติด

2) รูปแบบการลักลอบการค้ายาเสพติดในพื้นที่อำเภอเขมราฐ พบว่าขบวนการการค้ายาเสพติดมีการจัดองค์กรที่ซับซ้อนเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่าย ทำให้ยากแก่การเข้าถึงในการขนยาเสพติดจะว่าจ้างราษฎรลาวลำเลียงมาในลักษณะกองทัพนคร ชุกซ่อนไว้ตามร่างกาย เครื่องใช้ต่างๆ เพื่อนำสู่พื้นที่คอนใน และกรุงเทพมหานคร และมีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการค้ายาเสพติด

3) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ เรียงลำดับความสำคัญ ดังนี้

3.1) ปัจจัยด้านความร่วมมือ หรือการตอบสนองของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่รับรู้นโยบายการปราบปรามยาเสพติด แต่การปราบปรามยาเสพติด ไม่ประสบผลสำเร็จเนื่องจากเจ้าหน้าที่ ไม่บังคับใช้กฎหมายจริงจัง ผู้ปฏิบัติงานปราบปราม ยาเสพติดมีน้อย ขาดแคลนเครื่องมือ และขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่บางส่วนมีส่วน เกี่ยวข้องกับขบวนการค้ายาเสพติด และไม่ได้รับความร่วมมือจากประเทศเพื่อนบ้าน

3.2) ปัจจัยด้านลักษณะขององค์กรที่นำนโยบายไปปฏิบัติ พบว่าการ ดำเนินงานในระบบราชการมีความล่าช้า มีการผลักภาระระหว่างหน่วยงาน และยังพบว่าปัญหา ความวุ่นวายทางการเมืองส่งผลกระทบต่อความต่อเนื่องของนโยบายการปราบปรามยาเสพติด

3.3) ปัจจัยด้านทรัพยากรของนโยบาย พบว่างบประมาณในการปราบปราม กระจุกกระจายในหลายหน่วยงาน การจัดสรรล่าช้า และมีจำนวนจำกัดไม่เหมาะสมกับการปฏิบัติงานที่ต้อง เสี่ยงกับอันตราย สัดส่วนงบประมาณด้านการปราบปรามน้อยกว่างบประมาณด้านการป้องกัน ปัญหายาเสพติด เนื่องจากรัฐบาลมองว่าควรป้องกันปัญหายาเสพติดมากกว่าการปราบปราม

3.4) ปัจจัยด้านการสื่อสารระหว่างองค์กร และการควบคุม พบว่าหน่วยงาน ปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่อำเภอเขมราฐ มีหลายหน่วยงานมักประสบปัญหาในการประสานงาน ทำให้ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปราบปรามยาเสพติด

3.5) ปัจจัยด้านเงื่อนไข และทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง พบว่า ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำส่งผลให้ทั้ง ราษฎรลาว-ไทย หันมาค้ายาเสพติด เพราะเห็นว่ารายได้ดี ขณะที่ กลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดฉวยโอกาสจากความไม่สงบของสังคม การเมืองในประเทศจึงทำการ ลักลอบขนยาเสพติดเข้ามาในประเทศ

4) ปัจจัยด้านอื่นที่ส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติที่ ค้นพบจากการวิจัย ดังนี้

4.1) ลักษณะภูมิประเทศที่เอื้อต่อการลักลอบค้ายาเสพติด พบว่าสภาพ ภูมิประเทศอำเภอเขมราฐเป็นอุปสรรคในการปราบปรามยาเสพติด เนื่องจากมีแม่น้ำโขงกั้นแนว พรมแดน และอยู่ตรงข้ามแหล่งพักยาเสพติดที่สำคัญ มีเมืองคู่ขนานตลอดแนวพรมแดน ทำให้มีการ ลักลอบนำเข้ายาเสพติดอย่างต่อเนื่อง

4.2) บุคคลสองสัญชาติ เป็นกลุ่มบุคคลที่มีส่วนร่วมในขบวนการค้า ยาเสพติดตามแนวชายแดนอำเภอเขมราฐ เนื่องจากสามารถเดินทาง เข้า-ออก โดยใช้ช่องประเพณี ทำให้สามารถติดต่อซื้อขายยาเสพติด หรือลักลอบขนยาเสพติดได้โดยง่าย

ABSTRACT

TITLE : IMPLEMENTATION OF DRUG SUPPRESSION POLICIE IN KHEMMART
DISTRICT, UBONRATCHATHANI PROVINCE

BY : THEWARAJ THONGTHEP

DEGREE : MASTER OF PUBLIC ADMINISTRATION

MAJOR : PUBLIC ADMINISTRATION

CHAIR : PETCHARAT SAISOMBUT, Ph.D

KEYWORDS : PUBLIC POLICY DRUG SUPPRESSION

The purposes of this research were 1) to investigate the status of drug problems in Khemmarat District, Ubon Ratchathani, 2) to identify smuggling methods along the borderline against suppression in the district under investigation; and 3) to identify factors affecting implementation of drug suppression policies in Khemmarat District, Ubon Ratchathani Province.

This research was a qualitative study. The data were collected from government-issued documents and in-depth interviews with key informants. The data were triangulated with the use of different informants.

The findings are summarized as follows:

- 1) Drug problems in Khemmarat District were constant and showed a tendency to aggravate. The major traded drug was methamphetamine, which have been constantly smuggled into Thailand. Drug traffickers were Thai and Lao individuals, local politicians, and government officials of both countries. It was found that Lao counterparts were major players in the trafficking process.
- 2) The drug trafficking cartel in Khemarat District was organized as a complex network and was thus highly inaccessible. The network hired Lao nationals to individually carry the drug across the border by hiding it on their bodies or accompanying items; this tactic was referred in the local term as *Ant Army*. The destinations were inner provinces and Bangkok. This smuggling process was aided by modern technology.
- 3) Factors affecting policy implementation on drug suppression are discussed in the order of importance as follows:

3.1) In terms of cooperation and responsiveness by policy implementers, it was found that the majority of counter-narcotics officials acknowledged the policies. Nevertheless, the suppression was not effective because officials did not strictly enforce the law. The number of enforcement officers was low. In addition, there was shortage of equipment as well as no work initiative. Some officials themselves were involved in drug trafficking. Also absent was cooperation from the neighboring country.

3.2) With respect to the nature of policy-implementing agencies, it was found that its bureaucratic system was slow. In addition, not only did involved agencies deny responsibilities but they also claimed the responsibilities belonged to others. Also, the political unrest was found to have affected the continuity of policy implementation.

3.3) In terms of resources for policy implementation, it was found the the budget for drug suppression was allocated in different agencies. Its distribution was slow. Also, the budget was limited and thus not proportional to the amount of risk which enforcement officers took during operations. Suppression operations received a smaller proportion of funds compared to prevention operations because the government focuses on prevention rather than suppression.

3.4) In terms of inter-organizational communication of agencies involved in drug suppression in Khemmarat District, many organizations experienced coordination problems contributing to the ineffectiveness of drug suppression.

3.5) In terms of economic, social, and political conditions and resources, the current economic recession prompted Thai and Laos people to resort to drugs trafficking as it was a quick means of earning money. Drug traffickers also took advantage of the political unrest in Thailand to smuggle drugs into the country.

4) Other factors affecting implementation of drug suppression policies were as follows:

4.1) Khemmarat District has geographical properties conducive to drug smuggling but obstructive to drug suppression. This is because Khemmarat is located on the Mekong River, across from a major drug depot. In addition, the fact that each border town in Khemmarat has its counterpart in Laos allows for a continuous influx of drugs into Thailand.

4.2) Certain individuals with dual citizenship joined the drug cartel along the Khemmarat District border. The fact that they freely travelled across the border through "customary crossing channel" allowed them to conveniently purchase or smuggle drugs.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ณ
บทที่	
1 บทนำ	
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย	6
1.3 คำถามในการวิจัย	7
1.4 ขอบเขตการวิจัย	7
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	8
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
2 แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ	10
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับสาเหตุคิด นโยบาย และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	29
2.3 วรรณกรรมและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	61
2.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย	73
3 ระเบียบวิธีวิจัย	
3.1 การเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	74
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	75
3.3 วิธีรวบรวมข้อมูล	75
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	76

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4 ผลการวิจัย	
4.1 สถานการณ์การค้ายาเสพติด อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี	78
4.2 รูปแบบการลักลอบค้ายาเสพติด อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี	82
4.3 การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานปราบปรามยาเสพติด พื้นที่อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี	95
4.4 การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการนำนโยบาย การปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ พื้นที่อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี	98
4.5 ปัจจัยด้านอื่นที่ส่งผลกระทบต่อการปราบปรามยาเสพติด ในพื้นที่อำเภอเขมราฐ ที่ค้นพบจากการวิจัย	126
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการวิจัย	131
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	135
5.3 ข้อเสนอแนะ	145
เอกสารอ้างอิง	149
ภาคผนวก	155
ประวัติผู้วิจัย	240

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 สถิติการจับกุมคดียาเสพติดทั่วประเทศ ปี 2547-2551	2
1.2 สถิติการจับกุมคดียาบ้าทั่วประเทศ ปี 2547-2551	2
2.1 การวัดผลผลิต และผลลัพธ์ของการน่านโยบายไปปฏิบัติ	22
3.1 ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญในการวิจัย	74
4.1 ปริมาณการจับกุมคดียาเสพติดพื้นที่อำเภอเขมราฐ พ.ศ. 2550-2552	87
4.2 จบประมาณในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ศตส.จ.อบ. ปี พ.ศ. 2552-2553	105
4.3 จบประมาณในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ศตส.อ.เขมราฐ ปี พ.ศ. 2551-2553	105

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 สักส่วนการลักลอบนำเข้ายาบ้าตามพื้นที่ชายแดน ปี 2551	3
1.2 ปริมาณยาบ้าที่จับกุมในพื้นที่ชายแดน ห้วง ตุลาคม 2551-มิถุนายน 2552	4
2.1 ลำดับชั้นของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Williams, 1975)	15
2.2 ตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของ Van Meter and Van Horn (1975)	25
2.3 ผลกระทบต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติทั้งทางตรงและทางอ้อมของ Edwards III (1980)	26
2.4 ตัวแบบทางทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติของ Paul Sabtier and Danial Mazmanian (1980)	28
2.5 กรอบแนวคิดในการวิจัยการนำนโยบายปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติพื้นที่อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี	73
4.1 สถิติการแพร่ระบาดของยาเสพติดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ปี พ.ศ. 2548-2552	79
4.2 แนวโน้มคดีแพร่ระบาดของยาเสพติดรายจังหวัด ปี พ.ศ.2548-2552	79
4.3 สักส่วนชนิดของยาเสพติดที่มีการค้าและการแพร่ระบาด ปี พ.ศ.2548-2552	80
4.4 สักส่วนพื้นที่จังหวัดที่มีการจับกุมคดียาเสพติด ปี พ.ศ.2551-2552	81
4.5 สักส่วนพื้นที่อำเภอที่มีการจับกุมคดียาเสพติด ปี พ.ศ.2551-2552	81
4.6 ปริมาณยาบ้าที่ลักลอบนำเข้าและจับกุมในพื้นที่ชายแดน ค.ค.2551-มิ.ย.2552	82
4.7 รูปแบบการลักลอบค้ายาเสพติด อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี	85
4.8 สถิติการแพร่ระบาดของยาเสพติดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ปี พ.ศ. 2548-2552	96
4.9 สักส่วนชนิดของยาเสพติดที่มีการค้าและการแพร่ระบาด ปี พ.ศ.2548-2552	96
4.10 สักส่วนพื้นที่จังหวัดที่มีการจับกุมคดียาเสพติด ปี พ.ศ.2551-2552	97
4.11 สักส่วนพื้นที่อำเภอที่มีการจับกุมคดียาเสพติด ปี พ.ศ.2551-2552	97

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่อยู่คู่สังคมไทยมาโดยตลอดทั้งจากอดีตถึงปัจจุบัน แม้ว่ารัฐบาลทุกยุคทุกสมัยได้พยายามแก้ไขปัญหามาโดยตลอดแต่สถานการณ์ยาเสพติดมิได้เบาบางลงแต่กลับทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น จากการประมาณการจำนวนผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยการสำรวจครัวเรือนทั่วประเทศ ในปี พ.ศ. 2550 โดยคณะกรรมการบริหารเครือข่ายองค์กรวิชาการสารเสพติด และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พบว่าประชากรที่ใช้สารเสพติดทุกประเภทมีจำนวน 2,520,000 ราย หรือ 54.2 ราย/1,000 คน และสารเสพติดที่ใช้ 4 อันดับแรก ได้แก่ กระท่อม ยาบ้า กัญชา และสารระเหย และพบว่าจำนวนผู้เคยใช้สารเสพติดร้อยละ 34.97 อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (สำนักงาน ป.ป.ส. , 2550 :2-4)

ประเทศไทยมีพรมแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้าน 4 ประเทศ ได้แก่ สหภาพมาลาญธาธรรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และมาเลเซีย รวมเขตแดนทางบกและทางน้ำ ใน 30 จังหวัด ยาวติดต่อกัน ประมาณ 5,656 กิโลเมตร ด้าน ไทย-ลาว 11 จังหวัด เริ่มตั้งแต่จังหวัดเชียงรายจนถึงจังหวัดอุบลราชธานี ยาวประมาณ 1,810 กิโลเมตร จากสภาพภูมิประเทศที่มีแนวพรมแดนที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้านที่ยังมีสถานการณ์ยาเสพติดอยู่ โดยด้านสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นแหล่งผลิตยาเสพติดสำคัญอันดับ 3 ของโลก ยาเสพติดที่มีการลักลอบนำเข้ามาในประเทศไทยที่สำคัญ ได้แก่ กัญชา และเมทแอมเฟตามีน (สุจิต ล้นชัย, 2540 : 84-88)

รัฐบาลในทุกยุคทุกสมัยได้ให้ความสำคัญกับปัญหายาเสพติดมาโดยตลอด เพื่อลดระดับความรุนแรงของปัญหายาเสพติดให้น้อยลง ทั้งมุ่งลดการนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดน การค้ายาเสพติด และลดการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ตอนใน โดยการจัดการอย่างบูรณาการ เช่น การสกัดกั้นการนำเข้ายาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้านตามพื้นที่ชายแดน การควบคุมตัวยาเสพติด การดำเนินการต่อกลุ่มผู้มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด การเฝ้าระวังตัวยาที่อาจนำไปผลิตเป็นยาเสพติด แต่ปัญหายาเสพติดก็ยังคงมีความต่อเนื่องมาโดยตลอด จากรายงานผลการจับกุมคดียาเสพติดทั่วประเทศ ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ปี 2547-2551

พบว่า มีการจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดทั่วประเทศ จำนวน 446,909 คดี ผู้ต้องหา จำนวน 487,754 ราย (สำนักงาน ป.ป.ส. , 2551 : 4)

ตารางที่ 1.1 แสดงสถิติการจับกุมคดียาเสพติดทั่วประเทศ ปี 2547-2551

ปี	จำนวนคดี	จำนวนผู้ต้องหา
2547	55,472	60,722
2548	67,131	73,684
2549	82,864	90,845
2550	106,599	116,333
2551	134,843	146,170
รวม	446,909	487,754

ที่มา : รายงานผลการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศ (สำนักงาน ป.ป.ส. , 2551)

จากรายงานผลการปราบปรามยาเสพติดข้างต้น พบว่ายาบ้ายังเป็นยาเสพติดที่สำคัญ และมีการจับกุมมากที่สุดตลอดระยะเวลา 5 ปี ที่ผ่านมา และมีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น ผลการจับกุมรายคดีส่วนใหญ่โดยเฉพาะที่ปริมาณยาบ้า ตั้งแต่ 100,000 เม็ดขึ้นไป ในปี 2551 มีการจับกุมได้ทุกเดือน รวม 34 คดี ของกลางยาบ้า 8.71 ล้านเม็ด

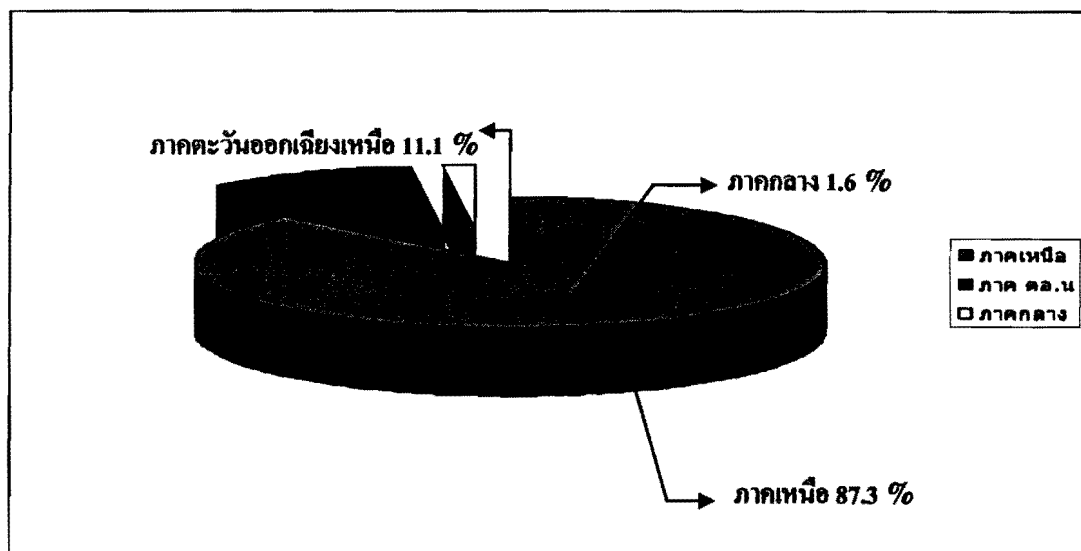
ตารางที่ 1.2 แสดงสถิติการจับกุมคดียาบ้าทั่วประเทศ ปี 2547-2551

ปี	2547	2548	2549	2550	2551
จำนวนคดี	34,900	50,671	59,272	81,696	110,380
จำนวนผู้ต้องหา	38,778	56,111	65,378	88,717	118,631
ของกลาง(ล้านเม็ด)	31.2	17.7	13.8	14.1	21.9

ที่มา : รายงานผลการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศ (สำนักงาน ป.ป.ส. , 2551)

จากรายงานสถานการณ์ยาเสพติด ปี 2551 และแนวโน้มของปัญหาเสพติด ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พบว่าสถานการณ์ปัญหาเสพติด ในปี 2551 ยังคงมีความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง และมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะปัญหาการลักลอบนำเข้า ยาเสพติดตามพื้นที่ชายแดน เนื่องจากมีแหล่งผลิตยาเสพติด และแหล่งพักยาเสพติดที่สำคัญอยู่ใน ประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งด้านชายแดนประเทศ ไทย-พม่า สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กัมพูชา และมาเลเซีย โดยเฉพาะประเทศพม่าซึ่งเป็นแหล่งผลิตยาเสพติด และเป็นพื้นที่ปลูกฝิ่น มี แนวโน้มเพิ่มมากขึ้น จากมาตรการสกัดกั้นการนำเข้ายาเสพติดตามพื้นที่ชายแดน ในห้วงเดือน มกราคม 2551-สิงหาคม 2551 สามารถจับกุมผู้ค้ายาบ้ารายสำคัญได้ จำนวน 10.8 ล้านเม็ด เป็นการ ลักลอบนำเข้าตามพื้นที่ชายแดนภาคเหนือมากที่สุด ร้อยละ 87.3 รองลงมาได้แก่ ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 11.1 และภาคกลาง ร้อยละ 1.6 พบการนำเข้ายาบ้าตามพื้นที่ชายแดน 38 อำเภอ ใน 16 จังหวัด พื้นที่นำเข้าหลัก 21 อำเภอ ใน 9 จังหวัด ได้แก่ อำเภอแม่สาย อำเภอเชียง แสน อำเภอแม่จัน อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย อำเภอฝาง อำเภอเชียงดาว อำเภอเวียงแหง อำเภอไชยปราการ อำเภอแม่อาว จังหวัดเชียงใหม่ อำเภอปาย อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี อำเภอเมืองหนองคาย อำเภอบึงกาฬ อำเภอนุ่งคล้า จังหวัด หนองคาย อำเภอท่าอุเทน อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม อำเภอเมืองมุกดาหาร อำเภอรัญ ประเทศ จังหวัดสระแก้ว และอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

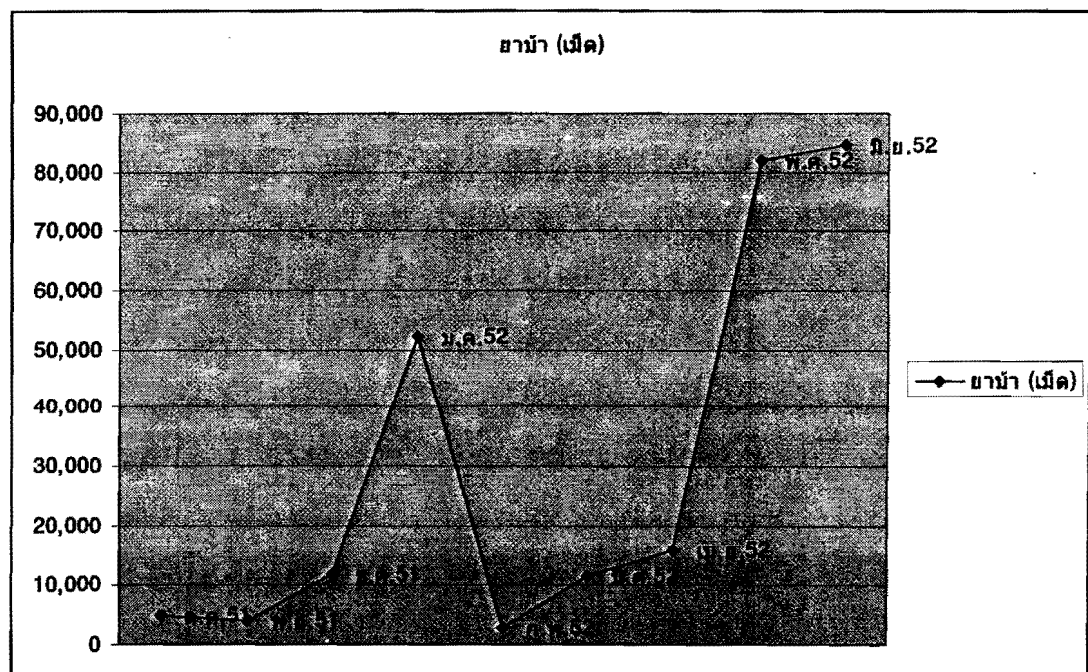
ภาพที่ 1.1 แสดงสัดส่วนการลักลอบนำเข้ายาบ้าตามพื้นที่ชายแดน ปี 2551

ที่มา : รายงานสถานการณ์ยาเสพติดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (สำนักงาน ป.ป.ส.ภาค 3 , 2552)

จากรายงานสถานการณ์ยาเสพติดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ช่วงเดือน ตุลาคม 2551-มิถุนายน 2552 สถานการณ์ด้านแหล่งผลิต และแหล่งพักยาเสพติดไม่ปรากฏข่าวสาร แหล่งผลิตยาเสพติด แต่ปรากฏข่าวสารมีแหล่งพักยาเสพติดในประเทศเพื่อนบ้าน ตรงข้าม อำเภอ เขมรราช อำเภอโขงเจียม อำเภอสรินทร์ จังหวัดอุบลราชธานี อำเภอขามเฒ่า จังหวัดอำนาจเจริญ และ อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ โดยกลุ่มนักค้ายาเสพติดมีทั้งคนไทย และชาวต่างชาติ การลักลอบ นำเข้ายาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้าน พบว่ามีการนำเข้ายาเสพติดจาก สาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว คิดเป็น ร้อยละ 81 และ จากกัมพูชา ร้อยละ 19 โดยยาเสพติดที่มีการลักลอบนำเข้า ส่วนใหญ่เป็น ยาบ้า ร้อยละ 92 และเป็นกัญชาแห้ง ร้อยละ 8 พื้นที่ที่มีการลักลอบนำเข้ายาบ้ามากที่สุด ได้แก่ อำเภอเขมรราช อำเภอสรินทร์ จังหวัดอุบลราชธานี และ อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์

ภาพที่ 1.2 แสดงปริมาณยาบ้าที่จับกุมในพื้นที่ชายแดน ช่วงเดือน ตุลาคม 2551-มิถุนายน 2552

ที่มา : รายงานสถานการณ์ยาเสพติดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (สำนักงาน ป.ป.ส.ภาค 3 , 2552)

จากสถิติการจับกุมการลักลอบนำเข้ายาบ้าในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง พบว่า ปริมาณยาบ้าที่จับกุมได้มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเรื่อย จังหวัดอุบลราชธานีมีพื้นที่พรมแดนติดกับ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ระยะทาง 316 กิโลเมตร ด้านกัมพูชา 67 กิโลเมตร แนว เขตแดนมีแม่น้ำโขงเทือกเขาบรรทัด และเทือกเขาพนมดงรัก กั้นระหว่าง สาธารณรัฐประชาธิปไตย

ประชาชนลาว และกัมพูชา ตามลำดับ สภาพปัญหาที่ยังเป็นภัยต่อความมั่นคงบริเวณชายแดน ไทย-ลาว ที่ยังคงสภาพอยู่คือ ปัญหาการลักลอบค้ายาเสพติดตามแนวชายแดน โดยมีเส้นทางการลำเลียงยาเสพติดจากหมู่บ้านของ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว หลายหมู่บ้านตั้งแต่ แขวงสะหวันเขต ลงมาถึงแขวงจำปาสักเป็นแหล่งพักยาเสพติดโดยเฉพาะพื้นที่ชายแดนด้านอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี เป็นพื้นที่นำเข้ายาบ้าที่สำคัญก่อนการลำเลียงเข้าไปในพื้นที่ตอนใน และกรุงเทพมหานคร (กอ.รมน.จว.อุบ. , 2551 :4)

อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี มีอาณาเขตติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีแม่น้ำโขงกั้นแนวพรมแดนระยะทางยาว 43 กิโลเมตร ทิศเหนือตรงข้ามกับเมืองสองคอน แขวงสะหวันเขต ทิศตะวันออกตรงข้ามกับเมืองละครเพ็ง แขวงสาละวัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีหมู่บ้านตามแนวชายแดน 2 ตำบล 43 หมู่บ้าน จากสภาพภูมิประเทศที่มีอาณาเขตติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีแม่น้ำโขงกั้นแนวพรมแดน มีเกาะแก่งเป็นพื้นที่พักยา และสามารถนำยาเสพติดเข้ามาในพื้นที่ได้โดยง่าย ทำให้ยาเสพติดทะลักเข้ามายังพื้นที่ อำเภอเขมราฐ โดยการลักลอบนำเข้ายาเสพติดผ่านมาตามช่องทางธรรมชาติ ทำข้ามตามประเพณี จุดผ่อนปรนการค้าหน้าเทศบาลตำบลเขมราฐ (ตรงข้ามบ้านหนองแสง เมืองละครเพ็ง แขวงสะหวันเขต สปป.ลาว) โดยใช้การลักลอบนำเข้าโดยแฝงมากับแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง โดยทำการซุกซ่อนมากับร่างกาย เครื่องใช้ และสินค้านำเข้า (ศตส.จ.อุบ. ,2551)

จากสภาพปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี ข้างต้นภาครัฐได้ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดน เริ่มจากนโยบายของรัฐบาลในสมัย พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ได้กำหนดนโยบาย และมาตรการปราบปรามยาเสพติด โดยกำหนดให้ทุกพื้นที่ ต้องเป็นเขตปลอดยาเสพติด และได้ประชุมมอบนโยบายให้ผู้ว่าราชการจังหวัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการตามนโยบาย เมื่อวันที่ 14 มกราคม 2546 ในด้านการปราบปรามยาเสพติดนั้นให้เร่งดำเนินการปราบปราม ผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้ลำเลียงยาเสพติด สารตั้งต้น เคมีภัณฑ์ และอุปกรณ์ในการผลิตยาเสพติด ตลอดจนผู้มีอิทธิพลทั่วพื้นที่เกี่ยวข้อง สนับสนุน ช่วยเหลือขบวนการยาเสพติดด้วยประการทั้งปวง เพื่อตัดวงจรและลดอุปทานด้านยาเสพติดให้ได้โดยเด็ดขาด (ชัยยันต์ ศรีมงคล : 2548) สมัยรัฐบาล นายสมัคร สุนทรเวช ได้ให้นโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เมื่อวันที่ 18-20 กุมภาพันธ์ 2551 ในส่วนการปราบปรามยาเสพติดนั้นให้สกัดกั้นสารตั้งต้นจากในประเทศไม่ให้ไปถึงแหล่งผลิตยาเสพติดนอกประเทศ สกัดกั้นการลักลอบลำเลียงยาเสพติดจากนอกประเทศไม่ให้เข้ามาในประเทศ รวมทั้งสกัดกั้นการลำเลียงยาเสพติดในพื้นที่ตอนใน และ การปราบปรามต้องเฉียบขาด เด็ดขาด ภายใต้อกรอบของกฎหมาย (พิทยา จินาวัฒน์ : 2541) และในรัฐบาลปัจจุบันได้กำหนดนโยบายการแก้ปัญหา

ยาเสพติด ตามกรอบยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติด ปี 2552 ได้กำหนดมาตรการในการสกัดกั้นการนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดน โดยการบูรณาการแผนงานในการสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดน จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้ง ตำรวจ ทหาร พลเรือน และการประสานความร่วมมือจากประเทศเพื่อนบ้าน (กระทรวงมหาดไทย : 2551)

หน่วยงานภาครัฐได้ให้ความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติด ด้านการปราบปรามยาเสพติด การสกัดกั้นการนำเข้ายาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้านมาโดยตลอดมาแต่สถานการณ์ยาเสพติดมิได้ลดลงเลย และจากรายงานจากรายงานผลการดำเนินงานปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดน ตามคำสั่ง ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด(ศอ.ปส.) ที่ 3/2551 ลงวันที่ 15 พฤษภาคม 2551 เรื่องจุดเน้นการปฏิบัติการแก้ไขปัญหายาเสพติด ตาม มาตรการสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดน โดยมุ่งเน้นการจัดวางกำลังปฏิบัติการปราบปรามพื้นที่เป้าหมายตามแนวชายแดน มาตรการปราบปรามกลุ่มผู้ค้ายาเสพติด โดยเร่งรัดปราบปรามกลุ่มผู้ค้ายาเสพติดอย่างจริงจังต่อเนื่องจากการปฏิบัติงานของ ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดอำเภอเขมราฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานในพื้นที่ สามารถจับกุมผู้กระทำความผิดคดียาเสพติด (ยาบ้า) จำนวน 440 คดี ผู้ต้องหา จำนวน 441 ราย ของกลางยาบ้า จำนวน 351,441.5 เม็ด

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว เห็นได้ชัดว่าสถานการณ์ยาเสพติดตามแนวชายแดน มิได้เบาบางลงแต่กลับทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ทั้งๆ ที่หน่วยงานภาครัฐก็ได้ให้ความสำคัญต่อปัญหาการลักลอบนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดน และเจ้าหน้าที่ภาครัฐก็ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามปกติในการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนเช่นเดียวกัน ดังนั้น ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดน ในเขตพื้นที่อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นพื้นที่สำคัญที่มีการลักลอบนำเข้ายาเสพติดโดยเฉพาะยาบ้าจากประเทศเพื่อนบ้านอันเป็นปัญหาคอความมั่นคง จึงสนใจที่จะศึกษาในเชิงวิชาการเกี่ยวกับการวิเคราะห์การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติเชิงประจักษ์ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนไปปฏิบัติ ในเขตพื้นที่อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี ทั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการวางยุทธศาสตร์ ปรับปรุงแก้ไข กำหนดทิศทางการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย

- 1.2.1 เพื่อศึกษาสถานการณ์การค้ายาเสพติด ในพื้นที่อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี
- 1.2.2 เพื่อศึกษารูปแบบการลักลอบการค้ายาเสพติดตามแนวชายแดน ในพื้นที่อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี
- 1.2.3 เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายการปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ ในพื้นที่อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี

1.3 คำถามในการวิจัย

- 1.3.1 สถานการณ์การลักลอบค้ายาเสพติดในพื้นที่อำเภอเขมราฐเป็นอย่างไร
- 1.3.2 ปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ ในพื้นที่อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

- 1) ศึกษาสถานการณ์และรูปแบบการลักลอบการค้ายาเสพติดตามแนวชายแดนต่อการปราบปรามของของภาครัฐ ในเขตพื้นที่อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี
- 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนไปปฏิบัติ ประกอบด้วย (1) มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย (2) ทรัพยากรของนโยบาย (3) การสื่อสารระหว่างองค์กรและกิจกรรมส่งเสริมการนำนโยบายไปปฏิบัติ (4) ลักษณะขององค์กรที่นำนโยบายไปปฏิบัติ (5) เงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง และ (6) ความร่วมมือหรือการตอบสนองของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ

1.4.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

ศึกษาเฉพาะสถานการณ์การค้ายาเสพติดที่เกิดขึ้นในเขตพื้นที่ตามแนวชายแดนเริ่มตั้งแต่ บ้านปุงชวย ตำบลเขมราฐ ถึง บ้านลาดเจริญ ตำบลนาแว ในเขตอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี รวมทั้งสิ้น 2 ตำบล 13 หมู่บ้าน (ตำบลเขมราฐ จำนวน 5 หมู่บ้าน และ ตำบลนาแว จำนวน 8 หมู่บ้าน)

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

“ยาเสพติด” หมายถึง ยาหรือสารเคมีหรือวัตถุชนิดใดๆ พืชซึ่งเมื่อเสพเข้าร่างกายไม่ว่าจะโดยวิธีใด จะทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเรื่อยๆ มีความต้องการเสพทั้งร่างกายและจิตใจ อย่างรุนแรงตลอดเวลา

“ยาบ้า” หมายถึง ยาเสพติดให้โทษประเภท 1 ตาม พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 เป็นยาเสพติดออกฤทธิ์กดประสาทให้โทษร้ายแรงไม่เป็นประโยชน์ทางการแพทย์ มีชื่อเป็นทางการว่า “เมทแอมเฟตามีน”

“ผู้กระทำความผิด” หมายถึง ผู้ประกอบอาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติด

“การจับกุม” หมายถึง การกระทำให้บุคคลผู้กระทำความผิดสูญเสียอิสรภาพโดยการควบคุม คุมขัง และตั้งข้อหาเกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

“การสกัดกั้นยาเสพติด” หมายถึง การดำเนินมาตรการของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในการหยุดยั้งมิให้มีการนำเข้ายาเสพติดจากภายนอกประเทศ และส่งออกยาเสพติดออกนอกประเทศ

“การปราบปรามยาเสพติด” หมายถึง การดำเนินการในลักษณะการใช้กำลังปฏิบัติการเพื่อตัดวงจรการค้ายาเสพติดของเครือข่ายผู้ค้ายาเสพติด

“สถานการณ์ยาเสพติด” หมายถึง เหตุการณ์ในเรื่องของยาเสพติดที่กำลังดำเนินอยู่ในปัจจุบัน เช่น การลักลอบนำเข้ายาเสพติด การลักลอบส่งออกยาเสพติด การค้ายาเสพติด

“ปัญหาในการปราบปรามยาเสพติด” หมายถึง ความยากลำบากในการปราบปราม ขบวนการค้ายาเสพติด เช่น การปราบปรามการค้ายาเสพติดรายใหญ่ การปราบปรามการค้ายาเสพติด

“อุปสรรคในการปราบปรามยาเสพติด” หมายถึง ข้อขัดข้อง สิ่งกีดกัน กีดขวาง ซึ่งทำให้การปราบปรามยาเสพติดไม่บรรลุเป้าหมายในการปราบปรามยาเสพติด

“เครือข่ายการค้ายาเสพติด” หมายถึง กลุ่มผู้ค้ายาเสพติดที่มีการจัดองค์กรการค้ายาเสพติดเป็นเครือข่าย โดยการแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน กระจัดกระจาย และมีลักษณะต่อกันเป็นทอดๆ ตัดขาดจากกัน เพื่อยากต่อการสืบสวน

“รูปแบบการลำเลียงยาเสพติด” หมายถึง วิธีการต่างๆ ที่ผู้ค้ายาเสพติดใช้ในการซุกซ่อนยาเสพติดเพื่อมิให้เจ้าหน้าที่ตรวจพบ

“เจ้าหน้าที่” หมายถึง เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ทหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง เจ้าหน้าที่ ป.ป.ส. เจ้าหน้าที่ ศตส. กำลังภาคประชาชนที่ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ในการปราบปรามยาเสพติด

“ช่องทางธรรมชาติ” หมายถึง เส้นทางในการลักลอบลำเลียงยาเสพติด ผ่านช่องทางตาม
ภูมิประเทศไม่ว่าทางบก หรือ ทางน้ำ

“ช่องประเพณี” หมายถึง เส้นทางในการลักลอบลำเลียงยาเสพติด ผ่านช่องทางที่
ประชาชนชาวไทย-ลาว เดินทางข้ามไปมาโดยไม่ผ่านช่องทางที่ทางราชการกำหนดในลักษณะญาติ
มิตร

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ได้งานวิจัยที่ระบุถึงสถานการณ์และรูปแบบการลักลอบการค้ายาเสพติดตามแนว
ชายแดนต่อการปราบปรามของของภาครัฐ ในเขตพื้นที่อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี

1.6.2 ได้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายการปราบปรามยาเสพติดตาม
แนวชายแดนไปปฏิบัติ ในเขตพื้นที่อำเภอเขมราฐ จังหวัด

1.6.3 ได้ทราบสภาพปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน/ดำเนินงานตามนโยบาย การ
ปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดน ในเขตพื้นที่อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี

1.6.4 เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการนำเสนอผู้มีอำนาจเชิงนโยบายเพื่อใช้เป็นแนวทาง
ในการวางยุทธศาสตร์ ปรับปรุงแก้ไข กำหนดทิศทางการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ และ
ประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นต่อไป

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้แนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นกรอบในการอธิบาย เชื่อมโยงกับปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenology) ในพื้นที่ที่ทำการศึกษากับการน่านโยบายไปปฏิบัติเชิงประจักษ์กรณีการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดน ในเขตพื้นที่อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี รายละเอียดดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการน่านโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ
 - 2.1.1 ความหมายของการน่านโยบายไปปฏิบัติ
 - 2.1.2 ลำดับชั้นของกระบวนการโยบายกับความสำเร้งและความล้มเหลวของนโยบาย
 - 2.1.3 ปัจจัยกำหนดความสำเร้งในการน่านโยบายไปปฏิบัติ
 - 2.1.4 การวัดความสำเร้งและความล้มเหลวของการน่านโยบายไปปฏิบัติ
 - 2.1.5 ระดับการวิเคราะห์การน่านโยบายไปปฏิบัติ
 - 2.1.6 คิวแบบทางทฤษฎีของการน่านโยบายไปปฏิบัติ : กรอบการวิเคราะห์
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับยาเสพติด นโยบาย และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
 - 2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับยาเสพติด
 - 2.2.2 สถานการณ์ยาเสพติดในประเทศไทย
 - 2.2.3 ยุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
 - 2.2.4 ยุทธศาสตร์ชาติ : ยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดน
 - 2.2.5 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามยาเสพติด
- 2.3 วรรณกรรมและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.4 กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการน่านโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

2.1.1 ความหมายของการน่านโยบายไปปฏิบัติ

ฟาน มีเตอร์ และฟาน ฮอร์น (Donald S. Van Meter & Van Horn, 1975 : 202; อ้างอิงจาก เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2551 : 50) ได้นิยามความหมายของการน่านโยบายไปปฏิบัติว่า การน่านโยบายไปปฏิบัติประกอบด้วยกรกระทำโดยคน หรือกลุ่มของภาครัฐและเอกชนที่มุ่งเน้น

ให้บรรล่วัตถุประสงค์ที่กำหนดให้ตามการตัดสินใจของนโยบายก่อนหน้านั้น การกระทำนี้มีทั้งความพยายามครั้งเดียวที่จะแปลงการตัดสินใจไปสู่การปฏิบัติ และความพยายามอย่างต่อเนื่องที่จะทำให้เกิดผลการเปลี่ยนแปลงอย่างขนานใหญ่หรือทีละน้อยตามที่กำหนดไว้ในการตัดสินใจของนโยบาย ในขณะที่ เอร์ตัน Gerston (1983) อธิบายไว้ว่า นโยบายสาธารณะเป็นสิ่งที่ตอบสนองต่อจุดมุ่งหมาย ค่านิยมและความสัมพันธ์ใหม่ๆ ของบรรดาผู้มีอำนาจซึ่งเกิดจากการที่พวกเขาประสบวิกฤติและการเผชิญหน้ากับปัญหาต่างๆ แม้ว่านโยบายในตัวเองไม่ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้นโยบายเป็นเพียงตัวกำหนดทิศทางการเปลี่ยนแปลงเท่านั้น ดังนั้นเพื่อให้นโยบายเกิดผลขึ้นมาจริงหน่วยงานของรัฐบาลก็ต้องแปลงนโยบาย เช่น แปลงกฎหมาย และแผนงานไปสู่การปฏิบัติ การนำนโยบายไปปฏิบัติจึงเป็นสิ่งที่แสดงกระบวนการเปลี่ยนแปลงแผนต่าง ๆ ในทางปฏิบัติไปสู่ความเป็นจริงเมื่อมองเผินๆ แล้ว อาจเข้าใจว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยอัตโนมัติโดยรัฐบาลและผู้กำหนดนโยบายสามารถสั่งการได้ แต่ความจริงนั้นก็มักมีช่องว่างระหว่างกฎหมาย หรือระเบียบกับการปฏิบัติจริงอยู่เสมอ

เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ (2551) ให้ความเห็นว่านโยบายสาธารณะยังหมายความว่ารวมถึงการเลือกไม่ทำ ซึ่งมีผลตรงกันข้าม คือต่อต้านการเปลี่ยนแปลงด้วย เพียงแต่การเลือกไม่ทำอาจสังเกตได้ยาก เพราะไม่ได้ปรากฏในกระบวนการนโยบาย นอกจากนี้ ในปัจจุบันยังมองกันว่านโยบายสาธารณะไม่ใช่นโยบายของรัฐบาลอย่างเดียว แต่หมายรวมถึงนโยบายของภาคสังคมและบทบาทของภาคสังคมด้วย กล่าวโดยสรุปแล้ว นโยบายสาธารณะ หมายถึง สิ่งที่รัฐบาลกำหนดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินกิจกรรมสำหรับแก้ไขปัญหาหรือสนองตอบความต้องการของสังคมหรือประชาชนโดยส่วนรวม ซึ่งสอดคล้องกับ D.A. Mazmanian and P.A. Sabatier (1989) ได้ให้ความเห็นว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง การตัดสินใจกำหนดนโยบายที่ได้กระทำไว้ ซึ่งอาจอยู่ในรูปของกฎหมาย คำพิพากษาของศาล คำสั่งของรัฐบาลหรือคณะรัฐมนตรีไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ โดยมีกระบวนการซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ คือ การพิจารณาผลลัพธ์ที่พึงปรารถนาตามวัตถุประสงค์ของนโยบาย การยินยอมปฏิบัติตามของผู้เกี่ยวข้อง และการพิจารณาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการรับรู้ของผู้ตัดสินใจกำหนดนโยบาย และหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

ศุภชัย ขาวะประภาส (2545) ให้ความเห็นว่านโยบายสาธารณะ หมายถึง “แนวทางการดำเนินกิจกรรมของรัฐบาล ซึ่งรวมทั้งกิจกรรมที่ผ่านมาในอดีต กิจกรรมที่กำลังดำเนินอยู่ในปัจจุบัน และกิจกรรมที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต” ซึ่งในทางปฏิบัติคือทางเลือกรัฐบาลได้กำหนดขึ้นเพื่อแก้ปัญหา บรรเทาปัญหา และป้องกันปัญหาต่างๆ ตามภาระหน้าที่ของรัฐบาลสำหรับกิจกรรมของรัฐเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องและส่งผลกระทบต่อสาธารณะชน รวมทั้งยังหมายถึงกิจกรรมที่ดำเนินการหรือควบคุมการดำเนินการ โดยองค์การของรัฐ ซึ่งสอดคล้องกับ

W. Williams (1971) ได้ให้ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติไว้ว่า หมายถึงความสามารถขององค์การในการรวบรวมทรัพยากรทางการบริหารในองค์การให้สามารถปฏิบัติงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ ซึ่งต้องมีการจัดหา ระเบียบวิธีการทั้งหลายเพื่อจะทำให้การดำเนินงานตามนโยบายสำเร็จลุล่วง โดยต้องใช้ความพยายามอย่างต่อเนื่องในช่วงระยะเวลาหนึ่งๆ จนสามารถดำเนินการได้สำเร็จ ดังเช่น Pressman and Wildavsky (1973) ได้นิยามการนำนโยบายไปปฏิบัติว่า หมายถึง ระดับการเกิดขึ้นของผลนโยบายที่คาดคะเนไว้ และการนำนโยบายไปปฏิบัติอาจได้รับการมองว่าเป็นกระบวนการของการปฏิบัติสัมพันธ์ระหว่างเป้าหมายที่กำหนดไว้กับปฏิบัติการทั้งหลายที่มุ่งไปสู่การกระทำให้บรรลุผล การนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ ความสามารถที่จะจัดการและประสานสิ่งที่จะเกิดขึ้นภายหลังในลักษณะที่เป็นลูกโซ่เชิงสาเหตุและผล ทั้งนี้ เพื่อให้ได้รับผลลัพธ์ที่พึงปรารถนา

กล่าวโดยสรุปแล้ว นโยบายเป็นเรื่องของการเลือกดำเนินการต่อประเด็นเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นปัญหาที่ไม่พึงประสงค์ ความต้องการพัฒนา การปฏิบัติการกิจหน้าที่ หรือการเตรียมการสำหรับอนาคต คำว่านโยบายจึงเกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหา การดำเนินการหรือไม่ดำเนินการ และเลือกแนวทางดำเนินการ การตัดสินใจ ส่วนการนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นเรื่องของการแปลงวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในนโยบายซึ่งอาจเป็นกฎหมายหรือคำสั่งของรัฐบาลหรือคณะรัฐมนตรีให้เป็นแนวทาง แผนงาน งาน โครงการ กิจกรรมที่เป็นรูปธรรม ประกอบด้วย การจัดหาทรัพยากรต่างๆ เพื่อดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ การวางแผน โครงการเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ที่กำหนด การออกแบบองค์การ เป็นต้น

2.1.2 ลำดับชั้นของกระบวนการนโยบายกับความสำเร็จและความล้มเหลวของนโยบาย

สำหรับระบบราชการและการเมือง อาจประกอบด้วยกลุ่มตัวแสดงจำนวนมากในนโยบาย เช่น ผู้ริเริ่มนโยบายระดับสูง เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาลกลาง ผู้บริหารท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น ตัวแสดงเหล่านี้อยู่ตรงกลางระหว่างผู้ริเริ่มนโยบายกับผู้รับประโยชน์นโยบายหรือกลุ่มเป้าหมาย เช่น นโยบายการศึกษามีกลุ่มเป้าหมาย คือผู้บริหารโรงเรียน ครูและนักเรียน เป็นต้น การมีชั้นของระบบราชการและการเมืองเช่นนี้ไม่ได้หมายความว่าไม่มีประเด็นทางเทคนิคเข้ามาเกี่ยวข้อง จริงๆ แล้ว ในระบบราชการและการเมืองก็มีประเด็นทางเทคนิครวมอยู่ด้วย เพียงแต่ประเด็นทางเทคนิคไม่ใช่ประเด็นเดียวในนั้นและมีบทบาทสำคัญน้อยกว่าปัญหาของระบบราชการและการเมือง เมื่อนโยบายผ่านชั้นระบบราชการและการเมืองไปแล้ว ปัญหาการนำนโยบายไปปฏิบัติก็ยังคงมีอยู่ ปัญหาถัดมาคือ ผู้บริหารระดับต้น ซึ่งเป็นผู้ที่รับผิดชอบโดยตรงในการนำนโยบายไปปฏิบัติ และมีบทบาทเป็นคนกลางในการประสานนโยบาย ซึ่งอาจทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติล้มเหลวได้ เช่น จากการวิจัยเรื่องการสอบแบบใหม่ในโรงเรียนขนาดเล็กของ กรอส

และเบิร์น สโตน (Gross and Bernstein, 1971; cited in Williams, 1975; อ้างอิงจาก เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2551 : 31) พบว่า ผู้ได้บังคับบัญชาคาดหวังว่าผู้บริหารระดับต้นน่าจะมีบทบาทกำหนด แนวการปฏิบัติว่าควรทำอะไรบ้าง แต่ผู้บริหารระดับต้นไม่ได้กระทำตามนั้น นโยบายจึงล้มเหลว สิ่งที่ถูกคาดหวังว่าเป็นบทบาทของผู้บริหารระดับต้น ได้แก่ กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติตามนโยบาย ปรับระบบองค์การให้สอดคล้องกับนโยบาย ให้ผู้บังคับบัญชาไปอบรมทักษะที่จำเป็นเพื่อนำมา ปฏิบัติตามนโยบาย จัดสรรทรัพยากร และให้ความสนับสนุนและให้รางวัลจากการปฏิบัติตาม นโยบาย

การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้ (สุภชัย ขาวประภาส, 2538 : 101-118)

(1) ผู้กำหนดนโยบาย ถือเป็นผู้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำเอานโยบายไปปฏิบัติ เพราะหากผู้กำหนดนโยบายมีความเอาใจจริงเอาใจใส่คอยดูแล ติดตามการดำเนินการตามนโยบายนั้นแล้ว นโยบายนั้นก็มักจะประสบผลตามที่ได้วางไว้

(2) ความเป็นไปได้ทางการเมือง สิ่งแวดล้อมทางการเมืองมีส่วนสำคัญที่จะทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติได้อย่างสำเร็จหรือล้มเหลว ซึ่งมีตัวแปรที่สำคัญ เช่น การเจรจาระหว่างรัฐบาลกับเอกชน ความสนับสนุนจากทุกๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ผลกระทบของนโยบายที่มีต่อกลุ่มผลประโยชน์ กลุ่มกดดัน กลุ่มอิทธิพล ความสนับสนุนจากชนชั้นนำ การสนับสนุนจากสื่อมวลชน และการสนับสนุนจากผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

(3) ลักษณะของนโยบาย ลักษณะบางประการของนโยบายจะมีส่วนในการกำหนดความสำเร็จหรือล้มเหลวในการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ ซึ่งมีหลายประเด็นที่ควรพิจารณา เช่น ประเภทของนโยบาย นโยบายใดก็ตามที่เรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ น้อยที่สุดและมีความเห็นพ้องต้องกันในวัตถุประสงค์ในระดับสูง มักจะพบว่าการปฏิบัติตามนโยบายจะประสบความสำเร็จมากที่สุด

(4) วัตถุประสงค์ของนโยบาย ความสำเร็จหรือล้มเหลวของการนำเอานโยบายสาธารณะไปปฏิบัตินั้น อาจพิจารณาได้จากวัตถุประสงค์ของนโยบาย ซึ่งมีประเด็นที่ต้องพิจารณาถึงหลายประการ เช่น ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ ความสอดคล้องต้องกันของวัตถุประสงค์ ความยากง่ายในการรับรู้วัตถุประสงค์ คำนึงชีวิตความสำเร็จของนโยบาย และความเที่ยงตรงของข่าวสารที่มีไปยังผู้นำเอานโยบายไปปฏิบัติ เป็นต้น

(5) ความเป็นไปได้ทางเทคนิคหรือทฤษฎี เนื่องจากเทคโนโลยีมีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งมักจะส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยมีลักษณะสำคัญๆ ที่ควรพิจารณาประกอบ คือ เรื่องของการร่างนโยบาย ข้อเรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้นำเอา นโยบายไปปฏิบัติ ความน่าเชื่อถือของทฤษฎี และลักษณะของเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงไป

(6) ความเพียงพอของทรัพยากร ปัจจัยทางด้านทรัพยากรมีหลายประเด็นที่เกี่ยวข้อง คือความเพียงพอของความสนับสนุนทางการเงิน กำลังและคุณภาพของบุคลากร และปัจจัยความพอเพียงทางด้านการบริการ ปัจจัยเหล่านี้ต่างก็มีผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการนำเอา นโยบายสาธารณะไปปฏิบัติเช่นกัน

(7) ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ มีลักษณะที่ควรให้ความสนใจ คือ ประเภทของหน่วยงานซึ่งควรต้องมีการปฏิบัติ นโยบายนั้นอยู่แล้ว รวมทั้งควรมีความพร้อมในด้านกำลังคนและทรัพยากรอื่น ๆ ด้วย

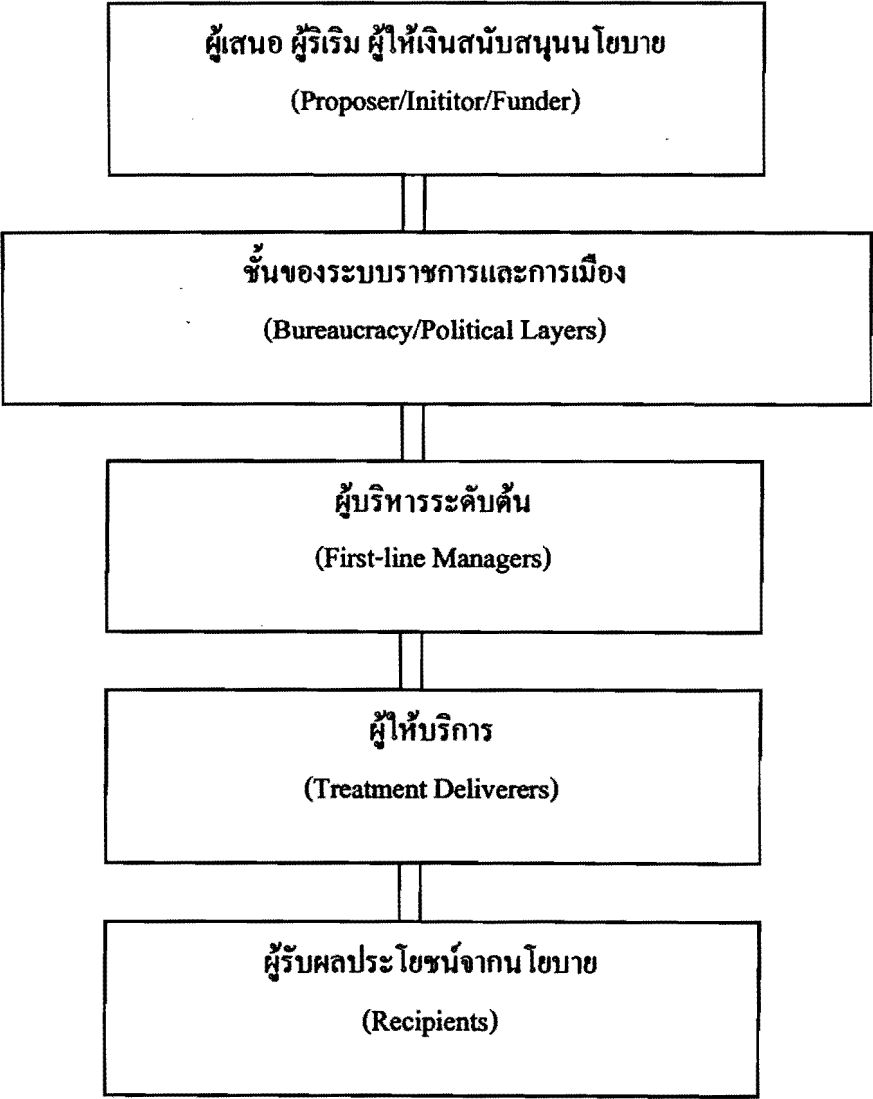
(8) ทักษะของผู้ผู้นำเอา นโยบายไปปฏิบัติ สามารถพิจารณาได้จากประเด็นต่างๆ คือ ทักษะที่มีต่อวัตถุประสงค์ของนโยบาย หากผู้ปฏิบัติมีความเข้าใจต่อวัตถุประสงค์ มีความผูกพันต่อนโยบาย ก็มีผลต่อความสำเร็จของนโยบายนั้น ขณะเดียวกันผลกระทบที่มีต่อพฤติกรรมของผู้ผู้นำเอา นโยบายไปปฏิบัติก็มีผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลว นโยบายใดที่มีผลให้ผู้ปฏิบัติต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปจากแนวทางเดิมที่เคยปฏิบัติมาช้านานมักจะประสบความล้มเหลว และหากผู้ผู้นำเอา นโยบายไปปฏิบัติมีค่านิยมที่ขัดแย้งหรือไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของนโยบาย ก็ล้วนส่งผลกระทบต่อการนำเอา นโยบายไปปฏิบัติเช่นกัน

(9) ความสัมพันธ์ระหว่างกลไกต่าง ๆ ที่นำเอา นโยบายไปปฏิบัติ สามารถพิจารณาได้จากจำนวนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติตามนโยบายมีมากขึ้นเท่าใด ปัญหาเรื่องของการประสานงานระหว่างหน่วยงานก็จะมีมากขึ้นเท่านั้น นอกจากนั้นแล้ว จำนวนจุดตัดสินใจ หากมีจำนวนมากเท่าใดความล่าช้าในการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายก็จะยิ่งมากขึ้น ขณะเดียวกันลักษณะของความสัมพันธ์ดั้งเดิมระหว่างหน่วยงานที่ร่วมกันปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบาย หากมีความร่วมมือกันอย่างดีในอดีตก็จะส่งผลให้การนำเอา นโยบายไปปฏิบัติเป็นผลดีด้วย

(10) ปัญหาอื่น ๆ นอกจากปัจจัยสำคัญที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้ว ในบางครั้งความสำเร็จหรือล้มเหลวของการนำเอา นโยบายไปปฏิบัติยังขึ้นอยู่กับบริบทและสภาพการณ์สิ่งแวดล้อมที่เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองที่มีการแปรผันตลอดเวลา ด้วย อย่างไรก็ตาม แนวคิดทฤษฎีหลักการบริหารเป็นเทคนิควิธีที่สำคัญสำหรับผู้บริหารที่ต้องเรียนรู้

และทำความเข้าใจให้ลึกซึ้งเพื่อพัฒนาศักยภาพของตน บุคลิกภาพ ภาวะความเป็นผู้นำ โดยการขมวดเทคนิควิธีความเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ภายในตัวเอง และเรียนแบบปรับปรุงจากบุคคลอื่น เพื่อประยุกต์ใช้ในองค์กร / หน่วยงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ภายใต้ทรัพยากรที่จำกัด

นโยบายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและมีเงินสนับสนุนแล้วนั้น จะถูกส่งผ่านระบบราชการหรือการเมืองซึ่งภายในยังแบ่งออกเป็นชั้น ๆ และส่งไปยังผู้ปฏิบัติกลุ่มสุดท้าย ซึ่งเป็นผู้บริหารและผู้ให้บริการในหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และผู้รับประโยชน์หรือกลุ่มเป้าหมายของนโยบาย ลักษณะของลำดับชั้นของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติซึ่งเกี่ยวข้องกับระบบราชการและการเมือง แสดงได้ตามภาพที่ 2.1 ดังนี้

ภาพที่ 2.1 ลำดับชั้นของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Williams, 1975)

2.1.3 ปัจจัยกำหนดความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ปัจจัยที่ทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างสมบูรณ์ไม่เกิดปัญหาขึ้นได้ในทางปฏิบัติ ในที่นี้การนำนโยบายไปปฏิบัติ จึงหมายถึง แนวความคิดที่สมบูรณ์สำหรับใช้ในการวิเคราะห์นโยบาย โดยแนวความคิดที่สมบูรณ์นี้ไม่จำเป็นต้องสัมฤทธิ์ผลในการนำนโยบายไปปฏิบัติ อย่างไรก็ตาม การนำนโยบายไปปฏิบัติที่สมบูรณ์ต้องประกอบด้วยปัจจัยที่สำคัญ เช่น การยอมรับโดยสิ้นเชิงหรือไม่มีคำถาม/ข้อสงสัยของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ การติดตามควบคุมอย่างเต็มที่ เป็นต้น การบรรลุวัตถุประสงค์ของการนำนโยบายไปปฏิบัติ จะต้องประกอบด้วยปัจจัยที่สำคัญหลายประการ แต่ในทางปฏิบัติปัจจัยที่ควรจะเกิดขึ้นก่อนที่จะมีการนำนโยบายไปปฏิบัติ รายละเอียดดังต่อไปนี้ (J.L.Pressman and A.Wildavsky, 1973; C.C. Hood, 1976; อ้างอิงจาก มยุรี อนุমানราชชน, 2549 : 221-226)

2.1.3.1 สภาพแวดล้อมภายนอกหน่วยงานที่เอื้ออำนวยต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

อุปสรรคในการนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นสิ่งที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของผู้บริหาร เพราะอุปสรรคนั้นมักอยู่ในสภาพแวดล้อมภายนอกตัวนโยบาย และอยู่ภายนอกหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ อุปสรรคนี้อาจเป็นอุปสรรคทางกายภาพ เช่น ภาวะภัยแล้ง การระบาดของโรคพิษ หรือปัญหาทางการเมือง อย่างไรก็ตาม แนวทางมาตรการที่จำเป็นต้องใช้ในการนำนโยบายไปปฏิบัติไม่เป็นที่ยอมรับ และถูกคัดค้านโดยกลุ่มที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องหรือกลุ่มที่มีอำนาจขณะนั้น และผู้นำนโยบายไปปฏิบัติไม่อาจดำเนินการอะไรได้ นอกจากให้ข้อมูลแก่ผู้กำหนดนโยบายได้รับทราบปัญหาเพื่อนำไปปรับปรุงเปลี่ยนแปลงนโยบายนั้น

2.1.3.2 เวลา และทรัพยากรที่เพียงพอสำหรับดำเนินการตามแนวทาง แผนงาน งาน และโครงการ

เงื่อนไขด้านเวลาและทรัพยากรมักจัดเป็นข้อจำกัดภายนอกตัวนโยบาย นโยบายที่มีความเป็นไปได้ทางด้านกายภาพและทางด้านการเมือง อาจจะไม่สัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด เนื่องจากทัศนคติของผู้เกี่ยวข้องคาดหวังนโยบายมากเกินไปในระยะเวลาอันสั้น เหตุผลอีกประการหนึ่งคือข้อจำกัดด้านงบประมาณ อาจทำให้แนวทาง แผนงาน งาน และโครงการต้องเผชิญปัญหาด้านทรัพยากรไม่เพียงพอ สิ่งที่ควรคำนึงถึงคืองบประมาณไม่ใช่สิ่งเดียวกันกับทรัพยากร กระบวนการแปลงงบประมาณให้เป็นทรัพยากรอาจเกิดความล่าช้า ความกลัวที่จะต้องคืนงบประมาณที่ไม่ได้นำไปดำเนินงานในตอนสิ้นปีงบประมาณ ทำให้หน่วยงานภาครัฐใช้งบประมาณอย่างเร่งรีบหรือบางครั้งอาจจัดสรรงบประมาณที่ไม่เกิดประโยชน์

2.1.3.3 การวางแผนจัดสรรทรัพยากรที่ต้องการใช้

กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติในแต่ละขั้นตอนนั้น ต้องมีการผสมผสานทรัพยากรการไม่มีงบประมาณในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ก่อความเสียหายที่ร้ายแรงน้อยกว่าการไม่มีทรัพยากรที่ต้องการใช้ เพราะงบประมาณอาจไม่สามารถเปลี่ยนไปเป็นทรัพยากรที่ต้องการได้ เช่น ที่ดิน วัสดุอุปกรณ์ หรือแรงงานในขณะนั้นที่ดำเนินงานตามแผนงาน งาน และโครงการ ผู้บริหารโครงการและผู้กร่างโครงการจึงต้องใช้เทคนิคโครงการช่วยในการวางแผนควบคุมกำลังคน และสินค้าคลคลัง เทคนิคเหล่านี้ช่วยแก้ไขปัญหการมีทรัพยากรมากเกินไปเป็น (Bottleneck) และจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสมในขณะดำเนินโครงการ ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ทรัพยากร (Resource) นับเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องอย่างสำคัญยิ่งระหว่างการสื่อสารความหมายและทรัพยากรในการนำไปปฏิบัติ ทรัพยากรที่กล่าวมานี้รวมตลอดถึงคณะทำงาน อำนาจหน้าที่ ข่าวสาร สิ่งอำนวยความสะดวก เงินอุดหนุน อุปกรณ์ต่างๆ สิ่งของเครื่องใช้ และที่สำคัญที่สุดคือ บุคลากรที่เชี่ยวชาญที่สุดในการปฏิบัติงาน

2.1.3.4 นโยบายที่มีพื้นฐานอยู่บนทฤษฎี หลักสาเหตุและผลลัพธ์ที่เชื่อถือได้

นโยบายที่ล้มเหลว บางทีอาจเนื่องมาจากการที่ผู้กำหนดนโยบายไม่เข้าใจปัญหาของนโยบายที่ต้องการแก้ไขอย่างรอบด้านและเพียงพอว่า “อะไรเป็นสาเหตุ อะไรเป็นทางแก้ไข ปัญหา อะไรเป็นโอกาส และ/หรืออะไรเป็นอาการของปัญหา” อย่างไรก็ตาม ปัญหาของการนำนโยบายไปปฏิบัติอาจจะแก้ไขได้ ถ้าทำการวิเคราะห์นโยบายอย่างมีขั้นตอน และรอบครอบเพียงพอ และสามารถนิยาม วิเคราะห์ปัญหาเฉพาะเชิงนโยบายและทางเลือกได้แม่นยำ การคัดสรรทางเลือกไม่ใช่ขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการกำหนดนโยบาย และการนิยามปัญหาเฉพาะเชิงนโยบายเป็นการยอมรับเงื่อนไขของผลลัพธ์ที่ต้องการ สำหรับใช้กำหนดทางเลือกของนโยบาย

2.1.3.5 ความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุและผลลัพธ์เป็นความสัมพันธ์ทางตรงโดยไม่มีความสัมพันธ์อื่นใดมาแทรกซ้อน

ทฤษฎีซึ่งเป็นพื้นฐานของนโยบาย มีความสลับซับซ้อนเกินกว่าที่จะกล่าวง่ายๆ ว่า ถ้ากิจกรรม A(X) เกิดขึ้น ณ เวลาหนึ่งแล้ว จะเกิดผลลัพธ์ (Y) ตามมา ณ เวลาถัดไป ความสัมพันธ์ที่เป็นเหตุเป็นผลอาจอธิบายได้ต่อไปว่า ถ้าเกิดกิจกรรม A(X) แล้ว จึงจะเกิดผลลัพธ์ และถ้าเกิดผลลัพธ์ (Y) และถ้าเกิด Y แล้ว จึงจะเกิดผลกระทบ ซึ่งในเรื่องนี้ Wildavsky (1973) ได้อธิบายไว้ว่า ความสัมพันธ์เชิงเหตุผลตามลำดับของเหตุการณ์ที่ต่อเนื่องกัน ยิ่งหลายฝ่ายเข้ามาเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในเชิงเหตุและผลมากเท่าใด ความสัมพันธ์จะยิ่งสลับซับซ้อน เป็นไปได้ที่ฝ่ายต่างๆ จะไม่เข้าใจนโยบายนั้นอย่างถ่องแท้ ทำให้นโยบายไปปฏิบัติได้ไม่ดีเท่าที่ควรหรือมีแนวโน้มจะล้มเหลว

2.1.3.6 ความสัมพันธ์แบบพึ่งพาระหว่างหน่วยงานในระดับต่ำ

การนำนโยบายไปปฏิบัติจนสัมฤทธิ์ผลระดับสูงนั้น ต้องอาศัยหน่วยงานเดียวเท่านั้นที่รับผิดชอบนำนโยบายไปปฏิบัติ อาจกล่าวได้ว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จต้องไม่พึ่งพาหน่วยงานอื่น ถ้ามีหน่วยงานอื่นเข้ามาเกี่ยวข้อง ความสัมพันธ์ดังกล่าวจึงเป็นความพึ่งพาในระดับต่ำและความสัมพันธ์นั้นต้องไม่ค่อยมีความสำคัญมากนัก การนำนโยบายไปปฏิบัติมีความยุ่งยากสลับซับซ้อนเพราะต้องทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องจำนวนมากเห็นพ้องกันหรือยอมรับด้วยนโยบายนั้น ปัจจัยนี้ทำให้ผลลัพธ์ที่คาดหวังเกิดขึ้นได้ยาก

2.1.3.7 ความเข้าใจและความเห็นพ้องกันในวัตถุประสงค์

ความรู้สึของผู้ปฏิบัติหรือทัศนคติ (Dispositions or Attitude) ผู้ปฏิบัติจะต้องมีทัศนคติที่ดีต่อนโยบายที่กำหนดขึ้นและยอมรับนโยบายนั้น เช่น ถ้าผู้ปฏิบัติไม่เต็มใจหรือมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อนโยบายนั้น ผู้ปฏิบัติอาจจะเลยไม่ให้ความสนใจหรือไม่ทุ่มเทเวลาที่จะปฏิบัติงานจะทำให้เห็นนโยบายที่นำไปปฏิบัติมีปัญหาได้ ความเข้าใจและเห็นพ้องกันในวัตถุประสงค์อย่างสมบูรณ์ เป็นสิ่งจำเป็นตลอดระยะเวลาที่มีการนำนโยบายไปปฏิบัติ วัตถุประสงค์ของนโยบายอย่างสมบูรณ์ เป็นสิ่งจำเป็นตลอดระยะเวลาที่มีการนำนโยบายไปปฏิบัติ วัตถุประสงค์ของนโยบายควรกำหนดในลักษณะเฉพาะเจาะจง และในลักษณะที่วัดได้เป็นตัวเลข/เชิงปริมาณ วัตถุประสงค์นั้นควรเป็นที่เข้าใจและเห็นพ้องกันในองค์การ รวมทั้งควรสอดคล้องกันและสนับสนุนซึ่งกันและกันเพื่อนำวัตถุประสงค์มาเป็นแนวทางกำหนดทิศทางและควบคุมโครงการ ส่วนใหญ่วัตถุประสงค์ที่เป็นทางการมักจะไม่ใช่ที่เข้าใจตรงกัน เนื่องจากกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับนโยบายนำวัตถุประสงค์ที่ไม่เป็นทางการของกลุ่มเข้มารวมไว้ในวัตถุประสงค์ของนโยบาย แผนงาน งาน และโครงการ จึงทำให้เกิดความสับสนในวัตถุประสงค์ของนโยบายที่แท้จริง

2.1.3.8 การจัดกิจกรรมตามลำดับอย่างเหมาะสม

โครงสร้างระบบราชการ (Bureaucratic Structure) มักถูกกำหนดขึ้นให้มีโครงสร้างที่สลับซับซ้อน เพื่อให้มีความสามารถในการปฏิบัติงานประจำในสถานการณ์ปกติด้วยขนาดและความซับซ้อนของโครงสร้างระบบราชการ อาจเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาความล่าช้าในการปฏิบัติตามนโยบายตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ วัตถุประสงค์ของนโยบายจะบรรลุสัมฤทธิ์ผลได้จะต้องกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติต้องดำเนินงาน กำหนดรายละเอียดและลำดับของกิจกรรมทั้งหมด ในการนำนโยบายไปปฏิบัติมักมีปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ แต่ในทางเทคนิค โครงข่ายอาจนำมาใช้เป็นกรอบในการวางแผนและควบคุมโครงการ โดยระบุกิจกรรมที่ต้องดำเนินการ ผูกความสัมพันธ์ของกิจกรรมต่าง ๆ และจัดวางลำดับของกิจกรรมอย่างเป็นเหตุเป็นผล

หลังจากนั้นก็จะต้องมีการจัดการเพื่อให้เกิดความแน่ใจว่ากิจกรรมต่าง ๆ ได้ดำเนินการอย่างถูกต้องตามตารางเวลา และถ้าดำเนินการไม่ถูกต้องก็ต้องได้รับการแก้ไขให้เหมาะสม

2.1.3.9 การติดต่อสื่อสารและประสานงานอย่างเต็มที่

การสื่อความหมาย (Communication) ในที่นี้หมายถึงการเน้นหนักที่การสื่อข้อความหรือความหมายของนโยบายไปสู่ผู้ตัดสินใจในนโยบายทั้งนี้เพื่อให้ให้นโยบายทำนำไปปฏิบัติมีความถูกต้อง การสั่งการจะต้องมีความชัดเจน มีความแน่นอน ข่าวสารที่ผู้ปฏิบัติงานนโยบายได้รับจะต้องเป็นข่าวสารที่มีเนื้อหาตรงตามกับผู้สั่งการลงไป อย่างไรก็ตาม การติดต่อสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการประสานงานในการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยทั่วไปมักไม่มีการติดต่อสื่อสารที่สมบูรณ์ แม้ระบบสารสนเทศอาจจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่ต้องการ แต่ไม่ได้ให้หลักประกันว่าข้อมูลและคำสั่งของผู้ส่งข้อมูลจะมีการนำไปปฏิบัติตามที่กำหนดหรืออย่างที่เราเข้าใจกัน ทั้งนี้ เนื่องมาจากการประสานงานสัมพันธ์กับการใช้อำนาจส่วนตัวของผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ การประสานงานจึงไม่ใช่เพียงการติดต่อสื่อสารกันด้วยข้อมูลหรือการจัดโครงสร้างการบริหารที่เหมาะสมเท่านั้น อย่างไรก็ตาม การติดต่อสื่อสารและประสานงานอย่างเต็มที่ C.C. Hood (1976) กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างเต็มรูปแบบจะเกิดขึ้นได้ต้องมีระบบการจัดการที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ไม่มีความขัดแย้งภายในองค์การ ทั้งนี้ เพราะโดยทั่วไปหน่วยงานและแผนกต่างๆ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญและกลุ่มผู้ปฏิบัติงานต่าง ๆ ภายในองค์การมักมีค่านิยม วัตถุประสงค์และผลประโยชน์ของตนเองที่ต้องการปกป้อง

2.1.3.10 ผู้มีอำนาจหน้าที่นำนโยบายไปปฏิบัติต้องได้รับการยอมรับอย่างแท้จริง

C.C. Hood (1976) ให้ความหมายของความเชื่อฟัง “การยอมรับโดยสิ้นเชิง” ไว้ว่าหมายถึง การไม่ต่อต้านคำสั่งใด ๆ แต่ถ้าในการนำนโยบายไปปฏิบัติ เกิดการต่อต้านจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ระบบข้อมูลที่มีอยู่ทั้งหมดจะต้องช่วยให้ทราบล่วงหน้าถึงปฏิกิริยาที่ต่อต้านเพื่อสามารถเข้ามามีการจัดการควบคุมการต่อต้านนั้นได้ทันที เงื่อนไขที่ทำการนำนโยบายไปปฏิบัติเกิดขึ้นอย่างเต็มรูปแบบก็คือ ผู้มีอำนาจหน้าที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ต้องมีอำนาจบาบริในการทำให้บุคคลอื่นทั้งภายในและภายนอกองค์การยอมรับตนเอง เพื่อผู้มีอำนาจหน้าที่นั้นจะได้รับความเห็นชอบและสามารถประสานงานนโยบาย แผนงาน งาน และ โครงการ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นต่อความสำเร็จของนโยบายแผนงาน งาน และ โครงการนั้น ๆ

2.1.4 การวัดความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

นักวิชาการที่สนใจด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติมักจะกล่าวถึงแนวคิดในการพิจารณาความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติไว้ในหลายแนวทาง Kerr (1976) ให้มีแนวคิดไว้ว่า นโยบายเปรียบเทียบกับเสมือนทฤษฎี หรือข้อสมมุติฐานอย่างหนึ่ง ซึ่ง

ประกอบด้วยส่วนที่เป็นเงื่อนไข (Condition) กับส่วนที่เป็นผลตามมา (Action Alpha) หรือการบรรลุเป้าหมาย ความสำเร็จหรือความล้มเหลวเป็นแนวคิดที่เข้าใจยาก มีลักษณะเป็นนามธรรมสูง สะท้อนให้เห็นถึงทัศนะ หรือมุมมองของคนๆ หนึ่งซึ่งเป็นประมวลผล อาจกล่าวได้ว่าความสำเร็จหรือความล้มเหลวขึ้นอยู่กับตัวบุคคล นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับกรอบเวลาและเงื่อนไขด้านสภาพแวดล้อม ในขณะที่นโยบายถูกประเมิน กล่าวคือ นโยบายอย่างหนึ่งซึ่งเคยถูกมองว่าประสบความสำเร็จ แต่เมื่อเวลาหรือเงื่อนไขของสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปนโยบายนั้นอาจถูกมองว่าเป็นนโยบายที่ล้มเหลวก็ได้ ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายที่เป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะต้องพิจารณาในการตัดสินใจความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบาย นโยบายที่ถูกมองว่าล้มเหลวอาจจะช่วยเอื้อประโยชน์ให้กับนโยบายอื่นที่มีความสำคัญมากกว่ากันก็ได้ และ Williams (1982 : 100) มีความเห็นว่า ความล้มเหลวในอีกลักษณะหนึ่งที่จะเกิดขึ้นได้นั้น คือความล้มเหลวในการกำหนดรายละเอียดในการปฏิบัติงาน (Specification Failure) รายละเอียดในการปฏิบัติงานเป็นความสัมพันธ์ระหว่างแผนงานนโยบายกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งจะบอกให้ผู้ปฏิบัติรู้ว่าจะต้องปฏิบัติอะไรบ้าง ปฏิบัติอย่างไร มีการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้างที่ได้รับการคาดหวัง หรือวัตถุประสงค์ที่สามารถวัดได้แน่นอนมีอะไรบ้าง หากคำถามเหล่านี้มีรายละเอียดไม่ชัดเจนก็ถือว่าเป็นความล้มเหลวอีกรูปแบบหนึ่ง

การศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อแสวงหาปัจจัยหรือตัวแปรที่ส่งผลให้เกิดความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าสิ่งที่นักวิชาการทุกคนต้องการหาคำตอบคือการหาว่าปัจจัยใดเป็นปัจจัยที่สร้างความสำเร็จและปัจจัยใดเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ การวัดความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ นั้น สามารถวัดจากผลรวมของมิติต่าง ๆ 3 มิติ รายละเอียดดังต่อไปนี้ (วรเชษฐนทรสร, 2551 : 104-109)

มิติที่ 1 คือการวัดผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ นั้น จะต้องมีการวัดทั้งกระบวนการ โดยเริ่มจากจุดเริ่มต้นของการนำนโยบายไปปฏิบัติไปจนถึงจุดสิ้นสุดของนโยบาย ในการวัดความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติทั้งกระบวนการนั้นต้องพิจารณาถึงผลที่ได้จากนโยบาย 3 ประการ คือ (1) ผลผลิต สามารถวัดได้โดยการใช้เกณฑ์ด้านปริมาณ เวลา ค่าใช้จ่าย คุณภาพ และความพึงพอใจ (2) ผลลัพธ์ คือผลที่เกิดต่อจากผลผลิต สามารถวัดได้โดยพิจารณาถึงประโยชน์ที่กลุ่มเป้าหมายได้รับจากนโยบาย และ (3) ผลลัพธ์ขั้นปลาย กล่าวคือผลผลิตและผลลัพธ์โดยรวมส่งผลให้เกิดผลต่อการพัฒนาประเทศ

มิติที่ 2 ความสำเร็จของนโยบายจะต้องเป็นความสำเร็จอย่างแท้จริง ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากเงื่อนไข 4 ประการ ดังนี้

ประการที่หนึ่ง นโยบายต้องไม่ก่อให้เกิดปัญหาค่อนโยบายอื่น ๆ เช่น นโยบายสร้างเขื่อนอาจประสบความสำเร็จโดยสร้างเขื่อนสำเร็จ ทั้งด้านผลผลิตที่สมบูรณ์ และก่อให้เกิดความสำเร็จตามผลลัพธ์ที่สมบูรณ์ ก่อให้เกิดผลลัพธ์สุดท้ายคือ เกิดความเจริญของภาคอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจโดยรวมของชาติดีขึ้น แต่อาจก่อให้เกิดผลเสีย คือทำลายทรัพยากรป่าไม้ ขัดแย้งกับนโยบายด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทำให้นโยบายสร้างเขื่อนส่งผลกระทบต่อไม่เพียงปรารภ

ประการที่สอง นโยบายต้องไม่ก่อให้เกิดปัญหาความเชื่อถือของผลนโยบาย กล่าวคือ นโยบายในบางครั้งมีการประเมินโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบเองหรือการประเมินเข้าข้างหน่วยงานที่น่านโยบายไปปฏิบัติ เป็นการประเมินผลแบบระบบปิด ทำให้มีปัญหारेื่องความน่าเชื่อถือ ลักษณะเช่นนี้จึงเป็นสภาพปัญหาพื้นฐานของการน่านโยบายไปปฏิบัติในระบบราชการไทย ทำให้ส่งสัญญาณที่ผิด ๆ ไปยังกระบวนการจัดสรรงบประมาณของรัฐอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดผลเสียต่อการพัฒนาประเทศ

ประการที่สาม นโยบายที่สำเร็จจะต้องไม่มีปัญหาทางด้านมาตรการของนโยบายที่น่านโยบายไปปฏิบัติ บางนโยบายอาจจะสำเร็จแต่อาจจะมีลักษณะที่ทุ่มเททรัพยากรไปมากมาย หรือการน่านโยบายไปปฏิบัติมุ่งเน้นใช้แนวทางของกฎระเบียบเป็นมาตรการหลักมากเกินไป ทำให้เกิดการสูญเสียเวลา ทรัพยากรและบุคลากรมากมาย กล่าวอีกนัยหนึ่ง ผลที่ได้จากการน่านโยบายไปปฏิบัติไม่คุ้มกับสิ่งที่เสียไป

ประการที่สี่ การน่านโยบายไปปฏิบัติสำเร็จจะต้องไม่มีปัญหาทางด้านมนุษยธรรมหรือศีลธรรม

มิติที่ 3 นโยบายของรัฐนอกจากจะมุ่งให้เกิดความสำเร็จในการน่านโยบายไปปฏิบัติ และไม่ก่อให้เกิดผลเสียหรือปัญหากับนโยบายหรือโครงการอื่นแล้ว ผลรวมความสำเร็จของนโยบายแต่ละนโยบายจะก่อให้เกิดผลรวมของการพัฒนาประเทศที่พึงปรารถนาด้วย การวัดความสำเร็จของการน่านโยบายไปปฏิบัติในมิตินี้ ไม่อาจจะสามารถทำได้โดยตรง แต่สามารถพิจารณาได้จากความสมบูรณ์ของปัจจัยทางการบริหารต่าง ๆ ว่าเอื้อต่อการทำให้ผลรวมของนโยบายแต่ละนโยบายนำไปสู่ความสำเร็จโดยรวมของประเทศได้แค่ไหนเพียงใด

ตารางที่ 2.1 การวัดผลผลิต และผลลัพธ์ของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การวัดผลผลิต	ระดับความล้มเหลว	ตัวชี้วัด	ระดับความสำเร็จ
	- ไม่ครบ/ขาด	← ปริมาณ →	ครบตามจำนวน/เกินจำนวนที่กำหนดไว้
	- ถ้าช้า	← เวลา →	เสร็จทันเวลา/เสร็จก่อนเวลา
	- เกินงบ - ไม่ประหยัด - ราคาแพง - คอรัปชั่น	← ค่าใช้จ่าย →	อยู่ในงบประมาณมีการใช้อย่างประหยัดใช้เงินได้ประโยชน์สูงสุดหรือผลผลิตมีคุณภาพดี
	- ไม่ตรงตามมาตรฐาน - คุณภาพต่ำ ใช้ประโยชน์ไม่ได้ตามระดับที่กำหนด	← คุณภาพ →	ตรงตามมาตรฐาน ทนทาน ใช้ประโยชน์ได้นาน
	- บางฝ่ายไม่พอใจ - หลายฝ่ายไม่พอใจ - คัดค้าน	← ความพึงพอใจ →	ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องพอใจ
การวัดผลลัพธ์	- ไม่ตรงกลุ่ม - ไม่เสมอภาค - ไม่เป็นธรรม - ทุจริตบางคน และ/หรือทุจริตเป็นขบวนการ - ปลดปล่อยละเลย	การให้ประโยชน์/ โทษแก่กลุ่มเป้าหมาย ← หรือ → ผู้ได้รับผลของโครงการ	- ตรงกลุ่ม - เสมอภาค - เป็นธรรม - สุจริต - รับผิดชอบ

2.1.5 ระดับการวิเคราะห์การนำนโยบายไปปฏิบัติ

ทฤษฎีองค์การมีบทบาทต่อการวิเคราะห์นโยบายมาอย่างยาวนาน ปัจจุบันก็ยังใช้ทฤษฎีองค์การทำความเข้าใจปัญหาของการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นอย่างไร ถ้าหากมองในแง่ระดับการวิเคราะห์ (Level of analysis) ได้แก่ ปัญหาว่าควรจะนำทฤษฎีองค์การไปวิเคราะห์การนำนโยบายไปปฏิบัติระดับบุคคล ระดับกลุ่ม หรือระดับองค์การแล้ว ทฤษฎีองค์การมีกรอบแนวคิดที่บ่งบอกถึงระดับการวิเคราะห์ที่แตกต่างกัน แต่ละกรอบมีฐานคติและเป้าหมายของการวิเคราะห์เป็นของตนเอง อีกทั้งเป็นตัวบ่งบอกว่าต้องวิเคราะห์ระดับใด คำพูดหรือภาษาที่วิเคราะห์คำใดควรอยู่ในกรอบใด ยานาว (Yanow, 1990) แบ่งกรอบการวิเคราะห์ดังกล่าวออกเป็น 4 กรอบ รายละเอียดดังนี้ (เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2551 : 128-132)

2.1.5.1 กรอบมนุษยสัมพันธ์ (Human relation lens)

การวิเคราะห์ตามกรอบมนุษยสัมพันธ์เน้นที่บทบาท ความคาดหวัง ปทัสถาน ความต้องการ และแรงจูงใจ รวมทั้งมองว่าปัญหาของการนำนโยบายไปปฏิบัติมาจากพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ขาดทักษะมนุษยสัมพันธ์ และละเลยกาจูงใจ ตัวอย่างเช่นของการศึกษาคามิตินี้ เช่น งานของ Edwards (1980) ระบุว่าท่าทีของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ เช่น ความปรารถนา แรงจูงใจ ทศนคติและสิ่งกระตุ้น เป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งในสามของปัจจัยแห่งความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ หรืองานของ Mazmanian and Sabatier (1983) สรุปไว้ว่า การเปลี่ยนพฤติกรรมมาจากนวัตกรรมของนโยบาย เป็นเงื่อนไขหนึ่งในสามประการของความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ และงานของ Weatherly (1979) วิเคราะห์พฤติกรรมผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ว่าขึ้นอยู่กับค่านิยมบทบาท ความคาดหวังและปทัสถาน

2.1.5.2 กรอบการเมือง (Political lens)

กรอบการเมืองวิเคราะห์ ได้แก่ อำนาจ อิทธิพล ผลประโยชน์ การสร้างกลุ่ม การเจรจาและต่อรอง ตัวอย่างเช่น งานของ Bardach (1977) ที่เสนอว่าผู้นำนโยบายไปปฏิบัติเล่นเกมซึ่งแสดงให้เห็นถึงอำนาจและอิทธิพลที่เขามีหรือเชื่อว่าตนเองมี ผลงานของ Lipley and Franklin (1982) ชี้ให้เห็นว่าการต่อรองและการรวมกันเป็นกลุ่มผลประโยชน์ เป็นปัจจัยที่ทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติล่าช้าและล้มเหลว ในขณะที่งานของ Murphy (1971) กล่าวขัดแย้งในเรื่องนี้ว่า นโยบายล้มเหลวเพราะขาดอำนาจและอิทธิพลสนับสนุนให้เปลี่ยนแปลงตามที่เสนอ ซึ่งสอดคล้องกับ Smith (1973) อธิบายถึงแรงกดดันและการตอบโต้ต่อแรงกดดันของกลุ่มผลประโยชน์ พรรคฝ่ายค้านและคนหรือกลุ่มที่ได้รับผลกระทบในฐานะที่เป็นอุปสรรคต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

2.1.5.3 กรอบโครงสร้าง (Structural lens)

กรอบโครงสร้างเน้นการออกแบบองค์การว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อผู้นำนโยบายไปปฏิบัติมากกว่าผลทางจิตวิทยาหรือการเมือง กรอบโครงสร้างจึงเปรียบได้กับเครื่องจักรที่ถูกควบคุมได้อย่างดี ประเด็นที่ศึกษา ได้แก่ การจัดสรรงาน สายการบังคับบัญชาและช่วงการควบคุม อย่างเช่นจากการศึกษาของ Lipsky (1979) และของ Protas (1979) พบว่า การออกแบบให้หน่วยงานระดับล่างใช้ดุลพินิจ มีผลให้เจ้าหน้าที่สร้างนโยบายใหม่ขึ้นมาในแต่ละวันที่เขาให้บริการ ขณะเดียวกันก็นำนโยบายไปปฏิบัติไปพร้อม ๆ กัน

2.1.5.4 กรอบระบบ (Systems lens)

กรอบระบบเน้นที่การพึ่งพาอาศัยกันระหว่างองค์การและหน่วยงานย่อยในองค์การ แนวคิดส่วนใหญ่ได้มาจากระบบนิเวศวิทยาและระบบอัตโนมัติ เมื่อนำมาใช้กับองค์การ จึงเปรียบได้กับกล่องดำของระบบซึ่งมีส่วนที่อยู่ในชุดที่ไม่อาจตรวจสอบได้ ต้องอาศัยการดูข้อมูลย้อนกลับจากสภาพแวดล้อม โดยเฉพาะการแจ้งความผิดพลาดที่สามารถจับได้ เพื่อแก้ไขให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย ประเด็นที่กรอบระบบเน้นได้แก่ การนิยามจุดมุ่งหมาย ความร่วมมือ การสื่อสาร และข้อมูลย้อนกลับ Ribley and Franklin (1982) เห็นว่าปัญหาของการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือการขาดการเห็นพ้องกันในกลุ่มหรือขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานและมีหน่วยงานของรัฐบาลเข้ามาเกี่ยวข้องมากเกินไป และจากการศึกษาของ Pressman and Wildavsky (1973) พบว่าโครงการสร้างงานที่เมืองโอ๊คแลนด์มีจุดของการตัดสินใจมากเกินไปจึงทำให้เกิดความล่าช้า

อย่างไรก็ดี การใช้กรอบทั้ง 4 เป็นหลักในการวิเคราะห์การนำนโยบายไปปฏิบัติจริง อาจนำกรอบต่าง ๆ มาผสมผสานกันได้ แต่นักวิชาการหลายท่านก็ได้ข้อคิดเห็นว่าควรแยกกรอบของการนำนโยบายไปปฏิบัติเพราะจะช่วยให้การศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติมีความชัดเจนและทำให้นักวิจัยรู้ระดับการวิเคราะห์

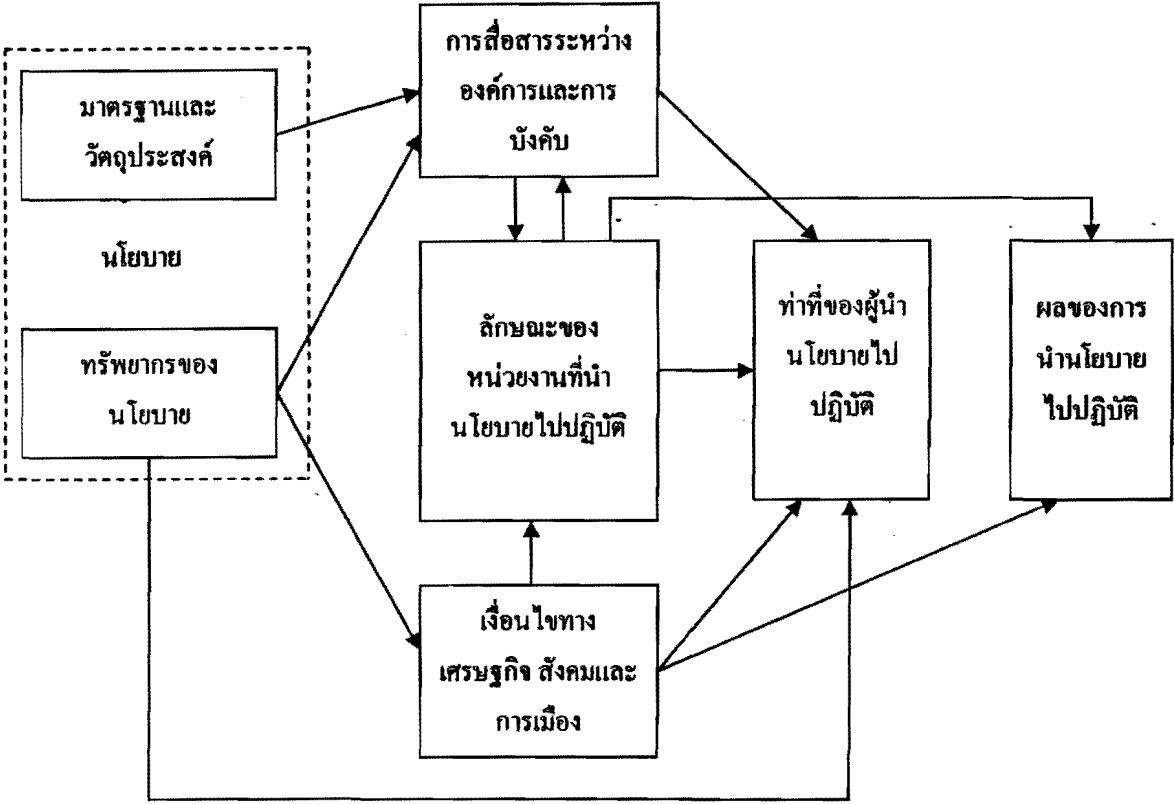
2.1.6 ตัวแบบทางทฤษฎีของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ตัวแบบ (Model) เป็นแนวคิดเชิงระบบ การศึกษานโยบายสาธารณะนำมาจำลองเหตุการณ์ กระบวนการหรือตัวแปรต่างๆ เพื่อทำความเข้าใจปรากฏการณ์โดยจำแนกองค์ประกอบแสดงความสัมพันธ์ และตั้งสมมติฐานระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติที่สำคัญที่นิยมใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติของนักวิจัยโดยทั่วไป มีดังต่อไปนี้ (วรเชษฐ์ จันทร์, 2551 : 146-149; อ้างอิงจาก เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ, 2551 : 218-227)

2.1.6.1 ตัวแบบของ Van Meter and Van Horn (1975)

ตัวแบบนี้มุ่งอธิบายกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยมองจากบนลงล่าง และมุ่งแสดงขั้นตอนของการนำนโยบายไปปฏิบัติ พร้อมกับสรุปว่าตัวแปรที่เชื่อมโยงระหว่างนโยบายและผลการปฏิบัติงานมีด้วยกัน 6 ปัจจัย ได้แก่ (1) มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย (Policy standards and objectives) หมายความว่า นโยบายต้องมีวัตถุประสงค์ที่เป็นรูปธรรมและมีมาตรฐานที่ชัดเจนเพื่อให้สะดวกต่อการประเมินผลการปฏิบัติงาน (2) ทรัพยากรของนโยบาย (Policy resources) ตัวอย่างเช่น เงินหรือสิ่งจูงใจอื่นๆ ซึ่งต้องมีอย่างเพียงพอ (3) การสื่อสารระหว่างองค์การและการบังคับบัญชาให้เป็นไปตามนโยบาย หมายความว่าความสัมพันธ์ระหว่างองค์การ (4) ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ (Characteristics of implementing agencies)

เช่น จำนวนเจ้าหน้าที่ การควบคุมตามสายการบังคับบัญชา เป็นต้น (5) เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เช่น ลักษณะของมติมหาชน และกลุ่มผลประโยชน์ และ (6) ทำที่ของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ (Disposition the implementers) ได้แก่ การรับรู้ นโยบาย เช่น ความรู้ความเข้าใจนโยบาย ทิศทางการสนองตอบ

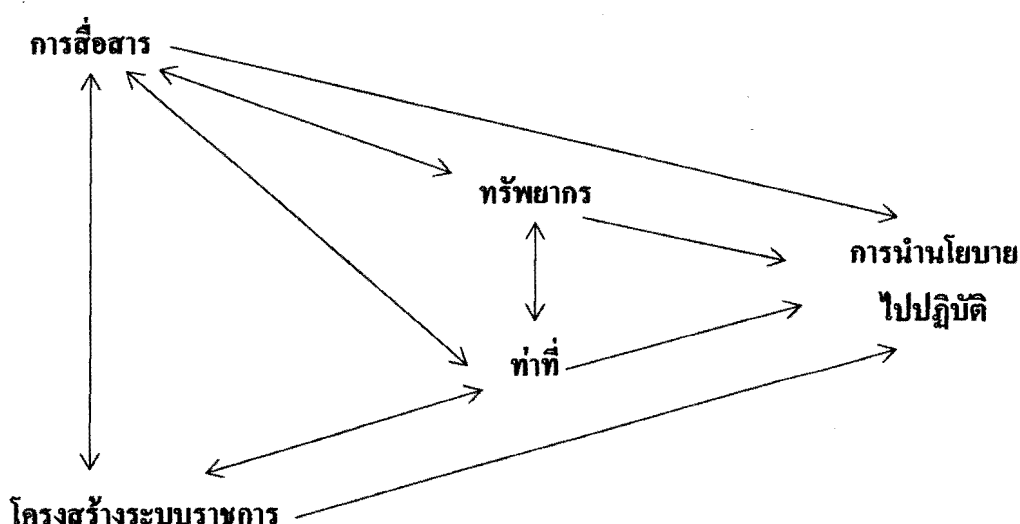

ภาพที่ 2.2 ตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของ Van Meter and Van Horn (1975)
(ดัดแปลงจาก Lester., 1986; อ้างอิงจาก เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2551 : 218)

ตัวแบบของฟาน มีเตอร์ และฟาน สอร์น จำแนกตัวแปรออกตามปัญหาการนำนโยบายไปปฏิบัติ และมีลักษณะเป็นการเปรียบเทียบอย่างง่าย ๆ เขาเสนอว่าการวิเคราะห์การนำนโยบายไปปฏิบัติต้องนำการเปลี่ยนแปลง และนำระดับของการเห็นพ้องกันมาร่วมพิจารณาด้วย สมมติฐานของฟาน มีเตอร์ และฟาน สอร์น คือ การนำนโยบายไปปฏิบัติจะประสบความสำเร็จมากที่สุด เมื่อการเปลี่ยนแปลงมีเพียงเล็กน้อยและคนเห็นด้วยกับกับจุดมุ่งหมายของนโยบายในระดับสูง

2.1.6.2 ตัวแบบของ Edwards III (1980)

ตัวแบบนี้เป็นการมองแบบบนลงล่างเหมือนตัวแบบของฟาน มีเตอร์ และ ฟาน ฮอร์น สำหรับเอ็ดเวิร์ดส์ที่สาม เขาระบุว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ มี 4 ปัจจัย ได้แก่ (1) การสื่อสาร (Communication) หากต้องการให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จแล้ว ผู้ที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติต้องทราบว่าเขาจะทำอะไร (2) ทรัพยากร (resources) แม้คำสั่งจะชัดเจนหรือถ่ายทอดลงไปดีเพียงใด ถ้าผู้นำนโยบายไปปฏิบัติไม่มีทรัพยากรที่จะทำงานได้ การนำนโยบายไปปฏิบัติก็ยังไม่ประสบความสำเร็จอยู่ดี (3) ทาที่ของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ (Disposition of the implementers) ทำที่หรือทัศนคติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติมีความสำคัญเป็นอันดับสาม (4) โครงสร้างระบบราชการ (Bureaucratic structure) แม้ว่าจะมีทรัพยากรเพียงพอ และผู้นำนโยบายไปปฏิบัติรู้และต้องการที่จะทำตามนโยบายแล้ว การนำนโยบายไปปฏิบัติก็ยังคงอาจมีปัญหาเพราะความบกพร่องของโครงสร้างระบบราชการ

ภาพที่ 2.3 ผลกระทบต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติทั้งทางตรงและทางอ้อมของ Edwards III (1980)
(ดัดแปลงจาก Lester., 1987; อ้างอิงจาก เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2551 : 221)

ตัวแบบเอ็ดเวิร์ดส์ที่สาม เกิดจากการเริ่มต้นด้วยการตั้งคำถามว่าอะไรเป็นเงื่อนไขขึ้นต้นของการนำนโยบายไปปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จ ขณะเดียวกันอะไรเป็นอุปสรรคของความสำเร็จดังกล่าว ซึ่งคำตอบที่ได้รับ คือ การสื่อสาร ทรัพยากร ทำที่หรือทัศนคติและโครงสร้างระบบราชการ เหตุผลของเอ็ดเวิร์ดส์ที่สาม คือ ปัจจัยดังกล่าวมีผลพร้อมกันทั้งด้านบวกและด้านลบต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งเขาเห็นว่าต้องมองการทำงานของปัจจัยทั้งหมดพร้อมกันเมื่อเข้าใจแล้วก็สามารถแยกออกมาพิจารณาหลักการแต่ละด้าน แต่เขาย้ำว่าถึงอย่างไรก็ต้องมองการ

น่านโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการที่พลวัต (Dynamic process) ซึ่งเกี่ยวข้องกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยหลายปัจจัยพร้อม ๆ กัน

2.1.6.3 ตัวแบบของ Paul Sabtier and Danial Mazmanian (1980)

วรเดช จันทรศร (2551 : 148-149) ได้กล่าวไว้ว่า หน้าที่สำคัญของการวิเคราะห์การนำนโยบายไปปฏิบัติ คือระบุปัจจัยที่มีผลต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายนั้น ตลอดทั้งกระบวนการของการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยการวิเคราะห์การนำนโยบายไปปฏิบัติสามารถแบ่งออกเป็น 3 จำพวกใหญ่ๆ ได้แก่ (1) ความสามารถในการแก้ไขปัญหของนโยบาย ซึ่งถูกระบุไว้ในนโยบายแล้ว (2) ความสามารถของนโยบายที่ช่วยกำหนดโครงสร้างการปฏิบัติงานให้เกิดการบรรลุผลสำเร็จตามนโยบายที่กำหนดไว้ และ (3) ผลกระทบโดยรวมของตัวแปรด้านอื่น ๆ ที่มีต่อการสนับสนุนในการดำเนินนโยบายให้บรรลุวัตถุประสงค์

ตัวแบบในการศึกษาวิเคราะห์การนำนโยบายไปปฏิบัติของ Paul Sabtier and Danial Mazmanian (1980) เป็นตัวแบบที่อุดช่องโหว่ของกรอบทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติอื่น เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และที่สำคัญคือ ตัวแบบนี้สามารถชี้ชัดได้ว่า ปัจจัยใดส่งผลกระทบต่อความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในนโยบาย ตลอดทุกขั้นตอนของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ การวิเคราะห์การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติตามกรอบของตัวแบบดังกล่าว ในตัวแบบนี้ได้กำหนดให้ขั้นตอนของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นตัวแปรตาม ซึ่งประกอบไปด้วยผลผลิตของนโยบาย การยอมรับปฏิบัติตามนโยบาย ผลกระทบที่เกิดขึ้นจริง ผลกระทบที่สามารถรับรู้ได้ และการทบทวนประเมินของนโยบาย ดังปรากฏตามภาพที่ 2.4 ดังนี้

ภาพที่ 2.4 ตัวแบบทางทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติของ Paul Sabtier and Danial Mazmanian (1980) (ดัดแปลงจาก วรเชษ จันทรศร, 2551 : 149)

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับยาเสพติด นโยบาย และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับยาเสพติด

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข (2539 : 1-2) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ยาบ้า หมายถึง ยาเสพติดประเภทที่ 1 ตามพระราชบัญญัติให้โทษ พ.ศ. 2522 มีฤทธิ์กระตุ้นประสาทส่วนกลาง และระบบประสาทส่วนปลาย ทำให้ตื่นตัว กระปรี้กระเปร่า เหนื่อยช้า ได้แก่ ยาในกลุ่มแอมเฟตามีน ฟีโมลีน พิราคอล เมทิลเฟนิเตด ในอดีตแพทย์ใช้ในการรักษาโรคอาการซึมเศร้า ผู้ป่วยโรค่วงหลับ ขาดความอ้วน ปัจจุบันไม่นิยมใช้เพราะให้ผลข้างเคียง ทำให้หลอดเลือดตีบเล็กลง มือสั่น ใจสั่น อาจก่อให้เกิดการติดยาและเกิดอาการทางประสาทได้ ประกอบกับการค้นพบยาใหม่ในการรักษาที่ดีกว่าและปลอดภัยกว่า

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ (2540 : 5) ได้ให้ความหมายของยาบ้า ว่าหมายถึง ยาประเภทกระตุ้นประสาทส่วนกลาง ซึ่งทำหน้าที่เก็บความทรงจำ ความคิด ควบคุมการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ เกี่ยวกับการเคลื่อนไหว การทรงตัว เป็นต้นทางการแพทย์ได้คิดค้นขึ้นมาเพื่อใช้บำบัดรักษาโรคจิตซึมเศร้า โรค่วงหลับ (Narcolepsy) ปัจจุบันเลิกใช้แล้วเพราะทำให้คนไข้เกิดการเสพติด และมีผลข้างเคียงสูง เช่น ความดันโลหิตสูง หลอดเลือดตีบเล็กลง และมีอาการทางจิตชนิดหวาดระแวง เกิดภาพหลอนต่าง ๆ อาจทำร้ายตนเองและผู้อื่นให้เกิดอันตรายถึงชีวิต ทั้งนี้ ตามรัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา แต่ไม่หมายความถึงยาสามัญประจำบ้าน บางคำรับตามกฎหมายว่าด้วยยาที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่ ในขณะที่ยังต้องการอนามัยโลก (ลิขิต วิชญวินทร์, 2537 : 13) ได้ให้คำจำกัดความของยาเสพติดให้โทษไว้ว่า ยาเสพติด หมายถึง สารเคมีใดก็ตามที่รับเข้าสู่ร่างกาย เช่น การฉีด สูบ หรือดมก็ตาม แล้วทำให้ร่างกายและจิตใจของผู้ใช้ยาเสพติด มีความต้องการใช้ยาเสพติดในปริมาณที่มากขึ้นตลอดเวลา เมื่อหยุดใช้ยาเสพติดก็จะทำให้เกิดอาการขาดยา และผู้ที่ใช้ยาเสพติดไปในเวลานานจะทำให้เกิดความต้องการยามากขึ้น ทั้งร่างกายและจิตใจ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ยาบ้า หรือ แอมเฟตามีน หมายถึง วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทที่จัดเป็นยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 1 เป็นยาที่ได้จากการสังเคราะห์ซึ่งออกฤทธิ์กระตุ้นโดยตรงต่อระบบประสาทส่วนกลาง มีวิธีการเสพยาเข้าไปโดยการกิน สูบหรือสูด ฉีด เมื่อยาบ้าเข้าสู่ร่างกายในระยะแรกของการเสพยาจะทำให้ร่างกายตื่นตัว กระฉับกระเฉง สามารถทำงานได้เป็นระยะเวลานาน แต่เมื่อใช้ยาเป็นเวลานานจะทำให้ร่างกายทรุดโทรมและมีอาการผิดปกติทางจิต เป็นโรคจิตประเภทหวาดระแวงและอาการประสาทหลอน คลุ้มคลั่ง ถ้าใช้ในปริมาณมากอาจทำให้ชัก หมดสติและเสียชีวิตได้ในที่สุด

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2522 มาตรา 4 ยาเสพติดให้โทษ หมายถึง สารเคมี หรือวัตถุนิติใดๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือ ด้วยประการใดๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเรื่อย ๆ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงอยู่ตลอดเวลา สุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลงกับให้รวมตลอดถึงพืชหรือส่วนของพืชที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษ หรืออาจใช้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษ และสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษดังกล่าวด้วย รายละเอียด ดังต่อไปนี้

2.2.1.1 ประเภทของยาเสพติด

ยาเสพติดให้โทษตาม พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545) มาตรา 7 ได้แบ่งยาเสพติดให้โทษตามลำดับความร้ายแรง ออกเป็น 5 ประเภท คือ ประเภทที่ 1 ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง เช่น เฮโรอีน และเมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า) ประเภทที่ 2 ยาเสพติดให้โทษทั่วไป เช่น มอร์ฟีน โคคาอีน โคเคอีน และฝิ่นยา ประเภทที่ 3 ยาเสพติดให้โทษที่มีลักษณะเป็นตำรับยาและมียาเสพติดให้โทษ ประเภทที่ 2 เป็นส่วนผสมอยู่ด้วยตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา ประเภทที่ 4 สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษ ประเภทที่ 1 หรือ ประเภทที่ 2 เช่น อาเซติลแอนไฮโดรด์ อาเซติลคลอไรด์ และประเภทที่ 5 ยาเสพติดให้โทษที่ไม่ได้เข้าอยู่ในประเภทที่ 1 ถึงประเภทที่ 4 เช่น กัญชา พืชกระท่อม

2.2.1.2 ลักษณะของเม็ดยาบ้า

1) ยาบ้า หรือ แอมเฟตามีน มีลักษณะเป็นผงสีขาว ไม่มีกลิ่น มีรสขมน้อยๆ ยาบ้าที่อยู่ในรูปของเกล็ดจะละลายน้ำได้ดี แต่ไม่ละลายในอีเธอร์ แต่ถ้าอยู่ในรูปแบบจะละลายได้ดีในอีเธอร์ แต่จะละลายได้ไม่ดีในน้ำ ในปัจจุบันมักทำเป็นรูปชนิดเม็ด มีลักษณะเป็นเม็ดกลมแบน

2) ลักษณะของยาบ้าในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุดเท่าที่มีมาในประเทศไทยทั้งสี ขนาด น้ำหนัก และสัญลักษณ์

3) สีของเม็ดยาบ้า มีทั้งสีเข้มและสีอ่อน รวมทั้งหมดประมาณ 27 สี แต่มีสีหลักๆ อยู่ประมาณ 5 สี ได้แก่ สีเหลือง เขียว น้ำตาล ส้ม ม่วง

4) ขนาดของเม็ดยาบ้า ในอดีตพบว่ามีความหนาไม่เกิน 2.6 มิลลิเมตร แต่ปัจจุบันพบว่าพัฒนาการของยาบ้าชนิดใหม่ มีความหนาดังแต่ 2.7 มิลลิเมตรขึ้นไป และมีเส้นผ่าศูนย์กลางหลายขนาดซึ่งส่วนใหญ่พบว่า มีช่วงความยาวเส้นผ่าศูนย์กลางหลายชนิดซึ่งส่วนใหญ่พบว่า มีช่วงความยาวเส้นผ่าศูนย์กลางระหว่าง 6-6.3 มิลลิเมตร

5) น้ำหนักของยาบ้าส่วนใหญ่อยู่ที่ระหว่าง 90.0-99.9 มิลลิกรัมต่อเม็ด รองลงมามีน้ำหนักอยู่ที่ช่วงระหว่าง 80.0-89.0 มิลลิกรัมต่อเม็ด และมีน้ำหนักโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 85.0-95.0 มิลลิกรัมต่อเม็ด

6) สัญลักษณ์ของเม็ดยาบ้า ในปัจจุบันมีมากกว่า 20 สัญลักษณ์ เนื่องจากเป็นสารเสพติดที่มีความหลากหลายในการผลิต ขึ้นอยู่กับกลุ่มผู้ผลิต ส่วนผสมของการผลิต การแบ่งแยกขั้นตอนของการผลิต คุณภาพการปรุงแต่งรสและแต่งฤทธิ์ของนักเคมี สัญลักษณ์ที่ปรากฏบนยาเม็ดที่พบมากที่สุด ได้แก่ สัญลักษณ์ที่เป็นตัวเลข 99 ส่วนอีกด้านหนึ่งเป็นอักษร M, K และสัญลักษณ์ 99 ส่วนอีกด้านหนึ่งเป็น – (เป็นเส้นผ่าศูนย์กลาง) นอกจากนี้ยังพบสัญลักษณ์อื่น ๆ เช่น W และ WY ส่วนอีกด้านหนึ่งเป็น – (เป็นเส้นผ่าศูนย์กลาง) หรือสัญลักษณ์ด้านหนึ่งเป็น 99 ส่วนอีกด้านหนึ่ง เป็น W (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ, 2540 : 6, 10-15)

2.2.1.3 ชนิดของยาบ้า

ยาบ้าในประเทศไทยแบ่งออกเป็น 3 ชนิด คือ (อภิรัฐ ถนอมสิงห์, 2542 : 38) ชนิดที่ 1 ยาบ้าแท้ เป็นยาบ้ากลุ่มแรกที่แพร่ระบาด มีส่วนประกอบที่สำคัญคือสารออกฤทธิ์กระตุ้นประสาทส่วนกลางจำพวกเมทแอมเฟตามีน ซึ่งยาบ้าในท้องตลาดปัจจุบันจะมีส่วนประกอบของเมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์ประมาณ 20-25 มิลลิกรัม หรือร้อยละ 20-30 (สุชาติ เลาหบริวัฒน์, 2542) ชนิดที่ 2 ยาบ้าปลอม เนื่องจากแอมเฟตามีนและเมทแอมเฟตามีนเป็นวัตถุออกฤทธิ์ประเภทที่ 2 มีการควบคุมและนำเข้าอย่างเข้มงวด จึงมีการนำเอาตัวยาที่ออกฤทธิ์กระตุ้นประสาทส่วนกลางแต่ออกฤทธิ์อ่อนกว่ามาใช้ ได้แก่ คาเฟอีน เซโอฟินิลิน อีฟีดรีน แทนแอมเฟตามีนและเมทแอมเฟตามีน และ ชนิดที่ 3 ยาบ้าฉงน เป็นยาที่มีสารออกฤทธิ์ชื่อ เฟนโพรพอเร็กซ์ (Fenproporex) หรือสารเอ็นเอทิลแอมเฟตามีน (N-Ethylamphetamine) เป็นอนุพันธ์ตัวหนึ่งของแอมเฟตามีน มีคุณสมบัติทางเคมีและทางกายภาพบางประการแตกต่างจากพวกแอมเฟตามีน ซึ่งใช้เป็นยาลดความอ้วนที่มีฤทธิ์กระตุ้นประสาทส่วนกลาง

2.2.1.4 วิธีการเสพยาบ้าและฤทธิ์ของยาบ้า

วิธีการเสพยาบ้า สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ ได้ศึกษาพบว่า การเสพยาบ้าในประเทศไทย มีด้วยกัน 3 วิธี ดังนี้

วิธีที่ 1 การกินหรือการกลืน เป็นลักษณะการเสพยาบ้า โดยการกินครั้งละ $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$ หรือ 1 เม็ดต่อครั้ง โดยกิน หรือกลืนพร้อมน้ำหรือเครื่องดื่มบำรุงกำลัง การเสพด้วยวิธีนี้ใช้เวลาในการออกฤทธิ์ประมาณ 20-30 นาที เพราะการซึมซับเข้าสู่ร่างกาย โดยเฉพาะเมื่อผ่านกระเพาะ

อาหารและคัปปะจะทำหน้าที่ดูดซับฤทธิ์ของยาบ้าไว้บางส่วน ทำให้ความรุนแรงของยาบ้าลดลง วิธีการกินลักษณะเช่นนี้ไม่เป็นที่นิยมในหมู่วัยรุ่น

วิธีที่ 2 การฉีด เป็นลักษณะการเสพยาบ้า โดยวิธีการฉีดเข้าเส้นเลือดดำใช้ปริมาณยาบ้าครั้งละ 1 เม็ด ใส่ลงไปในช้อนแล้วเติมน้ำเข้าไป จากนั้นเผาไฟให้เม็ดยาบ้าละลาย หรือใช้วิธีบดยาบ้าให้ละลายน้ำ แล้วฉีดเข้าเส้นเลือดดำ วิธีการใช้ยาบ้าแบบนี้จะออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทเร็วกว่าแบบกิน เนื่องจากการซึมซับเข้าสู่ร่างกายโดยผ่านกระแสเลือดเข้าสู่หัวใจ ปอดและสมอง

วิธีที่ 3 การสูบหรือสูด เป็นลักษณะการเสพยาบ้าโดยการสูบหรือสูดไอระเหยจากการเผายาบ้า ที่อยู่ในกระคายฟอยล์หรือกระคายตะกั่ว ซึ่งสามารถแยกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ (1) การสูดไอระเหยของเม็ดยาบ้า โดยใช้วัสดุที่เป็นกระคายม้วนเป็นหลอดไว้สำหรับสูดไอระเหยจากการเผากระคายฟอยล์ตะกั่วที่ใส่ยาบ้าโดยตรง ที่เรียกว่า “ไม่กลั่น” ซึ่งจะให้ความแรงกว่าแต่รู้สึกไม่นุ่มเท่าแบบสูบผ่านน้ำ และ (2) การสูบไอระเหยของเม็ดยาบ้าผ่านน้ำหรือที่เรียกว่า “กลั่น” ซึ่งให้ความรู้สึกหอมนุ่มไม่บาดคอ โดยใช้ขวดแก้วหรือขวดพลาสติก เป็นกระบอกที่บรรจุน้ำลงไป แล้วสูบไอระเหยยาบ้าตรงปากขวด จากการเผากระคายฟอยล์ที่ใส่เม็ดยาบ้าลงไป โดยมีวัสดุที่ทำจากโลหะเป็นรูปตัวยูเชื่อมระหว่างขวดกับกระคายฟอยล์ที่เป็นไอระเหย การใช้แต่ละครั้งโดยวิธีการสูบหรือสูดจะใช้ยาบ้าในปริมาณที่ไม่เท่ากัน อาจมีตั้งแต่ $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$ หรือ 1 เม็ดต่อครั้ง ขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ใช้ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ, 2540 : 23-28)

2.2.1.5 การออกฤทธิ์ของยาบ้า

การออกฤทธิ์ของยาบ้าต่อร่างกาย จะขึ้นอยู่กับขนาดของยา วิธีการเสพ และ ตัวบุคคล ในผู้ใช้ยาบ้าโดยทั่วไป สามารถปิดอาการต่างๆ ที่เกิดขึ้นไม่ให้ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดทราบได้ โดยไม่ยาก ทั้งนี้เพราะอาการไม่แตกต่างจากอาการของบุคคลทั่วไปที่เป็นผู้ที่ทำงานหนักเกินไป หรือเป็นผู้ที่มีอารมณ์หงุดหงิดเป็นครั้งคราว แต่อย่างไรก็ตามผู้ใช้ยาบ้าอาจจะมีอาการผิดปกติทางจิต (Psychosis) ได้ เนื่องจากสารประกอบส่วนใหญ่ที่พบในยาบ้ามีส่วน คือ แอมเฟตามีนและเมทแอมเฟตามีน (Amphetamine/Methamphetamine) ที่มีฤทธิ์กระตุ้นประสาทส่วนกลาง (CNS-Central Nervous System) อาจทำให้เกิดการกระตุ้นสมองมากเกินไปจนมีอาการกระสับกระส่าย อยู่ไม่สุข มึนงง นอนไม่หลับ อาการเคลิบเคลิ้ม (Euphoria) หดหู่ หงอยเหงา สั่น ปวดศีรษะ (สำเนา มากเบน, 2542 : 16-17, กิติ ฉายศิริกุล และวนิดา พุ่มไพศาล, 2542 : 32) ซึ่งอาการต่าง ๆ จะขึ้นอยู่กับปริมาณการเสพของผู้ใช้ คือ (1) ผู้ที่ใช้วันละ 5-15 มิลลิกรัมจะทำให้ความดันโลหิตสูงขึ้น หัวใจเต้นเร็ว เบื่ออาหาร นอนไม่หลับ มีสมาธิดีขึ้น ระดับน้ำตาลในเลือดสูงขึ้น ความตึงตัวของกระดูกและกล้ามเนื้อ

เพิ่มขึ้น ถ้าได้และหลอกลมคล้ายตัว สำหรับนักกรีฑาและนักว่ายน้ำจะทำให้สามารถวิ่งและว่ายน้ำได้เร็วขึ้น (2) ผู้ที่ใช้วันละ 20-30 มิลลิกรัม จะมีอาการตื่นเต้นง่าย พุดมาก มีการเคลื่อนไหวมาก มือสั่น เหงื่อออกมาก รู้สึกหิวเกรี้ยว วิตกกังวล นอนไม่หลับ เบื่ออาหาร หัวใจเต้นเร็ว ความดันโลหิตสูง และม่านตาขยาย เมื่อหมดฤทธิ์ยาจะมีอาการอ่อนเพลีย ไม่ร่าเริง และมีอารมณ์เศร้า (3) ถ้าใช้เมทแอมเฟตามีนในปริมาณ 50 มิลลิกรัมต่อวัน ติดต่อกัน 3 วัน อาจกระตุ้นให้เกิดอาการทางจิต (Psychosis) ได้ และมีโอกาสที่เกิดขึ้นได้เท่ากันทั้งผู้ที่มีพื้นฐานสภาพจิตปกติและไม่ปกติ และ (4) ผู้ที่ใช้ขนาด 100-200 มิลลิกรัมต่อวัน จะเกิดเหมือนโรคจิตหวาดระแวงโดยมีอาการหลงผิดหวาดระแวง (Paranoid Defusion) เป็นอาการที่สำคัญของโรค บางรายอาจพบว่ามีอาการที่รู้สึกเหมือนมีมดหรือแมลงเล็ก ๆ มาไต่ตามผิวหนัง ที่แขนขา หรือตามตัว อาจมีความรู้สึกคัน หรือรู้สึกเหมือนขาได้แทรกซึมอยู่ใต้ผิวหนังผู้ป่วยบางรายพยายามใช้เข็มแทงผิวหนังเพื่อจะเอาสิ่งที่คิดว่าอยู่ภายใต้นั้นออกมา จนเกิดเป็นรอยแผลเป็นไปทั่ว ขนาดยาที่ใช้ที่อาจทำให้เสียชีวิตได้ (Lethal dose) จะอยู่ระหว่าง 500-630 มิลลิกรัม (สุชาติ ครุฑพิพิธกุล, 2541 : 23)

2.2.1.6 อาการขาดยาบ้า

เมื่อร่างกายได้รับยาบ้าเข้าไปเป็นระยะเวลานานๆ ติดต่อกัน อานาจของยาบ้าจะทำให้ระบบการทำงานต่างๆ ของร่างกายเปลี่ยนแปลงไปอีกรูปหนึ่ง ถ้าใช้อย่างสม่ำเสมอจนเข้าขั้นติดแล้วร่างกายจะเกิดสภาพความเคยชินต่อการทำงานของร่างกายที่อยู่ในรูปแบบนั้น เมื่อร่างกายขาดยาบ้าการทำงานของร่างกายก็พยายามจะคืนตัวเข้าสู่ปกติ การเปลี่ยนแปลงของร่างกายที่เกิดขึ้น โดยกะทันหันนี้ทำให้ผู้ติดยาบ้าเกิดอาการผิดปกติขึ้นกับร่างกายซึ่งเรียกว่าอาการขาดยา (Withdrawal Symptom) โดยทั่วไปอาการขาดยาแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 เป็นระยะแรกหลังหยุดยาทันที (Crash) ระยะนี้เรียกกันในหมู่ผู้เสพยาว่า “น้ำดิบ” โดยผู้เสพยาจะใช้สุราเป็นตัวระงับอาการ ระยะนี้ใช้เวลา 9 ชั่วโมง จนถึง 4 วัน หลังจากหยุดยา ในตอนเริ่มต้นผู้ป่วยจะมีอาการอยู่ไม่เป็นสุข (Dysphoria) เกรี้ยว หงุดหงิด กระวนกระวาย หรือมีอาการซึมเศร้า และมีอาการอยากยามากขึ้น บางรายก็อาละวาด ต่อมาจะเริ่มมีอาการอ่อนเพลีย เมื่อรู้สึกร่างง่วงนอน หลับมาก หิวมาก

ระยะที่ 2 ระยะถอนยา (Withdrawal) ถัดจากระยะแรกจนถึงประมาณ 10 สัปดาห์ อาจยังมีอาการเกรี้ยว อ่อนเพลียอยู่บ้าง การนอนหลับและอารมณ์ค่อยๆ กลับสู่ภาวะปกติ แต่ยังมีอาการอยากยามากเป็นพักๆ ถ้ามีสิ่งกระตุ้น เช่น เพื่อนพูดชักชวน เห็นผู้อื่นเสพยา จะมีอาการอยากยาที่รุนแรงได้

ระยะที่ 3 ระยะหมดฤทธิ์ยา (Extinction) ระยะเวลาไม่แน่นอน อาจใช้เวลาเป็นเดือน ๆ หรืออาจหลาย ๆ ปี หลังจากหยุดยาระยะนี้มีอาการเหมือนคนปกติเว้นแต่จะมีอาการอยากยาเป็นพัก หรืออาจมีอาการอยากยาเมื่อมีสิ่งกระตุ้น ดังนั้นจึงพบได้ว่าผู้ป่วยบางรายที่เลิกได้เป็นปีก็ยังหวนกลับมาเสพยาได้อีก (ธงชัย อุ๋นเอกกลาง, 2541 : 49)

2.2.1.7 สาเหตุของการเสพยาบ้า

สเติร์นเบิร์ก (Sternberg, 1993 อ้างอิงจาก ธงชัย อุ๋นเอกกลาง, 2541 : 52) ได้กล่าวถึงสาเหตุการใช้สารเสพติด คือ ลักษณะของบุคลิกภาพ เช่น โมโหง่าย เก็บกด มีปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัว ครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ที่ไม่ดี เช่น ไม่มีความสนิทสนมกัน รู้สึกเป็นปฏิปักษ์ต่อกัน ขัดแย้งกันอยู่เสมอ ทำให้เกิดปัญหาการใช้สารเสพติดได้มากกว่าครอบครัวที่มีความสนิทสนมกัน วัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่มีมารดาหรือบิดาใช้สารเสพติด การใช้สารเสพติดที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มเพื่อนที่ใช้สารเสพติดหรือกำลังใช้อยู่ ในผู้ที่ใช้สารเสพติดก็จะเลือกคบกลุ่มเพื่อนที่ใช้อยู่ และจะคอยช่วยเหลือกลุ่มเพื่อนที่ใช้อยู่ และวัยรุ่นที่ใช้อยู่มักเป็นวัยรุ่นที่มีปัญหาด้านการพัฒนาทางจิตใจ เมื่อเวลาที่เขารู้สึกอ่อนแอ ก็จะมีอิทธิพลให้หันไปใช้อย่างง่ายดาย

จากสาเหตุของการใช้สารเสพติดที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า มีความสลับซับซ้อนและมีความละเอียดอ่อน และสาเหตุนั้นไม่ได้มาจากสาเหตุใดสาเหตุหนึ่งเพียงสาเหตุเดียว สาเหตุต่างๆ เหล่านี้มีพื้นฐานมาจากการเปลี่ยนแปลงทั้งสภาพร่างกาย สภาพอารมณ์ และสิ่งแวดล้อมรอบตัวต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อแนวคิดและพฤติกรรมของวัยรุ่น ดังนั้นในการพิจารณาถึงสาเหตุการใช้ยาเสพติด จึงควรพิจารณาจากหลายๆ สาเหตุ เพราะสาเหตุหลายๆ ประการจะเป็นการกระตุ้นให้เกิดการใช้ยาเสพติด ดังจะได้พิจารณาตามบริบทในเชิงลึกต่อไป

ยาบ้า หรือ แอมเฟตามีน (Amphetamine) ถูกสังเคราะห์เป็นครั้งแรกสำหรับใช้รักษาทางการแพทย์สามารถใช้ได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายเพื่อรักษาอาการผิดปกติหลายอย่างและภาวะผิดปกติทางจิตใจ โดยนักเคมีชาวเยอรมันชื่อ เอเดิลมา (Edelma) ต่อมาในปี ค.ศ. 1927 พบว่าสารที่ค้นพบสามารถใช้ในการขยายหลอดลมได้ และบริษัท สมิธ โคลน แอนเฟรนซ์ ได้ผลิตขยายหลอดลมชนิดสูดดมภายใต้ชื่อ เบนซีดรีน (Benzedrine) และต่อมาในปี ค.ศ. 1932 ได้นำเอายาดังกล่าวไปผสมกับเครื่องเคี้ยวและผลิตเป็นยาในรูปแบบขานัตถ์ที่สามารถหาซื้อได้ตามร้านค้าเพื่อใช้ในการรักษาอาการคัดจมูก โรคหืดหอบ ขาแก่แพ้ และ โรคซึมเศร้า ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเรียกเป็น แอมเฟตามีน (Amphetamine) ขานัตถ์ได้แพร่หลายภายใต้ชื่อที่เรียกว่าเพพพิล (pep-pills) ในต้นปี ค.ศ. 1935 พบว่า แอมเฟตามีนสามารถใช้รักษาโรควงหลับ (Narcolepsy) อาการพาร์กินสัน (parkinsonism) ที่เกิดขึ้นภายหลังจากภาวะเยื่อหุ้มสมองอักเสบ อาการซึมเศร้า และยังพบว่าสามารถใช้ลดอาการซิกซนเกินกว่าปกติ (attention-deficit/hyperactive) ของเด็กได้ ขานัตถ์แพร่หลายและเริ่ม

ผลิตเป็นยาเม็ดในปี ค.ศ.1937 จนกระทั่งในปี ค.ศ.1940 ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้มีการนำแอมเฟตามีนที่มีผลการออกฤทธิ์กระตุ้นประสาทส่วนกลางให้ทหารในสนามรบใช้เพื่อเพิ่มสมรรถนะในการรบต่อมาเมื่อพบว่าแอมเฟตามีนมีลักษณะเป็นสารเสพติดจึงถูกห้ามนำมาใช้ แต่ยังมีการผลิตหรือการขายในตลาดมืด (นิรนาท แสนสา, 2543:19-21, กิติ ฉายศิริกุล และวนิดาพุ่มไพศาลชัย, 2542 : 9)

อย่างไรก็ตาม การนำเข้ายาบ้าจากต่างประเทศ เริ่มมีมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2496 คาดว่า ยาบ้าถูกนำเข้าจากต่างประเทศก่อนหน้านี้ เพราะในปี พ.ศ. 2498 เป็นปีที่ประเทศไทยได้ออกกฎหมายควบคุมยาในกลุ่มแอมเฟตามีนเป็นครั้งแรก ในช่วงนั้นไม่มีการผลิตในประเทศไทย นอกจากการนำเข้าแต่เพียงอย่างเดียว จากการตรวจพิสูจน์ยาบ้าที่จับกุมได้ในประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504-2513 พบว่าสารในยาบ้าเริ่มเปลี่ยนแปลงไป จากแอมเฟตามีนซัลเฟตเป็นเมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์ ที่เป็นเช่นนั้นก็เพราะการนำเข้าแอมเฟตามีนซัลเฟตเริ่มมีความยากลำบากมากขึ้น และตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517-2521 การจับกุมยาบ้าที่เป็นเมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี พ.ศ. 2521 ร้อยละ 93.9 เป็นเมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์ การผลิตยาบ้าปลอมออกสู่ตลาด ตั้งแต่ปี พ.ศ.2523 ความต้องการบริโภคยาบ้าในกลุ่มประชากรไทยได้ปรากฏมากขึ้น ทำให้เกิดการขยายตัวของตลาดยาบ้าเพิ่มมากขึ้นไปด้วย ในช่วงปี พ.ศ.2522-2523 หน่วยปราบปรามยาเสพติดของไทยสามารถจับกุมเมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์เป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดการขาดแคลนวัตถุดิบที่ใช้ผลิตยาบ้าที่จะจำหน่ายสู่ตลาด สถานการณ์การผลิตยาบ้าในประเทศไทยจึงเริ่มมีความสลับซับซ้อนและแตกต่างไปจากสภาพเดิม โดยกลุ่มผู้ผลิตส่วนหนึ่งเริ่มใช้สารอื่นในการผลิตยาบ้าทั้งในรูปของการเจือปนและการปลอมยาบ้าขึ้นมาใหม่ และเริ่มมีการตั้งแหล่งผลิตในประเทศไทย กล่าวคือ นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2523-2524 จากการตรวจพิสูจน์ยาบ้าที่จับกุมมาได้พบว่ามีด้วยกัน 2 ประเภทใหญ่ๆ ประเภทแรก ยังคงเป็นยาบ้าที่ประกอบด้วยแอมเฟตามีนซัลเฟต ซึ่งเป็นประเภทเดียวกับยาบ้าที่แพร่ระบาดมาก่อนหน้านี้ ส่วนอีกประเภทหนึ่งมีลักษณะทางกายภาพเหมือนกับยาบ้า โดยทั่วไป แต่มีความแตกต่างในส่วนประกอบของยาเม็ดอย่างสิ้นเชิง ที่สำคัญ คือ มีการนำอีฟิคริน คาเฟอีน และสารอื่นๆ มาเป็นส่วนผสมในการผลิตยาบ้าปลอมขึ้นมาอย่างแพร่หลาย โดยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2524-2527 อีฟิครินและคาเฟอีนถือเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในการผลิตยาบ้าปลอม และในปัจจุบันยังคงเห็นอยู่บ้างแต่มีจำนวนปริมาณน้อยมาก คำว่ายาบ้าปลอมหรือยาบ้าปลอมในความหมายของผู้ใช้ คือ เป็นยาบ้าที่ออกฤทธิ์ช้า หรือออกฤทธิ์กระตุ้นช้า

การนำอีฟิครีนเป็นสารตั้งต้นในการผลิตยาบ้า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 กลุ่มที่ผลิตยาบ้าได้พัฒนายาบ้าให้ก้าวหน้ามากขึ้นอีก โดยการนำอีฟิครีนเป็นสารตั้งต้นในการผลิตเป็นเมทแอมเฟตามีน ก่อนที่นำไปผสมกับสารชนิดอื่นเป็นยาบ้าต่อไป ความก้าวหน้าของกระบวนการผลิตนี้สามารถนำอีฟิครีนเป็นสารตั้งต้นในการผลิตเป็นหัวเชื้อยาบ้า (เมทแอมเฟตามีน ไฮโดรคลอไรด์) ได้ โดยในช่วงนี้หัวเชื้อยาบ้าจะถูกนำเข้าจากต่างประเทศผ่านมายังกลุ่มผู้ผลิตยาบ้าในประเทศไทยซึ่งมีเพียงไม่กี่กลุ่มเท่านั้น และกลุ่มเหล่านี้จะดำเนินการอัดเม็ดยาบ้า ก่อนที่จะนำออกจำหน่ายยังตลาดผู้ซื้อต่อไป ซึ่งปัจจุบันด้วยฤทธิ์ของยาบ้า จากการเสพจนทำให้ประสาทหลอน กลุ่มคลัง เสียดสี กระทรวงสาธารณสุขจึงได้มีการประชาสัมพันธ์ให้เปลี่ยนชื่อเรียกออกเป็นกฎกระทรวงเปลี่ยนชื่อจาก “ยาบ้า” เรียกชื่อใหม่ว่า “ยาบ้า” เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ.2539 (กระทรวงสาธารณสุข, 2539 : 1)

2.2.2 สถานการณ์ยาเสพติดในประเทศไทย

สุจิต ล้นซ้าย (2540) ได้ทำการวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล และศึกษาพัฒนาการเกี่ยวกับการลักลอบค้ายาเสพติดในประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนกระทั่งถึงปัจจุบัน โดยใช้วิธีการศึกษาวิเคราะห์ตามห้วงเวลาที่เปลี่ยนแปลง (Longitude study) และการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบในรายละเอียดที่ลึกซึ้งเป็นรายประเด็น (Cross section study) สามารถสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นผลึกทางความคิด (Crystallization) เพื่อสร้างเป็นหลักทั่วไป (generalization) สำหรับอธิบายถึงลักษณะของการลักลอบค้ายาเสพติดในประเทศไทยว่าเป็นดังไปตามตัวแบบจำลอง LUNSAI Model ซึ่งมีรายละเอียดโดยลำดับ ดังนี้

2.2.2.1 สภาพแวดล้อมกับการลักลอบค้ายาเสพติด (Linking factors)

อาจจะกล่าวได้ว่า สภาพแวดล้อมมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการกระทำ ความผิดกฎหมายยาเสพติดอย่างลึกซึ้งทั้งด้านการผลิต การนำเข้า การส่งออก การค้า และการแพร่ระบาด พื้นที่ที่จะกลายเป็นแหล่งสำคัญในการลักลอบค้ายาเสพติด (Location of narcotics smuggling) ต้องมีปัจจัยเอื้ออำนวยหลายประการด้วยกัน ดังนี้

1) แหล่งผลิตยาเสพติด (Large Producer) พื้นที่ใดที่อยู่ใกล้กับแหล่งผลิตยาเสพติดมักจะได้รับผลกระทบจากการไหลทะลักของผลผลิตยาเสพติด เกิดการลักลอบค้ายาเสพติดขึ้นอย่างแพร่หลาย เช่น ในหมู่บ้านชาวเขาของพื้นที่ภาคเหนือที่มีการปลูกฝิ่นอย่างต่อเนื่อง หรือในหมู่บ้านชนบทของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีการปลูกกัญชาหนาแน่น ก็มักจะเกิดขบวนการค้ายาเสพติดในพื้นที่นั้นตามมา นอกจากนี้ในระยะหลังการลักลอบทำการผลิตอัดเม็ดแอมเฟตามีนก็มักจะเคลื่อนที่ไปยังแหล่งที่เอื้ออำนวยต่อการค้าและการกระจายผลผลิตไปสู่ผู้บริโภคเป็น

สำคัญ แหล่งผลิตยาเสพติดนอกจากจะเป็นที่สำหรับจัดหายาเสพติดแล้ว ยังเป็นต้นกำเนิดของการลำเลียงยาเสพติดด้วย

2) แหล่งนักค้ายาเสพติด (Lot smuggler) เมืองใดที่มีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมักจะมีสถิติคืออาชญากรรมสูง รวมทั้งจะมีองค์กรอาชญากรรมแฝงเร้นอยู่เป็นจำนวนมากเช่นกัน ย่านใดที่เป็นถิ่นที่อยู่ของผู้ที่มีพฤติการณ์ค้ายาเสพติดจะมีผลทำให้เกิดความเคลื่อนไหวในการลักลอบค้ายาเสพติดสูงตามไปด้วย เช่น จังหวัดใหญ่ ๆ ที่เป็นศูนย์กลางความเจริญในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย มักจะมีความเคลื่อนไหวด้านยาเสพติดขององค์กรการค้ายาเสพติดที่สูงและซับซ้อน แหล่งนักค้ายาเสพติดจึงเป็นศูนย์กลางการ จุรวมแห่งความสนใจในการติดตามความเคลื่อนไหวด้านยาเสพติด และเป็นที่สำหรับใช้ในการวางแผนเตรียมการลักลอบค้าและลำเลียงยาเสพติด

3) แหล่งจำหน่ายยาเสพติด (Local distributor) ชุมชนใดที่มีความต้องการบริโภคยาเสพติดสูงจะกลายเป็นแรงจูงใจให้เกิดผู้จำหน่ายยาเสพติดในพื้นที่ และมีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในที่สุด เช่น แหล่งชุมชนแออัดในเขตกรุงเทพมหานครที่มีผู้ติดยาเสพติดอยู่อาศัยเป็นจำนวนมากก็มักจะมีนักค้ายาเสพติดรายย่อยในชุมชน และชุมชนแห่งนั้นจะกลายเป็นจุดหมายปลายทางของการลำเลียงยาเสพติด และเป็นจุดสุดท้ายในการกระจายยาเสพติดไปสู่ระดับการแพร่ระบาดในพื้นที่

4) แหล่งเงินทุน (Lumsum financier) แหล่งเงินทุนในการค้ายาเสพติด นอกจากจะมีความสำคัญในฐานะที่เป็นผู้จัดหาเงินสำหรับดำเนินกิจกรรมการค้ายาเสพติดแล้วยังมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการลักลอบค้ายาเสพติดในแง่เป็นแหล่งสนับสนุนการทำธุรกรรมทางการเงินให้แก่องค์กรการค้ายาเสพติด สถาบันการเงินแห่งใดที่มีความสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัยในการหมุนเวียน กระแสการเงินทั้งที่จะใช้ในการซื้อขายยาเสพติดและเงินที่ได้จากการค้ายาเสพติด จะเป็นเป้าหมายที่สำคัญสำหรับการเคลื่อนไหวทางการเงินของบรรดานักค้ายาเสพติด และจะมีทั้งการไหลสะพัดของกระแสการเงินและการฟอกเงินที่ได้จากการค้ายาเสพติด

5) แหล่งคมนาคม (Landbridge center) จุดใดที่เป็นจุดศูนย์กลางของเส้นทางการคมนาคมติดต่อทั้งทางบก ทางเรือ และทางอากาศจะกลายเป็นแหล่งที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์ในการค้ายาเสพติด ตัวอย่างที่เห็นเด่นชัด คือ กรุงเทพมหานครกลายเป็นศูนย์กลางที่สำคัญในการลักลอบลำเลียงยาเสพติดจากภูมิภาคแถบนี้ไปยังตลาดการค้ายาเสพติดในต่างประเทศ แหล่งที่เป็นชุมทางการคมนาคมขนส่งจะมีการค้ายาเสพติดแพร่หลาย ศูนย์กลางการคมนาคมจึงเป็นได้ทั้งแหล่งสำหรับพบปะติดต่อของพ่อค้าคนกลางและจุดแวะพักสำหรับการลักลอบลำเลียงยาเสพติดก่อนที่จะมุ่งไปยังปลายทาง

2.2.2.2 แรงผลักดันของการลักลอบค้ายาเสพติด (Utilizing factors)

สาเหตุของการลักลอบค้ายาเสพติด อาจกล่าวได้ว่ามาจาก ปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

1) แรงผลักดันเกี่ยวกับอุปทานด้านแหล่งผลิตยาเสพติด (Domestic supply) นอกจากประเทศไทยจะเผชิญกับปัญหาเสพติดเพราะเหตุที่ตั้งอยู่ใกล้แหล่งผลิตยาเสพติดที่สำคัญแห่งหนึ่งของโลกแล้ว ต้องยอมรับว่าภายในประเทศไทยยังมีการลักลอบปลูกพืชเสพติดหลายชนิดอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งยังมีการลักลอบตั้งแหล่งผลิตยาเสพติดเป็นครั้งคราวอีกด้วย ผลผลิตของยาเสพติดที่เกิดขึ้นจึงเป็นแรงผลักดันให้นำไปสู่การลักลอบค้ายาเสพติดในที่สุด

2) แรงผลักดันเกี่ยวกับอุปสงค์ด้านตลาดการค้ายาเสพติด (Demand creation) ปัจจุบันปรากฏว่ากลุ่มผู้เสพติดมีมากมายหลายอาชีพ เช่น ผู้ขับบรรทุก กลุ่มแรงงานภาคเกษตร กลุ่มแรงงานในสถานประกอบการ กลุ่มสถานบันเทิงเรีงมย์ กลุ่มเยาวชนในสถานศึกษา รวมทั้งยังมีแนวโน้มของการพัฒนาจากผู้ใช้ในทางที่ผิด (Abuser) ไปสู่ผู้ติดยาเสพติด (Addict) มากขึ้น ผู้ติดยาเสพติดจำนวนมากมายังคงมีความต้องการที่จะเสพติดอยู่อย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดขบวนการลักลอบค้ายาเสพติดเพื่อนำมาตอบสนองต่อความต้องการของบุคคลกลุ่มนี้ ความต้องการของตลาดยาเสพติดจึงเป็นทั้งปัจจัยแรงดึงและแรงดัน (Push-pull factor) ที่สำคัญต่อการลักลอบผลิตและค้ายาเสพติด ยิ่งไปกว่านั้นตลาดการค้ายาเสพติดในต่างประเทศก็มีความต้องการยาเสพติดอย่างมากและต่อเนื่องเช่นเดียวกัน ความแตกต่างด้านราคาเสพติดระหว่างตลาดภายในประเทศกับตลาดต่างประเทศ ทำให้เกิดการคาดหมายกำไรที่จะได้จากการลักลอบลำเลียงยาเสพติดไปจำหน่ายยังตลาดต่างประเทศ

3) แรงผลักดันเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคม (Dominant value) ในขณะที่คนค้ายาเสพติดมีฐานะมั่งคั่งในหมู่บ้าน แต่ผู้ที่ประกอบอาชีพโดยสุจริตกลับยากจนข้นแค้นลงทุกวัน ทำให้เกิดความรู้สึกเปรียบเทียบระหว่างคนที่ค้ายาเสพติดกับคนที่ไม่ค้ายาเสพติดอย่างเห็นได้ชัด ในเมื่อรายได้และผลประโยชน์จากการค้ายาเสพติดเป็นสิ่งช่วยยื้อย่นสูงเช่นนี้ จึงกลายเป็นมูลเหตุจูงใจให้บุคคลที่ไม่เคยมีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติดไปกระทำความผิดได้โดยง่าย

4) แรงผลักดันอันเนื่องมาจากวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ (Domino crisis) ผลกระทบจากวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจทำให้ผู้ประสบปัญหาในการดำเนินธุรกิจที่ถูกกฎหมาย ผู้ที่ต้องเผชิญปัญหาในการดำเนินชีวิต รวมทั้งผู้ที่มีอาชีพและสถานภาพทางสังคมดีมาก่อนส่วนหนึ่งหันเหเข้าไปดำเนินธุรกิจที่ผิดกฎหมาย รวมทั้งการลักลอบค้ายาเสพติด มีผู้กระทำความผิดกฎหมายยาเสพติดรายใหม่ที่ไม่เคยมีพฤติกรรมค้ายาเสพติดมาก่อนมากขึ้น โดยกลุ่มการค้ายาเสพติดใหม่ ๆ เหล่านี้มีโครงสร้างองค์กรที่ไม่ค่อยซับซ้อนมากนัก

5) แรงผลักดันเกี่ยวกับการตรวจสอบทางสังคม (Desirable accountability)

หลังจากที่ได้มีการกำหนดบทบาทและภารกิจให้แก่หน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจนแล้ว หน่วยงานและบุคคลเหล่านั้นต้องแสดงให้เห็นประจักษ์ต่อสังคมว่าได้ใช้อำนาจหน้าที่อย่างถูกต้อง ผลสำเร็จในการดำเนินงานมีความเหมาะสมกับทรัพยากรที่ได้รับ การตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่ด้านปราบปรามยาเสพติดอย่างเข้มงวดเท่ากับเป็นการป้องกันมิให้มีการใช้ช่องว่างด้านกฎหมายไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว หากการตรวจสอบจากภายนอกมีน้อยจะส่งผลกระทบต่อความคงเส้นคงวาในการดำเนินงานขององค์กรด้านปราบปรามยาเสพติด รวมถึงความโปร่งใสในการปฏิบัติงานด้วย

2.2.2.3 แรงจูงใจของการลักลอบค้ายาเสพติด (Networking factors)

สาเหตุที่ทำให้ปัญหาการลักลอบค้ายาเสพติดยังดำรงอยู่ในปัจจุบัน และมีแนวโน้มจะทวีความรุนแรงมากขึ้นในอนาคตก็เนื่องมาจากสาเหตุต่างๆ ดังนี้

1) แรงดึงดูดใจเกี่ยวกับรายได้ (Income) เนื่องจากขณะนี้สังคมกำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เกิดมีการแข่งขันกันอย่างรุนแรง ทุกคนพยายามค้นคว้าวิถีทางในการหาเงินให้ได้มากที่สุดโดยไม่คำนึงถึงว่าจะได้มาโดยวิธีใด การลักลอบค้ายาเสพติดเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถสร้างรายได้จำนวนมหาศาลภายในระยะเวลาอันรวดเร็ว ทำให้บางคนหลงผิดคิดว่ากำไรที่ได้คุ้มต่อการลงเสี่ยงกระทำผิดความผิดจึงหันไปค้ายาเสพติด ตัวอย่างที่เห็นอย่างชัดเจนก็คือ ปัจจุบันการลักลอบผลิตและค้ายาแอมเฟตามีนสามารถสร้างกำไรได้สูงมาก (Profitability) เมื่อเปรียบเทียบกับยาเสพติดชนิดอื่น ๆ เพราะปกติแล้วต้นทุนทางการผลิตยาเสพติดมีเพียงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับราคาขายปลีกที่จำหน่ายให้กับผู้บริโภค (Profitable black market) กลายเป็นแรงจูงใจทำให้เกิดองค์กรการผลิตหรือการค้ายาเสพติดรายใหม่ขึ้นมาตลอดเวลา

2) ความเกี่ยวข้องกับองค์กรการค้ายาเสพติด (Involvement) เป็นที่น่าสังเกตว่าบุคคลในองค์กรการค้ายาเสพติดมักจะมี ความผูกพันกันในลักษณะต่างๆ เป็นต้นว่า เป็นบุคคลในครอบครัวเดียวกัน (Family business) เข้าทำนองลูกไม้หล่นไม่ไกลต้น (Like father, like son) เช่น พ่อแม่ลูก สามมิตรยา เขยสะใภ้ เป็นญาติพี่น้องกัน มีความเกี่ยวข้องกัน เป็นผู้ที่มีความคุ้นเคยใกล้ชิดกัน หรือไม่ก็อยู่ในแหล่งที่มีปัญหาเดียวกัน ภูมิหลังของผู้กระทำผิดแต่ละคนจึงมีผลต่อการค้ายาเสพติดค่อนข้างมาก ความเกี่ยวข้องโดยตรงก็จะเห็นได้จากการเริ่มพัฒนาตนเองจากผู้เสพยาเสพติดเป็นผู้จำหน่ายยาเสพติดรายย่อย ไปสู่ผู้จำหน่ายยาเสพติดรายใหญ่ในพื้นที่ กลายเป็นตัวการสำคัญในกลุ่มการค้ายาเสพติดที่มีขบวนการการค้ายาเสพติดของตนเอง และอาจจะรวมไปถึงการเป็นผู้ผลิตยาเสพติดเสียเอง ส่วนความเกี่ยวข้องในทางอ้อมอย่างในกรณีที่บางคนเกิด

ความรู้สึกโกรธแค้นที่บุคคลซึ่งเกี่ยวข้องกับคนถูกเจ้าหน้าที่จับกุมหรือกลั่นแกล้ง เหมือนกับเขาถูกบังคับให้เป็นโจร

3) ความเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ (Interest) หลังจากขบวนการค้ายาเสพติด (Drug carte) สามารถสร้างรายได้จำนวนมากแล้ว จะมีการขยายขอบข่ายจากการค้ายาเสพติดออกไปเรื่อย ๆ พยายามสร้างเล่ห์เหลี่ยมในลักษณะของประโยชน์ต่างตอบแทนให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง (Reciprocal) ทำให้การลักลอบค้ายาเสพติดมีความเกี่ยวข้องกับการแบ่งปันผลประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ ที่หลากหลาย รวมทั้งมีความไขว่ไขว่กันอย่างสลับซับซ้อนมากขึ้น และผลประโยชน์เหล่านี้เองก็หลายเป็นสิ่งที่เข้าชวนใจให้มีการค้ายาเสพติดอย่างต่อเนื่อง

4) ความเกี่ยวข้องกับอิทธิพล (Influence) เงินที่ได้จากการค้ายาเสพติดไม่เพียงเป็นเครื่องมือในการสร้างฐานะทางเศรษฐกิจให้แก่กักค้ายาเสพติดเท่านั้น แต่การลักลอบค้ายาเสพติดยังเป็นพื้นฐานที่ทรงพลังในการขยายอิทธิพลให้แผ่กว้างออกไป ในขณะที่ผู้มีอิทธิพลอาศัยมือปืนรับจ้าง มือปืนรับจ้างก็อยู่ได้เพราะผู้มีอิทธิพล ด้วยเหตุนี้จึงมีนักค้ายาเสพติดหลายคนสามารถพัฒนาตนเองไปสู่วงจรของการเป็นผู้ทรงอิทธิพลในท้องถิ่น ใช้ความรุนแรงในการประกอบธุรกิจที่ผิดกฎหมาย ใช้อำนาจมืดในการข่มขู่คุกคามและประทุษร้ายต่อชีวิตและทรัพย์สินต่อผู้ที่บังอาจขัดผลประโยชน์ของตน และอาจมีการต่อสู้ขัดขวางการสืบสวนจับกุมจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในเมื่ออิทธิพลหมายถึงสามารถทำอะไรก็ได้ได้ตามใจปรารถนาโดยปราศจากการขัดขวางหรือท้าทาย ในที่สุดการสร้างอิทธิพลกับการลักลอบค้ายาเสพติดก็กลายเป็นวงจรของผลผลิตซึ่งกันและกัน

5) การคุ้มกัน (Immunity) เมื่อโอกาสเอื้ออำนวยนักค้ายาเสพติดจะคิดพัฒนาตนเองจากความมั่งคั่งไปสู่ความมั่นคงในวงการ (from wealth to stability) และเหนือสิ่งอื่นใดก็คือการพัฒนาสถานภาพความมั่งคั่งไปสู่การมีอำนาจในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งพยายามสร้างภาพลักษณ์จากนักค้ายาเสพติด ไปสู่ผู้ว่าการเมืองท้องถิ่น และได้ระดับจากล่างไปสู่บนจนสามารถฟอกตัวเองก้าวเป็นนักการเมืองในระดับชาติได้ ซึ่งนอกจากจะมีโอกาสได้ใช้อำนาจรัฐแล้ว สิ่งหนึ่งที่มักจะเกิดขึ้นเสมอก็คือ นักค้ายาเสพติดจะอาศัยแอบอิงกลไกของรัฐเป็นเกราะคุ้มกันการลักลอบค้ายาเสพติดทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม นอกจากการแสวงหาเจ้าหน้าที่ของรัฐบางคนบางกลุ่มเข้ามาสวมักคี่เป็นพวกเดียวกันแล้ว ยังทำให้ดูเหมือนว่าอิทธิพลเหล่านี้มีช่องทางทำให้การบังคับใช้กฎหมายยาเสพติดไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

2.2.2.4 การจัดองค์กรการลักลอบค้ายาเสพติด (Structuring factors)

ในการลักลอบค้ายาเสพติดนั้นมีวิธีการที่หลากหลาย แต่ที่สำคัญพอจะสรุปให้เห็นถึงธรรมชาติของการจัดองค์กรเพื่อลักลอบค้ายาเสพติด (Nature of narcotics smuggling) ได้ ดังนี้

1) กระทำกันเป็นองค์กรอาชญากรรม (Crime) การลักลอบค้ายาเสพติดเป็นอาชญากรรมที่ปราศจากผู้เสียหาย (Victimless crime) ในการค้ายาเสพติดจะมีการคิดคบบางแผนการดำเนินงานอย่างแบบขด (Conspiratorial work) มีการรวมตัวกันของบุคคลที่ไว้วางใจกันในรูปแบบของเครือข่าย (networking crime) มีการแบ่งหน้าที่กันทำค่อนข้างเป็นระบบ (Division of labor) มีคนรับผิดชอบสั่งการ (Hierarchical) มีรูปแบบคล้ายมาเฟีย (Mafia-like features) บุคคลที่ทำหน้าที่แตกต่างกันเหล่านี้มีวัตถุประสงค์เดียวกันและมีผลประโยชน์จากการค้ายาเสพติดร่วมกัน นอกจากนี้ในบางประเทศมีองค์กรการค้ายาเสพติดเกี่ยวข้องกับความรุนแรงทางการเมืองด้วย (Mao-terroristism)

2) กระทำกันในลักษณะปิดลับ (Clandestine) โดยปกติแล้วผู้กระทำความผิดกฎหมายมักจะปกปิดการกระทำของตนเองในเบื้องต้นก็เพื่อผลประโยชน์ทางธุรกิจ อย่างกรณีกลุ่มผู้ผลิตยาเสพติดมักจะปกปิดสูตรในการผลิตเอาไว้เป็นความลับ คนที่จะเรียนรู้วิธีการผลิตเหล่านี้ได้ต้องใช้ความสังเกตและจดจำส่วนผสมและวิธีการผลิตตามขั้นตอนต่าง ๆ จากประสบการณ์และความชำนาญ ซึ่งมักต้องใช้เวลาหลายปีหรือเพื่อให้รอดพ้นจากเงื้อมมือของกฎหมายในการลักลอบทำการผลิตก็มักจะทำเป็นช่วง ๆ เพื่อหลบเลี่ยงจากการถูกตรวจสอบติดตามพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ ยิ่งกฎหมายยาเสพติดที่มีบทบัญญัติโทษรุนแรงมากทั้งต่อตัวผู้กระทำเองที่ อาจจะถูกศาลพิพากษาให้ประหารชีวิต ยาเสพติดของกลางจะต้องถูกยึด และทรัพย์สินที่ได้จากการค้ายาเสพติดจะต้องถูกริบจนหมดสิ้นด้วยแล้วก็ยังทำให้ผู้กระทำความผิดต้องกลายเป็นองค์กรที่ปิดลับ ขาดแก่การตรวจสอบและเข้าถึงมากยิ่งขึ้น

3) การสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน (Connection) การกระทำความผิดกฎหมายยาเสพติดไม่อาจจะกระทำเพียงลำพังได้ ต้องมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม แม้แต่ผู้เสพเองก็ต้องพึ่งพาอาศัยนักค้ายาเสพติดในการจัดหาเสพติดมาให้ การลักลอบค้ายาเสพติดจึงมีบุคคลที่เกี่ยวข้องมากมายหลายระดับที่มีบทบาทสอดคล้องกันเป็นช่วงชั้นขึ้นตอนตั้งแต่ผู้ผลิต นักค้ายาเสพติดรายใหญ่ นักค้ายาเสพติดรายย่อยในพื้นที่ นักค้ายาเสพติดระหว่างประเทศ มีอาชญากร นายทุน ผู้สนับสนุน ผู้มีอิทธิพลให้การคุ้มครอง นอกจากนี้ นักค้ายาเสพติดยังสร้างสายสัมพันธ์ทางลับกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยการเลือกคบกับเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ พยายามศึกษาถึงอุปนิสัยใจคอของเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อที่จะได้ใช้เงินซื้อหรือนำสิ่งของที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นพึงประสงค์หรือพึงพอใจมามอบให้เป็นการสร้างบุญคุณต่อกัน

4) การตัดตอนออกจากกัน (Compartment) โดยทั่วไปแล้วองค์กรการค้ายาเสพติดมักจะสร้างกลไกในการป้องกันตนเอง (Self defensiveness) ให้รอดพ้นจากการถูกตรวจสอบ การสืบสวนติดตามพฤติกรรม หรือการสอบสวนความโยงใยในกลุ่มการค้ายาเสพติด

บุคคลที่เกี่ยวข้องในวงการค้ายาเสพติดจึงถูกตัดคอนอกจากกัน (cut out) ทั้งโดยการแบ่งแยกหน้าที่กันออกไปเป็นส่วน ๆ ไม่เกี่ยวข้องกัน การให้รู้เท่าที่จำเป็น (need to know) การสืบสวนปราบปรามเพื่อทำลายบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติดให้สิ้นซากทั้งขบวนการจึงเป็นไปได้ยาก เมื่อถูกจับกุมก็มักจะไม่ค่อยให้การที่เป็นประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่ มีการปิดปากเงียบไม่มีการกล่าวอ้างหรือขัดทอดถึงกัน บางคนยอมรับโทษแทนนักค้ายาเสพติดรายใหญ่ ตัวการที่แท้จริงหรือบุคคลที่อยู่เบื้องหลังโดยการแลกเปลี่ยนกับครอบครัวได้รับการดูแลในระหว่างที่ตนต้องโทษอยู่

5) การดำเนินการที่ต่อเนื่อง (Continuity) ตราบไคที่การทำลายขบวนการค้ายาเสพติดยังไม่สามารถทำได้ทั้งหมด การลักลอบค้ายาเสพติดก็เป็นขบวนการที่ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องไม่ขาดสาย เมื่อองค์กรการค้ายาเสพติดต้องสูญเสียบุคคลหนึ่งบุคคลใดไปด้วยเหตุใดก็ตาม ก็มักจะมีบุคคลอื่นเข้ามาดัดแปลงตัวตายตัวแทน หรือสืบทอดอยู่ต่อม ตัวอย่างเช่น เมื่อบิดาถูกองค์กรการค้ายาเสพติดฝ่ายตรงข้ามหักหลังหรือลอบสังหาร ภรรยาหรือบุตรก็จะเข้ามาทำหน้าที่แทน เมื่อที่ถูกจับกุมดำเนินคดีก็จะมีน้องเข้ามารับช่วงดำเนินการ หรือในกรณีที่มีชนยาเสพติดถูกเจ้าหน้าที่จับกุมได้ก็จะมีกรมอบหมายให้ผู้อื่นมาทำหน้าที่ล่าเหยื่อยาเสพติดต่อไปและที่สำคัญที่สุดผู้กระทำผิดเหล่านี้แม้จะถูกลงโทษทัณฑ์มาแล้วก็ไม่ค่อยเช็ดหลาบ มักจะยึดการประกอบอาชญากรรมเป็นวิถีชีวิตหรือคิดเป็นนิสัยจนมีลักษณะคล้ายเป็นพวกกระทำผิดโดยสันดาน (Career criminal)

2.2.2.5 ผลกระทบของการลักลอบค้ายาเสพติด (Impact factors)

ในระยะหลังยังมีข้อเท็จจริงที่น่าสนใจมากกว่า องค์กรการค้ายาเสพติดหลายกลุ่มไม่ยึดติดกับยาเสพติดชนิดใดชนิดหนึ่งแบบตายตัวหรือถาวรตลอดไป แต่จะยืดหยุ่นไปตามสถานการณ์และช่องโอกาสที่เอื้ออำนวย อย่างในกรณีกลุ่มนายทุนผู้ผลิตและนักค้าเฮโรอีนในพื้นที่ภาคเหนือได้หันไปทำการผลิตแอมเฟตามีนควบคู่กันไปด้วย ทำให้องค์กรการผลิตและค้ายาเสพติดสามารถจัดหาเสพติดป้อนให้แก่กลุ่มบุคคลในเครือข่ายได้อย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดผลกระทบในหลายๆ ด้าน ดังนี้

1) ขบวนการเศรษฐกิจนอกระบบ (Informal economy) องค์กรการค้ายาเสพติดมักจะอาศัยความร่วมมือทางลับจากบุคคลอื่น ๆ เพื่อคุ้มครองป้องกันการค้ายาเสพติดให้อยู่รอดปลอดภัย เช่น เกี่ยวกับการประการอาชญากรรมอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเป็นเจ้ามือสลากกินรวบ การค้าประเวณี การค้าของเถื่อน การฉ้อโกงหลอกลวงต้มตุ๋น การตั้งโพนก๊วน การเป็นมือปืนรับจ้าง การติดตามทวงหนี้ การเรียกค่าคุ้มครอง การค้าสัตว์ข้ามแดน การค้าอาวุธสงคราม การก่อการร้าย ฯลฯ ยิ่งไปกว่านั้นยังมีจำนวนไม่น้อยที่ฉวยโอกาสกระทำผิดกฎหมายหลายเรื่องในเวลาเดียวกัน (Parallel economy) อย่างเช่น กองกำลังชนกลุ่มน้อยตามแนวบริเวณชายแดน พวกพ่อค้าของหนีภาษี

แก๊งมิจาซึฟ แก๊งยาคุซ่า (Yakuza) ทำให้เกิดขบวนการที่มีลักษณะครบวงจร มีการเกื้อกูลผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน จนเกิดเป็นระบบเศรษฐกิจผิดกฎหมายขึ้นมา (Shadow economy)

2) ขบวนการนอกกฎหมาย (Illicit convey) ในเบื้องต้นขบวนการนอกกฎหมายอาจจะมีรูปแบบที่แตกต่างกันออกไปในลักษณะเดียวกันก็มักจะมีรอยเล่ห์เพทุบาย เพื่อใช้กลไกของรัฐมาเป็นประโยชน์ต่อขบวนการสำหรับเป็น “ยันต์” ป้องกันตัวเองเป็นลักษณะ “ไบเบิกทาง” บางครั้งก็มีการ “เลี้ยง” เจ้าหน้าที่เอาไว้ มีการจูงใจให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าร่วมคุ่มกัน การลักลอบค้ายาเสพติด รูปแบบของการคุ่มกันอาจจะพัฒนาไปถึงขั้นการอาศัยมือปิ่นรับจ้าง มีกำลังคนพร้อมอาวุธครบมือสำหรับการปฏิบัติการเป็นครั้งคราว การมีกองกำลังติดอาวุธคุ่มกันกองคาราวานยาเสพติด เจื่อนใจที่สำคัญที่ทำให้ขบวนการนอกกฎหมายเหล่านี้ยังคงดำรงอยู่ได้ และดำเนินการต่อไปโดยตลอดก็คือ การสมยอมของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เพื่อแลกกับผลประโยชน์ทางการเงิน

3) การประพตมิชอบ (Interpersonal corruption) อาจจะกล่าวได้ว่าการประพตผิดกับอามิสเป็นสิ่งที่มักจะคู่กัน อามิสในที่นี้หมายถึงเครื่องล่อใจ ประโยชน์เข้าชวน การรับของกำนัลหรือสินจ้างรางวัลในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อจูงใจให้จำต้องดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นการตอบแทน ในเมื่อการลักลอบค้ายาเสพติดเป็นเรื่องที่ผิดกฎหมายร้ายแรง จึงมักจะทำให้เกิดช่องโอกาสในการทุจริตหรือประพตมิชอบขึ้นได้เสมอ หากเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องใช้อำนาจหน้าที่ในการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนบุคคลจากการลักลอบค้ายาเสพติดก็จะเข้าไปในลักษณะที่เรียกกันว่า การกินทวนน้ำ (Meat-eaters) แต่หากเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องยอมรับสินน้ำใจหรือการส่งส่วยจากนักค้ายาเสพติดด้วยการยอมผ่อนปรนการปฏิบัติหน้าที่ การเอาหูไปนาเอาตาไปไร่ การเพิกเฉยละเลยต่อหน้าที่ ก็จะเป็นไปในลักษณะที่เรียกกันว่า การกินตามน้ำ (Grass-eaters) ยิ่งไปกว่านั้น องค์การการค้ายาเสพติดเองก็จะพยายามผลักดันเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิเสธการหยิบยื่นผลประโยชน์แลกเปลี่ยนหรือไม่ยอมก้มหัวให้กับอำนาจมืดของตนต้องพ้นออกไปจากพื้นที่การกระทำความผิดของตน เช่นเดียวกัน การลักลอบค้ายาเสพติดจึงเป็นมูลเหตุที่สำคัญประการหนึ่งของการประพตมิชอบในวงราชการ

4) แหล่งอิทธิพล (Influential zone) ตามที่กล่าวมาแล้วว่าบุคคลในองค์กรการค้ายาเสพติดมักจะมีพฤติกรรมอื่น ๆ แอบแฝงอยู่ด้วย เป็นต้นว่า การใช้เวลาว่างสรวลสนทนา การประพตคนเป็นคนที่กว้างขวางใจนักเลง การคุ้มครองกิจการใหญ่ ๆ ในท้องถิ่น การบริจาคตrophyสินแล้วค่อยถอนทุนคืนในรูปแบบอื่น ๆ ในภายหลัง ระบบอุปถัมภ์เหล่านี้เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดระบบเจ้าพ่อ (Mafia) ครอบครองกิจการการค้ายาเสพติดสามารถแผ่ขยายอิทธิพลเข้าครอบงำกลไกต่าง ๆ ได้เป็นผลสำเร็จ ดูเหมือนว่าพื้นที่นั้นก็จะตกเป็นเขตปลอดจากการบังคับใช้กฎหมาย

ยาเสพติดไปทันที บุคคลทั่วไปจะอยู่ในสภาพที่หวาดกลัวไม่อยากจะให้ความร่วมมือกับฝ่ายเจ้าหน้าที่บ้านเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่กล้าที่จะดำเนินการสืบสวนปราบปรามยาเสพติดอย่างจริงจัง การลักลอบค้ายาเสพติดจะเป็นไปโดยราบรื่นและโจ่งแจ้ง บางครั้งก็กลายเป็นแหล่งพักพิงของนักค้ายาเสพติดและแหล่งหลบซ่อนของผู้ต้องหาคดียาเสพติดอีกด้วย ช่องว่างเกี่ยวกับอำนาจรัฐในพื้นที่ตามแนวชายแดนมักจะเป็นแหล่งช่องสุ่มของผู้กระทำความผิดกฎหมายหลายรูปแบบ ขบวนการนอกกฎหมายเริ่มท้าทายความมั่นคงของชาติมากขึ้น โดยลำดับ

5) ขบวนการยาเสพติดกับการเมือง (Illegitimate narcopolitics) ระบบอบประชาธิปไตยได้สร้างความชอบธรรมในการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองให้กับประชาชน แต่คนที่มีฐานะมั่งคั่งจะมีโอกาสสูงกว่าในการเข้าสู่กลไกทางการเมืองการปกครองและครอบครองอำนาจรัฐ พฤติกรรมทางการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้งแต่ละครั้งก็มักจะมีการซื้อสิทธิ์ขายเสียงกันอย่างกว้างขวาง จนเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์กันว่าผู้ใหญ่มั่น คำนันแสน ผู้แทนล้าน รัฐบาลโกฏี ใครทุ่มทุนมากก็จะเป็นผู้ได้อำนาจอธิปไตยจนกลายเป็นรูปแบบชนาธิปไตย (plutocracy) ไปในที่สุด และเมื่อมีโอกาสเอื้ออำนวยก็จะมีการแสวงประโยชน์กอบโกย (make money) นักการเมืองจึงเป็นอีกอาชีพหนึ่งที่มีรายได้มหาศาล และสามารถดลบันดาลอะไรก็ได้ตามใจปรารถนา

ในที่สุดก็กลายเป็นช่องทางให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับองค์กรการค้ายาเสพติดทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมมีโอกาสพัฒนาศักยภาพในทางเศรษฐกิจได้เข้าไปสู่การเมืองระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด และระดับประเทศจนยากที่จะหยุดยั้ง พฤติกรรมทางการเมืองของขบวนการค้ายาเสพติดก็อย่างเช่น การรักษาผลประโยชน์ของตนเอง (self-interest protection) การวิ่งเต้น (lobbying) การทำลายความศรัทธาเชื่อถือ (discredit) รวมทั้งการกำหนดและการดำเนินนโยบายด้านยาเสพติด (drug policy)

2.2.3 ยุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

2.2.3.1 ยุทธศาสตร์และมาตรการปราบปรามยาเสพติด

ภายใต้แผนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2549 – 2551 มีการกำหนดยุทธศาสตร์หลักเอาไว้ ดังนี้

1) ยุทธศาสตร์การดำเนินงานตามมาตรการ (Measurement) โดยมีมาตรการหลัก 4 มาตรการ ได้แก่ (1) มาตรการป้องกันยาเสพติด (2) มาตรการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด (3) มาตรการปราบปรามยาเสพติด และ (4) มาตรการควบคุมพืชเสพติด

สำหรับการปราบปรามยาเสพติด (law enforcement) ใช้ยุทธศาสตร์ในการดำเนินงาน ได้แก่ (สำนักงาน ป.ป.ส., 2539 : 31 – 32) การประสานด้านการข่าวกับทุกแหล่งข่าว เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปราบปรามยาเสพติด มุ่งปราบปรามผู้ผลิต ผู้ค้าและผู้สนับสนุนการ

ผลิตและการค้าเพื่อตัดทอนวงจรการผลิตและการค้า ให้มีการปราบปรามการแพร่ระบาดของยาเสพติดอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยอาศัยความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่ ตลอดจนให้มีการดำเนินงานปฏิบัติการจิตวิทยาเพื่อการป้องกันเป็นระยะอย่างสม่ำเสมอ ในส่วนของการควบคุมพืชเสพติด (crops control) มียุทธศาสตร์หลักในการดำเนินงาน คือ การควบคุมการปลูกฝิ่น ใช้การดำเนินงานพัฒนาประชากรในพื้นที่ควบคู่ไปกับการปราบปรามและการตัดทำลายฝิ่น โดยการพัฒนาให้ประสานแผนกับแผนแม่บทเพื่อการพัฒนาชุมชน สิ่งแวดล้อม และควบคุมพืชเสพติดบนที่สูง และการควบคุมการปลูกพืชเสพติดอื่น ๆ ใช้การดำเนินงานตัดทำลายและปราบปรามอย่างจริงจัง โดยอาศัยข้อมูลจากการสำรวจและทางการข่าว

2) ยุทธศาสตร์การบริหารแผนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

(1) ยุทธศาสตร์การใช้พื้นที่เป็นหลักในการกำหนดปัญหาและดำเนินงานโดยมีแนวคิดหลัก 2 ประการ คือ (1) จัดกลุ่มจังหวัดตามสภาพความรุนแรงของปัญหา โดยกำหนดเกณฑ์การชี้วัดระดับความรุนแรงของปัญหาที่ชัดเจน และจัดลำดับความสำคัญของกลุ่มจังหวัด และ (2) ให้ความสำคัญกับกลุ่มประชากร 3 ฐานในพื้นที่ ได้แก่ ฐานชุมชน ฐานสถานศึกษา และฐานสถานประกอบการ ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่

(2) ยุทธศาสตร์การผสมผสานมาตรการที่เหมาะสม ซึ่งมีแนวคิดหลัก 2 ประการ คือ (1) การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จะต้องมีการกำหนดกิจกรรมและดำเนินการในแต่ละมาตรการที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา โดยทุกกิจกรรมในแต่ละมาตรการจะต้องมีพื้นที่เป้าหมายร่วมกันที่ชัดเจน และ (2) การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด นอกจากจะผสมผสานมาตรการดำเนินงานเรื่องยาเสพติดโดยตรงแล้ว จะต้องพิจารณาผสมผสานกับมาตรการเสริมอื่น ๆ ที่จะเป็นการลดเงื่อนไขอันก่อให้เกิดปัญหายาเสพติดอีกด้วย

(3) ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของสมาชิกในสังคม โดยมีแนวคิดหลัก 2 ประการ คือ (1) ต้องมีการประสานหนักกำลังระหว่างองค์กรภาครัฐ องค์กรพัฒนาภาคเอกชน องค์กรธุรกิจ และองค์กรประชาชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในลักษณะที่ร่วมดำเนินกิจกรรมตามบทบาทหน้าที่เห็นชอบร่วมกัน และมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน และ (2) สร้างกระแสการมีส่วนร่วมและสนับสนุนการดำเนินงานอย่างกว้างขวาง โดยอาศัยสื่อสารมวลชนทุกประเภท

(4) ยุทธศาสตร์การบังคับใช้กฎหมายให้สอดคล้องอย่างครบวงจร โดยยึดแนวคิดหลัก 4 ประการ คือ (1) บังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดและจริงจังกับผู้กระทำความผิดคดียาเสพติด โดยเฉพาะความผิดฐานผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย และครอบครองเพื่อจำหน่าย (2) ขจัดหรือ ลดเงื่อนไขที่เป็นตัวสนับสนุนการกระทำความผิดคดียาเสพติด โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มอิทธิพลหรือ

กลุ่มผลประโยชน์ (3) พัฒนาระบบการยุติธรรมและกฎหมายที่จะสนับสนุนให้การปราบปรามยาเสพติดมีประสิทธิภาพ และ (4) พัฒนาระบบควบคุมเคมีภัณฑ์และวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเสพติด

(5) ยุทธศาสตร์การพัฒนาการบริหารให้เอื้อต่อการดำเนินงาน โดยมีแนวคิดหลัก 5 ประการ คือ (1) พัฒนาระบบแผน งบประมาณ และระบบการติดตามประเมินผล ให้สนองตอบต่อยุทธศาสตร์การยึดพื้นที่ การผสมผสานมาตรการ และการมีส่วนร่วมโดยมีความเชื่อมโยงระหว่างแผนงาน แผนเงิน และแผนคน ตั้งแต่ส่วนกลางจนถึงระดับพื้นที่ (2) พัฒนาระบบข้อมูลและระบบเฝ้าระวังปัญหาที่สะท้อนสภาพปัญหาในมิติต่างๆ ตามพื้นที่ได้อย่างเป็นระบบ และมีการกระจายข้อมูลเพื่อนำไปใช้ประโยชน์อย่างต่อเนื่องและทันกาล (3) พัฒนาระบบการประสานงาน และระบบสนับสนุนการดำเนินงานให้เกิดความชัดเจน เป็นเอกภาพและมีความเชื่อมโยงระหว่างส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น (4) พัฒนาระบบการพัฒนาบุคลากรโดยให้ความสำคัญกับบุคลากรทั้งภาครัฐและเอกชน และพัฒนาสื่อบุคคลให้ครอบคลุมกลุ่มประชากรทั้งฐานชุมชน สถานศึกษา และสถานประกอบการ และ (5) พัฒนาระบบประสานความร่วมมือระหว่างประเทศในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยเฉพาะอย่างยิ่งความร่วมมือในระดับภูมิภาค

2.2.3.2 แผนงานปราบปรามยาเสพติด

เพื่อให้การดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตอบสนองรองรับกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการที่วางไว้ จึงได้มีการกำหนดแผนงานเอาไว้หลายด้านด้วยกัน ดังนี้ (สำนักงาน ป.ป.ส., 2539 : 34-43)

1) แผนงานบริหารจัดการ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้มีการจัดทำแผน และงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ เกิดการดำเนินงานที่ผสมผสานมาตรการและประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรต่างๆ ที่มีพื้นที่เป้าหมายร่วมกัน

2) แผนงานพัฒนาวิชาการและวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้มีการพัฒนาทางวิชาการและวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดแนวทาง และสนับสนุนการดำเนินงานได้อย่างทันกาล

3) แผนงานข้อมูลและสารสนเทศ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้มีระบบข้อมูลที่สะท้อนสภาพปัญหาได้อย่างแท้จริงทุกพื้นที่ และสามารถนำมาใช้ประโยชน์อย่างรวดเร็วทันกาล

4) แผนงานพัฒนาบุคลากร โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนาบุคลากรทั้งภาครัฐและเอกชน ในเรื่องความรู้ เทคนิคในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ขวัญกำลังใจ ตลอดจนทัศนคติในการดำเนินงาน

5) แผนงานความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้เกิดความร่วมมือกับต่างประเทศในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสาหร่าย

6) แผนงานป้องกันสาหร่าย โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้เกิดการป้องกันสาหร่ายที่ครบวงจร โดยสามารถสร้างความตระหนักในปัญหาสาหร่ายและสร้างกระแสการต่อต้านผู้ผลิต ผู้ค้าสาหร่าย และสาหร่าย

7) แผนงานบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้มีการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดอย่างมีประสิทธิภาพทุกระบบ

8) แผนงานปราบปรามยาเสพติด โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปราบปรามผลิต การค้า และการแพร่ระบาดของยาเสพติด กลยุทธ์ในการดำเนินงานที่สำคัญก็ได้แก่ พัฒนาระบบการข่าวที่เป็นเอกภาพ มุ่งปราบปรามตัวการ ผู้สนับสนุน และผู้มีอิทธิพล กำหนดให้มีหน่วยงานด้านปราบปรามยาเสพติดในระดับจังหวัดทุกจังหวัด แสวงหาความร่วมมือและสนับสนุนจากประชาชนในการให้ข้อมูลข่าวสาร พัฒนาระบบการควบคุมและปราบปรามสารเคมีและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด กำหนดมาตรการและวิธีการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับยาเสพติด ให้ความสำคัญในการปราบปรามบริเวณพื้นที่ชายแดน แหล่งอุตสาหกรรม พื้นที่ท่าอากาศยานและพื้นที่ท่าเรือ

9) แผนงานสนับสนุนการดำเนินคดียาเสพติด โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้การปราบปรามยาเสพติดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

10) แผนงานควบคุมพืชเสพติด โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้การป้องกันและแก้ไขปัญหาการปลูกพืชเสพติดทั้งฝิ่น กัญชา และพืชกระท่อมมีประสิทธิภาพ

11) แผนงานการดำเนินงานเฉพาะพื้นที่ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้เกิดการดำเนินงานในพื้นที่เป้าหมายในลักษณะผสมผสานมาตรการและประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐ และเอกชนโดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่

2.2.3.3 ผลการปราบปรามการลักลอบค้ายาเสพติด

จากข้อมูลของสำนักงาน ป.ป.ส. จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า สถิติผลการจับกุมคดียาเสพติดทั่วประเทศมีแนวโน้มสูงขึ้นตามลำดับ หากพิจารณาเปรียบเทียบปริมาณน้ำหนักยาเสพติดของกลางเป็นรายประเภทย้อนหลังแต่ละปีไปเป็นเวลาสิบปีแล้วก็ปรากฏว่า เมื่อปี 2531 มีการจับกุมปริมาณกัญชาของกลางได้มากที่สุดคือ 386,354.71 กิโลกรัม ในปี 2536 มีการจับกุมยาเสพติดของกลางทั้งประเภทฝิ่น เฮโรอีนและพืชกระท่อมได้มากที่สุด โดยปริมาณฝิ่นของกลางได้มากที่สุดถึง 2,149.01 กิโลกรัม ปริมาณเฮโรอีนของกลางได้มากที่สุดคือ 2,461.50 กิโลกรัม และ

ปริมาณพืชกระท่อมของกลางได้มากที่สุดคือ 1,680.42 กิโลกรัม ในปี 2540 มีการจับกุมปริมาณแอมเฟตามีนได้มากที่สุดคือ 2,183.89 กิโลกรัม สำหรับปริมาณการตัดฟันทำลายไม้ผืนเคยสูงสุดถึง 10,876.60 ไร่ ในปี 2530 ส่วนปริมาณการตัดทำลายไร่กัญชาเคยสูงสุดถึง 1,092,845.69 กิโลกรัม ในปี 2530 คดียาเสพติดที่จับกุมได้ส่วนใหญ่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร รองลงมาก็เป็นภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคใต้ตามลำดับ ผู้ต้องหาคดียาเสพติดส่วนใหญ่ถูกจับกุมในข้อหาครอบครอง รองลงมาก็เป็นข้อหาเสพ ส่วนข้อหาสำคัญทั้งผลิต นำเข้า ส่งออก และจำหน่าย ยังมีไม่มากนัก โดยภาพรวมแล้วคดียาเสพติดส่วนใหญ่จะเป็นประเภทกัญชา รองลงมาก็เป็นเฮโรอีน แอมเฟตามีน สารระเหยและฝิ่นตามลำดับ ผู้ต้องหาคดียาเสพติดส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 16-30 ปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มผู้ที่มีอายุระหว่าง 21-25 ปี จะมีมากที่สุดได้มีการดำเนินการต่อผู้ที่กระทำความผิดกฎหมายยาเสพติดด้วยมาตรการตรวจสอบทรัพย์สิน ยึด อาชีพทรัพย์สินตั้งแต่ปี 2535 จนกระทั่งถึงปี 2541 รวมทั้งสิ้น 627 ราย คิดเป็นมูลค่าทรัพย์สินที่ยึดอาชญากรรมไว้ชั่วคราวประมาณ 808.25 ล้านบาท

เท่าที่ผ่านมาการแก้ไขปัญหายาเสพติดในเขตกรุงเทพมหานครจะเน้นเฉพาะชุมชนแออัดที่มีปัญหารุนแรง อย่างเช่น ชุมชนคลองเตย ชุมชนบ้านครัวเหนือ แต่อย่างไรก็ตามในความเป็นจริงยังไม่สามารถที่จะระงับหรือขจัดปัญหาให้หมดสิ้นไปจากพื้นที่ได้ ทั้งนี้เนื่องจากจะมีผู้เสพและผู้ค้าใหม่เกิดขึ้นมาทดแทนตลอดเวลา ประกอบกับสภาพแวดล้อมของพื้นที่ก็เอื้ออำนวยให้เกิดปัญหาได้โดยง่ายด้วยและเมื่อปี 2529 สำนักงาน ป.ป.ส. ได้ร่วมมือกับกรุงเทพมหานคร กรมตำรวจ การเคหะแห่งชาติ หน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชน และผู้แทนชุมชนในพื้นที่ ได้จัดทำโครงการแก้ไขปัญหายาเสพติดในเขตกรุงเทพมหานครขึ้น เพื่อดำเนินงานและกระตุ้นหน่วยงานต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชุมชนแออัดอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยอาศัยมาตรการหลัก 3 ประการคือ มาตรการด้านปราบปราม มาตรการด้านป้องกัน และมาตรการด้านบำบัดรักษาผสมผสานให้สอดคล้องกันกับสภาพพื้นที่ มีโครงการย่อยต่าง ๆ รองรับเป็นต้นว่า โครงการฝึกอบรมผู้นำอาสาแก้ไขปัญหายาเสพติด โครงการจัดกิจกรรมกลุ่มบิคารมราคาและผู้ปกครอง โครงการจัดกิจกรรมกลุ่มเยาวชน โครงการประชาสัมพันธ์ โครงการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด โครงการปราบปรามผู้จำหน่ายยาเสพติดรายย่อย โดยกำหนดพื้นที่เป้าหมายดำเนินงานในชุมชนแออัด 15 ชุมชนในเขตการปกครองของเขตพญาไท เขตปทุมวัน เขตดุสิต เขตพระโขนง เขตยานนาวา เขตบางกอกน้อย และเขตบางกะปิ ผลจากการดำเนินงานตามโครงการดังกล่าวทำให้สามารถประกาศพื้นที่ปลอดยาเสพติดได้จำนวน 2 ชุมชนคือ ชุมชนวัดไผ่ตัน และชุมชนบ้านครัวเหนือ นอกนั้นอยู่ในขั้นสามารถควบคุมสถานการณ์แพร่ระบาดของยาเสพติดได้ ต่อมาในปี 2530 ได้มีการกำหนดพื้นที่เป้าหมายจำนวน 45 ชุมชนในเขตยานนาวา ผลของการดำเนินงานสามารถประกาศพื้นที่เป็นเขตปลอดยาเสพติดได้ 33 ชุมชน ชุมชนที่เหลืออยู่ในสภาพควบคุมสถานการณ์

การแพร่ระบาดของยาเสพติดได้ และ ในปี 2531 ได้มีการขยายพื้นที่ดำเนินงานตามโครงการออกไป ในเขตพญาไท 15 ชุมชน เขตปทุมวัน 7 ชุมชน เขตบางรัก 4 ชุมชน และเขตห้วยขวาง 14 ชุมชน

ในระหว่างปี 2532 – 2534 ได้มีการวางแผนและจัดลำดับความสำคัญของ ปัญหา ความพร้อมของหน่วยงานและความพร้อมของชุมชน เพื่อขยายพื้นที่ดำเนินงานให้ครบ ทุกเขต และเกิดความต่อเนื่องในการป้องกันและแก้ไขปัญหามีจัดทำ โครงการขึ้นมารองรับอีกหลาย โครงการ และใน ช่วงปี 2535 – 2536 ได้มีการเร่งรัดปราบปรามการแพร่ระบาดของยาเสพติดใน เขตกรุงเทพมหานคร ผลจากการรวบรวมข่าวสารสถานการณ์การจำหน่ายยาเสพติดในชุมชน ทำให้ทราบถึงบุคคลที่มีพฤติกรรมด้านยาเสพติดรายสำคัญของแต่ละชุมชนจำนวนมาก หลังจากนั้นก็มี การออกแผนปฏิบัติการกวาดล้างจับกุมผู้กระทำความผิดในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง เนื่องในมหามงคลวโรกาสฉลองสิริราชสมบัติครบรอบ 50 ปี กรุงเทพมหานครร่วมกับสำนักงาน ป.ป.ส. และกรมตำรวจ ได้ จัดทำโครงการชุมชนร่วมใจด้านกัญชาเสพติดเพื่อถวายเป็นพระราชกุศล โดยมีระยะเวลาดำเนินการระหว่างวันที่ 26 มิถุนายน 2537 – 26 มิถุนายน 2539

2.2.3.4 การควบคุมและมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

นับตั้งแต่พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติด พ.ศ. 2534 มีผลบังคับใช้ สำนักงาน ป.ป.ส. ได้ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำเรื่อง ขออนุมัติจับกุมหรือแจ้งข้อหาแก่ผู้กระทำความผิดฐานสนับสนุนช่วยเหลือตามมาตรา 6 และฐานสมคบ ตามมาตรา 8 ไปแล้วหลายคดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งคดีที่มีมูลความเกี่ยวข้องระหว่างบุคคล ความ เชื่อมโยงทางการเงิน มีหลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงการให้การสนับสนุนช่วยเหลือผู้กระทำความผิดก่อน หรือขณะกระทำความผิด ชี้แนะหรือติดต่อบุคคลอื่นเพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติด รวมทั้งรายงานการสืบสวนสอบสวนของเจ้าหน้าที่อย่างเป็นระบบเกี่ยวกับการสมคบกัน กระทำความผิดเมื่อใด ที่ไหนและอย่างไร ตามพระราชบัญญัติการควบคุมโรคพิษฝิ่น พ.ศ. 2495 นั้น โรคพิษฝิ่นนอกจากจะหมายถึงเครื่องอุปโภคบริโภคแล้ว ยังหมายรวมถึงสิ่งที่เป็นพิษไว้ในกฎกระทรวง ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ด้วย และตามพระราชกฤษฎีกาควบคุมโรคพิษฝิ่น (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2522 และ (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2525 ได้มีการควบคุมเคมีภัณฑ์ที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดอย่างเข้มงวด (chemical free zone) ทั้งน้ำยาเคมีอีเทอร์ คลอโรฟอร์มและกรดแอซิดิกลิวน ในภาคเหนือ 8 จังหวัด คือ เชียงราย เชียงใหม่ น่าน พะเยา แพร่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง และลำพูน และในภาคใต้ 5 จังหวัดคือ นราธิวาส ปัตตานี ยะลา สงขลา และสตูล โดยห้ามมิให้ผู้ใดนำ ขนย้าย จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง ใช้หรือเปลี่ยนแปลงสภาพ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องถิ่นนั้น

การส่งผู้ร้ายข้ามแดนในคดีอาชญากรรม (Extradition) โดยดำเนินการตามพระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2472 รวมถึงพระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสหรัฐอเมริกา พ.ศ. 2533 พระราชบัญญัติว่าด้วยการข้ามแดนระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน พ.ศ. 2541 จนถึงขณะนี้ประเทศไทยได้ทำสนธิสัญญาว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนกับ 8 ประเทศคือ อังกฤษ อเมริกา เบลเยียม มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ กัมพูชา และบังกลาเทศ ตัวอย่างของผู้ต้องหาอาชญากรรมที่ประเทศไทยส่งตัวเป็นผู้ร้ายข้ามแดนไปยังประเทศสหรัฐอเมริกาคือ นายทะนง ศิริปรีชาพงษ์ หรือ ป.เป็ด (17 มกราคม 2539) นายสมบุญ คำแดง หรือเจ้าฟูเซิน (21 มกราคม 2539) นายจำนุ แซ่ห่อ่ง หรือ เจาฮูอัน (31 สิงหาคม 2539) นายมีชัย ปทุมมณี หรือ วุเชิงชิ (17 มกราคม 2540) นายพินิจ กล้าสุคนธ์ (17 มกราคม 2540) นายวิญญู ผาติเอก (22 พฤษภาคม 2540) นายประวิทย์ ฉัตรวิชิตกุล (22 พฤษภาคม 2540) นายพงษ์ศักดิ์ โรจนศักดิ์สกุล หรือลีขุนซุง (5 มิถุนายน 2540) นายชาบี ยังวิริกุล (23 กรกฎาคม 2540) นายอนันต์ เชนาบัญชราชัย (8 สิงหาคม 2540) นายประพันธ์ ธงชัยสว่าง หรือซาซุงซาง (29 สิงหาคม 2540) นายไพรัช อุโฆสิตกุล (13 มีนาคม 2541) และนายชำนาญ ธนเกียรติไพบูลย์ หรือเกาเซงปิง (27 มีนาคม 2541) การโอนนักโทษ (transfer of prisoner) โดยดำเนินการตามพระราชบัญญัติการปฏิบัติความร่วมมือระหว่างประเทศในการดำเนินการตามคำพิพากษาคืออาญา พ.ศ. 2527 และฉบับที่ 2 พ.ศ. 2530 จนถึงขณะนี้ประเทศไทยได้ทำสนธิสัญญากับประเทศต่าง ๆ แล้ว 11 ประเทศ คือ อเมริกา ฝรั่งเศส สเปน แคนาดา อิตาลี สวีเดน สหราชอาณาจักรแห่งบริเตนใหญ่และไอร์แลนด์เหนือ ฟินแลนด์ โปรตุเกส ออสเตรียและเยอรมัน ความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญา (mutual legal assistance) โดยดำเนินการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535 ขณะนี้ประเทศไทยได้ทำสนธิสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางอาญากับประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดา นอกจากนี้ ประเทศต่าง ๆ ยังได้จัดส่งเจ้าหน้าที่ประสานงานด้านอาชญากรรมมาประจำประเทศไทยเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและร่วมมือในการปราบปรามอาชญากรรมรวม 15 ประเทศคือ สหรัฐอเมริกา แคนาดา อังกฤษ ฮองกง เนเธอร์แลนด์ ฝรั่งเศส สวีเดน อิตาลี สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ออสเตรีย นิวซีแลนด์ ญี่ปุ่น ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย รวมทั้งองค์การตำรวจสากล

2.2.4 ยุทธศาสตร์ชาติ : ยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดน

ประเทศไทยมีพรมแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน 4 ประเทศ ได้แก่ สหภาพพม่า สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และมาเลเซีย รวมเขตแดนทางบกและทางน้ำใน 30 จังหวัดยาวติดต่อกันประมาณ 5,656 กิโลเมตร แยกเป็นเขตแดนไทย-พม่าประมาณ 2,401 กิโลเมตร ไทย-ลาว ประมาณ 1,810 กิโลเมตร ไทย-กัมพูชา ประมาณ 798 กิโลเมตร

และไทย-มาเลเซีย ประมาณ 467 กิโลเมตร ซึ่งมีพื้นที่ชายฝั่งทะเลยาวประมาณ 2,614 กิโลเมตร ครอบคลุม 23 จังหวัด แยกเป็นชายฝั่งอ่าวไทย ประมาณ 1,660 กิโลเมตร และชายฝั่งทะเลอันดามัน ประมาณ 954 กิโลเมตร การที่ประเทศไทยมีพรมแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งทางบก และทางน้ำเป็นทั้งปัจจัยสำคัญที่สามารถเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาพื้นที่ และขณะเดียวกันเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในพื้นที่ชายแดน ชายฝั่งทะเล และเกาะแก่งต่าง ๆ โดยปัญหาที่เกิดขึ้นบริเวณพื้นที่ชายแดน พื้นที่ชายฝั่งทะเล และเกาะแก่งต่าง ๆ ยังคงมีปัญหาคือส่งผลกระทบต่อความมั่นคงหลายประการ โดยเฉพาะปัญหาความมั่นคงในรูปแบบใหม่ ที่สามารถส่งผลกระทบเข้าสู่พื้นที่ตอนในของประเทศหากไม่สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น รัฐบาล จึงได้ตระหนักถึงความสำคัญเรื่องนี้และได้กำหนดยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดน เพื่อรองรับนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ ที่ได้ให้ความสำคัญกับการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนและชายฝั่งทะเล โดยการเสริมสร้างศักยภาพของคน ชุมชนและพื้นที่เป้าหมายในบริเวณชายแดนและชายฝั่งทะเล ให้มีความเข้มแข็งและจิตสำนึกด้านความมั่นคง รวมทั้งสร้างสถานะแวดล้อมที่สงบ สันติ และพัฒนาในชุมชนชายแดนของประเทศเพื่อนบ้าน ด้วยการสร้างความเข้าใจและความไว้วางใจกับประเทศเพื่อนบ้านที่จะนำไปสู่ความร่วมมือและความสัมพันธ์ในด้านต่าง ๆ

2.2.4.1 กรอบแนวคิดยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดน

ยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดน เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ชายแดน ชายฝั่งทะเล และเกาะแก่งต่าง ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์สอดคล้องและเกื้อกูลกัน มีเอกภาพ ประสิทธิภาพ

1) ด้านการพัฒนาศักยภาพของ “คน ชุมชน” ในบริเวณพื้นที่ชายแดน ชายฝั่งทะเล และเกาะแก่งต่าง ๆ มุ่งเน้นการปลูกจิตสำนึกความมั่นคงแก่ประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความรักและหวงแหนพื้นที่ ด้วยการสนับสนุนให้ประชาชนในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาดังกล่าว ที่กระทบต่อความมั่นคง ตลอดจนสามารถรักษาเอกลักษณ์วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของตนไว้ได้ และดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาต่าง ๆ ที่จะเข้าไปในบริเวณพื้นที่ชายแดน ชายฝั่งทะเล และเกาะแก่งต่าง ๆ จะต้องให้ความสำคัญกับการคำนึงถึงวิถีชีวิต ระบบนิเวศ และจุดแข็งของแต่ละชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ที่จะจัดให้มีขึ้น หรือเป็นโครงการที่ร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน จำเป็นต้องแสวงหาทางให้ชุมชนชายแดนได้รับประโยชน์โดยตรง และเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการดังกล่าวตั้งแต่เริ่มต้น พร้อมกันนี้ดำเนินการให้สังคมส่วนใหญ่ของประเทศยอมรับประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณชายแดนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนชายแดน มีความผูกพันกับสังคมไทยส่วนใหญ่ และพร้อมที่จะผนึกกำลังเข้ามาร่วมกัน

ป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว ของชาติ รวมถึงการดำเนินการกำหนดสถานะบุคคลและการใช้ประโยชน์ที่ดินของประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณชายแดน

2) ด้านการฝึกกำลังเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงบริเวณชายแดน ชายฝั่งทะเลและเกาะแก่งต่าง ๆ จะต้องให้ความสำคัญกับการจัดระเบียบพื้นที่ และการกำหนดให้ชุมชนของประชาชนชายแดนเป็นถิ่นฐานถาวรที่ถูกต้อง โดยดำเนินการจัดระบบหมู่บ้านชายแดนให้เข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเองและส่งเสริมกิจกรรมร่วมกันของประชาชนชายแดนในรูปของภาคประชาสังคม สนับสนุนให้มีการสร้างเครือข่ายระหว่างชุมชนบริเวณพื้นที่ชายแดน ชายฝั่งทะเล และเกาะแก่งต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความสามัคคีและการเรียนรู้ร่วมกัน นอกจากนี้ให้ความสำคัญกับการจัดให้มีระบบป้องกันและการสื่อสารชายแดนที่สามารถเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายการสื่อสารและสามารถใช้ร่วมกันระหว่างหน่วยงาน และข่าวภาคประชาชนตลอดจนการจัดระเบียบการสัญจรข้ามแดนและการเข้า-ออกบริเวณชายแดน รวมถึงให้ความสำคัญกับการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐให้ความมั่นใจในความปลอดภัยแก่ประชาชนในพื้นที่

3) ด้านการพัฒนาความร่วมมือชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้เกิดความเป็นมิตรและร่วมมือกับไทยบนผลประโยชน์ร่วมกันในระยะยาว ลดและขจัดความระแวงระหว่างกัน โดยดำเนินความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านบนพื้นฐานของความจริงใจ ความเข้าใจ ความเคารพในเกียรติและศักดิ์ศรีของกันและกัน เพื่อให้เกิดสภาวะแวดล้อมที่สงบ สันติและพัฒนาขึ้นในประเทศเพื่อนบ้าน ขณะเดียวกันสมควรสนับสนุนให้ประชาชนบริเวณชายแดนของสองประเทศได้ใช้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่คล้ายคลึงกันเข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน ตลอดจนใช้กลไกความร่วมมือระดับภูมิภาคและระดับท้องถิ่นของหน่วยงานในการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน

4) ด้านการบริหารจัดการ เพื่อให้ยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดน สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมและสัมฤทธิ์ผลสูงสุดนั้น ต้องให้ความสำคัญกับกระบวนการและกลไกในการแปลงยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยให้หน่วยงานและภาคส่วนต่าง ๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน โครงการ กิจกรรม เพื่อพัฒนาและป้องกัน แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ไปในทิศทางเดียวกัน และสนับสนุนซึ่งกันและกันในทุกระดับตั้งแต่ระดับกระทรวง กรม ไปจนถึงองค์กรในระดับท้องถิ่น และองค์กรพัฒนาเอกชน รวมทั้งมุ่งเน้นให้ประชาชนในพื้นที่ชายแดนมีส่วนสำคัญในการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานรัฐในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ดังนี้

(1) การประสานแผนการดำเนินงานระดับกระทรวง กรม โดยให้หน่วยงานระดับกระทรวง กรม ได้ให้ความสำคัญกับการสนับสนุนการดำเนินงานด้านความมั่นคงของหน่วยงานในระดับจังหวัด

(2) การประสานแผนการดำเนินงานของฝ่ายทหารกับจังหวัด เพื่อจัดทำแผนงานด้านความมั่นคง กองทัพภาคที่ 1-4 และกองเรือภาคที่ 1-3 กองเรือยุทธการ ได้นำแผนยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดนระดับกองทัพภาคที่ 1-4 และแผนยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดนระดับกองเรือภาคที่ 1-3 กองเรือยุทธการ ที่ได้กำหนดขึ้น เป็นกรอบให้ผู้แทนฝ่ายทหารที่ร่วมในการจัดทำแผนงานด้านความมั่นคงได้ใช้ประกอบการหารือเพื่อประสานและบูรณาการแผนงานร่วมกับคณะทำงานจัดทำแผนงานด้านความมั่นคง ของจังหวัดนั้น ๆ

(3) การจัดทำแผนงานด้านความมั่นคงในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด เพื่อให้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด มีทั้ง แผนงานด้านเศรษฐกิจ แผนงานด้านสังคม และแผนงานด้านความมั่นคง เพื่อให้เกิดความสมดุลในการพัฒนาจังหวัด

ยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดน ได้ให้ความสำคัญกับมิติประเทศเพื่อนบ้าน และมิติภายในประเทศ มุ่งเน้นการพัฒนาและการป้องกันและแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น โดยให้ความสำคัญกับพื้นที่ 30 จังหวัดชายแดน จังหวัดปัตตานี และ 23 จังหวัดชายทะเลและเกาะแก่งต่างๆ ให้มีความเข้มแข็งและมีภูมิคุ้มกันปัญหาต่างๆ รวมทั้ง สร้างสถานะแวดล้อมที่สงบ สันติ และพัฒนาขึ้น ในบริเวณชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อความผาสุกของประชาชนในพื้นที่และสถาปนาความมั่นคงพื้นที่ชายแดน ชายฝั่งทะเล และเกาะแก่งต่าง ๆ บนพื้นฐานความมั่นคงของคนและชุมชนในพื้นที่ดังกล่าว

2.2.4.2 แนวทางการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดน

ยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดนที่ได้กำหนดขึ้น มีความสอดคล้องและสนับสนุนนโยบายของรัฐบาล ที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการพัฒนาและป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ส่วนต่าง ๆ ของสังคม รวมทั้งให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้เกิดมิตรภาพและความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้เกิดเสถียรภาพ ความมั่นคง และความเจริญรุ่งเรืองร่วมกัน ขณะเดียวกัน ยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดน ได้สัมพันธ์เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ที่ให้มีการจัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านความมั่นคงภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วม เพื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการ และขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติ โดยให้ความสำคัญกับประเด็นความมั่นคงที่ครอบคลุมเชื่อมโยงในทุกมิติที่สัมพันธ์กัน และประเด็นความมั่นคงเฉพาะเรื่องที่มีความสำคัญ ซึ่งต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อสร้างความไว้วางใจ และความร่วมมือในการพัฒนา

ควบคู่กับการพัฒนาศักยภาพของคนและชุมชนชายแดนให้มีความเข้มแข็งมีส่วนร่วมในการพัฒนา ตลอดจนจัดระเบียบชุมชนหมู่บ้านให้มีระบบป้องกันที่เข้มแข็ง และมีระบบบริหารจัดการที่ยึดพื้นที่ การกิจและการมีส่วนร่วมโดยการบูรณาการและสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน และภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนในการจัดการแก้ไขปัญหาร่วมกันโดยยึดหลักธรรมาภิบาลในทุก ระดับ ยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดน เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานของหน่วยงานและองค์กร ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงในพื้นที่ชายแดน ชายฝั่งทะเล และเกาะ แก่งต่าง ๆ ดำเนินไปอย่างมีเอกภาพและประสิทธิภาพ บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่ เข้ามาผนึกกำลังร่วมกันในการป้องกัน แก้ไข และพัฒนาพื้นที่บริเวณชายแดน ชายฝั่งทะเล และเกาะ แก่งต่าง ๆ โดยให้ความสำคัญกับแผนยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดนระดับกองทัพภาคที่ 1-4 แผน ยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดนระดับกองเรือภาคที่ 1-3 กองเรือยุทธการ รวมถึงแผนงานด้านความ มั่นคงในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด เพื่อเป็นแผนรองรับการดำเนินงานยุทธศาสตร์ความ มั่นคงชายแดนไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จ

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดน (พ.ศ. 2545- 2549) เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่บริเวณชายแดน 30 จังหวัดชายแดน จังหวัดปัตตานี และ 23 จังหวัดชายฝั่งทะเล โดยมุ่งหวังให้มีการป้องกันและ แก้ไขปัญหารวมทั้งการพัฒนาในบริเวณพื้นที่ชายแดนสามารถดำเนินไปอย่างมีเอกภาพ ประสิทธิภาพและคุณภาพ และเสริมสร้างศักยภาพของคนและชุมชนชายแดนให้มีความเข้มแข็ง มีจิตสำนึกด้านความมั่นคงและเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดัง ๆ ที่กระทบต่อ ความมั่นคงของชาติ ตลอดจนให้เกิดความสงบเรียบร้อย ความเข้มแข็ง และการพัฒนาร่วมกันใน พื้นที่บริเวณชายแดนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยมียุทธศาสตร์รองรับ 4 ยุทธศาสตร์ รายละเอียด ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การดำเนินงานยุทธศาสตร์ ในห้วงนี้ สำนักงานสภาพ ความมั่นคงแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้จัดทำ แผนพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) เพื่อเป็นแผนแม่บทยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดนสำหรับหน่วยงานต่าง ๆ ได้ใช้เป็นแนวทางดำเนินงานชายแดนและชายฝั่งทะเลในแต่ละพื้นที่ นอกจากนี้ในด้านการบริหาร จัดการ ได้มีการกำหนดองค์กรบริหารจัดการงานชายแดนให้เป็นหนึ่งเดียว ภายใต้ระเบียบ สำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ พ.ศ. 2547 เพื่อเป็นกลไกการ ดำเนินงานในระดับนโยบาย ระดับภาค และระดับจังหวัด

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ในส่วน กระทรวงกลาโหม กองบัญชาการทหารสูงสุดได้จัดทำนโยบายและมาตรการในการจัดระบบป้องกันและสื่อสารเพื่อจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน (พ.ศ. 2547-2549) และแผนแม่บทการจัดระบบป้องกันและการสื่อสารเพื่อจัดระเบียบชายแดน (พ.ศ. 2548-2551) เพื่อสนับสนุนงานจัดระบบป้องกัน จัดระเบียบพื้นที่และชุมชนเพื่อเสริมความมั่นคง โดยให้ความสำคัญกับการจัดระบบเฝ้าตรวจและป้องกันพื้นที่ชายแดนทั้งทางบกและทางทะเลให้สอดคล้องกับสถานการณ์ความมั่นคง และการระบบหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน ให้เป็นหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) ตาม พ.ร.บ.จัดระเบียบบริหารหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง พ.ศ. 2522 ในส่วน กองทัพบกและกองทัพอากาศ ได้ให้ กองทัพบกและกองเรืออากาศ ได้จัดทำยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดนระดับกองทัพบกที่ 1 – 4 และ กองเรืออากาศที่ 1 – 3 กองเรือยุทธการ เพื่อให้ผู้แทนฝ่ายทหารที่ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการในคณะกรรมการบริหารจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) หรือผู้แทนฝ่ายทหารมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานด้านความมั่นคง ได้ใช้เป็นกรอบทิศทางประกอบการหารือจัดทำแผนงานด้านความมั่นคงร่วมกับผู้แทนส่วนต่าง ๆ ของจังหวัด เพื่อให้สามารถบูรณาการจัดทำโครงการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงในภาพรวมของจังหวัดหรือกลุ่มจังหวัด

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การดำเนินงานของ กระทรวงมหาดไทย การจัดทำแผนงานด้านความมั่นคงบรรจุในยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดได้ให้ความสำคัญ กับการนำยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดนไปสู่การปฏิบัติในระดับจังหวัด โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2547 ให้กระทรวงมหาดไทย บรรจุยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดนในยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด 30 จังหวัดชายแดนและจังหวัดปิตตานี เพื่อให้ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด มีแผนงานด้านความมั่นคงควบคู่กับแผนงานด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้ให้จังหวัดชายแดน จัดทำแผนงานด้านความมั่นคงในยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด โดยผู้ว่าราชการจังหวัด/ประธานกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ ได้แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนงานด้านความมั่นคง มีรองผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน ป้องกันจังหวัดเป็นเลขานุการ และมีผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมเป็นคณะทำงาน สำหรับการติดตามผลการจัดทำแผนงานด้านความมั่นคงนั้น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ได้กำหนด ระดับความสำเร็จของการจัดทำแผนงานด้านความมั่นคงของ 30 จังหวัดชายแดนและจังหวัดปิตตานี เป็นระดับขั้นของความสำเร็จ (Milestone) และมีค่าความสำเร็จของการจัดทำแผนงานความมั่นคงชายแดน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การประสานดำเนินงานยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดน
หน่วยงานส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ได้สนับสนุนการดำเนินงานยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดน
ระดับหนึ่ง โดยในระยะต่อไปควรเพิ่มการประสานการทำงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบการดำเนิน
ยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดน และให้หน่วยงานระดับกระทรวง กรม ได้ให้ความสำคัญกับ
แผนงาน โครงการ ความมั่นคงที่หน่วยงานในระดับจังหวัดได้จัดทำขึ้น สำหรับ การจัดทำแผน
ยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดนระดับกองทัพภาคและกองทัพเรือ การดำเนินงานในห้วงแรกระดับ
ภาค ยังไม่ได้มีบทบาทการเป็นที่ปรึกษาและให้ข้อเสนอแนะด้านความมั่นคงแก่จังหวัด โดยใช้กลไก
คณะกรรมการพัฒนาเพื่อความมั่นคงในระดับพื้นที่ในเขตกองทัพภาค (พมพ. ทภ.) และ
คณะกรรมการพัฒนาเพื่อความมั่นคงในระดับพื้นที่ในเขตกองเรือภาค (พมพ. กธ) เท่าที่ควร
ประกอบกับต้องชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้แทนฝ่ายทหารที่เป็นกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบ
บูรณาการ โดยดำเนินงานระยะต่อไปได้ให้ระดับภาคมีบทบาทมากขึ้นในการเป็นที่ปรึกษาให้
ข้อเสนอแนะด้านความมั่นคงให้กับจังหวัด โดยเฉพาะให้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ความมั่นคง
ชายแดนระดับกองทัพภาคที่ 1-4 และแผนยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดนระดับกองเรือภาคที่ 1-3
กองเรือยุทธการ เพื่อเป็นข้อมูลให้แก่คณะทำงานจัดทำแผนงานด้านความมั่นคงของจังหวัด
ประกอบการพิจารณาจัดทำแผนงานด้านความมั่นคงในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด

2.2.5 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามยาเสพติด

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามยาเสพติดนั้นอาจจะจำแนกได้หลายประเภท
ด้วยกัน รายละเอียด ดังนี้

2.2.5.1 กฎหมายเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส.

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 ซึ่งแก้ไข
เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534 (นายกรัฐมนตรี
เป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้) กฎหมายฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการ
ปราบปรามยาพิษ หรือตัวการสำคัญที่อยู่เบื้องหลังการลักลอบค้ายาเสพติด กฎหมายฉบับนี้ใช้
บังคับกับกรณีดังต่อไปนี้ คือ ใช้กับข้อหาผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือครอบครองเพื่อจำหน่าย
หรือสมคบสนับสนุน ช่วยเหลือหรือพยายามกระทำความผิดดังกล่าว และต้องเป็นกรณียาเสพติดที่
ระบุในกฎกระทรวง คือ เฮโรอีน มอร์ฟิน ฟีน โคคาอีน อาเซติก แอนไฮไดรด์ อาเซติลคลอไรด์
เอทิลีนไดอะไซด์ กัญชา วัตถุออกฤทธิ์กลุ่มแอมเฟตามีน แอลเอสดี และอีเฟดรีน

กฎหมายฉบับนี้กำหนดมาตรการพิเศษเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการปราบปราม 3 ประการ ดังนี้

ประการที่ 1 มาตรการสมคบกำหนดให้บุคคลที่ตกลงกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในเรื่องของการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย และครอบครองเพื่อจำหน่าย มีความผิดฐานสมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด แม้ยังไม่มีกระทำความผิดตามที่ได้ตกลงกันก็เป็นความผิดสำเร็จตามกฎหมายแล้ว เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถจับกุมตัวผู้สั่งการหรือผู้อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดลงโทษได้ แต่การจับกุมหรือแจ้งข้อหานี้จะต้องได้รับอนุมัติจากเลขาธิการ ป.ป.ส. ก่อน

ประการที่ 2 มาตรการริบทรัพย์สิน แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1) การริบทรัพย์สินของกลางในคดียาเสพติดการริบทรัพย์สินกรณีนี้เป็นมาตรการเสริมการริบทรัพย์สินตามกฎหมายอาญา ซึ่งมีขอบเขตจำกัดในเรื่องของทรัพย์สินที่ศาลจะสั่งริบ กฎหมายฉบับนี้จึงได้ขยายความหมายของทรัพย์สินที่ศาลจะสั่งริบให้กว้างออกไป เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง เกี่ยวกับทรัพย์สินที่เข้าไปพัวพัน กับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งมีปริมาณมากและสลับซับซ้อนกว่า ทรัพย์สินที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมประเภทอื่น ๆ และในกฎหมายฉบับนี้ยังเปลี่ยนแปลงปลายทางของทรัพย์สินที่ถูกศาลสั่งให้ริบซึ่งปกติจะตกเป็นของแผ่นดินให้ตกเป็นของ "กองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด" ซึ่งเป็นกองทุนที่จัดตั้งขึ้น โดยบทบัญญัติของกฎหมาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำทรัพย์สิน ที่ได้จากการริบไปใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดต่อไป ทรัพย์สินที่ริบ กรณีนี้เป็นทรัพย์สินที่เอื้ออำนวยในการกระทำความผิดเท่านั้น ได้แก่

(1) ทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดทรัพย์สินที่ใช้เป็นอุปกรณ์ที่ได้รับผลในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

(2) ทรัพย์สินที่มีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิดที่สำคัญก็คือ การริบทรัพย์สินของกลาง กรณีนี้ กำหนดให้ริบทรัพย์สินทั้งสิ้น แม้จำเลยในคดีนั้น ไม่ถูกลงโทษตามคำพิพากษาก็ตาม แต่การที่ศาลจะสั่งริบทรัพย์สินได้ก็จะต้องพิจารณาพยานหลักฐานของโจทก์และเจ้าของทรัพย์สินตามกระบวนการ

(3) โจทก์มีหน้าที่นำสืบให้ปรากฏหลักฐานที่ฟังได้ว่า ทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่ได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้กระทำความผิด หรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

(4) เจ้าของทรัพย์สินจะต้องพิสูจน์ให้ได้ว่า คนไม่มีโอกาสทราบหรือมีเหตุผลอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิด และจะมีการนำทรัพย์สินของคนไปใช้ หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด หรือใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผล ในการกระทำความผิดแล้วแต่กรณี

(5) ถ้าเจ้าของทรัพย์สินพิสูจน์ไม่ได้ หรือไม่มีผู้ใดร้องขอเข้ามาในคดี ก็ให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินนั้นได้

2) การริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หมายถึง เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับมา เนื่องจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และให้รวมถึงเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มา โดยการใช้เงินหรือทรัพย์สินดังกล่าวซื้อ หรือกระทำไม่ว่าด้วยประการใด ๆ ให้เงินหรือทรัพย์สินนั้นเปลี่ยนสภาพไปจากเดิม ไม่ว่าจะมีการเปลี่ยนสภาพกี่ครั้ง และไม่ว่าเงินหรือทรัพย์สินนั้นจะอยู่ในความครอบครองของบุคคลอื่น โอนไปเป็นของบุคคลอื่น หรือ ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนว่าเป็นของบุคคลอื่นก็ตามกฎหมายฉบับนี้กำหนดให้มีคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่งเรียกว่า "คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน" ประกอบไปด้วยผู้ทรงคุณวุฒิต่าง ๆ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยตำแหน่ง คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน มีอำนาจหน้าที่สำคัญ ในการวินิจฉัยความเกี่ยวเนื่องของทรัพย์สิน กับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ตลอดจนมีอำนาจในการสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้จนกว่าคดีถึงที่สุดโดยคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีหรือศาลมีคำพิพากษา เมื่อผู้ค้ายาเสพติดถูกจับกุมในคดียาเสพติดและคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน เห็นว่าผู้ต้องหาผู้นั้นมีพฤติกรรมค้ายาเสพติดมานานและมีทรัพย์สินที่สงสัยว่าได้มาจากการค้ายาเสพติด ก็จะมีคำสั่งให้ตรวจสอบทรัพย์สินของผู้นั้น สำหรับกรณีเร่งด่วน เลขานุการ ป.ป.ส. มีอำนาจเช่นเดียวกับคณะกรรมการฯ และหากพบว่าบุคคลอื่นมีทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องหา คณะกรรมการหรือเลขานุการ ป.ป.ส. ก็มีอำนาจสั่งให้ตรวจสอบทรัพย์สินของผู้นั้นด้วย

ประการที่ 3 มาตรการขยายเขตอำนาจศาล ตามปกติ ศาลไทยจะมีอำนาจลงโทษผู้กระทำความผิดที่กระทำความผิดในประเทศไทย เท่านั้น แต่กฎหมายนี้ได้กำหนดข้อยกเว้นไว้ว่า แม้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนอกประเทศไทย ศาลไทยก็สามารถลงโทษได้ หากเข้าเงื่อนไขข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้

1) ผู้กระทำความผิดหรือผู้ร่วมกระทำความผิด คนใดคนหนึ่งเป็นคนไทย หรือมีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย

2) ผู้กระทำความผิดเป็นต่างด้าว และได้กระทำความผิดโดยประสงค์ให้ความผิดเกิดขึ้นในราชอาณาจักร หรือรัฐบาลไทยเป็นผู้เสียหาย

3) ผู้กระทำความผิดเป็นคนต่างด้าว และการกระทำนั้นเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

2.2.5.2 กฎหมายเกี่ยวกับตัวอาชญากรรม

1) พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2528 และพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535 (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้)

2) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2528 และพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2530 (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้)

3) พระราชบัญญัติควบคุมโรคพิษสุรา พ.ศ. 2495 (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้)

4) พระราชบัญญัติการควบคุมโรคพิษสุรา (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการควบคุมโรคพิษสุรา (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2525 และพระราชบัญญัติการควบคุมโรคพิษสุรา (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2535 (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้)

5) พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2542 (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นผู้รักษาการตามพระราชกำหนดนี้)

2.2.5.3 กฎหมายเกี่ยวกับมาตรการเฉพาะเรื่อง

1) พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2472

2) พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 (นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้)

3) พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2534 (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้)

4) พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ. 2540 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2534

5) พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องอาญา พ.ศ. 2535
(นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้)

6) พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย
พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2535

7) พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย
พระราชบัญญัติการจราจรทางบก (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2535

8) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542
(นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้)

2.2.5.4 กฎกระทรวง / ประกาศกระทรวง

1) กฎกระทรวงออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมโรคภัย พ.ศ.
2495

2) กฎกระทรวงออกตามความในพระราชกำหนดป้องกันการใช้
สารระเหย พ.ศ. 2533

3) กฎกระทรวงออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรการในการ
ปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534

4) กฎกระทรวงออกตามความในพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่าง
ประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535

5) ประกาศกระทรวงสาธารณสุขออกตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์
ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518

6) ประกาศกระทรวงสาธารณสุขออกตามความพระราชบัญญัติยาเสพติด
ให้โทษ พ.ศ. 2522

7) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงอุตสาหกรรมออกตาม
พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533

2.2.5.5 ระเบียบ / คำสั่ง

1) ระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการเก็บรักษาเสพติดให้โทษ
ของกลาง พ.ศ. 2541

2) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคุณสมบัติของพนักงานเจ้าหน้าที่
ตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2535

3) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในคดีความผิด
ตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2537

- 4) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจับ ยึด และตรวจพิสูจน์
ยาเสพติด พ.ศ. 2537
- 5) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจ่ายเงินสินบนเงินและรางวัล
คดียาเสพติด พ.ศ. 2537 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540
- 6) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการป้องกันเจ้าหน้าที่ของรัฐมิให้
เกี่ยวข้องกับยาเสพติด พ.ศ. 2542
- 7) คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 141/2541 เรื่อง นโยบายการดำเนินงาน
ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
- 8) คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 192/2541 เรื่อง แต่งตั้งผู้รับผิดชอบ
ดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์สกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดชายแดนภาคเหนือ
- 9) คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 88/2551 เรื่อง การแก้ไขปัญหายา
เสพติดตามยุทธศาสตร์ 5 รั่ว

2.3 บรรณกรรมและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พรณรงค์ สุริยจันทร์ (2547) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การปราบปรามยาเสพติด บทบาทของ
เชิงนโยบายสู่การปฏิบัติศึกษา พบว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การค้าบริเวณชายแดน กลุ่มผู้ค้า
รายย่อยซึ่งส่วนใหญ่นำเข้าครั้งละ 100-200 เม็ด มีการเข้าไปติดต่อกับผู้ค้าในประเทศลาว และนำ
กลับมาเอง หรือผู้ค้าในประเทศลาวที่เป็นเครือข่ายจะนำมาส่งให้ในไทยโดยไม่ต้องชำระเงินก่อน
มีการใช้แรงงานชาวลาวเป็นผู้ลำเลียงยาบ้าและพบว่าในกลุ่มวัยรุ่นหรือผู้เสพ ซึ่งในช่วงประกาศ
สงครามมีการเข้าไปเสพยังประเทศลาว และนำยาบ้ากลับมาไม่เกิน 10-20 เม็ด มีการเพิ่มปริมาณ
นำเข้า รวมทั้งมีการว่าจ้างพ่อค้าเร่ พ่อค้าตามตลาดนัดชายแดน เด็กและผู้หญิงเป็นผู้ลำเลียง วิธีการ
สั่งซื้อโดยการติดต่อผ่านนายหน้าจะลดลง ผู้ค้าในประเทศลาว จะเข้ามาเจรจาในประเทศไทย การ
ส่งมอบจะส่งมอบในพื้นที่ที่มีใช้พื้นที่เจรจาซื้อขาย เมื่อตกลงซื้อขายแล้วผู้ค้าชาวไทยจะต้องชำระ
เงินสด (เกือบเต็มจำนวน) ก่อนในการซื้อขายครั้งแรก ส่วนการซื้อขายในครั้งต่อไป ผู้ค้าในประเทศ
ลาวจะให้เครดิตโดยจะมอบยาบ้าก่อน จากนั้นผู้ค้าชาวไทยจะโอนเงินเข้าบัญชีธนาคารสาขาอำเภอ
ชายแดน ช่วงหลังประกาศสงครามยาเสพติด ยาบ้าที่มีการแพร่กระจายในพื้นที่ร้อยละ 70 มาจาก
ประเทศลาว ร้อยละ 20 มาจาก กทม. ภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 10 มาจากภาคเหนือ
โครงสร้างการค้าจะไม่พบการค้าแบบเครือข่าย เนื่องจากผู้ค้ารายสำคัญเกรงกลัวมาตรการปิดทรัพย์
การค้าจึงมีลักษณะค้าเดี่ยวและเป็นอิสระมากขึ้น นอกจากนี้ผู้ค้ารายย่อยกลับมามีบทบาทในการค้า
รวมทั้งผู้เสพได้เข้ามาค้าด้วยในส่วนปริมาณการค้าลดลงจากช่วงก่อนประกาศและช่วงประกาศ

สงครามกับยาเสพติดเหลือประมาณเดือนละ 30,000-50,000 เม็ด รัฐบาลไทยมีการปราบปรามเชิงรุกอีกครั้ง เพื่อให้แต่ละจังหวัดประกาศเป็นพื้นที่ปลอดยาเสพติดก่อนวันที่ 5 ธันวาคม 2546 ทำให้สถานการณ์การค้าขายปล้นความรุนแรงอย่างต่อเนื่องจนถึงสิ้นปี 2546 การค้าที่ยังคงอยู่จะเป็นการค้ารายย่อย จากกลุ่มผู้เสพ จำหน่าย เพื่อต้องการกำไร ไร้เสฟ ในส่วนการค้ารายสำคัญจะเริ่มกลับเข้ามาเป็นปัญหาในปี 2547 แต่สภาพการค้าจะรุนแรงน้อยกว่าปี 2545 ผู้ค้าจะเปลี่ยนพฤติกรรมมาเป็นนายหน้าแทนการจำหน่ายเองโดยตรง นอกจากนี้ กลุ่มเยาวชน และนักเรียน ยังคงมีพฤติกรรมในการเสฟ แต่จะไม่รุนแรงเท่าปีที่ผ่านมา เห็นได้จากข้อมูลค่าพุทธธรรมที่ดำเนินการในเดือนพฤษภาคม 2546 มีการอบรมนักเรียน จำนวน 3,929 คน มีผู้สารภาพว่าเกี่ยวข้องกับยาเสพติด จำนวน 681 คน คิดเป็นร้อยละ 15 เมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลปี 2545 ปรากฏว่าลดลงร้อยละ 10

ไกรสุข สิ้นสุข (2532) ได้ศึกษาเรื่อง “นโยบายการปราบปรามยาเสพติด” พบว่า ในการนำนโยบายการปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัตินั้น ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เพราะมีปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการนำนโยบายไปปฏิบัติหลายประการ เช่น ระบบการบริหาร บุคลากร งบประมาณ กฎหมาย เจ้าหน้าที่ของรัฐ ความร่วมมือของต่างประเทศ ระบบข้อมูลข่าวสาร แหล่งผลิต เส้นทางลำเลียง วิธีการชักชวนในการขนย้ายยาเสพติด เหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลอย่างมากต่อการปราบปรามยาเสพติด

นักรบ หล่มวิรัตน์ (2535) ได้ศึกษาเรื่อง “แนวคิดในการปราบปรามยาเสพติด ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการตำรวจกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด” พบว่า การปฏิบัติงานปราบปรามยาเสพติดให้บรรลุตามเป้าหมายและนโยบายของรัฐบาลนั้น น่าจะใช้วิธีการปราบปรามแบบผสมผสาน คือ ใช้มาตรการป้องกันปราบปราม บำบัดรักษาและควบคุมพืชเสพติดผสมผสานกัน และจากการศึกษายังพบว่า ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการปราบปรามยาเสพติดของข้าราชการตำรวจ คือ สวัสดิภาพของเจ้าหน้าที่และครอบครัวไม่ปลอดภัย เครื่องมือพิเศษที่ใช้ในการสืบสวนไม่เพียงพอ เจ้าหน้าที่มีความรู้ความสามารถ ประสิทธิภาพในการทำงานน้อย อิทธิพลของนักค้ายาเสพติดมีมาก และหน่วยปราบปรามยาเสพติดมีหลายอย่างไม่ประสานงานกัน

พยนต์ พันธุ์ศรี (2535) ได้ศึกษาเรื่อง “นโยบายการแก้ไขปัญหายาเสพติดประเภทวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทของประเทศไทย ศึกษาเฉพาะกรณีแอมเฟตามีน (ยาบ้า)” พบว่า นโยบายการแก้ปัญหาในอดีตแบ่งได้ 3 ระยะ คือ พ.ศ. 2532 เน้นมาตรการด้านการปราบปราม พ.ศ. 2532-2534 ได้มีนโยบายสำคัญแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ เร่งรัดให้แก้ไขปัญหายาแอมเฟตามีนอย่างจริงจัง โดยให้จัดชุดเจ้าหน้าที่เฉพาะกิจดำเนินการปราบปราม พ.ศ. 2534-2535 ได้ปรับปรุงด้านกฎหมาย มีนโยบายที่ชัดเจนปรากฏอยู่ในร่างแผนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (พ.ศ. 2535-2539) และมีแผนเฉพาะด้านการปราบปรามยาเสพติดเป็นครั้งแรก

สุจิต ลั่นซ้าย (2540) ได้ศึกษาเรื่อง “การลักลอบค้ายาเสพติดในประเทศไทย สภาพปัญหาและการปราบปราม” พบว่า เมื่อเปรียบเทียบระหว่างสภาพปัญหาการลักลอบค้ายาเสพติดในประเทศไทยกับมาตรการการปราบปรามตั้งแต่อดีตกระทั่งถึงปัจจุบัน ปัญหาหลักในการปราบปรามยาเสพติดมี 6 ประการ คือ 1) ปัญหาในการปราบปรามการลักลอบผลิตยาเสพติด 2) ปัญหาในการปราบปรามการลักลอบค้ายาเสพติดรายใหญ่ 3) ปัญหาในการปราบปรามการลักลอบนำเข้ายาเสพติด 4) ปัญหาในการสกัดกั้นการลักลอบส่งออกยาเสพติด 5) ปัญหาในการควบคุมเคมีภัณฑ์และสารตั้งต้นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด 6) ปัญหายาเสพติดระหว่างประเทศ สำหรับอุปสรรคในการปราบปรามการลักลอบค้ายาเสพติด มี 13 ประการ คือ 1) พฤติกรรมองค์การของกลไกรัฐ 2) เจ้าหน้าที่ของรัฐมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด 3) ผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมา 4) การปฏิบัติงานด้านการข่าว 5) แหล่งข่าว 6) ระบบแผนงาน 7) งบประมาณ 8) กฎหมายยาเสพติด 9) กระบวนการฟ้องคดี 10) กระบวนการพิจารณา 11) คดียาเสพติด 12) การบังคับใช้กฎหมาย 13) การบังคับโทษคดียาเสพติดและการศึกษาวิเคราะห์

ในปี 2543 นักศึกษาหลักสูตรการปฏิบัติการจิตวิทยาฝ่ายอำนวยการ รุ่นที่ 85 คณะที่ 5 ได้ศึกษาเรื่อง “การแก้ไขปัญหายาบ้าในประเทศไทย” พบว่า การแก้ไขปัญหายาบ้าของประเทศไทยแบ่งออกเป็นมาตรการใหญ่ๆ คือ 1) การป้องกันยาเสพติด 2) การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ 3) การควบคุมพืชเสพติด และ 4) การปราบปรามยาเสพติด ในด้านการปราบปราม สรุปได้ว่า ประเทศไทยตั้งอยู่ในบริเวณแหล่งผลิตยาบ้าที่สำคัญของโลก คือ สามเหลี่ยมทองคำ การคมนาคมสะดวก จึงมียาบ้าทั้งนำเข้าและส่งออกผ่านประเทศจำนวนมาก ประกอบกับมูลค่าผลประโยชน์ที่มากมายมหาศาล ทำให้ปัญหายาบ้ามีความซับซ้อน ยากต่อการปราบปรามให้ได้ผล และมีข้อเสนอแนะให้ฝ่ายปราบปรามใช้หลักบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด และประสานงานในกระบวนการยุติธรรมได้สอดคล้องกัน

ชวลิต วิศลdikพันธ์ (2544) ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษานโยบายการปราบยาบ้าระหว่างปี พ.ศ. 2538-2542” พบว่า ปัญหาการแพร่ระบาดของยาบ้ามีแนวโน้มความรุนแรงมากขึ้น การกำหนดนโยบายการปราบปรามยาบ้า อาจเหมาะสมในช่วงเวลาหนึ่ง แต่เมื่อเวลาผ่านไปก็อาจเกิดปัญหาในการปฏิบัติ จากที่ผ่านมาหน่วยงานที่มีส่วนในการแก้ไขปัญหายาบ้า เช่น สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย และอื่นๆ ไม่มีแนวทางในการประสานการแก้ไขปัญหายาบ้า จึงควรที่จะมีหน่วยงานที่ดูแลปัญหายาบ้าโดยตรง การปราบปรามยาบ้าต้องแยกผู้เสพออกจากผู้ค้า โดยผู้เสพให้ถือเป็นผู้ป่วยต้องได้รับการบำบัดรักษา สำหรับผู้ค้าต้องได้รับการลงโทษอย่างเด็ดขาด และมี

ข้อเสนอแนะว่าการกำหนดนโยบายจากผู้นำผู้ปฏิบัตินั้น ควรจะมีการพิจารณาผลของการปฏิบัติว่า ดีหรือไม่ เพื่อนำกลับไปทบทวนแก้ไข เพื่อจะได้นำมาปฏิบัติให้เกิดความสำเร็จเป็นรูปธรรมชัดเจน

รัศมี วิศทเวทย์ (2544) ได้ศึกษาถึงอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 กับความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของประเทศไทย โดยผลการศึกษา สามารถสรุปได้ว่า ในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา เป็นยุคที่การค้ายาเสพติดกระทำโดยกลุ่มองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่มีเครือข่ายโยงใยในหลายประเทศ มีรูปแบบการดำเนินการที่ปกปิดเป็นความลับและสลับซับซ้อน มีเงินสกปรกจำนวนมหาศาล มีอิทธิพลต่างๆ ทั้งทางการเมืองและทางธุรกิจคอยให้ความคุ้มครอง นอกจากนี้ ด้วยผลของเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารและคมนาคมที่สะดวก และรวดเร็ว ประกอบกับการที่แต่ละประเทศยังมีข้อจำกัดในการใช้อำนาจอธิปไตยดินแดน ทำให้เมื่อใดที่ประเทศหนึ่งบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด ผู้กระทำความผิดก็จะหันไปกระทำความผิดในประเทศอื่นที่ไม่เข้มงวด หรือหลบหนีการค้าเงินคดียังประเทศอื่นได้โดยง่าย ด้วยเหตุนี้ นานาประเทศจึงเห็นพ้องกันว่า การป้องกันและปราบปรามการลักลอบค้ายาเสพติดให้มีประสิทธิภาพนั้น ไม่อาจอาศัยเพียงความพยายามของประเทศใดประเทศหนึ่งอีกต่อไป แต่จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อกำหนดแนวทางในการปฏิบัติของแต่ละประเทศให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันและเพื่อมิให้ประเทศใดประเทศหนึ่งเพิกเฉยต่อปัญหาที่เกิดขึ้น ในต้นทศวรรษที่ 1980 องค์การสหประชาชาติภายใต้การผลักดันของประเทศสมาชิกจึงได้ริเริ่มให้มีการยกร่างอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบการค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 ขึ้น เพื่อเสริมมาตรการตามอนุสัญญาระหว่างประเทศฉบับต่างๆ ที่มีอยู่เดิมซึ่งไม่เพียงพอต่อการแก้ไขปัญหายา อนุสัญญาฯ ค.ศ. 1988 มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 11 พฤศจิกายน ค.ศ. 1990 จนถึงปัจจุบัน และมีประเทศต่างๆ เข้าเป็นภาคีแล้วทั้งสิ้น 161 ประเทศ ซึ่งคิดเป็นกว่าร้อยละ 80 ของประเทศต่างๆ ทั่วโลก อย่างไรก็ตาม การเข้าเป็นภาคีอนุสัญญานี้หรือไม่ ก็ไม่สำคัญเท่ากับการนำเอาพันธกรณีที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาไปบัญญัติเป็นกฎหมายภายในและบังคับใช้ให้บังเกิดผลอย่างแท้จริง เพราะหากประเทศใดเข้าเป็นภาคีแต่เพียงในนาม นอกจากนั้น อนุสัญญาข้างต้นเป็นเพียงกรอบใหญ่ที่กำหนดแนวทางไว้อย่างกว้างๆ เท่านั้น อนุสัญญานี้จึงสนับสนุนให้ประเทศต่างๆ นำมาตรการที่เข้มงวดกว่าที่อนุสัญญากำหนดมาใช้ในกรณีที่เห็นว่าเหมาะสมหรือจำเป็น และสนับสนุนให้ประเทศภาคีจัดทำข้อตกลงระดับพหุภาคีและระดับทวิภาคีเพื่อแก้ไขปัญหาที่มีลักษณะเฉพาะร่วมกันอันจะส่งผลให้การบังคับใช้มาตรการต่างๆ ที่กำหนดไว้ในอนุสัญญามีประสิทธิภาพมากขึ้น สำหรับประเทศไทยนั้น ถึงแม้ประเทศไทยได้ร่วมลงนามในกรรมสารสุดท้าย (Final Act) ของอนุสัญญาดังกล่าวแล้ว แต่ก็ยังไม่ได้ลงนามเพื่อเข้าเป็นภาคี หรือให้สัตยาบัน หรือทำการภาคยานุวัติอนุสัญญา ประเทศไทยจึง

ยังไม่เป็นภาคีอนุสัญญาฉบับนี้ ทั้งนี้ เนื่องจากกระทรวงการต่างประเทศมีความเห็นว่า ประเทศไทยควรมีกฎหมายภายในรองรับให้ครบถ้วนเสียก่อน โดยเฉพาะกฎหมายที่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติการเพื่อส่งมอบยาเสพติดภายใต้การควบคุม (Controlled Delivery : CD) ซึ่งเป็นไปตามข้อเสนอของกระทรวงยุติธรรม และจากการศึกษาข้อมูลสถานการณ์ปัญหาการลักลอบค้ายาเสพติดของประเทศไทย พบว่า มีความเกี่ยวข้องกับประเทศอื่นเป็นอันมาก โดยเฉพาะประเทศในกลุ่มแม่น้ำโขง อันได้แก่ ประเทศกัมพูชา จีน ลาว พม่า และเวียดนาม ทั้งปัญหาการลักลอบนำเข้ายาเสพติดจากต่างประเทศเพื่อมาจำหน่ายในประเทศไทยหรือเพื่อส่งออกต่อไปยังประเทศอื่น ปัญหาการลักลอบนำสารเคมีและเครื่องมืออุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดผ่านประเทศไทยเพื่อส่งต่อไปยังแหล่งผลิตในต่างประเทศ ปัญหาการนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศ ปัญหาผู้กระทำความผิดหลบหนีไปยังต่างประเทศ รวมทั้งปัญหาเรื่องพยานหลักฐานที่จำเป็นต่อการสืบสวน สอบสวน หรือฟ้องร้องดำเนินคดีผู้กระทำความผิดที่อยู่ในต่างประเทศ โดยผู้วิจัยมีความเห็นว่า ประเทศไทยควรที่จะเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 และเนื่องจากพันธกรณีที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาเป็นเพียงกรอบใหญ่ที่กำหนดแนวทางไว้อย่างกว้างๆ เท่านั้น ดังนั้น ประเทศไทยยังจำเป็นต้องสร้างความร่วมมือในระดับพหุภาคีและระดับทวิภาคีกับประเทศต่างๆ ที่มีปัญหาร่วมกัน เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการลักลอบค้ายาเสพติดมีประสิทธิภาพมากที่สุด

แก้วดา พันธุ์ไร (2544) ศึกษาถึง มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด : กรณีศึกษาความร่วมมืออนุภูมิภาคระหว่างประเทศลาว ประเทศพม่า และประเทศไทย โดยพบว่า ปัจจุบันยาเสพติดชนิดสังเคราะห์ได้จากธรรมชาติมีแนวโน้มจะลดปริมาณลง เนื่องจากต้องอาศัยพื้นที่ในการเพาะปลูกและฤดูกาลที่เอื้ออำนวย ในขณะที่วิทยาการทางเคมีมีความก้าวหน้ามากขึ้น ทำให้การสังเคราะห์ยาเสพติดจากกระบวนการทางเคมีสามารถทำได้ง่าย ยาเสพติดสังเคราะห์จึงเข้ามาแทนที่ยาเสพติดที่มีต้นกำเนิดจากพืชและแพร่ระบาดไปยังภูมิภาคต่างๆ ของโลกอย่างรวดเร็ว จึงทำให้เกิดแนวคิดในการควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดขึ้น ภายใต้หลักการที่ว่า ถ้าผู้ผลิตยาเสพติดไม่สามารถเข้าถึงสารเคมีย่อมจะส่งผลให้ยาเสพติดสังเคราะห์หมดไป ในที่สุด มาตรการระดับระหว่างประเทศในการควบคุมสารตั้งต้นฯ ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วโลก คือมาตรการที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 เพื่อติดตามตรวจสอบการผลิต จำหน่าย นำเข้า และส่งออกสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็น จำนวน 23 ชนิด นอกจากนั้น องค์การสหประชาชาติ หน่วยปฏิบัติการด้านสารเคมี สหภาพยุโรปและองค์การนาณารัฐอเมริกัน ก็มีบทบาทสำคัญในเรื่องนี้สำหรับในอนุภูมิภาคลาว พม่า และไทย ยาเสพติดที่เคยเป็น

ปัญหาสำคัญ คือยาเสพติดที่ได้จากธรรมชาติ แต่ต่อมา อนุภูมิภาคนี้เริ่มประสบปัญหาการลักลอบนำสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นไปใช้ผลิตยาเสพติดดังเช่นที่เคยเกิดขึ้นในภูมิภาคอื่นของโลก และมีแนวโน้มจะรุนแรงขึ้น โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับสารกระตุ้นประเภทแอมเฟตามีนและเฮโรอีน ซึ่งถูกผลิตขึ้นตามแนวชายแดนลาว พม่า และไทย โดยการนำสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นมาจากประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะจากประเทศจีนและอินเดีย จากการศึกษาพบว่ามาตรการที่ประเทศลาว พม่า และไทย ใช้ในการควบคุมสารตั้งต้นฯ ยังไม่เป็นที่ไปในแนวทางเดียวกันและมีหลายเรื่องที่ไม่สอดคล้องกับอนุสัญญาฯ ค.ศ. 1988 รวมทั้งมีปัญหาอุปสรรคหลายประการในการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งส่วนหนึ่งมีสาเหตุมาจากปัจจัยทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของแต่ละประเทศนั่นเอง และเมื่อศึกษารอบความร่วมมือของสามประเทศในการควบคุมสารตั้งต้นฯ แล้ว พบว่าได้ดำเนินไปโดยยังไม่มีข้อตกลงที่เป็นทางการและมีความชัดเจนมารับรอง ซึ่งถือเป็นสิ่งจำเป็นในการสร้างความสัมพันธ์ทางกฎหมายระหว่างกันและสามารถใช้เป็นกลไกในการแก้ปัญหาที่มีลักษณะเฉพาะร่วมกันได้อย่างเหมาะสม นอกจากนั้น ในอนาคต ประเทศทั้งสามอาจพิจารณาขยายความร่วมมือไปยังประเทศอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น ประเทศจีน และอินเดียด้วย

ถนัด โบยา และคณะ (2544) ได้ทำการศึกษา สถานภาพและการพัฒนาเครือข่ายองค์กรชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จังหวัดน่าน เพื่อศึกษาศักยภาพขององค์กรชุมชนและปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จ สัมผัสในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยการศึกษาข้อมูลสถานการณ์ยาเสพติดจังหวัดน่าน และจัดเวทีเสวนาระดมความคิดเห็นในการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด ผลการวิจัยพบว่าจากการดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดในจังหวัดน่าน เช่น มาตรการกวาดล้าง ตรวจค้น จับกุม การป้องกัน การให้สุขศึกษา อย่างต่อเนื่อง ก็ไม่สามารถยับยั้งการแพร่ระบาดของยาเสพติดให้ลดน้อยลงได้ ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดนั้น ต้องอาศัยการทำงานแบบพหุภาคี ผ่านกระบวนการร่วมคิดร่วมทำ ร่วมตรวจสอบชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยใช้กลไกการทำงานแบบเครือข่าย และแกนนำเลื่อยมาสนับสนุนพลังของชุมชนให้มีศักยภาพมากขึ้น จึงจะทำให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ผล และยังได้ให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยในการกำหนดนโยบายที่มุ่งเน้นความเข้มแข็งของชุมชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติด รัฐต้องสนับสนุนชุมชนทางด้านงบประมาณ กระบวนการ วิชาการ และการบังคับใช้กฎหมายด้วย รัฐควรมีมาตรการอย่างเป็นรูปธรรมในการให้แรงจูงใจผู้ปฏิบัติงานแก้ไขปัญหายาเสพติด และรัฐต้องสร้างกลไกการทำงานในลักษณะพหุภาคีอย่างเป็นรูปธรรม ในการบูรณาการป้องกันปราบปราม บำบัดรักษาฟื้นฟูอาชีพ และการสื่อสารสาธารณะ

พ.ศ. 2543 นักศึกษาหลักสูตรการปฏิบัติการจิตวิทยาฝ่ายอำนวยการ รุ่นที่ 87 คณะที่ 4 ได้ทำการวิจัย แนวทางการปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ ในการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติดอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อศึกษาแผนป้องกันและปราบปรามยาเสพติดที่คณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติดจัดทำขึ้น ศึกษามาตรการทางกฎหมาย สภาพปัญหาอันเป็นอุปสรรคในการ ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และผลของการใช้ปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ ในการ ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลทางเอกสาร การศึกษาดูงาน ในพื้นที่ กองทัพภาค 1-3 กองพันปฏิบัติการจิตวิทยา หน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี จากการศึกษาค้นคว้า ปัญหายาเสพติดของประเทศไทยรุนแรงกว่าประเทศอื่น ๆ ในเอเชียอาคเนย์ ทั้งนี้เพราะประเทศไทยมีพื้นที่บางส่วนทางภาคเหนือติดกับบริเวณสามเหลี่ยมทองคำ ซึ่งเป็นแหล่ง ผลิตยาเสพติดที่สำคัญแห่งหนึ่งของโลก การมีเส้นทางคมนาคมที่สะดวกมากที่สุดในภูมิภาคนี้ ทำให้ประเทศไทยเป็นเส้นทางลำเลียงยาเสพติดและเส้นทางผ่านสู่ประเทศต่าง ๆ มาตรการและ วิธีการแก้ไขปัญหายาเสพติดจะต้องพัฒนาให้ทันสมัย และมีประสิทธิภาพ เพราะปัญหายาเสพติด เป็นปัญหาที่ต่อเนื่อง และมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จากการแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ผ่านมาได้ ทำให้ปัญหายาเสพติดลดลง โดยเฉพาะกัญชาบ้า จึงเกิดคำถามว่าเพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น ผู้วิจัยได้ ทำการศึกษา รวบรวมข้อมูลทางด้านเอกสาร และการทัศนศึกษาหน่วยงานราชการต่าง ๆ จนสรุป ปัญหาที่ทำให้กัญชาเสพติดเพิ่มมากขึ้น คือ ปัญหาข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐมีส่วนร่วมในการ ทำความผิด ปัญหาการนำยาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้านเข้าสู่ประเทศไทย ปัญหาการขาด ประสิทธิภาพในกระบวนการยุติธรรม ปัญหาการดำเนินงานตามแผนป้องกันและปราบปราม ยาเสพติด (พ.ศ. 2540-2544) ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะทำให้การแพร่ระบาดของยาเสพติดใน ประเทศไทยลดลง รัฐไม่สามารถให้การบำบัดรักษา ผู้ติดยาเสพติดได้อย่างทั่วถึง และครบวงจร เจ้าหน้าที่ตำรวจได้รับการสนับสนุนงบประมาณด้านการปราบปรามไม่เพียงพอ การแพร่ระบาดของ ยาเสพติดแพร่ระบาดอย่างรวดเร็ว จนไม่สามารถติดตามสถานการณ์จริงได้ทันต่อการวางแผน ป้องกันและปราบปรามอย่างเป็นรูปธรรมได้ ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ คนหันไปหาขายยาเสพติดทั้งเพื่อหา รายได้และการลดความเครียด และผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในด้านการ ปราบปรามยาเสพติด ควรให้ความสำคัญกับงาน ด้านการข่าว โดยการเพิ่มประสิทธิภาพของ แหล่งข่าวเกี่ยวกับผู้ผลิต ผู้ค้ายาเสพติด รวมทั้งผู้ให้การสนับสนุนการผลิต และการค้ายาเสพติด

ธันยรัตน์ ธนนิโรจน์ และคณะ (2542) ได้ทำการศึกษาแนวโน้มการป้องกันยาเสพติด ในประเทศไทย เพื่อศึกษาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติด ผลการดำเนินงาน ตลอดจนปัญหา อุปสรรคที่พบจากการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด ในช่วง พ.ศ. 2535-2539 และ พ.ศ. 2540-2544 ศึกษาแนวโน้มการป้องกันยาเสพติดของประเทศไทยในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ทำการศึกษากลุ่มตัวอย่าง โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด จำนวน 24 คน ผลการศึกษาแนวโน้มการป้องกันยาเสพติดของประเทศไทยในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) พบปัญหาอุปสรรคที่เกิดจากการดำเนินงานในการแก้ปัญหายาเสพติดคือ ด้านกฎหมายเห็นว่าผู้มีอำนาจไม่ได้นำกฎหมายไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ กฎหมายที่มีอยู่มีขั้นตอนมาก การพิจารณาคดีล่าช้า และสภาพปัญหายาเสพติดเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว กฎหมายที่มีอยู่จะไม่ทันต่อเหตุการณ์ ด้านงบประมาณได้รับลดลง ด้านบุคลากรมีไม่เพียงพอ ด้านการประสานงานยังไม่ดีพอแต่ละองค์กรต่างรักษาผลประโยชน์ของตัวเอง มีการปฏิบัติงานบนพื้นที่เดียวกันทำให้งานซ้ำซ้อน สำหรับข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะในการป้องกันยาเสพติดควรนำมาตรการและรูปแบบการดำเนินงานตลอดจนแผนหรือแนวทางในการประเมินผลไปพิจารณาใช้ให้เหมาะสมกับงานซึ่งอาจทำให้เกิดผลดีต่อการดำเนินงานยิ่งขึ้น

พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ (2540) ได้ทำการศึกษาแนวทางการวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายแก้ปัญหายาเสพติดในประเทศไทย เพื่อสำรวจการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดที่ทำขึ้นในประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529-2539 เพื่อสรุปสาระสำคัญจากงานวิจัยที่สำคัญ และมีคุณภาพ แล้วสรุปเป็นสถานภาพองค์ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดในประเทศไทย ทำการศึกษาเอกสารงานวิจัยในประเทศไทย จำนวน 164 ฉบับ แล้วทำการคัดเลือกให้เหลือ 51 ฉบับ แล้วนำเนื้อหาสาระมาเขียนเป็นรายงานการวิจัย ผลการศึกษาสรุปยาด้าน ดังนี้ ด้านนโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติด การกำหนดนโยบาย พบว่ารัฐมักให้ความสำคัญต่อนโยบายเศรษฐกิจและการเมืองมากกว่านโยบายทางสังคม การกำหนดนโยบายขาดความร่วมมือและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนหรือองค์กรประชาชนเท่าที่ควร การกำหนดนโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติดไม่ได้มองเป็นภาพรวมที่สอดคล้องกับนโยบายอื่น ๆ อย่างเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน และมักเขียนเป็นเป้าหมายเชิงปริมาณมากกว่าเป้าหมายเชิงคุณภาพของการปฏิบัติตามนโยบาย สำนักงานป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด ซึ่งเป็นองค์กรที่รัฐจัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นตัวจัดในการเสนอแนะและประสานการปฏิบัติตามนโยบายต่าง ๆ ในหน่วยงานต่าง ๆ มีปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติมาก ควรจะได้รับการศึกษาหาทางปรับโครงสร้างองค์กรใหม่ให้เหมาะสมกับสภาพปัญหายาเสพติดที่เปลี่ยนแปลงไปเมื่อเปรียบเทียบกับ 20 ปีที่เริ่มจัดตั้ง การนำนโยบายไปปฏิบัติ พบว่าผู้รับผิดชอบระดับสูงในคณะรัฐบาล โดยทั่วไปมักไม่ค่อยให้ความสำคัญต่อการแก้ปัญหายาเสพติดมากเท่าที่ควร เช่น เห็นได้จากการประชุมคณะกรรมการต่างๆ มักส่งผู้แทนระดับล่างที่ไม่มีอำนาจการตัดสินใจเข้าประชุมแทน องค์กรทั้งภาครัฐ เอกชนที่เกี่ยวข้องกับนโยบายแก้ปัญหายาเสพติดของประเทศขาดการประสานงาน ขาดการติดต่อสื่อสารอย่างเพียงพอ และหน่วยงานราชการต่าง ๆ ไม่เข้าใจบทบาทตนเองและบทบาทของสำนักงาน ป.ป.ส. และงานแก้ปัญหายาเสพติดเป็นงานฝักกับหน่วยงานของตน การประเมินผลนโยบาย พบว่าการวางแผน

ตามนโยบายและการนำนโยบายการแก้ปัญหาสาธารณสุขไปปฏิบัติเท่าที่ผ่านมาไม่ค่อยมีการประเมินผลหรือขาดการหาคุณภาพที่เพียงพอว่านโยบาย มาตรการ หรือกิจกรรมใดเมื่อขาดการประเมินที่เชื่อถือได้ จึงขาดข้อมูลสำหรับการตัดสินใจว่านโยบายดีหรือไม่ ควรยกเลิกหรือพัฒนาปรับปรุงประเด็นใดบ้าง การประเมินผลนโยบายที่พบยังมีปัญหาหรือข้อจำกัดหลายประการ เช่น การออกแบบการประเมินผลไม่ได้เตรียมเก็บข้อมูลไว้ก่อนมีโครงการหรือนโยบายเพื่อเปรียบเทียบผล จึงขาดข้อมูลฐาน (Base-line Data) การวิจัยมีลักษณะวิจัยแบบตั้งสมมติฐานย้อนหลัง (Ex-post Facto Research) อาศัยข้อมูลทางราชการที่ผู้วิจัยไม่สามารถควบคุมคุณภาพของข้อมูลทั้งในเรื่องความตรง (Validity) และความเที่ยง (Reliability) มีปัญหาการใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลที่ไม่เหมาะสม การประเมินผลเน้นตัวแปรปริมาณมากกว่าคุณภาพ และการให้ข้อเสนอแนะที่ไม่สามารถปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม นอกจากปัญหาเรื่องระเบียบวิธีวิจัยแล้ว ยังพบว่ามีปัญหาทางการบริหารจัดการ คือ มีจำนวนงานวิจัยประเมินผลไม่มากนัก ไม่ถึง 10 ฉบับ แสดงว่าผู้บริหารไม่ค่อยให้ความสำคัญใส่ใจในการประเมินผลความพยายามของตนเองว่าเป็นอย่างไร แสดงว่าผู้บริหารอาจคิดว่าถ้าได้ปฏิบัติตามนโยบายแล้ว มีโครงการสำเร็จแล้ว ผลจะเกิดตามมาเอง ดังนั้นโครงการการประเมินผลมักไม่ได้ให้ทุนเตรียมไปพร้อมกับโครงการ ให้ทุนวิจัยประเมินผลเป็นจำนวนเงินสัดส่วนน้อยมาก ผู้บริหารอาจไม่มีความตั้งใจใช้ข้อค้นพบจากการประเมินอย่างจริงจัง เพราะไม่ต้องการพัฒนาโครงการอย่างต่อเนื่อง หรือมักริเริ่มโครงการใหม่ๆ มากกว่า

อดิศ เจริญสวัสดิ์ (2547) ได้ทำการวิจัยรูปแบบการดำเนินยาเสพติดและการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารเพื่อการค้ายาเสพติดที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคในการปราบปรามยาเสพติด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์ยาเสพติดในประเทศไทย ศึกษารูปแบบการดำเนินยาเสพติดและการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารเพื่อการค้ายาเสพติด ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปราบปรามยาเสพติดอันเกิดจากรูปแบบวิธีการดำเนินยาเสพติดและเทคโนโลยีการสื่อสารเพื่อการค้ายาเสพติด เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการค้นคว้าวิจัยเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์ความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามยาเสพติดและการบังคับใช้กฎหมายในกระบวนการยุติธรรม ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการดำเนินยาเสพติดและการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารเพื่อการค้ายาเสพติดมีความเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ยาเสพติด รูปแบบการดำเนินยาเสพติดโดยวิธีการซุกซ่อนยาเสพติดในช่องลับคัดแปลงเป็นพิเศษตามโครงสร้างส่วนต่างๆ ของยานพาหนะ วิธีการซุกซ่อนยาเสพติดอำพรางมากับสินค้าปกติซึ่งสามารถลำเลียงได้ปริมาณมาก ยากต่อการตรวจสอบด้วยวิธีปกติ การใช้เทคโนโลยีการสื่อสารเพื่อการค้ายาเสพติดโดยการใช้โทรศัพท์มือถือแบบใช้บัตรเติมเงิน โดยไม่ต้องจดทะเบียนข้อมูลผู้ใช้ทั้งสองประเด็นนี้ถือเป็นปัญหาอย่างยิ่งต่อการปราบปรามยาเสพติด อีกทั้งกลยุทธ์ขององค์กรอาชญากรรมและอาชญากรรมข้ามชาติ ผู้ค้ายาเสพติด

ที่มีลักษณะเป็นเครือข่าย ทั้งในการจัดรูปแบบองค์กรและวิธีการค้าเสฟคิด การอาศัยการพัฒนาในด้านการสื่อสารโทรคมนาคมเป็นช่องโอกาสในการรอดพ้นจากแสวงหาพยานหลักฐานในการพิสูจน์ผู้กระทำผิดที่เป็นตัวการหรือนายทุน ผลประโยชน์เป็นมูลเหตุจูงใจในการค้ายาเสฟคิด จะเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับปัญหาและอุปสรรคในการปราบปรามยาเสฟคิดอันเกิดจากรูปแบบการลำเลียงยาเสฟคิดและการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารเพื่อการค้ายาเสฟคิด

สุภาพ สวงโท (2547) ได้ทำการวิจัยเรื่องมาตรการทางกฎหมายในการปราบปรามยาเสฟคิด โดยทำการศึกษาบทบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับยาเสฟคิดที่มีการบังคับใช้ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการปราบปรามยาเสฟคิด ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาอาชญากรรมมีความสัมพันธ์กันคือ ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสฟคิดถือเป็นอาชญากร อาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสฟคิดเป็นอาชญากรรมที่ปราศจากผู้เสียหายมักมีการดำเนินงานในรูปแบบองค์กรการให้ผลตอบแทนสูงต่อผู้กระทำความผิด ผู้กระทำความผิดจึงยอมเสี่ยงในการดำเนินงานหากหลุดรอดไปได้จะได้มาซึ่งทรัพย์สินจำนวนมาก ดังนั้นมาตรการทางกฎหมายจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นเครื่องมือกำหนดอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการจับกุมปราบปรามผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสฟคิด จากการศึกษายังพบว่า กฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบันไม่เอื้อหรือเพียงพอที่นำมาดำเนินการกับกลุ่มนักค้ายาเสฟคิดรายใหญ่ กลุ่มผู้ผลิตรายใหญ่ กลุ่มผู้นำเข้าหรือส่งออกได้ ผู้ทำการวิจัยได้เสนอให้มีการพัฒนากฎหมายรวมทั้งพัฒนาระบบการประสานงานในกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพ มีการพัฒนาให้ทัดเทียมกับประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองคำรับสารภาพ กฎหมายว่าด้วยการชะลอการฟ้อง กฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสาร กฎหมายว่าด้วยการต่อต้านองค์กรอาชญากรรม หรือ RICO กฎหมายว่าด้วยองค์กรอาชญากรรมต่อเนื่อง กฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาเสฟคิด

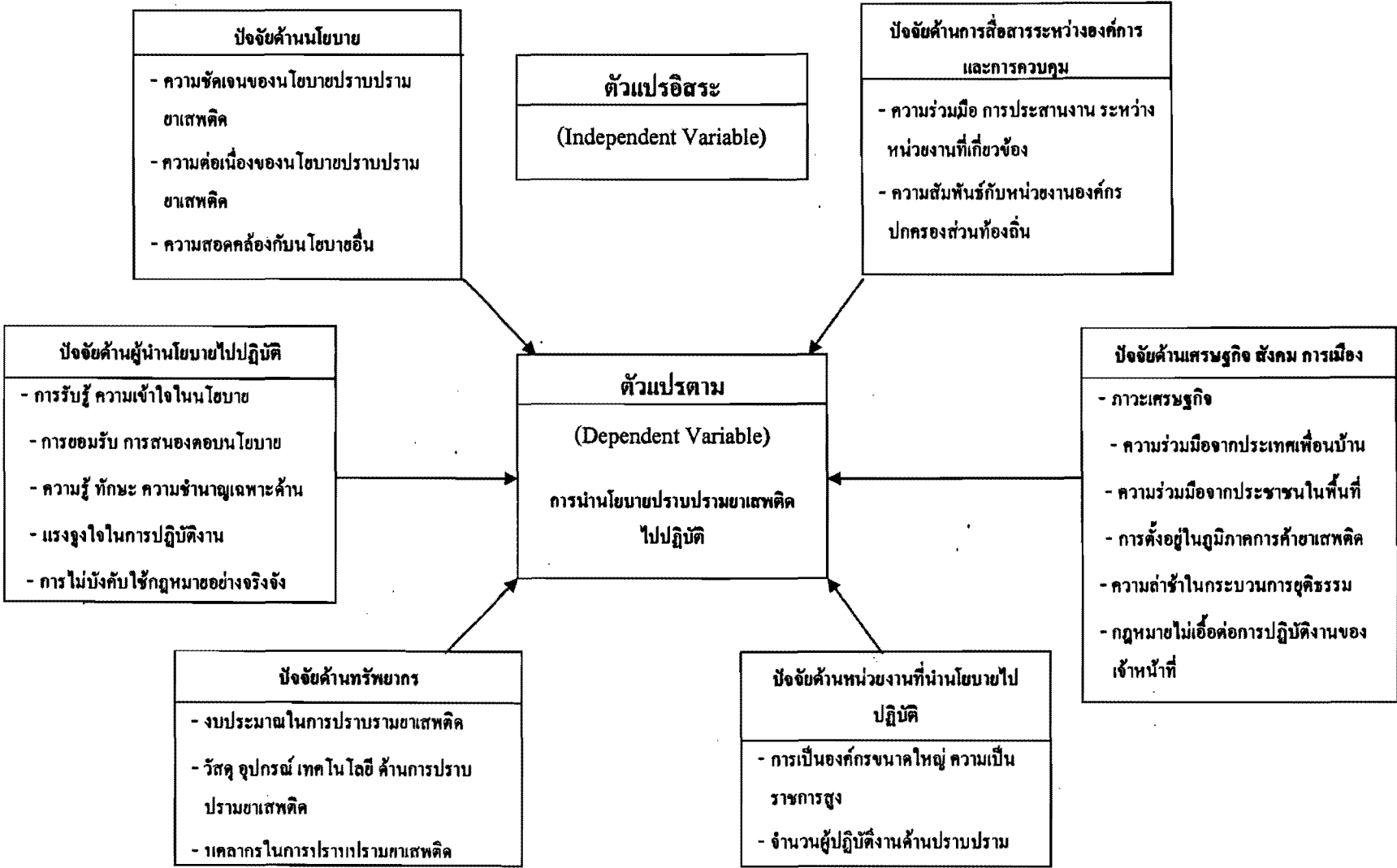
พรพิมล ตรีโชติ และคณะ (2541) ได้ทำการศึกษาความร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสฟคิดในประเทศไทย ลาว พม่า จีน กัมพูชา และเวียดนาม เพื่อศึกษาความร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสฟคิดในประเทศไทย ลาว พม่า จีน กัมพูชา และเวียดนาม โดยทำการศึกษาจากเอกสารบทความ ข่าวหนังสือพิมพ์ การสำรวจภาคสนาม ในพื้นที่ประเทศไทย ลาว พม่า จีน กัมพูชา โดยการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของรัฐ นักวิชาการ และประชาชนทั่วไปในพื้นที่ของประเทศที่สำรวจ ผลการศึกษาสรุปได้ว่า การเคลื่อนไหวของขบวนการเคลื่อนย้ายยาเสฟคิดในภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ในปัจจุบัน มีการเคลื่อนไหวอย่างเป็นพลวัตมีประสิทธิภาพ ทุกประเทศในภูมิภาคนี้เป็นส่วนหนึ่งของขบวนการนี้ โดยมีการแบ่งบทบาทของแต่ละประเทศอย่างสมดุล สอดคล้องกับสภาพภูมิศาสตร์ และสถานการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศนั้น เป็นอย่างคี่ อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาพบว่าภูมิภาคแห่งลุ่มน้ำโขงนี้ นอกจากจะเป็นแหล่งผลิต

ยาเสพติด และเส้นทางผ่านของยาเสพติด ในปัจจุบันยังได้กลายเป็นตลาดยาเสพติดที่สำคัญอีกประการหนึ่งด้วย จากสภาพเศรษฐกิจของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ได้บีบคั้นให้ประเทศที่เพิ่งจะแปรสภาพเศรษฐกิจจากระบบสังคมนิยมไปสู่ระบบทุนนิยมต้องเร่งพัฒนาตนเองไปสู่ความทันสมัยของ ทุนนิยม และระเบียบกฎเกณฑ์ของเศรษฐกิจระบบใหม่ที่ประชาชนยังไม่คุ้นเคย สภาวะเช่นนี้ก่อให้เกิดปัญหาช่องว่างทางเศรษฐกิจในสังคม ยาเสพติดจึงเป็นทางออกของทุนนิยมสมัยใหม่ เพราะเป็นธุรกิจที่ทำกำไร ได้มากและรวดเร็วแม้ความเสี่ยงสูง ในขณะที่เดียวกันยาเสพติดก็เป็นทางออกของผู้ที่ค้อยโอกาสทางสังคมและถูกสภาวะเศรษฐกิจระบบใหม่บีบคั้น สำหรับความร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในภูมิภาคนี้อาจสรุปได้ว่า ยาเสพติดไม่มีพรมแดน ไม่มีอำนาจรัฐ แต่การต่อต้านยาเสพติดกลับติดอยู่ภายใต้กำแพงอำนาจรัฐและเส้นสมมุติทางพรมแดนระหว่างประเทศ โลกของนักค้ายาเสพติด เป็นโลกของความไร้ระเบียบกฎเกณฑ์ ไม่มีระเบียบวาระ แต่โลกของนักปราบปรามยาเสพติดเป็น โลกแห่งกฎระเบียบ พิธีการ และระเบียบวาระการดำเนินงานของนักค้ายาเสพติด ไม่ต้องการเอกสาร แต่โลกของนักปราบปรามยาเสพติดเต็มไปด้วยเอกสาร นักค้ายาเสพติดไม่เคยขาดแคลนงบประมาณ แต่นักปราบปรามยาเสพติดขาดแคลนงบประมาณตลอดเวลา การแก้ไขปัญหายาเสพติดจะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกประเทศในภูมิภาคเพื่อให้ประเทศที่มีข้อจำกัดได้มีศักยภาพในการแก้ไขปัญหที่สูงขึ้น จากการวิจัย พบว่า ประเทศไทยตั้งอยู่ในบริเวณแหล่งผลิตยาที่สำคัญของโลกคือสามเหลี่ยมทองคำ ซึ่งมีการคมนาคมสะดวกจึงทำให้ยาเสพติดมีการนำเข้า ส่งออกผ่านประเทศไทยจำนวนมากประกอบกับมูลค่าผลประโยชน์อย่างมหาศาลทำให้ปัญหายาเสพติดมีความซับซ้อนยากต่อการปราบปรามและยังพบว่าปัญหาในการปราบปรามยาเสพติดคือ ในการปราบปรามยาเสพติดนั้นสามารถจับกุมผู้ค้ารายย่อยและผู้เสพได้จำนวนมาก แต่ไม่สามารถจับกุมผู้ค้ารายใหญ่ได้และยาเสพติดของกลางที่ยึดได้ไม่เป็นสัดส่วนกับจำนวนผู้ต้องหาที่จับได้ จากงานวิจัยยังพบอีกว่าในการปราบปราม ฝ่ายปราบปรามควรใช้หลักการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดพร้อมกับมาตรการเพิ่มโทษ ควรนำมาตรการริบทรัพย์มาใช้ในการปราบปรามยาเสพติดอย่างจริงจัง การนำมาตรการความผิดฐานฟอกเงินมาใช้ในการปราบปรามและยังพบอีกว่ามีปัญหาการ ไม่สอดคล้องประสานกันในกระบวนการยุติธรรม

2.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้ตัวแบบทางทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติของ Van Meter and Van Horn, 1975 (อ้างอิงจาก วรเชษฐ์ จันทรร, 2551 : 122-126 ; เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ, 2551 : 218-227) เป็นหลักในการวิเคราะห์ รวมถึงประยุกต์ ตัวแบบของ Edwards III (1980) และตัวแบบของ Paul Sabtier and Danial Mazmanian (1980) มารวมในการวิเคราะห์ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้งานวิจัยสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น รายละเอียดตามภาพที่ 2.1, 2.2 และ 2.3 (หน้า 15, 25-26) และได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 2.5 กรอบแนวคิดในการวิจัยการนำนโยบายปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ พื้นที่อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ในบทนี้ ได้นำเสนอเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย ประกอบด้วย การเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล รายละเอียดดังต่อไปนี้

- 3.1 การเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 วิธีรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ใช้วิธีเลือกตัวกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้วยวิธีเจาะจง (Purposive) เนื่องจากการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดน มีผู้รู้จำนวนจำกัด และประเด็นที่ศึกษาเป็นสถานการณ์เฉพาะในพื้นที่ที่ทำการศึกษาซึ่งอาจแตกต่างจากที่อื่นในด้านภูมิศาสตร์ โดยเฉพาะในพื้นที่อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ (Key Informants) ได้แก่ เจ้าหน้าที่ภาครัฐผู้ที่ทราบข้อมูลเป็นอย่างดีและ/หรือผู้ปฏิบัติงานจริงในพื้นที่ รวมถึงประชาชนในพื้นที่ผู้รู้ข้อมูลหรือเกี่ยวข้องกับการอำนวยความสะดวกให้กับเจ้าหน้าที่ภาครัฐในการปราบปรามยาเสพติด จำนวนทั้งสิ้น 13 คน ปรากฏตามตารางที่ 3.1 ดังนี้

ตารางที่ 3.1 ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญในการวิจัย

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง/เกี่ยวข้องกับสถานการณ์
1) พล.ต.ต.ศักดิ์ดา เศรษฐกิจกร	ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดอุบลราชธานี
2) นายวิศณุวัฒน์ สุนทรขจิต	ผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ภาค 3
3) พ.อ.วิน จ่าปาสา	หัวหน้ากลุ่มงานการข่าว กอ.รมน.จว.อบ.
4) พ.ต.ต.พงษ์ศักดิ์ พรหมจันทร์	ผู้บังคับกองร้อย คชค.227

ตารางที่ 3.1 ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญในการวิจัย (ต่อ)

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง/หน้าที่
5) นายสามารถ เหล่ากอทิ	ผู้อำนวยการส่วนพื้นที่ สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ภาค 3
6) นายกรณ์ มาตย์นอก	ป้องกันจังหวัดอุบลราชธานี/ฝ่ายเลขานุการศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด จ.อุบลราชธานี
7) นายปรีชา สวัสดิ์ผล	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนงาน ปฏิบัติการสำนักงาน ป.ป.ส. ภาค 3
8) นายวัฒนา พุฒิชาคิ	นายอำเภอเขมราฐ/ผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดอำเภอเขมราฐ
9) น.อ.สมหมาย สุขกอ	ผู้บังคับการหน่วยเรือรักษาความสงบเรียบร้อยตามลำน้ำโขง เขตอุบลราชธานี
10) นายเทพพันธ์ กุลพันธ์	นักสืบสวนสอบสวน ปฏิบัติการสำนักงาน ปปส.ภาค3
11) พ.อ.สฤษดิ์ สิงห์โยธิน	ผู้บังคับกองพันทหารราบที่ 3 กรมทหารราบที่ 6
12) พ.ต.ท.ปรเมท จันทรทิส	สารวัตรงานปราบปราม สภ.เขมราฐ
13) นายระยอง อิ่มใจ	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 บ้านบึงขวย ตำบลนาแว อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) ที่สร้างขึ้นจากการให้คำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญในด้านการปราบปรามยาเสพติด เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เมื่อได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ก็จะได้ทำการจดบันทึก เพื่อนำมาประมวลผลจัดกลุ่มข้อมูล หลักจากนั้นก็จะนำข้อมูลมาวิเคราะห์ไปพร้อมๆ กันกับข้อมูลที่ได้จากเอกสารของทางราชการ แบบการสัมภาษณ์มี 3 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานการณ์การค้ายาเสพติดตามแนวชายแดน
- ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับรูปแบบการค้ายาเสพติดตามแนวชายแดน
- ตอนที่ 3 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการนโยบายการปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ

ทั้งนี้ ร่างแนวทางการสัมภาษณ์ ดังกล่าว จะมีทั้งคำถามหลักและคำถามตามประเด็นตามกรอบแนวคิดของการวิจัย

3.3 วิธีรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลกระทำโดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) โดยสัมภาษณ์ตามแบบที่เตรียมไว้ บันทึกเทป และนำมาถอดเทป ทั้งนี้กระบวนการเข้าไปสัมภาษณ์จะทำตามขั้นตอนของหลักการสัมภาษณ์ อาทิ สร้างความคุ้นเคย นำเข้าสู่ประเด็น และขออนุญาตบันทึกเทป

ทั้งนี้ การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ จะได้ทำการวิเคราะห์ไปพร้อมกับการเก็บข้อมูล หรือเรียกว่าการวิเคราะห์ในภาคสนาม แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ ของชาย โพธิ์สิตา (2547 : 125) ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลที่ได้ในแต่วัน จะต้องมีการตรวจสอบในเบื้องต้นว่ามีความน่าเชื่อถือ (Reliability) และความถูกต้องแม่นยำตรงภายใน (Internal validity) ตามที่ต้องการหรือไม่

ตอนที่ 2 ข้อมูลที่ได้ในแต่ละวัน ทำการตรวจสอบกับกรอบแนวคิด (Conceptual framework) และอาจทำการปรับปรุงกรอบแนวคิด เท่าที่เห็นว่าจำเป็น

ตอนที่ 3 นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมด (พักการลงภาคสนามชั่วคราว)แยกวิเคราะห์เฉพาะเรื่องเฉพาะประเด็นก่อน หรือเรียกว่า การวิเคราะห์เบื้องต้น (Preliminary analysis)

ทั้งนี้ ได้มีการบันทึกข้อมูลในงานวิจัยภาคสนาม โดยการบันทึกแผนการทำงาน บันทึกย่อ บันทึกข้อมูล และบันทึกประจำวัน พร้อมกับการจดความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์ (Analytical comments) ของผู้วิจัยต่อข้อมูลที่ได้เก็บมาแล้วด้วย โดยแยกบันทึกต่างหากกับส่วนที่เป็นข้อมูลบันทึกประจำวัน

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยกระทำโดยนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลเอกสารของทางราชการ การสัมภาษณ์ข้อมูลจากผู้มีประสบการณ์ด้านการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดน การสังเกต รวมทั้งจากประสบการณ์ตรงของตัวผู้วิจัยเองโดยนำข้อมูลที่ได้มาจัดระบบข้อมูล (Typology and taxonomy) นำข้อมูลที่ได้ จำแนกและจัดหมวดหมู่ออกให้เป็นระบบตามกรอบแนวคิดการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลเอกสาร (Content analysis) นำเอกสาร หรือหลักฐานต่างๆ เช่น เอกสารทางราชการ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ เป็นต้น มาวิเคราะห์เพื่อใช้พรรณนาและอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่

ส่วนการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลนั้น กระทำโดยการตรวจสอบสามเส้า (Triangulate) ตามแนวคิดทฤษฎีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพของ Denzin (1970, อ้างอิงจาก ราช โพธิ์สีดา, 2547 : 102) โดยทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) โดยตรวจสอบข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ที่ต่างกัน ถ้าข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ตรงกันแสดงว่าข้อมูลที่ได้มีความถูกต้อง

นอกจากนั้น ผู้วิจัยยังได้นำเอาข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมมาจัดทำให้เป็นระบบ และการหาความหมายแยกแยะองค์ประกอบ รวมทั้งเชื่อมโยงและหาความสัมพันธ์ของข้อมูลเพื่อให้สามารถนำไปสู่ความเข้าใจต่อสถานการณ์การปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนมากยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ในเชิงทฤษฎีเพื่อทำการศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวในการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดน ในเขตพื้นที่อำเภอเขมราฐ จังหวัด อุบลราชธานี

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ในบทนี้ได้นำเสนอผลการวิจัยตามกรอบแนวคิด และวัตถุประสงค์ของการวิจัย ทำการศึกษาโดยวิจัยเอกสาร (Documentary research) และโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interviews) จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 13 ราย หลังจากนั้นได้นำมาประมวลผล และ จัดกลุ่มข้อมูลเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งประเด็นที่จะนำเสนอเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

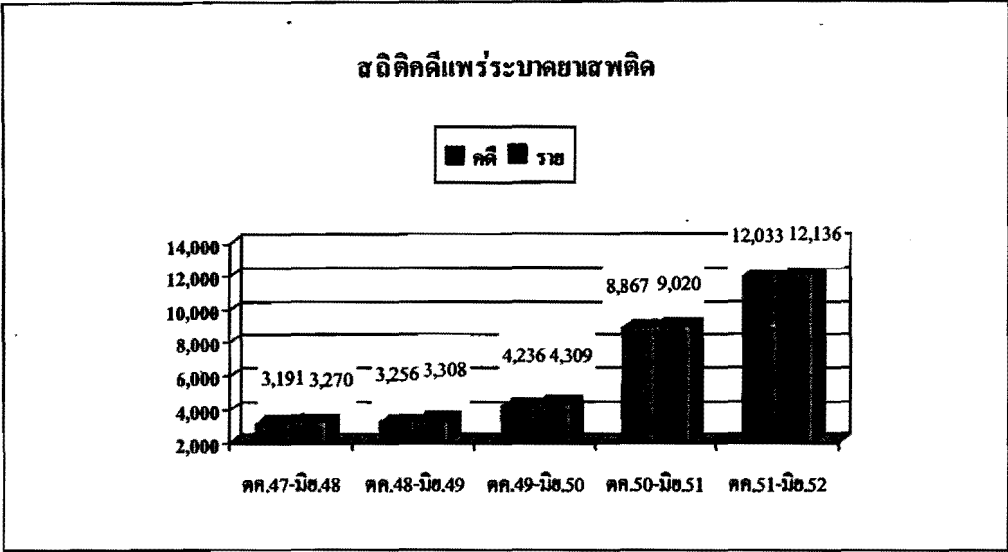
- 4.1 สถานการณ์การค้ายาเสพติด อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี
- 4.2 รูปแบบการลักลอบการค้ายาเสพติด อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี
- 4.3 การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานปราบปรามยาเสพติด พื้นที่อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี
- 4.4 การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายการปราบปรามยาเสพติด ไปปฏิบัติ พื้นที่อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี
- 4.5 ปัจจัยด้านอื่นที่ส่งผลกระทบต่อ การปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่อำเภอเขมราฐ ที่ค้นพบจากการวิจัย

4.1 สถานการณ์การค้ายาเสพติด อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า จังหวัดอุบลราชธานีมีสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดโดยเฉพาะยาบ้า และสถานการณ์ มีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้น จากการรายงานสถานการณ์ยาเสพติดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ปี พ.ศ.2552 พบว่าการแพร่ระบาดของยาเสพติดมีแนวโน้มการจับกุมคดีแพร่ระบาดของยาเสพติดเพิ่มสูงขึ้นทุกปี เมื่อเปรียบเทียบกับสถิติ 5 ปี ที่ผ่านมาพบว่าในปี 2552 มีสถิติจับกุมคดีแพร่ระบาดของยาเสพติด สูงที่สุด 12,033 คดี 12,136 ราย จังหวัดที่มีการแพร่ระบาดมาก ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัด อุบลราชธานี และในทุกจังหวัดมีแนวโน้มการแพร่ระบาดเพิ่มขึ้นต่อเนื่องทุกปี จากข้อมูลจะสังเกต ได้ว่าจังหวัดที่มีสถิติการจับกุมคดียาเสพติดในปริมาณที่สูงนั้น ได้แก่ จังหวัดอุบลราชธานี และ จังหวัดนครราชสีมา เนื่องจากจังหวัดอุบลราชธานียังมีสถานการณ์การนำเข้ายาเสพติดจากภายนอก ประเทศโดยเฉพาะพื้นที่อำเภอเขมราฐ ที่มีการนำเข้ายาเสพติดอย่างต่อเนื่องทำให้มีสถิติการจับกุม

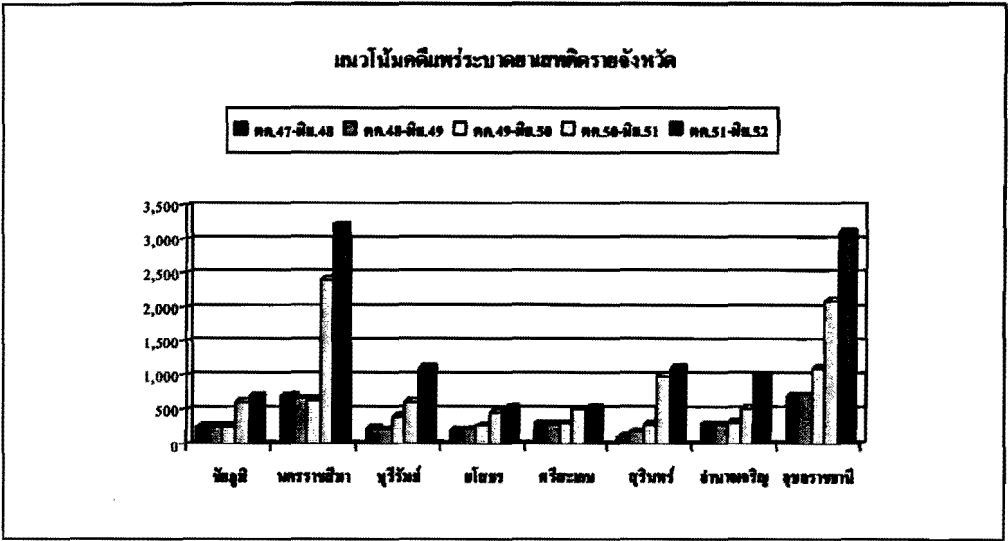
ในพื้นที่ชายแดนได้เป็นจำนวนมาก ส่วนสาเหตุการจับกุมในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา นั้น เนื่องจาก จังหวัดนครราชสีมาเป็นแหล่งชุมทางการคมนาคมทั้งจากทางภาคเหนือ และภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ยังมีสถานการณ์ยาเสพติดอยู่ โดยเฉพาะพื้นที่ทางภาคเหนือ ที่มีการลำเลียง ยาเสพติดเข้าพื้นที่ตอนใน กรุงเทพมหานคร โดยใช้เส้นทางภาคจังหวัดนครราชสีมาทำให้มีปริมาณ การจับกุมคดียาเสพติดค่อนข้างสูง

ภาพที่ 4.1 แสดงสถิติการแพร่ระบาดของยาเสพติดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ปี พ.ศ.2548- 2552

ที่มา : รายงานสถานการณ์ยาเสพติดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (สนง.ป.ป.ส.ภาค 3 , 2552)

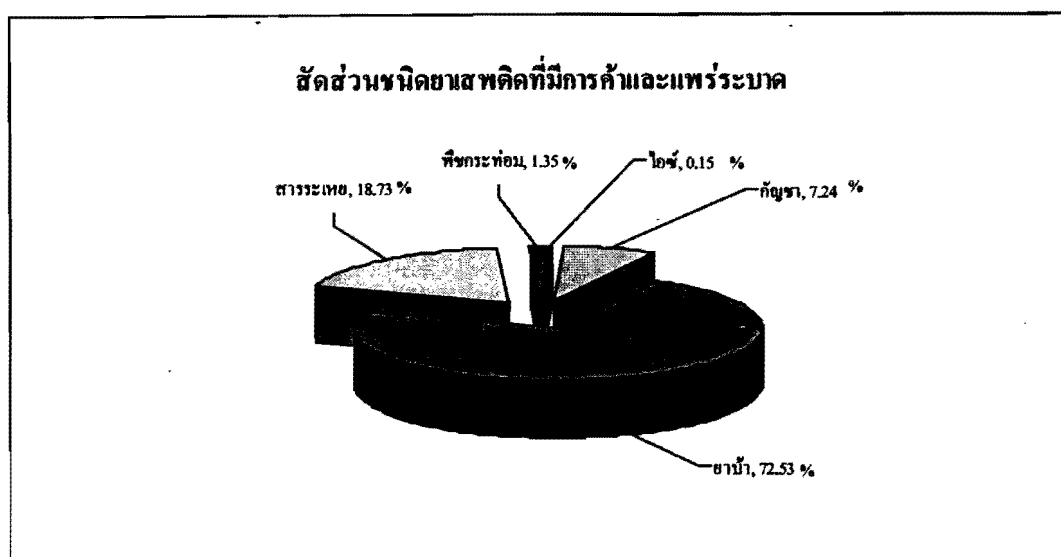
ภาพที่ 4.2 แสดงแนวโน้มคดีแพร่ระบาดของยาเสพติดรายจังหวัด ปี พ.ศ.2548-2552

ที่มา : รายงานสถานการณ์ยาเสพติดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (สนง.ป.ป.ส.ภาค 3 , 2552)

จากข้อมูลการจับกุมคดียาเสพติดชนิดยาเสพติดที่มีการแพร่กระจายในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง และเป็นปัญหาในภาพรวม ได้แก่ ยาบ้า (ร้อยละ 72.53) รองลงมา ได้แก่ สารระเหย (ร้อยละ 18.73) กัญชา (ร้อยละ 7.24) พืชกระท่อม (ร้อยละ 1.35) และ ยาไอซ์ (ร้อยละ 0.15) ตามลำดับ

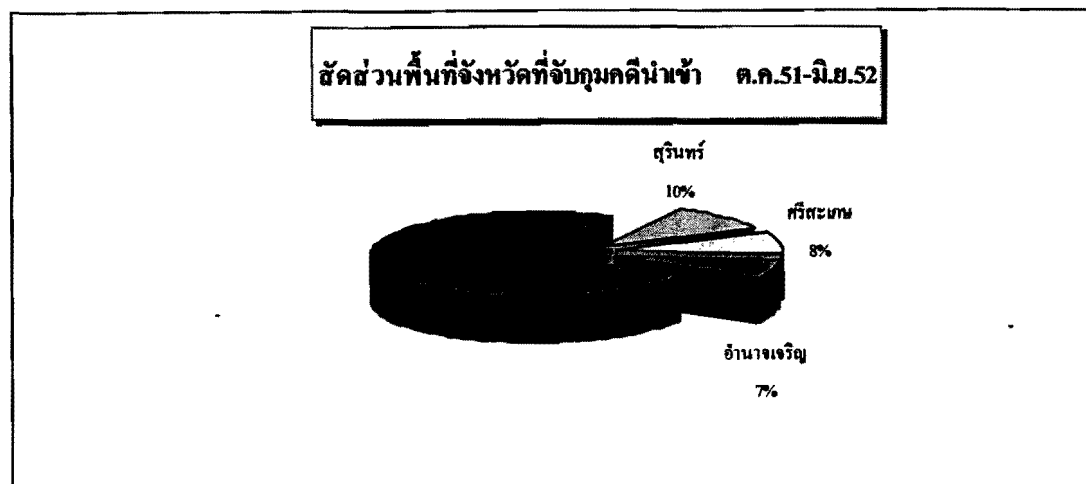
ภาพที่ 4.3 แสดงสัดส่วนชนิดของยาเสพติดที่มีการค้าและการแพร่ระบาด ปี พ.ศ.2548-2552

ที่มา : รายงานสถานการณ์ยาเสพติดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (สนง.ป.ป.ส.ภาค 3 , 2552)

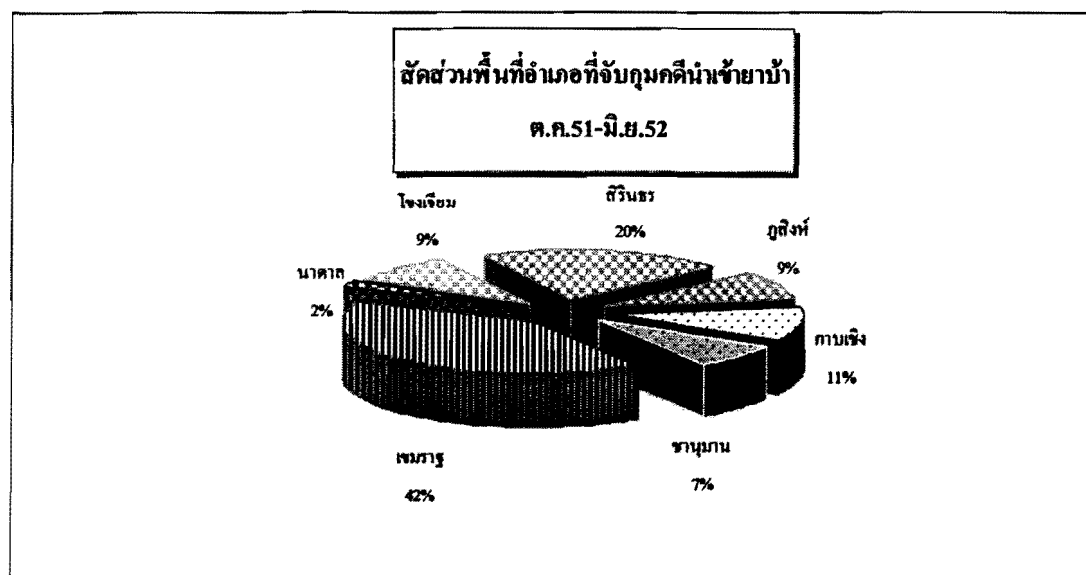
ยาบ้าเป็นยาเสพติดที่เป็นปัญหาหลักในพื้นที่ทั้งด้านการลักลอบนำเข้า การค้า และแพร่ระบาด ปริมาณของกลางยาบ้าที่จับกุมได้มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ห้วง ค.ค.51-มิ.ย.52 ปริมาณของกลางยาบ้า 673,182 เม็ด มีแนวโน้มการจับกุมคดียาเสพติดนำเข้าลดลงและปริมาณเม็ดยาบ้าในการนำเข้าลดลงเช่นกัน พื้นที่ที่มีการลักลอบนำเข้ายาบ้ามากที่สุดยังคงเป็นจังหวัดอุบลราชธานี ที่มีการลักลอบนำเข้ามาจากประเทศเพื่อนบ้าน (สปป.ลาว) ซึ่งแหล่งพักยาเสพติดในพื้นที่นอกประเทศด้านฝั่งตรงข้าม อำเภอยะรัง อำเภอยะรัง อำเภอยะรัง จังหวัดอุบลราชธานี อำเภอยะรัง จังหวัดอำนาจเจริญ และ อำเภอยะรัง จังหวัดสุรินทร์ โดยกลุ่มนักค้ายาเสพติดมีทั้งชาวไทย และชาวต่างชาติ คัดต่อพบปะเพื่อซื้อขายยาเสพติดในพื้นที่ดังกล่าว พื้นที่ที่มีการลักลอบนำเข้ายาบ้ามากที่สุด ได้แก่ อำเภอยะรัง อำเภอยะรัง จังหวัดอุบลราชธานี และ อำเภอยะรัง จังหวัดสุรินทร์

ภาพที่ 4.4 แสดงสัดส่วนพื้นที่จังหวัดที่มีการจับกุมคดียาเสพติด ปี พ.ศ.2551-2552

ที่มา : รายงานสถานการณ์ยาเสพติดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (สนง.ป.ป.ส.ภาค 3 , 2552)

ภาพที่ 4.5 แสดงสัดส่วนพื้นที่อำเภอที่มีการจับกุมคดียาเสพติด ปี พ.ศ.2551-2552

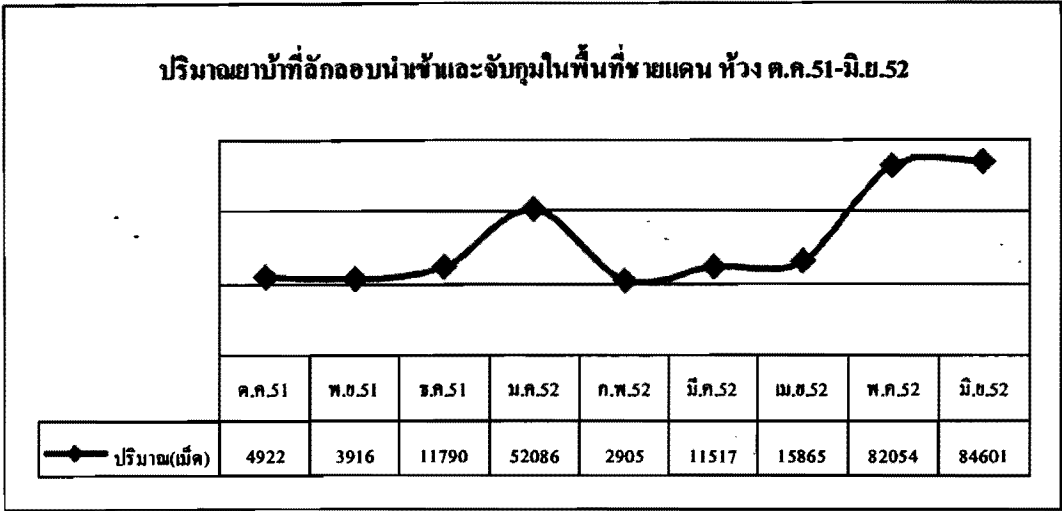

ที่มา : รายงานสถานการณ์ยาเสพติดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (สนง.ป.ป.ส.ภาค 3 , 2552)

จากข้อมูลแสดงสถิติการจับกุมคดียาเสพติดในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างพบว่า จังหวัดอุบลราชธานีมีการจับกุมคดียาเสพติดสัดส่วนถึง 75% และมีการจับกุม

ในพื้นที่อำเภอเขมราฐมีสัดส่วน 42% ซึ่งมีปริมาณการจับกุมคดียาเสพติดมากที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง และมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น

ภาพที่ 4.6 แสดงปริมาณยาบ้าที่ลักลอบนำเข้าและจับกุมในพื้นที่ชายแดน ค.ค.2551-มิ.ย.2552

ที่มา : รายงานสถานการณ์ยาเสพติดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (สนง.ป.ป.ส.ภาค 3 , 2552)

อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี เป็นอำเภอชายแดนที่มีพื้นที่ติดกับเมืองสองคอน แขวงสะหวันเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) มีแม่น้ำโขงกั้นตลอดแนวพรมแดนความยาว 43 กิโลเมตร เขตการปกครองประกอบด้วย 123 หมู่บ้าน 9 ตำบล มีหมู่บ้านติดแนวชายแดน จำนวน 20 หมู่บ้าน ครอบคลุม 2 ตำบล และมีประเทศคู่ขนานประเทศเพื่อนบ้านจำนวน 16 หมู่บ้าน และมีลักษณะพื้นที่เป็นป่ารกชัฏ จากลักษณะภูมิประเทศที่เอื้อต่อการค้ายาเสพติด และมีเมืองคู่ขนานของประเทศเพื่อนบ้านเป็นแหล่งพักยาเสพติด ทำให้มีสถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่อำเภอเขมราฐอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะการลักลอบนำเข้ายาเสพติดผ่านอำเภอเขมราฐไปพื้นที่อื่นๆทั้งเขตปริมณฑล และกรุงเทพมหานคร โดยการลักลอบนำเข้าผ่านจุดผ่อนปรนการค้า ช่องทางธรรมชาติตามแนวชายแดน และท่าจอดเรือหางยาว

4.2 รูปแบบการลักลอบการค้ายาเสพติด อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี

4.2.1 รูปแบบการอำลียงยาเสพติด

กลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดจะใช้วิธีการจ้างราษฎรลาว ขนยาเสพติด โดยการซุกซ่อนในร่างกาย/เครื่องแต่งกาย เช่น ซ่อนตลอด กระเป๋ากางเกง กางเกงชั้นใน แขนเสื้อ ใต้พื้นรองเท้า

กระเป๋าดินทาง ชุกซ่อนในยานพาหนะ เช่น บริเวณกล่องคอนโซลด้านหน้ารถยนต์ รถจักรยานยนต์ ชุกซ่อนในเครื่องอุปโภค/บริโภค เช่น ซองบุหรี่ โทรศัพท์เคลื่อนที่ และชุกซ่อนมากับกระบอกไม้ไผ่ เฟอร์นีเจอร์ ซึ่งทำให้ยากต่อการตรวจพบของเจ้าหน้าที่ (ศตส.อ.เขมราฐ , 2552 : 3-4)

จากการข้อมูลการผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดในพื้นที่อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี

ผู้ให้สัมภาษณ์รายหนึ่งกล่าวว่า

“ องค์การยาเสพติดเป็นองค์กรที่ซับซ้อน ยากแก่การเข้าถึง และก็แรงจูงใจในการค้ายาเสพติด และการปราบปราม ส่งผลกระทบแน่ ๆ เขาอยู่คนที่จะมาทำการค้าเขาฉลาดนะ บางคนอาจจะมองว่าเป็นอาชญากรชั้นต่ำ ความจริงเป็นอาชญากรชั้นสูง เขาศึกษาเราอยู่ เขาบอกให้เราคิดอยู่ที่เดียวหรือเปล่า แล้วเราเปิดช่องว่างไว้เยอะเลย นี่คือการถามที่ผมนึกต้องการทราบว่าเราจะคุยกับหน่วยต่าง ๆ ได้อย่างไรเพื่อจะปิดช่องว่างให้ได้ แต่ในพื้นที่ของเรานี้ดี เพราะเราคุยรู้เรื่องเรากลางกันว่า พื้นที่สำคัญของเรา เราจะดูที่เขมราฐ ที่อุบลราชธานี กับอำนาจเจริญ แต่เราจะไม่พูดถึงอำเภอ อำเภอหลักคือ อำเภอเขมราฐ กับ อำเภอนามน ที่รองคือ ศรีสะเกษ สุรินทร์ บุรีรัมย์ นี่คือการที่เราพยายามจะดู แต่ถ้ามันบอกให้เราลงทาง ดูแค่เขมราฐ พื้นที่อื่นไม่มีใครสนใจเลยถามว่าคุยกับผู้ใหญ่ว่าทำไมไม่ไปดูตรง ศรีสะเกษ ศรีสะเกษบอกไม่ใช่ ไปดูแค่อำเภอเขมราฐก็พอ ไปดูแค่อำเภอโพธิ์ไทร ยกตัวอย่างในอำเภอบุณฑริก หนักเลย และพื้นที่ที่เป็นปัญหาคือเดชอุดม เป็น HUB ในการส่งยาเสพติดแต่มีใครไปทำอะไรไหม ไม่มีเลย นี่คือการที่เกิดขึ้นกับความซับซ้อน มันเลยทำให้เขาปรับตัว เขาวางแผนมากเรา แม้แต่วิธีขนส่ง เขามี สเก๊าท์หน้า สเก๊าท์หลัง เขาเห็นเราตั้งด่านเขาก็โทรศัพท์แจ้งแล้ว แต่ตอนนี้เขาไม่ใช้โทรศัพท์เขากลับมาใช้วิทยุ เพราะจุดอับไม่มีสัญญาณ แจ้งไม่ทันแล้วเขาก็เลี้ยวรถหนีเลยไป อันนี้ก็เป็นปรับตัวของเขาอยู่เสมอ เทคโนโลยีเข้ามา เราก็ทำงานอยากขึ้น เทคนิคสมัยใหม่เขาก็ใช้ทุกวิถีทาง ของภาคเราวิธีการชุกซ่อนยังง่าย ในภาคอื่นเขาเอา ระเบิดมาดัดแปลง เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่จะช่วยเรื่องยาเสพติดได้ มีการส่งยาทางอินเตอร์เน็ต ทางโทรศัพท์ การโอนเงินผ่านระบบบัญชีแบบ ATM สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่เสริมเขาหมด บุคคลสองสัญชาติที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ค่อนข้างที่จะช่วยเหลือซึ่งกันละกัน” (พันเอกศฤงค์ สิงห์ไธริน, สัมภาษณ์ วันที่ 1 ตุลาคม 2552)

ขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์อีกรายกล่าวถึงขบวนการค้ายาเสพติดว่า

“ กลุ่มขบวนการยาเสพติดเป็นองค์กรลับ มีผลประโยชน์ตอบแทนสูง เขาปรับตัว เปลี่ยนยุทธวิธีในการขนยาเสพติด มันยากที่จะคอยติดตามเพราะเขาเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เงินมหาศาลมันก็มีนักค้าหน้าใหม่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ทำให้การค้ายาเสพติดยังคงมีอยู่ รวมทั้งปัจจุบันนี้ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี โทรศัพท์มือถือ การโอนเงินผ่านคอมพิวเตอร์ ผ่านเอทีเอ็ม

สิ่งเหล่านี้ล้วนอำนวยความสะดวกแก่นักค้ายาเสพติด และ บุคคลสองสัญชาติเป็นปัจจัยหนึ่ง เนื่องจากว่าเขาสามารถเดินทางเข้าออกได้ทั้งสองฝั่ง ถ้าคนเหล่านี้เข้าไปยุ่งเกี่ยวมันก็เป็นอุปสรรคที่ทำให้ผู้ค้ายาเสพติดทำงานได้สะดวกขึ้นเพราะเขาอำนวยความสะดวกให้” พ.ต.ท.ปรเมท จันทรทิพย์ (สัมภาษณ์ วันที่ 20 ตุลาคม 2552)

ผู้ให้สัมภาษณ์รายหนึ่ง กล่าวว่า

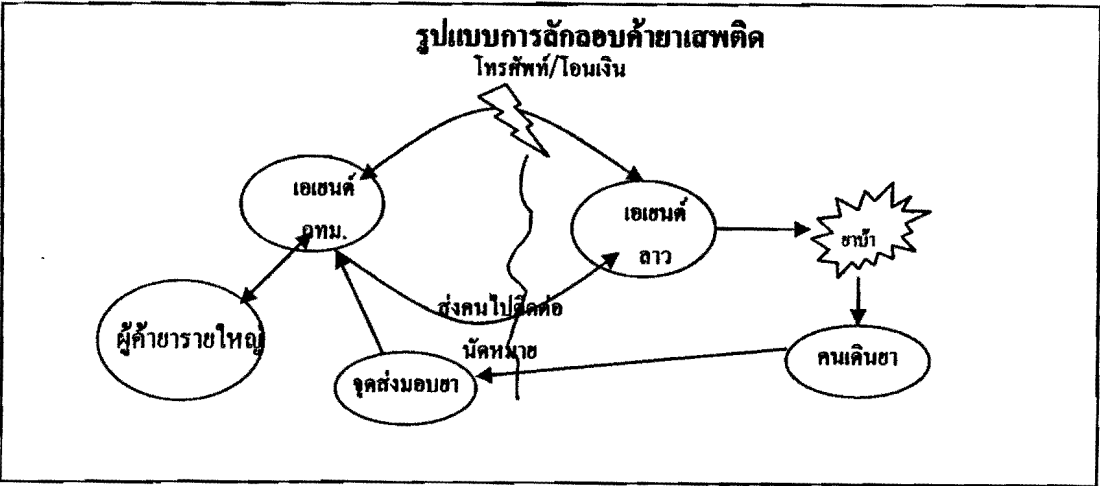
“กลุ่มนักค้ายาเสพติดที่พัฒนาตนเองจนนำไปสู่การเป็นขบวนการ หรือ องค์กรยาเสพติดนั้นมีการพัฒนาการที่ซับซ้อนซึ่งทำให้ยากต่อการตรวจสอบและติดตามของเจ้าหน้าที่แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาการ มีการแบ่งงาน แบ่งหน้าที่รับผิดชอบที่ชัดเจน เป็นขั้นตอน ทำยากในการที่จะสืบสวนจนถึงตัวการที่เป็นนายทุนได้ เนื่องจากบุคคลเหล่านี้ส่วนมากจะเป็นเพียงผู้คอยสั่งการ และให้การสนับสนุนเท่านั้น จะเห็นได้จากการจับกุม นักค้ายาเสพติดตามพื้นที่ชายแดนที่ผ่านมาส่วนมากผู้ต้องหาที่จับได้มักจะเป็นเพียงผู้รับจ้างลำเลียง หรือรับจากชนเท่านั้น ส่วนนายทุนจะใช้วิธีการคอยสั่งการลงมาเป็นชั้นๆ ซึ่งทำให้ยากต่อการปราบปรามของเจ้าหน้าที่ นอกจากนี้การทำหน้าที่รับจ้างก็จะมีวางแผนการเป็นชั้นๆ เช่นกันซึ่งอย่างน้อยในการลำเลียงยาเสพติด แต่ครั้งถ้าเป็นขบวนการใหญ่หรือองค์กรใหญ่ที่ขนส่งทีละมากๆ ก็จะมีการแบ่งงานกันทำเป็นขั้นตอนที่ชัดเจน เช่น โดยจะแบ่งการทำงานออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มแรกจะทำหน้าที่ตรวจสอบเส้นทางหรือคอยเคลียร์เส้นทาง กลุ่มที่สองจะทำหน้าที่ขน และกลุ่มสุดท้ายจะทำหน้าที่คอยคุ้มกัน” (นายเทพพันธ์ ฤลพันธ์ สัมภาษณ์ วันที่ 18 ธันวาคม 2552)

จากข้อมูลพบว่าองค์กรยาเสพติดที่เข้ามาเคลื่อนไหวในพื้นที่อำเภอเขมราฐ เป็นองค์กรที่มีขนาดใหญ่ มีการจัดรูปแบบองค์กรที่ซับซ้อนยากแก่การเข้าถึง และมีผลประโยชน์สูงเป็นแรงจูงใจให้ทำการค้ายาเสพติดไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย และยังมีกลุ่มทุนอยู่เบื้องหลังการค้ายาเสพติด ผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งได้ตั้งข้อสังเกตต่อการจับกุมคดียาเสพติดในพื้นที่อำเภอเขมราฐว่าทำไมต้องที่อำเภอเขมราฐ “เขาหลอกให้เราคิดอยู่ที่เดียวหรือเปล่า” คือการที่หน่วยงานด้านการปราบปรามยาเสพติดได้ให้ความสนใจต่อพื้นที่อำเภอเขมราฐ กรณีมีการลักลอบนำเข้ายาเสพติดในปริมาณมาก และต่อเนื่อง มีการพุ่งความสนใจมาที่อำเภอเขมราฐเป็นหลัก แต่ไม่ให้ความสนใจด้านอำเภอสิรินธร อำเภอขุนเขตรีก และอำเภอชุม ซึ่งอาจมีการลักลอบนำเข้า และขนส่งยาเสพติดผ่านพื้นที่ในขณะที่หน่วยงานปราบปรามต่างให้ความสนใจไปที่อำเภอเขมราฐ

ต่อประเด็นการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการค้ายาเสพติดนั้น พบว่ากลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดมีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น โทรศัพท์มือถือ การโอนเงินผ่านระบบ ATM ของธนาคาร

ผู้ให้สัมภาษณ์รายหนึ่งกล่าวว่า

“การใช้เทคโนโลยีด้านการสื่อสารทำให้ขบวนการค้ายาเสพติดทำงานได้ง่ายขึ้นเนื่องจากไม่ต้องเดินทางมาติดต่อซื้อขายเองเพียงแต่ใช้โทรศัพท์สั่ง โอนเงิน แล้วจึงนำส่งของกลุ่มขบวนการค้ายาเสพติด ได้มีการพัฒนารูปแบบ วิธีการ และเทคนิคใหม่ๆ ในการลักลอบขนยาเสพติดเข้ามาจาก สปป.ลาว โดยมีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่ออำนวยความสะดวกในการซื้อขายยาเสพติด เช่น อาศัยโทรศัพท์มือถือในการติดต่อสื่อสารแทนการติดต่อซื้อขายกันโดยตรง การโอนเงินเพื่อซื้อขายยาเสพติดผ่านเครื่อง ATM หรือ การจ้างราษฎรไทยให้เปิดบัญชีธนาคารเพื่อใช้ในการโอนเงินเพื่อซื้อขายยาเสพติด สถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่อำเภอเขมราฐ ยังคงมีการปฏิบัติของขบวนการลักลอบค้ายาเสพติด มีการเปลี่ยนยุทธวิธี ปรับยุทธวิธีใหม่ เช่น จากเดิมที่เคยซุกซ่อนยาเสพติดมากับราษฎรลาว ซุกซ่อนมาตามร่างกายบ้าง มีการนัดหมายจุดรับยาบ้าง เดิวนั้นมันทำแบบค้ายื่น ภาษาทหารเค้าเรียกว่า “การรวบรวมพิเศษ” มีการเอาหลักการทางทหารมาช่วย การต่อต้านข่าวกรอง เช่น การส่งของการนำเงินไปซื้อ นำเงินไปมัดจำแทบไม่ได้แต่ละต้องของเลขเสร็จแล้วก็นั่งเรือออกมาเลยแล้วค่อยนัดหมายที่ส่งของกันในภายหลัง บางทีก็จ้างคนเดินยาหน้าใหม่มาเราก็ตรวจค้นไม่เจอเพราะมันไม่แตะของเลข การโอนเงินผ่านธนาคาร ใช้โทรศัพท์ด้วยมันจะมีคนเชื่อมให้

ภาพที่ 4.7 แสดงรูปแบบการลักลอบค้ายาเสพติด อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี

การลักลอบค้ายาเสพติดแบบง่ายนั้นนักค้ารายใหญ่ในกรุงเทพมหานคร หรือที่อื่นๆ มันจะส่งยาบ้าผ่านเฮนดในกรุงเทพ เฮนดในกรุงเทพมันก็จะส่งยาโดยใช้โทรศัพท์โทรไปส่งกับเฮนดลาว มันมี ซิมลาว-ซิมไทย โทรศัพท์หากันจากนั้นมันก็จะโอนเงิน แล้วนัดหมายที่รับของอาจจะเป็นที่โรงแรมในตัวเมืองอุบลราชธานีก็ได้ โดยคนส่งของมันจะแฝงตัวมาเป็นนักท่องเที่ยว เดินทางมาผ่านช่องทางที่ถูกต้องมีใบ Borderpass มันอาจจะเหมารถมาส่งของก็ได้ ของมันก็จะถูกมาตามร่างกาย การเดินทางเข้าออกผ่าน Borderpass มันมีปัญหาคือรัฐบาลส่งเสริมการท่องเที่ยว บางครั้งเราไปจับมัน บางทีมันมีการต่อรองในระดับรัฐบาล บางครั้งมันมีหนังสือทูตมาด้วยก็มี บางทีเราก็จับบางทีก็ไม่จับนะมันมีปัญหา” (พ.ต.ท.พงษ์ศักดิ์ พรหมจันทร์ , สัมภาษณ์ วันที่ 27 ธันวาคม 2552)

ผู้ให้สัมภาษณ์อีกรายหนึ่ง กล่าวว่า

“ การใช้เทคโนโลยีสื่อสารของกลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดก็มีผลรับเพราะว่าปัจจุบันเทคโนโลยีด้านสื่อสารก็ปัจจุบัน ซิม ลาว ซิม ไทย เขาก็ใช้ติดต่อกันได้ เขามีเทคนิคในการที่จะติดต่อกันได้ โทรหากันได้เพราะดาวเทียมดวงเดียวกัน ใช้โทรศัพท์เหมือนกัน อัตราค่าโทรก็ไม่แพงมากนัก ลาวก็ใช้ ซิม ลาว ทางเราตรวจสอบยาก บางทีคนเราก็ไปซื้อ ซิม ลาวมาใช้เหมือนกัน เพราะว่าริมโขงมันรับสัญญาณได้ อันนี้คือเทคโนโลยีในพื้นที่ที่เข้าไป ส่วนในเรื่องเทคโนโลยีด้านอื่น ในเรื่องของการตรวจตรา ต้องยอมรับครับว่าในการที่จะใช้เทคโนโลยีด้านอื่นในการตรวจตราชายแดน ทดแทนกำลังตำรวจทหารที่อยู่ในพื้นที่อันนี้น่าจะมีการเพิ่มเติมให้มาก และมีเจ้าหน้าที่ที่ใช้อย่างเป็นทางการ กล้องวงจรปิดต้องมีคนติดตามตลอดเท่าที่ผมคิดเอาไว้เป็นหลักฐานเท่านั้น ไม่สามารถนำมาวิเคราะห์ต่อเหตุการณ์ได้เป็นต้น ว่าถ้านั่งดูตลอดคนจะเห็นโอนเงินผ่าน ATM ก็เป็นปัญหาอย่างหนึ่งเพราะว่าระบบของการโอนเขาจะโอนผ่านระบบเครือข่ายเข้าบัญชีการเปิดบัญชี ผมไม่รู้ว่าจะตรวจสอบอย่างไร ผมอยากให้ธนาคารเขาพิจารณาด้วยการเปิดบัญชีของคนในพื้นที่บางที บัญชีเป็นลักษณะการจ้างพี่น้องประชาชนในพื้นที่ไปเปิดหัวละพัน หัวละ 500 แล้วก็บัญชีบัตร ATM ไป case แบบนี้ผมเคยเจอผมไปที่ธนาคารกรุงเทพเขมราฐ ผมจะไปกดเงินเหมือนกัน เพราะว่าช่วงนั้นผมจะไปทำงาน ปรากฏว่าต่อคิวมีผู้หญิงสองคนไปยื่นกด ผมต่อคิวยาวประมาณครึ่งชั่วโมงกว่าจะได้กด แต่ผู้หญิงสองคนไปยื่นกดนั่งกดบัตรแล้วบัตรเล่า เปลี่ยนบัตรเพราะฉะนั้นเป็นสิ่งที่ทำให้เราเห็นว่ามีการโอนเงิน กระจายเงินเข้ามาในแต่ละบัญชี อาจจะวันละ 2-3 หมื่นเพื่อไม่ให้ธนาคารผิติดสังเกต พี่น้องประชาชนคนไทยไปเปิดมันเปิดได้หมด ขอบัตร ATM ก็จ่ายค่าธรรมเนียมไป แล้วเขาก็จะโอนเงินกระจายผ่านบัญชีแล้วพวกนี้ก็จะไปยื่นกด แล้วนำเงินไปส่งมอบให้กลุ่มขบวนการอาจจะคิดค่าใช้จ่ายเป็นเปอร์เซ็นต์” (พันเอกสฤษดิ์ สิงห์โชธิน , สัมภาษณ์ วันที่ 1 ตุลาคม 2552)

จากข้อมูลการให้สัมภาษณ์สรุปได้ว่ากลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดตามแนวชายแดนอำเภอเขมราฐจังหวัดอุบลราชธานี มีผู้เกี่ยวข้องทั้งราษฎร ลาว-ไทย เป็นองค์กรที่สลับซับซ้อนมีการใช้วิธีการที่แบบลในการขนยาเสพติดรวมทั้งยังใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการค้ายาเสพติดด้วย เช่น โทรศัพท์มือถือ การโอนเงินผ่านธนาคาร เป็นต้น

4.2.2 ช่องทางการลำเลียงยาเสพติด

ช่องทางการลำเลียงยาเสพติดที่สำคัญได้แก่ จุดผ่อนปรนการค้าหน้าเทศบาลตำบลเขมราฐ ท่าข้ามเรือ/จุดจอดเรือ ในพื้นที่ บ้านแก่งเกลี้ยง บ้านอุบมุง บ้านบึงขวย ท่าข้ามเรือพะลาน เหล็กอยู่ระหว่างบ้านสามแยกถ้ำเสือ กับ ห้วยยาง ตำบลเทพวงศา และบ้านลาดเจริญ บ้านนาแวง บ้านนาเมือง และบ้านบึงชีเหล็ก ตำบลนาแวง แล้วนำยาเสพติดเข้าพื้นที่ตอนในผ่าน 3 เส้นทาง คือ

- 1) เส้นทางจากอำเภอเขมราฐผ่านอำเภอตระการพืชผลเข้าสู่จังหวัดอุบลราชธานี และผ่านจังหวัดนครราชสีมาเข้าสู่กรุงเทพมหานคร
- 2) เส้นทางจากอำเภอเขมราฐ ผ่านเข้าสู่จังหวัดอุบลราชธานี ผ่านไปยังอำเภอยุพุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญไปยังจังหวัดยโสธร ผ่านจังหวัดนครราชสีมาเข้าสู่กรุงเทพมหานคร
- 3) เส้นทางจากอำเภอเขมราฐ ผ่านเข้าสู่จังหวัดอุบลราชธานี ไปยังจังหวัดยโสธร ผ่านจังหวัดนครราชสีมาเข้าสู่กรุงเทพมหานคร

จากลักษณะภูมิประเทศที่เชื่อมต่อกลุ่มขบวนการค้ายาเสพติด มีเส้นทางเลียบขนานตลอดแนวชายแดน (เส้นทางสายยุทธศาสตร์) และเส้นทางเชื่อมต่อลักษณะไข่มงมูมทำให้กลุ่มนักค้ายาเสพติดสามารถนำยาเสพติดขึ้นจากแนวฝั่งแม่น้ำโขงได้ตลอดเส้นทางแนวชายแดนอำเภอเขมราฐ ประกอบกับมีเส้นทางระหว่างอำเภอ จังหวัดข้างเคียงที่สามารถเดินทางได้หลายเส้นทาง ทำให้มีการลำเลียงยาเสพติดได้อย่างง่ายดาย และมียาเสพติดทะลักเข้ามาในพื้นที่จำนวนมาก

ตารางที่ 4.1 แสดงปริมาณการจับกุมคดียาเสพติดพื้นที่อำเภอเขมราฐ พ.ศ.2550-2552

พ.ศ.	จำนวนคดี	จำนวนผู้หา(ราย)	ปริมาณยาบ้า (เม็ด)
2550	251	294	321,487.50
2551	452	524	229,874
2552	441	458	19,454

ที่มา : รายงานผลการปฏิบัติงาน ศตส.อ.เขมราฐ ประจำปี 2550-2552

จากข้อมูลแสดงปริมาณการจับกุมคดียาเสพติดในพื้นที่อำเภอเขมราฐ มีจำนวนของกลางยาบ้าจำนวนมากที่จับได้ อีกส่วนที่เล็ดลอดการจับกุมยังไม่ทราบปริมาณที่แน่นอน ทำให้มียาเสพติดเข้ามายังพื้นที่ตอนในทั้งในตัวอำเภอเขมราฐเอง ตัวจังหวัดอุบลราชธานี ประมณฑล และ กรุงเทพมหานคร จึงมีการแพร่ระบาดของยาเสพติดอย่างกว้างขวาง

ผู้ให้สัมภาษณ์รายหนึ่ง กล่าวว่า

“ สำหรับสถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่อำเภอเขมราฐ ก่อนหน้านั้นอำเภอเขมราฐ ไม่มีปัญหายาเสพติด หรือมีน้อย เนื่องจากไม่มีการนำเข้ายาเสพติด เพราะยาเสพติดไม่ได้เข้ามาทางภาคอีสานตอนล่าง ไม่ได้เข้ามาทางประเทศเพื่อนบ้านเรา ยาเสพติดเมื่อออกจากแหล่งผลิตก็ตรงไปยังภาคเหนือเลยทำให้ภาคเหนือมีสถานการณ์ แต่พอเราไปสกัดกั้นการนำเข้ายาเสพติดทางภาคเหนือ ขบวนการยาเสพติดก็พยายามจะนำเข้ายาเสพติดมาเข้าทางอีสานตอนล่างแทนในหัวง 2 ปีที่ผ่านมา ภาครัฐเริ่มเอาจริงจังเพิ่มขึ้นในพื้นที่ชายแดน โดยเฉพาะพื้นที่อำเภอเขมราฐ เริ่มมีการผนึกกำลังทุกภาคส่วนตั้งแต่จังหวัดลงมาโดยจังหวัดอุบลราชธานี กับกองกำลังสุรนารี ซึ่งรับผิดชอบพื้นที่อำเภอเขมราฐ มาแก้ปัญหาร่วมกัน โดยมีการออกแผนยุทธการมากกว่า 1 ครั้ง ทำให้ชาวบ้านเริ่มเชื่อมั่น เริ่มมั่นใจว่าภาคราชการยังเอาจริงจังกับยาเสพติดอยู่ ทำให้สถานการณ์การนำเข้ายาเสพติดเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงบ้างเล็กน้อย คือเริ่มมีการจับกุมได้มากขึ้น ชาวบ้านให้ข่าวมากขึ้น มีความร่วมมือมากขึ้น ทำให้จับกุมได้มากขึ้น ทำให้สถิติในการจับกุมสูงกว่าพื้นที่อื่นเลย กลายเป็นเป้าหมายหลักไป” (นายวิวัฒน์ สุนทรขจิต , สัมภาษณ์ วันที่ 20 มีนาคม 2553)

สอดคล้องกับผู้ให้สัมภาษณ์อีกราย กล่าวว่า

“ สถานการณ์ยาเสพติดอำเภอเขมราฐ เป็นอำเภอชายแดนที่มีการปรากฏข่าวสารการนำเข้ายาเสพติด โดยเฉพาะอย่างยิ่งยาบ้า เนื่องจากมันเป็นพื้นที่เปิดเป็นแนวกันระหว่างประเทศ และเป็นแม่น้ำยาวต่อการควบคุมการลักลอบนำเข้ายาเสพติด แนวแม่น้ำโขงติดกับสปป.ลาว ตั้งแต่หมู่บ้านแรกถึงหมู่บ้านสุดท้ายยาวถึง 43 กิโลเมตร และบริเวณในแม่น้ำโขงเองก็มีลักษณะเป็นเกาะแก่งต่างในกลางแม่น้ำโขง เกาะแก่งเหล่านี้เป็นปัจจัยเสี่ยงอย่างหนึ่ง เป็นแหล่งพักยา ชุกซ่อนยาเสพติด สถานการณ์ยาเสพติดมันก็เริ่มมีมาในโซนนี้สัก 4-5 ปี เพราะว่าปัจจัยทางภูมิศาสตร์นั้น มันยากต่อการควบคุมเส้นทางการลำเลียงเป็นแม่น้ำ มันก็เลยมีการลำเลียงมามากขึ้น ในระยะเวลาที่ผ่านมา เรามองเหตุการณ์ในประเทศเพื่อนบ้านเขาก็ยังมีชนกลุ่มน้อย มีอะไรอยู่มันก็อาจจะส่งผลให้มีการผลิตเพิ่มมากขึ้น ทำให้การส่งออกยาเสพติดมีปริมาณมากขึ้น ถ้าเรามองในเชิงตัวเลข จะเปรียบเทียบกับที่อื่นหรือใกล้เคียงกัน ก็ถือว่าประสบผลสำเร็จ เพราะสถิติจับกุมคืออย่างน้อยที่สุด ในรอบปีหนึ่งเราจับได้ประมาณ 2 แสน-3 แสนเม็ด จำนวนคดีมากที่สุดที่ภาคอีสานมัน

ก็น่าจะเป็นเหตุผลหนึ่งที่เกิดจากการร่วมมือกันทำงาน การเอาจริงของหน่วยงานที่ร่วมมือกันทำงาน มันก็มองไปที่ผลกระทบจะตกสู่ความสำเร็จ เพราะว่าข่าวหลายข่าวมาจากชาวบ้าน นั่นก็หมายถึงว่าเราสามารถที่จะสร้างจิตสำนึกชาวบ้านได้เป็นพลังมวลชนได้ ชุมชนเข้มแข็ง กล้าที่จะร่วมจับกุมกับเราเช่นดั่งบันทึกการจับกับเรา ประสิทธิภาพมันก็เลยบอกออกมา แต่ถามว่าแล้วที่จับกุมได้มันผ่านไปเท่าไร ผมประเมิน 30 – 40% นอกนั้นหลุดโดยที่เราไม่รู้” (นายวัฒนา พุทธิชาติ , สัมภาษณ์ วันที่ 20 ตุลาคม 2552)

จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่าสถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่อำเภอเขมราฐเริ่มมีขึ้นในห้วง 4-5 ปีที่ผ่านมาหลังจากที่รัฐบาลในยุคนั้นได้ประกาศสงครามยาเสพติดเมื่อ ปี พ.ศ.2546 และมีการปราบปรามยาเสพติดอย่างจริงจังทั่วประเทศ ทำให้สถานการณ์ยาเสพติดหยุดชะงักไปช่วงหนึ่ง หลังจากนั้นได้เริ่มมีสถานการณ์อีกครั้ง โดยกลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดทางด้านภาคเหนือได้ถูกปราบปรามอย่างหนักจึงหันมาลักลอบนำเข้ายาเสพติดในพื้นที่ภาคอีสานตอนล่าง โดยเฉพาะอำเภอเขมราฐ ประกอบกับทางด่านฝั่งตรงข้ามอำเภอเขมราฐมีเมืองสองคอน แขวงสะหวันเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวซึ่งเป็นชุมชนขนาดใหญ่เป็นแหล่งพักยาเสพติดที่สำคัญ และมีหมู่บ้านคูขนานตลอดแนวชายแดน ทำให้กลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดสามารถลักลอบขนยาเสพติดเข้ามาได้ทุกพื้นที่ และยังมีเส้นทางคมนาคมที่สะดวกเชื่อมโยงในลักษณะไข่มงมูม ทำให้ปริมาณการขนยาเสพติดต่อครั้งมีจำนวนมาก และในห้วงที่ผ่านปราบปรามในพื้นที่อำเภอเขมราฐได้ร่วมกันปราบปรามอย่างหนักทำให้มีสถิติการจับกุมคดียาเสพติดเป็นจำนวนมากจนเป็นที่จับตามองของหน่วยงานด้านความมั่นคงว่าอำเภอเขมราฐเป็นพื้นที่การนำเข้ายาเสพติดที่สำคัญพื้นที่หนึ่งที่ต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ

อย่างไรก็ดี แนวโน้มการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ตอนในยังมีอยู่ เนื่องจากยังคงมีความต้องการยาเสพติดในพื้นที่ตอนในอยู่ ทำให้ยังคงมีการลักลอบนำเข้าอยู่อย่างต่อเนื่อง และมีปริมาณมากขึ้นถึงแม้การจับกุมจะจับได้มากขึ้นแต่ก็มิได้หมายความว่าปริมาณการลักลอบการค้ายาเสพติดลดลง ในทางตรงกันข้ามกลับมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น

ต่อประเด็นนี้ผู้ให้ข้อมูลหลายท่านให้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกันว่าการลักลอบนำเข้ายาเสพติดมีการปรับตัวต่อการจับกุมของทางราชการ เพราะจำนวนผู้ต้องการยาเสพติดมีมากขึ้น จึงมีความพยายามนำเข้ายาเสพติดโดยนำเข้าทางภาคอีสาน สถานการณ์ยาเสพติดช่วงที่มีการปราบปรามอย่างเข้มข้น คือกลุ่มขบวนการเก่ายังคงดำเนินการอยู่ ในช่วงที่มีการปราบปรามกลุ่มขบวนการบางส่วนก็ออกมาแสดงตนแล้วอยู่นิ่งคู่สถานการณ์ คูภาครัฐในบางครั้งถูกจับยาเสพติดพื้นที่อื่นแล้วจึงบอกว่าเขมราฐ เนื่องจากความเคยชินกับเขมราฐ รถทัวร์กรุงเทพ-เขมราฐ วิ่งผ่านหลายเส้นทางพอถูกจับก็เป็นรถเขมราฐ อีกอย่างคือเมืองสองคอน

แขวงสะหวันเขต สปป.ลาว เป็นเมืองใหญ่มีผู้เกี่ยวข้องเยอะ ข้าราชการของลาวก็เกี่ยวข้อง กลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดก็พุ่งมาที่ อําเภอยะมราช

ผู้ให้สัมภาษณ์รายหนึ่ง กล่าวว่า “ปัจจุบันปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด โดยเฉพาะยาบ้า ยังคงเป็นปัญหาที่สำคัญและต่อเนื่อง จากสถานการณ์ปี 2551-ปัจจุบัน ยังคงมีการลักลอบนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดนจากประเทศเพื่อนบ้านอย่างต่อเนื่อง และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งกลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดจะใช้พื้นที่ตามแนวชายแดนเป็นเส้นทางลำเลียง และเป็นแหล่งพักยาบ้าเพื่อนำเข้าสู่พื้นที่ตอนใน พื้นที่ใกล้เคียง ปริมณฑล และกรุงเทพมหานคร เนื่องจากพื้นที่ อําเภอยะมราช และพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี มีเส้นทางเชื่อมโยงเป็นลักษณะโครงข่ายที่สามารถเข้าสู่พื้นที่ตอนในหลายเส้นทาง ส่วนผู้ใช้สารเสพติดในพื้นที่อําเภอยะมราชยังคงมีอยู่ และมีแนวโน้มผู้เสพยาใหม่เพิ่มมากขึ้น” (นายเทพพันธ์ กุลพันธ์ , สัมภาษณ์ วันที่ 18 ธันวาคม 2552)

จากสถานการณ์ปัญหายาเสพติดจะเห็นได้ว่า แนวชายแดนมีการลักลอบนำเข้ายาเสพติดเป็นจำนวนมาก เนื่องจากความร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสพติดระหว่างประเทศยังมีน้อย และยังไม่เกิดขึ้นอย่างจริงจังส่วนใหญ่จะเป็นความต้องการแก้ปัญหาเพียงฝ่ายเดียว และเป็นการให้ความสำคัญในการแก้ไขอยู่ฝ่ายเดียวจึงยังคงทำให้เกิดปัญหาทั้งการค้า และการนำเข้าตามแนวชายแดนอยู่อย่างต่อเนื่อง ซึ่งยากต่อการแก้ไข จึงส่งผลกระทบต่อปราบปรามและการป้องกันเป็นอย่างมาก

4.2.3 ผู้เกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติด

ต่อประเด็นที่ว่าขบวนการการค้ายาเสพติดตามแนวชายแดนส่วนใหญ่เป็นกลุ่มใดมีใครเข้าร่วมเป็นเครือข่ายบ้าง ในประเด็นนี้ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ให้ข้อมูลคล้ายกัน ดังนี้

ผู้ให้สัมภาษณ์รายหนึ่ง กล่าวว่า

“กลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดของคนไทย หรือผู้รับจ้างลำเลียงยาเสพติดของไทย ข้ามไปฝั่งลาว แล้วติดต่อซื้อยาเสพติด แล้วลักลอบนำเข้ามาเอง ส่วนมากจะเป็นคนสองสัญชาติ ชาติพื้นอง สามัญกรรยา ส่วนในกลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดของลาว ว่าจ้างผู้ลำเลียงราษฎรลาว ทำหนังสือผ่านแดนเข้าไทยอย่างถูกต้อง แล้วซุกซ่อนมาตามร่างกาย ขึ้นรถโดยสารประจำทางไปส่งให้กลุ่มขบวนการคนไทยในกรุงเทพมหานคร” (นอ.สมหมาย สุขกอ , สัมภาษณ์ วันที่ 15 กันยายน 2552)

ผู้ให้สัมภาษณ์อีกรายหนึ่ง กล่าวว่า

“ การค้ายาเสพติดมีนักการเมืองท้องถิ่นอยู่เบื้องหลังด้วยซ้ำ ทางเราขำขันว่า มีนักการเมืองยุ่งเกี่ยว แต่วามันก็ไม่กล้าแสดงตัวออกมาตอบโต้กับเรา ทางเราขำขันว่าเรายังไม่ทำอะไรไม่ได้ เพราะการเชื่อมต่อกันของขบวนการมันคึกคักกันทอๆ เราขายผลไม่ได้ เพราะมันไม่รู้จักกัน ในส่วนการประสานงานกันระหว่างหน่วยงาน ปกครอง ตำรวจ สามารถบูรณาการทำงานได้ไม่ติดขัด การให้ความสำคัญต่อปัญหาของหัวหน้าหน่วย ก่อนที่ท่านวัฒนาจะมาเป็นนายอำเภอมันไม่เหมือนตอนนี้ ต่างคนต่างทำงาน ความสัมพันธ์กับส่วนท้องถิ่น เขาก็ไม่เกี่ยวข้องกับการปราบปราม แต่เขาสันนิษฐานบางส่วนในเรื่อง ซื่อน้ำยาตรวจปัสสาวะ แต่ก็ยังไม่เต็มที่เราไรนัก เขาเอาไปทำอบรม ไม่เกิดประโยชน์ ในเมื่อยังมียาเสพติดตลอด มีความต้องการนำเข้าตลอดแต่เราไปทำเรื่องป้องกัน ต้องทำการปราบปรามก่อนจึงป้องกัน ในเมื่อ Demand มี ไปขึ้นป้ายต่างๆก็ไม่มีประโยชน์ ต้องเอางานปราบปรามก่อนค่อยณรงค์ป้องกัน แแต่นโยบายไม่เน้นการปราบปราม งบประมาณด้านการปราบปรามน้อยกว่าการป้องกัน นักวิชาการ ไม่ใช่ผู้ปฏิบัติจริง เผลอลาญงบประมาณทิ้งไปเลยๆ คนไทยเราต้องการยาเองถ้าเราเราปิดรั้วไม่ได้ ก็ไม่เกิดประโยชน์ออกมา ก็เหมือนเดิมต้องทำให้เจ็บขาด (พันเอกวิน จำปาสา , สัมภาษณ์ วันที่ 25 มกราคม 2553)

ผู้ให้สัมภาษณ์อีกรายให้ข้อมูลเพิ่มเติมไว้ว่า

“ปัญหาที่นักการเมืองเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการค้ายา เพื่อที่จะนำเงินมาสำหรับเลือกตั้งอันนี้คือสิ่งที่เรากลัว แต่เราไม่สามารถที่จะบอกได้เป็นใคร ยังไง เพราะหลักฐานไม่มี บางคนอาจจะมีธุรกิจอยู่ชายแดน แล้วมันไปเกี่ยวพันเอื้อประโยชน์ต่อการนำเข้ายา แต่ตนเองมีเส้นทางนำเข้าสินค้าของตนเองระหว่างประเทศอยู่ และก็ต้องมีการอำนวยความสะดวกซึ่งกัน และกัน ระหว่างเจ้าหน้าที่ 2 ประเทศนี้ ก็ทำให้เขามีช่องทางที่จะนำเข้าได้เยอะ หรืออาจจะเป็นลูกน้องทำไม่ชอบเสียเองโดยที่นักการเมืองสมมุติเขาก็เป็นคนธรรมดาคนทำงาน แต่มีลูกน้องค้ายา เขาก็ทำธุรกิจของตัวเองทั้งที่ไม่รู้ แล้วถ้าลูกน้องโดนจับ แล้วเป็นลูกน้องที่รัก เขาก็ต้องปกป้อง ยกเว้นว่าผิดจริงๆ หรือลูกน้องไปอ้างบารมีของหัวหน้า โดยที่หัวหน้าไม่รู้ มันก็มีผลเช่นเดียวกัน แต่ว่าตัวนักการเมืองเองที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องก็เป็นเรื่องที่เรากลัวมากๆ เพราะถ้าเราได้นักการเมืองแบบนั้นมาใช้สิทธิใช้เสียงแทนเราในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล จนถึงระดับประเทศมันก็จะกลายเป็นวิกฤต เหมือนสมัยหนึ่งที่อเมริกากลางเคยเจอ ที่เขาเข้าไปจับตัวประธานาธิบดีทั้งหมดเขาค้ายาหมดทุกกลุ่ม อันนี้เป็นสิ่งที่เรากลัวมาก แต่ตอนนี้ยังไม่มีปัญหานี้ ผมคิดว่าคนที่ไม่ดีแล้วไปยุ่งกับสิ่งที่ไม่ดี ค้าของเถื่อน ค้าไม้เถื่อน ค้ามนุษย์ตามแนวชายแดน มีผลต่อเรื่องยาเสพติด ไม่ว่าจะเป็นข้าราชการ นักการเมือง คนธรรมดา ที่เข้าไปเกี่ยวข้อง มีผลต่อยาเสพติดแน่นอน (นายวิศลวัลย์ สุนทรขจิต , สัมภาษณ์ วันที่ 20 มีนาคม 2553)

จากข้อมูลจะเห็นได้ว่าขบวนการการค้ายาเสพติดตามแนวชายแดนมีหลายกลุ่มที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับทั้ง ประชาชนชาวลาว-ไทย นักการเมืองท้องถิ่น ข้าราชการไทย-ลาว รวมกันเป็นขบวนการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายโดยประชาชนชาวลาว-ข้าราชการลาว เป็นกลไกสำคัญในการลำเลียงยาเสพติดเพราะมีความชำนาญในพื้นที่ และมีกลุ่มอื่นๆ อยู่เบื้องหลังคอยให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวกในการลำเลียงยาเสพติด ด้วยเหตุนี้การป้องกันและปราบปรามจึงกระทำได้อย่างยากและไม่หมดสิ้น ถึงแม้สำนักนายกรัฐมนตรี จะมีคำสั่งที่ 82 / 2552 เรื่อง ยุทธศาสตร์และกลไกการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตามนโยบายรัฐบาล ได้ให้ความสำคัญต่อปัญหายาเสพติด และได้กำหนด ปัญหายาเสพติดเป็นนโยบายสำคัญ และจำเป็นเร่งด่วนของรัฐบาลที่จะต้องเร่งดำเนินการ โดยการผนึกกำลังของทุกภาคส่วนของสังคมร่วมกัน เพื่อให้สามารถป้องกันและแก้ไขสถานการณ์ปัญหายาเสพติดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ อย่างไรก็ตามก็ตีปัญหาที่เกิดขึ้นปัญหาอันเกิดจากค่านโยบายเพียงอย่างเดียว แต่สิ่งที่ยังมีความรับผิดชอบของหน่วยงานรัฐ และผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่เป็นสิ่งสำคัญกว่านโยบายเสียอีก ในเรื่องนี้มีผู้ให้ข้อมูลหลายท่านกล่าวไว้ ดังนี้

ผู้ให้สัมภาษณ์รายหนึ่ง กล่าวว่า

“ในปีงบประมาณ 2553 กองกำลังสุรนารี กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในภาค 2 ส่วนแยก 2 ยังคงได้รับมอบแผนงานในการสกัดกั้นป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดตามแนวชายแดน พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ใน 2 แผนงานหลัก คือ แผนงานสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดน และแผนงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำหรับแผนงานสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดน ใช้กำลังที่ปฏิบัติงานตามสายงานศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก ได้แก่ กำลังป้องกันชายแดน ประกอบด้วย หน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพรานที่ 23 และ 36 หน่วยเฉพาะกิจกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 21 และ 22 และหน่วยเรือรักษาความสงบเรียบร้อยตามลำแม่น้ำโขงเขต อุบลราชธานี สำหรับในพื้นที่จังหวัดอำนาจเจริญและจังหวัดอุบลราชธานี นั้นจะมีกำลังในส่วนของหน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพรานที่ 23 หน่วยเฉพาะกิจกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 22 และหน่วยเรือรักษาความสงบเรียบร้อยตามลำแม่น้ำโขงเขตอุบลราชธานี ที่รับผิดชอบพื้นที่ (พันเอกวิน จำปาสา , สัมภาษณ์ วันที่ 25 มกราคม 2553)

ผู้ให้สัมภาษณ์อีกรายให้ข้อมูลเพิ่มเติมไว้ว่า

“ การปราบปรามยาเสพติดนั้นขึ้นอยู่กับว่าหน่วยงานนั้นจะจริงจังมากน้อยขนาดไหน การตรวจสอบ ติดตาม มอบนโยบายสู่การปฏิบัติเองจริงจังมากขนาดไหน ถ้าทุกหน่วยไหลมาตามต่อแล้วมันก็จะได้ แต่ปัจจัยบวกมันคือ เมื่อลงมาพื้นที่แล้วมาร่วมมือกันทำงาน

อย่างไร มีการ บูรณาการอย่างไร เพราะการแก้ปัญหายาเสพติดมันไม่ได้มีวงรอบอยู่แค่การป้องกัน การปราบปรามแล้วมันจะจบ ไม่ใช่ว่าอยู่แค่การบำบัดรักษา แต่ว่าทุกเรื่องมันต้องเกี่ยวข้อกันในการทำงาน และจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่เด็กจนถึงผู้สูงอายุ จะต้องเข้ามาสู่กระบวนการนี้ทั้งหมด มันสำคัญที่โจทย์มันต้องตอบที่ พื้นที่ที่จะทำงานร่วมกันอย่างไร เพื่อที่จะทำให้ปัญหาสู่การแก้ไขอย่างยั่งยืน ระบบราชการชัดเจนอยู่แล้ว ขึ้นอยู่กับผู้ที่จะนำไปปฏิบัติ สิ่งหนึ่งคืองานยาเสพติดมันคล้าย เป็นงานฝาก ถามว่าหน่วยงานในพื้นที่ใครมีภารกิจด้านยาเสพติด โดยตรง ยกเว้น ป.ป.ส.มันก็ไม่มี ฉะนั้นมันจะคล้ายเป็นงานฝาก แต่ถ้าเป็นไปได้คือถ้ามีหน่วยงานใดหน่วยหนึ่งสำหรับพื้นที่ที่มี ปัญหาหนัก ถ้ามีบุคลากรที่เป็นหลัก มีทีมงานของ ป.ป.ส. ลงมาเป็นแกนในการบริหารจัดการ มันก็จะเสริมในพื้นที่นั้นๆ ได้ทุกหน่วยก็ถือว่าเป็นอำนาจหน้าที่แต่มันก็ไม่ใช่ตรงชะทั้งหมด (นายวัฒนา พุทธิชาติ , สัมภาษณ์ วันที่ 20 ตุลาคม 2552)

4.2.4 ความร่วมมือในการค้ายาเสพติด

ต่อประเด็นที่ว่ารากเหง้าของปัญหาในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตาม แนวชายแดน คืออะไร ในเรื่องนี้ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหลายท่านให้ความเห็น ดังนี้

ผู้ให้สัมภาษณ์รายหนึ่ง กล่าวว่า

“คงปฏิเสธไม่ได้ครับว่า ตามแนวชายแดนเป็นแหล่งที่พักยา และเขมรรัฐเป็น เมืองเก่าแก่ เป็นจุดที่ติดต่อไปมาหาสู่กัน ความสะดวกของเขาคือ เขาสามารถข้ามไปข้ามมาได้ มีความคุ้นเคย พุดตรงๆ คือ ประชาชนรู้เห็นเป็นใจกัน คนที่จะทำผิดก็ช่วยกัน มีญาติ มีพี่น้องจะ สังเกตว่าจุดไหนที่ฝั่งตรงข้ามไม่มีชุมชนอยู่ตรงนั้นจะไม่ปัญหาในเรื่องการนำเข้า ซึ่งไม่ได้เกี่ยวกับ ภูมิประเทศเลย เพราะถ้าหากมีชุมชน มีกองกำลังอยู่ ก็จะทำให้มีสถานการณ์ยาเสพติดอยู่ ถ้ามี แรงจูงใจมันก็เข้าได้หมด ทางภาคเหนือพื้นที่เป็นแผ่นดิน แต่ทางพื้นที่อีสานตอนล่างมีทั้งน้ำทั้ง แผ่นดิน ก็มีการนำเข้า ทางน้ำก็มีคนนำเข้ามา ทางบกตอนเข้าปล่อยวัวข้าม ไปกินด้านเขา กลับมา ตอนเย็นก็มีขายคอกอยู่ในกันวัว ภูมิประเทศไม่ได้เป็นปัจจัยที่ทำให้ยาเข้าง่าย แต่เป็นปัญหาอุปสรรคใน การป้องกันและปราบปราม” (พล.ต.ศ.ศักดิ์ดา เสงกรียงไกร , สัมภาษณ์ วันที่ 12 มีนาคม 2553)

ในขณะที่ ผู้ให้สัมภาษณ์รายหนึ่ง กล่าวว่า

“ปัจจุบันสถานการณ์ยาเสพติด ในพื้นที่อำเภอเขมรรัฐ จังหวัดอุบลราชธานี ยังคงมีปัญหายอยู่ ในภาพดูเหมือนปัญหามันเยอะ จริงๆแล้วมันเป็นเรื่องของเจ้าหน้าที่ที่มีการจับกุม ได้มาก และผมเชื่อว่าพื้นที่อื่นๆตามแนวชายแดน ยังเป็นแหล่งล่อแหลม และถึงวันนี้ผมมีความรู้สึก ว่าเราโดนเขาหลอกหรือเปล่าให้มามุ่งอยู่จุดเดียว สถานการณ์ยาเสพติดในเขมรรัฐก็ยังคงมีอยู่มาก เหมือนเดิม ในเรื่องของการนำเข้าแต่สิ่งที่ผมเห็นการเปลี่ยนแปลงคือในเรื่องของกองทัพมด

มันลดลงมาบ้าง เรื่องปริมาณมันมากขึ้นต่อครั้ง จำนวนครั้งจำนวนเม็ดมากขึ้น สถานการณ์มันยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง” (นายวิฑูรย์ สุนทรจิต , สัมภาษณ์ วันที่ 20 มีนาคม 2553)

ผู้ให้สัมภาษณ์รายหนึ่งกล่าวถึงความร่วมมือในเรื่องการปราบปรามยาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้านว่า

“ความร่วมมือประเทศเพื่อนบ้านก็ให้ความร่วมมือในเรื่องของการประสานงานกันในเรื่องของการข่าวอยู่บ้าง แต่ว่าในข้อจำกัดของมนุษย์ทางราชการก็ยังมีข้อจำกัดเนื่องจากว่ามันเป็นเรื่องระหว่างรัฐ ก็ต้องมีธรรมเนียมปฏิบัติอยู่ ส่วนใหญ่เป็นการประสานกันในเรื่องการที่มีโครงการของทาง ป.ป.ส. ในเรื่องของศูนย์ประสานงานชายแดน(BIO) มีการลาดตระเวนร่วม ที่ผ่านมายังไม่ได้ ลาดตระเวนร่วมกันเท่าไร เป็นการลาดตระเวนฝ่ายเดียวไปมีอะไรก็ประสานกันทางโทรศัพท์ทางการข่าว เราไม่รู้ว่าเป็นบ้านเขาจริงใจหรือไม่จริงใจไหม ตอนนี้เขาก็ประสบปัญหาเหมือนกัน เขาวชนเขาก็เริ่มมีการเสฟ เขาก็มีหน้าที่ดูแลบ้านเขา” (นายวัฒนา พุทธิชาติ , สัมภาษณ์ วันที่ 20 ตุลาคม 2552)

สอดคล้องกับผู้ให้สัมภาษณ์อีกราย กล่าวว่า

“ความร่วมมือระหว่างประเทศส่งผลโดยตรงต่อการปราบปรามยาเสพติดแนวชายแดนแน่นอนเนื่องจากทุกวันนี้ไทยต้องประสบปัญหาความร่วมมือแบบมีเงื่อนไขในการทำงานด้านยาเสพติดกับลาว เราไม่อาจเน้นนโยบายเชิงรุกได้เลยเพื่อจัดการกับนักค้ารายสำคัญที่เป็นเอเจนต์ที่ฝังลาว เราทำได้เพียงการตั้งรับในพื้นที่เท่านั้น และการสกัดกั้นที่มีขีดความสามารถจำกัดส่งผลให้มีการเล็ดรอดเข้าสู่คอนในได้เป็นจำนวนมาก จากสถานการณ์ปัญหายาเสพติดจะเห็นได้ว่าแนวชายแดนมีการลักลอบนำเข้ายาเสพติดเป็นจำนวนมาก เนื่องจากความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดระหว่างประเทศยังมีน้อยและยังไม่เกิดขึ้นอย่างจริงจังส่วนใหญ่ดูเหมือนจะเป็นความต้องการแก้ปัญหาเพียงฝ่ายเดียว และเป็นการให้ความสำคัญในการแก้ไขอยู่ฝ่ายเดียวจึงยังคงทำให้เกิดปัญหาทั้งการค้า และการนำเข้าตามแนวชายแดนอยู่อย่างต่อเนื่อง ซึ่งยากต่อการแก้ไข จึงส่งผลกระทบต่อการปราบปรามและการป้องกันเป็นอย่างมาก” (นายปรีชา สวัสดิ์ผล , สัมภาษณ์ วันที่ 21 ธันวาคม 2552)

จากข้อมูลสรุปประเด็นความร่วมมือระหว่างประเทศในการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดได้ว่า สาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลต่อการปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่อำเภอเขมราฐ นอกจากจะมีพรมแดนติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นแนวยาวตามลำน้ำโขง และมีหมู่บ้านกู่ขนานอยู่ตลอดแนว และมีชุมชนขนาดใหญ่ (บ้านสองคอน แขวงสะหวันเขต สปป.ลาว) รวมทั้งมีกองกำลังของทางการลาวอยู่ฝั่งตรงข้ามกับอำเภอเขมราฐแล้ว ยังพบว่าทางการลาว

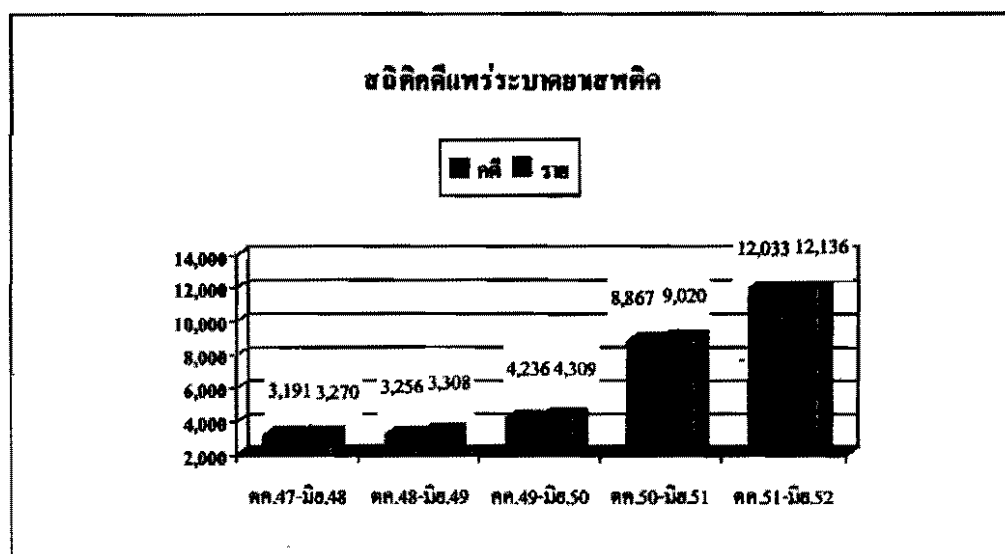
ไม่ได้ให้ความสนใจ และความร่วมมือในการปราบปรามยาเสพติดอย่างจริงจัง มีเพียงการประสานงานกันในระดับพื้นที่เท่านั้น การประสานงานด้านการข่าวระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติซึ่งมีความคุ้นเคยกัน นอกจากนั้นเป็นความพยายามของหน่วยราชการของไทยที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดที่พยายามให้การสนับสนุน วัสดุ เครื่องมือ ในการจัดตั้ง ศูนย์ประสานงานการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดน (BLO) โดย สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ภาค 3 (ป.ป.ส. ภาค 3) ให้การสนับสนุน แต่ทางการลาวไม่ได้ใช้ประโยชน์เท่าที่ควร การร่วมมือในระดับพื้นที่มีการลาดตระเวนร่วมเป็นครั้งคราว ผู้ให้ข้อมูลท่านหนึ่งได้ตั้งข้อสังเกตว่า “เราโดนเขาหลอกหรือเปล่าให้มามุ่งอยู่จุดเดียว” แล้วไปนำยาเสพติดขึ้นในพื้นที่อื่น เช่น อำเภอโขงเจียม อำเภอสิรินธร และอำเภอบุณฑริก นอกจากนั้นยังพบว่าประเทศไทยไม่สามารถดำเนินนโยบายเชิงรุกในการที่จะปราบปรามการลักลอบค้ายาเสพติดตามแนวชายแดนได้เนื่องจากไม่ได้รับความร่วมมือจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

4.3 การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานปราบปรามยาเสพติด พื้นที่อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี

จากการศึกษาข้อมูลการปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่อำเภอเขมราฐ ต่อประเด็นการนำนโยบายปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ พบว่า ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดอำเภอเขมราฐ (ศตส.อ.เขมราฐ) ได้นำนโยบายการแก้ไขปัญหายาเสพติดตามยุทธศาสตร์ที่รัฐบาลกำหนด โดยในด้านการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดน เพื่อสกัดกั้นยาเสพติดจากภายนอกประเทศไม่ให้เข้าไปแพร่ระบาดในพื้นที่ตอนใน และกรุงเทพมหานคร

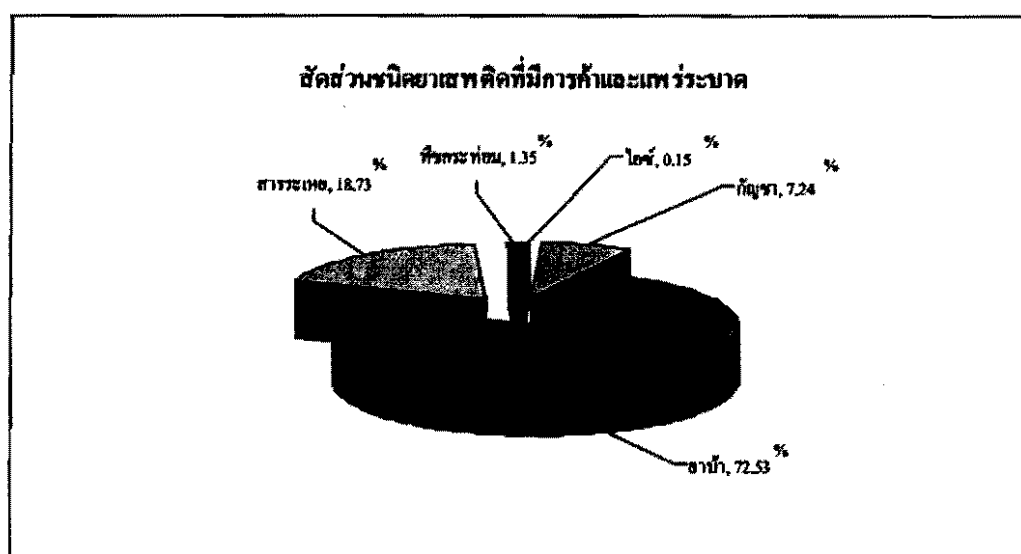
ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดอำเภอเขมราฐ ได้ดำเนินการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดน โดยกำหนดแผนปฏิบัติงานปราบปรามยาเสพติด ร่วมกับหน่วยงานด้านการปราบปรามในพื้นที่ โดยใช้กลไกของ ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดอำเภอเขมราฐ ในการควบคุมให้เกิดการปฏิบัติในลักษณะการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยงาน จากรายงานการจับกุมผู้กระทำความผิดคดียาเสพติดในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ปี พ.ศ. 2548-2552 ของสำนักงานป้องกัน และปราบปรามยาเสพติดภาค 3 พบว่าสถิติการจับกุมผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดมีแนวโน้มมากขึ้น และมีปริมาณของกลางยาเสพติดจำนวนมาก และเป็นยาบ้าถึงร้อยละ 72.53 และมีการจับกุมผู้กระทำความผิดคดียาเสพติดลักลอบนำเข้ายาเสพติดในพื้นที่ จังหวัดอุบลราชธานี ถึงร้อยละ 75

ภาพที่ 4.8 แสดงสถิติการแพร่ระบาดของยาเสพติดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ปี พ.ศ.2548-2552

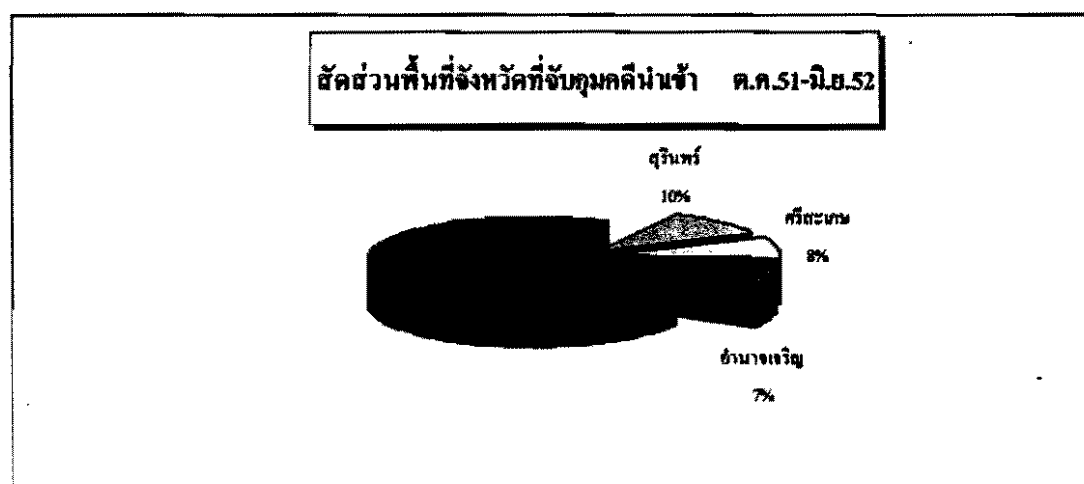
ที่มา : รายงานสถานการณ์ยาเสพติดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (สนง.ป.ป.ส.ภาค 3 , 2552)

ภาพที่ 4.9 แสดงสัดส่วนชนิดของยาเสพติดที่มีการค้าและการแพร่ระบาด ปี พ.ศ.2548-2552

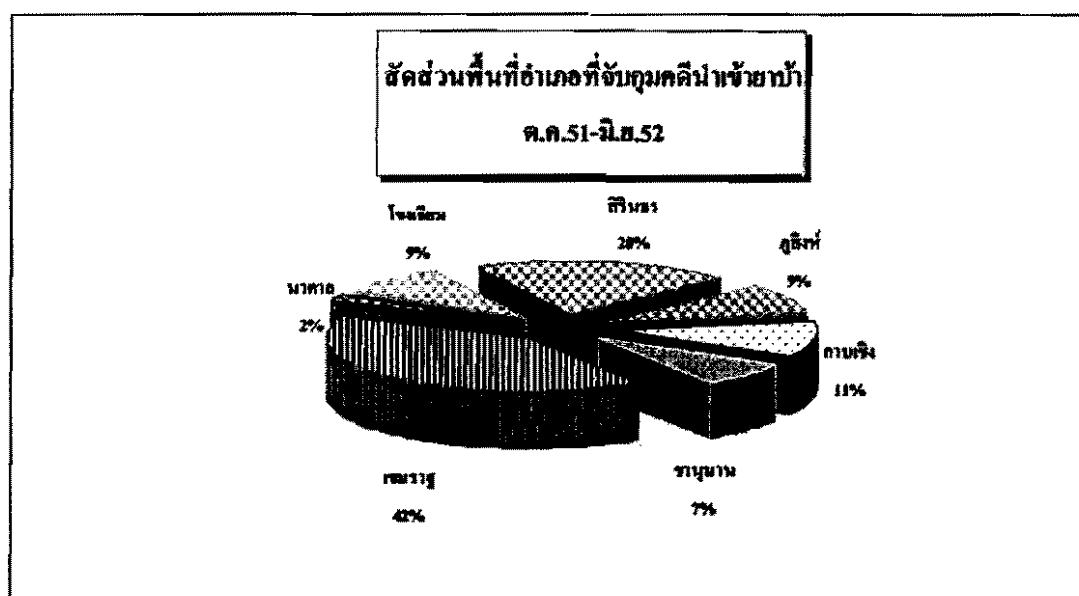
ที่มา : รายงานสถานการณ์ยาเสพติดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (สนง.ป.ป.ส.ภาค 3 , 2552)

ภาพที่ 4.10 แสดงสัดส่วนพื้นที่จังหวัดที่มีการจับกุมคดียาเสพติด ปี พ.ศ.2551-2552

ที่มา : รายงานสถานการณ์ยาเสพติดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (สนง.ป.ป.ส.ภาค 3 , 2552)

ภาพที่ 4.11 แสดงสัดส่วนพื้นที่อำเภอที่มีการจับกุมคดียาเสพติด ปี พ.ศ.2551-2552

ที่มา : รายงานสถานการณ์ยาเสพติดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (สนง.ป.ป.ส.ภาค 3 , 2552)

จากรายงานสถานการณ์ยาเสพติดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง พบว่าอำเภอเขมราฐ มีสัดส่วนปริมาณผู้ถูกจับกุมในคดี ยาเสพติด ในปี 2550 จำนวน 251 คดี ของกลางยาบ้า จำนวน 321,487.50 เม็ด ปี 2551 จำนวน 452 คดี ของกลางยาบ้า จำนวน 229,874 เม็ด และ ปี 2552 จำนวน 441 คดี ของกลางยาบ้า จำนวน 19,454 เม็ด รวมการจับกุมในคดียาเสพติดในปี 2550-2552 จำนวน 1,144 คดี ผู้ต้องหา จำนวน 1,276 ราย ของกลางยาบ้า จำนวน 570,815.50 เม็ด คิดเป็น สัดส่วนถึง 42 เปอร์เซ็นต์ (สนง.ป.ป.ส.ภาค 3 , 2552 :3-4)

จากข้อมูลสถิติการจับกุมผู้กระทำความผิดคดียาเสพติดข้างต้น จะเห็นได้ว่า ปริมาณการจับกุมคดียาเสพติดในพื้นที่อำเภอเขมราฐ และปริมาณการจับกุมมีจำนวนมาก และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี แสดงให้เห็นว่ากลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดตามแนวชายแดนยังคงใช้พื้นที่ อำเภอเขมราฐ เป็นฐานในการลักลอบนำเข้ายาเสพติด และมีการลักลอบนำเข้าอย่างต่อเนื่อง ถึงแม้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามยาเสพติด รวมทั้งศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดอำเภอเขมราฐ ต่างให้ความสำคัญกับปัญหาการลักลอบนำเข้ายาเสพติด โดยได้ดำเนินการตามยุทธศาสตร์ด้านรั้วชายแดน ในมาตรการการสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดน โดยได้ดำเนินการปราบปรามการลักลอบนำเข้ายาเสพติด ร่วมกับหน่วยงานด้านการปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ และหน่วยงานอื่นที่เข้ามาทำงานปราบปรามการลักลอบนำเข้ายาเสพติดในพื้นที่ อำเภอเขมราฐ แต่ก็ยังมีการลักลอบค้ายาเสพติดตามแนวชายแดนอยู่อย่างต่อเนื่อง ประกอบกับ ปัญหาอุปสรรคที่พบจากการดำเนินการปราบปรามยาเสพติดทำให้การนำนโยบายการปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอเขมราฐ ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร อันเนื่องมาจากปัจจัยตามที่ จะได้นำเสนอในหัวข้อต่อไป

4.4 การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายการปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ

การศึกษาถึงกระบวนการนำนโยบายการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดน ไปปฏิบัติ (Implementation process) ในเขตพื้นที่อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานีนั้น เพื่อให้เข้าใจถึงปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นประ โยชน์ต่อการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การนำนโยบายการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนไปปฏิบัติ ดังนั้น เพื่อให้ความชัดเจนตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ใช้ตัวแบบทางทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติของ Van Meter and Van Horn, 1975 ; Edwarss III, 1980 (อ้างใน วรเชษ จันทรศร, 2551 ; เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ , 2551) เป็นหลักในการวิเคราะห์ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น รายละเอียดดังนี้

4.4.1 ปัจจัยด้านมาตรฐาน และวัตถุประสงค์ของนโยบาย

นโยบายการแก้ไขปัญหายาเสพติด ในส่วนของการปราบปรามยาเสพติด ตามแนวชายแดนนั้น จากข้อมูลพบว่าภาครัฐได้ให้ความสำคัญกับการปราบปรามยาเสพติด การลักลอบนำเข้ายาเสพติดจากพื้นที่ชายแดน เข้าสู่พื้นที่ตอนในเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของ ยาเสพติดในพื้นที่ตอนใน โดยรัฐบาลได้กำหนดนโยบายการแก้ไขปัญหายาเสพติดไว้อย่างชัดเจน และถือว่าปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศ โดยได้ออกคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 82/2552 เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2552 เรื่อง ยุทธศาสตร์และกลไกการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตามนโยบายรัฐบาล (ยุทธศาสตร์ 5 รื้อป้องกันระยะที่ 1) โดยได้กำหนดให้กระทรวง กรม และหน่วยงานอื่น โดยใช้กลไก ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดกระทรวง/กรม (ศตส.กระทรวง/กรม) ในการแปลงนโยบายและยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกิจ ของกระทรวง และจัดทำแผนปฏิบัติการรองรับ เพื่อให้แต่ละหน่วยงานในสังกัดนำไปปฏิบัติ และทำ หน้าที่ในการอำนวยความสะดวกประสานงาน ของหน่วยงานในระดับกรมที่เกี่ยวข้องกับงานยาเสพติด รวมทั้งประสานการปฏิบัติในระดับพื้นที่ ในส่วนของการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนได้ กำหนดไว้ในโครงการรื้อชายแดนซึ่งได้กำหนดกิจกรรมกระบวนการทำงานตามมาตรการ เสริม ความเข้มแข็ง ป้องกันการลักลอบนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดน และตามคำสั่งดังกล่าวได้ กำหนดเป้าหมายหลักในการดำเนินงานที่จะลดปัญหาการลักลอบนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดน ประกอบด้วย 18 อำเภอ ใน 8 จังหวัด ซึ่งใน 8 อำเภอนั้นมีอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี รวมอยู่ ด้วย หลังจากนั้น เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2552 รัฐบาลได้ออกคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 249/52 เรื่อง ยุทธศาสตร์ 5 รื้อป้องกัน (ยุทธศาสตร์ 5 รื้อป้องกันระยะที่ 2) ประกอบด้วย 9 โครงการหลัก ใน ด้านการปราบปรามตามแนวชายแดนนั้น โครงการรื้อชายแดน หรือ โครงการสกัดกั้นการนำเข้า ยาเสพติดตามแนวชายแดน เป็นโครงการหลักที่มุ่งเน้นการปราบปรามการนำเข้ายาเสพติดจากนอก ประเทศมิให้ลักลอบเข้าประเทศไทย โดยใช้มาตรการต่างๆ

จากข้อมูลจะเห็นได้ว่ารัฐบาลซึ่งเป็นผู้กำหนดนโยบายได้กำหนดนโยบายในการแก้ไขปัญหายาเสพติด รวมถึงการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนไว้อย่างชัดเจน โดยได้มีการมอบหมายภารกิจให้แก่หน่วยงานนำไปปฏิบัติ ภายใต้กลไกของศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะ ยาเสพติด และยังได้กำหนดให้พื้นที่อำเภอเขมราฐ เป็นพื้นที่ที่จะต้องดำเนินการสกัดกั้น ยาเสพติดตามแนวชายแดน เพื่อลดปัญหาการลักลอบนำเข้ายาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้าน สอดคล้องกับผู้ให้สัมภาษณ์รายหนึ่ง ได้กล่าวถึงนโยบายของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหายาเสพติดว่า

“ในเรื่องของนโยบาย ในส่วนของกรรมการ ป.ป.ส. ไม่ว่าจะเป็นรัฐบาลชุดไหนต่างให้ความสนใจกับเรื่องของชายแดนกันโดยตลอด แต่ว่าเรื่องความชัดเจนของสถานการณ์นั้นทำให้พุ่งกำลังไปที่ทางภาคเหนือเป็นหลัก นี่เป็นปัญหาเร่งด่วน ทรัพยากรต่าง ๆ ก็จะส่งไปทางโน้นมาก สำหรับทางภาคอีสานนี่เป็นจุดเริ่มต้นที่มีการนำเข้ายาเสพติด จึงทำให้การเน้นนโยบายในภาคอีสานเริ่มเข้มข้นในช่วงหลัง สถานการณ์ทางภาคเหนือนั้นมีมาตลอด และมีมานานแต่ภาคอีสานเราเพิ่งมีสถานการณ์รุนแรงขึ้นมาเมื่อประมาณสัก 7 ปีได้ ที่สถานการณ์ยาเสพติดทางภาคเหนือมาทางภาคอีสาน และ มีความชัดเจนขึ้นเรื่อย ๆ พอเริ่มเข้ามานโยบายก็เริ่มจะเข้ามาที่ภาคอีสานเรา ทำให้ความชัดเจนเริ่มชัดขึ้น ปัญหาหลัก ๆ ที่เจอในภาคอีสาน คือ เรื่องของความมั่นคงซึ่งทางทหารได้รับมอบหมายจากรัฐบาลให้เป็นผู้ดูแลในด้านการสกัดกั้นชายแดน ถ้าเป็นทางบกก็มอบให้กองทัพบก ทางน้ำมอบให้กองทัพเรือ อย่างพื้นที่ของเขมรราชูก็จะไปของกองกำลังสุรนารี กองทัพภาคที่ 2 เขาก็มีภารกิจในการดูแลความมั่นคง ซึ่งพื้นที่ทางภาคอีสานตอนล่างเรามีพื้นที่ติดกับลาวและกัมพูชาซึ่งจะเห็นว่าช่วงนี้เราจะมีปัญหากับกัมพูชามาโดยตลอดทั้งปี กำลังส่วนใหญ่ต้องถูกถอนไปดูแลที่เขาพระวิหาร ส่งผลให้การทำงานด้านยาเสพติดตามแนวชายแดนเกิดอุปสรรคขึ้นบ้างในเรื่องของกำลังที่จะเข้า มาดูแลอย่างเต็มที่ เพราะต้องแบ่งกำลังส่วนหนึ่งไปดูแลเรื่องของความมั่นคง” (นายวิศัลย์ สุนทรขจิต , สัมภาษณ์ วันที่ 20 มีนาคม 2553)

ผู้ให้สัมภาษณ์รายหนึ่ง กล่าวว่า

“ สำหรับนโยบายการแก้ปัญหายาเสพติด ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดได้ให้ความสนใจดำเนินการตามนโยบาย 5 ร้วป้องกัน ก็แบ่งงานกันทำ ในด้านริ้วชายแดนก็เป็นทหาร พื้นที่ริ้วชุมชนก็เป็นฝ่ายปกครอง ริ้วครอบครัวก็เป็นฝ่ายพัฒนาการความมั่นคงของมนุษย์ ริ้วโรงเรียนก็เป็นศึกษาธิการ ได้ดำเนินการและมีการประชุมกันทุกเดือน ฉะนั้นทางนโยบายก็พยายามอย่างยิ่งในการสกัดกั้นยาเสพติดไม่ให้เข้าทะลักเข้ามาข้ามแดน” (พล.ต.ต.ศักดิ์ดา เศรษฐกิจกร , สัมภาษณ์ วันที่ 12 มีนาคม 2553)

สอดคล้องกับ นายวัฒนา พุทธิชาติ (สัมภาษณ์ วันที่ 20 ตุลาคม 2552)

ได้กล่าวถึงนโยบายการแก้ไขปัญหายาเสพติดไว้ว่า

“ นโยบายคิดว่ามันชัดเจนมาทุกยุคทุกสมัย เพียงแต่จะจัดกรอบแนวคิดอย่างไร แต่บทสรุปมันก็คือ 3 ด้าน ด้านป้องกัน, ด้านปราบปราม, ด้านการรักษานี้แหละ แต่ละรัฐบาลก็พยายามที่จะแตกกรอบเพื่อเป็นแนวทางให้เกิดการปฏิบัติเกิดขึ้น ในปัจจุบันนโยบาย 5 ร้วป้องกัน ก็เป็นการชี้ว่าในแต่ละภารกิจนั้นหน่วยต่างๆ จะต้องทำอะไร ใครจะเป็นเจ้าภาพหลัก เจ้าภาพรอง ในแต่ละกิจกรรมซึ่งก็ถือว่าเป็นนโยบายที่มีความชัดเจนในเรื่องการมอบเจ้าภาพในการ

ทำงาน ในส่วนของนโยบายข้างบน แต่ว่าอุปสรรคหนึ่งก็คือผมคิดว่านโยบายมันชัด แต่ว่าการถ่ายทอด Implementation ไม่เข้มข้นเหมือนกับบางยุคบางสมัย ผมมักพูดเสมอว่า การกลืนเงินนโยบาย เช่นว่าเรื่องนี้ใครรับผิดชอบด้านนี้ เมื่อปัญหาเกิดขึ้นคุณต้องรับผิดชอบอะไรแบบนี้ เป็นการกลืนเงินนโยบายที่จะแผ่ซ่านมายังหน่วยปฏิบัติหรือผู้ปฏิบัติความเข้มข้นจริงจังของแต่ละระดับคือสายงานของแต่ละระดับอาจจะยังไม่ทั่วถึงเท่าเทียม” (นายวัฒนา พุทธิชาติ , สัมภาษณ์ วันที่ 20 ตุลาคม 2552)

ผู้ให้สัมภาษณ์อีกท่าน กล่าวว่า

“การปฏิบัติของทหารมันชัดเจน มีแผนมีลำดับการบังคับบัญชาที่ชัดเจน เรามีเจ้าหน้าที่ประจำหน่วย การเปิดยุทธการแต่ละครั้งเราจะให้อำเภอเป็นเจ้าภาพ เป็นหัวโดยทางทหาร เป็นฝ่ายเสนารธิการให้จัดทำแผนในการหาข่าวอะไรต่าง ๆ (พันเอกสถิตย์ สิงห์โยธิน , สัมภาษณ์ วันที่ 1 ตุลาคม 2552)

จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่าผู้ให้สัมภาษณ์มีความเห็นไปในทางเดียวกัน คือ นโยบายการแก้ไขปัญหายาเสพติดมีความชัดเจน และต่อเนื่องซึ่งจะเห็นได้จากการประกาศนโยบายของรัฐบาล และการออกคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีเพื่อสั่งการในเรื่องการแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐนำไปปฏิบัติ

นอกจากนี้ ยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดนของจังหวัดอุบลราชธานี ที่ได้กำหนดขึ้น ก็มีความสอดคล้อง และสนับสนุนนโยบายของรัฐบาล ที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการพัฒนาและป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ส่วนต่าง ๆ ของสังคม รวมทั้งให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้เกิดมิตรภาพ และความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้เกิดเสถียรภาพ ความมั่นคง และความเจริญรุ่งเรืองร่วมกัน ขณะเดียวกัน ยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดน ได้สัมพันธ์เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ที่ให้มีการจัดทำนโยบาย และยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านความมั่นคงภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วม เพื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการและขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ให้ตรงกัน ว่านโยบายการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนมีความชัดเจน และสอดคล้องกับนโยบายอื่นและสามารถปฏิบัติได้จริง คือ การเร่งรัดการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเป็นระบบครบวงจร ทั้งด้านการป้องกัน ปราบปราม การบำบัดรักษา การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดควบคู่กับการปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับสถานการณ์ เป็นนโยบายที่อยู่ในนโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต ตามแผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2552-2554 ซึ่งมีโครงการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดน โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งหมู่บ้าน/ชุมชน ชายแดน เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โครงการสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อเอาชนะ

ยาเสพติดอย่างยั่งยืนซึ่งมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ กอ.รมน. และของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

ในขณะที่ ผู้ให้สัมภาษณ์อีกท่านให้ข้อมูลเพิ่มเติมไว้ว่า

“ตามคำสั่งที่ 4/2550 เรื่องการตั้ง ศตส.อปท. ขึ้นเพื่อสนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่โดยกันงบประมาณส่วนหนึ่งเพื่อสนับสนุนกิจกรรมป้องกันอยู่แล้ว ซึ่งกิจกรรมที่น่าจะส่งผลต่อการทำงานป้องกันและเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดชายแดนได้ดีในบทบาทของ อปท. คือ การรับเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมสร้างความเข้มแข็งให้หมู่บ้าน เช่นการแต่งตั้งชุด อพปร. ของตนเองเพื่อเบิกจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยงการลาดตระเวนหรือการเดินเวรยาม และอีกบทบาทคือการให้ความช่วยเหลือหลังการบำบัดอาจเป็นการส่งเสริมอาชีพ หรือการติดตามด้วยกลไกของ สมาชิกรอบด.ที่มีในหมู่บ้านก็ได้ หากทำได้ดังนี้ปัญหายาเสพติดในพื้นที่อาจลดลงบ้าง” (นายระยอง อิ่มใจ , สัมภาษณ์ วันที่ 27 ธันวาคม 2552)

นอกจากนี้ นายวัฒนา พุทธิชาติ (สัมภาษณ์ วันที่ 20 ตุลาคม 2552) ยังให้ข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นเกี่ยวกับการดำเนินการตามนโยบายไว้ว่า

“ต้องร่วมมือกันทุกฝ่ายและที่สำคัญต้องเข้าใจนโยบายให้ตรงกัน และต้องรับทราบปัญหาที่ตรงกัน อะไรที่เราต้องทำก่อนทำหลัง ปัญหาที่นี้คือเรื่องยาเสพติด เราเข้ามาตรงนี้ก็มีมาร่วมมือผ่านปัญหา ในเมื่อชาวบ้านมองว่าตัวนี้คือปัญหา ส่วนราชการมองว่าเป็นปัญหา หน่วยต่าง ๆ เข้ามาก็ด้วยปัญหานี้ เราก็ต้องเอามาเป็นปัญหา ปัญหานำมาสู่ความร่วมมือ คือ ผ่านกฎหมาย ผ่านโครงสร้าง ศตส.อ. แล้วก็ผ่านการสร้างวาระขึ้นมาก็คือ สร้างวาระขึ้นมาก็คือ สร้างวาระของอำเภอเขมราฐ เมื่อวาระการแก้ไขปัญหายาเสพติดมีการทำ MOU (ข้อตกลงร่วม) ร่วมกันระหว่างหน่วยกำลัง ส่วนราชการ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น บันทึกความเข้าใจร่วมกันว่าเราจะขับเคลื่อนเพื่อที่จะแก้ปัญหาดังนี้ นี่คือฟอร์มของมัน อีกส่วนหนึ่งคือตัวผู้นำ ผู้บริหารต้องทุ่มเท เพราะว่าภายใต้งานทั้งหลายหน่วยไม่ใช่หน่วยได้บังคับบัญชา ต่อผู้บริหารเราต้องสามารถที่จะหลอมรวมหัวขบวนต่าง ๆ ให้เป็นหนึ่งเดียวในการทำงานร่วมกัน มันก็นำมาซึ่งการแลกเปลี่ยนข่าวสาร ที่นี้เราไม่มีพระเอกพระรอง เวลาจับก็จับด้วยกัน เพียงแต่ว่าใครเป็นคนจับ เราก็จะดำเนินการด้วยกัน เราก็ถือว่าเราร่วมกันทำงาน ตรงนี้เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้มันได้ใจคน อีกส่วนหนึ่งคือการที่แต่ละปีเราต้องมีขบวนการในการพัฒนาประสิทธิภาพของบุคลากร บางทีผู้ปฏิบัติอาจจะไม่สนิทชิดเชื้อกันมาก เราก็จะเอามาฝึกฝนพัฒนาประสิทธิภาพพร้อมกัน ปลายปีงบประมาณ ถ้าหัวไม่คิด ไม่เป็นแนวทางไม่เป็นแบบอย่างมันก็เดินไม่ได้”

จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่ามาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายมีความชัดเจน ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่มีความเข้าใจในเป้าหมายของนโยบายตรงกัน และยังปรากฏว่ามีวาระการแก้ไขปัญหาสาธารณสุขด้วยการทำ MOU (ข้อตกลงร่วม) หลายหน่วยงาน แต่ก็ไม่สามารถปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนให้หมดสิ้นไปได้ ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหลายท่านให้ข้อมูลไว้ว่าจากสภาพภูมิประเทศ และแนวพรมแดน ที่มีระยะทางยาวหลายร้อยกิโลเมตร ซึ่งมีทั้งแม่น้ำโขง พื้นที่ราบที่เป็นป่า และแนวเทือกเขา กันแนวพรมแดนทำให้ยากต่อการควบคุม และการป้องกันการลักลอบนำเข้าหรือลำเลียง เนื่องจากการดูแลไม่ทั่วถึงทั้งยังมีช่องทางที่เป็นช่องทางธรรมชาติ ช่องทางคามประเพณี เป็นจำนวนมากซึ่งยากต่อการดำเนินการ การติดต่อสื่อสารหรือความสัมพันธ์กับเครือข่ายอาชญากรรมแนวชายแดนค่อนข้างเหนียวแน่น การเดินทางเข้า-ออกสะดวก ทำให้ส่งผลกระทบต่ออย่างมากต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

สำหรับปัจจัยด้านความสอดคล้องของนโยบายแก้ไขปัญหาเสพติดกับนโยบายการแก้ปัญหาด้านอื่นๆ นั้น พบว่าในการดำเนินงานแก้ไขปัญหาเสพติดนั้นมักจะกระทบต่อสังคมในด้านอื่นๆ ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์รายหนึ่ง กล่าวว่า

“ การแก้ไขปัญหาเสพติดตามแนวชายแดนกับนโยบายด้านอื่น ๆ นั้น สมมุติ นโยบายด้านการท่องเที่ยว และเศรษฐกิจในหลายจุด อย่างเช่น สนามบิน ทางภาคใต้กับมาเลย์ เราส่งเสริมการท่องเที่ยว สังเกตว่าเวลาคนจะ เข้า-ออก นั้นจะง่ายขึ้น แต่ในขณะที่ปัญหาเสพติดมันต้องเข้มงวด แต่ในภาคอีสานเรานั้น เป็นเหมือนประตูอย่างเช่นของอุบลราชธานี เราก็จะมีนโยบายเรื่องของเศรษฐกิจ ที่เราจะเป็นตัวเชื่อมต่อระหว่างลาว กับพม่า เวียดนาม ไปถึงคานัง ออกทะเลมีการคัดค้านนโยบายตรงนี้กับนโยบายยาเสพติดอาจมีความขัดแย้งกัน เพราะอาจจะทำให้การดำเนินการตามนโยบายตัวใดตัวหนึ่งเกิดผลกระทบ ถ้าเราเข้มงวดเรื่องยาเสพติดมาก เราก็จะต้องตรวจค้นแต่ในขณะที่เราก็ต้องส่งเสริมในเรื่องของเศรษฐกิจ การขนส่งสินค้าเพื่อจะไปลงเรือเพื่อที่จะออกต่างประเทศนั้นต้องการความสะดวกและรวดเร็ว ตรงนี้ก็คืออุปสรรคที่ผมคิดว่าอาจจะต้องขังประ โยชน์ว่าอะไรประโยชน์มากกว่ากัน ถ้าเราคิดว่าเราได้รายได้จากเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวมากกว่าบุคลากรที่ต้องสูญเสียไปกับการติดยา เราก็อาจจะให้เบาร่องยาเสพติดลง แต่ถ้าเราคิดว่าเรื่องบุคลากรบุคคลเราสำคัญ เรื่องการท่องเที่ยวเป็นเรื่องรอง เราก็สามารถที่จะสร้าง Image เรื่องของการท่องเที่ยวสีขาว คือเราไม่ต้องการเรื่องยา เราก็มีวิธีปฏิบัติ มีเครื่องมือที่สะดวก ผมก็คิดว่าก็ออกกันได้ สำคัญที่ว่าเราจะมาพูดถึงเรื่องลงทุนกันใหม่ หาวิธีการปฏิบัติให้มันเกิดความเหมาะสม ถ้าเราต้องการเรื่องส่งเสริมการท่องเที่ยว อันนี้เขาต้องการความสะดวก รวดเร็ว แต่ในขณะที่เดียวกันเราก็ต้องการเรื่องของยาเสพติดด้วย ถึงเวลาที่ไม่มีเครื่องมือให้ตรวจสอบมานั่งค้นที่ละคนเสียเวลา มันเข้าไปหมด มันไม่สอดคล้องกันแล้ว แต่ถ้าเราหาวิธี ปฏิบัติ อาจหารด X-ray สินค้า

แต่จะต้องลงทุนคนจะต้องมีวิธีตรวจอย่างไรจะได้รวดเร็วที่ไม่ให้คน 400-500 คน ต้องมานั่งรอซึ่งจะต้องพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีต่อไป” (นายวิศรุตวิทย์ สุนทรขจิต,สัมภาษณ์ วันที่ 20 มีนาคม 2553)

จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่าในการดำเนินงานแก้ปัญหาสาเหตุนั้นต้องคำนึงถึงปัจจัยด้านอื่นๆที่จะส่งผลกระทบต่อสังคม ฝ่ายผู้กำหนดนโยบายจะต้องมีการประเมินความเหมาะสมว่าการดำเนินการในเรื่องของสาเหตุคิดที่จะกำหนดออกไปเป็นนโยบายนั้นคุ้มค่าต่อการดำเนินการหรือไม่เพราะหากดำเนินการตามมาตรการแล้วอาจส่งผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจได้นอกจากนั้นยังพบอีกว่า การที่จะกำหนดนโยบายควรคำนึงถึงความสอดคล้องกับนโยบายอื่นเพราะการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้ประสบผลสำเร็จนั้นต้องทำควบคู่ไปกับนโยบายด้านอื่นร่วมด้วย และควรคำนึงถึงงบประมาณที่จะต้องใช้ในดำเนินการด้วยเพราะถ้าขาดงบประมาณ เครื่องมือ ก็ไม่สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาก็ได้

4.4.2 ปัจจัยด้านทรัพยากรของนโยบาย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาปัจจัยทรัพยากรของนโยบายในการปราบปรามยาเสพติด โดยได้ศึกษา ปัจจัยด้านเงินงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และบุคลากร ในการปราบปรามยาเสพติด ดังนี้

4.4.2.1 ปัจจัยด้านเงินงบประมาณ

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ให้ความเห็นไปในทิศทางเดียวกัน ว่างบประมาณในการปราบปรามยาเสพติดมีน้อย ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน เนื่องจากรัฐบาลให้ความสำคัญต่อการป้องกันปัญหายาเสพติด มากกว่าการปราบปรามยาเสพติด ส่งผลต่องบประมาณด้านการปราบปรามยาเสพติดลดน้อยลงไปด้วย ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านหนึ่งกล่าวว่า

“งบประมาณในการปราบปรามยาเสพติด ที่ได้รับการจัดสรรประจำปีมีไม่เพียงพอในการปฏิบัติงาน เนื่องจากการปฏิบัติงานแก้ไขปัญหายาเสพติด ต้องใช้งบประมาณจำนวนมากในการดำเนินการ และต้องมีการทำงานอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่อำเภอเขมราฐ มีหลายหน่วยงานดำเนินการแก้ไขปัญหาร่วมกัน และอาศัยงบประมาณจาก ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดอำเภอเขมราฐ (ศตส.จ.อบ.) ทำให้งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดไม่เพียงพอ และไม่สามารถตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอเขมราฐได้ ”

ผู้ให้สัมภาษณ์อีกราย กล่าวว่า

“งบประมาณในการแก้ไขปัญหามีน้อยมากนัก ต้องอาศัยความร่วมมือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เข้ามาเป็นเจ้ามือหรือมีส่วนสนับสนุนในการกิจ ซึ่งเขาไม่สามารถดำเนินการ ได้ บางทีก็หาเขาคนเดียวดำเนินการได้ แต่การกิจถึงจำเป็นที่จะต้องกระทบต่อทางการเมือง

เราก็เป็นผู้ที่ดำเนินการแทนเขา เช่น การตรวจค้น การตรวจสอบสารเสพติด การตรวจที่เขาทำไม่ได้ แต่เขาก็ให้ความร่วมมือในเรื่องการสนับสนุนงบประมาณซื้อน้ำยาต่างๆ คือแนวร่วม อีกอันหนึ่งคือทางองค์กรสงฆ์ โรงเรียน เป็นแนวร่วมร่วมมือกัน ส่วนหนึ่งคือแนวระวังหลัง ที่จะต้องกันให้ส่วนใหญ่ก็คือกลุ่มเสี่ยง พวกที่ผ่านกระบวนการแล้วกลับเข้าสู่ชุมชนให้แนวระวังหลังมีส่วนร่วมในการที่จะสกัดไม่ให้คนเหล่านี้มาเดิมให้กลับเป็นคนที่จะต้องเข้าสู่เครือข่ายให้น้อยที่สุด กระบวนการหนึ่งก็คือให้ทาง อสม.ดูแลคนที่ผ่านกระบวนการบำบัด เมื่อกลับไปสู่ชุมชน ได้ดูแลหรือการที่กระบวนการทางพระก็จะมีกองทัพรธรรมที่พระออกไปบ้าน” (นายวัฒนา พุทธิชาติ , สัมภาษณ์ วันที่ 20 ตุลาคม 2552)

ตารางที่ 4.2 แสดงงบประมาณในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ศตส.จ.อบ. ปี พ.ศ.2552-2553

พ.ศ.	งบประมาณด้านการปราบ(บาท)	งบประมาณด้านการป้องกัน(บาท)
2552	3,905,800	9,844,000
2553	2,820,250	3,360,000
รวม	6,726,050	13,204,000

ที่มา : แผนการจัดสรรงบประมาณแก้ไขปัญหายาเสพติดประจำปี ศตส.จ.อบ. ปี พ.ศ.2552-2553

ตารางที่ 4.3 แสดงงบประมาณในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ศตส.อ.เขมราฐ ปี พ.ศ.2551-2553

พ.ศ.	งบประมาณด้านรื้อขายแค้น (บาท)	งบประมาณด้านอื่นๆ (บาท)	รวม (บาท)
2551	75,000	224,000	299,000
2552	166,000	224,000	390,000
2553	80,000	140,000	220,000
รวม	321,000	588,000	909,000

ที่มา : แผนการจัดสรรงบประมาณแก้ไขปัญหายาเสพติดประจำปี ศตส.จ.อบ. ปี พ.ศ.2551-2553

จากข้อมูลงบประมาณในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ปี พ.ศ.2552-2553 ที่ ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดอุบลราชธานี (ศตส.จ.อบ.) ได้รับจัดสรรจากสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ภาค 3 (ป.ป.ส.ภาค 3) จะเห็นได้ว่าสัดส่วนงบประมาณในการแก้ไขปัญหายาเสพติดด้านการปราบปรามน้อยกว่าด้านการป้องกันยาเสพติด และงบประมาณ

ด้านอื่นๆ ไม่เพียงพอต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านหนึ่งได้กล่าวถึงงบประมาณด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติดว่า

“ ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดอุบลราชธานี ได้รับจัดสรรงบประมาณจากทางสำนักงาน ป.ป.ส.ภาค 3 เพื่อนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี เราก็มีการจัดทำแผนงานในการใช้งบประมาณของแต่ละหน่วยงานให้เกิดความเหมาะสม ในด้านการปราบปรามนั้นตำรวจ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามบางส่วนเขาก็ได้รับงบประมาณโดยตรงจากหน่วยงานหลัก บางส่วนก็ได้จาก ศตส.จ.อบ. เพื่อนำไปใช้ในการแก้ปัญหายาเสพติด ในด้านการปราบปรามนั้นงบประมาณยังมีไม่มาก เพราะรัฐมองว่าการป้องกันปัญหาคือการแก้ปัญหาโดยการปราบปรามมันเลยทำให้สัดส่วนงบประมาณด้านการปราบปรามน้อย ” (นายวิศลวัลย์ สุนทรขจิต , สัมภาษณ์ วันที่ 20 มีนาคม 2553)

ขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์อีกราย กล่าวว่า

“ ในส่วนเงินงบประมาณเพียงพอไหม ผมว่าที่ใช้อย่างน้อยไปหน่อยในแง่ของการทำงานที่ต้องทำงานตลอดปี เพราะว่างบประมาณที่ได้รับมาในแต่ละหน่วยค่อนเป็นงบประมาณ ลูกกันจริงๆ แล้วมันทำงานได้เป็นช่วงๆ งบมันไม่สามารถที่จะให้คน หรือกำลังของเรา มาดูแลตรงนี้ได้ตลอดเวลา คืองบมีจำกัด ทำให้การออกแผนก็ทำได้ปีละครั้ง แทนที่จะเป็นงานประจำไปเลย เพราะเวลาที่มีแผน กองกำลังสุรนารี เขาจะส่งกำลังมาเสริมหน่วยปกติที่อยู่ในพื้นที่ทำให้เกิดการกระตุ่น และมีกำลังเข้ามาเพิ่ม ในการที่จะบล็อกพื้นที่ ตรงนี้ก็คือสิ่งจะทำให้ช่วงที่พอเราเปิดยุทธการ ยาเสพติดมันจะลดลงเราจับยาเสพติดได้มากขึ้น อันนี้คือข้อพิพาท ถ้าเราจัดงบประมาณมาให้สามารถออกแผนยุทธการได้ตลอดทั้งปี ก็คือมีทหารเข้ามาอยู่เสริมจุดว่างในสถานการณ์ปกติ เพราะในยามปกติตำรวจก็มีงานในพื้นที่ของเขาอยู่แล้ว ปกครองก็ดูแลพื้นที่แต่เขาไม่มีหน้าที่ในการลาดตระเวน ถ้าเอาทหารเข้ามาเสริมตรงชายแดนก็จะทำให้ทำได้ทั้งปี ประสิทธิภาพก็จะเกิดขึ้นได้แน่นอน งบประมาณน่าจะเพิ่มเพราะว่ายังไม่พอ และก็มันมีผลที่จะปราบปรามได้ตลอดทั้งปี พอทำได้เป็นช่วงๆมันก็เกิดช่องว่าง ” (พล.ต.ต.ศักดิ์ดา เศรษฐกิจ , สัมภาษณ์ วันที่ 12 มีนาคม 2553)

ในขณะที่ ให้สัมภาษณ์อีกรายให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า

“ การปฏิบัติงานในพื้นที่จริงได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณที่เพียงพออยู่แล้ว เพียงพอแต่ว่างบประมาณที่นำไปใช้ไม่ได้ใช้ในการปราบปราม แต่แย่งกันทำงานในการออกป้ายประชาสัมพันธ์ ถึงส่วนปราบปรามน้อยมาก ปัญหายาเสพติดครั้งนี้คือที่ไม่มีคนอยากทำคือการเข้าไปหาคนที่ทำ ทุกคนก็ยืนอยู่ห่าง ออกป้ายประชาสัมพันธ์ คนที่สร้างปัญหากลับไม่มีคนไปทำ

อะไรเพราะมันต้องใช้งบประมาณในการทำงาน แต่ทุกคนสนใจแต่การประชาสัมพันธ์ไม่เกิดประโยชน์” (พันเอกวิน จ่าปาสา , สัมภาษณ์ วันที่ 25 มกราคม 2553)

จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่าเงินงบประมาณในการดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติด ในส่วนของการปราบปรามยาเสพติดนั้นมิใช่เพียงพอต่อการแก้ไขปัญหาก็ประกอบกับการใช้จ่ายผิดวัตถุประสงค์ นำงบประมาณที่ได้รับเพื่องานปราบปรามไปใช้ในด้านอื่นๆ หรือมีการแย่งชิงงบประมาณกันหลายหน่วยงานทำให้ไม่เพียงพอ การตัดโอนงบประมาณ การเบิกจ่ายงบประมาณการแก้ไขปัญหายาเสพติด ที่จัดสรรลงพื้นที่ล่าช้า ทำให้การดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติดไม่เป็นไปตามห้วงเวลาที่กำหนด กระทั่งต่อการปฏิบัติงานโดยตรง สอดคล้องกับงานวิจัยของพรพิมล ตรีโชติ และคณะ ได้ทำการศึกษาความร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในประเทศไทย ลาว พม่า จีน กัมพูชา และเวียดนาม ในประเด็นด้านงบประมาณในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในภูมิภาคเอเชีย พบว่าโลกของนักค้ายาเสพติดเป็นโลกของความไร้ระเบียบและแหวกกฎเกณฑ์ ไม่มีระเบียบวาระ แต่โลกของนักปราบปรามยาเสพติดเต็มไปด้วยกฎระเบียบ พิธีการ และวาระ และนักค้ายาเสพติดไม่เคยขาดแคลนงบประมาณ แต่โลกของนักปราบปรามยาเสพติดต้องรอคอยงบประมาณตลอดเวลา ปัญหาอุปสรรคด้านการขาดแคลนงบประมาณ ความล่าช้าในการจัดสรรงบประมาณอันเนื่องมาจากกฎระเบียบของระบบราชการทำให้การจัดสรรงบประมาณไม่ต่อเนื่องไม่ทันเวลาในการแก้ไขปัญหายาเสพติด เป็นอุปสรรคอย่างมากต่อการดำเนินการปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่อำเภอเขมราฐ ให้ประสบผลสำเร็จได้

4.4.2.2 ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ในการปราบปรามยาเสพติด

จากการศึกษาพบว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่อำเภอเขมราฐ ยังขาดเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการอำนวยความสะดวกในการปราบปรามยาเสพติดอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ไม่มีเครื่องตรวจหาสารเสพติด (GT 200 , Alpha 6) ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์รายหนึ่งกล่าวว่า

“ เครื่องมือ GT 200 ที่ใช้ในการตรวจหาสารเสพติด มันก็ดีกว่าหมอยุ่นะ หมามันไม่คุ้มการดูแลยาก อีกอย่างหนึ่งก็เอาไว้ป้องกันไปด้วย การโอนเงินซื้อขายยาเสพติด ธนาคารไม่ให้ความร่วมมือ ใช้ พรบ.มาตรการทางภาษีมาจับแต่มันก็ไม่ตรวจสอบบัญชีไม่ได้ แต่ถ้าเราใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวกับธนาคารก็อาจจะทำได้ มันก็เหมือนที่ปลัดใหญ่พูดไว้ มั่งกรต่างถิ่นมาแล้วก็ไปให้เงินอยู่เหมือนเดิม ” (พ.ต.ท.พงษ์ศักดิ์ พรหมจันทร์ , สัมภาษณ์ วันที่ 27 ธันวาคม 2552)

นอกจากนี้ยังพบว่ามีเครื่อง GT 200 , Alpha 6 จากสำนักงาน ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ภาค 3 มาเพื่อใช้ในการปราบปรามยาเสพติด แต่ไม่ได้ ประสิทธิภาพเนื่องจากเจ้าหน้าที่ยังขาดความชำนาญในการใช้เครื่องมือในการปราบปรามยาเสพติด นั้น เลยใช้ความสามารถส่วนตัว ประสบการณ์ในการทำงานมากกว่าการพึ่งพาเทคโนโลยี เพราะ เนื่องจากในการปฏิบัติงานในสนามบางครั้งไม่สามารถใช้เครื่องตรวจหาสารเสพติดได้ เนื่องจากไม่ เหมาะสมต่อสถานการณ์ สอดคล้องกับผู้ให้สัมภาษณ์อีกราย กล่าวว่า

“ การขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยี ในการปราบปรามยาเสพติด และปัญหาอื่นตามแนวชายแดน ยังมีไม่เพียงพอทำให้การทำงานของเจ้าหน้าที่ค่อนข้างยากลำบาก เนื่องจากรูปแบบการซุกซ่อนยาเสพติดของกลุ่มผู้ค้า และวิธีการลักลอบนำเข้ามีความซับซ้อนมากขึ้น ซึ่งทำให้ยากต่อการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ เพราะบางเรื่องใช้วิธีการสังเกต หรือความชำนาญ เพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ จึงจำเป็นต้องมีอุปกรณ์ หรือเทคโนโลยีที่ทันสมัยช่วยในการตรวจสอบ เช่น กล้องส่องกลางคืน เรือลาดตระเวน กล้อง CCTV และเครื่องมือตรวจหาสารเสพติดอื่นๆ ” (นายเทพพันธ์ กุลพันธ์ , สัมภาษณ์ วันที่ 18 ธันวาคม 2552)

ในขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์อีกรายได้กล่าวถึงวัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยี ในการปราบปรามยาเสพติดไว้ว่า

“ปัจจุบันนี้การทำงานของฝ่ายปราบปราม อุปกรณ์ด้านการปราบปราม ยาเสพติดแทบจะ ไม่มีเลย อาศัยประสบการณ์ในการทำงานอย่างเดียว ไปตรวจค้นตรงนั้นตรงนี้เข้าไปทำงานด้วยมือเปล่า อุปกรณ์ช่วยในการตรวจก็ไม่มี เครื่อง Alpha 6 ก็เพิ่งได้มาแต่อุปกรณ์ก็ต้อง ขึ้นอยู่กับผู้ใช้ด้วย ถ้ามีอุปกรณ์ก็จะช่วยเอื้อต่อการทำงานได้มาก ” (พ.ต.ท.ปรเมท จันทรทิพย์, สัมภาษณ์ วันที่ 20 ตุลาคม 2552)

จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่า หน่วยงานในการปราบปราม ยาเสพติดอำเภอเขมราฐ ยังขาดแคลนเครื่องมือเทคโนโลยี ในการปราบปรามยาเสพติด ในการ ปฏิบัติงานปราบปรามยาเสพติดเจ้าหน้าที่ส่วนมากใช้ความชำนาญส่วนตัว ประสบการณ์ทำงานใน การปราบปรามยาเสพติดช่วยในการทำงาน เนื่องจากในการปราบปรามยาเสพติดบางครั้งไม่สามารถ ใช้อุปกรณ์ในการตรวจได้ ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปราบปรามยาเสพติดโดยตรง ถึงแม้ เจ้าหน้าที่ปราบปรามจะมีความต้องการวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัย เพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงานแต่ก็ไม่สามารถจัดซื้อ ได้เนื่องจาก เครื่องมือมีราคาแพง และหน่วยงานไม่มีงบประมาณเพียงพอในการ จัดซื้อ ต้องรอการสนับสนุนจากหน่วยเหนืออย่างเดียว จากข้อมูลสรุปได้ว่า วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยี เป็นเพียงองค์ประกอบในการปฏิบัติงานปราบปรามยาเสพติดให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ឆ្លងក្រុង ឧបទ្វីបបន្ទាប់ពីការបោះឆ្នោតប្រជាជនក្នុងតំបន់ប្រជាជន ៩២ គេបានប្រកាសនូវលទ្ធផលបោះឆ្នោតដល់គណបក្សសមរង្ស៊ី ដែលបានទទួលបាន ៥២ ភាគរយនៃសំឡេងបោះឆ្នោត រីឯគណបក្សសមរង្ស៊ី បានទទួលបាន ៤៨ ភាគរយនៃសំឡេងបោះឆ្នោត ។

SECRET

(2552 ԽԱՆՈՒՅ ՄԻՆ ԹԱԼԱՄԱՐ, ԿԱԶՄԱՒ ԼԻՄԵՐԱՆ) „ԽՆԴԻՆՈՐ“

[illegible][illegible]

(2552 1910 2552)

[illegible]

LECLERQ; F.M.H.A.S.T.O.P.T.H.I.N.I.F.Y.B.E.W.B.Y.H.U.M.B.T.L.O.T.L.E.P.L.E.S.P.E.L.U.M.J.U.R.N.

ក្នុងស្ថានភាពប្រចាំថ្ងៃ ក្នុងប្រទេស នៅក្នុងប្រទេសមួយដែលប្រសិនបើ មួយដែលប្រសិនបើ
ស្ថានភាពប្រចាំថ្ងៃ ក្នុងប្រទេសមួយដែលប្រសិនបើ មួយដែលប្រសិនបើ មួយដែលប្រសិនបើ
ក្នុងប្រទេសមួយដែលប្រសិនបើ មួយដែលប្រសិនបើ មួយដែលប្រសិនបើ មួយដែលប្រសិនបើ

4.4.2.3 Prevalence of HIV infection

ของ สภ.เขมราฐ จะจัด 2 ชุด ชุดแรกมีกำลังพล 7 คน ชุดที่ 2 มีกำลังพล 4 คน อุปสรรคด้านหนึ่งคือ พื้นที่กว้างเกินไป กำลังพลไม่เพียงพอ ในการเข้าปฏิบัติงานจะต้องประสานงานกับหลายๆ หน่วย หน่วยในพื้นที่เวลาการบังคับบัญชาจะมีปัญหาในการบูรณาการคือใครจะเป็นผู้บังคับสูงสุดตรงนั้น หลักการทำงานไม่เหมือนกัน ดำรงตำแหน่งแบบหนึ่ง ทหารเข้างานแบบหนึ่ง ปกครองอีกแบบ ปัญหาอุปสรรคจะมีพื้นที่กว้างการจัดกำลังไม่เหมาะสมกับพื้นที่ การจัดกำลังมันต้องจัดกำลังให้มันมากกว่านี้ให้มันสัมพันธ์กับพื้นที่ ในเมื่อพื้นที่ 40 กว่ากิโลเมตรต้องจัดกำลังให้เพียงพอ สมมติว่า กำลังที่มีในปัจจุบันประมาณ 10 คน ลองคำนวณพื้นที่ที่รับผิดชอบต่อชุดมันยังห่างกันอยู่เราก็ ประสานกับหน่วยงานอื่นก็มีการร่วมมือกันตลอด แต่ในทางปฏิบัติเวลาออกปฏิบัติงานมันออกเป็น ชุดไซ้ใหม่ เราจะคุมพื้นที่ได้แค่ 200-300 เมตรเท่านั้น และอีก 40 กว่ากิโลเมตรมันจะเป็นช่องโหว่ อุปสรรคก็คือ 1.กำลังพลไม่เพียงพอ 2.พื้นที่แนวชายแดนเป็นท่าประเพณีคนลาวข้ามตรงไหนก็ได้ ควบคุมการเข้าออกไม่ได้ ” พ.ต.ท.ประเมธ จันทร์ทิพย์ (สัมภาษณ์ วันที่ 20 ตุลาคม 2552)

จากข้อมูลการให้สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า บุคลากรในการปราบปรามยาเสพติดมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอ ไม่เหมาะสมกับขนาดพื้นที่รับผิดชอบ ในการปราบปรามการลักลอบนำเข้ายาเสพติด เนื่องจากลักษณะพื้นที่แนวชายแดนอำเภอเขมราฐ มีแม่น้ำโขงกั้นแนวพรมแดนนักค้ายาเสพติดสามารถลักลอบขนยาเสพติดเข้ามาได้อย่างง่ายดาย โดยอาศัยภูมิประเทศในการหลบหลีกเจ้าหน้าที่ทำให้มียาเสพติดเข้ามาอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ผู้ให้ สัมภาษณ์รายหนึ่งให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า ควรให้ความสำคัญต่อการปราบปรามยาเสพติดเหมือนกับ ทางภาคเหนือ โดยจัดเงินงบประมาณ กำลังเจ้าหน้าที่ และวัสดุอุปกรณ์ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงาน ให้มากกว่านี้ รวมทั้งการตั้งหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการปราบปรามยาเสพติดโดยตรง เนื่องจากในปัจจุบันงานยาเสพติดมักแฝงอยู่กับงานประจำของแต่ละหน่วยงานทำให้งานยาเสพติด ถูกมองว่าเป็นภาระงานที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้การแก้ปัญหาเสพติด ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

4.4.3 ปัจจัยด้านการสื่อสารระหว่างองค์กร และการควบคุม

การศึกษาเอกสารทางราชการ และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ปรากฏว่ามีหน่วยงาน ที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่รับผิดชอบของแต่ละชุด/หน่วย ได้กำหนดมาตรการ เพื่อการดำเนินการให้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยบูรณาการแผนงานและโครงการที่ได้รับมอบด้วยมาตรการและ กิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่

1) การปฏิบัติการด้านการข่าว ด้วยการจัดตั้งและกำหนดชุดปฏิบัติการข่าวเข้า คัดตามสืบสวนหาข่าวการเคลื่อนไหวกของกลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดในพื้นที่แห่งเล็งที่สำคัญ เพื่อ จัดทำโครงการสร้างของกลุ่มขบวนการค้ายาเสพติด โดยแยกเป็นเครือข่ายลักลอบนำเข้าจาก

ภายนอกประเทศ เครือข่ายนักค้าบริเวณแนวชายแดน และเครือข่ายลักลอบลำเลียงเข้าสู่พื้นที่คอนใน ซึ่งข้อมูลที่ได้ดังกล่าว จะได้นำไปขยายผลด้วยการกำหนดเป็นเป้าหมายกดดันและประสานข้อมูล กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

2) การปฏิบัติการลาดตระเวนทั้งทางบก และทางน้ำในพื้นที่รับผิดชอบ โดยเพิ่งเล็งเป็นพิเศษคือพื้นที่ ที่มีการเคลื่อนไหวของการลักลอบนำเข้ายาเสพติดจากข้อมูลด้านการ ขาว ซึ่งได้แก่ บริเวณที่เป็นท่าข้าม หรือช่องทางตามธรรมชาติ เพื่อเป็นการป้องปรามการลักลอบการ กระทำผิดกฎหมายของประชาชนในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

3) การจัดกำลังเฝ้าตรวจบริเวณจุดผ่านแดน จุดผ่อนปรน จุดจอครือ และตลาด นัดบริเวณแนวชายแดน เพื่อตรวจตราบุคคลที่สัญจรไป - มา บริเวณพื้นที่ดังกล่าว ซึ่งอาจมีการ ลักลอบนำสิ่งผิดกฎหมายเข้ามาส่งมอบกันในพื้นที่

4) การจัดตั้งจุดตรวจ/จุดสกัด ได้กำหนดจุดตรวจ/จุดสกัด และแบ่งมอบให้ หน่วยขึ้นควบคุมทางยุทธการ ได้ดำเนินการ โดยประสานการปฏิบัติ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน พื้นที่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสกัดกั้นยาเสพติดมากขึ้น โดยเน้นต่อจุดที่เป็นปมคมนาคมสำคัญ ในพื้นที่

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้จะมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่รับผิดชอบของแต่ละ จุด/หน่วยก็ตาม ในทางปฏิบัติจริงในพื้นที่ยังประสบปัญหาการสื่อสารของเป้าหมายและ วัตถุประสงค์ไปยังหน่วยงาน และผู้ที่เกี่ยวข้องอยู่ไม่น้อย ในเรื่องนี้ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหลายท่านได้ แสดงความคิดเห็นที่หลากหลายไว้ดังนี้ การสื่อสารระหว่างองค์กร ประเด็นหนึ่งที่ส่งผลให้ปัญหา ยาเสพติดในพื้นที่เขมราฐ มีแนวโน้มสูงขึ้นเนื่องจากการมีหลายหน่วยปฏิบัติงานในพื้นที่ทำให้เกิด การเกยกันทำงาน เช่น ทหารบางชุดรับผิดชอบการสร้างชุมชนเข้มแข็งแนวชายแดนยังไม่มีข้อมูล ผู้ค้ายาเสพติดในพื้นที่เมื่อมีการสอบถาม หรือฝ่ายปกครองมองว่าพื้นที่ดังกล่าวเป็นหมู่บ้านเครือข่าย ภาคประชาชนดูแลอยู่แล้วจึงไม่ดำเนินการเต็มที่

ผู้ให้สัมภาษณ์รายหนึ่ง ให้ข้อมูลเพิ่มเติมไว้ว่า

“จากการปฏิบัติงานที่ผ่านมาพบว่ามีการประสานงานกันอย่างดี มีการแบ่ง ภาระหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน เช่น ในด้านผู้ค้ายาเสพติด ป.ป.ส. รับผิดชอบในการติดตาม ตรวจสอบพฤติกรรม ในด้านตัวยา ค้ารวจ ทหาร หน่วยงานปราบปราม รับผิดชอบ การริบทรัพย์สิน จากการค้ายาเสพติด การป้องกันการฟอกเงินจากการค้ายาเสพติด และการดำเนินการด้านภาษีอากร กับผู้ค้ายาเสพติด ป.ป.ส. รับผิดชอบ จากนโยบายการแก้ไขปัญหายาเสพติดจะเห็นได้ว่าในช่วงที่ ผ่านมานโยบายการปราบปรามยาเสพติดมีความเข้มข้นทำให้ผู้ปฏิบัติมีความตื่นตัวในการปฏิบัติงาน

หากความเข้มข้นของนโยบายแล้วลงก็ทำให้การปฏิบัติการในการปราบปรามยาเสพติดแล้วลงด้วย ”
(นายเทพพันธ์ กุลพันธ์ , สัมภาษณ์ วันที่ 18 ธันวาคม 2552)

ผู้ให้สัมภาษณ์รายหนึ่งได้กล่าวถึงการสื่อสาร ความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานที่แก้ไขปัญหายาเสพติดว่า

“ ความสัมพันธ์การติดต่อสื่อสารระหว่างองค์กรถ้าถามว่าดีไหม คิดรับในภาพของการทำงานร่วมกัน แสดงความกิดร่วมกัน แต่ถามว่าลึกพอจะเข้าไปในประเด็น จะเข้าไปเป็น case ก็มักจะมีควาหวาระแวงกันอยู่ในตัว คือข้อมูลก็ปล่อยไม่หมด เป็นต้นว่าหน่วยงานในพื้นที่มักจะระแวงว่าข่าวจะรั่วไหม ในการปฏิบัติแต่ละครั้งบาง case บางรายข่าวมันก็รั่ว จับกุมไม่ได้หลายครั้ง ของกลางก็ไม่มီးอะไรสักอย่าง แต่เรารู้ข้อมูลชัดเจนแล้วว่าวันนี้ วันนั้นมันก็ไม่ได้นี่ก็คือส่วนหนึ่งเจ้าหน้าที่ก็ต้องเปิดและสร้างความเชื่อมั่นกันและกันก่อน แต่ว่าถ้าการสื่อสารโดยทั่วไปการประสานงานกันดีครับ เพราะมันเป็นเรื่องนโยบายหน่วยงานไหนกล้าไปขัด อย่างออกแผนบูรลัมพันธ์ คอนแรกก็ดูเหมือนคิมิการประสานงาน แบ่งหน้าที่กัน พอทำไปได้สักระยะหนึ่งก็กลายเป็นทหารทำเอง ทำคนเดียว พอเริ่มต้นเหมือนจะทำงานร่วมกัน สุดท้ายพอสักพักหนึ่งก็อย่างที่ว่าบางทีก็น่าเป็นห่วงเพราะว่าไม่มีเวทีในการประสานงานในแต่ละcase ข้อมูลพอได้แล้วมักจะกักกันไว้ ไม่อยากจะปล่อยผลงาน พอจับได้ก็มาแถลงร่วมกัน ผมไม่รู้ว่าที่ตรงนี้เพื่ออะไร ท่านนายอำเภอเป็นเจ้าภาพหน่วยงานแยกกันไปทำจัดทำแผนในการหาข่าวอะไรต่าง ๆ ข่าวมันยังแยกกันทำอยู่ไม่ถึงกับบูรณาการอย่างชัดเจนแต่ในภาพรวมมีการเคลื่อนไหวในการตั้งค่านร่วมกันเป็นครั้งคราว คำนินการในบางเรื่องที่ดีว่าเป็นภาพเดียวกัน แต่เขมราชูผมยอมรับว่ามีการร่วมมือสูง ”
(พันเอกสุยศักดิ์ สิงห์โยธิน , สัมภาษณ์ วันที่ 1 ตุลาคม 2552)

การดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอเขมราชูนั้นมีหน่วยงานที่เข้ามาทำงานในพื้นที่หลายหน่วยงาน ทั้งพลเรือน(ฝ่ายปกครอง) ตำรวจ ทหาร และป.ป.ส. ในการดำเนินการนั้นอาศัยกลไกของ ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดอำเภอเขมราชู โดยมีนายอำเภอเขมราชูเป็นผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการฯ จากข้อมูลพบว่าในการดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอเขมราชูนั้น แต่ละหน่วยงานต่างมีแผนงานของแต่ละหน่วยที่จะดำเนินการเองอยู่แล้ว แต่ต้องทำให้เกิดการทำงานในลักษณะการบูรณาการ คือให้หน่วยงานแต่ละหน่วยได้มีหน้าที่รับผิดชอบในการแก้ไขปัญหายาเสพติดร่วมกัน เช่น การจัดชุดลาดตระเวนทางบก มอบหมายให้ตำรวจตระเวนชายแดน ทหารพราน อาสารักษาดินแดน ร่วมกันจัดกำลังลาดตระเวนในพื้นที่รับผิดชอบ ส่วนการลาดตระเวนทางน้ำมอบให้หน่วยเรือรักษาความสงบเรียบร้อยตามลำน้ำโขง เขตอุบลราชธานีรับผิดชอบ และการจัดกำลังร่วมตั้งจุดตรวจ/จุดสกัดตามจุดคมนาคมที่สำคัญๆ

เป็นต้น จึงทำให้ภาพรวมในการดำเนินการในพื้นที่อำเภอเขมราฐเหมือนมีการบูรณาการ การประสานความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานเป็นอย่างดี จากได้กล่าวข้างต้นถึงแผนงานที่แต่ละ หน่วยงานจะต้องดำเนินการเองทำให้แต่ละหน่วยงานเองก็ภาระหน้าที่ในเรื่องยาเสพติดที่หน่วยงาน ต้องทำอยู่แล้วจึงเกิดการเกี่ยวงานระหว่างหน่วยงานที่ร่วมกันแก้ปัญหาเสพติด และจากการศึกษา ยังพบอีกว่าเนื่องจากงานยาเสพติดเป็นงานที่เสี่ยงอันตราย มีผู้เกี่ยวข้องอยู่เป็นจำนวนมาก ในการ ปฏิบัติงานปราบปรามนั้น หน่วยงานแต่ละหน่วยมักหวาดระแวงซึ่งกันและกัน หรือต้องการ ดำเนินการเองโดยไม่ให้อีกหน่วยทราบเพื่อหวังเป็นผลงานของหน่วยเอง เช่น การประชุมโต๊ะข่าว เพื่อนำข้อมูลผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่ราย case มาแลกเปลี่ยนหรือสอบถามข้อมูลมักจะได้ ข้อมูลเล็กน้อยหรือการประชุมนั้น ไม่ประสบผลสำเร็จ นอกจากนี้ยังพบอีกว่าหากมีการควบคุมสั่ง การในการปฏิบัติงานมักจะทำให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดประสบผลสำเร็จได้

ต่อประเด็นในเรื่องโครงสร้างการควบคุมสั่งการ การดำเนินการตามนโยบาย ของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหายาเสพติดนั้นผู้ให้สัมภาษณ์รายหนึ่ง กล่าวว่า

“ ความสัมพันธ์ในระดับของนโยบายที่เป็นแนวคิดลงมา ในกรณีของการ มอบหมายภารกิจให้กับทางทหารทำเรื่องการสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดนอย่างเดียว และกอง กำลังก็มาออกแผน การปฏิบัติ คอนออกแผนยุทธการมีการประสานกัน แต่สิ่งที่พบฝ่ายทหารก็ ขอมรับ คือฝ่ายทหารต้องทำเคียว ฝ่ายพลเรือนไม่ได้เข้าเลย ฝ่ายพลเรือนเขาก็รู้ว่ามันเป็นภารกิจของ ความมั่นคง ฝ่ายทหารสั่งอะไรเขาก็จะทำ มันไม่ได้บูรณาการกันมาตั้งแต่ต้นแล้วมาแบ่งงานกันทำ ไม่ได้มาประชุมร่วมกัน คือ กลไกชายแดนมันออกจาก ศตส.จ. เลยไม่ได้เชื่อมกันเลย ตอนที่เขาออก งานเขาจะประสานนายอำเภอ แต่ถ้าพูดถึงหลักการทำแผน การบูรณาการปฏิบัติจริงๆ ทุกเรื่อง อย่างเช่น จังหวัดอุบลราชธานี มีเรื่องชายแดน เขาต้องมาอยู่ที่ ศตส.จ. ด้วย ถูกต้องไหม เพราะเป็น เรื่องของชายแดน แล้วก็คุยกันในรอบของจังหวัด พอลงอำเภอ นายอำเภอในฐานะแม่งานก็ต้อง ดูแลก็มาว่ากันด้วย อำเภอก็มาว่าเรื่องของตัวเองที่จะเข้าไปสนับสนุน เพราะคำว่า “ชายแดน” ไม่ใช่ รอยตะเข็บชายแดน แต่หมายถึงพื้นที่หมู่บ้าน อำเภอ เทศบาล บางทีติดน้ำเลยครับ ก็อย่างเขตเมือง ถ้าฝ่ายตำรวจ ฝ่ายปกครอง เขาไม่ทำเรื่องจัดระเบียบสังคม การปราบปรามปกติ ทหารมีแค่ ลาดตระเวนอย่างเดียวก็เหนื่อยตายเลย มันเหมือนกับช้างในเคียวอยู่ ช้างนอกก็เจาะเข้ามาได้ง่าย คือจุดตรงนี้มันไม่มีความเชื่อมโยงกันชัดเจนเป็นเนื้อเดียวกัน ” (นายวิวัฒน์ สุทธิจิต , สัมภาษณ์ วันที่ 20 มีนาคม 2553)

จากข้อมูลพบว่าการดูแลปัญหาสาเหตุดังตามแนวชายแดน นอกจากหน่วยงาน ที่มีที่ตั้งของหน่วยอยู่ในพื้นที่อำเภอเขมราฐแล้ว กองกำลังสุรนารี กองอำนาจการรักษาความมั่นคง ภายใน ภาค 2 ส่วนแยก 2 ได้จัดกำลังบางส่วนจากกำลังป้องกันประเทศมาปฏิบัติงานเพื่อปราบปราม ยาเสพติดในพื้นที่อำเภอเขมราฐ ภายใต้ปฏิบัติการแผนบูรณาการ ซึ่งมีการดำเนินการร่วมกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ และหน่วยทหาร ดำรวจตระเวนชายแดนในพื้นที่ซึ่งขึ้นยุทธการกับ กองกำลังสุรนารี โดยมี ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดอำเภอเขมราฐ เป็นหน่วยงานใน การประสานงานเพื่อให้เกิดการบูรณาการร่วมกันในพื้นที่ โดย กองกำลังสุรนารี ได้จัดตั้งที่ ทำ การทหารทางยุทธวิธี(ทกย.) ขึ้น และมีการประชุมร่วมกันของหน่วยงานในพื้นที่ร่วมกับ เพื่อมอบหมายภารกิจให้แก่หน่วยงานร่วมกันปฏิบัติงานตามแผนงาน ในช่วงแรกของการ ปฏิบัติงานมีการดำเนินการในลักษณะเกิดการบูรณาการร่วมกัน แต่เมื่อปฏิบัติงานได้สักระยะเวลา หนึ่งการดำเนินงานตามแผนงานข้างต้นกลับมีแค่ฝ่ายกำลังทหาร ดำรวจตระเวนชายแดน หน่วยเรือ รักษาความเรียบร้อยตามลำน้ำโขง เขตอุบลราชธานี ซึ่งขึ้นยุทธการต่อ กองกำลังสุรนารี ดำเนินการ เพียงฝ่ายเดียว โดยมีตำรวจตระเวนชายแดน/จุดสกัดยาเสพติดตามแผนปฏิบัติงาน

ในการควบคุมบังคับบัญชาในการการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ทหารที่มาปฏิบัติงาน ในพื้นที่อำเภอเขมราฐนั้น หน่วยทหารที่มาปฏิบัติงานนั้นขึ้นการบังคับบัญชาโดยตรงต่อ กองกำลัง สุรนารี โดยมีฝ่ายเสนาธิการกองกำลังสุรนารีเป็นผู้ควบคุมในพื้นที่ จากกรณีนี้ทำให้เกิดปัญหา บางส่วนในการดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ จากคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี 249/2552 ได้กำหนดภารกิจหน้าที่ให้แก่แต่ละกระทรวงรับผิดชอบในแต่ละโครงการของ ยุทธศาสตร์ 5 รื้อป้องกัน โดยมี กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัด (กอ.รมน.จว.) ร่วมเสริมการ ปฏิบัติงานแก้ไขปัญหายาเสพติดในแต่ละจังหวัด โดยไม่ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของ ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดอำเภอ แต่ในการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดน ตามคำสั่งข้างต้นได้มอบหมายให้กองทัพไทยเป็นเจ้าภาพในการดำเนินงาน ในส่วนพื้นที่รับผิดชอบ จังหวัดอุบลราชธานีนั้น กองกำลังสุรนารี รับผิดชอบพื้นที่ ดังนั้นในการควบคุมสั่งการในการ ปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนจึงขึ้นการควบคุมกับกองกำลังสุรนารี ซึ่งเป็นผู้ควบคุม ส่วนการดำเนินการภาพของอำเภอเขมราฐเอง เป็นเพียงการประสานงาน และร่วมปฏิบัติงาน ในบางส่วน และ จากคำสั่งดังกล่าวได้มอบหมายให้ กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัด เข้ามาร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยประสานงานให้เกิดการแก้ไขปัญหายาภายในพื้นที่จังหวัด อุบลราชธานี แต่ กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัด ไม่มีกำลังพลในการปฏิบัติงานด้าน การปราบปราม กำลังพลที่มาปฏิบัติหน้าที่การปราบปรามตามแนวชายแดนส่วนใหญ่ เป็นทหารที่มา จาก กองกำลังสุรนารี ที่ไม่ได้ขึ้นการควบคุมกับผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้อำนวยการศูนย์

ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดอุบลราชธานี จากเหตุผลดังกล่าวเป็นปัญหาทางโครงสร้างการควบคุม การบังคับบัญชา ให้เกิดการปฏิบัติตามนโยบายการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดน เนื่องจากแต่ละหน่วยงานที่มาปฏิบัติงานในพื้นที่อำเภอเขมราฐ ต่างมีสายการบังคับบัญชาของตนเอง จากเหตุผลดังกล่าวทำให้การดำเนินงานปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนในประเด็นการควบคุมบังคับให้เป็นไปตามนโยบายมีปัญหาในทางปฏิบัติ ซึ่งฝ่ายที่กำหนดนโยบายการแก้ปัญหายาเสพติดควรคำนึงถึง

คือประเด็นความสัมพันธ์ของหน่วยงานที่แก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอเขมราฐกับหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ผู้ให้ข้อมูลเห็นในเคียวกันว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด และมีหน้าที่ในการดูแลประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบ อีกทั้งมีงบประมาณที่สามารถสนับสนุนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดมีความสัมพันธ์ที่ดีกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็อาจจะส่งผลต่อการได้รับงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์รายหนึ่ง กล่าวว่า

“ เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานที่อยู่ในพื้นที่และเป็นหน่วยงานที่ทำงานใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด และปัญหายาเสพติดก็เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นปัญหาของประชาชน ดังนั้นหากผู้บริหารของแต่ละท้องถิ่นให้ความสำคัญกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างจริงจังก็จะสามารถลดปัญหายาเสพติดในชุมชนลงได้ นอกจากนี้พื้นที่ชายแดนยังเป็นพื้นที่ที่มีปัญหาหลายอย่างไม่ใช่เฉพาะปัญหายาเสพติดเพียงอย่างเดียว และบางแห่งมีผลประโยชน์ค่อนข้างสูง ฉะนั้นความสัมพันธ์กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีความสำคัญ เพราะมีทั้งงบประมาณที่สามารถสนับสนุนการทำงานเป็นจำนวนมาก และมีบุคลากรเพียงพอ หากมีการเพิ่มแนวคิดและให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัญหายาเสพติด ก็จะสามารถดำเนินการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ” (นายเทพพันธ์ กุลพันธ์ , สัมภาษณ์ วันที่ 18 ธันวาคม 2552)

ในขณะที่นายวัฒนา พุทธิชาติ (สัมภาษณ์ วันที่ 20 ตุลาคม 2552) ได้ให้ความเห็นไปในทางเคียวกันว่า

“ เราก็จะทำงานร่วมกับกำลังหลักอย่างเช่น กองกำลังสุรนารี ทหารพราน ตำรวจน้ำ หน่วยเรือรักษาความสงบเรียบร้อยตามลำน้ำโขง(นรข.) เป็นหลักในแนวชายแดน และตำรวจตระเวนชายแดน ในแนวทาง 2 คือ แนวร่วม คือ รั้วสังคม รั้วชุมชน ก็จะทำหน้าที่ในการที่จะเราแสวงหาการมีส่วนร่วม แบ่งความเป็นเจ้าภาพอย่างไร รวมทั้งเรื่องของงบประมาณการทำงาน

ยาเสพติดคงจะไม่ค่อยมีมากนัก เราจะต้องอาศัยความร่วมมือจาก องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เข้ามาเป็นเจ้ามือ หรือมีส่วนสนับสนุนในการกิจ ซึ่งเขาไม่สามารถดำเนินการ ได้บางที ก็หาเขาชน เขาดำเนินการ ได้ แต่ภารกิจสิ่งจำเป็นที่จะต้องกระทบต่อทางการเมืองเราก็เป็นผู้ที่ดำเนินการแทนเขา เช่น การตรวจค้น การตรวจสอบสารเสพติด การตรวจที่เขาทำไม่ได้แต่เขาก็ให้ความร่วมมือในเรื่อง การสนับสนุนงบประมาณซื้อน้ำยาต่าง ๆ ”

ผู้ให้สัมภาษณ์อีกรายหนึ่ง กล่าวในเรื่องเดียวกันว่า

“ ในเรื่องขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ถ้าองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับ หน่วยงานภูมิภาค มีสัมพันธ์ภาพดีต่อกัน ผมว่ามีผลทางบวกต่อการแก้ไขปัญหาเสพติด ในบางครั้ง เราคิดว่าองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับเรื่องยาเสพติดมาก เราไม่สามารถพิสูจน์ ได้ เป็นอุปสรรคต่อการป้องกันและปราบปราม แต่ถ้าฝ่ายภูมิภาคมีความสัมพันธ์ที่ดี แต่ไม่ได้ หมายความว่าเราต้องยอมท้องถิ่นเลยแต่เราสามารถที่จะ โน้มน้าวให้ท้องถิ่นมาช่วยงานยาเสพติดได้ และมาช่วยดูแลแก้ไขปัญหานี้ได้ก็จะกลายเป็นกำลังเสริม ไม่ได้กลายเป็นปัญหาเลย อย่างเช่นที่ อำเภอเขมราฐ ก่อนที่นายอำเภอจะมาตั้งกองทุนนี้ ก็เป็นตำรวจตั้ง มีจัดกิจกรรมกาชกรรม ระดมทุน ตำรวจเขาทำก็ขายบัตร ขายอะไรไป เขาก็ได้เงินมาเป็นทุนในการทำงานแก้ไขปัญหายาเสพติดตาม ชายแดน แต่พอตำรวจคนที่ดูแลนั้นย้าย ท่านนายอำเภอรับ เขาสนิทกัน ตำรวจ นายอำเภอ ทหารเรือ ก็มอบงานนี้ให้กับนายอำเภอ แต่มาตอนนี้ นายอำเภอสามารถขยายผลได้ดีกว่า เพราะไปร่วมกับ อบต. เทศบาล ” (นายวิฑิตวิทย์ สุนทรขจิต , สัมภาษณ์ วันที่ 20 มีนาคม 2553)

จากข้อมูลสรุปได้ว่าการดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติดของหน่วยงานกับ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กันในลักษณะการขอรับสนับสนุนงบประมาณในการ แก้ไขปัญหายาเสพติดจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อช่วยสนับสนุนในการปฏิบัติงาน ส่วนใน ด้านการปราบปรามยาเสพติดนั้น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีอำนาจหน้าที่ในการปราบปราม ยาเสพติด บทบาทที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อการปราบปรามยาเสพติดจะทำในรูปแบบ ของการสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุตรวจหาสารเสพติด เบื้องหลังสำหรับเจ้าหน้าที่ที่ ปฏิบัติงานปราบปรามยาเสพติด อย่างไรก็ตามก็มีความสัมพันธ์อันดีกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใน การที่จะขอรับการสนับสนุนงบประมาณก็ยังคงอาศัยความสนิทสนมส่วนตัว เพื่อที่จะ ได้มาซึ่ง งบประมาณ

4.4.4 ปัจจัยด้านลักษณะขององค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

การแก้ไขปัญหายาเสพติดตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 249/2552 ได้มอบหมายภารกิจในการปราบปรามยาเสพติดตามแนวทางแผนให้แก่ กองบัญชาการกองทัพไทย เพื่อสกัดกั้นมิให้มีการลักลอบขนยาเสพติดเข้ามาในประเทศ ในระดับพื้นที่กำหนดให้

1) กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 1-4 (กอ.รมน.ภาค 1-4) เป็นกลไกในการบูรณาการ อำนวยการ การประสานและสนับสนุนการดำเนินงานของ ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด ร่วมกับ สำนักงาน ป.ป.ส.ภาค/กทม. กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค และหน่วยงานองค์กรระดับภาคที่เกี่ยวข้อง

2) ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดอำเภอ/เขต (ศตส.อ./ข.) เป็นกลไกในการอำนวยการและปฏิบัติงานด้านยาเสพติด ในการบูรณาการแผนงาน โครงการ งบประมาณ ของหน่วยงานต่างๆ ที่อยู่ในอำเภอ และเขต

3) ศูนย์ประสานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (ศปส.อปท.) เป็นกลไกในการปฏิบัติงานด้านยาเสพติด ในหมู่บ้าน/ชุมชนในพื้นที่

หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหายาเสพติดมีหลายหน่วยงาน ในระดับพื้นที่ อำเภอเขมราฐ ดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยผ่านกลไกของ ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดอำเภอ ซึ่งดำเนินการในลักษณะให้เกิดการบูรณาการ การประสานงาน ระหว่างหน่วยงานโดยอาศัยกลไกของระบบราชการ คอ่ประเด็นการปราบปราม ยาเสพติดผู้ให้ สัมภาษณ์ มีความเห็นสอดคล้องกันว่า

“ ในด้านหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ นั้น หน่วยงานรัฐเป็นหน่วยงานภาคราชการที่มีกฎระเบียบ แบบแผน ที่คืออยู่แล้ว เนื่องจากในด้านการปราบปรามยาเสพติด เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งต้องคำนึงถึงสิทธิของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ การดำเนินการด้านการปราบปรามยาเสพติดของภาคราชการมีความสมดุลคืออยู่แล้ว ในการปฏิบัติงานนั้นต้องดูข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ การปราบปรามต้องยึดกฎระเบียบ ในส่วนการประสานงาน การควบคุมสั่งการนั้น ภาคราชการมีความเหมาะสมอยู่แล้ว ข้อสำคัญในการแก้ไขปัญหายาเสพติดต้องทำให้เกิดการบูรณาการในการแก้ปัญหา โดยดึงภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมกันแก้ปัญหา รวมทั้งภาคประชาชนด้วย ” (นายสามารถ เหล่ากอทิ , สัมภาษณ์ วันที่ 2 ธันวาคม 2552)

ผู้ให้สัมภาษณ์อีกท่าน มีความเห็นในทิศทางเดียวกันว่า

“ หากมองในเชิงนโยบายแล้วไม่แปลกที่ปัญหาสุขภาพจิตในปัจจุบันมีแนวโน้มสูงขึ้น ประเด็นการปราบปรามยาเสพติดมักมีความเกี่ยวข้องกับองค์กรที่รับผิดชอบเสมอ แต่เมื่อมองว่าการสั่งการแนวดิ่ง(Top – Down) แล้วถือว่าเป็นเรื่องปกติเพราะระบบราชการอำนาจการบังคับบัญชาเป็นแบบนี้อยู่แล้ว ส่วนหน่วยงานที่รับผิดชอบที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการปราบปรามยาเสพติดคือ การมีหลายหน่วยปฏิบัติงานด้านยาเสพติด โดยต่างก็ขึ้นตรงตามสายการบังคับบัญชาของตนเองเป็นหลักนี่คือปัญหาจริง เพราะฉะนั้นหากมีหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักเพียงหน่วยเดียว ถึงจะมีการสั่งการแบบที่ถามก็ไม่เป็นปัญหา (นายปรีชา สวัสดิ์ผล , สัมภาษณ์ วันที่ 21 ธันวาคม 2552)

สอดคล้องกับผู้ให้สัมภาษณ์รายหนึ่งที่กำลังกล่าวถึงหน่วยงานของรัฐว่า

“ ในด้านหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัตินั้น หน่วยภาครัฐเป็นหน่วยงานภาครัฐการที่มีกฎระเบียบ แบบแผน ที่คืออยู่แล้ว เนื่องจากในด้านการปราบปรามยาเสพติด เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งต้องคำนึงถึงสิทธิของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ การดำเนินการด้านการปราบปรามยาเสพติดของภาครัฐการมีความสมดุลคืออยู่แล้ว ในการปฏิบัติงานนั้นต้องดูข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ การปราบปรามต้องยึดกฎระเบียบ ในส่วนการประสานงาน การควบคุมสั่งการนั้นภาครัฐการมีความเหมาะสมอยู่แล้ว ข้อสำคัญในการแก้ไขปัญหายาเสพติดต้องทำให้เกิดการบูรณาการ ในการแก้ปัญหา โดยถึงภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมกันแก้ปัญหา รวมทั้งภาคประชาชนด้วย ” (นายวิศัลย์ สุนทรขจิต , สัมภาษณ์ วันที่ 20 มีนาคม 2553)

จากข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์มีความเห็นไปในทางเดียวกันคือ การดำเนินการปราบปรามยาเสพติด ต้องยึดกฎระเบียบ แบบแผน เพราะต้องคำนึงถึงสิทธิของประชาชน ซึ่งระบบราชการมีความเหมาะสมคืออยู่แล้ว

ต่อคำถามที่ว่าระดับของการควบคุมที่เป็นลำดับชั้นในการตัดสินใจ และเนิ่นนาน รวมถึงความสามารถของบุคลากรในหน่วยงาน ในเรื่องนี้ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกัน ดังนี้

“ การเป็นระบบราชการสูงทำให้การปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนไม่เป็นไปตามความต้องการ เนื่องจากการสั่งงานตามระบบราชการทำให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติ เนื่องจากระบบราชการมีขั้นตอนการปฏิบัติการเป็นระบบและมีการบังคับบัญชาตามสายการบังคับบัญชา ตามขั้นตอนกว่าการสั่งการจะถึงผู้ปฏิบัติอาจทำให้เกิดความล่าช้าและส่งผลกระทบต่อถึง การปฏิบัติงานของพื้นที่ เช่น การคัดโอนงบประมาณ การเบิกจ่ายงบประมาณการแก้ไขปัญหา

ยาเสพติด ที่จัดสรรลงพื้นที่ล่าช้า ทำให้การดำเนินงานแก้ไขปัญหามาไม่เป็นไปตามห้วงเวลาที่กำหนด ซึ่งกระทบต่อการปฏิบัติโดยตรง ซึ่งแตกต่างจากระบบเอกชน ที่ขั้นตอนการปฏิบัติไม่ซับซ้อน และ ยุ่งยากทำให้การแก้ไขปัญหามาเป็นไปอย่างรวดเร็ว และเป็นไปตามที่กำหนด ” (นายเทพพันธุ์ กุลพันธ์ , สัมภาษณ์ วันที่ 18 ธันวาคม 2552)

ในขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์อีกท่าน กล่าวว่า

“ เราปฏิเสธไม่ได้ว่าระบบราชการจำเป็นต้องมีสายการบังคับบัญชา แม้ในประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น อเมริกา หรือยุโรปยังคงมีระบบราชการเหมือนกันแค่ความชัดเจน และการมอบหมายให้หน่วยงานที่รับผิดชอบแบบเบ็ดเสร็จเพียงหน่วยเดียวต่างหากเป็นเงื่อนไขของ ประสิทธิภาพการปราบปรามยาเสพติดชายแดน ” (นายปรีชา สวัสดิ์ผล , สัมภาษณ์ วันที่ 21 ธันวาคม 2552)

ผู้ให้สัมภาษณ์อีกราย กล่าวในทิศทางเดียวกันว่า

“ ทุกวันนี้ราชการพยายามจะกระจายอำนาจ เพื่อให้การตัดสินใจมาอยู่ในพื้นที่ให้มากที่สุด แต่กลไกที่ใช้ในการสกัดกั้นตามแนวชายแดน เป็นกลไกของทหาร และก็สั่งการจากส่วนกลางลงมา ซึ่งการปฏิบัติของเขา จะปฏิบัติเฉพาะภารกิจที่เขาได้รับมอบหมายเท่านั้น ถ้าเกินที่ได้รับมอบหมาย เขาจะถามกลับไปข้างบน มันมาเกี่ยวกับจำนวนผู้ปฏิบัติอีกในเรื่องของชายแดนในภาคของเรา จะมีเรื่องความมั่นคง กรณีของเขาพระวิหาร ไม่เท่านั้นนะ กำลังของเราจะต้องส่งไปยัง 3 จังหวัดภาคใต้ กำลังที่จะมาทำเรื่องนี้มีน้อย ลดลงไปเยอะ ถ้าเป็นราชการที่ไม่เกี่ยวข้องกับชายแดน แต่เป็นหน่วยที่ทำงานในพื้นที่ เจ้าหน้าที่แทบจะไม่มี สมมุติว่าเรานำนโยบายเรื่อง 5 รั่ว ในรั้วที่เป็นรั้วสังคม ที่มอบให้ กระทรวงพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์(พมจ.) คูแผล พมจ. เขาไม่มี หน่วยงานที่อำเภอ แค่ พมจ. ก็มีอยู่ 2 คน ระดับอำเภอก็ไม่มี แล้วใครจะดูแลเรื่องนี้ที่อำเภอ ถ้าอำเภอในชนบทก็ไม่มีไร แต่อำเภอที่อยู่ชายแดน และมีเศรษฐกิจ อย่างอำเภอเขมราฐ ที่มีคาราโอเกะ มีแหล่งบันเทิง และถ้าไปดูที่สะพานที่หาดใหญ่ ยิ่งหนักเข้าไปใหญ่ แต่ไม่มีคนพวกนี้ไปคอยดูแล การกระจายอำนาจ การลดบุคลากรแบบที่กำลังทำอยู่มันไม่เหมาะสมกับสภาพสถานการณ์ที่ดำรงอยู่ เรื่องการกระจายอำนาจยังไม่ถึงเวลาแล้วรีบ โดยเฉพาะการบังคับใช้กฎหมายมันกระจายอำนาจไม่ได้ มันต้องการหน่วยที่มาทำงาน เพราะถ้าให้ท้องถิ่นไปบังคับใช้กฎหมาย ประสิทธิภาพมันจะน้อย จากการเห็นหน้าก็เกรงใจ ไม่อยากจะเสียเสียง ” (นายวิมลวัธน์ สุนทรจจิต , สัมภาษณ์ วันที่ 20 มีนาคม 2553)

จากข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์มีความเห็นตรงกันว่า การจัดสายการบังคับบัญชาใน แนวคิดในลักษณะตั้งจากบนลงล่างมักทำให้การปฏิบัติงานมีความล่าช้าไม่ทันเวลา เช่น การคัดโอน งบประมาณประจำปีในการแก้ปัญหาเสพติด ส่งผลกระทบต่อการทำงานในพื้นที่โดยตรง แต่ก็ยังเห็นว่าจำเป็นต้องมีการบังคับบัญชา และในการแก้ไขปัญหายาเสพติดนั้นยังเกี่ยวข้องกับ จำนวนผู้ปฏิบัติงานด้วย การปราบปรามยาเสพติดที่กำลังทหารที่ลงมาปฏิบัติงานในพื้นที่ไม่เพียงพอ เนื่องจากส่วนหนึ่งต้องไปดูแลสถานการณ์ด้านเขาพระวิหาร และด้านภาคใต้ และยังได้กล่าวถึง ประเด็นการกระจายอำนาจ และการปฏิรูประบบราชการ การลดกำลังพลภาครัฐ เพื่อลดระบบ ราชการให้มีขนาดเล็กลง กลับส่งผลในทางลบต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดเนื่องจากมีกำลังพลใน การปฏิบัติงาน ไม่เพียงพอ

4.4.5 ปัจจัยด้านเงื่อนไขทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานนโยบายการปราบปรามยาเสพติด ในพื้นที่อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานีนั้น มีผู้ให้สัมภาษณ์หลายท่านกล่าวสนับสนุนแนวคิด ของ Van Meter and Van Horn (1975) ไว้ดังนี้

“ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีผลกระทบต่อการการปราบปรามยาเสพติดตามแนว ชายแดน คือ ไทยกับประเทศเพื่อนบ้านมีความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันหมายถึงประเทศเพื่อนบ้านยังไม่ได้ เเท่าที่ควร ก็มีสิ่งที่ทำให้เขาคำนึงธุรกิจพวกนี้ได้ (การลอบค้ายาเสพติด) ในส่วนของคนของเราเองก็เหมือนกัน ก็คือว่ามันก็ยังมีคนอีกกลุ่มหนึ่งที่เขายังไม่พออยู่พอกิน เขาก็อยากจะทำในเรื่องพวกนี้ และก็เกี่ยวเนื่องทั้งมาถึงด้านสังคมคือ คงเคยได้ยินนะ ทฤษฎีการไหลของวัฒนธรรมข้ามชาติ เช่น เราในภูมิภาคนี้ไทยเราดูเหมือนจะคิดว่าคนอื่นเขา เพื่อนบ้านคูทิวไทย เมื่อครั้งนี่เข้าไปแล้วเขาก็อยากจะเป็นเหมือนที่เขาเห็น โทรศัพท์ การแต่งเนื้อแต่งตัว มีรถยนต์ เขาอยากมีเหมือนเรามี บางที เขาก็เข้าสู่กระบวนการเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งเหล่านี้ และก็จากนั้นก็มีการนำสู่การที่จะต้องข้ามแดนมาหางานทำ ที่งานที่บนดิน ได้ดิน บนดินก็มารับจ้างเกี่ยวข้าว รับจ้างคานา หรือเข้ามาเป็นแม่บ้าน เรื่องครั้งนี้เป็นช่องทางหนึ่งที่จะสร้างปัญหาให้แก่ในเรื่องพวกนี้ อาจจะซุกซ่อนมา บางคนเข้ามาในธุรกิจ เช่น เข้ามาขายบริการอะไรต่าง ๆ ก็จะมีพวกนี้เข้ามา และก็การเมืองก็เป็นสิ่งที่น่าเป็นห่วงคือมันก็ส่วนน้อย ส่วนใหญ่เขาคนคิดิ ส่วนหนึ่งเขาก็เข้าสู่ท้องถิ่นไม่รู้จะไรนะ เพื่อที่จะแสวงหาสิ่งที่จะนำเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง อีกอันหนึ่งก็เป็นอยู่แล้วใช้ตำแหน่งทำเรื่องพวกนี้ เวลาที่มีการเลือกตั้งท้องถิ่นเราก็ต้องเพิ่มความเข้มข้นในการดำเนินการ เขาหาทุนมาเลือกตั้ง เพราะว่ามันเป็นปัจจัยหนึ่งของการเลือกตั้งอยู่ แต่เป็นส่วนน้อยเขาอาจจะเป็นคนอย่างนั้นอยู่แล้ว การเข้าสู่เป็นการบังหน้าเลขๆ ก็ได้ แต่ส่วนใหญ่ก็ไม่ได้ทำ ” (นายวัฒนา พุทธิชาติ , สัมภาษณ์ วันที่ 20 ตุลาคม 2552)

ผู้ให้สัมภาษณ์รายหนึ่ง กล่าวว่า

“ ส่วนใหญ่กลุ่มผู้ค้าชาวลาวจะเป็นแกนหลักในการลักลอบค้ายาเสพติดตามแนวชายแดน การลักลอบนำเข้าจากประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวจากการประสานงานกับหน่วยงานในการปราบปรามยาเสพติดของ สปป.ลาว คนไทยเป็นคนสั่งซื้อยาเสพติดแล้วจ้างให้ราษฎร สปป.ลาว เป็นผู้ขนยาเสพติดเข้ามาในประเทศ โดยการถูกซ่อนมาตามสิ่งของเครื่องใช้ต่าง แต่ก่อนมีการนำเข้ายาเสพติดในพื้นที่อำเภอขานูมา จังหวัดอำนาจเจริญ แต่ในปัจจุบันเนื่องจากการคมนาคมที่สะดวก มีการเปิดจุดผ่อนปรนการค้า ประกอบกับความคุ้นเคยกันระหว่างราษฎร ไทย – ลาว สามารถเดินทางไปมาหาสู่กันโดยสะดวกทำให้มีการลักลอบนำเข้ายาเสพติดอยู่ตลอดเวลา ” (นายระยอง อิมใจ , สัมภาษณ์ วันที่ 27 ธันวาคม 2552)

ในขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์อีกรายหนึ่งให้ข้อมูลเพิ่มเติมไว้ว่า

“ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองก็ส่งผลต่อการปราบปรามยาเสพติด โดยเฉพาะปัจจัยด้านการเมืองตอนนี้ที่สถานการณ์บ้านเมืองท่ามกลางความขัดแย้ง ปั่นป่วนในสังคม กลุ่มพวกนี้ก็ฉวยโอกาสในการขนยาเสพติด เพราะว่ากำลังทหารตำรวจบางส่วนถูกนำไปใช้ในการรักษาความสงบเรียบร้อย และก็บางส่วนไปที่เขาพระวิหารเพื่อดูแลความมั่นคง สิ่งเหล่านี้มันก็ส่งผลรวมทั้งระบบเศรษฐกิจด้วยภาวะเศรษฐกิจตกต่ำก็ส่งผลก่อให้เกิดแรงกระตุ้นในการค้ายา สำหรับความร่วมมือจากประเทศเพื่อนบ้านนั้น ในทัศนะของเขาก็คือ การซื้อขายก็คือการทำมาหากินในระดับพื้นที่การซื้อขายยาเสพติดถือว่าเป็นเรื่องทำมาหากิน ” (พันเอกวิน จำปาสา , สัมภาษณ์ วันที่ 25 มกราคม 2553)

สอดคล้องกับผู้ให้สัมภาษณ์อีกราย กล่าวว่า

“ กลุ่มขบวนการยาเสพติดเป็นองค์กรลับ มีผลประโยชน์ตอบแทนสูง เขาปรับตัว เปลี่ยนยุทธวิธีในการขนยาเสพติด มันยากที่จะคอยติดตามเพราะเขาเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอเงินมหาศาลมันก็เลยมีนักค้าหน้าใหม่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ทำให้การค้ายาเสพติดยังคงมีอยู่ รวมทั้งปัจจุบันนี้ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี โทรศัพท์มือถือ การโอนเงินผ่านคอมพิวเตอร์ ผ่านเอทีเอ็ม สิ่งเหล่านี้ล้วนอำนวยความสะดวกแก่นักค้ายาเสพติดบุคคลสองสัญชาติเป็นสาเหตุหนึ่งเนื่องจากว่าเขาสามารถเดินทางเข้าออกได้ทั้งสองฝั่ง ถ้าคนเหล่านี้เข้าไปยุ่งเกี่ยวมันก็เป็นอุปสรรคที่ทำให้ผู้ค้ายาเสพติดทำงานได้สะดวกขึ้นเพราะเขาอำนวยความสะดวกให้ ” (นายกรณ์ มาดัยนอก , สัมภาษณ์ วันที่ 20 มีนาคม 2553)

จากข้อมูลชี้ให้เห็นว่าปัญหาการลักลอบค้ายาเสพติดตามแนวชายแดน เป็นปัญหาทางทัศนคติของราษฎรลาว ที่คิดว่าการค้ายาเสพติดเป็นการประกอบอาชีพ เนื่องจากสร้างรายได้อย่างงดงาม และยังมีปัจจัยด้านเศรษฐกิจเนื่องมาจากภาวะเศรษฐกิจในภูมิภาคที่ตกต่ำ ความอ่อนแอของสังคม ประกอบกับมีสภาพภูมิศาสตร์ที่เอื้อต่อการค้ายาเสพติด รวมทั้งปัญหาจากฝ่ายการเมืองที่เกิดความไม่สงบในสังคม ส่งผลให้ขบวนการค้ายาเสพติดฉวยโอกาสในการลักลอบค้ายาเสพติด และประชาชนในพื้นที่หันมาค้ายาเสพติดเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากเกิดการเลียนแบบ และรายได้อย่างงดงามเป็นสิ่งล่อใจ สำหรับการแทรกแซงจากฝ่ายการเมืองนั้น ฝ่ายการเมืองมีบทบาทอย่างมากในการกำหนดนโยบายต่างๆ รวมทั้งนโยบายเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติด สำหรับการอยู่ในภูมิภาคการค้ายาเสพติดนั้น สปป.ลาวเป็นแหล่งค้ายาเสพติดที่สำคัญในภูมิภาค จากลักษณะภูมิประเทศอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี มีภูมิประเทศแนวชายแดนติดกับแม่น้ำโขงตลอดแนว ซึ่งมียาเสพติดสามารถขึ้นได้ตลอดแนวลำน้ำโขง จากลักษณะภูมิประเทศดังกล่าวเป็นปัญหาอุปสรรคอย่างยิ่งในการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดน ไม่สามารถจะควบคุมได้ตลอดเวลา จากลักษณะภูมิประเทศดังกล่าวมีทั้งข้อดีข้อเสีย ข้อดีคือหากฝ่ายไทยอาศัยความสัมพันธ์ อันใกล้ชิดของประชาชนในพื้นที่ การเดินทางไปมาระหว่างราษฎร ไทย-สปป.ลาว เพื่อดำเนินการในด้านการขำยาเสพติด ในความเป็นเพื่อนบ้านของสองฝั่งมีผลให้เกิดวัฒนธรรมบ้านพี่เมืองน้องต่างเป็นเสมือนเครือญาติ และวัฒนธรรม การข้ามไปมาระหว่างสองฝั่งอยู่เป็นประจำ ส่งผลโดยตรงต่อการจัดระเบียบการเข้าออกประเทศ (การจัดระเบียบเรือ/ท่าข้าม) และปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ความเหลื่อมล้ำของความเป็นอยู่และค่าเงินที่ต่างกันของสองประเทศส่งผลโดยตรงต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดเห็นได้จากการจับกุมชาวลาวที่รับจ้างขนยาเสพติดเข้าไทยและการหลบหนีเข้าไปทำงานในพื้นที่คอนในแล้วไม่ยอมกลับประเทศ เมื่อมองในไทยแล้วเมื่อใดก็ตามที่เศรษฐกิจของประเทศตกต่ำปัญหาอาชญากรรมจะสูงขึ้นเป็นปกติอยู่แล้ว นอกจากนี้ ยังมีผู้ให้ข้อมูลท่านหนึ่งกล่าวไว้ว่า นโยบายส่วนหนึ่งขาดความต่อเนื่อง เนื่องจากการแทรกแซงของฝ่ายการเมือง หากเข้ามาแทรกแซงมากก็จะทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนนโยบายและแนวทางการทำงานบ่อยๆ ทำให้ขาดความต่อเนื่อง เช่น เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลใหม่ก็จะออกนโยบายใหม่ แนวทางการทำงานใหม่ เกิดการปรับเปลี่ยนโยกย้ายเจ้าหน้าที่ทำให้การทำงานขาดความต่อเนื่อง และขาดความจริงใจในการทำงาน เพราะบางครั้งผู้ปฏิบัติงานที่ทำงานจริงจึงแต่ไม่ได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่า ทำให้ขาดแรงจูงใจในการทำงาน เนื่องจากสังคมไทยส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับผู้นำหรือผู้บริหาร การทำงานส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับผู้บริหารเพียงผู้เดียว หากให้ความสำคัญการทำงานก็ประสบความสำเร็จ เพราะปัจจุบันการทำงานของข้าราชการประจำจะอยู่ภายใต้การบริหารของข้าราชการการเมือง ฝ่ายการเมืองกำหนดนโยบายอะไรมาก็ต้องทำตาม โดยไม่มีเงื่อนไข จึงเห็นได้ว่าหากฝ่ายการเมืองเข้าแทรกแซงมากก็เกิดผลกระทบมากตามลำดับ

4.4.6 ปัจจัยด้านความร่วมมือ หรือการตอบสนองของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ

ผลการศึกษาปัจจัยด้านความร่วมมือ หรือการตอบสนองของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ผู้ให้สัมภาษณ์รายหนึ่งกล่าวว่า

“ การรับรู้ ความเข้าใจ การยอมรับ และการตอบสนองนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ของเจ้าหน้าที่ ประชาชน หากเข้าใจ และให้ความสำคัญกับปัญหายาเสพติด เท่ากับปัญหาอื่นๆ ก็จะส่งผลกระทบต่อการแก้ไขปัญหาค่อนข้างสูง ตรงข้ามหากเจ้าหน้าที่ ประชาชน ไม่ยอมรับหรือไม่ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหายาเสพติด การตอบสนองนโยบายการแก้ไขปัญหาก็ไม่สามารถดำเนินการ ได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ เพราะฉะนั้นการรับรู้ ปัญหา การเข้าใจ และการยอมรับปัญหา ของทั้งผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติ รวมถึงประชาชน จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการแก้ไขปัญหการป้องกันและการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดน” (นายเทพ พันธุ์ กุลพันธ์ , สัมภาษณ์ วันที่ 18 ธันวาคม 2552)

ผู้ให้สัมภาษณ์อีกราย กล่าวว่า

“ ด้านนโยบายการแก้ไขปัญหายาเสพติด สนง.ป.ป.ส.ภาค 3 เป็นหน่วยงาน ด้านนโยบายเกี่ยวกับยาเสพติดในส่วนการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนนั้น มีนโยบาย เกี่ยวกับการสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดน โดยการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการ ปราบปรามยาเสพติด การออกแผนยุทธการ “สุระสัมพันธ” ซึ่ง ป.ป.ส.ภาค 3 ร่วมกับ กองกำลัง สุรนารี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่อำเภอเขมราฐ ดำเนินการปราบปรามยาเสพติดตาม แนวชายแดน โดยใช้งบประมาณของกองทัพบก และของ ป.ป.ส.ภาค 3 ในการดำเนินการปราบปราม นั้นเนื่องจาก ป.ป.ส.ภาค 3 ไม่ใช่หน่วยกำลังทำให้กำลังพลที่ปฏิบัติงานมีไม่เพียงพอจึงต้องใช้ การบูรณาการร่วมกันทุกหน่วยงาน ซึ่งมีข้อดีคือการบูรณาการทำให้มีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ หลายสาขามาร่วมกันปฏิบัติงาน และ อีกประเด็นหนึ่งที่จะทำให้การปราบปรามยาเสพติดได้ผลคือ การใช้กำลังภาคประชาชนเนื่องจากลำพังหน่วยงานภาครัฐอย่างเดียวคงไม่สามารถแก้ปัญหาได้ ต้องอาศัยภาคประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ในการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ” (นายวิศณุวัฒน์ สุนทรขจิต , สัมภาษณ์ วันที่ 20 มีนาคม 2553)

ในขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์อีกราย กล่าวว่า

“ ตามที่รัฐบาลได้กำหนดยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติดตาม ยุทธศาสตร์ 5 รื้อป้องกันยาเสพติด และโครงการหลัก ประกอบด้วย รื้อชายแดน รื้อชุมชน รื้อสังคมรื้อครอบครัว รื้อโรงเรียน โครงการปราบปรามนักค้ายาเสพติดรายสำคัญ และโครงการ บำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ซึ่งได้ดำเนินการมาแล้ว และผลการปฏิบัติงานในภาพรวมปัญหายาเสพติด ยังคงมีอยู่ และมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 2 ส่วนแยก 2

ซึ่งรับผิดชอบพื้นที่ตั้งแต่ 5 จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างได้บูรณาการแก้ไขปัญหายาเสพติดร่วมกับหน่วยราชการในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง และได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเป็นอย่างดี” (พันเอกวิน จ้าปาสา, สัมภาษณ์ วันที่ 25 มกราคม 2553)

ต่อประเด็นการให้ความร่วมมือในการปราบปรามยาเสพติดของผู้ปฏิบัติงานปราบปรามยาเสพติด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่อำเภอเขมราฐ นั้น ผู้ให้สัมภาษณ์หลายท่านให้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกันว่า การให้ความร่วมมือของหน่วยงานในพื้นที่ในการปราบปรามยาเสพติด มีการดำเนินงานในลักษณะการบูรณาการ โดยใช้กลไกของศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดอำเภอเขมราฐ มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปราบปรามยาเสพติดร่วมปฏิบัติงานตามแผนงานที่กำหนดไว้ โดยมีนายอำเภอเขมราฐ อำนวยการในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอเขมราฐ เนื่องจากกำลังพลในการปราบปรามยาเสพติดมีน้อย การดำเนินงานภายใต้กลไกของ ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดอำเภอเขมราฐ จึงมีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากทำให้นายอำเภอเขมราฐสามารถขอความร่วมมือหรือสั่งการ หน่วยงานปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ได้ เนื่องจากสายการบังคับบัญชาบางหน่วยงานไม่ได้ขึ้นตรงต่อนายอำเภอเขมราฐ เช่น กองร้อยตำรวจตระเวนชายแดน ที่ 227 ขึ้นตรงต่อ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ หน่วยเรือรักษาความเรียบร้อยตามลำน้ำโขง เขต อุบลราชธานี ขึ้นตรงต่อกองทัพเรือ ซึ่งมีแผนงานการปราบปรามยาเสพติดของหน่วยงานอยู่แล้ว การดำเนินการปราบปรามยาเสพติด โดยการดำเนินงานลักษณะบูรณาการจึงช่วยแก้ปัญหานี้ได้ นอกจากนี้ในประเด็นจำนวนผู้ปฏิบัติงานด้านการปราบปรามยาเสพติด ไม่เพียงพอ นั้น ผู้ให้สัมภาษณ์รายหนึ่งได้ให้ข้อเสนอแนะว่าควรดำเนินการแบบบูรณาการทั้งภาครัฐ และภาคประชาชน โดยการใช้กำลังประชาชนในหมู่บ้านตามแนวชายแดนที่ได้รับการฝึกให้เป็นชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านช่วยในการรักษาความสงบภายในหมู่บ้านของตนเอง หรือปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปราบปราม ซึ่งทำให้สามารถแก้ไขปัญหาคาชาดแกลนเจ้าหน้าที่ได้

ต่อประเด็นการตอบสนองค่านิยมยาเสพติด ของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ ผู้ให้สัมภาษณ์รายหนึ่ง กล่าวว่า

“นโยบายการปราบปรามยาเสพติดของแต่ละรัฐบาลมันคล้าย ๆ คือการหยิบเป็นวาระเด่นของชาติ และทุก ๆ คนก็พูดเรื่องเดียวกันว่าตรงนี้คือสงครามที่จะต้องเป็นการ Action มันอาจจะครั้งแรกมันก็เลย ทำอะไรทำครั้งแรกมันก็ดูเหมือนว่ามันเข้มข้นจริงจัง ผู้ปฏิบัติก็คืบคั้นคืบคั้น แล้วก็คือทั้งรับผิดชอบ รับชอบคือนโยบายมาทุกคนมีทั้งรับผิดชอบ ต้องมีผลต่อการทำงาน ถ้างานเหล่านี้มีปัญหาทอมายุคนั้นนโยบายคล้าย ๆ กัน ผู้ปฏิบัติเกิดความเคยชินกลายเป็นงานประจำ

ไปก็เลยไม่เหมือนกับงานที่จะประกาศที่จะมาช่วยกันทำงานเหมือนกันในช่วงครั้งแรก และผลจากนโยบายในอดีตจะส่งผลด้วย เช่น ทำแล้วมันได้อะไร ไม่ทำแล้วจะได้อะไร บางทีมันก็ไม่เหมือนที่ว่าโทษจริงๆ ก็ไม่โดนจริงๆ ระบบผลตอบแทนการเลื่อนตำแหน่ง ขวัญกำลังใจมันก็ไม่ได้เหมือนที่พูดจริงๆ มันก็ไม่ได้เหมือนที่เคยประกาศไว้ บุคลากรก็เริ่มบอกว่ามันไม่ใช่ คือการพูดในลักษณะนี้ออกมาของระดับนโยบาย ทำให้ระดับปฏิบัติเกิดความชินชา พูดไปอย่างนั้นไม่มีแรงจูงใจ แรงกระตุ้นที่ไม่เชื่อว่าจะมี” (นายวัฒนา พุทธิชาติ , สัมภาษณ์ วันที่ 20 ตุลาคม 2552)

ในขณะที่ นายเทพพันธ์ กุลพันธ์ (สัมภาษณ์ วันที่ 18 ธันวาคม 2552) ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า

“แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด มีความสำคัญต่อเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบค่อนข้างสูง เนื่องจากบางคนต้องมาปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งช่วยราชการซึ่งจะทำให้เสียสิทธิที่พึงได้จากหน่วยงานต้นสังกัด เช่น การพิจารณาขึ้นเงินเดือนตามหน่วยงานปกติ เพราะผู้บริหารบางคนมักจะมองว่าผู้ที่มาปฏิบัติงานด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด คงได้รับการพิจารณาขึ้นพิเศษของยาเสพติดอยู่แล้ว จึงตัดสิทธิที่พึงได้ของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบทำให้บางคนที่มารับผิดชอบงานยาเสพติดบางคนเสียสิทธิซึ่งส่งผลกระทบต่อกำลังใจของเจ้าหน้าที่ที่มาปฏิบัติงาน ส่วนความรู้ ทักษะ และความชำนาญเฉพาะด้าน มีความจำเป็นต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เป็นอย่างมาก เพราะงานยาเสพติดบางครั้งต้องอาศัยความรู้ ความชำนาญเฉพาะด้านในการปฏิบัติงานเป็นอย่างสูง เช่น ด้านการป้องกันและปราบปรามตามแนวชายแดน ซึ่งมีการเดินทางเข้า-ออก ของกลุ่มคนหลายประเภท และหลากหลายรูปแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลักลอบนำเข้ายาเสพติด มักจะมีวิธีการ และรูปแบบการซุกซ่อนที่ซับซ้อน ทำให้ยากต่อการตรวจสอบ ซึ่งต้องอาศัยความคุ้นเคย ความชำนาญ การสังเกต และประสบการณ์ในการทำงานเป็นพิเศษ จึงจะจับกุมหรือพบการกระทำผิดได้ หรือความชำนาญในการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีที่ทันสมัย ก็มีความจำเป็นและส่งผลกระทบต่อปราบปรามยาเสพติด”

ผู้ให้สัมภาษณ์อีกรายกล่าวเสริมในประเด็นดังกล่าวว่า

“สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานปราบปรามยาเสพติด ปฏิบัติหน้าที่มายาวนานทุกคนรับทราบนโยบายการแก้ปัญหายาเสพติดเป็นอย่างดี ระบบราชการของเราก็ต้องนำนโยบายภาครัฐไปใช้อยู่แล้ว มีความชัดเจนอยู่แล้ว สำหรับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเนื่องจากงานยาเสพติดเป็นงานที่ทุกองค์กรมาเกี่ยวข้อง ไม่มีเจ้าภาพหลักฉะนั้นการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานมีส่วนสำคัญเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องชั้นยาเสพติด เงินตอบแทนพิเศษต่างๆ ต้องให้กับผู้ปฏิบัติงานเพื่อสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน รวมทั้งทักษะใหม่ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงาน” (นายกรณ์ นาคย์นอก , สัมภาษณ์ วันที่ 20 มีนาคม 2553)

จากข้อมูลการให้สัมภาษณ์ พบว่าการตอบสนองค่อนโยบายปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ในการนำนโยบายปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กับนโยบายการปราบปรามยาเสพติด หากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติมีความเข้าใจตรงกัน และรับทราบในนโยบายการปราบปรามยาเสพติด ก็จะส่งผลให้เกิดการตื่นตัวในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ปราบปรามยาเสพติด และนโยบายใหม่ๆจะทำให้ผู้ปฏิบัติตื่นตัวอยู่เสมอ รวมทั้งการควบคุมในการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของผู้บังคับบัญชา การให้ทุนให้โทษจากปฏิบัติ หรือการไม่ปฏิบัติตามนโยบาย ก็มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานปราบปรามยาเสพติด เนื่องจากพบว่าผู้ปฏิบัติงานยาเสพติดมักเผชิญกับการปฏิบัติงาน ขาดแรงกระตุ้นในการปฏิบัติงาน เช่น การไม่ได้รับพิจารณาขั้นพิเศษในการปฏิบัติงานยาเสพติด ตามที่รัฐบาลได้ประกาศไว้ แต่ผู้ได้รับพิจารณาได้ขั้นพิเศษเป็นข้าราชการที่ไม่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามยาเสพติด เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบว่างานด้านยาเสพติด ไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องมักมองว่างานด้านยาเสพติดเป็นงานฝากที่นอกเหนือจากภารกิจหลักของแต่ละหน่วย ทำให้บางครั้งมักมีการเกี่ยงงานระหว่างหน่วยงาน ส่วนหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวกับยาเสพติดโดยตรง เช่น สำนักงานป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด กลับมีกำลังพลน้อย มีบทบาทในการปราบปรามยาเสพติดน้อยกว่าหน่วยงานที่อยู่ในพื้นที่ และมีภารกิจหลายด้านเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกในการแก้ไขปัญหายาเสพติด รวมทั้งการมีที่ตั้งสำนักงานป้องกัน และปราบปรามยาเสพติดภาค อยู่ห่างไกลจากพื้นที่ที่มีปัญหาในการนำเข้ายาเสพติด ไม่มีหน่วยงานย่อยในการดูแลปัญหายาเสพติดโดยตรง ยังต้องอาศัยหน่วยงานอื่นๆในพื้นที่ จึงทำให้งานด้านการปราบปรามยาเสพติดยังไม่เข้มข้นเท่าที่ควร จากข้อมูลยังพบอีกว่าผู้ปฏิบัติงานยาเสพติดมักขาดแคลนเครื่องมือในการปราบปรามยาเสพติด มักใช้ความชำนาญส่วนตัวในการปฏิบัติงาน ในการปฏิบัติงานจึงมีความเสี่ยงและอันตราย จึงมักทำให้ไม่มีเจ้าหน้าที่อยากเข้ามาปฏิบัติงานด้านการปราบปราม

4.5 ปัจจัยด้านอื่นที่ส่งผลกระทบต่อ การปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่อำเภอเขมราฐ ที่ค้นพบจากการวิจัย

นอกจากปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การนำนโยบายปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ ในพื้นที่อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย ข้อเท็จจริงยังพบว่ามียปัจจัยด้านอื่นๆที่ค้นพบว่าส่งผลกระทบต่อ การนำนโยบายปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี ดังนี้

1) ลักษณะภูมิประเทศที่เอื้อต่อการลักลอบค้ายาเสพติดตามแนวชายแดน กล่าวคือ อำเภอเขมราฐ เป็นอำเภอชายแดนที่มีพื้นที่ตรงข้ามกับเมืองสองคอน แขวงสะหวันเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) มีแม่น้ำโขงกั้นตลอดแนวพรมแดนความยาว 43 กิโลเมตร เขตการปกครองประกอบด้วย 123 หมู่บ้าน 9 ตำบล มีหมู่บ้านติดแนวชายแดน จำนวน 20 หมู่บ้าน ครอบคลุม 2 ตำบล และมีประเทศเพื่อนบ้านจำนวน 16 หมู่บ้าน และมีลักษณะพื้นที่เป็นป่ารกชัฏ จากลักษณะภูมิประเทศที่เอื้อต่อขบวนการค้ายาเสพติด และมีเมืองเพื่อนบ้านเป็นแหล่งพักพิงยาเสพติด ในฤดูฝนน้ำหลากน้ำโขงจะล้นถึงขบวนการลักลอบค้ายาเสพติดสามารถที่จะนำยาเสพติดขึ้นบริเวณโคกก็ได้ตลอดแนวพรมแดน โดยใช้เรือหางยาว หรือการลอยคลอมากับแกลลอนน้ำมันมาขึ้นฝั่งไทยแล้วซุกซ่อนยาเสพติดไว้บริเวณริมตลิ่งเพื่อรอการขนย้ายต่อไป และในฤดูแล้งแม่น้ำโขงจะแห้งในบางช่วงของลำน้ำสามารถเดินข้ามไปยังประเทศเพื่อนบ้านเพื่อติดต่อซื้อขายยาเสพติดได้ และยังมีเกาะแก่งที่โผล่ขึ้นตลอดลำน้ำ ขบวนการค้ายาเสพติดจะนำยาเสพติดมาซุกซ่อนไว้ตามเกาะแก่งเหล่านั้น เพื่อรอการขนย้ายต่อไปจะเห็นได้ว่าแม่น้ำโขงไม่ได้เป็นอุปสรรคต่อขบวนการค้ายาเสพติด แต่เป็นอุปสรรคต่อการปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่

2) การคมนาคมที่สะดวกเชื่อมโยงกันในลักษณะไข่มวงมูม หลังจากกลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดนำยาเสพติดข้ามฝั่งมาได้ก็จะนำยาเสพติดไปยังจุดนัดพบเพื่อให้ผู้ร่วมขบวนการลำเลียงต่อไป โดยจะขนย้ายยาเสพติดโดยใช้เส้นทางเดินเท้า หรือเส้นทางเชื่อมต่อในหมู่บ้านกับเส้นทางสายพุทธศาสนา (เส้นทางเรียบชายแดน) โดยนัดหมายจุดรับยาเสพติดบริเวณที่สามารถสังเกตได้ง่ายริมถนน เช่น บริเวณหลักกิโลเมตร หรือ ต้นไม้ใหญ่ แล้วลำเลียงต่อไปโดยใช้เส้นทางเชื่อมต่อระหว่างอำเภอใกล้เคียง ผ่านจังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดใกล้เคียง ผ่านจังหวัดนครราชสีมาซึ่งเป็นจังหวัดที่ชุมทางการคมนาคมจากภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยซุกซ่อนยาเสพติดไว้ในส่วนต่างของยานพาหนะ เครื่องใช้ ต่างๆ และมีการปรับวิธีซุกซ่อนอยู่เสมอทำให้ยากต่อการตรวจพบของเจ้าหน้าที่

3) บุคคลสองสัญชาติ เนื่องจากประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณพื้นที่ชายแดนส่วนมากเป็นญาติพี่น้องกันสามารถเดินทางไปมาหาสู่กันได้โดยไม่ต้องขออนุญาตเข้าเมืองตามกฎหมาย แต่สามารถเดินทาง เข้า-ออก ในลักษณะเดินทางผ่านช่องประเพณีซึ่งมีอยู่ทุกหมู่บ้านตามแนวชายแดน ที่ยังเป็นปัญหาในเรื่องการตรวจคนเข้าเมือง นอกจากนั้นยังมีราษฎรไทยแต่งงานกับราษฎรลาว หรือราษฎรลาวแต่งงานกับราษฎรไทย แล้วค้างได้รับสัญชาติทั้งสัญชาติไทย-ลาว บุคคลสองสัญชาติบางส่วนมีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยสามารถเดินทางเข้าออกทั้งสองประเทศได้

โดยไม่ต้องขอเดินทางผ่านแคน ทำให้สามารถติดต่อซื้อขายยาเสพติด หรือลักลอบขนยาเสพติดได้ โดยไม่ถูกตรวจตราจากเจ้าหน้าที่

จากการนำนโยบายปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอเขมราฐ พบปัญหาอุปสรรค และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการปราบปรามยาเสพติดจนไม่ประสบผลสำเร็จนั้น สาเหตุประการหนึ่งเกิดจากจากปัญหาในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติซึ่งสรุปปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ พื้นที่อำเภอเขมราฐ จังหวัด อุบลราชธานี ซึ่งสามารถเรียงลำดับตามความสำคัญต่อการนำนโยบายปราบปราม ยาเสพติดไปปฏิบัติ ดังนี้

1) ปัจจัยด้านความร่วมมือ หรือการคอบสนองของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ พบว่า ปัจจัยด้านความร่วมมือหรือการคอบสนองของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ ในพื้นที่อำเภอเขมราฐ เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานปราบปรามยาเสพติดมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการนำนโยบาย ยุทธศาสตร์ ที่กำหนดสู่การปฏิบัติในพื้นที่ จากการศึกษาพบว่า การปฏิบัติงานปราบปรามยาเสพติดเป็นงานที่กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน จำนวนผู้ปฏิบัติงานด้านปราบปรามมีจำนวนน้อยเนื่องจากเป็นงานที่เสี่ยงอันตราย รวมทั้งไม่มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เช่น ไม่ได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนพิเศษตามที่รัฐบาลได้แจ้งไว้ แต่ผู้ได้รับพิจารณากลับไม่ใช่ผู้ปฏิบัติงานปราบปรามยาเสพติดอย่างแท้จริง นอกจากนั้นยังพบว่าเจ้าหน้าที่ขาดแคลนเครื่องมือที่ใช้ในการปราบปรามยาเสพติด และไม่มี ความชำนาญในการใช้เครื่องมือทำให้การปราบปรามยาเสพติด ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ผู้ปฏิบัติงานมักใช้ประสบการณ์การทำงาน ความชำนาญส่วนตัว ในการปฏิบัติงานมากกว่าใช้เครื่องมือเนื่องจากในบางครั้งการใช้เครื่องมืออาจไม่เหมาะสมคือสถานการณ์ นอกจากนั้นยังพบอีกว่าเจ้าหน้าที่บางส่วนมีส่วนเกี่ยวข้องกับขบวนการค้ายาเสพติด และยังพบอีกว่าเจ้าหน้าที่ส่วนมากรับรู้ถึงสภาพปัญหา ยาเสพติด แต่ไม่บังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด รวมทั้งการไม่ได้รับความร่วมมือจากประเทศเพื่อนบ้านซึ่งเป็นแหล่งพักยาเสพติดที่สำคัญ ที่จะรอนำเข้ามายังประเทศไทยผ่านอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี

2) ปัจจัยด้านลักษณะขององค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติ พบว่า ปัจจัยด้านลักษณะขององค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ ในพื้นที่อำเภอเขมราฐ เนื่องจากหน่วยงานด้านการปราบปรามยาเสพติดเป็นหน่วยงานที่ต้องมีการในดำเนินการในลักษณะที่ส่งผลกระทบตอสิทธิเสรีภาพของประชาชน ต้องดำเนินงานตามกฎหมาย มีแบบแผน มีความเหมาะสมต่อการปราบปรามยาเสพติดอยู่แล้ว แต่การเป็นดำเนินงานตามรูปแบบระบบราชการมีความล่าช้าในด้านการสั่งการ ตามสายการบังคับบัญชาเป็นทอดๆ

ประกอบกับความวุ่นวายทางการเมือง ทำให้องค์กร/หน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติหยุดชะงัก รัฐบาลรับคำสั่ง/นโยบายจากรัฐบาล ประกอบกับหน่วยงานที่รับผิดชอบมีจำนวนผู้ปฏิบัติงานน้อยไม่เพียงพอต่อการดูแลพื้นที่เนื่องจากกำลังส่วนหนึ่งได้ถูกแบ่งไปดูแลความมั่นคงด้านอื่น เช่น ด้านเขาพระวิหาร 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และความไม่สงบทางการเมือง

3) ปัจจัยด้านทรัพยากรของนโยบาย พบว่า ปัจจัยด้านทรัพยากรของนโยบาย ส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในพื้นที่อำเภอเขมราฐ เนื่องจากงบประมาณในการดำเนินงานป้องกันปัญหาอาชญากรรม/แก้ไขปัญหาคriminal ในหลายหน่วยงาน เกิดการแย่งชิงงบประมาณ/ใช้จ่ายผิดวัตถุประสงค์จึงไม่เพียงพอ ส่วนงบประมาณในการปราบปรามอาชญากรรมตามแนวชายแดนนั้น มีจำนวนจำกัดไม่เหมาะสมกับการปฏิบัติงานที่ต้องเสี่ยงกับอันตราย เหตุผลที่ทำให้สัดส่วนงบประมาณด้านการปราบปรามน้อยกว่างบประมาณด้านป้องกันปัญหาอาชญากรรม เพราะรัฐมองว่างานป้องกันปัญหาคriminal เป็นการแก้ปัญหาโดยการปราบปราม นอกจากนี้ ยังพบว่าการจัดโอนงบประมาณ การเบิกจ่ายงบประมาณการแก้ไขปัญหาคriminal ที่จัดสรรลงพื้นที่ล่าช้า ทำให้การดำเนินงานแก้ไขปัญหาคriminal ไม่เป็นไปตามห้วงเวลาที่กำหนด

4) ปัจจัยด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและการควบคุม พบว่า ปัจจัยด้านการสื่อสารระหว่างองค์กร และการควบคุม ส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในพื้นที่อำเภอเขมราฐ เนื่องจากการบริหารงานภายในของหน่วยงานแต่ละหน่วยงาน ผู้ปฏิบัติงานขาดแรงกระตุ้น ไม่ตื่นตัวในการปฏิบัติหน้าที่ อีกทั้งโครงสร้างหน่วยงาน และการบังคับบัญชาที่แตกต่างกัน บางหน่วยงานอาจจะมีบุคลากรไม่เพียงพอที่จะทำหน้าที่ด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เนื่องจากมีภาระงานด้านอื่นเป็นจำนวนมากจึงทำงานได้ไม่เต็มที่ บางครั้งการประสานงานระหว่างหน่วยงานเพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมยังไม่เกิดขึ้นอย่างจริงจังหรืออาจมีแต่น้อย (เกิดการผลักภาระงานไปยังหน่วยงานอื่น) ทำให้ขาดการบูรณาการการทำงาน ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญในการทำงานด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเท่าที่ควรเพราะเห็นความสำคัญกับการปฏิบัติงานด้านอื่นมากกว่า

5) ปัจจัยด้านเงื่อนไข และทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง พบว่า ปัจจัยด้านเงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในพื้นที่อำเภอเขมราฐ เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำราษฎรลาวเห็นว่า การค้าขายเสพติดเป็นเรื่องของการทำมาหากิน ไม่ได้คำนึงถึงผลกระทบจากการค้าขายเสพติด ทำให้ชาวลาวเป็นแกนหลักในการลักลอบค้าขายเสพติดตามแนวชายแดน ในขณะที่คนไทยเป็นคนสั่งซื้อยาเสพติดแล้วจ้างให้ราษฎรลาว เป็นผู้ขนยาเสพติดเข้ามาในประเทศ ประกอบการสภาพภูมิศาสตร์ที่เอื้อต่อการค้าขายเสพติด สถานการณ์บ้านเมืองอยู่ท่ามกลางความขัดแย้ง ปั่นป่วนในสังคม ทำให้กลุ่ม

ขบวนการค้ายาเสพติดฉวยโอกาสในการขนยาเสพติด เนื่องจากกำลังทหารตำรวจบางส่วนถูกแบ่งไปดูแลความมั่นคง ในขณะที่ประเทศไทยไม่ได้รับความร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสพติดจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เนื่องจากทัศนคติการค้ายาเสพติดคือการทำมาหากิน จึงขาดการป้องกันและปราบปรามเป็นอย่างมาก

6) ปัจจัยด้านมาตรฐาน และวัตถุประสงค์ของนโยบาย พบว่า ปัจจัยด้านมาตรฐาน และวัตถุประสงค์ของนโยบาย ไม่ส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ ในพื้นที่อำเภอเขมราฐ เนื่องจากนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมีความชัดเจน ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่มีความเข้าใจในเป้าหมายของนโยบายตรงกัน มีข้อตกลงร่วม (MOU) ในการแก้ปัญหายาเสพติดในพื้นที่

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้ ได้นำเสนอเกี่ยวกับสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ รายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 สถานการณ์การค้ายาเสพติด อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี

สถานการณ์การค้ายาเสพติดตามแนวชายแดนในเขตอำเภอเขมราฐ ยังมีอย่างต่อเนื่อง และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ถึงแม้การจับกุมจะจับได้มากขึ้นแต่ก็มิได้หมายความว่าปริมาณการลักลอบการค้ายาเสพติดลดลง ในทางตรงกันข้ามกลับมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นปัจจุบันปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด โดยเฉพาะยาบ้า ยังคงเป็นปัญหาที่สำคัญและต่อเนื่อง จากสถานการณ์ปี 2551-ปัจจุบัน ยังคงมีการลักลอบนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดนจากประเทศเพื่อนบ้านอย่างต่อเนื่อง ซึ่งกลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดจะใช้พื้นที่ตามแนวชายแดนเป็นเส้นทางลำเลียง และเป็นแหล่งพักยาบ้าเพื่อนำเข้าสู่พื้นที่คอนใน พื้นที่ใกล้เคียง ประมณฑล และกรุงเทพมหานคร เนื่องจากพื้นที่อำเภอเขมราฐ และพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี มีเส้นทางเชื่อมโยงสามารถเข้าสู่พื้นที่คอนในหลายเส้นทาง

5.1.2 รูปแบบการลักลอบการค้ายาเสพติด อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี

ขบวนการการค้ายาเสพติดตามแนวชายแดนมีหลายกลุ่มที่เข้ามาเกี่ยวข้องทั้งประชาชนชาวลาว-ไทย นักการเมืองท้องถิ่น ข้าราชการไทย-ลาว รวมกันเป็นขบวนการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายโดยประชาชนชาวลาว-ข้าราชการลาว เป็นกลไกสำคัญในการลำเลียงยาเสพติดเพราะมีความชำนาญในพื้นที่และมีกลุ่มอื่นๆ อยู่เบื้องหลังคอยให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวกในการลำเลียงยาเสพติดเป็นกองทัพนค ข้ามไปฝั่งลาว แล้วติดต่อซื้อขายยากัน ส่วนในกลุ่มขบวนการค้า

ยาเสพติดของลาวจะเป็นผู้ว่าจ้างผู้ค้าเถียงรายถูกลาว ทำหนังสือผ่านแดนเข้าไทยอย่างถูกต้อง แล้วถูกซ่อนมาตามร่างกาย ขึ้นรถโดยสารประจำทางไปส่งให้กลุ่มขบวนการคนไทยใน กรุงเทพมหานคร โดยผู้ค้าเถียงยาเสพติดผ่าน จุดผ่อนปรนการค้าหน้าเทศบาลตำบลเขมราฐ ทำข้ามเรือ/จุดจอดเรือ หมู่บ้านตามแนวชายแดน ผ่านเข้าสู่พื้นที่ตอนใน โดยมีภูมิประเทศที่เชื่อมต่อ กลุ่มขบวนการค้ายาเสพติด มีเส้นทางเลียบขนานตลอดแนวชายแดน และเส้นทางเชื่อมต่อลักษณะ โขแมงมุม ในขณะที่ประเทศไทยประสบปัญหาการไม่ได้รับความร่วมมือในการปราบปรามยาเสพติด จากประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้ยาเสพติดเล็ดลอดเข้ามายังพื้นที่ตอนในจำนวนมากส่งผลให้เกิดการ แพร่ระบาดของยาเสพติดอย่างกว้างขวาง

5.1.3 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายการปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ เรียงลำดับตามความสำคัญต่อการนำนโยบายการปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ ดังนี้

5.1.3.1 ปัจจัยด้านความร่วมมือ หรือการตอบสนองของผู้นำนโยบาย ไปปฏิบัติ พบว่า ส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ ในพื้นที่อำเภอ เขมราฐ เนื่องจากการปฏิบัติงานปราบปรามยาเสพติดเป็นงานที่กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของ ประชาชน จำนวนผู้ปฏิบัติงานด้านปราบปรามมีจำนวนน้อยเนื่องจากเป็นงานที่เสี่ยงอันตราย รวมทั้งไม่มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เช่น ไม่ได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนพิเศษตามที่ รัฐบาลได้แจ้งไว้ นอกจากนี้ยังพบว่าเจ้าหน้าที่ขาดแคลนเครื่องมือที่ใช้ในการปราบปรามยาเสพติด และไม่มี ความชำนาญในการใช้เครื่องมือทำให้การปราบปรามยาเสพติดไม่ประสบผลสำเร็จ เท่าที่ควร ผู้ปฏิบัติงานมักใช้ประสบการณ์การทำงาน ความชำนาญส่วนตัว ในการปฏิบัติงาน มากกว่าใช้เครื่องมือ เนื่องจากในบางครั้งการใช้เครื่องมืออาจไม่เหมาะสมต่อสถานการณ์ นอกจากนี้ยังพบอีกว่าเจ้าหน้าที่บางส่วนมีส่วนเกี่ยวข้องกับขบวนการค้ายาเสพติด เจ้าหน้าที่ ส่วนมากรับรู้ถึงสภาพปัญหาเสพติด แต่ไม่บังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด รวมทั้งการไม่ได้รับความร่วมมือจากประเทศเพื่อนบ้าน ในการปราบปรามยาเสพติด

5.1.3.2 ปัจจัยด้านลักษณะขององค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติ พบว่าหน่วยงาน ด้านการปราบปรามยาเสพติดเป็นหน่วยงานที่ต้องมีการในดำเนินการในลักษณะที่ส่งผลกระทบต่อ สิทธิเสรีภาพของประชาชน การเป็นหน่วยงานราชการที่ต้องดำเนินงานตามกฎหมาย มีแบบแผน มีความเหมาะสมต่อการปราบปรามยาเสพติดอยู่แล้ว แต่การเป็นดำเนินงานตามรูปแบบระบบราชการ มีความล่าช้าในด้านการสั่งการ ตามสายการบังคับบัญชาเป็นทอดๆ ประกอบกับความวุ่นวายทาง การเมือง ทำให้องค์การ/หน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติหวั่นไหว รอรับคำสั่ง/นโยบายจากรัฐบาล ประกอบกับหน่วยงานที่รับผิดชอบมีจำนวนผู้ปฏิบัติงานน้อยไม่เพียงพอต่อการดูแลพื้นที่เนื่องจาก กำลังส่วนหนึ่งได้ถูกแบ่งไปดูแลความมั่นคงด้านอื่น เช่น ด้านเขาพระวิหาร 3 จังหวัดชายแดน

ภาคใต้ และความไม่สงบทางการเมือง ประกอบกับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไม่ค่อยให้ความสำคัญต่อการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเท่าที่ควรเพราะเห็นว่าเป็นงานฝัก อีกทั้งขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ เกรงกลัวต่ออิทธิพลและอำนาจของกลุ่มผู้ค้ายาเสพติด ไม่กล้าแสดงคนที่ชัดเจนว่าเป็นผู้ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดด้วย เห็นได้จากการประชุมคณะกรรมการต่างๆ มักส่งผู้แทนระดับล่างที่ไม่มีอำนาจการตัดสินใจเข้าประชุมแทน องค์การทั้งภาครัฐ/เอกชนที่เกี่ยวข้อง ขาดการติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานราชการต่างๆ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่เข้าใจบทบาทตนเอง นอกจากนี้ ยังพบว่า การปราบปรามยาเสพติดและการบังคับใช้กฎหมายในกระบวนการยุติธรรมเกิดความล่าช้า เจ้าหน้าที่ไม่ยอมเดินทางไปเป็นพยานในชั้นศาล ในขณะที่ขบวนการผู้ค้ายาเสพติดมีเทคโนโลยีการสื่อสารเพื่อการค้ายาเสพติดที่ทันสมัย

5.1.3.3 ปัจจัยด้านทรัพยากรของนโยบาย พบว่างบประมาณในการดำเนินงานป้องกันปัญหาเสพติด แก่ไข่นำบดกระจัดกระจายในหลายหน่วยงาน เกิดการแย่งชิงงบประมาณใช้จ่ายผิดวัตถุประสงค์จึงไม่เพียงพอ ส่วนงบประมาณในด้านการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนนั้น มีจำนวนจำกัดไม่เหมาะสมกับภารกิจที่ต้องเสี่ยงกับอันตราย เหตุผลที่ทำให้สัดส่วนงบประมาณด้านการปราบปรามน้อยกว่างบดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติด เพราะรัฐมองว่างานป้องกันปัญหาคือการแก้ปัญหาโดยการปราบปราม นอกจากนี้ ยังพบว่ามีการตัดโอนงบประมาณการเบิกจ่ายงบประมาณการแก้ไขปัญหายาเสพติด ที่จัดสรรลงพื้นที่ล่าช้า ทำให้การดำเนินงานแก้ไขปัญหายา ไม่เป็นไปตามห้วงเวลาที่กำหนด กระทั่งต่อการปฏิบัติงานโดยตรง การควบคุมสั่งการเน้นแนวตั้ง การสั่งงานหลายชั้นหลายทอด ทำให้การสั่งงานและการรับไปปฏิบัติเกิดความคลาดเคลื่อน ประกอบกับพื้นที่แนวชายแดนเป็นพื้นที่ค่อนข้างห่างไกลจากการดูแลของผู้บริหารระดับสูงทำให้การควบคุมงานแบบใกล้ชิดค่อนข้างลำบาก และเจ้าหน้าที่ขาดการให้ความสำคัญกับปัญหา และการแก้ไขอย่างจริงจัง ส่วนเทคโนโลยี อุปกรณ์ในการปราบปรามยาเสพติดมีความขนาดเคลื่อนในบางครั้งเจ้าหน้าที่มักใช้ประสพการณ์ในการทำงานมากกว่าการใช้เครื่องมือ เครื่องมืออุปกรณ์จึงเป็นเพียงตัวเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

5.1.3.4 ปัจจัยด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและการควบคุม การนำนโยบายไปปฏิบัติ พบว่าการสื่อสารระหว่างองค์กร การบังคับใช้กฎหมายและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานส่งผลกระทบต่อ การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนค่อนข้างมาก เนื่องจากการบริหารงานภายในของหน่วยงานแต่ละหน่วยงาน ผู้ปฏิบัติงานขาดแรงกระตุ้นไม่ตื่นตัวในการปฏิบัติหน้าที่ อีกทั้งโครงสร้างหน่วยงาน และการบังคับบัญชาที่แตกต่างกัน บางหน่วยงานอาจจะมีบุคลากรไม่เพียงพอที่จะทำหน้าที่ด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เนื่องจากมีภาระงานด้านอื่นเป็นจำนวนมากจึงทำงานได้ไม่เต็มที่ บางครั้งการประสานงานระหว่าง

หน่วยงานเพื่อป้องกันและปราบปรามยาเสพติดยังไม่เกิดขึ้นอย่างจริงจัง หรืออาจมีแต่น้อย (เกิดการผลักระงานไปยังหน่วยงานอื่น) ทำให้ขาดการบูรณาการการทำงานหรือผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญในการทำงานด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเท่าที่ควรเพราะเห็นความสำคัญกับการกิจงานด้านอื่นมากกว่า

5.1.3.5 ปัจจัยด้านเงื่อนไข และทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง พบว่า ปัจจัยด้านเงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ ในพื้นที่อำเภอเขมราฐ เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำราษฎรลาวเห็นว่าการค้ายาเสพติดเป็นเรื่องของการทำมาหากิน ไม่ได้คำนึงถึงผลกระทบจากการค้ายาเสพติด ทำให้ชาวลาวเป็นแกนหลักในการลักลอบค้ายาเสพติดตามแนวชายแดน ในขณะที่คนไทยเป็นคนตั้งซื้อยาเสพติดแล้วว่าจ้างให้ราษฎรลาว เป็นผู้ขนยาเสพติดเข้ามาในประเทศ ประกอบการสภาพภูมิศาสตร์ที่เอื้อต่อการค้ายาเสพติด สถานการณ์บ้านเมืองอยู่ท่ามกลางความขัดแย้ง ปั่นป่วนในสังคม ทำให้กลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดฉวยโอกาสในการขนยาเสพติด เนื่องจากกำลังทหารตำรวจบางส่วนถูกแบ่งไปดูแลความมั่นคง ในขณะที่ประเทศไทยไม่ได้รับความร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสพติดจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เนื่องจากทัศนคติการค้ายาเสพติดคือการทำมาหากิน จึงขาดต่อการป้องกันและปราบปรามเป็นอย่างมาก

นอกจากปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ ตามกรอบแนวคิดการวิจัยแล้ว จากการวิจัยยังพบว่ามีปัจจัยอื่นที่ส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ ในพื้นที่อำเภอเขมราฐ ดังนี้

1) ลักษณะภูมิประเทศที่เอื้อต่อการลักลอบค้ายาเสพติดตามแนวชายแดน กล่าวคือ อำเภอเขมราฐ เป็นอำเภอชายแดนที่มีพื้นที่ตรงข้ามกับเมืองสองคอน แขวงสะหวันเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) มีแม่น้ำโขงกั้นตลอดแนวพรมแดนความยาว 43 กิโลเมตร เขตการปกครองประกอบด้วย 123 หมู่บ้าน 9 ตำบล มีหมู่บ้านติดแนวชายแดน จำนวน 20 หมู่บ้าน ครอบคลุม 2 ตำบล และมีประเทศเพื่อนบ้านจำนวน 16 หมู่บ้าน และมีลักษณะพื้นที่เป็นป่ารกชัฏ จากลักษณะภูมิประเทศที่เอื้อต่อขบวนการค้ายาเสพติด และมีเมืองคู่ขนานของประเทศเพื่อนบ้านเป็นแหล่งพักยาเสพติด ในฤดูฝนน้ำหลากน้ำโขงจะล้นตลิ่งขบวนการลักลอบค้ายาเสพติดสามารถที่จะนำยาเสพติดขึ้นบริเวณใดก็ได้ตลอดแนวพรมแดนโดยใช้เรือหางยาว หรือการลอบคลอมากับเกลื่อนลอนน้ำมันมาขึ้นฝั่งไทยแล้วซุกซ่อนยาเสพติด ไว้บริเวณริมตลิ่งเพื่อรอการขนย้ายต่อไป และในฤดูแล้งแม่น้ำโขงจะแห้งในบางช่วงของลำน้ำสามารถเดินข้ามไปยังประเทศเพื่อนบ้านเพื่อติดต่อซื้อขายยาเสพติดได้ และยังมีเกาะแก่งที่ไหลขึ้นตลอดลำน้ำ ขบวนการค้ายาเสพติดจะนำยาเสพติดมาซุกซ่อนไว้ตามเกาะแก่งเหล่านั้น เพื่อรอการขนย้ายต่อไปจะ

เห็นได้ว่าแม่น้ำโขงไม่ได้เป็นอุปสรรคต่อขบวนการค้ายาเสพติด แต่เป็นอุปสรรคต่อการปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่

2) การคมนาคมที่สะดวกเชื่อมโยงกันในลักษณะใยแมงมุม หลังจากกลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดนำยาเสพติดข้ามฝั่งมาได้ก็จะนำยาเสพติดไปยังจุดนัดพบเพื่อให้ผู้ร่วมขบวนการลำเลียงต่อไป โดยจะขนย้ายยาเสพติดโดยใช้เส้นทางเดินเท้า หรือเส้นทางเชื่อมต่อในหมู่บ้านกับเส้นทางสายยุทธศาสตร์ (เส้นทางเรียบชายแดน) โดยนัดหมายจุดรับยาเสพติดบริเวณที่สามารถสังเกตได้ง่ายริมถนน เช่น บริเวณหลักกิโลเมตร หรือ ต้นไม้ใหญ่ แล้วลำเลียงต่อไปโดยใช้เส้นทางเชื่อมต่อระหว่างอำเภอใกล้เคียง ผ่านจังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดใกล้เคียง ผ่านจังหวัดนครราชสีมาซึ่งเป็นจังหวัดที่ชุมทางการคมนาคมจากภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยผูกซ่อนยาเสพติดไว้ในส่วนต่างของยานพาหนะ เครื่องใช้ ต่างๆ และมีการปรับวิธีซ่อนอยู่เสมอทำให้ยากต่อการตรวจพบของเจ้าหน้าที่

3) บุคคลสองสัญชาติ เนื่องจากประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณพื้นที่ชายแดนส่วนมากเป็นญาติพี่น้องกันสามารถเดินทางไปมาหาสู่กันได้โดยไม่ต้องขออนุญาตเข้าเมืองตามกฎหมาย แต่สามารถเดินทาง เข้า-ออก ในลักษณะเดินทางผ่านช่องประเพณีซึ่งมีอยู่ทุกหมู่บ้านตามแนวชายแดน ที่ยังเป็นปัญหาในเรื่องการตรวจคนเข้าเมือง นอกจากนั้นยังมีราษฎรไทยแต่งงานกับราษฎรลาว หรือราษฎรลาวแต่งงานกับราษฎรไทย แล้วต่างได้รับสัญชาติทั้งสัญชาติไทย-ลาว บุคคลสองสัญชาติบางส่วนมีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยสามารถเดินทางเข้าออกทั้งสองประเทศได้โดยไม่ต้องขอเดินทางผ่านแดน ทำให้สามารถติดต่อซื้อขายยาเสพติด หรือลักลอบขนยาเสพติดได้โดยไม่ถูกตรวจตราจากเจ้าหน้าที่

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย พบว่าสถานการณ์การค้ายาเสพติดตามแนวชายแดนในเขตอำเภอเขมราฐ ยังมีอย่างคั่งเนื่องและดูเหมือนจะเพิ่มขึ้น ถึงแม้การจับกุมจะจับได้มากขึ้นแต่ก็มีได้หมายความว่าปริมาณการลักลอบการค้ายาเสพติดลดลง ในทางตรงกันข้ามกลับมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น ปัจจุบันปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด โดยเฉพาะยาบ้า ยังคงเป็นปัญหาที่สำคัญและคั่งเนื่องจากสถานการณ์ปี 2551-ปัจจุบัน ยังคงมีการลักลอบนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดนจากประเทศเพื่อนบ้านอย่างต่อเนื่อง และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งกลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดจะใช้พื้นที่ตามแนวชายแดนเป็นเส้นทางลำเลียงและเป็นแหล่งพักยาบ้าเพื่อนำเข้าสู่พื้นที่ตอนใน พื้นที่ใกล้เคียง ปริณพทล และกรุงเทพมหานคร เนื่องจากพื้นที่อำเภอเขมราฐ และพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี มีเส้นทางเชื่อมโยงสามารถเข้าสู่พื้นที่ตอนในหลายเส้นทาง

จากสถานการณ์ดังกล่าวเห็นได้ว่าปัญหาชาเสพติดมิได้ลดลงถึงแม้จะมีจำนวนผู้ถูกจับกุมและปราบปรามเป็นจำนวนมากตามข่าวหน้าหนังสือพิมพ์หรือสื่ออื่นๆ ก็ตาม แต่ปริมาณการค้ากลับเพิ่มขึ้นในอัตราก้าวกระโดด ในขณะที่ผู้เสพมีความต้องการมากขึ้น และราคาก็มีปริมาณเพิ่มขึ้น ราคาเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พรณรงค์ สุริยจันทร์ (2547) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การปราบปรามยาเสพติดบทบทวน เจริญโยบายสู่การปฏิบัติศึกษาพบว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การค้าบริเวณชายแดน กลุ่มผู้ค้ารายย่อยซึ่งส่วนใหญ่นำเข้าครั้งละ 100-200 เม็ด มีการเข้าไปติดต่อกับผู้ค้าในประเทศลาว และนำกลับมาเอง หรือผู้ค้าในประเทศลาวที่เป็นเครือข่ายจะนำมาส่งให้ในไทยโดยไม่ต้องชำระเงินก่อน มีการใช้แรงงานชาวลาวเป็นผู้ลำเลียงยาบ้า และพบว่าในกลุ่มวัยรุ่นหรือผู้เสพ ซึ่งในช่วงประกาศสงครามมีการเข้าไปเสพยังประเทศลาว และนำยาบ้ากลับมาไม่เกิน 10-20 เม็ด มีการเพิ่มปริมาณนำเข้าเป็นระดับคอก รวมทั้งมีการว่าจ้างพ่อค้าเร่พ่อค้าตามตลาดนัดชายแดน เด็กและผู้หญิงเป็นผู้ลำเลียง วิธีการสั่งซื้อโดยการติดต่อผ่านนายหน้าจะลดลง ผู้ค้าในประเทศลาว จะเข้ามาเจรจาในประเทศไทย การส่งมอบจะส่งมอบในพื้นที่ที่มีใช้พื้นที่เจรจาซื้อขาย เมื่อตกลงซื้อขายแล้วผู้ค้าชาวไทยจะต้องชำระเงินสด (เกือบเต็มจำนวน) ก่อนในการซื้อขายครั้งแรก ส่วนการซื้อขายในครั้งต่อไป ผู้ค้าในประเทศลาวจะให้เครดิต โดยจะมอบยาบ้าก่อน จากนั้นผู้ค้าชาวไทยจะโอนเงินเข้าบัญชีธนาคารสาขาอำเภอชายแดน ช่วงหลังประกาศสงครามยาเสพติด ยาบ้าที่มีการแพร่กระจายในพื้นที่ร้อยละ 70 มาจากประเทศลาว ร้อยละ 20 มาจาก กทม. ภาคกลาง และภาคตะวันออก ร้อยละ 10 มาจากภาคเหนือ โครงสร้างการค้าจะไม่พบการค้าแบบเครือข่าย เนื่องจากผู้ค้ารายสำคัญเกรงกลัวมาตรการขีตทรัพย์ การค้าจึงมีลักษณะค้าเดี่ยวและเป็นอิสระมากขึ้น นอกจากนี้ผู้ค้ารายย่อยกลับมามีบทบาทในการค้า รวมทั้งผู้เสพได้เข้ามาค้าด้วยในส่วนปริมาณการค้าลดลงจากช่วงก่อนประกาศและช่วงประกาศสงครามกับยาเสพติดเหลือประมาณเดือนละ 30,000-50,000 เม็ด รัฐบาลไทยมีการปราบปรามเชิงรุกอีกครั้ง เพื่อให้แต่ละจังหวัดประกาศเป็นพื้นที่ปลอดยาเสพติดก่อนวันที่ 5 ธันวาคม 2546 ทำให้สถานการณ์การค้ายาบ้าลดความรุนแรงอย่างต่อเนื่องจนถึงสิ้นปี 2546 การค้าที่ยังคงอยู่จะเป็นการค้ารายย่อย จากกลุ่มผู้เสพ จำหน่าย เพื่อต้องการกำไร ไว้เสพ ในส่วนการค้ารายสำคัญจะเริ่มกลับเข้ามาเป็นปัญหาในปี 2547 แต่สภาพการค้าจะรุนแรงน้อยกว่าปี 2545 ผู้ค้าจะเปลี่ยนพฤติกรรมมาเป็นนายหน้าแทนการจำหน่ายเองโดยตรง นอกจากนี้ กลุ่มเยาวชน และนักเรียน ยังคงมีพฤติการณ์ในการเสพ แต่จะไม่รุนแรงเท่าปีที่ผ่านมา เห็นได้จากข้อมูลค่าพุทธธรรมที่ดำเนินการในเดือน พฤษภาคม 2546 มีการอบรมนักเรียน จำนวน

3,929 คน มีผู้สำรวจว่าเกี่ยวข้องกับยาเสพติด จำนวน 681 คน คิดเป็นร้อยละ 15 เมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลปี 2545 ปรากฏว่าลดลงร้อยละ 10

ปรากฏการณ์ดังกล่าวทำให้เจ้าหน้าที่ภาครัฐปรับตัวไม่ทันต่อรูปแบบหรือขบวนการค้ายาเสพติดทำให้การป้องกันและปราบปรามไม่บรรลุเป้าหมายเท่าที่ควร ดังที่นักรบ หลัมวิรัตน์ ได้ศึกษาเรื่อง “แนวคิดในการปราบปรามยาเสพติด ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการตำรวจกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด” พบว่า การปฏิบัติงานปราบปรามยาเสพติดให้บรรลุตามเป้าหมายและนโยบายของรัฐบาลนั้น น่าจะใช้วิธีการปราบปรามแบบผสมผสานคือใช้มาตรการป้องกันปราบปราม บำบัดรักษาและควบคุมพืชเสพติดผสมผสานกัน และจากการศึกษายังพบว่า ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการปราบปรามยาเสพติดของข้าราชการตำรวจ คือ สวัสดิภาพของเจ้าหน้าที่และครอบครัวไม่ปลอดภัย เครื่องมือพิเศษที่ใช้ในการสืบสวนไม่เพียงพอ เจ้าหน้าที่มีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ในการทำงานน้อย อิทธิพลของนักค้ายาเสพติดมีมาก และหน่วยปราบปรามยาเสพติดมีหลายอย่างไม่ประสานงานกัน

จะเห็นได้ว่าปัญหาการป้องกัน และปราบปรามส่วนหนึ่งมาจากขบวนการการค้ายาเสพติดตามแนวชายแดนมีหลายกลุ่มที่เข้ามาเกี่ยวข้องทั้ง ประชาชนชาวลาว-ไทย นักการเมืองท้องถิ่น ข้าราชการ ไทย-ลาว รวมกันเป็นขบวนการเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย โดยประชาชนชาวลาว-ข้าราชการลาว เป็นกลไกสำคัญในการลำเลียงยาเสพติดเพราะมีความชำนาญในพื้นที่และมีกลุ่มอื่นๆ อยู่เบื้องหลังคอยให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวกในการลำเลียงยาเสพติดเป็นกองทัพนคร ข้ามไปฝั่งลาว แล้วติดต่อซื้อขายยากัน ส่วนในกลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดของลาวจะเป็นผู้ว่าจ้างผู้ลำเลียงราษฎรลาว ทำหนังสือผ่านแดนเข้าไทยอย่างถูกต้อง แล้วซุกซ่อนมาตามร่างกาย ขึ้นรถโดยสารประจำทางไปส่งให้กลุ่มขบวนการคนไทยในกรุงเทพมหานคร ซึ่งสอดคล้องกับ ชวลิต วิสลดิกพันธุ์ (2544) ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษานโยบายการปราบปรามยาบ้าระหว่างปี พ.ศ. 2538-2542” พบว่า ปัญหาการแพร่ระบาดของยาบ้ามีแนวโน้มความรุนแรงมากขึ้น การกำหนดนโยบายการปราบปรามยาบ้า อาจเหมาะสมในช่วงเวลาหนึ่ง แต่เมื่อเวลาผ่านไปก็อาจเกิดปัญหาในการปฏิบัติ จากที่ผ่านมาหน่วยงานที่มีส่วนในการแก้ไขปัญหายาบ้า เช่น สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย และอื่นๆ ไม่มีแนวทางในการประสานการแก้ไขปัญหายาบ้า จึงควรที่จะมีหน่วยงานที่ดูแลปัญหายาบ้าโดยตรง การปราบปรามยาบ้าต้องแยกผู้เสพออกจากผู้ค้า โดยผู้เสพให้ถือเป็นผู้ป่วยต้องได้รับการบำบัดรักษา สำหรับผู้ค้าต้องได้รับการลงโทษอย่างเด็ดขาด และมีข้อเสนอแนะว่าการกำหนดนโยบายจากผู้นำสู่ผู้ปฏิบัตินั้น ควรจะมีการพิจารณาผลของการปฏิบัติว่าดีหรือไม่ เพื่อนำกลับไปทบทวนแก้ไข เพื่อจะได้นำมาปฏิบัติให้เกิดความสำเร็จเป็นรูปธรรมชัดเจน

จากผลการวิจัย พบว่านโยบายมีความชัดเจน ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ที่มีความเข้าใจในเป้าหมายของนโยบายตรงกัน หลายหน่วยงานทำข้อตกลง (MOU) ในการแก้ปัญหายาเสพติดในพื้นที่ แต่ก็ไม่สามารถปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนให้หมดสิ้นไปได้ ส่วนหนึ่งมาจากจุดอ่อนปรนหรือช่องทางธรรมชาติที่เอื้อให้นักค้ายาเสพติด หรือผู้ลักลอบลำเลียงสามารถหลบหลีกการตรวจพบของเจ้าหน้าที่ การตรวจคนเข้า-ออก ของเจ้าหน้าที่ยังไม่ค่อยเข้มงวด เพราะความสัมพันธ์ส่วนตัวหรือฉันทัญญา บางครั้งการเข้า-ออก เป็นประจำทำให้ความเข้มงวดในการตรวจสอบลดลง ทำให้มีการลักลอบนำเข้าอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี กิจกรรมที่น่าจะส่งผลต่อการทำงานป้องกันและเฝ้าระวังปัญหาเสพติดชายแดนได้ดีในบทบาทของ อปท. คือ การรับเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมสร้างความเข้มแข็งให้หมู่บ้าน เช่นการแต่งตั้งชุด อพปร.ของตนเองเพื่อเบิกจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยงการลาดตระเวนหรือการเดินเวรยาม และอีกบทบาทคือการให้ความช่วยเหลือหลังการบำบัดอาจเป็นการส่งเสริมอาชีพ หรือการติดตามด้วยกลไกของ สมาชิก อบต.ที่มีในหมู่บ้านก็ได้ หากทำได้ดังนี้ปัญหายาเสพติดในพื้นที่อาจลดลงบ้าง

ในประเด็นด้านนโยบายในการปราบปรามยาเสพติดเห็นได้ว่า มาตรฐาน และวัตถุประสงค์ของนโยบายมีความชัดเจน แต่อำนาจหรือดุลพินิจของผู้ปฏิบัติในการตัดสินใจแก้ไขปัญหามนุษยธรรมเกี่ยวกับสถานการณ์ยังมีขอบเขตที่จำกัด เพราะต้องมีการประเมินสถานการณ์ก่อนดำเนินการปราบปราม ในทางปฏิบัติจะเห็นได้ว่ามาตรฐาน และวัตถุประสงค์ของนโยบายมีความขัดแย้งกับการปฏิบัติงานจริง ซึ่งขัดแย้งกับแนวคิดทฤษฎีของ Pressman and Wildavsky, 1973 (อ้างใน วรเชษฐ์ จันทรร, 2551 : 122) สรุปไว้ว่ามาตรฐาน และวัตถุประสงค์ของนโยบายที่คลุมเครือหรือขัดแย้งกันเอง จะล้มเหลวหากปราศจากเป้าหมายและข้อกำหนดที่ชัดเจน แต่ในปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นขัดแย้งกับทฤษฎีโดยสิ้นเชิงในประเด็นที่นโยบายมีความชัดเจนแต่ไม่สามารถปฏิบัติได้จริงในสถานการณ์การปราบปรามยาเสพติด เพราะสถานการณ์ดังกล่าวต้องใช้ดุลพินิจของผู้ปฏิบัติมากกว่าการใช้เป้าหมายของนโยบาย ซึ่งสอดคล้องกับ ศุภชัย ขาวประภาส (2538 : 101-118) กล่าวว่าไว้ว่าความเป็นไปได้ทางเทคนิคหรือทฤษฎี เนื่องจากเทคโนโลยีมีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วซึ่งมักจะส่งผลกระทบต่อหรือนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยมีลักษณะสำคัญๆ ที่ควรพิจารณาประกอบคือ เรื่องของการร่างนโยบาย ข้อเรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้นำเอนนโยบายไปปฏิบัติ ความน่าเชื่อถือได้ของทฤษฎี และลักษณะของเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงไป ทศนคติของผู้นำเอนนโยบายไปปฏิบัติ สามารถพิจารณาได้จากประเด็นต่างๆ คือ ทศนคติที่มีต่อวัตถุประสงค์ของนโยบาย หากผู้ปฏิบัติมีความเข้าใจต่อวัตถุประสงค์ มีความผูกพันค่อนนโยบาย ก็มีผลต่อความสำเร็จของนโยบายนั้น ขณะเดียวกันผลกระทบที่มีต่อพฤติกรรมของผู้นำเอนนโยบายไปปฏิบัติก็มีผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลว นโยบายใดที่มีผลให้ผู้ปฏิบัติต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไป

จากแนวทางเดิมที่เคยปฏิบัติมาช้านานมักจะประสบความสำเร็จล้มเหลว และหากผู้นำเอานโยบายไปปฏิบัติมีค่านิยมที่ขัดแย้งหรือไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของนโยบายก็ล้วนส่งผลกระทบต่อการทำงานนโยบายไปปฏิบัติเช่นกัน และเป็นไปตามแนวคิด ทฤษฎีของ J.L. Pressman and A. Wildavsky, 1973 ; C.C. Hood, 1976 ; อ้างใน มยุรี อนุমানราชธน, 2549 : 221-226) ซึ่งให้เห็นว่าอุปสรรคในการนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นสิ่งที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของผู้บริหาร เพราะอุปสรรคนั้นมักอยู่ในสภาพแวดล้อมภายนอกตัวนโยบาย และอยู่นอกหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ อุปสรรคนี้อาจเป็นอุปสรรคทางกายภาพ เช่น ภาวะภัยแล้ง การระบาดของโรคพืช หรือปัญหาทางการเมือง อย่างไรก็ตาม แนวทางมาตรการที่จำเป็นต้องใช้ในการนำนโยบายไปปฏิบัติไม่เป็นที่ยอมรับ และถูกคัดค้านโดยกลุ่มที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องหรือกลุ่มที่มีอำนาจขณะนั้น และผู้นำนโยบายไปปฏิบัติไม่อาจดำเนินการอะไรได้ นอกจากให้ข้อมูลแก่ผู้กำหนดนโยบายได้รับทราบปัญหาเพื่อนำไปปรับปรุงเปลี่ยนแปลงนโยบายนั้น นโยบายที่ล้มเหลว บางทีอาจเนื่องมาจากการที่ผู้กำหนดนโยบายไม่เข้าใจปัญหาของนโยบายที่ต้องการแก้ไขอย่างรอบด้านและเพียงพอว่า “อะไรเป็นสาเหตุ อะไรเป็นทางแก้ไขปัญหา อะไรเป็นโอกาส และ/หรืออะไรเป็นอาการของปัญหา” อย่างไรก็ตาม ปัญหาของการนำนโยบายไปปฏิบัติอาจจะแก้ไขได้ ถ้าทำการวิเคราะห์นโยบายอย่างมีขั้นตอนและรอบครอบเพียงพอ และสามารถนิยาม วิเคราะห์ปัญหาเฉพาะเชิงนโยบายและทางเลือกได้แม่นยำ การคัดสรรทางเลือกไม่ใช่ขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการกำหนดนโยบาย และการนิยามปัญหาเฉพาะเชิงนโยบายเป็นการยอมรับเงื่อนไขของผลลัพธ์ที่ต้องการ สำหรับใช้กำหนดทางเลือกของนโยบาย

จากผลการวิจัย พบว่างบประมาณในการดำเนินงานป้องกันปัญหาอาสาศพคดี แก้ไขบำบัดกระจัดกระจายในหลายหน่วยงาน เกิดการแย่งชิงงบประมาณ ใช้จ่ายผิดวัตถุประสงค์จึงดูเหมือนไม่เพียงพอ ส่วนงบประมาณในด้านการป้องกันและปราบปรามอาสาศพคดีตามแนวชายแดนนั้น มีจำนวนจำกัดไม่เหมาะสมกับภารกิจที่ต้องเสี่ยงกับอันตราย เหตุผลที่ทำให้สัดส่วนงบประมาณด้านการปราบปรามน้อยกว่างบประมาณแก้ไขปัญหายาเสพติด เพราะรัฐมองว่างานป้องกันปัญหายาเสพติดคือการแก้ปัญหายาเสพติดโดยการปราบปราม นอกจากนี้ ยังพบว่าการตัดโอนงบประมาณ การเบิกจ่ายงบประมาณการแก้ไขปัญหายาเสพติด ที่จัดสรรลงพื้นที่ล่าช้า ทำให้การดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติดไม่เป็นไปตามห้วงเวลาที่กำหนด กระบวนการปฏิบัติงานโดยตรง การควบคุมสั่งการเน้นแนวตั้ง การสั่งงานหลายชั้นหลายทอด ทำให้การสั่งงานและการรับไปปฏิบัติเกิดความคลาดเคลื่อน ประกอบกับพื้นที่แนวชายแดนเป็นพื้นที่ค่อนข้างห่างไกลจากการดูแลของผู้บริหารระดับสูงทำให้การควบคุมงานแบบใกล้ชิดค่อนข้างลำบาก และเจ้าหน้าที่ขาดการให้ความสำคัญกับปัญหาและการแก้ไขอย่างจริงจัง

ต่อประเด็นด้านงบประมาณในการปราบปรามยาเสพติดก็ปรากฏผลได้ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติไม่มีความสัมพันธ์กับงบประมาณที่ได้รับเกิดการใช้จ่ายงบประมาณผิดวัตถุประสงค์ แย่งชิงงบประมาณระหว่างหน่วยงานและผู้ปฏิบัติ เกิดการต่อต้าน ดังที่ C.C. Hood (1976) กล่าวไว้ว่าการไม่ต่อต้านคำสั่งใดๆ แต่ถ้าในการนำนโยบายไปปฏิบัติ เกิดการต่อต้านจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ระบบข้อมูลที่มีอยู่ทั้งหมดจะต้องช่วยให้ทราบล่วงหน้าถึงปฏิกิริยาที่ต่อต้าน เพื่อสามารถเข้ามาจัดการควบคุมการต่อต้านนั้นได้ทันที เงื่อนไขที่ทำการนำนโยบายไปปฏิบัติเกิดขึ้นอย่างเต็มรูปแบบก็คือ ผู้มีอำนาจหน้าที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ต้องมีอำนาจบารมีในการทำให้บุคคลอื่นทั้งภายในและภายนอกองค์กรยอมรับตนเอง เพื่อผู้มีอำนาจหน้าที่นั้นจะได้รับความเห็นชอบและสามารถประสานงานนโยบาย แผนงาน งาน และ โครงการ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นต่อความสำเร็จของนโยบายแผนงาน งาน และ โครงการนั้นๆ ซึ่งสอดคล้องกับ เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ (2551 : 128-132) ตั้งข้อสังเกตไว้ว่าการออกแบบโครงสร้างเน้นการออกแบบองค์การว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อผู้นำนโยบายไปปฏิบัติมากกว่าผลทางจิตวิทยาหรือการเมือง กรอบโครงสร้างจึงเปรียบได้กับเครื่องจักรที่ถูกควบคุมได้อย่างดี ประเด็นที่ศึกษา ได้แก่ การจัดสรรงาน สายการบังคับบัญชาและช่วงการควบคุม อย่างเช่นจากการศึกษาของ Lipsky (1979) พบว่า การออกแบบให้หน่วยงานระดับล่างใช้ดุลพินิจ มีผลให้เจ้าหน้าที่สร้างนโยบายใหม่ขึ้นมาในแต่ละวันที่เขาให้บริการ ขณะเดียวกันก็นำนโยบายไปปฏิบัติไปพร้อมๆ กัน เป็นไปตามแนวคิดทฤษฎี ตัวแบบของ Van Meter and Van Horn (1975) ที่ว่า นอกจากนโยบายจะต้องมีเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และตัวชี้วัดที่เป็นมาตรฐานแล้ว นโยบายยังประกอบไปด้วยทรัพยากร ซึ่งหมายถึงเงินงบประมาณ และแรงกระตุ้นสนับสนุนอื่นๆ เพื่อช่วยให้การนำนโยบายไปปฏิบัติเกิดประสิทธิภาพ

จากผลการวิจัย พบว่าการสื่อสารระหว่างองค์กร การบังคับใช้กฎหมายและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานส่งผลกระทบต่อ การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนค่อนข้างมากเนื่องจากการบริหารงานภายในของหน่วยงานแต่ละหน่วยงาน ผู้ปฏิบัติงานขาดแรงกระตุ้น ไม่ตื่นตัวในการปฏิบัติหน้าที่ อีกทั้งโครงสร้างหน่วยงานแตกต่างกัน บางหน่วยงานอาจจะมีบุคลากร ไม่เพียงพอที่จะทำหน้าที่ด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เนื่องจากมีภาระงานด้านอื่นเป็นจำนวนมากจึงทำงานได้ไม่เต็มที่ บางครั้งการประสานงานระหว่างหน่วยงานเพื่อป้องกันและปราบปรามยาเสพติดยังไม่เกิดขึ้นอย่างจริงจังหรืออาจมีแต่น้อย (เกิดการผลักภาระกิจไปยังหน่วยงานอื่น) ทำให้ขาดการบูรณาการการทำงานหรือผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญในการทำงานด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเท่าที่ควรเพราะเห็นความสำคัญกับภาระงานด้านอื่นมากกว่า

ในกรณีนี้จึงสรุปได้ว่า ปัญหาการสื่อสารระหว่างองค์กร และความร่วมมือระหว่างองค์กรเป็นสาเหตุหนึ่งที่ไปสู่การรับรู้และความเข้าใจของผู้ปฏิบัติที่มีต่อนโยบาย ทิศทางในการตอบสนองต่อนโยบายของผู้ปฏิบัติและระดับการยอมรับในตัวนโยบายของผู้ปฏิบัติ (วรเชษฐ์ จันทรร, 2551 : 125) ส่งผลกระทบต่อการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดทฤษฎีของ Paul Sabtier and Danial Mazmanian (1980) กล่าวไว้ว่า การเข้าไปมีส่วนร่วมของบุคคลภายนอกอย่างเป็นทางการ ความเป็นปึกแผ่นของสถาบัน และระหว่างหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และกฎที่ใช้ในการตัดสินใจของหน่วยงานปฏิบัติงาน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในนโยบาย ตลอดจนขั้นตอนของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ และสอดคล้องกับที่นักวิชาการที่สนใจด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติมักจะกล่าวถึงแนวคิดในการพิจารณาความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติไว้ในหลายแนวทาง Kerr, 1976 ให้มีแนวคิดไว้ว่านโยบายเปรียบเทียบกับเสมือนทฤษฎี หรือข้อสมมุติฐานอย่างหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยส่วนที่เป็นเงื่อนไข (Condition) กับส่วนที่เป็นผลตามมา (Action Alpha) หรือการบรรลุเป้าหมาย ความสำเร็จหรือความล้มเหลวเป็นแนวคิดที่เข้าใจยาก มีลักษณะเป็นนามธรรมสูง สะท้อนให้เห็นถึงทักษะ หรือมุมมองของคนๆ หนึ่งซึ่งเป็นประมวลผล อาจกล่าวได้ว่าความสำเร็จหรือความล้มเหลวขึ้นอยู่กับตัวบุคคล นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับกรอบเวลา และเงื่อนไขด้านสภาพแวดล้อม ในขณะที่นโยบายถูกประเมิน กล่าวคือ นโยบายอย่างหนึ่งซึ่งเคยถูกมองว่าประสบความสำเร็จ แต่เมื่อเวลาหรือเงื่อนไขของสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปนโยบายนั้น อาจถูกมองว่าเป็นนโยบายที่ล้มเหลวก็ได้ ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายก็เป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะต้องพิจารณาในการตัดสินใจความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบาย นโยบายที่ถูกมองว่าล้มเหลวอาจจะช่วยเอื้อประโยชน์ให้กับนโยบายอื่นที่มีความสำคัญมากกว่ากันก็ได้ และ Williams (1982 : 100) มีความเห็นว่า ความล้มเหลวในอีกลักษณะหนึ่งที่จะเกิดขึ้นได้นั้น คือ ความล้มเหลวในการกำหนดรายละเอียดในการปฏิบัติงาน (Specification Failure) รายละเอียดในการปฏิบัติงานเป็นตัวเชื่อมระหว่างแผนงานนโยบายกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งจะบอกให้ผู้ปฏิบัติรู้ว่าจะต้องปฏิบัติอะไรบ้าง ปฏิบัติอย่างไร มีการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้างที่ได้รับการคาดหวัง หรือวัตถุประสงค์ที่สามารถวัดได้แน่นอนมีอะไรบ้าง หากคำถามเหล่านี้มีรายละเอียดไม่ชัดเจนก็ถือว่าเป็นความล้มเหลวอีกรูปแบบหนึ่ง

จากผลการวิจัย พบว่าความไม่ต่อเนื่องของนโยบายเนื่องจากสถานการณ์การเมือง วุ่นวายรัฐบาลก็ไม่ค่อยมีเวลากำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ ทำให้องค์กร หน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติหวั่นไหว รอรับคำสั่ง/นโยบายจากรัฐบาล ประกอบกับหน่วยงานที่รับผิดชอบไม่ค่อยให้ความสำคัญต่อการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเท่าที่ควร ขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติ

หน้าที่ เกรงกลัวต่ออิทธิพลและอำนาจของกลุ่มผู้ค้ายาเสพติด ไม่กล้าแสดงตนที่ชัดเจนว่าเป็นผู้ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดด้วย เห็นได้จากการประชุมคณะกรรมการต่างๆ มักส่งผู้แทนระดับล่างที่ไม่มีอำนาจการตัดสินใจเข้าประชุมแทน องค์การทั้งภาครัฐ/เอกชนที่เกี่ยวข้อง ขาดการติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานราชการต่างๆ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่เข้าใจบทบาทตนเอง นอกจากนี้ยังพบว่า การปราบปรามยาเสพติดและการบังคับใช้กฎหมายในกระบวนการยุติธรรมเกิดความล่าช้า เจ้าหน้าที่ไม่ยากเดินทางไปเป็นพยานในชั้นศาล ในขณะที่ขบวนการผู้ค้ายาเสพติดมีเทคโนโลยีการสื่อสารเพื่อการค้ายาเสพติดที่ทันสมัย ส่วนใหญ่กลุ่มผู้ค้าชาวลาวยังเป็นแกนหลักในการลักลอบค้ายาเสพติดตามแนวชายแดน โดยคนไทยเป็นคนตั้งซื้อยาเสพติดแล้วจ้างให้ราษฎร สปป.ลาว เป็นผู้ขนยาเสพติดเข้ามาในประเทศ โดยการซุกซ่อนมาตามสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ อันเนื่องมาจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ความอ่อนแอของสังคม ประกอบการสภาพภูมิศาสตร์ที่เอื้อต่อการค้ายาเสพติด สถานการณ์บ้านเมืองอยู่ท่ามกลางความขัดแย้ง ปั่นป่วนในสังคม กลุ่มพวกนี้ก็ฉวยโอกาสในการขนยาเสพติด เพราะว่าการเดินทางตรวจสอบบางส่วนถูกนำไปใช้ในการรักษาความสงบเรียบร้อย และก็บางส่วนไปที่เขาพระวิหารเพื่อดูแลความมั่นคง สิ่งเหล่านี้มันก็ส่งผลรวมทั้งระบบเศรษฐกิจด้วยภาวะเศรษฐกิจตกต่ำก็ส่งผลก่อให้เกิดแรงกระตุ้นในการค้ายา สำหรับความร่วมมือจากประเทศเพื่อนบ้านนั้นในทัศนะของเขาก็คือ การซื้อขายก็คือการทำมาหากิน ในระดับพื้นที่การซื้อขายยาเสพติดถือว่าเป็นเรื่องทำมาหากิน จึงยากต่อการป้องกันและปราบปรามเป็นอย่างมาก

สถานการณ์ความวุ่นวายทางการเมืองทำให้เกิดความไม่ต่อเนื่องของนโยบายเนื่องจากสถานการณ์การเมืองหน่วยงานที่รับผิดชอบไม่ค่อยให้ความสำคัญต่อการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเท่าที่ควร ขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ เกรงกลัวต่ออิทธิพลและอำนาจของกลุ่มผู้ค้ายาเสพติด เป็นสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนล้มเหลว ทั้งที่ นโยบายของรัฐบาลนอกจากจะมุ่งให้เกิดความสำเร็จในการน่านโยบายไปปฏิบัติมากกว่าที่จะคำนึงถึงขวัญและกำลังใจ สวัสดิการผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ ดังที่ เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ (2551 : 128-132) ตั้งข้อสังเกตไว้ว่าการการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่จะต้องนำกรอบมนุษย์สัมพันธ์ (Human relation lens) มาวิเคราะห์นโยบายด้วย การวิเคราะห์ตามกรอบมนุษย์สัมพันธ์เน้นที่บทบาท ความคาดหวัง ปทัสถาน ความต้องการ และแรงจูงใจ รวมทั้งมองว่าปัญหาของการน่านโยบายไปปฏิบัติมาจากพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ขาดทักษะมนุษย์สัมพันธ์ และละเลยกำลังใจ ตัวอย่างเช่นของการศึกษาตามมิตินี้ เช่น งานของ Edwards (1980) ระบุว่าท่าทีของผู้น่านโยบายไปปฏิบัติ เช่น ความปรารถนา แรงจูงใจ ทศนคติและสิ่งกระตุ้น เป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งในสามของปัจจัยแห่งความสำเร็จของการน่านโยบายไปปฏิบัติ หรืองานของ Mazmanian and Sabatier (1983) สรุปไว้ว่า การเปลี่ยนพฤติกรรมมาจากนวัตกรรมของนโยบาย เป็นเงื่อนไขหนึ่งใน

ตามประการของความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ และงานของ Weatherlery (1979) วิเคราะห์พฤติกรรมผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ว่าขึ้นอยู่กับค่านิยมบทบาท ความคาดหวังและปทัสถาน ในขณะที่ผลการวิจัยปรากฏการณ์การปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนการนำนโยบายไปปฏิบัติ นั้น เมื่อพิจารณาถึงกรอบของโครงสร้างองค์การ ปรากฏว่า เจ้าหน้าที่สร้างนโยบายใหม่ขึ้นมาในแต่ละวันที่เขาให้บริการ ขณะเดียวกันก็นำนโยบายไปปฏิบัติไปพร้อมๆ กัน ซึ่งเป็นไปตามแนวคิด ทฤษฎี ของ Lipsky, 1979 (อ้างในเรืองวิทย์ เกษสุวรรณ, 2551 :129) กรอบโครงสร้างเน้นการ ออกแบบองค์การว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อผู้นำนโยบายไปปฏิบัติมากกว่าผลทางจิตวิทยาหรือ การเมือง กรอบโครงสร้างจึงเปรียบได้กับเครื่องจักรที่ถูกควบคุมได้อย่างดี ประเด็นที่ศึกษา ได้แก่ การจัดสรรงาน สายการบังคับบัญชาและช่วงการควบคุม ผลการศึกษาพบว่า การออกแบบให้ หน่วยงานระดับล่างใช้ดุลพินิจ มีผลให้เจ้าหน้าที่สร้างนโยบายใหม่ขึ้นมาในแต่ละวันที่เขาให้บริการ ขณะเดียวกันก็นำนโยบายไปปฏิบัติไปพร้อมๆ กัน อย่างไรก็ตามถึงแม้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติจะใช้ ดุลพินิจในการนำนโยบายเพื่อปรับให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ ปัญหาการลักลอบค้ายาเสพติดตาม แนวชายแดนยังระบาคอยู่เช่นเดิมเนื่องผู้ค้ายาเสพติดมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการค้าและปรับตัวทันต่อการ กำหนดนโยบายของรัฐบาลและผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อติศ เจริญสวัสดิ์ (2547) ได้ทำการวิจัยรูปแบบการค้าเถียงยาเสพติดและการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารเพื่อ การค้ายาเสพติดที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคในการปราบปรามยาเสพติด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา สถานการณ์ยาเสพติดในประเทศไทย ศึกษารูปแบบการค้าเถียงยาเสพติดและการใช้เทคโนโลยีการ สื่อสารเพื่อการค้ายาเสพติด ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปราบปรามยาเสพติดอันเกิดจากรู ปแบบวิธีการค้าเถียงยาเสพติดและเทคโนโลยีการสื่อสารเพื่อการค้ายาเสพติด เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการค้นคว้าวิจัยเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์ความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ เกี่ยวข้องกับการปราบปรามยาเสพติดและการบังคับใช้กฎหมายในกระบวนการยุติธรรม ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการค้าเถียงยาเสพติด และการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารเพื่อการค้ายาเสพติดมีความ เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ยาเสพติด รูปแบบการค้าเถียงยาเสพติดโดยวิธีการซุกซ่อนยาเสพติดใน ช่องลับดัดแปลงเป็นพิเศษตามโครงสร้างส่วนต่างๆ ของยานพาหนะ วิธีการซุกซ่อนยาเสพติด อำพรางมากับสินค้าปกติซึ่งสามารถลำเลียงได้ปริมาณมาก ยากต่อการตรวจสอบด้วยวิธีปกติ การใช้ เทคโนโลยีการสื่อสารเพื่อการค้ายาเสพติด โดยการใช้โทรศัพท์มือถือแบบใช้บัตรเติมเงิน โดยไม่ ต้องจดทะเบียนข้อมูลผู้ใช้ทั้งสองประเด็นนี้ถือเป็นปัญหาอย่างยิ่งต่อการปราบปรามยาเสพติด อีกทั้ง กลยุทธ์ขององค์กรอาชญากรรมและอาชญากรรมข้ามชาติ ผู้ค้ายาเสพติดที่มีลักษณะเป็นเครือข่าย ทั้งในการจัดรูปแบบองค์กรและวิธีการค้าเสพติด การอาศัยการพัฒนาในด้านการสื่อสาร โทรคมนาคมเป็นช่อง โอกาสในการรอดพ้นจากแสวงหาพยานหลักฐานในการพิสูจน์ผู้กระทำผิดที่

เป็นตัวการหรือนายทุน ผลประโยชน์เป็นมูลเหตุจูงใจในการค้ายาเสพติด จะเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับปัญหาและอุปสรรคในการปราบปรามยาเสพติดอันเกิดจากรูปแบบการลำเลียงยาเสพติดและการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารเพื่อการค้ายาเสพติด

จากผลการวิจัย พบว่าความร่วมมือระหว่างประเทศส่งผลโดยตรงต่อการปราบปรามยาเสพติดแนวชายแดนเนื่องจากทุกวันนี้ไทยต้องประสบปัญหาความร่วมมือแบบมีเงื่อนไขในการทำงานด้านยาเสพติดกับลาว เราไม่อาจเน้นนโยบายเชิงรุกเพื่อจัดการกับนักค้ารายสำคัญที่เป็นเอเจนต์ที่ฝั่งลาวได้ ทำได้เพียงการตั้งรับในพื้นที่เท่านั้นและการสกัดกั้นที่มีขีดความสามารถจำกัด ส่งผลให้มีการเถื่อนลอดเข้าสู่ตอนในได้เป็นจำนวนมาก ในขณะที่เจ้าหน้าที่ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติส่วนใหญ่ใช้ดุลพินิจในการจับหรือไม่จับกลุ่มชาวลาวผู้ค้ายาเสพติดด้วยเหตุผลของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและความคุ้นเคย ความเมตตาในสถานะทางเศรษฐกิจ ไม่ปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มงวดในการปราบปรามด้วยการแสดงท่าทีไม่รับรู้ว่ามี การลักลอบการยาเสพติดเกิดขึ้นในเขตพื้นที่รับผิดชอบ นอกจากนี้ ยังพบว่า เจ้าหน้าที่บางกลุ่มเข้าร่วมขบวนการกับข้าราชการลาว-ประชาชนลาว คอยให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวกในการลำเลียงยาเสพติด

ต่อประเด็นนี้อภิปรายผลได้ว่า ความร่วมมือระหว่างประเทศส่งผลโดยตรงต่อการปราบปรามยาเสพติดแนวชายแดนเนื่องจากทุกวันนี้ไทยต้องประสบปัญหาความร่วมมือแบบมีเงื่อนไขในการทำงานด้านยาเสพติดกับลาว เราไม่อาจเน้นนโยบายเชิงรุกเพื่อจัดการกับนักค้ารายสำคัญที่เป็นเอเจนต์ที่ฝั่งลาวได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของพรพิมล ศรีโชติ และคณะ (2541) ได้ทำการศึกษาความร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในประเทศไทย ลาว พม่า จีน กัมพูชา และเวียดนาม เพื่อศึกษาความร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในประเทศไทย ลาว พม่า จีน กัมพูชา และเวียดนาม ผลการศึกษารูปได้ว่า การเคลื่อนไหวของขบวนการเคลื่อนไหวยาเสพติดในภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง ในปัจจุบัน มีการเคลื่อนไหวอย่างเป็นพลวัตรมีประสิทธิภาพ ทุกประเทศในภูมิภาคนี้เป็นส่วนหนึ่งของขบวนการนี้ โดยมีการแบ่งบทบาทของแต่ละประเทศอย่างสมดุล สอดคล้องกับสภาพภูมิศาสตร์ และสถานการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศนั้นเป็นอย่างดี ในขณะที่เจ้าหน้าที่รัฐผู้นำนโยบายไปปฏิบัติส่วนใหญ่ใช้ดุลพินิจในการจับหรือไม่จับกลุ่มชาวลาวผู้ค้ายาเสพติดด้วยเหตุผลของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและความคุ้นเคย ความเมตตาในสถานะทางเศรษฐกิจ ไม่ปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มงวดในการปราบปรามด้วยการแสดงท่าทีไม่รับรู้ว่ามี การลักลอบการยาเสพติดเกิดขึ้นในเขตพื้นที่รับผิดชอบ นอกจากนี้ ยังพบว่า เจ้าหน้าที่บางกลุ่มเข้าร่วมขบวนการกับข้าราชการลาว-ประชาชนลาว คอยให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวกในการลำเลียงยาเสพติด เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่าย ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ถนัด ไบยา และคณะ (2544) ได้ทำการศึกษา สถานภาพและการพัฒนาเครือข่ายองค์กรชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายา

ยาเสพติด จังหวัดน่าน เพื่อศึกษาศักยภาพขององค์กรชุมชน และปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จ ล้มเหลว ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยการศึกษาข้อมูลสถานการณ์ยาเสพติด จังหวัดน่าน และจัดเวทีเสวนาระดมความคิดเห็นในการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด ผลการวิจัยพบว่าจากการดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดในจังหวัดน่าน เช่น มาตรการกวาดล้าง ตรวจค้น จับกุม การป้องกัน การให้สุขศึกษา อย่างต่อเนื่อง ก็ไม่สามารถยับยั้งการแพร่ระบาดของ ยาเสพติดให้ลดน้อยลงได้ ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดนั้นต้องอาศัยการทำงานแบบพหุภาคี ผ่านกระบวนการร่วมคิดร่วมทำ ร่วมตรวจสอบชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยใช้กลไกการทำงานแบบ เครือข่าย และแกนนำเอิกขมาสนับสนุนพลังของชุมชนให้มีศักยภาพมากขึ้น จึงจะทำให้การแก้ไข ปัญหายาเสพติดได้ผล และยังได้ให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยในการกำหนด นโยบายที่มุ่งเน้นความเข้มแข็งของชุมชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติด รัฐต้องสนับสนุนชุมชน ทางด้านงบประมาณ กระบวนการ วิชาการ และการบังคับใช้กฎหมายด้วย รัฐควรมีมาตรการอย่าง เป็นรูปธรรมในการให้แรงจูงใจผู้ปฏิบัติงานแก้ไขปัญหายาเสพติด และรัฐต้องสร้างกลไกการทำงาน ในลักษณะพหุภาคีอย่างเป็นรูปธรรม ในการบูรณาการป้องกันปราบปราม บำบัดรักษาฟื้นฟูอาชีพ และการสื่อสารสาธารณะ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ ศุภชัย ขาวประภาส (2538,101-118) ตั้งข้อสังเกตไว้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างกลไกต่างๆ ที่นำเอานโยบายไปปฏิบัติ สามารถพิจารณาได้ จากจำนวนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติตามนโยบายมีมากขึ้นเท่าใด ปัญหาเรื่องของการประสานงานระหว่างหน่วยงานก็จะมีมากขึ้นเท่านั้น นอกจากนั้นแล้ว จำนวนจุด คัดสินใจ หากมีจำนวนมากเท่าใดความล่าช้าในการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายก็จะยิ่งมากขึ้น ขณะเดียวกันลักษณะของความสัมพันธ์ดั้งเดิมระหว่างหน่วยงานที่ร่วมกันปฏิบัติให้เป็นไปตาม นโยบาย หากมีความร่วมมือกันอย่างดีในอดีตก็จะส่งผลให้การนำเอานโยบายไปปฏิบัติเป็นผลดีด้วย

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายสาธารณะ

1) จากผลการวิจัยพบว่า สถานการณ์ยาเสพติดมีความรุนแรงเนื่องจากการ ลักลอบนำเข้ายาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้านอย่างต่อเนื่อง และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจาก กลุ่มขบวนการได้หันมานำเข้ายาเสพติดจากทางภาคเหนือมาที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเฉพาะ พื้นที่อำเภอเขมราฐ เนื่องจากทางด้านภาคเหนือมีการปราบปรามอย่างหนัก ในประเด็นนี้หาก ฝ่ายนโยบายเห็นว่าปัญหาการลักลอบนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดนมีความสำคัญ จนเป็นเหตุให้ เกิดการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ตอนใน กรุงเทพมหานคร จนนำไปสู่ปัญหาสังคมด้านอื่นๆ รัฐบาลควรยกระดับของปัญหาการลักลอบค้ายาเสพติด ในพื้นที่อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี

ให้ในลักษณะทางภาคเหนือที่มีสถานการณ์การลักลอบนำเข้ายาเสพติด หรือทางด้านปัญหาความมั่นคงใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อที่จะจัดสรรงบประมาณ กำลังพลในการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ จนทำให้ขบวนการค้ายาเสพติดไม่สามารถนำเข้ายาเสพติด หรือลดปริมาณลง และควรทบทวนประเด็นข้อตกลงร่วมกันในการเดินทางผ่านแดนสำหรับการท่องเที่ยว (MOU) เนื่องจากข้อตกลงระหว่าง ไทย-ลาว ในการเดินทางสำหรับท่องเที่ยวอนุญาตให้ราษฎรลาวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวอยู่ในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานีได้เป็นเวลา 3 วัน ซึ่งขบวนการค้ายาเสพติดได้ลักลอบขนยาเสพติดมาพร้อมกับอุปกรณ์เครื่องใช้ต่างๆ ผ่านช่องทางที่ถูกดัดแปลงในรูปแบบนักท่องเที่ยวผ่านเข้ามาตัวจังหวัดอุบลราชธานีอย่างถูกต้อง จากนั้นขบวนการค้ายาเสพติดจะนำยาเสพติดเข้าสู่พื้นที่ตอนใน กรุงเทพมหานคร ในลักษณะลักลอบหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย โดยภาครัฐไม่สามารถทำอะไรได้ ในประเด็นนี้ภาครัฐควรชั่งน้ำหนักผลได้ผลเสียที่จะเกิดต่อสังคม หากมองว่าปัญหายาเสพติดสำคัญกว่าการท่องเที่ยวก็ควรดำเนินการตามมาตรการทางกฎหมายอย่างเด็ดขาด และควรยกเลิกข้อตกลงร่วมในการท่องเที่ยวข้างต้น

2) ในประเด็น ความร่วมมือระหว่างประเทศในการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดน จากการวิจัยพบว่า ประเทศเพื่อนบ้านไม่ให้ความร่วมมือในการปราบปรามยาเสพติดเท่าที่ควร เนื่องจากราษฎรลาวในพื้นที่ชายแดนมีความเห็นว่าการค้ายาเสพติดเป็นเรื่องของการทำมาหากิน ทำให้มีขบวนการค้ายาเสพติดจ้างราษฎรลาวในการลำเลียงยาเสพติด เข้ามาในประเทศไทยจำนวนมาก ในประเด็นนี้รัฐบาลควรหามาตรการในการดำเนินการเชิงรุกต่อประเทศเพื่อนบ้านในการที่จะแสวงหาความร่วมมือ และควรมีมาตรการทางการทูตต่อเรื่องนี้ด้วย ในส่วนของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานควรมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อให้ราษฎรลาวที่ลักลอบขนยาเสพติดได้เกรงกลัวจนไม่กล้ารับจ้าง หรือค้ายาเสพติด รวมทั้งดำเนินการต่อราษฎรไทยในพื้นที่ที่เข้าร่วม หรือให้ความร่วมมือกับขบวนการค้ายาเสพติดตามแนวชายแดน โดยมาตรการยึดทรัพย์อย่างรวดเร็วจนไม่ให้เกิดการเลียนแบบในการค้ายาเสพติด

3) จากการวิจัยพบว่า จำนวนผู้ปฏิบัติงานปราบปรามยาเสพติดมีน้อยไม่เพียงพอ เนื่องจากไม่มีผู้อยากมาปฏิบัติงานเนื่องจากเป็นงานที่เสี่ยงอันตราย และยังขาดแคลนเครื่องมือ อุปกรณ์ในการปราบปรามยาเสพติด เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานมีความสำคัญต่อความสำเร็จของนโยบายควรส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานปราบปรามยาเสพติดมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของนโยบาย และรับรู้นโยบายโดยทั่วถึง จนเกิดการยอมรับในค่านโยบาย ก็จะส่งผลให้การดำเนินการค่อนนโยบายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และควรสนับสนุนวัสดุเครื่องมือในการปราบปรามเพิ่มจำนวนผู้ปฏิบัติงานด้านการปราบปรามยาเสพติดให้มีจำนวนมากขึ้น และเสริมแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอทั่วถึง

4) จากการวิจัยพบว่า หน่วยงานที่นานโยบายการปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ มีการสั่งงานที่ล่าช้า ลงมาตามลำดับชั้นการบังคับบัญชา ทำให้เกิดเกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงาน และหน่วยงานแต่ละหน่วยมีสายการบังคับบัญชาของแต่ละหน่วยงาน ทำให้การแก้ปัญหายาเสพติดไม่เป็นเอกภาพ มีปัญหาในการประสานงานระหว่างหน่วยงานการประสานงาน มักใช้การประสานงานแบบไม่เป็นทางการนั้น ฝ่ายนโยบายควรกำหนดวิธีนำการนโยบายสู่การปฏิบัติในพื้นที่อย่างรวดเร็ว และควรสนับสนุนปัจจัยด้านกำลังพล งบประมาณ เครื่องมือ และการบังคับบัญชาที่กระชับ มีเอกภาพในการควบคุมให้เกิดการปฏิบัติตามนโยบายอย่างเคร่งครัด

5) จากผลการวิจัยพบว่า การจัดสรรงบประมาณในการปราบปรามยาเสพติด กระจัดกระจายอยู่หลายหน่วยงาน เกิดการแข่งชิงงบประมาณเพื่อที่จะนำไปดำเนินการในส่วนอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน การดำเนินงานยังไม่เกิดการบูรณาการ โดยแท้จริง รวมทั้งงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมีจำนวนจำกัด และจัดสรรล่าช้า ส่งผลต่อการปราบปรามยาเสพติด ในประเด็นนี้ การจัดสรรงบประมาณมีความล่าช้าเนื่องจากกระบวนการทางงบประมาณของระบบราชการ ทำให้หน่วยงานที่ปฏิบัติได้รับงบประมาณช้าไม่ทันต่อสถานการณ์ เนื่องจากนักค้ายาเสพติดไม่ต้องรองบประมาณในการค้ายาเสพติด และภาครัฐควรเปลี่ยนฐานคติในการคิดว่า การป้องกันยาเสพติดคือการปราบปรามยาเสพติด เนื่องจากในขณะที่ยาเสพติดกำลังระบาดอย่างหนักในทุกพื้นที่หากไม่สามารถหยุดการนำเข้ายาเสพติดจากภายนอกประเทศ ก็ไม่สามารถหยุดการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ตอนใน ที่มีแหล่งเสี่ยง กลุ่มเสี่ยงค้ายาเสพติดจำนวนมากได้ เพราะฉะนั้นรัฐบาลควรดำเนินการต่อผู้ค้ายาเสพติดก่อนจึงดำเนินการต่อผู้เสพ หรือดำเนินการควบคุมกันไปโดยให้น้ำหนักในการปราบปรามมากกว่า เพื่อควบคุมตัวยาเสพติดให้มีปริมาณน้อยที่สุด

6) จากผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการลักลอบค้ายาเสพติดตามแนวชายแดน เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ราษฎรลาวมีความเห็นว่าการค้ายาเสพติดเป็นการทำมาหากิน และมีราษฎรทั้งไทย-ลาว เข้าไปเกี่ยวข้อง ประกอบกับมีสภาพภูมิประเทศเอื้อต่อการค้ายาเสพติด และมีเส้นทางคมนาคมที่สะดวกสามารถนำยาเสพติดเข้ามาในพื้นที่ตอนในได้อย่างง่ายดาย ในประเด็นนี้ รัฐบาลควรดำเนินมาตรการเชิงรุกต่อรัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อแสวงหาความร่วมมือ รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาชายแดนให้เจริญเป็นเขตการค้าเศรษฐกิจพิเศษ ส่งเสริมอาชีพที่ถูกต้องตามกฎหมายทั้งประชาชนไทย-ลาว อย่างเสมอภาค และเท่าเทียม เปิดจุดผ่อนปรนหรือช่องทางธรรมชาติที่เอื้อต่อการค้ายาเสพติดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว แต่ในขณะเดียวกันต้องกำหนดมาตรการตรวจตราอย่างเคร่งครัด

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยต่อไป

- 1) ควรศึกษาหาแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาชายแดนให้เป็นเขตการค้าเสรีธุรกิจพิเศษ ส่งเสริมอาชีพที่ถูกต้องตามกฎหมายทั้งประชาชนไทย-ลาว อย่างเสมอภาคและเท่าเทียม รวมถึงการเปิดจุดผ่อนปรนหรือช่องทางธรรมชาติที่เอื้อต่อการค้ายาเสพติดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับลักษณะของภูมิประเทศ
- 2) ควรศึกษาถึงกรอบการเจรจาข้อตกลง(MOU) เกี่ยวกับการความร่วมมือระหว่างไทย-ลาวในการป้องกันและปราบปรามอย่างเป็นรูปธรรมในเขตพื้นที่เสี่ยงหรือหล่อแหลมต่อการลักลอบการค้ายาเสพติด
- 3) ควรศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมสร้างจิตสำนึกสาธารณะกับประชาชนไทย-ลาว ให้เห็นโทษของการเสพ/การค้ายาเสพติดให้โทษ โดยร่วมมือกับหน่วยงานองค์การภาครัฐอื่นๆ ในพื้นที่ใกล้เคียง
- 4) ควรศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการจัดตั้งหน่วยงานพิเศษหรือชุดปฏิบัติการพิเศษมีอำนาจเต็มในพื้นที่ เพื่อปฏิบัติการหลักคือการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดน โดยคำนึงถึงโครงสร้าง ภารกิจ อำนาจหน้าที่ต่างหากจากหน่วยงานองค์การอื่น

เอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงมหาดไทย. นโยบายรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภา. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงมหาดไทย, 2551.
(อัครสำเนา)
- กระทรวงสาธารณสุข คณะกรรมการอาหารและยา. โครงการประเมินการใช้วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทในประเทศไทย. นนทบุรี : สำนักงานคณะกรรมการอาหาร และยา
กระทรวงสาธารณสุข, 2539.
- กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดอุบลราชธานี. แผนรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดอุบลราชธานี ประจำปี 2551. จังหวัดอุบลราชธานี, 2551. (อัครสำเนา)
- กิติ ฉายศิริกุล และวนิดา พุ่มไพศาล. สารกระตุ้นประสาท : ยาบ้า. เชียงใหม่ : โรงพยาบาลสวนปรุง, 2542.
- แก้วตา พันธุ์อุไร. มาตรการทางกฎหมายในการควบคุม และเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด : กรณีศึกษาความร่วมมืออนุภูมิภาคระหว่าง ประเทศลาว พม่า และประเทศไทย.
กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- ไกรสุข สิ้นสุข. นโยบายการปราบปรามยาเสพติด. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
- ชวลิต วิสลดิกพันธุ์. การศึกษานโยบายการปราบปรามยาบ้าระหว่างปี พ.ศ. 2538 – 2542.
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2544.
- ชัยยันต์ ศรีมงคละ. สภาพการดำเนินงานและปัญหาในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแอมเฟตามีน (ยาบ้า) ของสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2548.
- ชาย โพธิ์สีดา. รายงานวิจัยศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ. นครปฐม : สถาบันวิจัยประชากร
และสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2547.
- ไชยยศ เหมะรัชตะ. ปัญหาเสพติดการศึกษาและวิเคราะห์ในแง่กฎหมาย. โครงการเผยแพร่ผลงาน
วิจัย ฝ่ายวิจัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์. “การบริหารยุทธศาสตร์ภาครัฐ : กระแสของการบริหารสมัยใหม่”, การจัดการสมัยใหม่. 3 (2) : 16-26 ; 2548.
- ถนัด ไบยา และคณะ. สถานภาพและการพัฒนาเครือข่ายองค์กรชุมชนในการป้องกันและแก้ไข
ปัญหาเสพติดจังหวัดน่าน. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย,
2544.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

- ธงชัย อุ่ณเภาลาภ. การบำบัดรักษาผู้ติดยาและสารเสพติดแบบผู้ป่วยนอก. นนทบุรี : กองประสานการบำบัดรักษาผู้ติดยาและสารเสพติด กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข, 2541.
- ธัญชนัท วัฒนโรจน์ และคณะ. รายงานการวิจัยแนวโน้มการป้องกันยาเสพติดของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์วิจัยสังคมศาสตร์ สถาบันวิจัยมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ, 2542.
- นิรนาท แสนสา. กระบวนการเข้าสู่การใช้ยาบ้าของนักเรียนวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2543.
- นักรบ หลิมวิรัตน์. แนวคิดในการปราบปรามยาเสพติด ศึกษาเฉพาะข้าราชการตำรวจ กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2535.
- นักศึกษาหลักสูตรปฏิบัติการจิตวิทยาฝ่ายอำนวยการ รุ่นที่ 86 คณะที่ 5. การแก้ปัญหายาบ้าในประเทศไทย, 2543. (อัคราณา)
- นักศึกษาหลักสูตรปฏิบัติการจิตวิทยาฝ่ายอำนวยการ รุ่นที่ 87 คณะที่ 4. แนวทางการปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอย่างเป็นรูปธรรม, 2543. (อัคราณา)
- ฝ่ายกิจการพลเรือน กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ภาค 2 ส่วนแยก 2. แผนบูรณาการงานความมั่นคงชายแดนอีสานตอนล่าง พ.ศ. 2550 – 2551. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงกลาโหม, 2550. (อัคราณา)
- พณดี พันธุ์ศรี. นโยบายการแก้ไขปัญหายาเสพติดประเภทวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทของประเทศไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีแอมเฟตามีน (ยาบ้า). กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2535.
- พรณรงค์ สุริยจันทร์. การปราบปรามยาบ้า : บทบาทของเงินนโยบายสู่การปฏิบัติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2547.
- พรพิมล ตรีโชติ และคณะ. การศึกษาความร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในประเทศไทย. ลาว พม่า จีน กัมพูชา และเวียดนาม. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ. แนวทางการวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายการแก้ไขปัญหายาเสพติดในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2540.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

พิทยา จินาวัฒน์. การนำแนวคิดเรื่องการตลาดเชิงสังคมไปใช้ในการรณรงค์ป้องกันปัญหา ยาเสพติด.

วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2551.

มยุรี อนุমানราชชน. นโยบายสาธารณะ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เอ็กสเปอร์เน็ท, 2549.

รศมี วิศทเวทย์. อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติด และวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท. กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยการยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม, 2544.

เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. การนำนโยบายไปปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์, 2551.

ลิจิต วิชญ์วินทร์. การศึกษาการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ จังหวัดร้อยเอ็ด.

วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2537.

วรเดช จันทรศร. การนำนโยบายไปปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : สมาคมนักวิจัยมหาวิทยาลัยไทย (TURA), 2551.

สุกชัย ขาวะประกาย. นโยบายสาธารณะ. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดอุบลราชธานี. สรุปผลการปฏิบัติงานแก้ไขปัญหายาเสพติด ปี 2551. อุบลราชธานี, 2551. (อัดสำเนา)

ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดอำเภอเขมราฐ. รายงานสรุปผลการปฏิบัติงานแก้ไขปัญหายาเสพติด ประจำปี 2552. อำเภอเขมราฐ, 2552. (อัดสำเนา)

สุคิด ลั่นชัย. การลักลอบค้ายาเสพติดในประเทศไทย : สภาพปัญหาและการปราบปราม.

กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2540.

สุชาติ ตรีทิพย์ธิคุณ. ปัญหาของผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น. ขอนแก่น : ฝ่ายวิชาการโรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น, 2533.

สุภาพ สวงโท. มาตรการทางกฎหมายในการปราบปรามยาเสพติด. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, 2547.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานนายกรัฐมนตรี. ความรู้เบื้องต้นเรื่องยาและยาเสพติด. กรุงเทพมหานคร : โอเคีย สแควร์, 2540.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานนายกรัฐมนตรี. แผนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. กรุงเทพมหานคร, 2539. (อัดสำเนา)

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

- สำนักปราบปรามยาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส. สำนักงานกฤษฎามนตรี. เอกสารรายงานผลการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศประจำปี พ.ศ. 2550. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด บางกอกบลิ๊ก, 2550.
- สำนักปราบปรามยาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส. สำนักงานกฤษฎามนตรี. เอกสารรายงานผลการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศ ประจำปี พ.ศ. 2551. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด บางกอกบลิ๊ก, 2551.
- สำนักปราบปรามยาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส.ภาค 3 สำนักงานกฤษฎามนตรี. เอกสารรายงานผลการปราบปรามยาเสพติดประจำปี 2551. นครราชสีมา : เอกสารอัดสำเนา, 2552.
- สำเนา มากเบน. รายงานวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านครอบครัวและการปฏิบัติของครอบครัวกับลักษณะการเสพยาบ้าของวัยรุ่นที่เข้ารับการบำบัดในแผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลธัญารักษ์. นนทบุรี : สถาบันธัญารักษ์, 2542.
- อดิศ เจริญสวัสดิ์. รูปแบบการลำเลียงยาเสพติดและการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารเพื่อการค้ายาเสพติดที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคในการปราบปรามยาเสพติด. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2547.
- อภิรัฐ ธนอมสิงห์. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อกรกระทำผิดของเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับยาเสพติดประเภทยาบ้า ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- Bardach, E. The Implementation Game. Boston: MIT Press, 1977.
- Christopher C. Hood. British Tax Structure Development as Administrative Adaptation. University of Glasgow Scotland: Amsterdam, 1976.
- Davora Yanow & peregrine Schwartz-shea. Interpretation and method : empirical research method and the interpretive turn. New York: M.E. Sharpe Inc., 1980.
- Donald S. Van Meter & Carl E. Van Horn. "The policy Implementation Process: A Conceptual Framework". Administration and Society. 6(4), 1975.
- Edwards , George C. III. Implementing Public Policy. Washington, D.C.: Congressional Quarterly Press, 1980.
- Gerston , L.N. Making public policy : Form conflict to resolution. Glenview, IL: Scott,Foresman and Company, 1983.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

- Gross , Neal Crasilneck & Bernstein. Marilyn School management and organization.
Educational change: Educational sociology, 1971.
- Kerr, Donna H. "The Logic of Policy and successful Policies". Policy Science. 7, 1976.
- Lester. "Future Direction for Research in Implementation" , Policy Studies Review.
1(1): 200-216, 1987.
- Mazmanian, D. A., & Sabatier, P. A. Implementation and Public Policy with a New Postscript.
Lanham, MD: University Press of America, 1989.
- Michael Lipsky. Bureaucratic Disentitlement in Social Welfare Programs. Chicago: University of
Chicago Press, 1979.
- Murphy, Patrick James. Why agencies cannot work and play well together: Drug Policy
at the State and Federal level (California, Minesota, Texas, Wisconsin). Ph.D.
Dissertation: the University of Wisconsin-Madison , U.S.A., 1971.
- Pressman, Jeffrey L. & Wildavsky Aaron B. United States: Economic Development
Administration; Manpower policy; Public works; California; Oakland. Berkeley:
University of California , 1973.
- Richard A. Weatherley. Policy Implementation from State Level to Street Level. London:
MIT Press, 1979.
- Ripley, Randall B., and Grace A. Franklin. Bureaucracy and policy implementation.
Homewood, Il: The Dorsey Press, 1982.
- Smith, B.C. and Stanyer, J. Administering Britain. London: Fontana/Collins, 1976.
- Sternberg, Robert J. Transfer of training. Yale University: Ablex Pub.
Corp. (Norwood, N.J.), 1993.
- W. Williams. Social Policy Research and Analysis-The experience in the federal social
agencies. New York: Elsevier North-Holland, Inc., 1971.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แนวทางการสัมภาษณ์งานวิจัย เรื่อง การนำนโยบายการปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ
ในพื้นที่อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี

แนวทางการสัมภาษณ์ งานวิจัย เรื่อง การนำนโยบายการปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ ในพื้นที่อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี

ตอนที่ 1 : สถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี

1.1) สถานการณ์ยาเสพติด ในพื้นที่อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี เป็นอย่างไร

1.2) แนวโน้มสถานการณ์ยาเสพติด ในพื้นที่อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี เป็นอย่างไร

1.3) ท่านคิดว่าเพราะเหตุใดสถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี จึงยังคงดำรงอยู่ตลอดเวลา

1.4) ท่านคิดว่ามีปัจจัยใดบ้างที่เป็นปัญหาอุปสรรคในการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนในพื้นที่อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี

1.5) ท่านคิดปัญหาการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดน พื้นที่อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี มีสภาพปัญหา เหมือนหรือแตกต่างจากพื้นที่อื่น

ตอนที่ 2 : ปัญหาอุปสรรคการนำนโยบายปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนไปปฏิบัติ

2.1 ปัจจัยด้านนโยบาย

(1) ท่านมีนโยบายในการปราบปรามยาเสพติดปัญหายาเสพติด ด้านการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนอย่างไร

(2) ท่านคิดว่านโยบายการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนมีความชัดเจนต่อเนื่องสอดคล้องกับนโยบายอื่นและสามารถปฏิบัติได้จริง หรือไม่ อย่างไร

2.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง

(1) ท่านคิดว่าภาวะเศรษฐกิจ สังคม ส่งผลกระทบต่อการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนหรือไม่ อย่างไร

(2) ท่านคิดว่าการแทรกแซงจากฝ่ายการเมืองส่งผลกระทบต่อการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนหรือไม่ อย่างไร

(3) ท่านคิดว่าการตั้งอยู่ในภูมิภาคการค้ายาเสพติด และความร่วมมือจากประเทศเพื่อนบ้านส่งผลกระทบต่อการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนหรือไม่ อย่างไร

(4) ท่านคิดว่าสภาพภูมิประเทศ แนวพรมแดนส่งผลกระทบต่อการปราบปรามยาเสพติด ตามแนวชายแดนหรือไม่ อย่างไร

2.3 ปัจจัยด้านทรัพยากร

(1) ท่านคิดว่างบประมาณด้านการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนมีเพียงพอและส่งผลกระทบต่อการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนหรือไม่ อย่างไร

(2) ท่านคิดว่าวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีในการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนมีเพียงพอและส่งผลกระทบต่อการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนหรือไม่ อย่างไร

(3) ท่านคิดว่าเงินสำหรับล่อซื้อยาเสพติดมีเพียงพอและส่งผลกระทบต่อการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนหรือไม่ อย่างไร

2.4 ปัจจัยด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและการบังคับใช้กฎหมาย

(1) ท่านคิดว่าความร่วมมือ การประสานงาน ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนส่งผลกระทบต่อการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนหรือไม่ อย่างไร

(2) ท่านคิดว่าความสัมพันธ์กับหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งผลกระทบต่อการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนหรือไม่ อย่างไร

(3) ท่านคิดว่าความล่าช้าในกระบวนการยุติธรรม การบังคับใช้กฎหมายและกฎหมายไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน ส่งผลกระทบต่อการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนหรือไม่ อย่างไร

2.5 ปัจจัยด้านหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

(1) ท่านคิดว่าการเป็นองค์กรขนาดใหญ่ การควบคุมสั่งการในแนวตั้งและจำนวนผู้ปฏิบัติงาน ส่งผลกระทบต่อการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนหรือไม่ อย่างไร

(2) ท่านคิดว่าการเป็นระบบราชการสูง ส่งผลกระทบต่อการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนหรือไม่ อย่างไร

2.6 ปัจจัยด้านผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ

(1) ท่านคิดว่าการรับรู้ ความเข้าใจ การยอมรับ การสนองตอบนโยบายปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดน ส่งผลกระทบต่อการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนหรือไม่ อย่างไร

(2) ท่านคิดว่าแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ส่งผลกระทบต่อการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนหรือไม่ อย่างไร

(3) ท่านคิดว่าความรู้ ทักษะ ความชำนาญเฉพาะด้าน ส่งผลกระทบต่อการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนหรือไม่ อย่างไร

ภาคผนวก ข
คำให้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

บทสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ : พล.ต.ต.ศักดิ์ดา เตชเกรียงไกร (สัมภาษณ์ วันที่ 12 มีนาคม 2553)

ตำแหน่ง : ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดอุบลราชธานีราชธานี

เทวราช : สาเหตุการแพร่ระบาดของการค้ายาเสพติดตามแนวชายแดน...ระหว่างไทย-ลาว เป็นอย่างไร

ศักดิ์ดา : เขมรรัฐ เป็นอำเภอชายแดนอยู่เหนือสุดของจังหวัดอุบลราชธานี มีแนวชายแดนตามความยาวตามลำน้ำโขงค่อนข้างยาวมาก ประกอบกับฝั่งตรงข้ามของ อำเภอเขมรรัฐ เป็นเมืองชุมชนใหญ่ของประเทศลาว คำว่าชุมชนใหญ่ของประเทศลาว ฝั่งนั้นมีคนอยู่เยอะ ทำไมไม่มีปัญหาที่อำเภออื่น เพราะอำเภออื่นฝั่งตรงข้ามไม่มีคน อำเภออื่นๆ ฝั่งตรงข้ามเป็นป่า แต่ อำเภอเขมรรัฐ ฝั่งตรงข้ามเป็นชุมชน ซึ่งมีความยาวกับ อำเภอเขมรรัฐ การเข้าออก การเชื่อมโยงระหว่างประชาชนทั้งสองฝ่ายทำได้ง่าย เรือข้ามไปข้ามมาตลอดเวลา แม้ว่าจะมีช่องค่าน แต่ก็ทำให้การไปมาหาสู่ของคนไทยกับคนลาวมีทั้งในค่านและนอกค่าน แบบไม่ได้ยากเย็นอะไรเลย แม้ว่าจะมีการ จัดระเบียบของเรือไว้ก็ตามแต่ แต่ว่าการเข้าออกของคนทั้งสองฝั่งยังเป็นไปได้ทั้งถูกและผิดกฎหมายตลอด 24 ชั่วโมง ตอนนี้ขบวนการขนส่งเก่าๆ นั้น ถูกทำลายลงไปส่วนหนึ่งแล้ว

เทวราช : การขนส่งและลำเลียงยาเสพติด ทำกันอย่างไร

ศักดิ์ดา : การขนส่งของพวกค้ายาเสพติด ทางทิศเหนือในฝั่งพม่า จะทำได้ยากลำบากมากยิ่งขึ้น ประกอบกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ และฝ่ายอื่นๆ ที่ร่วมกันทำงานเรื่องยาเสพติด มีความรู้ความชำนาญ ในทางเหนือค่อนข้างสูง การขนส่งยาเสพติดในเขตนั่น เขามักจะเจอปัญหา และถูกจับได้ง่าย แนวทางการเคลื่อนไหวของยาเสพติดที่ขนส่งเข้ามาประเทศไทยนั้น จึงเปลี่ยนมาดำเนินการในประเทศไทย การเดินยาในประเทศไทยไม่มีปัญหา เดินจากทางทิศเหนือของลาวล่องตามแม่น้ำโขงไหลลงมาทาง จังหวัดอุบลราชธานี ปัญหาอุปสรรคก็น้อยมาก เพราะลาวนั้นมีเจ้าหน้าที่น้อย และความสนใจยาเสพติดก็น้อย เนื่องจากสังคมของเขายังไม่กระทบกระเทือนเท่าไรหรอก เจ้าหน้าที่ไม่สนใจ ซึ่งในการข่าว เจ้าหน้าที่มีส่วนพัวพันด้วย หลายคน...การขนแบบกองทัพนาค ขนท่อย่อยเข้ามา มีการเก็บไว้ตามเกาะแก่ง ของประเทศลาว และเมื่อได้จังหวะ มีการติดต่อลูกค้า จึงเอายาเข้าฝั่งและเข้าฝั่งได้ตามยาวของฝั่งถนน โดยที่ตำรวจสกัดจับค่อนข้างยาก

เทวราช : ทางเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลไทย มีการดำเนินนโยบายในเรื่องนี้ อย่างไรครับ

ศักดิ์ดา : การดำเนินการ เรื่องนี้เราทำอย่างต่อเนื่อง พูดถึงเรื่องนโยบายของรัฐบาล ในตอนนี้ นโยบาย 5 รั้วป้องกัน ซึ่งเป็นนโยบายชัดเจน แบ่งงานให้หน่วยต่างๆ ทำ การดำเนินการ คราวนี้ไม่โดดเด่น และไม่ได้เป็นข่าวนั้น เพราะเป็น นโยบายเน้นในเรื่องการป้องกัน จึงไม่ได้ให้ บทบาทในการเสริมประสิทธิภาพในการปราบปรามเท่าใดนัก จึงเน้นงบประมาณ บุคลากรในด้านการ ป้องกันในประเทศ ป้องกันคนในประเทศไปคิดเพิ่ม มากกว่าการปราบปรามคนค้า คนขายเห็น ได้จากการจัดสรรงบประมาณ นโยบายการป้องกัน โดยใช้นโยบาย 5 รั้ว ถ้าพูดถึงระยะเวลายาวนาน ก็เป็นเรื่องที่คิดในการยึดครอง ให้ประชาชนมีความเข้าใจในเรื่องยาเสพติด มากขึ้น แต่ใน ขณะเดียวกัน ปัญหาที่มากที่สุดนั้น คือปัญหาเสพติดตามแนวชายแดน เพราะว่าชายแดนเรานั้นมี ความยาวประกอบกับการเข้าออกได้ง่าย

เทวราช : ทางผู้ที่เกี่ยวข้องมีแนวทางหรือนโยบายในการสกัดกั้นการลักลอบการค้า ยาเสพติดตามแนวชายแดน อย่างไร

ศักดิ์ดา : สำหรับนโยบาย จ.อุบลราชธานีฯ ท่านผู้ว่า ได้ให้ความสำคัญของการดำเนินการ แผนตามนโยบาย 5 รั้วป้องกัน ก็แบ่งงานกันทำ ในด้านรั้วชายแดน ก็เป็นทหารพื้นที่ รั้วชุมชนก็เป็น ฝ่ายปกครอง รั้วครอบครัวก็เป็นฝ่ายพัฒนาการความมั่นคงของมนุษย์ รั้วโรงเรียนก็เป็นศึกษานิการ ได้ดำเนินการและมีการประชุมกันทุกเดือน ฉะนั้นนโยบายของอุบลราชธานีฯ ก็พยายามอย่างยิ่งใน การสกัดกั้น ยาเสพติดไม่ให้เข้าทะลักเข้ามาข้ามแดน ในส่วนของตำรวจภูธร มีหน้าที่หลักในการ ปราบปราม แต่ในขณะเดียวกัน ก็ต้องมีหน้าที่ในการช่วยทุกหน่วยงาน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการบำบัด หาคคนไปบำบัด เรื่อง โรงเรียน เข้าไปกวาดขันโนโรงเรียน ฉะนั้นตำรวจไม่ว่าจะไม่ได้รับผิดชอบทุก ครั้งเลยก็ตามแต่ก็เข้าไปช่วยทุกงาน แ่งงานหลักของเราคือการปราบปราม ซึ่งจะเห็นได้จากการ ดำเนินการปราบปรามของตำรวจ เมืองอุบลราชธานีราชธานี มีการจับกุมได้สูงมากขึ้น เป้าหมายที่ ทางตำรวจหน่วยเหนือให้เราตอนนี้ที่อุบลราชธานีจับเกินแล้ว จับเกินแล้วยังเหลือเวลาอีกตั้ง 2 เดือนอุบลราชธานีจับเกินแล้ว แต่ว่าในนโยบายของนี้ต้องการที่จะจับขบวนการนี้ให้เหลือน้อย ที่สุด การจับกุมแต่ละครั้ง จะพยายามขยายพลในการจับหัวและท้าย โดยสกัดกั้นตรงกลางที่จะจับได้ อย่างเดียว เชื่อมโยงการสืบสวนไปจนถึงคั่นคอและก็ปลายทาง เราจะจับอย่างนี้ เขาเรียกว่าจับแบบ เป็นพวงมาโดยตลอด ทำให้การจับกุมของเราค่อนข้างสูง สูงแล้วสถิติครั้งนี้เราจะไปจับมา เราก็ ทะลุเป้าที่ทางเหนือตั้งเป้าไว้ ตอนนี้ที่อุบลราชธานีจับเกิน มีการค้ามากขึ้น ตำรวจมีประสิทธิภาพ มากขึ้น ตำรวจเก่งขึ้น มีการพัฒนาการในด้านการสืบสวน มีพัฒนาการในการสอบสวน ซึ่งได้ จัดการอบรมบุคคลเหล่านี้ ให้มีขีดความสามารถสูงขึ้น ในนโยบายของอุบลราชธานีราชธานี ก็เป็น อย่างนี้

เทวราช : อะไรเป็นปัจจัยสำคัญที่เอื้อต่อการลักลอบการค้ายาเสพติด

ศักดิ์ดา : สภาพเศรษฐกิจที่อ่อนแอเป็นปัจจัยหนึ่งที่เอื้อต่อการลักลอบการค้ายาเสพติด วันนี้ต้องยอมรับว่าสังคมของคนไทยมีความอ่อนแอ เพราะไม่ว่าจะมีรั้วครอบครัวอยู่ แต่ก็ต้องยอมรับว่าภาวะเศรษฐกิจ มันทำให้รั้วครอบครัวขาดความเข้มแข็งอยู่เหมือนกัน ในยามที่ครอบครัวขาดหลักทรัพย์ เงินทอง บุคลากรในครอบครัวก็มีส่วนหมิ่นเหม่กับการทำผิดกฎหมาย และก็ความมั่นคงของความสัมพันธ์ และก็ความมั่นคงของความสัมพันธ์ในครอบครัวก็เริ่มแตกร้าว สังคมครอบครัวที่มีปัญหา สังคมรวมก็มีปัญหา คนแตกแยกกันทางความคิด ไม่มีความสามัคคี การแก่งแย่งช่วงชิง ไม่มีกฎเกณฑ์ กติกา การไม่เคารพกฎหมาย และในความไม่ชัดเจนของกฎหมายด้วย ทุกเรื่องต้องเอาไปตีความ ไปทะเลาะกันไม่หยุด ไม่มีจบไม่มีสิ้น ถ้าเป็นการแข่งขันกีฬา ก็คือไม่รู้จักแพ้รู้จักชนะ ไม่ยอมซึ่งกันและกัน ไม่เคารพกฎเกณฑ์ ไม่รู้กติกา นี่คือปัญหาสังคม ยิ่งปัญหาทางการเมือง ยิ่งหนักเข้าไปใหญ่ ปัญหาการเมืองสะท้อนความเข้มแข็งของชาติ

เทวราช : สถานการณ์ทางการเมืองของประเทศไทยส่งผลต่อสถานการณ์การค้ายาเสพติดหรือไม่ อย่างไร

ศักดิ์ดา : ปัญหาการเมืองของประเทศไทยนั้นเป็นที่โด่งดัง และเป็นที่น่าสนใจไปทั่วโลก มีการแบ่งพรรคแบ่งพวก มีการไม่ยึดกรอบกติกา มีการชิงดีชิงเด่น เปลี่ยนแปลงเห็นได้ชัด ในช่วงเวลาต่างๆ ไป ฉะนั้นการเมืองส่วนนี้ทั้งเศรษฐกิจ สังคม การเมือง มีส่วนปัจจัยในการที่จะทำให้ยาบ้า เจริญเติบโต เพราะว่าสิ่งเหล่านี้ทำให้รัฐขาดความเข้มแข็ง รัฐขาดความเข้มแข็ง บุคลากรของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของราชการ ก็ขาดความเข้มแข็งด้วยเช่นกัน บางรายก็เรียกว่า เกียร์ว่าง บางรายคิดว่าไปเจริญเติบโตในทางวิงวั้น ไม่หวังเจริญเติบโตทางด้านการงาน เพราะว่าในยุคที่สังคมการเมืองเป็นแบบนี้ ทำให้ที่พึ่งพิงของข้าราชการ กลายเป็นสถาบันการเมือง ทำให้การทำงานในหน้าที่นั้นตกลงไป ความเกิดขึ้นแบบนี้ ทำให้องค์กรของรัฐขาดความเข้มแข็ง เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐขาดความเข้มแข็งแน่นอนพวกผิดกฎหมาย ถือเป็นช่วงโอกาสที่ดี ในการทำผิดกฎหมาย โดยที่เคยเผชิญกับมือปราบดีๆ แล้วมาเจอกับเจ้าหน้าที่ที่ไม่มีคุณภาพ เมื่อต่อสู้รบก็ชนะได้ง่ายกว่าเยอะ หลบเลี่ยงได้ง่าย เพราะเจ้าหน้าที่บ้านเมืองขาดความเข้มแข็ง ไม่มีประสิทธิภาพ อันนี้คือปัญหาทางด้านเศรษฐกิจสังคม

เทวราช : ท่านคิดว่าแนวพรมแดนที่เป็นแม่น้ำโขงกั้นระหว่าง ประเทศเพื่อนบ้านเรา ตั้งอยู่ในภูมิภาคการค้า มีผลการศึกษาจะเข้ามาในพื้นที่เรามากน้อยเพียงใด

ศักดิ์ดา : ก็สูงมากอย่างที่บอก การเข้าออกทำได้ง่าย ประกอบกับภาวะทางเศรษฐกิจที่ไม่ดี ทั้งคนไทยและเพื่อนบ้าน ก็คือนรชนวนขายหาเงินหาทอง การหาเงินหาทองที่ได้ง่าย คือ การทำผิดกฎหมายในเรื่องยาเสพติด มันเป็นเรื่องล่อใจ ฉะนั้นจึงมีผู้ที่ทำผิดกฎหมายเพิ่มมากขึ้น ประกอบ

กับการเข้าออกเรากับประเทศเพื่อนบ้าน ไม่ใช่เรื่องยาก ดังนั้นจึงเป็นสิ่งที่เอื้อให้เกิดการขนยาเสพติดข้ามแดน

เทวราช : ประเด็นทางด้านหน่วยงาน การที่เป็นหน่วยงานที่ใหญ่กว่าจะตั้งบังคับบัญชาลงมาเรื่อยๆ อย่างนี้ จะเป็นปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานหรือไม่ อย่างไร

ศักดิ์ดา : การรองรับบังคับบัญชาไม่มีปัญหาไม่มีปัญหา เป็นระบบราชการสูง ระบบการจัดงานในแต่ละพื้นที่รับผิดชอบ มีนโยบายชัดเจนอยู่แล้ว แต่ละพื้นที่รับผิดชอบมีนโยบายชัดเจน หัวหน้าหน่วยในพื้นที่สามารถสั่งงานในเรื่องการดำเนินการและในกรอบ อำนาจหน้าที่ได้เต็มที่อยู่แล้ว ไม่มีปัญหาในเรื่องขั้นตอนการบังคับบัญชา ไม่เสียเวลา มีปัญหาเรื่องเครือข่ายงบประมาณ กับวัสดุอุปกรณ์ กำลังคน และอำนาจทางกฎหมาย

เทวราช : สุดท้ายมีประเด็นไหนที่ดำเนินการแก้ปัญหาให้ปัญหา ทุเลาลง ปัญหาในการปราบปรามยาเสพติด

ศักดิ์ดา : ปัญหาในการปราบปรามยาเสพติด ตอนนี้ถ้าปัญหาเหมือนกันหมดทุกคนก็คือ คนกับเงิน ทุกหน่วยขาดแคลน แต่วิธีที่จะแก้ไขได้ตอนนี้ ที่สามารถชดเชยคนกับเงินได้ บุคคลากรและงบประมาณ สิ่งที่จะสามารถชดเชย 2 สัดส่วนที่ได้คือ อำนาจพิเศษทางกฎหมายของเจ้าหน้าที่ริมชายแดน อำนาจพิเศษทางกฎหมายให้แก่เจ้าหน้าที่ริมชายแดน นั้นจะเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้กับเจ้าหน้าที่ริมชายแดนในการสกัดกั้นยาเสพติด ได้ดีขึ้น เพราะว่างบประมาณและบุคคลากรเป็นปัญหาทั่วไป ซึ่งสามารถชดเชยได้ในสถานะเศรษฐกิจแบบนี้ แต่สิ่งที่น่าจะจัดให้เขาได้ทันที ก็คืออำนาจ ความคล่องตัวในการดำเนินการ โดยให้กรอบอำนาจของกฎหมายกว้างมากขึ้น จะทำให้งานมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ถ้าปัญหาเรื่องเงินเรื่องคนล้มมา วิธีแก้ไขได้เร็วที่สุดคือให้อำนาจเขาสูงขึ้น ดำรงหรือเจ้าหน้าที่ริมชายแดนที่มีหน้าที่ปราบปรามยาเสพติด ต้องมีอำนาจมากกว่า ดำรงในเมือง ดำรงในเมืองต้องคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน แต่ดำรงริมชายแดนนั้นน่าจะมีความคล่องตัวมากกว่านี้ ตั้งแต่ขอหมายค้น หมายจับ การสอบสวน ระยะเวลาการควบคุม ต้องมีอำนาจมากกว่านี้ เพราะขยายผลก็ไม่ทัน กักตัวไว้สอบสวนก็ไม่ได้ แต่คนถ่วงวิ่งมา 200-300 กิโลเมตรวิ่งกลับไปกลับมา ขอหมายศาลใบเขียวไปค้นบ้านหลังนั้น เพื่อจะวิ่งไปใหม่ กลับไปกลับมามันก็ไม่ไหว มันคล่องตัว วิธีที่จะแก้ไขได้ก็คือเพิ่มอำนาจ เพิ่มเงิน เพิ่มงบประมาณ เพิ่มคน มันเป็นปัญหาทั่วไป

เทวราช : สภาพภูมิประเทศเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการค้ายาเสพติดหรือไม่ อย่างไร

ศักดิ์ดา : ถ้าพูดถึงเรื่องภูมิศาสตร์ ภูมิภาค เนื่องจากเป็นพื้นที่ชายแดน ถ้าทราบใดที่พื้นที่ชายแดนตรงจุดนั้นมีคนอาศัยอยู่ ตรงนั้นจะมีปัญหา ไม่ว่าจะเป็นน้ำหรือเป็นบก ถึงแม้จะมีแม่น้ำกัน แต่ถ้าแม่น้ำนั้นมันไม่กว้างและเชี่ยว การไปมาหาสู่ก็เป็นไปได้เหมือนกัน ถ้าเป็นบกเขาก็

จะเดินข้ามเข้ามา เพราะฉะนั้นภูมิศาสตร์ หรือภูมิประเทศไม่ได้มีผลต่อว่ายาจะเข้าหรือไม่เข้า เพราะไม่ได้หมายความว่าเส้นทางบกแล้วจะขนยาได้ง่ายกว่าหรือมากกว่า เพราะคนที่ขนเขาหาวิธีได้อยู่แล้ว มันไม่ได้มีความแตกต่างได้เปรียบเสียเปรียบกัน แต่ถ้าถามว่าเราอยู่ในภูมิภาคที่มีการผลิตยาใช้ไหม ใช่ แต่ว่าพื้นที่ประเทศไทยไม่มีการผลิต แต่ในพื้นที่ที่อยู่ในภูมิประเทศรอบๆ เรา แต่ในอดีตเราเองก็มีการผลิตยา คือ ผื่น กล้วยในภาคอีสานเราก็ผลิตในอดีต เราตั้งอยู่ในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ ดังนั้นประวัติศาสตร์ของเรากับเรื่องยาเสพติดนั้นมีมานาน แต่เราจะควบคุมยาเสพติดในประเทศเราได้ แต่ในประเทศเพื่อนบ้านนั้นเขายังไม่สามารถควบคุมได้ คนที่อยู่ในชายแดนชนกลุ่มน้อย เขายังพึ่งพาผลประโยชน์จากการค้ายาเสพติดอันนี้เป็นอีกจุดหนึ่งที่หนุนให้เกิดปัญหาการนำเข้ายาเสพติด สภาพภูมิประเทศไม่ใช่ประเด็นสำคัญในการนำเข้ายาเสพติด

เทวราช : รากเหง้าของปัญหาในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดน คืออะไร

ศักดิ์ดา : เราคงปฏิเสธไม่ได้ครับว่า...ตามแนวชายแดนเป็นแหล่งที่พักยา และเขมราฐเป็นเมืองเก่าแก่ เป็นจุดที่ติดต่อไปมาหาสู่กัน ความสะดวกของเขาคือ เขาสามารถข้ามไปข้ามมาได้ มีความคุ้นเคย พุคตรงๆ คือ ประชาชนรู้เห็นเป็นใจกัน คนที่จะทำผิดก็ช่วยกัน มีญาติ มีพี่น้อง จะสังเกตว่าจุดไหนที่ฝั่งตรงข้ามไม่มีชุมชนอยู่ตรงนั้นจะไม่ปัญหาในเรื่องการนำเข้า ซึ่งไม่ได้เกี่ยวกับภูมิประเทศเลย เพราะถ้าหากมีชุมชน มีกองกำลังอยู่ ก็จะทำให้มีสถานการณ์ยาเสพติดอยู่ ถ้ามีแรงใจมันก็เข้าได้หมดทางภาคเหนือพื้นที่เป็นแผ่นดิน แต่ทางพื้นที่อีสานตอนล่างมีทั้งน้ำทั้งแผ่นดิน ก็มีการนำเข้า ทางน้ำมีคนทอมา คนนำเข้ามา ทางบกคอนเข้าปล่อยวัวข้ามไปกินด้านเขา กลับมาตอนเย็นก็มีขายคอกอยู่ในกันวัว ภูมิประเทศไม่ได้เป็นปัจจัยที่ทำให้ยาเข้าง่าย แต่เป็นปัญหาอุปสรรคในการป้องกันและปราบปราม

เทวราช : การปฏิบัติงานเพื่อป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดน ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณที่เพียงพอหรือไม่ อย่างไร

ศักดิ์ดา : ในส่วนเงินงบประมาณเพียงพอไหม ผมว่าที่ใช้อาจจะน้อยไปหน่อยในแง่ของการทำงานที่ต้องทำงานตลอดปี เพราะว่างบประมาณที่ได้รับมาในแต่ละหน่วยคอนนี้เป็นงบประมาณ คู่กันจริงๆ แล้วมันทำงานได้เป็นช่วงๆ งบมันไม่สามารถที่จะให้คน หรือกำลังของเรา มาดูแลตรงนี้ได้ตลอดเวลา คืองบมีจำกัด ทำให้การออกแผนก็ทำได้ปีละครั้ง 2 ครั้ง แทนที่จะเป็นงานประจำไปเลย เพราะเวลาที่มีแผน กองกำลังสุรนารี เขาจะส่งกำลังมาเสริมหน่วยปกติที่อยู่ในพื้นที่ ทำให้เกิดการกระตุ่น และมีกำลังเข้ามาเพิ่ม ในการที่จะบล็อกพื้นที่ ตรงนี้ก็คือสิ่งจะทำให้ช่วงที่พอเราเปิดยุทธการ ขามันจะลดลงเราจับยาได้มากขึ้น อันนี้คือข้อพิสูจน์ ถ้าเราจัดงบประมาณมาให้สามารถออกแผนยุทธการได้ตลอดทั้งปี ก็คือมีทหารเข้ามาอยู่เสริมจุดว่างในสถานการณ์ปกติ เพราะ

ในยามปกติตำรวจก็มีงานในพื้นที่ของเขาอยู่แล้ว ปกครองก็ดูแลพื้นที่แต่เขาไม่มีหน้าที่ในการ
ลาดตระเวน ถ้าเอาทหารเข้ามาเสริมตรงชายแดนก็จะทำให้ทำได้ทั้งปีประสิทธิภาพก็จะเกิดขึ้นได้
แน่นอน งบประมาณงบประมาณน่าจะเพิ่มเพราะว่ายังไม่พอ และก็มันมีผลที่จะปราบปรามได้ตลอด
ทั้งปี พอทำได้เป็นช่วง ๆ มันก็เกิดช่องว่าง

บทสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ : นายวิฑูรย์ สุนทรขจิต (สัมภาษณ์ วันที่ 20 มีนาคม 2553)

ตำแหน่ง : ผู้อำนวยการ สนง.ป.ป.ส.ภาค 3

เทวราช : สถานการณ์ยาเสพติด ในพื้นที่อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี เป็นอย่างไร

วิฑูรย์ : ในเรื่องของยาเสพติดผมคิดว่าสถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่อำเภอเขมราฐ ยังคงมีปัญหาอยู่ ในภาพดูเหมือนปัญหามันเยอะ จริงๆ แล้วมันเป็นเรื่องของเจ้าหน้าที่ที่มีการจับกุมได้มาก และผมเชื่อว่าพื้นที่อื่นๆตามแนวชายแดน ยังเป็นแหล่งล่อแหลมและถึงวันนี้ผมมีความรู้สึกที่เราโดนเขาหลอกหรือเปล่าให้มาคุมอยู่จุดเดียว สถานการณ์ยาเสพติดในเขมราฐก็ยังคงมีอยู่มากเหมือนเดิม ในเรื่องของการนำเข้าแต่สิ่งที่ผมเห็นการเปลี่ยนแปลงคือในเรื่องของกองทัพมดมันลดลงมาบ้าง เรื่องปริมาณมันมากขึ้นคือครั้ง จำนวนครั้งจำนวนเม็ดมากขึ้น สถานการณ์มันยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง

เทวราช : แนวโน้มสถานการณ์ยาเสพติด ในพื้นที่อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี เป็นอย่างไร

วิฑูรย์ : คือแนวโน้มสถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่อำเภอเขมราฐ คือการนำเข้ายาเสพติดมันอาจยาลำบากขึ้นแต่ผมเชื่อว่ายังมีความพยายามที่จะนำเข้าไปในส่วนนี้ แต่การนำเข้าจะยากขึ้นเพราะการทำงานของหน่วยงานราชการในพื้นที่ค่อนข้างที่จะเข้มแข็ง และมีการประสานงานกันเป็นอย่างดี สิ่งหนึ่งที่พบว่าเข้ายากขึ้นคือ เขาไปเข้าไปในพื้นที่อื่นที่อยู่ใกล้เคียง เช่น อำเภอนามน จังหวัดอำนาจเจริญ ไปเอาเข้าทางนั้นแทน

เทวราช : ท่านคิดว่าเพราะเหตุใดสถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่อำเภอเขมราฐ มีสภาพปัญหา เหมือนหรือแตกต่างจากพื้นที่อื่นหรือไม่ อย่างไร

วิฑูรย์ : สถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่อำเภอเขมราฐ ก่อนหน้านั้นอำเภอเขมราฐไม่มีปัญหายาเสพติด หรือมีน้อย เนื่องจากไม่มีการนำเข้ายาเสพติดเพราะยาเสพติดไม่ได้เข้ามาทางภาคอีสานตอนล่าง ไม่ได้เข้ามาทางประเทศเพื่อนบ้านเรา ยาเสพติดเมื่อออกจากแหล่งผลิตก็ตรงไปยังภาคเหนือเลยทำให้ภาคเหนือ แต่พอเราไปสกัดกั้นการนำเข้ายาเสพติดทางภาคเหนือ ขบวนการยาเสพติดก็พยายามจะนำเข้ายาเสพติด วิธีการง่าย ๆ ที่ขบวนการยาเสพติดใช้คือการลำเลียงยาเสพติดโดยล่องแม่น้ำโขงมา แล้วขึ้นมาพักยาตามพื้นที่ฝั่งตรงข้าม ประเทศเพื่อนบ้านเพื่อรอเวลานำยาเสพติดเข้ามาในประเทศไทย

เทวราช : สาเหตุสำคัญที่ทำให้ยาเสพติดระบาด

วิศณุวัฒน์ : ในภาพรวมนั้นคือสาเหตุที่ทำให้ยาเสพติดมาเข้าทางอีสานตอนล่างแทน ห้วงเวลาใกล้ๆนั้น ยาเสพติดในพื้นที่อำเภอเขมราฐ มีการนำเข้ามาตั้ง 10 ปี แล้ว แต่สถานการณ์นั้น หนึ่งไปเนื่องจากในช่วงเร่งรัดการปราบปรามยาเสพติดหนักๆ มีนโยบายการคืนคนดีสู่สังคม การให้ ผู้เกี่ยวกับยาเสพติดมารายงานตัว ทำให้ขบวนการยาเสพติดยุติบทบาทไป การทำงานของภาครัฐก็ทำ มาโดยปกติ จนกระทั่งเมื่อ 3-4 ปี ที่ผ่านมามีปัญหาเสพติดในพื้นที่ชายแดนทางภาคอีสานตอนล่าง เหมือนได้รับความสนใจน้อยลง เลยทำให้ความเข้มแข็งของหน่วยงานราชการในพื้นที่ลดลง ในขณะที่ชาวบ้านเองไม่เกรงกลัวต่อการกระทำความผิด เห็นตัวอย่างคนที่ไปกระทำความผิดแล้วไม่ ถูกลงโทษ ในห้วง 2 ปีที่ผ่านมา ภาครัฐเริ่มเอาจริงเอาจังเพิ่มขึ้นในพื้นที่ชายแดน โดยเฉพาะพื้นที่ อำเภอเขมราฐ เริ่มมีการผนึกกำลังทุกภาคส่วนตั้งแต่จังหวัดลงมา โดยจังหวัดอุบลราชธานีกับ กองกำลังสุรนารี ซึ่งรับผิดชอบพื้นที่อำเภอเขมราฐ มาแก้ปัญหาพร้อมกัน โดยมีการออกแผนยุทธการ มากกว่า 1 ครั้ง ทำให้ชาวบ้านเริ่มเชื่อมั่น เริ่มมั่นใจว่าภาคราชการยังเอาจริงกับยาเสพติดอยู่ ทำให้ สถานการณ์การนำเข้ายาเสพติดเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงบ้างเล็กน้อย คือเริ่มมีการจับกุมได้มากขึ้น ชาวบ้านให้ข่าวมากขึ้น มีความร่วมมือมากขึ้น ทำให้จับกุมได้มากขึ้น ทำให้สถิติในการจับกุมสูงสุด กว่าพื้นที่อื่นเลยกลายเป็นเป้าหมายหลักไป

เทวราช : ปัจจัยด้านนโยบายการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนของ ปปส. มีนโยบายอย่างไร แล้วมีความชัดเจนสอดคล้องกับนโยบายอื่นอย่างไร และเราสามารถนำนโยบาย ที่รัฐบาลกำหนดขึ้นมาใช้ได้จริงมากน้อยแค่ไหน

วิศณุวัฒน์ : ในเรื่องของนโยบาย ในส่วนของกรรมการ ปปส. ไม่ว่าจะเป็นรัฐบาล ชุดไหนต่างให้ความสนใจกับเรื่องของชายแดนกันโดยตลอด แต่ว่าเรื่องความชัดเจนของ สถานการณ์นั้นทำให้พุ่งกำลังไปที่ทางภาคเหนือเป็นหลัก นี่เป็นปัญหาเร่งด่วน ทรัพยากรต่าง ๆ ก็จะ ส่งไปทางโน้นมาก สำหรับทางภาคอีสานนี่เป็นจุดเริ่มต้นที่มีการนำเข้าจึงทำให้การเน้นนโยบายใน ภาคอีสานเริ่มเข้มข้นในช่วงหลัง สถานการณ์ทางภาคเหนือนั้นมีมาตลอดและมีมานาน แต่ภาค อีสานเราเพิ่งมีสถานการณ์รุนแรงขึ้นมาเมื่อประมาณสัก 7 ปีได้ ที่สถานการณ์ยาทางภาคเหนือมา ทางภาคอีสาน และมีความชัดเจนขึ้นเรื่อยๆ พอเริ่มเข้ามา นโยบายก็เริ่มจะเข้ามาที่ภาคอีสานเรา ทำให้ความชัดเจนเริ่มชัดขึ้น ปัญหาหลัก ๆ ที่เจอในภาคอีสาน คือ เรื่องของ ความมั่นคง ซึ่งทาง ทหารได้รับมอบหมายจากรัฐบาลให้เป็นผู้ดูแลในด้านการสกัดกั้นชายแดน ถ้าเป็นทางบกก็มอบให้ กองทัพบก ทางน้ำมอบให้กองทัพเรือ อย่างพื้นที่ของเขมราฐก็จะเป็นของกองกำลังสุรนารี กองทัพ ภาคที่ 2 เขาก็มีภารกิจในการดูแลความมั่นคง ซึ่งพื้นที่ทางภาคอีสานตอนล่างของเรามีพื้นที่ติดกับลาว และกัมพูชา ซึ่งจะเห็นว่าช่วงนี้เราจะมีปัญหากับกัมพูชามาโดยตลอดทั้งปี กำลังส่วนใหญ่ต้องถูก

ถอน ไปดูแลที่เขาวะวิหาร ส่งผลให้การทำงานด้านยาเสพติดตามแนวชายแดนเกิดอุปสรรคขึ้นบ้าง ในเรื่องของกำลัง ในเรื่องของการเข้ามาดูแลอย่างเต็มที่ เพราะต้องแบ่งกำลังส่วนหนึ่งไปดูเรื่องของ ความมั่นคง

เทวราช : ท่านคิดว่านโยบายการแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นนโยบาย ที่สอดคล้องกับนโยบายอื่น หรือไม่

วิมลวัลย์ : อย่างที่ถามเรื่องชายแดนกับนโยบายด้านอื่นๆ ก็นโยบายด้านการท่องเที่ยว เศรษฐกิจ คิดว่าน่าจะมีส่วนเฉพาะเรื่องของการท่องเที่ยว แต่ยังไม่มันส์สำคัญขนาดนั้น เพราะพื้นที่ตรงนี้ในด้านการท่องเที่ยวมันยังไม่มากมาย แต่ว่าในหลายจุด อย่างเช่น สนามบิน ทางภาคใต้กับ มาเลย์ เราส่งเสริมการท่องเที่ยว สังเกตว่าเวลาคนจะเข้าออกมันจะง่ายขึ้น แต่ในขณะที่ปัญหายาเสพติดมันต้องเข้มงวด แต่ในภาคอีสานเรานั้น เป็นเหมือนประตู อย่างเช่นของอุบลราชธานี เราก็จะมีนโยบายเรื่องของเศรษฐกิจ ที่เราจะเป็นตัวเชื่อมต่อระหว่างลาว กัมพูชา เวียดนามไปถึงคานัง ออกทะเล มีการคัดถนน นโยบายตรงนี้ก็กับนโยบาย ยาเสพติดอาจมีความขัดแย้งกัน เพราะอาจจะทำให้การดำเนินการตามนโยบายตัวใดตัวหนึ่งเกิดผลกระทบ ถ้าเราเข้มงวดเรื่องยาเสพติดมาก เราก็จะต้องตรวจค้น แต่ในขณะที่เราก็ต้องส่งเสริมในเรื่องของเศรษฐกิจ การขนส่งสินค้าเพื่อจะไปลงเรือ เพื่อที่จะออกต่างประเทศนั้นต้องการความสะดวกและรวดเร็ว ตรงนี้ก็คืออุปสรรคที่ผมคิดว่า อาจจะต้องชั่งประโยชน์ว่าอะไรประโยชน์มากกว่ากัน

เทวราช : คนในพื้นที่กับนักการเมืองท้องถิ่น-ระดับชาติ เขามีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้า ยาเสพติดหรือไม่ อย่างไร

วิมลวัลย์ : ในเรื่องการเมืองนั้น ผมเชื่อว่ามีผลต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ แต่การเมืองระดับชาตินั้นไม่น่าจะมีปัญหาอะไร เพราะการเมืองระดับชาติเป็นการเมืองที่เน้นความโปร่งใส เพราะมีประชาชนคอยจับตาดูนโยบายว่าชัดเจนว่าต้องมีการดำเนินการอย่างจริงจังในพื้นที่ชายแดน ส่วนการเมืองระดับล่างนั้นยังมีปัญหาเรื่องของการอุปถัมภ์ซึ่งกันและกันอยู่ ในเรื่องของคนในพื้นที่กับนักการเมืองท้องถิ่นที่ต้องดูแลกันและกัน บางครั้งอาจจะไม่ได้เกี่ยวข้องโดยตรง แต่จะช่วยเหลือในเรื่องของการที่คอยขอหรือคอยต่อรอง คอยคุ้มครองเพื่อไม่เกิดปัญหาในด้านที่เขาอาจจะคิดว่าถูกกฎหมาย แต่คนทำผิดกฎหมายแอบอยู่ อันนี้ก็เป็นผลกระทบ ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ทำงานยาก

เทวราช : การบังคับใช้กฎหมายหรือการขอความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดน เป็นอย่างไร

วิมลวัลย์ : การบังคับใช้กฎหมาย ความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดน ลักษณะการประสานงานกัน และความสัมพันธ์ของหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับหน่วยงานของรัฐที่ส่งผลต่อการปราบปรามยาเสพติดตาม

แนวชายแดน และในเรื่องของกระบวนการยุติธรรม การบังคับใช้กฎหมาย และกฎหมายยังไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงานของราชการมากนักน้อยแค่ไหน ในเรื่องของการประสานงานความร่วมมือ

เทวราช : ด้านความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เป็นอย่างไร

วิศนวิทย์ : ผมคิดว่าส่วนนี้ในระดับพื้นที่จริงๆ ที่ผมสัมผัสเป็นไปด้วยดี ไม่ว่าจะเป็น ตำรวจ ปกครอง หน่วยทหาร อย่างเช่น นรข. ในพื้นที่ เช่นที่อำเภอเขมราฐ เราเห็นอย่างชัดเจนพอสมควร แต่ในลักษณะนี้ก็ขึ้นอยู่กับตัวบุคคลด้วย ถ้าหัวหน้าหน่วยทุกคนตระหนักปัญหา ถึงความสำคัญ และเบี่ยงเบนให้ความดูแล และตอบแทนเขา เพราะเขาทำงานในพื้นที่ที่ลำบากอยู่แล้ว ในการสนับสนุนเขาในหลายๆ เรื่อง เพื่อสร้างขวัญกำลังใจขึ้น แต่ถ้าเป็นความสัมพันธ์ในระดับของนโยบายที่เป็นแนวคิ่งลงมา ในกรณีของการมอบหมายภารกิจให้กับทางทหารทำเรื่องการสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดนอย่างเดียว และกองกำลังก็มาออกแผน การปฏิบัติ ตอนออกแผนยุทธการ มีการประสานกัน แต่สิ่งที่พบฝ่ายทหารก็ยอมรับ คือฝ่ายทหารต้องทำเดี่ยว ฝ่ายพลเรือนไม่ได้เข้าเลย ฝ่ายพลเรือนเขาก็ว่ามันเป็นภารกิจของความมั่นคง ฝ่ายทหารสั่งอะไรเขาก็จะทำ มันไม่ได้บูรณาการกันมาตั้งแต่ต้นแล้วมาแบ่งงานกันทำ ไม่ได้มาประชุมร่วมกัน คือกลไกชายแดนมันออกจาก ศตส.จ. เลยไม่ได้เชื่อมกันเลย ตอนที่เขาออกงานเขาจะประสานนายอำเภอ แต่ถ้าพูดถึงหลักการทำแผนการบูรณาการปฏิบัติจริงๆ ทุกเรื่อง อย่างเช่น จังหวัดอุบลฯ มีเรื่องชายแดน เขาต้องมาอยู่ที่ ศตส.จ. ด้วย ถูกต้องไหม เพราะเป็นเรื่องของชายแดน แล้วก็คุยกันในกรอบของจังหวัด พอลงอำเภอ นายอำเภอในฐานะแม่ข่ายก็ต้องดูแล ก็มาว่ากันด้วย อำเภอก็มาว่าเรื่องของตัวเองที่จะเข้าไปสนับสนุน เพราะคำว่า “ชายแดน” ไม่ใช่รอยตะเข็บชายแดน แต่หมายถึงพื้นที่หมู่บ้าน อำเภอ เทศบาล บางทีติดน้ำเลยครับ ก็อย่างเขตเมือง ถ้าฝ่ายตำรวจ ฝ่ายปกครอง เขาไม่ทำเรื่องจัดระเบียบสังคม การปราบปรามปกติ ทหารมีแค่ลาดตระเวนอย่างเดียวก็เหนื่อยคายเลย มันเหมือนกับข้างในเคือคอยู่ ข้างนอกก็เจาะเข้ามาได้ง่าย คือจุดตรงนี้นั้นไม่มีความเชื่อมโยงกันชัดเจนเป็นเนื้อเดียวกัน ในการที่จะวางแผนรวมกัน มันแยกอิสระไปพอสมควร คือเรื่องชายแดนก็ให้ทหารเป็นหัวหน้า พอเรื่องการแก้ไขปัญหายาเสพติดในภาพรวมก็ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดไป วิธีการของทางทหารกับพลเรือนมันไม่เหมือนกัน วัฒนธรรมการทำงานของพลเรือนกับทหารนั้นต่างกัน แต่เรากับตำรวจนี้มีข้อแตกต่าง แต่ก็ไม่มากนัก แต่ถ้าพลเรือนกับทหารนี้คนละเรื่องเลย กำลังพลของพลเรือนมันไม่มากเหมือนทหาร และถูกฝึกมาคนละแบบ

เทวราช : ในเรื่องนี้ มีแนวทางทำอย่างไร โดยเฉพาะความซับซ้อนในการกิจหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐเอง หรือขาดผู้รับผิดชอบที่แท้จริง

วิศณุวณิช : แนวทางที่จะแก้ไข ถ้าเป็นไปได้มันต้องเกิดการบูรณาการกันในทุกเรื่องที่ ศตส.จ. จังหวัดไหนที่มี คือการรับผิดชอบเรื่องนโยบายของท่านนายกรัฐมนตรี ทุกวันนี้ ได้มอบให้กระทรวงหลักเป็นเจ้าภาพ คือรับผิดชอบ Output ที่เกิดในภาพรวม พอลงมาในพื้นที่มันต้องแยก อย่างเช่น จังหวัดอุบลราชธานี เป็นจังหวัดชายแดน ทหารต้องมาอยู่ภายใต้ ศตส.จ. ไม่ได้หมายถึง กอ.รมน. นะ พูดถึงเป็นทหารที่ทำเรื่องเกี่ยวกับชายแดน ต้องมาอยู่ภายใต้การดูแลของ ศตส.จ. มันถึงจะเป็นเอกภาพ และที่สำคัญที่สุดคือระดับอำเภอ ตอนนี้ถ้าโครงสร้างใหม่อำเภอไม่มี หยุคอยู่ที่ จังหวัด เพราะปรับโครงสร้างใหม่มาอยู่ที่ ศตส.จ. แล้วเอา กอ.รมน. มาเป็นรอง เดิมเรามี ศตส.อ. แต่ไม่ใช่ ศตส. ไปอยู่กับ กอ.รมน. แต่ให้ กอ.รมน. เข้ามามีส่วนร่วม และใช้กำลังของทหารวิธีคิดการ คีฬานโยบาย ทหาร กอ.รมน. นั้นมีแค่ระดับจังหวัด คือทหารเขามองว่าออกคำสั่งแล้วจบ พอมาทำงานแล้วปัญหาสังคม ปัญหาอะไรมันซ้อนกันเยอะ

เทวราช : ได้ยินมาว่า รัฐบาลไม่ให้ความสำคัญกับหน่วยงานบางแห่งในพื้นที่ซึ่งมีความสำคัญ และมีการผลกระทบความรับผิดชอบของหน่วยงานภาครัฐ เรื่องนี้ เป็นอย่างไร

วิศณุวณิช : ตอนนี้องค์แล้ว ศตส.อ. มันถูกกลืนไป เหมือนกับว่าพอเรามีจังหวัด สังคายนโยบาย 5 รั้ว เสร็จ กอ.รมน.เข้ามาเสริม แล้วงานแก้ปัญหาก็ทุกพื้นที่ คนทำงานมองอย่างนี้ไหมครับ ผมคิดว่าโครงสร้างเก่ามันคืออยู่แล้ว บางที กอ.รมน. เขาไม่รู้จัดงาน กอ.รมน. เดิมจะมี กอ.รมน.ที่อยู่ชายแดน แต่ในเมืองไม่มี แต่อยู่ดี ๆ ก็ให้ กอ.รมน. ทั้งหมดมารับผิดชอบ ชายแดนนี้ OK ตัว กอ.รมน.จังหวัด เรื่องชายแดนจริง แต่เขาพูดถึงเรื่องความมั่นคง กำลังที่มาอยู่จังหวัดก็ไม่ได้ดูแลชายแดนโดยตรง เขาขึ้นกำลังกับกองกำลัง กอ.รมน.จังหวัด นี้ไม่มีกำลัง แล้วถามว่าจะไปเชื่อมยังไรกับกำลังชายแดน มันเชื่อมไม่ได้ แม้แต่เอกองพล 6 ที่อุบลราชธานี ก็ยังพูดกันไม่รู้เรื่องแต่ทางทหารเขามีวิธีการจัดรูปแบบไม่เหมือนกัน กองทัพภาค 2 ก็จัดกำลังไปอยู่ที่สุรินทร์ เพื่อดูแลงานชายแดนทั้งหมด เป็นอิสระเป็นเหมือนกองทัพน้อยกองทัพหนึ่ง และก็ดูแลชายแดนทั้งหมด ทหารเป็นกรม กองพันที่อยู่ตามกองพล กองพันต่างๆ ไม่ได้เกี่ยวข้องด้วยเลย ภาพของชายแดนมันเป็นเหมือนเอกเทศอยู่ ปัญหานี้อยู่ที่การจัดรูปแบบของทางทหารจัดรูปแบบในการสู้รบ

เทวราช : องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับเรื่องยาเสพติดหรือไม่อย่างไร

วิศณุวณิช : ปัญหาของยาเสพติดเราไม่ได้พูดถึงขั้นนั้น แต่หน่วยเขามันไม่เหมาะสมกับการแก้ปัญหาทำให้การมองปัญหาไม่ครอบคลุมเพราะว่าการจัดรูปแบบมันขึ้นอยู่กับภารกิจหลักที่ได้รับ พอไปประสานกับหน่วยงานอื่นแล้วมันไม่สามารถที่จะมาบูรณาการตามที่วางแผนไว้

ในเรื่องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถ้าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับหน่วยงานภูมิภาค มีสัมพันธ์ภาพดีต่อกัน ผมว่ามีผลทางบวกต่อการแก้ปัญหาสาธารณสุข ในบางครั้งเราคิดว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับเรื่องสาธารณสุขมาก เราไม่สามารถพิสูจน์ได้ เป็นอุปสรรคต่อการป้องกันและปราบปรามแต่ถ้าฝ่ายภูมิภาคมีความสัมพันธ์ที่ดี แต่ไม่ได้หมายความว่าเราต้องยอมท้องถิ่นเลย แต่เราสามารถที่จะโน้มน้าวให้ท้องถิ่นมาช่วยงานสาธารณสุขได้ และมาช่วยดูแลแก้ไขปัญหาได้ก็จะกลายเป็นกำลังเสริม ไม่ได้กลายเป็นปัญหาเลย อย่างเช่นที่อำเภอเขมราฐ ก่อนที่นายอำเภอจะมาตั้งกองทุนนี้ ก็เป็นตำรวจตั้ง มีจัดกิจกรรมกายกรรม ระดมทุน ตำรวจเขาทำก็ขายบัตร ขายอะไรไป เขาก็ได้เงินมาเป็นทุนในการทำงานแก้ไขปัญหาสาธารณสุขตามชายแดน แต่พอตำรวจคนที่ดูแลนั้นย้าย ท่านนายอำเภอรับ เขาสนิทกัน ตำรวจ นายอำเภอ ทหารเรือ ก็มอบงานนี้ให้กับนายอำเภอ แต่มาตอนนี้นายอำเภอสามารถขยายผลได้ดีกว่า เพราะไปร่วมกับ อบต. เทศบาล

เทวราช : อยากทราบว่ามีการเมืองเข้ามาอยู่เบื้องหลังของการค้ายาเสพติดตามแนวชายแดนหรือไม่

วิมลวัลย์ : ปัญหาที่นักการเมืองเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการค้ายา เพื่อที่จะนำเงินมาสำหรับเลือกตั้งอันนี้คือสิ่งที่เรากลัว แต่เราไม่สามารถที่จะบอกได้เป็นใคร ยังไง เพราะหลักฐานไม่มี บางคนอาจจะมีการอยู่ชายแดน แล้วมันไปเกี่ยวข้องกับเอื้อประโยชน์ต่อการนำเข้ายา แต่ตนเองมีเส้นทางนำเข้าสินค้าของตนเองระหว่างประเทศอยู่ และก็ต้องการอำนวยความสะดวกซึ่งกันและกันระหว่างเจ้าหน้าที่ 2 ประเทศนี้ ก็ทำให้เขามีช่องทางที่จะนำเข้าได้เยอะ หรืออาจจะปลุกน้องทำไม่ชอบเสียเอง โดยที่นักการเมืองสมมุติเขาก็เป็นคนธรรมดาคนทำงาน แต่มีลูกน้องค้ายา เขาก็ทำธุรกิจของตัวเองทั้งที่ไม่รู้ แล้วถ้าลูกน้องโดนจับ แล้วเป็นลูกน้องที่รัก เขาก็ต้องปกป้อง ยกเว้นว่าผิดจริง ๆ หรือลูกน้องไปอ้างว่ามีของหัวหน้า โดยที่หัวหน้าไม่รู้ มันก็มีผลเช่นเดียวกัน แต่ว่าตัวนักการเมืองเองที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องก็เป็นเรื่องที่เรากลัวมากๆ เพราะถ้าเราได้นักการเมืองแบบนั้นมาใช้สิทธิ์ใช้เสียงแทนเราในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล จนถึงระดับประเทศมันก็จะกลายเป็นวิกฤต เหมือนสมัยหนึ่งที่อเมริกากลางเคยเจอ ที่เขาเข้าไปจับตัวประธานาธิบดีทั้งหมดเขาค้ายาหมดทุกกลุ่ม อันนี้เป็นสิ่งที่เรากลัวมาก แต่ตอนนี้ยังไม่มีปัญหานี้ ผมคิดว่าคนที่ไม่ดีแล้วไปยุ่งกับสิ่งที่ไม่ดี ค้าของเถื่อน ค้าไม้เถื่อน ค้ามนุษย์ตามแนวชายแดน มีผลต่อเรื่องสาธารณสุข ไม่ว่าจะเป็นข้าราชการ นักการเมือง คนธรรมดา ที่เข้าไปเกี่ยวข้อง มีผลต่อสาธารณสุขแน่นอน

เทวราช : ระบบกระบวนการยุติธรรม การบังคับใช้กฎหมาย ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน
ยังใบบ้าง

วิมลวณิช : บ้านเราเป็นประเทศที่ทำงานตามกระบวนการที่คึกคัก เพราะให้อาสาสมัคร
ต้องมาพิสูจน์กันก่อนว่าผิดไม่ผิด ตรงนี้จึงเป็นอุปสรรคในการปราบปราม เช่น ทำให้นักค้าไม่ได้
ถูกลงโทษทันที อย่างเช่นในกระบวนการของการประกันตัวนักโทษ และผู้ต้องสงสัยถูกจับ แต่พอ
ไปถึงจุดหนึ่งก็ถูกประกันออกไป แต่นักโทษคนนั้นกลับไม่ได้เจียมตัว ยังมาพูดอีกว่าจะทำผิดกี่ครั้ง
ก็ได้ ออกมาได้โดยใช้เส้น ทั้งๆที่มันเป็นระเบียบปกติที่เขาให้ประกันตัวออกมาได้ ก็จะทำให้เกิด
ความไม่ศรัทธาในกฎหมาย เกิดความเคลือบแคลงต่อตัวเจ้าหน้าที่ ก็เกิดเป็นตัวอย่างให้คนอื่น
เลียนแบบ แล้วก็ทำผิด นี่เป็นผลกระทบที่เกิดจากตัวแปรและกระบวนการบางอย่างที่ไม่เอื้อต่อการ
ปราบปราม อย่างเช่นการประกันตัว การลดโทษ เมื่อเข้าไปอยู่ในเรือนจำแล้ว แทนที่จะถูกลงโทษ
ตลอดชีวิต 5 ปี 10 ปี ก็ออกมาอีก แล้วคนพวกนี้ก็มาทำผิดซ้ำ ก็เป็นปัญหา และก็เป็นตัวอย่างที่ไม่ดี
เกิดการเลียนแบบ นักค้ายาเสพติดหน้าใหม่เพิ่มขึ้น ดูตัวอย่างในมาเลเซีย ศาลชั้นต้นตัดสินจบเลย ของ
เรามีทั้งศาลอุธรณ์ ศาลฎีกา เพราะบางครั้งคิดคุกจับคนที่ได้ศาลชั้นต้นขอประกันตัวออกมาต่อสู้ชั้นศาล
อุธรณ์ ศาลฎีกา คนเขาก็เริ่มไม่แน่ใจแล้วว่าแล้วจริงๆมันถูกจับหรือเปล่า พอไปถึงศาลฎีกาไม่รู้ผลแล้ว
แต่คนอยากรู้ว่าคนนี้ถูกจับลงโทษจริงๆ

เทวราช : การนำกฎหมายมาบังคับใช้เป็นอย่างไรบ้างครับ

เทวราช : การจะแก้ปัญหานี้ได้ ผมว่าแก้ยาก แต่ตอนนี้กำลังพยายามที่จะปรับปรุง
กฎหมายออกมาในรูปของ ป.วิอาญา ขาเสพติด อาชญากรรมยาเสพติดเราก็ให้ยาวกว่าอาชญากรรมปกติ
เราจะไม่ให้เหมือนอาชญากรรมทั่วไป เพราะการค้ายาเสพติดมีเงินสะสม พอพ้นโทษ 10 ปี ก็กลับมาใช้
เงินอีก เราก็จะให้ยืดยาวไป หรือเรื่องของชั้นศาล ถ้าจำไม่ผิดของเราให้แค่ชั้นอุทธรณ์ ไม่มีสิทธิฎีกา
ดูในงานวิจัยที่หลาย ๆ คนทำไว้ จะมีปัญหาล่าช้า ไม่จริงจัง เหมือนกับการเสนอไว้ว่า
ต้องแก้ปัญหาดังตรงไหนต้องไปดูกฎหมายออกใหม่ เมื่อไม่นานมานี้ ป.วิอาญา ขาเสพติด เพราะ
กฎหมายหลายตัวจะอิงเรื่องกฎหมายมนุษยชน อย่างกฎหมายยาเสพติด มีกฎหมายเรื่องคักฟังได้
แต่พอถึงขั้น วิธีการ ยุ่งยากมาก การคักฟังเป็นเรื่องของความจำเป็นที่ต้องใช้ประโยชน์ แต่กฎหมาย
มีแค่กฎหมายเรื่องความมั่นคง กฎหมายยาเสพติด และกฎหมายเรื่องคดีพิเศษ ที่คักฟังได้ แต่วิธี
ปฏิบัติมันไม่มีใครอยากทำ เพราะต้องไปขอศาล ขอศาลเสร็จเวลาคักฟังต้องคักฟังเฉพาะที่เป็น
ข้อความเกี่ยวกับยาจริงๆ แล้วเราไม่ได้ออกกระเป๋ยบเข้ม อย่างของอเมริกันนั้นอัยการต้องนั่งฟังด้วย
ไม่เช่นนั้นศาลไม่รับฟัง แต่ของไทยยังไม่ถึงขั้นนั้น เพราะของไทยวิธีการปฏิบัติเราไม่ได้ร่างละเอียด
เพื่อกันตัวเจ้าหน้าที่ กันไม่ให้เจ้าหน้าที่เอาความลับของเขาไปใช้ในทางที่ผิด

บทสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ : พันเอกวิน จำปาสา (สัมภาษณ์ วันที่ 25 มกราคม 2553)

ตำแหน่ง : หัวหน้ากลุ่มงานการข่าว กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดอุบลราชธานี

เทวราช : สถานการณ์การปราบปรามยาเสพติดในเขตอำเภอเขมราฐ ประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวอย่างไร

วิน : สถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่อำเภอเขมราฐ พื้นฐานของคนมันเห็นอยู่ว่าใครทำที่สำคัญก็คือเจ้าหน้าที่ของเราเป็นใจ และใช้ประโยชน์จากประชาชนที่เข้าไปเกี่ยวข้องเลยทำให้การแก้ปัญหายาเสพติดในเขมราฐมันเป็นเพียงการแสดง คือถ้าสมมุติมีการดึงอะไรมาให้อำเภอก็ค่อยจับ ถ้าไม่มีใครมาคุกคามและก็เก็บเกี่ยวผลประโยชน์เท่านั้นเอง เจ้าหน้าที่บางส่วนเท่านั้น คนที่ไม่ได้เข้าไปเกี่ยวข้องคือคนที่ไม่ได้ทำงานตรงนี้ สำหรับแนวโน้มสถานการณ์ก็ยังคงอยู่เนื่องจากว่าผู้บริหารระดับสูงไม่ยอมเปลี่ยนตัว หมายถึงถ้ารู้ว่าใครค้ายาเสพติดก็ไม่มีใครไปจับ จับแล้วมันกระทบก็ไม่จับ แต่ถ้าจะให้ไปขึ้นป้ายประชาสัมพันธ์อะไรแบบนี้ทำ พอเข้าไปใกล้ปัญหาแล้วจะกระทบต่อตัวเองไม่ทำ มีไม่มีใครยอมเปลี่ยนตัว เพราะเขาผ่านมาแล้วก็ผ่านไปและที่สำคัญคือชาวบ้านคนที่มีความทุกข์ไปพูดกับใคร ไม่ได้ สมมุติว่ามีคนสักคนรู้ว่าใครค้ายาแต่พอไปบอกไปร้องใคร ไม่มีใครทำอะไรได้ คนแบบนี้ก็จะหมดไปเรื่อยๆ คนที่ยังอยู่ก็คือคนทำเรื่องแบบนี้จะอยู่ได้ สภาพปัญหาในพื้นที่อื่นกับตรงนี้มันแตกต่างกันคือพื้นที่อื่นมันยังไม่เห็นเหมือนตรงนี้ยังไม่ชัดเจนเหมือนกับเขมราฐ และก็ยังเป็นการค้าที่ยังไม่เห็นผลชัดเจนว่ามันได้ผลประโยชน์อะไรมากมาย แต่คนที่ส่งยาแถวๆนั้นจะเห็นเลยว่าแตกต่างจากคนอื่นคือมีฐานะดีกว่าคนอื่นๆ สาเหตุว่าทำไมถึงต้องเป็นเขมราฐเนื่องจากพื้นที่ชุมชนเขมราฐ กับชุมชนประเทศลาวมันไม่ห่างกัน เขมราฐอยู่ติดเลยคือติดกับพื้นที่ชายแดนพอเกิดอะไรขึ้นคนก็เห็นชัดเจน พื้นที่อื่นอย่างบุญศรีมันก็มีเหมือนกันแต่พื้นที่มันไม่ได้อยู่ที่ตัวอำเภอและมันไม่เยอะขนาดนี้ ไม่ได้แตกต่างจากโขงเจียมเลยแต่ว่าการเข้าออกจำนวนมากมันอยู่ที่เขมราฐ เรื่องที่สำคัญที่สุดคือผู้ที่มีอำนาจจะไม่ยอมเปลี่ยนตัวเข้าไปไม่ยอมลงไปทำ เพราะทำแล้วมันกระทบตัวเอง ตอนนี้ทุกคนรู้หมดว่าใครทำแต่ก็ไม่มีใครไปจับ

เทวราช : การลักลอบลำเลียงยาเสพติดเข้ามาอย่างต่อเนื่อง โดยมีพื้นที่ที่สำคัญ คือที่ใดบ้าง เพราะอะไร

วิน : พื้นที่ชายแดนด้านที่ติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ยังคงปรากฏข่าวสาร มีความพยายามลักลอบลำเลียงยาเสพติด ประเภทยาบ้าจากแหล่งพักยาในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี

ตามพื้นที่แนวชายแดนที่มีเขตติดต่อกับ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ยังปรากฏข่าวสารว่ามีการลำเลียงยาเสพติดโดยเฉพาะยาบ้าอย่างต่อเนื่อง มีความถี่ในการลำเลียง และมีปริมาณเพิ่มมากขึ้น ซึ่งรูปแบบในการปฏิบัติ เริ่มจากกลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ลำเลียงยาเสพติดจากเอเย่นต์รายใหญ่ เพื่อรอส่งเข้ามาจำหน่ายในเขตประเทศไทย ทั้งในพื้นที่ตามแนวชายแดนและพื้นที่เขตตอนใน โดยเฉพาะพื้นที่กรุงเทพมหานคร และเขตปริมณฑล สำหรับราษฎรไทยที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านตามแนวชายแดนส่วนมากจะเป็นนายหน้า คัดต่อ ชื้อ-ขาย รวมทั้งเป็นผู้รับจ้างลำเลียง/เดินยา ซึ่งจะได้รับค่าตอบแทนเป็นจำนวนสูงมาก หรือบางคนอาจเป็นเพียงผู้ค้ารายย่อยนำเข้ามามีจำหน่ายในพื้นที่เท่านั้น

เทวราช : พื้นที่การค้า/แหล่งพักยาเสพติดที่สำคัญที่ใดบ้างครับ

เวิน : พื้นที่การค้า/แหล่งพักยาเสพติดตามแนวชายแดนด้าน ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีตรงข้ามกับ จังหวัดอุบลราชธานี ที่สำคัญได้แก่ เมืองสองคอน แขวงสะหวันเขต ตรงข้าม อำเภอเขมราฐ และเมืองละคอนเพ็ง แขวงสาละวัน เมืองชนะสมบูน เมืองปากเซ เมืองโพนทอง ตรงข้าม อำเภอโขงเจียม อำเภอสิรินธร และเมืองสุขุม ตรงข้าม อำเภอภูเขตรีก แขวงจำปาสัก มีแหล่งพักยาที่สำคัญ คือ บ้านคันธงไซ บ้านสุละ บ้านใหม่สิงคำพัน บ้านวังเต่า บ้านเหียงและบ้านโคกก่อง

เทวราช : รูปแบบการค้ายาเสพติดของกลุ่มผู้ค้า มีการปรับเปลี่ยนไปอย่างไรบ้างครับ

เวิน : รูปแบบการค้ายาเสพติดของกลุ่มผู้ค้าชาวลาวบางกลุ่มในพื้นที่ เมืองสองคอน แขวงสะหวันเขต (ฝั่งตรงข้าม อำเภอขานูมาน และ อำเภอเขมราฐ) ในห้วงปัจจุบันนี้ ได้มีการปรับเปลี่ยนพื้นที่รับ – ส่ง โดยการค้ายาบ้าไปนำเข้าในพื้นที่ จังหวัดนุกาหาร (ตรงข้ามกับ แขวงสะหวันเขต) อำเภอโขงเจียม อำเภอสิรินธร (ตรงข้าม เมืองกงเซโคน เมืองชนะสมบูน และเมืองโพนทอง) บางกลุ่มลำเลียงผ่านกัมพูชาแล้วนำเข้าทางด่าน ช่องอานม้า อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี ในห้วงต่อไปจะมีการเปลี่ยนฤดูกาล โดยจะเข้าสู่ฤดูหนาวและฤดูร้อน ซึ่งส่งผลให้ระดับน้ำในแม่น้ำโขงลดลง พื้นผิวของน้ำน้อยลง เกิดเกาะแก่งในลำน้ำโขง เป็นจำนวนมาก ตามลำแม่น้ำ การข้ามไปมาระหว่างสองฝั่งโขงทำได้ง่ายขึ้น ส่งผลให้การลักลอบในการนำเข้ายาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้านทำได้ง่ายขึ้น โดยรูปแบบจะเป็นในลักษณะผู้ค้าชาวลาวจะนำยาเสพติดมาซุกซ่อนไว้ตามเกาะแก่งตามแม่น้ำโขง แล้วนัดหมายกับผู้ค้าชาวไทยไปรับยังจุดที่ซ่อน โดยผู้ค้าชาวไทยจะแฝงตัวในลักษณะชาวบ้านที่ออกไปหาปลา ตามปกติหลังจากนั้นจะใช้ผู้ส่งซึ่งเป็นคนในพื้นที่ลำเลียงไปยังจุดนัดพบซึ่งเป็นหมู่บ้านชั้นสองที่ไม่ติดแนวชายแดน โดยจะดำเนินการลำเลียงที่ละน้อย หลายเส้นทาง และเมื่อได้ครบตามจำนวนแล้วจึงจะลำเลียงเข้าพื้นที่ตอนในต่อไป

เทวราช : ด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติในพื้นที่ มีใครบางเข้ามาเกี่ยวข้อง

เวิน : ในปีงบประมาณ 2553 กองกำลังสุรนารี กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในภาค 2 ส่วนแยก 2 ยังคงได้รับมอบแผนงานในการสกัดกั้นป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดตามแนวชายแดน พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ใน 2 แผนงานหลัก คือ แผนงานสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดน และ แผนงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำหรับ แผนงานสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดน ใช้กำลังที่ปฏิบัติงานตามสายงานศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก ได้แก่ กำลังป้องกันชายแดน ประกอบด้วย หน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพรานที่ 23 และ 36 หน่วยเฉพาะกิจกองกำลังการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 21 และ 22 และหน่วยเรือรักษาความสงบเรียบร้อยตามลำแม่น้ำโขงเขต อุบลราชธานี สำหรับในพื้นที่จังหวัดอำนาจเจริญและจังหวัดอุบลราชธานี นั้นจะมีกำลังในส่วนของหน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพรานที่ 23 หน่วยเฉพาะกิจกองกำลังการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 22 และหน่วยเรือรักษาความสงบเรียบร้อยตามลำแม่น้ำโขงเขต อุบลราชธานี ที่รับผิดชอบพื้นที่

เทวราช : กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร มีแผนงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อย่างไร

เวิน : แผนงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ของ กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร โดยใช้กำลังจากสายงานในกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในภาค 2 ส่วนแยก 2 ประกอบด้วยชุดปฏิบัติการ คือ ชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน หรือ ชุด ชพส.และชุดปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ เพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติด หรือชุด ปจว./ปชส. ชุดเสริมสร้างชุมชนความแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หรือ ชุด ชสพ. จำนวน 2 ชุด

เทวราช : จากแผนงานที่ได้รับมอบ หน่วยที่รับผิดชอบได้กำหนดมาตรการ เพื่อการดำเนินการอย่างไร

เวิน : หน่วยงานที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่รับผิดชอบของแต่ละชุด/หน่วย ได้กำหนดมาตรการ เพื่อการดำเนินการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยบูรณาการแผนงานและโครงการที่ได้รับมอบด้วยมาตรการและกิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่

1) การปฏิบัติการด้านการข่าว ด้วยการจัดตั้งและกำหนดชุดปฏิบัติการข่าวเข้าติดตามสืบสวนหาข่าวการเคลื่อนไหวของกลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดในพื้นที่แห่งเล็งที่สำคัญ เพื่อจัดทำโครงการสร้างของกลุ่มขบวนการค้ายาเสพติด โดยแยกเป็นเครือข่ายลักลอบนำเข้าจากภายนอกประเทศ เครือข่ายนักค้าบริเวณแนวชายแดน และเครือข่ายลักลอบลำเลียงเข้าสู่พื้นที่ตอนใน ซึ่งข้อมูลที่ได้ดังกล่าว จะได้นำไปขยายผลด้วยการกำหนดเป็นเป้าหมายกดดันและประสานข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

2) การปฏิบัติการลาดตระเวนทั้งทางบก และทางน้ำในพื้นที่รับผิดชอบ โดยเพ่งเล็งเป็นพิเศษคือพื้นที่ ที่มีการเคลื่อนไหวของการลักลอบนำเข้ายาเสพติดจากข้อมูลด้านการข่าว ซึ่งได้แก่ บริเวณที่เป็นท่าข้าม หรือช่องทางตามธรรมชาติ เพื่อเป็นการป้องปรามการลักลอบ การกระทำผิดกฎหมายของประชาชนในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

3) การจัดกำลังเฝ้าตรวจบริเวณจุดผ่านแดน จุดผ่อนปรน จุดจอดเรือ และตลาดนัดบริเวณแนวชายแดน เพื่อตรวจตราบุคคลที่สัญจรไป - มา บริเวณพื้นที่ดังกล่าว ซึ่งอาจมีการลักลอบนำสิ่งผิดกฎหมายเข้ามาส่งมอบกันในพื้นที่

4) การจัดตั้งจุดตรวจ/จุดสกัด ได้กำหนดจุดตรวจ/จุดสกัด และแบ่งมอบให้หน่วยขึ้นควบคุมทางยุทธการ ได้ดำเนินการโดยประสานการปฏิบัติ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสกัดกั้นยาเสพติดมากขึ้น โดยเน้นต่อจุดที่เป็นปมคมนาคมสำคัญในพื้นที่

เทวราช : การติดตามการปฏิบัติงาน และมอบนโยบายในการสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดน อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี เป็นอย่างไรบ้างครับท่าน

วิน : ตามที่รัฐบาลได้มีนโยบายในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ในส่วนของการสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดน ผมก็เลขนขออนุญาตลงมาประสานดูแลอย่างใกล้ชิด ก็ขอความร่วมมือหน่วยงานราชการทุกหน่วย เจ้าหน้าที่ทุกท่าน ในการดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอเขมราฐ ให้คลี่คลายไปที่ละประาะๆ แต่ก็อยากให้มีหมดไป ทั้งนี้ทั้งนั้นปัญหายาเสพติดสิ่งที่มีมันจะเกิดขึ้น มันไม่ได้เกิดกับเรานะมันเกิดกับลูกหลานของเราในอนาคต ปัญหาที่มันเกิดขึ้นมันเสียหายใหญ่หลวงนัก

เทวราช : การดำเนินงานตามนโยบายแก้ปัญหายาเสพติด มีหลักการหรือแนวทางอย่างไรบ้าง

วิน : ตามที่รัฐบาลได้กำหนดยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติดตามยุทธศาสตร์ 5 รื้อป้องกันยาเสพติด และโครงการหลัก ประกอบด้วย รื้อชายแดน รื้อชุมชน รื้อสังคม รื้อครอบครัว รื้อโรงเรียน โครงการปราบปรามนักค้ายาเสพติดรายสำคัญ และ โครงการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ซึ่งได้ดำเนินการมาแล้ว และผลการปฏิบัติงานในภาพรวมปัญหายาเสพติดยังคงมีอยู่ และมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 2 ส่วนแยก 2 ซึ่งรับผิดชอบพื้นที่ตั้งแต่ 5 จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างได้บูรณาการแก้ไขปัญหายาเสพติดร่วมกับหน่วยราชการในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง และได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเป็นอย่างดี

เทวราช : เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ที่มีการปรับตัว แก่ไขสถานการณ์เฉพาะ
อย่างไรบ้าง มีหน่วยงานใดบ้างเข้ามาเกี่ยวข้องกับการแก้ไขและปราบปราม

วิน : เจ้าหน้าที่ปราบปรามในพื้นที่เราก็มีทุกหน่วย หน่วยใหญ่ก็เป็นสิบ ๆ คน ชุดสืบ
ชมราชก็สิบคน ก็เพียงพอ มี ศรช. นรช. มีทีมต่างคนต่างทำมีข่าวของตัวเอง แต่ก็ขอความร่วมมือ
กันถ้างานใหญ่ก็เคยขอกำลังเขาเหมือนกัน ถ้ามันใหญ่มากความคล่องตัวก็ไม่มี บางทีก็แลกเปลี่ยน
ข่าวสารกัน เงินค่าข่าวก็ไม่เคยได้สักที ค่าอาหารสารพัดไม่รู้จะใช้เงินไหน บางทีเราดูแลตำรวจด้วย
เงินงบประมาณถ้ามันผ่านชุด โคนตรงมันก็ทำงานได้ แต่เงินผ่านกระบวนการเงินก็ไม่ถึงชุดทำงาน
ยังคงมีการปฏิบัติของขบวนการลักลอบค้ายาเสพติด มีการเปลี่ยนยุทธวิธี ปรับยุทธวิธีใหม่ เช่น จาก
เดิมที่เคยซุกซ่อนยามากับราษฎรลาว ซุกซ่อนมาตามร่างเถาวัลย์ มีการนัดหมายจุดรับยาบ้างเดี๋ยวนี้
มันทำแบบค้ายื่น ภาษาทหารเค้าเรียกว่า “การรวบรวมพิเศษ” มีการเอาหลักการทางทหารมาช่วย
การต่อต้านข่าวกรอง เช่น การส่งของ การนำเงินไปซื้อ นำเงินไปมัดจำแทบไม่ได้แต่ละต้องของเลข
เสร็จแล้วก็นั่งเรือออกมาเลยแล้วค่อยนัดหมายที่ส่งของกัน ในภายหลัง บางทีก็จ้างคนเดินยาหน้าใหม่
มา เราก็ตรวจค้นไม่เจอเพราะมันไม่แตะของเลข การ โอนเงินผ่านธนาคาร ใช้โทรศัพท์ด้วยมันจะมี
คนเชื่อมต่อ

เทวราช : ความยากลำบากในการปราบปรามกลุ่มค้ายาเสพติดซึ่งก็เป็นกลุ่มเดิม ๆ
จริงๆ แล้วมีอะไรเป็นสาเหตุครับ

วิน : สถานการณ์บ้านเมืองท่ามกลางความขัดแย้ง ปั่นป่วนในสังคม กลุ่มพวกนี้ก็ฉวย
โอกาสในการขนยาเสพติด เพราะว่ากำลังทหารตำรวจบางส่วนถูกนำไปใช้ในการรักษาความสงบ
เรียบร้อย และก็บางส่วนไปที่เขาพระวิหารเพื่อดูแลความมั่นคง สิ่งเหล่านี้มันก็ส่งผลกระทบทั้งระบบ
เศรษฐกิจด้วยภาวะเศรษฐกิจตกต่ำก็ส่งผลก่อให้เกิดแรงกระตุ้นในการค้ายา สำหรับความร่วมมือจาก
ประเทศเพื่อนบ้านนั้น ในทัศนะของเขาก็คือ การซื้อขายก็คือการทำมาหากิน ในระดับพื้นที่การซื้อขาย
ยาเสพติดถือว่าเป็นเรื่องทำมาหากิน

เทวราช : มาตรการการบังคับใช้กฎหมายกับกลุ่มผู้ค้ายาเสพติดเข้มงวดหรือไม่ อย่างไร

วิน : ต้องบอกว่ากฎหมายเรื่องยาเสพติดอยู่ในมาตรการด้านการปราบปรามเป็นส่วน
ใหญ่ ส่วนกฎหมายที่เอามาดำเนินคดีในชั้นดำเนินคดีก็ไม่มีปัญหาอะไรก็ทำไปตามขั้นตอน แต่ถ้า
มองการที่จะใช้กฎหมายที่จะเข้าไปจับกุมผู้กระทำความผิดต้องถือว่ามันน้อย เช่น นาย ก.ค้ายา ใครก็รู้
ชาวบ้านก็รู้ แต่คนที่มียาตามกฎหมายไม่เข้าไปใช้อำนาจตามกฎหมายก็ปล่อยให้เขาทำ คือมันยัง
อยู่บนพื้นฐานของการเก็บเกี่ยวผลประโยชน์อยู่ หน่วยงานแต่ละหน่วยมีการประสานงานกันในเรื่อง
ที่จะสร้างภาพ แต่เล็ก ๆ ก็ทำงานของใครของมันถ้าจะให้มันเป็นภาพก็จะมีบูรณาการแต่เล็ก ๆ คือ
งานใครงานมัน งานที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ยังงานใครงานมันเลย

เทวราช : การปฏิบัติงานในพื้นที่ของเจ้าหน้าที่รัฐมีเรื่องของผลประโยชน์กับผู้ค้ายาเสพติดมาเกี่ยวข้องหรือไม่

เวิน : ระบบราชการที่มีการสั่งงานกันเป็นทอดๆ ไม่เป็นอุปสรรคมันอยู่ที่คนทำเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ ข้าราชการเราก็อ้างปด เช่นเรื่องเงินนำจับบางทีก็ไม่แชร์กัน ต่างคนต่างพยายามเข้าถึง ผู้ปฏิบัติคนนี้ เรื่องยาเสพติดไม่ใช่เรื่องยุ่งยาก เพียงแต่จะทำหรือไม่ทำ จะรับผลประโยชน์หรือไม่รับ ขึ้นกับผู้ปฏิบัติ เชมราช คนไม่เยอะนะ บ้านบุงชวยมีคนที่คน บ้านนาแวงมีที่คน มีใครบ้างไม่รู้ว่ามีใครค้ายา พื้นที่ตรงนั้นมันเป็นพื้นที่พิเศษเราก็ควรดูแลคนทำงาน ดูแลทั้งคนที่ทำดี และดูแลคนที่ทำไม่ดี คนที่ทำดีก็ให้สิ่งดีกับเขาคนที่ทำไม่ดีก็ต้องกล้างโทษ ไม่ใช่ให้เขาทำได้อย่างเสรี เพราะตอนนี้คนที่ทำดี กับทำไม่ดีได้รับการดูแลอย่างเท่ากัน คนทำไม่ดีกลับได้รับผลประโยชน์มากกว่า เขาก็ได้ขึ้นเท่ากัน

เทวราช : มีการเลือกปฏิบัติหรือไม่ว่า คนไทย-คนลาว ปฏิบัติไม่เหมือนกันกรณีกระทำผิดกฎหมาย

เวิน : บุคคลสองสัญชาติไม่มีความแตกต่างนะ ถ้าเรามีความตั้งใจว่าเขาทำผิดแล้วเราจับเมื่อเขามาเมืองไทยเราก็จับเขาได้

เทวราช : การปฏิบัติงานในพื้นที่จริงได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณที่เพียงพอหรือไม่อย่างไร

เวิน : งบประมาณตรงนี้ผมว่ามีเพียงพอแต่ว่างบประมาณที่นำไปใช้ไม่ได้ใช้ในการปราบปราม แคมเปญกันทำงานในการประชาสัมพันธ์การออกป้ายคัดเ้า ถึงส่วนปราบปรามน้อยมาก ปัญหาเสพติดครั้งนี้คือที่ไม่มีคนอยากทำคือการเข้าไปหาคนที่ทำ ทุกคนก็ยืนอยู่ห่างออกป้ายประชาสัมพันธ์ คนที่สร้างปัญหากลับไม่มีคนไปทำเพราะมันต้องใช้งบประมาณในการทำงาน แต่ทุกคนสนใจแต่การประชาสัมพันธ์ไม่เกิดประโยชน์

เทวราช : สถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่อำเภอเขมราชยังคงมีอยู่ไม่น้อยลง แต่ว่าวิธีการในการดำเนินอาจมีการพัฒนาไปเรื่อยๆ เหมือนกับว่าจำนวนการปราบปรามของเรามันไม่ลดลงเลย กลับซับซ้อนขึ้นเรื่อยๆ

เวิน : สาเหตุที่สถานการณ์ยังคงมีอยู่เนื่องจากมีกลุ่มผลประโยชน์มีเงิน เงินเป็นสิ่งสำคัญ ยิ่งวิธีการปราบปรามของเราจับกุมได้มากขึ้นเท่าใดก็ทำให้ราคาของมันเพิ่มขึ้น คือว่าการปราบปรามเป็นวัฏจักรดันไปเพิ่มมูลค่าเพิ่มของยาเสพติดให้มีราคาแพงขึ้น ถ้าเอามาขายก็ขายถูกได้ แต่ว่าถ้าเอามาขายก็ยิ่งแพงขึ้นไป ๆ ราคาที่เพิ่มขึ้นก็ทำให้แรงจูงใจในการค้ามันเพิ่มมากขึ้นไปด้วย อีกอย่างระดับผู้ค้าจริงๆ นั้นมันจับมันไม่ได้มีแค่พวกเดินยาเท่านั้นที่ถูกจับได้ เหมือนเราตัดแขนขามันแล้วมันงอกขึ้นมาใหม่เพราะว่าผู้บงการจริงๆ จับมันยาก ต่อให้ด้วยอำนาจของกฎหมายด้วย

อะไรก็ตาม มันยากที่จะสาวถึงอยู่เบื้องหลัง ผู้บงการ พวกพ่อค่านักค้า คนไทยเรานี้แหละ เพราะว่าพวกที่จะมีเงินมาซื้อเป็นแสนๆ มันไม่ธรรมดา

เทวราช : แหล่งผลิตยาเสพติดที่สำคัญ และกระบวนการค้ายาเสพติด เขาทำกันอย่างไร

วิน : สำหรับแหล่งผลิตยาเสพติดผมคิดว่ามันมีอยู่นะ แต่ว่าเราก็ไม่มีหลักฐาน และเรื่องสายลับมันยาก มันต้องมีเงินเข้าถึงมันจึงจะได้ข่าว สายลับมันซื้อได้ สมมุติว่าจำผมเป็นสายลับ แล้วจ้างผมเท่านี้ แต่ว่าถ้าพวกนักค้าให้ผมมากกว่าผมก็ไปทางพวกนักค้าใช่ไหม เงินเป็นปัจจัยสำคัญ คราวนี้ลักษณะคนนี้เป็นนักค้าแล้วผมเป็นลูกน้องแล้วผมบอกว่าอยากได้รถยนต์ไฮลักซ์ ขอตอนนี้ ตอนนี้ขงก็ได้แล้ว แต่ว่าขอผู้บังคับบัญชาว่าอยากได้รถยนต์โฟวิลล์สำหรับลุยครับ ขอไปโน้นปีหนึ่งก็ยังไม่ได้การตอบสนองมันมีมากกว่าระบบราชการมันก็มีผลต่อการทำงาน มันเป็นอุปสรรคอย่างหนึ่ง

เทวราช : การประสานงานหรือการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามยาเสพติด มีแนวนโยบายอย่างไร

วิน : การประสานงานหรือการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามยาเสพติดมีเป้าหมายเดียวกัน เข้าใจแนวนโยบายที่ตรงกันเพราะนโยบายชัดเจนอยู่แล้ว แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นมาจากพื้นที่ของแนวชายแดนมักจะมีพื้นที่กว้างคือระยะทางประมาณ 43 กิโลเมตร กำลังพลในชุดปราบปรามยาเสพติดประกอบด้วย หนึ่งชุดของ สก.เขมราฐ จะจัด 2 ชุด ชุดแรกมีกำลังพล 7 คน ชุดที่ 2 มีกำลังพล 4 คน อุปสรรคด้านหนึ่งคือพื้นที่กว้างเกินไป กำลังพลไม่เพียงพอ ในการเข้าปฏิบัติงานจะต้องประสานงานกับหลายๆ หน่วย หน่วยในพื้นที่เวลาการบังคับบัญชาจะมีปัญหาในการบูรณาการคือใครจะเป็นผู้บังคับสูงสุดตรงนั้น หลักการทำงานไม่เหมือนกัน ดำรงเข้างานแบบหนึ่ง ทหารเข้างานแบบหนึ่ง ปกครองอีกแบบ ปัญหาอุปสรรคจะมีพื้นที่กว้างการจัดกำลังไม่เหมาะสมกับพื้นที่ การจัดกำลังมันต้องจัดกำลังให้มันมากกว่านี้ให้มันสัมพันธ์กับพื้นที่ ในเมื่อพื้นที่ 40 กว่ากิโลเมตรต้องจัดกำลังให้เพียงพอ สมมุติว่ากำลังที่มีในปัจจุบันประมาณ 10 คน ลองคำนวณพื้นที่รับผิดชอบต่อชุดมันยังห่างกันอยู่ เราก็ประสานกับหน่วยงานอื่นก็มีการร่วมมือกันตลอด แต่ในทางปฏิบัติเวลาออกปฏิบัติงานมันออกเป็นชุดใช่ไหม เราจะคุมพื้นที่ได้แค่ 200-300 เมตรเท่านั้น และอีก 40 กว่ากิโลเมตรมันจะเป็นช่องโหว่ อุปสรรคก็คือ กำลังพลไม่เพียงพอ 2.พื้นที่แนวชายแดนเป็นท่าประเพณีคนลาวข้ามตรงไหนก็ได้ควบคุมการเข้าออกไม่ได้

เทวราช : สถานการณ์การค้าขายในฝั่งไทย-ลาว เป็นอย่างไร โดยเฉพาะนโยบายปราบปรามครับ

เวิน : ในส่วนนโยบายฝั่งไทยเขาไม่ได้สนใจให้ความร่วมมือในการปราบปรามยาเสพติดพอสมควร แล้วถ้าเปรียบเทียบรัฐบาลก่อนคือรัฐบาลทักษิณกับช่วงนี้ต่างกันอย่างไรเห็นได้ชัด รัฐบาลทักษิณ นโยบายในการปราบปรามยาเสพติดค่อนข้างจะเข้ม ผู้ค้าผู้เสพต่างๆ บางส่วนหลบหนีออกนอกประเทศ แต่รัฐบาลปัจจุบันในเรื่อง 5 รื้อจริงๆ การนำไปปฏิบัติยังแผ่ว ค่อนข้างจะไม่รัดกุมไม่ค่อยได้ผลเท่าที่ควร นโยบายด้านการปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาลของสำนักงานตำรวจก็ยังไม่ค่อยชัดเจน การปราบปรามอย่างเคร่งครัดยังมีเรื่องสิทธิมนุษยชน มนุษยชนมันคลุมอยู่ไม่เหมือนก่อน และการปฏิบัติในเมื่อกฎหมายไม่เอื้อให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ คือการจะขอลายเซ็นต้องเดินทางจากเขมรมาไปศาล 100 กิโลเมตร สมมติว่าขามันอยู่ คิดว่าขามันจะอยู่ที่เดิมหรือเปล่าไม่ทันการ นอกจากผู้ที่บัตรเจ้าพนักงาน ปปส. จึงจะทัน ถ้ายกเว้นบัตรเจ้าพนักงาน ปปส. เราต้องการอำนาจอย่างอื่นที่มันแก้ไขแทน เพราะว่าบางที่บัตร ปปส. ขอไปก็ไม่ได้ในความต้องการคือ เช่นมีอำนาจพิเศษให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามยาเสพติดมีอำนาจพิเศษในการควบคุมตัว

เทวราช : การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ อีกอีกหรือไม่ อย่างไร

เวิน : มันต้องมีกฎหมาย คือกฎหมายยังให้สิทธิในการมีบัตรเจ้าพนักงาน ปปส. เฉพาะนายตำรวจสัญญาบัตรแต่ผู้ปฏิบัติงานจริงมันไม่ใช่ นายตำรวจสัญญาบัตร ประทวนเขาก็ทำ ถ้ามีกฎหมายเอื้อให้ประทวนทำได้เขาจะดำเนินการได้ทันการ เพราะนายตำรวจก็น้อย สมมติว่านายตำรวจคนที่ไม่มีบัตร ปปส. ไม่อยู่ก็บอดเลยต้องขอลายศาลอย่างเดียว การขอลายก็ไม่ทันการ

เทวราช : ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ที่มีความเข้าใจในนโยบายอย่างไร

เวิน : ประเด็นทางนโยบายความชัดเจนยังไม่ค่อยชัดเจนในเรื่องของการปราบปรามครับ คือว่านโยบายออกภาพกว้างมาหลายๆ รัชชายแดน รัชชุมชน แต่ละหน่วยมีหลักในการทำงานคนละแบบ คือตำรวจ ทหารทำคนละแบบ เช่น การเข้างานจะใช้การแสดงตัว ในเมื่อแสดงตัวจะเข้างานไม่ทัน เขารู้ ในเมื่อแสดงตัว ก็คือเปิดตัวให้เขาเห็นแต่ตำรวจเข้าไปงานสืบอำพรางตัวเข้าไปหลักการทำงานแต่ละหน่วยถ้ามีการประสานกันจะได้ดีกว่านี้ ในประเด็นนโยบายยังไม่ชัดเจนเหมือนนโยบายที่ผ่านมา

เทวราช : แร่ทองใจที่ทำให้คนในพื้นที่เข้าเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการค้ายาเสพติดคิดว่าเกิดจากอะไรครับ

เวิน : มีผลในเมื่อเขาอุดช่องทางเหนือ เส้นทางลำเลียงเปลี่ยน และก็ในแนวลำน้ำโขงสามารถข้ามไปมาหากันได้ เราควบคุมตรงนี้ไม่ได้ ทำให้เป็นอุปสรรคในการทำงาน เพราะเราควบคุมตัวเรือ แนวนั้นกว้างเอื้อประโยชน์ต่อการลำเลียง น้ำขึ้นก็ไปได้ทุกที่ น้ำลงก็มีที่ซุกซ่อน

น่านน้ำนี้ไม่ได้เกี่ยวข้องกับ แรงงูใจภายในของเขา เคยเห็นคนที่เคยทำงานนี้ เป็นแรงงูใจในเมื่อการ ลงทุนยาเสพติดลงทุนเม็ดละ 30 บาท ขาย 200 กว่าบาท แล้วแต่ความต้องการ ราคาจะสูงต้นทุน ประมาณเม็ดละ 30 บาท มาขายบ้านเราเม็ดละ 400 บาทเป็นบางหัวอันนี้ยังไม่แน่นอน เลยทำให้มี แรงงูใจคือรอดก็ได้เยอะ ถ้าไม่รอดแค่ส่วนมากก็รอดพอถูกจับก็ประกันต่อสู้คดี และระยะเวลา กระบวนการขึ้นศาลมันนานเปิดโอกาสให้ช่วงประกันตัวมาทำต่อ พวกที่ไม่เคยก็เลียนแบบ ขบวนการทางกฎหมายมีความล่าช้าถึงแม้จะมี ป.วิอาญา สำหรับยาเสพติดเฉพาะก็ยังไม่ทันการ น่าจะมีอำนาจพิเศษ ถ้ามี อำนาจพิเศษหรือระเบียบที่ทำให้ฝ่ายตำรวจ หรือฝ่ายปกครองทำงานตรง นั้นโดยไม่ต้องไปขอมายกกันมันก็จะทันการ ขณะนี้เสรีภาพตามรัฐธรรมนูญมันให้ทั่วไปไม่เว้น แม้แต่ผู้กระทำความผิดเวลาเข้างาน ระหว่างคนดี คนร้ายแยกกันไม่ออก ในเมื่อแยกกันไม่ออก เรา เข้าหาคนร้ายโดยอาศัยรัฐธรรมนูญ เป็นอุปสรรคในการทำงาน ไม่ทันต่อเหตุการณ์

บทสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ : พ.ศ.ค.พงษ์ศักดิ์ พรหมจันทร์ (สัมภาษณ์ วันที่ 27 ธันวาคม 2552)

ตำแหน่ง : ผู้บังคับหมวด ร้อย ดชด.2271

เทวราช : ในการปฏิบัติหน้าที่ ท่านคิดว่าปัญหาอุปสรรคในการปราบปราม ยาเสพติดตามแนวชายแดนในพื้นที่อำเภอเขมราฐ เป็นอย่างไรครับ

พงษ์ศักดิ์ : ปัจจัยเสี่ยงเรื่องคนกับพื้นที่มันไม่เหมาะสมกัน อุปกรณ์ที่ใช้ไม่ทันสมัย และไม่เพียงพอ สิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งในสถานการณ์ปัจจุบันคือ เรื่องการบังคับใช้กฎหมาย เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ไม่มีเสรีในการปฏิบัติ ต้องอยู่ภายใต้กฎระเบียบ เงื่อนไขมากมาย กว่าจะทำงานสำเร็จแต่ละครั้งต้องเตรียมการ และเสี่ยงชีวิต ถ้าผิดพลาดขึ้นมาจะไม่ค่อยได้รับการคุ้มครอง จากฝ่ายบ้านเมือง ไม่เหมือนกับกลุ่มขบวนการค้ายาเสพติด ซึ่งมีอิสรเสรีภาพในการเลือกสถานที่ เวลา ปฏิบัติได้ตลอดเวลา ไม่ต้องกังวลเรื่องกฎหมายเงื่อนไข กังวลเพียงอย่างเดียวคือกลัวถูกจับกุม เท่านั้น

เทวราช : ทำไมสถานการณ์มันยังคงอยู่

พงษ์ศักดิ์ : สาเหตุที่สถานการณ์ยังคงมีอยู่เนื่องจากมีกลุ่มผลประโยชน์มีเงิน เงินเป็นสิ่งสำคัญ ยิ่งวิธีการปราบปรามของเราจับกุมได้มากขึ้นเท่าใดก็ทำให้ราคาของมันเพิ่มขึ้น มากขึ้น คือว่าการปราบปรามเป็นตัวกระตุ้นไปเพิ่มมูลค่าเพิ่มของยาเสพติดให้มีราคาแพงขึ้น ถ้าเอามาขายก็ขาย ถูกได้ แต่ถ้าเอามาขายก็ยังแพงขึ้นไปๆ ราคาที่เพิ่มขึ้นก็ทำให้แรงจูงใจในการค้ายมันเพิ่มมากขึ้น ไปด้วย อีกอย่างระดับผู้ค้าจริง ๆ นั้นมันจับมันไม่ได้มีแค่พวกเดินยาเท่านั้นที่ถูกจับได้ เหมือนเราตัด แขนขามันแล้วมันงอกขึ้นมาใหม่เพราะว่าผู้บงการจริงๆ จับมันยาก ต่อให้ด้วยอำนาจของกฎหมาย ด้วยอะไรก็ตาม มันยากที่จะสาวถึงอยู่เบื้องหลัง ผู้บงการ พวกพ่อค่านักค้า คนไทยเรานี้แหละ เพราะว่าพวกที่จะมีเงินมาซื้อเป็นแสนๆ มันไม่ธรรมดา

เทวราช : สถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่เขมราฐเป็นอย่างไรบ้างครับ

พงษ์ศักดิ์ : สถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่อำเภอเขมราฐยังคงมีการปฏิบัติของ ขบวนการลักลอบค้ายาเสพติด มีการเปลี่ยนยุทธวิธี ปรับยุทธวิธีใหม่ เช่น จากเดิมที่เคยซุกซ่อนยามา กับราษฎรลาว ซุกซ่อนมาตามร่างกายบ้าง มีการนัดหมายจุดรับยาบ้างเดี๋ยวนี้มันทำแบบค้ายขึ้น ภาษาทหารเค้าเรียกว่า “การรวบรวมพิเศษ” มีการเอาหลักการทางทหารมาช่วย การต่อต้านข่าวกรอง เช่น การส่งของ การนำเงินไปซื้อ นำเงินไปมัดจำแทบไม่ได้และต้องของเลขเสร็จแล้วก็นั่งเรือ ออกมาเลยแล้วค่อยนัดหมายที่ส่งของกันภายในภายหลัง บางทีก็จ้างคนเดินยาหน้าใหม่มา เราก็ตรวจค้น

ไม่เจอเพราะมันไม่แตะของเลย การโอนเงินผ่านธนาคาร ใช้โทรศัพท์ด้วยมันจะมีคนเชื่อม การลักลอบค้ายาเสพติดแบบง่ายนั้นนักค้ารายใหญ่ในกรุงเทพมหานครหรือที่อื่นๆ มันจะส่งยาข้ามผ่านเอเยนต์ในกรุงเทพ เอเยนต์ในกรุงเทพมันก็จะส่งยาโดยใช้โทรศัพท์โทรไปส่งกับเอเยนต์ลาว มันมีchimลาว-chimไทย โทรศัพท์หากัน จากนั้นมันก็จะโอนเงิน แล้วนัดหมายที่รับของอาจจะเป็นที่โรงแรมในตัวเมืองอุบลราชธานีก็ได้ โดยคนส่งของมันจะแฝงตัวมาเป็นนักท่องเที่ยว เดินทางมาผ่านช่องทางที่ถูกต้องมีใบ Borderpass มันอาจจะเหมารถมาส่งของก็ได้ ของมันก็จะถูกมาตามร่างกาย

เทวราช : วิธีการลักลอบการค้ายาเสพติดตามแนวชายแดน...มีวิธีการอย่างไร

พงษ์ศักดิ์ : การขนยาเสพติดแบบยากมันก็จะคล้ายๆกับแบบง่าย หลังจากที่เขาเอเยนต์ไทยส่งยาจากเอเยนต์ลาวแล้ว มันก็จะส่งคนไปติดต่อนัดหมาย จากนั้นพวกส่งของก็จะนั่งเรือข้ามมาโดยปกติเวลามันมาส่งของมันจะไม่ขึ้นเรือทวนน้ำเพราะน้ำมันแรง มันก็จะมาส่งกันทางใต้จากตรงหน้าด่านเทศบาลเขมรราช ก็จะมาขึ้นแถวบ้านหนองไหล บ้านหนองวิไล ตรงที่ตำรวจ ดชด. หมวคมลชนสัมพันธอยู่ มันก็จะนัดให้คนมารับของตัวเอง เช่นจะเอาไปวางไว้จุดไหน จุดไหน แบบนี้ยังงี้ก็จับไม่ได้ ทั้งที่สายเราทั้งฝั่งไทย ฝั่งลาวก็บอก คั้นมันก็ไม่เจอของ มันส่งของทิ้งไว้จากนั้นคนมารับของได้ของแล้วมันก็จะเดินขึ้นมาถนนใหญ่ นัดเพื่อนของมันมารับที่หลักกิโลเมตรที่เท่าไรๆมันนัดกัน ที่อื่นที่จับได้เพราะมันเอาของคิดตัวไปด้วย

เทวราช : ทำไมต้องเขมรราชที่มีปัญหาเสพติด

พงษ์ศักดิ์ : การที่ทำไมจึงมีแค่เขมรราชจับได้ที่ไหนก็บอกว่าเขมรราช แต่ก่อนจับได้ก็มีแค่เขมรราชที่บอกว่ามันสลับกัน เขมรราชไปขึ้นที่อื่น ที่อื่นมาขึ้นเขมรราช มันไม่สลับกันนะ ถ้าเป็นผู้ค้าขาประจำอาจจะใช้นะที่มันไปขึ้นที่อื่นสลับกันเนื่องจาก มันรู้ มันคุ้นเคยแล้ว แต่นักค้าขาจรมันไม่ใช่ นะ เช่นมันได้ยินเพื่อนว่าเอาขาไปได้ นักค้าจากร้อยเอ็ดมาเอาขาที่บ้านใหม่สิงห์สัมพันธโขงเจียมเสร็จแล้วลักลอบหนีไปได้ มันก็กลับไปคุยให้เพื่อนมันฟังก็เลยมาทำข้างอย่างนี้เป็นต้น ไอ้พวกขาประจำ มันรู้ มันดูตาเดี๋ยวมันรู้ว่าเราเป็นเจ้าของน้ำที่ ทรงผม การแต่งตัว ใส่กางเกงยีนใส่รองเท้าผ้าใบ ในหมู่บ้านมันไม่ใช่ นะ เทำที่เห็นมานะที่เขมรราชมันเคยมารับขาตรงไหนก็ตรงนั้น พวกขาประจำชาวบ้าน ผู้เกี่ยวข้องมันหลายกลุ่ม กลุ่มรับจ้างขน พวกเสฟ ได้เงินด้วยได้เสฟยาด้วย

เทวราช : การจัดระเบียบจุดจอดเรือได้ผลหรือไม่ครับ

พงษ์ศักดิ์ : การจัดระเบียบจุดจอดเรือทางการลาวไม่ค่อยให้ความร่วมมือต่อการแก้ไขปัญหาค้ายาเสพติดนะ แต่มันก็คุ้มในระดับหนึ่งนะ กับพวกเขาเราสามารถจำกัดมันได้ แต่พวกขาประจำมันมียุทธวิธีมากมาย มีรณานิเวอะไรต่างๆสลับกันไม่ได้ มันมาเอาขาตอนไหนก็ไม่รู้

เทวราช : ระดับความร่วมมือของทางการลาวเป็นอย่างไรบ้างครับ

พงษ์ศักดิ์ : เคยเห็นท่านนายอำเภอเขมรราชไปหาเขาอยู่บ้างนะ มันเสียเปล่า ของที่เราให้มันไป ของฟรีเม้นก็เอา แต่มันก็เป็นอย่างหนึ่ง คิดว่าไม่ทำอะไรเลย ในระดับปฏิบัติผมก็เคยไปติดต่อกับทางลาวนะ แต่เขาก็ไม่มั่นใจเรานะมันไม่พูดถึงเรื่องยาเสพติดเลย ไม่ค่อยให้ความร่วมมือเท่าไร

เทวราช : นโยบายในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ของรัฐบาล ของ คชค.เป็นอย่างไรบ้าง

พงษ์ศักดิ์ : นโยบายของ คชค.ก็จะเป็นเรื่องของ การสกัดกั้นการนำเข้ายาเสพติด ป้องปราม โดยการลาดตระเวนตามช่องทางธรรมชาติต่างๆ ถ้าเปรียบเทียบกับนโยบายการแก้ไขปัญหายาเสพติดของรัฐบาลสมัยเปิดสงครามต่อต้านยาเสพติด ระบบเศรษฐกิจก็มีส่วนทำให้สถานการณ์ยาเสพติดมัน เปลี่ยนไปเหมือนกันนะ นโยบายการปราบปรามยาเสพติดส่วนหนึ่ง รัฐบาลก็ไม่ค่อยมีเวลา เพราะการเมืองมันวุ่นวาย ดำรงก็ต้องเจียรจิกหาความปลอดภัย ในช่วงนั้นมันมีการตัดตอน บางส่วนเจ้าหน้าที่ก็ทำเอง ขบวนการมันทำเองบ้าง

เทวราช : ภูมิประเทศเป็นอุปสรรคต่อการปราบปรามการลักลอบค้ายาเสพติดอย่างไร

พงษ์ศักดิ์ : ลักษณะภูมิประเทศเนาว์ติดต่อกับ สปป.ลาว มีแม่น้ำโขงกัน มันดีกว่าดินต่อดินนะ เราสามารถส่งกองกำลังตรวจการได้ ดินต่อดินดูแลยากกว่า การสกัดกั้นก็ยากกว่า เรื่องยาเสพติดมันขึ้นอยู่กับจิตสำนึก ความรักหน่วยงานการสร้างผลงานให้แก่หน่วยงาน

เทวราช : การควบคุมสั่งการในการปราบปรามยาเสพติดเป็นอย่างไรบ้างครับ

พงษ์ศักดิ์ : ดำรงตระเวนชายแดนมีการควบคุมบังคับบัญชาอย่างชัดเจน มีการมอบอำนาจกันกระจายอำนาจกันเป็นทอดๆฉะนั้นการควบคุมสั่งการ ไม่มีปัญหา

เทวราช : ด้านผู้ปฏิบัติงานในการปราบปรามยาเสพติดมีปัญหาอย่างไรครับ

พงษ์ศักดิ์ : ผู้ปฏิบัติงานด้านยาเสพติดคิดว่ามีทักษะเพียงพอเฉพาะชุดยาเสพติดนะ ชุดผู้ปฏิบัติงานยาไม่ค่อยมีปัญหา

เทวราช : บุคคลสองสัญชาติมีผลการปราบปรามยาเสพติดมีปัญหาอย่างไรครับ

พงษ์ศักดิ์ : บุคคลสองสัญชาติ กฎหมายเป็นปัจจัยสำคัญ เขาทำมาหากินของเขาแบบนั้นรับจอบพิเศษ เช่นนาย ก.จะมาเอาของก็จ้างนาย ก. ไปเอา หรือเป็นผู้ประสานงานให้ก็มี ปัญหายาเสพติดมัน ไม่ใช่เชิงนโยบายอะไรหรอก มันเป็นปัญหาจิตสำนึกในการรักหน่วยงานการอยากสร้างผลงานให้หน่วยงาน สภาพกำลังพล กำลังใจในการปฏิบัติงาน คชค.ทำงานมากก็เข้าเนื้อตัวเอง ปัญหาจริงๆมันขาดจิตสำนึกมากกว่า นโยบายมามันต้องทำอยู่แล้ว ทำตามตัวชี้วัดอยู่แล้วเราอยู่ในพื้นที่ บางที่เป็นญาติพี่น้องก็ส่งผลเหมือนกัน กำลังพลเริ่มแก่แล้ว การบรรจุกำลังพลใหม่ก็ลดลง ดึงกำลังพลไปทำอย่างอื่นด้วย การแก้ปัญหายาเสพติดจะประสบผลสำเร็จได้อย่างไร

เทวราช : รูปแบบการค้า/ราคายาเสพติดและแนวโน้มสถานการณ์ เป็นอย่างไร

พงษ์ศักดิ์ : รูปแบบการค้า กลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดใน ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ส่วนมากจะเป็นการค้าเนินการของเจ้าหน้าที่บ้านเมือง โดยเฉพาะ ตำรวจและทหาร ซึ่งจะทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมการค้ายาเสพติด/เป็นผู้จัดหาและลำเลียงยาเสพติดจาก แหล่งผลิตเข้ามาในพื้นที่ และนำยาเสพติดส่งให้กลุ่มเครือข่ายหมู่บ้านตามแนวชายแดน ส่วนที่ทำหน้าที่เป็นกลุ่มที่ติดต่อ ซื้อ-ขาย และลำเลียงเข้ามาส่งให้กับกลุ่มขบวนการค้าของไทย จะเป็นกลุ่มราษฎรชาวลาวที่ร่วมในขบวนการเป็นผู้ดำเนินการหรือบางครั้งอาจมีทหารลาวร่วมมาด้วย

เทวราช : ขบวนการค้ายาเสพติดในพื้นที่ติดต่อ ซื้อ-ขาย ตามแนวชายแดนเป็นอย่างไร

พงษ์ศักดิ์ : ราคาเสพติดที่ซื้อ-ขาย ในพื้นที่จะมีราคาไม่แน่นอนตายตัว ทั้งนี้ราคาจะขึ้นอยู่กับ คุณภาพ/ปริมาณ/ความยากง่ายในการลำเลียงหรือการนำส่ง ราคา ซื้อ-ขาย ที่กลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดในพื้นที่ติดต่อ ซื้อ-ขาย ราคาขายส่งจากผู้ค้าชาวลาวบริเวณพื้นที่ตามแนวชายแดน ในเขตลาว ยาบ้าเกรดดีที่สุด ราคาจะประมาณ 120,000-140,000 บาท/มัด หรือ ประมาณ 60-70 บาท/เม็ด ราคาขายปลีกในเขตลาว ราคา ประมาณเม็ดละ 90 บาท ราคาขายส่งบริเวณพื้นที่ตามแนวชายแดนในเขตไทย นำเข้ามาส่งถึงบริเวณถนนลาดยางตามแนวชายแดน ราคาประมาณ 155,000-160,000 บาท/มัด ราคาขายปลีกในเขตไทยพื้นที่ตามแนวชายแดน ราคาประมาณ เม็ดละ 150 บาท หรือ 3 เม็ด 500 บาท นำเข้าไปส่งถึงพื้นที่ กรุงเทพมหานคร และเขตปริมณฑล ราคาประมาณ 220,000-230,000 บาท/มัด

เทวราช : รูปแบบการค้ายาเสพติดของกลุ่มผู้ค้าชาวลาวบางกลุ่ม ในพื้นที่ เมืองสองคอน แขวงสะหวันนะเขต ในห้วงปัจจุบันนี้

พงษ์ศักดิ์ : รูปแบบการค้ายาเสพติดของกลุ่มผู้ค้าชาวลาวบางกลุ่ม ห้างตรงข้าม อำเภอชานุมาน และ อำเภอเขมราฐ ได้มีการปรับเปลี่ยนพื้นที่รับ-ส่ง โดยการลำเลียงยาบ้าไปนำเข้าในพื้นที่ จังหวัดมุกดาหาร (ตรงข้ามกับ แขวงสะหวันนะเขต) อำเภอโขงเจียม, อำเภอสิรินธร (ตรงข้ามเมืองกงเซโคน, เมืองชนะสมบุณ และ เมืองโพนทอง) บางกลุ่มลำเลียงผ่านกัมพูชาแล้วนำเข้าทางด้าน ช่องอานม้า อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี ในห้วงต่อไปจะมีการเปลี่ยนฤดูกาล โดยจะเข้าสู่ฤดูหนาวและฤดูร้อน ซึ่งส่งผลให้ระดับน้ำในแม่น้ำโขงลดลง พื้นผิวของน้ำน้อยลง เกิดเกาะแก่งในลำน้ำโขง เป็นจำนวนมาก ตามลำแม่น้ำ การข้ามไปมาระหว่างสองฝั่งโขงทำได้ง่ายขึ้น ส่งผลให้การลักลอบในการนำเข้ายาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้านทำได้ง่ายขึ้น โดยรูปแบบจะเป็นในลักษณะผู้ค้าชาวลาวจะนำยาเสพติดมาซุกซ่อนไว้ตามเกาะแก่งตามแม่น้ำโขง แล้วนัดหมายกับผู้ค้าชาวไทยไปรับยังจุดที่ซ่อน โดยผู้ค้าชาวไทยจะแฝงตัวในลักษณะชาวบ้านที่ออกไปหาปลา ตามปกติ หลังจากนั้นจะใช้ผู้ส่งซึ่งเป็นคนในพื้นที่ลำเลียงไปยังจุดนัดพบซึ่งเป็นหมู่บ้านชั้นสองที่ไม่ติดแนว

ชายแดน โดยจะดำเนินการลำเลียงทีละน้อย หลายเส้นทาง และเมื่อได้ครบตามจำนวนแล้วจึงจะลำเลียงเข้าพื้นที่ตอนต่อไป

เทวราช : แนวทางในการปฏิบัติงาน การดำเนินการตามนโยบายในเขตพื้นที่ เป็นอย่างไร

พงษ์ศักดิ์ : แนวทางในการปฏิบัติ ในปีงบประมาณ 2553 กองกำลังสุรนารี/กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 2 ส่วนแยก 2 ยังคงได้รับมอบแผนงานในการสกัดกั้นป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดตามแนวชายแดน พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ใน 2 แผนงานหลัก คือ แผนงานสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดน และ แผนงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำหรับ แผนงานสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดน ใช้กำลังที่ปฏิบัติงานตามสายงานศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก...

เทวราช : จากแผนงานที่ได้รับมอบดังกล่าว หน่วยจึงได้กำหนดมาตรการ เพื่อการดำเนินการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผลได้อย่างไร

พงษ์ศักดิ์ : จากแผนงานที่ได้รับมอบดังกล่าว หน่วยจึงได้กำหนดมาตรการ เพื่อการดำเนินการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยบูรณาการแผนงานและโครงการที่ได้รับมอบด้วยมาตรการและกิจกรรมที่สำคัญ คือ การปฏิบัติการด้านการข่าว ด้วยการจัดตั้งและกำหนดชุดปฏิบัติการข่าวเข้าติดตามสืบสวนหาข่าวการเคลื่อนไหวของกลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดในพื้นที่แห่งเล็งที่สำคัญ เพื่อจัดทำโครงการสร้างของกลุ่มขบวนการค้ายาเสพติด โดยแยกเป็นเครือข่ายลักลอบนำเข้าจากภายนอกประเทศ เครือข่ายนักค้าบริเวณแนวชายแดน และเครือข่ายลักลอบลำเลียงเข้าสู่พื้นที่ตอนใน ซึ่งข้อมูลที่ได้ดังกล่าว จะได้นำไปขยายผลด้วยการกำหนดเป็นเป้าหมายกคคัน และประสานข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป การปฏิบัติการลาดตระเวนทั้งทางบก และทางน้ำในพื้นที่รับผิดชอบ โดยแห่งเล็งเป็นพิเศษต่อพื้นที่ ที่มีการเคลื่อนไหวของการลักลอบนำเข้ายาเสพติด จากข้อมูลด้านการข่าว ได้แก่ บริเวณที่เป็นท่าข้าม หรือช่องทางตามธรรมชาติ เพื่อเป็นการป้องปรามการลักลอบการกระทำผิดกฎหมายของประชาชนในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง การจัดกำลังเฝ้าตรวจบริเวณจุดผ่านแดน จุดผ่อนปรน จุดจอดเรือ และตลาดนัดบริเวณแนวชายแดน เพื่อตรวจตราบุคคลที่สัญจรไป-มา บริเวณพื้นที่ดังกล่าว ซึ่งอาจมีการลักลอบนำสิ่งผิดกฎหมายเข้ามาส่งมอบกันในพื้นที่ การจัดตั้งด่าน...และแบ่งมอบให้หน่วยขึ้นควบคุมทางยุทธการได้ดำเนินการโดยประสานการปฏิบัติร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสกัดกั้นยาเสพติดมากขึ้น โดยเน้นจุดที่เป็นปมคมนาคมสำคัญในพื้นที่

เทวราช : กิจกรรมหลักในการดำเนินการในพื้นที่ จะเน้นการปฏิบัติงาน อย่างไร

พงษ์ศักดิ์ : แนวความคิดในการใช้กำลังตามกิจกรรมหลักในการดำเนินการ ตามความสำคัญในพื้นที่ทั้ง 3 มิติ คือ มิติฝั่งไกล ใช้ปฏิบัติการสกัดกั้นยาเสพติดเชิงรุก ใช้การดำเนินการมาตรการด้านการข่าวใน การหาข่าวแหล่งที่ดักการผลิตและรูปแบบของขบวนการขนย้าย มิติลำน้ำโขง ใช้ลาดตระเวนทางเรือและมาตรการจัดระเบียบจุดจอดเรือ และมิติฝั่งใกล้ ใช้การลาดตระเวนทางพื้นดินตามแนวชายแดน การลาดตระเวนรอยต่อระหว่างหมู่บ้าน การตั้งจุดตรวจ/จุดสกัด การจัดตั้งอาสาสมัครในหมู่บ้านในการเข้าเวรยามตามที่พื้นพ่งเส็งและพื้นที่ล่อแหลม และการทำแผนยุทธการสกัดกั้นยาเสพติดเฉพาะบริเวณ ทั้งนี้ ที่บัญชาการทางยุทธวิธี กองกำลังสุรนารี จะเน้นการปฏิบัติงานที่รั้วชายแดน ตามยุทธศาสตร์ของรัฐบาล ที่มอบให้กองบัญชาการกองทัพไทย เป็นเจ้าภาพหลัก ทำให้ กองกำลังสุรนารีเป็นส่วนหนึ่งของ รั้วชายแดน แต่อย่างไรก็ดี ที่บัญชาการทางยุทธวิธี กองกำลังสุรนารี สามารถให้การสนับสนุนหน่วยงานอื่นๆ ตามยุทธศาสตร์ 5 ร้วป้องกันทั้ง 9 โครงการหลัก ตามที่ได้กล่าวมาในขั้นต้น

บทสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ : นายสามารถ เหล่ากอทิ (สัมภาษณ์ วันที่ 2 ธันวาคม 2552)

ตำแหน่ง : ผู้อำนวยการส่วนพื้นที่ สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค 3

เทวราช : สถานการณ์ยาเสพติด แนวโน้มสถานการณ์ยาเสพติด ในพื้นที่อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี เป็นอย่างไร

สามารถ : สำหรับสถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี นั้น จากการติดตามสถานการณ์ที่ผ่านมา อำเภอเขมราฐ เป็นอำเภอชายแดนที่มีการนำเข้ายาเสพติด จำนวนมากจากรายงานพบว่าการลักลอบนำเข้าจากประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยในการลักลอบนำเข้านั้นเป็นคนไทยที่นำเข้ายาเสพติด ร้อยละ 20 เป็นคนราษฎรของ สปป.ลาว ร้อยละ 80 จากการประสานงานกับหน่วยงานในการปราบปรามยาเสพติดของ สปป.ลาว พบว่าคนไทยเป็นคนตั้งซื้อยาเสพติดแล้วจ้างให้ราษฎร สปป.ลาว เป็นผู้ขนยาเสพติดเข้ามาในประเทศ โดยการซุกซ่อนมาตามสิ่งของเครื่องใช้ต่าง แต่ก่อนมีการนำเข้ายาเสพติดในพื้นที่อำเภอขานูมา จังหวัดอำนาจเจริญ แต่ในปัจจุบันเนื่องจากการคมนาคมที่สะดวก มีการเปิดจุดผ่อนปรนการค้า ประกอบกับความคุ้นเคยกันระหว่างราษฎร ไทย-ลาว สามารถเดินทางไปมาหาสู่กัน โดยสะดวกทำให้มีการลักลอบนำเข้ายาเสพติดอยู่ตลอดเวลา ในด้านความสัมพันธ์อันใกล้ชิดกันของราษฎรทั้งสองฝั่งในพื้นที่นั้น หากนำมาเป็นจุดแข็งในด้านความร่วมมือแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ก็จะทำให้สามารถแก้ปัญหาการลักลอบค้ายาเสพติดได้ในระดับหนึ่ง

เทวราช : ท่านนโยบายในการปราบปรามยาเสพติดปัญหายาเสพติด ด้านการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนอย่างไร และคิดว่านโยบายการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนมีความชัดเจน ต่อเนื่องสอดคล้องกับนโยบายอื่นและสามารถปฏิบัติได้จริง หรือไม่ อย่างไร

สามารถ : ปัจจุบันด้านนโยบายการแก้ไขปัญหายาเสพติด สนง.ปปส.ภาค 3 เป็นหน่วยงานด้านนโยบายเกี่ยวกับยาเสพติดในส่วนการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนนั้น มีนโยบายเกี่ยวกับการสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดน โดยการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปราบปรามยาเสพติด การออกแผนยุทธการ “สุระสัมพันธ์” ซึ่ง ปปส.ภาค 3 ร่วมกับ กองกำลังสุรนารี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่อำเภอเขมราฐ ดำเนินการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดน โดยใช้งบประมาณของกองทัพบก และของ ปปส.ภาค 3 ในการดำเนินการปราบปรามนั้น เนื่องจาก ปปส.ภาค 3 ไม่ใช่หน่วยกำลังทำให้กำลังพลที่ปฏิบัติงานมีไม่เพียงพอจึงต้องให้การบูรณาการร่วมกันทุกหน่วยงาน ซึ่งมีข้อดีคือการบูรณาการทำให้มีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญหลายสาขา

มาร่วมกันปฏิบัติงาน และอีกประเด็นหนึ่งที่จะทำให้การปราบปรามยาเสพติดได้ผลคือการใช้กำลังภาคประชาชนเนื่องจากถ้าพึ่งหน่วยงานภาครัฐอย่างเดียวคงไม่สามารถแก้ปัญหาได้ ต้องอาศัยภาคประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ในการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ปัญหาเสพติดเป็นปัญหาค่อเนื่องมาจากปัญหาอื่น เช่น ปัญหาทางสังคม ปัญหาทางการเมือง ปัญหาครอบครัว ซึ่งปัญหาต่างๆเหล่านี้เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดการแพร่ระบาดของยาเสพติดเพราะฉะนั้นนโยบายการแก้ปัญหายาเสพติดต้องสอดคล้องกับนโยบายการแก้ปัญหาอื่น ๆ ด้วย ปัญหายาเสพติดในพื้นที่นั้นบางครั้งเกิดจากการเลียนแบบกันในหมู่ผู้ค้ายาเสพติด เนื่องจากรายได้ผลประโยชน์ตอบแทนจากการค้ายาเสพติดมีค่อนข้างสูง ทำให้เกิดแรงจูงใจในการค้ายาเสพติด ใน สปป.ลาว นักค้ายาเสพติดรายใหม่ที่ตัดสินใจเข้ามาค้ายาเสพติดเนื่องจากผลประโยชน์ที่ได้รับมีจำนวนมาก ทำให้สภาพชีวิตของนักค้ายาเสพติดดีขึ้น จึงทำให้เกิดการเลียนแบบในการค้ายาเสพติด และเมื่อนักค้ายาเสพติดที่ได้เข้ามาค้ายาเสพติดได้ในระยะหนึ่งก็จะผันตัวเองมาเป็นผู้จัดหายาเสพติดแทน ในพื้นที่อำเภอเขมราฐ ได้มีการดำเนินการฝึกอบรมภาคประชาชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ซึ่งทำได้ค่อนข้างดีแล้ว การแก้ปัญหายาเสพติดนั้นประชาชนมักจะมองว่าเป็นเรื่องไกลตัว ฉะนั้นการแก้ปัญหายาเสพติดนั้นต้องให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วม และต้องประสานความร่วมมือกับหน่วยงานในการปราบปรามยาเสพติดของ สปป.ลาว ด้วย แต่ปัญหาด้านความร่วมมือในการแก้ปัญหายาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้านนั้นยังไม่สามารถเข้าไปแก้ปัญหาได้อย่างจริงจังไม่สามารถแก้ปัญหาจากภายนอกประเทศได้ เนื่องจากการจัดการปกครองของ สปป.ลาว มีการปกครองอย่างอิสระ สำหรับในส่วนนโยบายนั้นมีความร่วมมือกันดีแต่ในส่วนปฏิบัติไม่มีความคืบหน้าเท่าที่ควร การแก้ปัญหานั้นต้องประสานกันในระดับปฏิบัติคือระดับผู้ว่าราชการจังหวัด กับ เจ้าแขวงของ สปป.ลาว อีกประการหนึ่งที่เป็นปัญหาอุปสรรคคือทำให้ความร่วมมือของ สปป.ลาว นั้น เป็นเหมือนคาบสองคมเนื่องจากอาจถูกมองว่า สปป.ลาว เป็นประเทศผู้ค้ายาเสพติด

เทวราช : ท่านคิดว่าภาวะเศรษฐกิจ สังคม ส่งผลกระทบต่อการปราบปรามยาเสพติดตามแนวทางแผนหรือไม่ อย่างไร

สามารถ : สำหรับปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองนั้น ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วว่าปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาค่อเนื่องมาจากปัญหาด้านอื่น ๆ ในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ความอ่อนแอของสังคม รวมทั้งปัญหาจากฝ่ายการเมืองที่เกิดความไม่สงบในสังคม ส่งผลให้ขบวนการค้ายาเสพติดฉวยโอกาสในการลักลอบค้ายาเสพติด และประชาชนหันมาค้ายาเสพติดเพิ่มมากขึ้น สำหรับการแทรกแซงจากฝ่ายการเมืองนั้นฝ่ายการเมืองมีบทบาทอย่างมากในการกำหนดนโยบายต่างๆรวมทั้งนโยบายเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติด สำหรับการอยู่ในภูมิภาคการค้ายาเสพติดนั้น สปป.ลาว เป็นแหล่งค้ายาเสพติดที่สำคัญในภูมิภาค

จากลักษณะภูมิประเทศอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี มีภูมิประเทศแนวชายแดนติดกับแม่น้ำโขงตลอดแนว ซึ่งมียาเสพติดสามารถขึ้นได้ตลอดแนวลำน้ำโขง จากลักษณะภูมิประเทศดังกล่าวเป็นปัญหาอุปสรรคอย่างยิ่งในการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดน ไม่สามารถจะควบคุมได้ตลอดเวลา จากลักษณะภูมิประเทศดังกล่าวมีทั้งข้อดีข้อเสีย ข้อดีคือหากฝ่ายไทยอาศัยความสัมพันธ์อันใกล้ชิดของประชาชนในพื้นที่ การเดินทางไปมาระหว่างราษฎร ไทย-สปป.ลาว เพื่อดำเนินการในด้านการข่าวยาเสพติด การป้องกันปราบปรามยาเสพติด โคนแสวงประโยชน์จากลักษณะภูมิประเทศดังกล่าวได้ ในด้านความร่วมมือในการแก้ปัญหายาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้านนั้น การยึดหลักวิธีปฏิบัติไม่เหมือนกันของประเทศเพื่อนบ้าน กรณีเส้นแบ่งเขตแดนตามลำน้ำโขง สปป.ลาว นั้นใช้แผนที่ที่จัดทำขึ้นฉบับฝรั่งเศส ซึ่งยึดร่องน้ำลึกในการแบ่งเขตแดน ซึ่งในบางครั้งเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติ เช่นในการลาดตระเวนตามลำน้ำอาจเป็นการล่วงล้ำอธิปไตยของประเทศเพื่อนบ้านได้ ซึ่งเคยมีกรณีประท้วงจากฝ่ายรัฐบาล สปป.ลาว เมื่อครั้ง นายสุธี มากบุญ เป็นผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี สำหรับการแทรกแซงจากฝ่ายการเมือง ในระดับพื้นที่การปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่า มีนักการเมืองท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของรัฐระดับท้องถิ่น เข้าไปเกี่ยวข้องกับขบวนการค้ายาเสพติด เนื่องจากผลประโยชน์ตอบแทนจากการค้ายาเสพติดมีอย่างมหาศาล ทำให้เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการปราบปรามยาเสพติด

เทวราช : ท่านคิดว่างบประมาณด้านการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนมีเพียงพอ และส่งผลกระทบต่อปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนหรือไม่ อย่างไร

สามารถ : สำหรับปัจจัยด้านทรัพยากรในการปราบปรามยาเสพติดนั้น ในด้านการปราบปรามยาเสพติดนั้น ไม่เพียงพอ เนื่องจากการค้ายาเสพติดไม่เคยลดลงต้องทุบงบประมาณอย่างมหาศาลในการปราบปรามยาเสพติด ข้อสำคัญในการแก้ปัญหายาเสพติดนั้นจะใช้เพียงมาตรการในการปราบปรามอย่างเดียวไม่ได้ผล ต้องดำเนินการยุติบทบาทของขบวนการค้ายาเสพติด โดยการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนให้ประชาชนเป็นเครื่องมือ สร้างกลุ่มเครือข่ายข่าวสารยาเสพติดในชุมชน ใน ประเด็นเรื่องการ วัสดุอุปกรณ์ การใช้เทคโนโลยีในการปราบปรามยาเสพติดนั้น เครื่องมืออุปกรณ์ในการปฏิบัติงานของหน่วยงานด้านการปราบปรามยาเสพติดยังขาดแคลนไม่ทันสมัย เช่น เครื่อง x-ray เครื่องตรวจหาสารเสพติด ซึ่งมีความจำเป็นในการปฏิบัติงานอย่างมาก ส่วนการใช้เงินล่อซื้อยาเสพติดนั้น ทาง ป.ป.ส. ไม่มีนโยบายในการใช้เงินล่อซื้อยาเสพติด เนื่องจากอาจเป็นการนำยาเสพติดเข้ามาในประเทศ หากควบคุมไม่ดีอาจมียาเสพติดหลุดไปได้ กรณีการล่อซื้อนั้นจะทำเฉพาะกรณีล่อซื้อจากเครือข่ายที่นำยาเสพติดเข้ามาในประเทศแล้ว การล่อซื้อการ Control ตัวยาเสพติดให้ไปถึงตัวผู้บงการอยู่เบื้องหลัง เงินสำหรับล่อซื้อยาเสพติดนั้นมีเพียงพออยู่แล้ว และสามารถสนับสนุนหน่วยงานอื่นที่ต้องการเงินล่อซื้อยาเสพติดได้อย่างเพียงพอ

เทวราช : ท่านคิดว่าความร่วมมือ การประสานงาน ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนส่งผลกระทบต่อ การปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนหรือไม่ อย่างไร

สามารถ : ปัจจัยด้านความร่วมมือ การประสานงานระหว่างหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามยาเสพติด จากการปฏิบัติงานที่ผ่านมาพบว่า มีการประสานงานกันอย่างดี มีการแบ่งภาระหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน เช่น ในด้านผู้ค้ายาเสพติด ปปส.รับผิดชอบในการติดตามตรวจสอบพฤติกรรม ในด้านตำรวจ ตำรวจ ทหาร หน่วยงานปราบปราม รับผิดชอบ การริบทรัพย์สินจากการค้ายาเสพติด การป้องกันการฟอกเงินจากการค้ายาเสพติด และการดำเนินการค้นหายาเสพติดกับผู้ค้ายาเสพติด ปปส. รับผิดชอบ จากนั้นนโยบายการแก้ไขปัญหายาเสพติดจะเห็นได้ว่าในช่วงที่ผ่านมา นโยบายการปราบปรามยาเสพติดมีความเข้มข้นทำให้ผู้ปฏิบัติมีความตื่นตัวในการปฏิบัติงาน หากความเข้มข้นของนโยบายแล้วลงก็ทำให้การปฏิบัติการในการปราบปรามยาเสพติดแล้วลงด้วย เนื่องจากไม่มีสิ่งกระตุ้น ในด้านการบังคับใช้กฎหมายนั้นปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายนั้นขึ้นอยู่กับกระบวนการทศน์ของผู้ปฏิบัติงาน เช่น ในกรณีของพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพของเสพสารเสพติด โดยให้ผู้ค้ายาเสพติดไม่เกิน 5 เม็ด ให้ถือว่าเป็นผู้เสพ แต่ในด้านการปราบปรามยาเสพติดนั้นถือว่าผู้ค้ายาเสพติดเป็นอาชญากร ส่วนปัญหาความล่าช้าในกระบวนการยุติธรรมนั้นในเรื่องการขอหมายศาลนั้นการจะดำเนินการอย่างรวดเร็วเพียงใดนั้นอยู่ในดุลพินิจของศาล ในกรณีของป.ป.ส.นั้นไม่มีปัญหาความล่าช้าในการขอหมายศาลเนื่องจากศาลเชื่อมั่นในกระบวนการสืบสวนสอบสวนของ ป.ป.ส. มากกว่า ในด้านความล่าช้าในการดำเนินคดีนั้นผู้ค้ายาเสพติด ทนายความของผู้ค้ายาเสพติด พยายามหาวิธีให้กระบวนการทางยุติธรรมล่าช้าลงเพื่อหาช่องทางในการสู้คดี การดำเนินการของศาลนั้นยึดหลักการ โปร่งใส รวดเร็ว เป็นธรรม ซึ่งการดำเนินการเป็นมาตรฐานอยู่แล้ว สำหรับนักค้ายาเสพติดรายสำคัญที่ถูกจับกุมตัวและต่อสู้คดีนั้น ศาลสถิตยุติธรรมได้ให้ความสำคัญโดยไม่ให้ประกันตัวผู้ต้องหาที่เป็นนักค้ารายสำคัญ และยังมีปัญหาในกระบวนการยุติธรรมคือมีเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยมีการวางแผนอย่างรัดกุม เช่น มีการบริจาคเงินแก่สถานีตำรวจหากเกิดปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดเจ้าจะทำ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเกรงใจผู้บริจาคเงินนั้น

เทวราช : ท่านคิดว่าการเป็นองค์กรขนาดใหญ่ การควบคุมสั่งการในแนวดิ่งและจำนวนผู้ปฏิบัติงาน ส่งผลกระทบต่อการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนหรือไม่อย่างไร

สามารถ : ในด้านหน่วยงานที่นานโยบายไปปฏิบัตินั้น หน่วยภาครัฐเป็นหน่วยงานภาคีการที่มีกฎระเบียบ แบบแผน ที่คืออยู่แล้ว เนื่องจากในด้านการปราบปรามยาเสพติด เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งต้องคำนึงถึงสิทธิของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ การดำเนินการด้านการปราบปรามยาเสพติดของภาคีการมีความสมดุลคืออยู่แล้ว ในการปฏิบัติงานนั้นต้องดูข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ การปราบปรามต้องยึดกฎระเบียบ ในส่วนการประสานงาน การควบคุมสั่งการนั้นภาคีการมีความเหมาะสมอยู่แล้ว ข้อสำคัญในการแก้ไขปัญหาเสพติดต้องทำให้เกิดการบูรณาการในการแก้ปัญหา โดยสิ่งภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมกันแก้ปัญหา รวมทั้งภาคประชาชนด้วย

บทสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ : นายกรณ์ มาดัยนอก (สัมภาษณ์ วันที่ 20 มีนาคม 2553)

ตำแหน่ง : ป้องกันจังหวัดอุบลราชธานี

เทวราช : การที่องค์กรยาเสพติดเป็นองค์กรที่ซับซ้อนยากแก่การเข้าถึง ส่งผลต่อการปราบปรามยาเสพติดอย่างไร

กรณ์ : องค์กรยาเสพติดเป็นองค์กรที่ซับซ้อน ยากแก่การเข้าถึง และก็แรงจูงใจในการค้ายาเสพติด และการปราบปราม ส่งผลกระทบเน่ๆ เขาอยู่คนที่จะมาทำการค้าเขาฉลาดนะ บางคนอาจจะมองว่าเป็นอาชญากรชั้นต่ำ ความจริงเป็นอาชญากรชั้นสูง เขาศึกษาเราอยู่ เขาหลอกให้เราติดอยู่ทีเดียหรือเปล่า แล้วเราเปิดช่องว่างไว้เยอะเลย นี่คือคำถามที่ผมต้องการทราบว่าเราจะคุยกับหน่วยต่างๆ ได้อย่างไร เพื่อจะ Seal ให้สมดุลกัน แต่ในพื้นที่ของเรานี้คือ เพราะเราคุยเรื่อง เราตกลงกันว่า พื้นที่สำคัญของเรา เราจะคุยที่เขมราฐ ที่อุบลราชธานี กับอำนาจเจริญ แต่เราจะไม่พูดถึงอำเภอ อำเภอหลักคือเขมราฐ กับขาม่วน ที่รองคือ ศรีสะเกษ สุรินทร์ บุรีรัมย์ นี่คือนี่สิ่งที่เราพยายามจะดู แต่ถ้ามันหลอกให้เราหลงทาง ดูแค่เขมราฐ

เทวราช : การดำเนินงานได้มีการประสานงานและพูดคุยกับคนในพื้นที่หรือไม่ อย่างไร

กรณ์ : พื้นที่อื่นไม่มีใครมาสนใจเลย ถามว่าคุยกับผู้ใหญ่ว่าทำไมไม่ไปดูตรงศรีสะเกษ ละ ศรีสะเกษบอกไม่ใช่ ไปดูแค่เขมราฐพอ ไปดูแค่โพธิ์ไทร แต่ตอนนี้เขาไม่ใช่โทรศัพท์เขากลับมาใช้วิทยุ เพราะจุดอับไม่มีสัญญาณ แจ้งไม่ทัน แล้วเขาก็เลี้ยวรถหนีเลยไป อันนี้ก็เป็น การปรับตัวของเขาอยู่เสมอ เทคโนโลยีเข้ามา เราทำงานอยากขึ้น เทคนิคสมัยใหม่เขาก็ใช้ทุกวิถีทางของภาคเราวิธีการซุกซ่อนยังง่าย ในภาคอื่นเขาเอารถมาแต่งมาดัดแปลง สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่เสริมเขาหมด บุคคลสองสัญชาติที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ค่อนข้างที่จะช่วยเหลือซึ่งกันละกัน

เทวราช : สถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่เขมราฐเป็นอย่างไรบ้างครับ

กรณ์ : พื้นที่อำเภอเขมราฐเป็นพื้นที่ที่มีการลักลอบค้ายาเสพติด โดยเฉพาะยาบ้า สืบเนื่องจากสถานการณ์การปราบปรามยาเสพติดทางด้านภาคเหนือ ทำให้ขบวนการค้ายาเสพติดหันมานำยาเสพติดเข้าทางด้านบ้านเราแทน มันก็เลยทำให้สถานการณ์ยังมีความต่อเนื่องอยู่ ประกอบกับบ้านเราเขมราฐมีภูมิประเทศที่มีแม่น้ำโขงกั้นแนวพรมแดน ในช่วงหน้าแล้งเวลาน้ำลด มันก็จะมีโขดหินเกาะแก่งโผล่ขึ้น กลุ่มขบวนการพวกนี้ก็จะสามารถนำยาเสพติดเข้ามาอย่างง่ายดาย หรือเวลาน้ำขึ้นเขาก็นั่งเรือหางยาวนำยาเสพติดเข้ามาขึ้นบริเวณไหนก็ได้ ยาเสพติดมันก็เลยทะลักเข้ามายังพื้นที่ตอนในได้

เทวราช : นโยบายการปราบปรามยาเสพติดจังหวัดอุบลราชธานีเป็นอย่างไร

กรณ์ : จากการที่รัฐบาลประกาศนโยบาย 5 รื้อป้องกันยาเสพติด ในเรื่องของ รื้อยาเสพติด ด้านการปราบปรามยาเสพติดรัฐบาลได้ให้ความสำคัญต่อการปราบปรามยาเสพติดอย่างต่อเนื่องทุกสมัย จังหวัดอุบลราชธานีโดย ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดอุบลราชธานี ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานีได้ให้ความสำคัญในการแก้ปัญหายาเสพติด โดยได้มอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปดำเนินการ อย่างในด้านรื้อยาเสพติดก็ให้ทางทหาร ตำรวจ รับผิดชอบในการป้องกันปราบปรามยาเสพติดมิให้เข้ามา โดยการบูรณาการให้กำลังทุกหน่วยร่วมกันปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาให้ยาเสพติดหมดไป

เทวราช : อะไรเป็นแรงจูงหรือแรงผลักดันให้ประชาชนหันมาประกอบอาชีพค้ายาเสพติด

กรณ์ : ในขณะนี้ปัญหาภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ประชาชนมีปัญหาเรื่องการทำมาหากิน อะไรต่าง ๆ พวกนี้ มันก็มีโอกาสที่คนจะเข้ามาเกี่ยวข้องกับค้ายาเสพติดหรือ หันมาเสพยาเสพติดมากขึ้น ประกอบกับสังคมเราตอนนี้เป็นสังคมที่ฟอนเฟะ วัยรุ่นนักเที่ยวหน้าใหม่ นักดื่มหน้าใหม่มากขึ้น การใช้อินเทอร์เน็ตไปในทางที่ไม่ถูกต้องเข้าดูหนังโป๊ รูปโป๊ สังคมมันเลยเสื่อม ปัญหา ยาเสพติดก็กลับมา รวมทั้งปัญหาสถานการณ์ทางการเมืองที่ตอนนี้บ้านเมืองไม่สงบเรียบร้อย เจ้าหน้าที่ภาครัฐต้องหัน ไปดูแลในเรื่องของความมั่นคง กลุ่มขบวนการมันก็ฉวยโอกาสนี้ในการลักลอบขนยาเสพติด

เทวราช : งบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐในการปฏิบัติหน้าที่เป็นอย่างไรบ้างครับ

กรณ์ : ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดอุบลราชธานี ได้รับจัดสรรงบประมาณจากทางสำนักงาน ป.ป.ส.ภาค 3 เพื่อนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี เราก็มีการจัดทำแผนงานในการใช้งบประมาณของแต่ละหน่วยงานให้เกิดความเหมาะสม ในด้านการปราบปรามนั้นตำรวจภูธร หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปราบปราม บางส่วนเขาก็ได้รับงบประมาณโดยตรงจากหน่วยงานหลัก บางส่วนก็ได้จาก ศตส.จ.อบ. เพื่อนำไปใช้ในการแก้ปัญหายาเสพติด ในด้านการปราบปรามนั้นงบประมาณยังมีไม่มาก เพราะรัฐมองว่าการป้องกันปัญหาคือการแก้ปัญหาโดยการปราบปรามมันเลยทำให้สัดส่วนงบประมาณด้านการปราบปรามน้อย ในด้านการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการปราบปรามยาเสพติดนั้น ยังไม่เพียงพอเนื่องจากเราไม่มีเครื่องมือสำหรับตรวจหายาเสพติดที่ดีและทันสมัย เนื่องจากมีราคาแพงเราไม่สามารถจัดซื้อเองได้ต้องรอรับการสนับสนุนจากส่วนกลาง ทำให้เรายังไม่มีเครื่องมือสำหรับตรวจในขณะที่ยกขบวนการค้ายาเสพติดเขาใช้เทคนิคเทคโนโลยีต่าง ๆ ช่วยในการค้ายาเสพติด เช่น

การโอนเงินผ่าน เอทีเอ็ม ผ่านอินเทอร์เน็ต ใช้เครื่องมือสื่อสาร เหล่านี้มาช่วยในการค้าขายเราก็ตาม ไม่ทันกลุ่มขบวนการเหล่านี้

เทวราช : ด้านหน่วยงานที่นานโยบายไปปฏิบัติเป็นอย่างไร มีปัญหาอุปสรรคหรือไม่อย่างไร

กรณ์ : หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหายาเสพติดในจังหวัดอุบลราชธานี ไม่ว่าจะเป็น ตำรวจ ทหาร ฝ่ายปกครอง ทุกหน่วยงานมีความร่วมมือกัน โดยใช้กลไกของ ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดอำเภอ เป็นฝ่ายอำนวยการให้เกิดการบูรณาการในอำเภอ เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหายาเสพติด ในส่วนการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดนั้นยังมี ปัญหาอุปสรรคในเรื่องความล่าช้า เช่น การขอหมายศาลเพื่อตรวจค้นบ้านพัก หรือออกหมายจับคดี ยาเสพติด บางครั้งมันล่าช้าผู้ต้องหาหนีไปแล้วไม่ทันการ บางครั้งนักค้ามันฉลาดรู้จักเลี่ยง กฎหมาย เช่น กฎหมายฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดถ้าครอบครองไม่เกิน 15 เม็ด ให้ถือว่าผู้นั้นครองครอง เพื่อเสพติดว่าเป็นผู้ป่วยต้องเข้ารับการบำบัด แต่จริงๆนักค้ารายย่อยเขาก็ไม่เอายาติดตัวไว้มากเพื่อ หลีกเลี่ยงการเป็นผู้ค้าเพราะโทษตามกฎหมายผู้ค้ายาเสพติดมีโทษหนักกว่าการที่จะต้องเข้ารับการ บำบัดรักษา พื้นที่อำเภอเขมราฐเป็นพื้นที่พิเศษที่ต้องได้รับการแก้ปัญหา ในเรื่องของกฎหมายถ้ามี กฎหมายพิเศษให้ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ได้สะดวก และตอบสนองทันต่อผู้ค้ายาเสพติดก็จะทำให้ สามารถจับกุมได้มากขึ้น เพราะทุกวันนี้ต่างคนต่างมีอำนาจหน้าที่ของตนเองที่สามารถทำได้ต้อง อาศัยการบูรณาการกันมากขึ้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันทำงาน ในเรื่องการควบคุมสั่งการมัน ชัดเจนอยู่แล้ว แต่มีปัญหาในเรื่องวิธีการงบประมาณบางครั้งกว่าที่เราจะเขียนแผนเพื่อที่จะขอรับ งบประมาณ กว่าที่งบประมาณจะตกมาถึงพื้นที่ มันก็ล่าช้า หรือบางทีได้รับงบประมาณมาก็ ดำเนินการไม่ทันเพราะหมดปีงบประมาณแล้ว อันนี้ยังมีปัญหาอยู่

เทวราช : ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ยังมีกำลังใจอยู่ไหมครับ

กรณ์ : สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานปราบปรามยาเสพติด ปฏิบัติหน้าที่มายาวนานทุก คนรับทราบนโยบายการแก้ปัญหายาเสพติดเป็นอย่างดี ระบบราชการของเราก็ต้องนาน โยบาย ภาครัฐไปใช้อยู่แล้ว มีความชัดเจนอยู่แล้ว สำหรับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเนื่องจากงานยาเสพติด เป็นงานที่ทุกองค์กรมาเกี่ยวข้อง ไม่มีเจ้าภาพหลักฉะนั้นการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานมีส่วน สำคัญเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องขั้นยาเสพติด เงินตอบแทนพิเศษต่างๆ ต้องให้กับผู้ปฏิบัติงาน เพื่อสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน รวมทั้งทักษะใหม่ๆที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงาน

เทวราช : สถานการณ์ยาเสพติดตามแนวชายแดนยังคงอยู่ ดูเหมือนมีการปรับรูปแบบ การค้าทันต่อการปราบปรามของเจ้าหน้าที่ เรื่องนี้เป็นอย่างไรครับ

กรณ์ : องค์การค้ายาเสพติดมันเป็นองค์กรที่ซับซ้อน เป็นองค์กรลับๆ ที่เข้าถึงยาก มันมี ผลประโยชน์สูงมาก ผลประโยชน์มหาศาลมีผู้เกี่ยวข้องจำนวนมากทั้งฝ่ายรัฐ และฝ่ายผู้ค้ายาเขา ปรับตัวอยู่เสมอเราตามเขาไม่ทันมีเทคโนโลยี วิธีการใหม่ๆ เสมอสิ่งเหล่านี้มันก็ส่งผลต่อการ ปราบปรามยาเสพติดอยู่เหมือนกัน ต้องอาศัยการข่าวที่ดีเชื่อถือได้จึงจะทำให้การปราบปรามเป็นไป อย่างได้ผล บุคคลสองสัญชาติก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนทำให้สถานการณ์ยาเสพติดยังคงอยู่เพราะเขา เดินทางข้ามไปมาทั้งสองฝั่งได้ง่ายมีญาติพี่น้องทั้งสองฝั่งคอยอำนวยความสะดวกช่วยเหลือ และขาดต่อการควบคุมหรือการตรวจสอบ ส่วนความต้องการยาเสพติดในพื้นที่ตอนในก็มีผลต่อการ ปราบปรามเนื่องจากหากมีความต้องการยา ก็มีเข้ามาเพราะยังมีคนเสพติดอยู่

เทวราช : ท่านคิดว่าในการปราบปรามยาเสพติดจะต้องทำอย่างไรจึงประสบผลสำเร็จ

กรณ์ : ที่สำคัญทุกภาคส่วนจะต้องให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาเสพติด เพราะ ยาเสพติดไม่มีพรมแดน ไม่มีอำนาจรัฐ แต่การต่อต้านยาเสพติดกลับคิดอยู่ภายใต้กำแพงอำนาจรัฐ และเส้นสมมุติทางพรมแดนระหว่างประเทศ โลกของนักค้ายาเสพติด เป็นโลกของความไร้ระเบียบ กฎเกณฑ์ ไม่มีระเบียบวาระ แต่โลกของนักปราบปรามยาเสพติดเป็นโลกแห่งกฎระเบียบ พิธีการ และระเบียบวาระการดำเนินงานของนักค้ายาเสพติดไม่ต้องการเอกสาร แต่โลกของนักปราบปราม ยาเสพติดเต็มไปด้วยเอกสาร นักค้ายาเสพติดไม่เคยขาดแคลนงบประมาณ แต่นักปราบปราม ยาเสพติดขาดแคลนงบประมาณตลอดเวลา การแก้ไขปัญหาเสพติดจะต้องอาศัยความร่วมมือกับ ประเทศเพื่อนบ้านในกรอบทวิภาคี เพราะเป็นกรอบความร่วมมือที่ไม่ต้องพึ่งพิงงบประมาณจาก ภายนอกประเทศมากนัก กรอบพหุภาคีในระดับนานาชาติ เพื่อผลักดันแนวทาง ยุทธศาสตร์ในการ แก้ไขปัญหาเสพติดให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในพื้นที่นั้น ๆ การดำเนินงานในกรอบอาเซียน รัฐบาลไทยควรชูประเด็นปัญหาเสพติดเป็นปัญหามันคงในภูมิภาคเพราะเป็นปัญหาสังคมที่ สำคัญที่มีส่วนทำให้ประเทศชาติอ่อนแอในอนาคต

เทวราช : ยาเสพติด การตอบสนองนโยบายยาเสพติดในระดับผู้ปฏิบัติ เขาได้รับรู้ หรือ รู้อยู่แต่ไม่ตอบสนองนโยบาย มันมีผลมากน้อยเพียงใด

กรณ์ : เรื่องการรับรู้ ทำความเข้าใจ ถือเป็นเรื่องสำคัญ และยิ่งช่วงหลังนั้นนโยบาย ยาเสพติดเปลี่ยนแปลง บางทีการที่จะทำความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ พอเริ่มจะเข้าใจก็เปลี่ยน นโยบายอีกแล้ว หรือเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ บางครั้งถ้าเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบไม่มีความเข้าใจ ก็ไม่ สามารถที่จะทำงานแบบบูรณาการได้ เพราะการแก้ปัญหาเสพติดมันไม่ได้ทำแค่ด้านใดด้านหนึ่ง แต่ต้องทำพร้อม ๆ กันทั้งเรื่องของการปราบปราม การป้องกัน และการบำบัดรักษา

เทวราช : ในชุมชนบ้างเรามีการค้าขาย โดยเฉพาะในโรงเรียนมีหรือไม่ อย่างไร

กรณ์ : เท่าที่เห็นในโรงเรียนไม่มีขาย แต่นักเรียนคือเป้าหมายของการค้าขายในเด็ก และเยาวชนเพราะว่าขอเงินจากแม่ ถ้าบุคลากรครูไม่เข้าใจว่า นโยบายเป็นอย่างไร การแก้ไขปัญหาคือต้องร่วมมือซึ่งกันและกันยอมรับปัญหาแล้วเข้ามาแก้ และยิ่งกรณีตามแนวชายแดน ถ้าทหารเข้ามาแล้วไม่มีการพูดคุยกับทางจังหวัดเพิ่ม แล้วหน่วยงานในพื้นที่ไม่เข้าใจการปฏิบัติงานแบบนี้ วันดีคืนดีทหารมาออกแผนยุทธการ แล้วสั่งๆ แล้วก็เสร็จ คนทำก็ปฏิบัติตามสั่ง เลยไม่รู้ว่าจะเกิดผลอะไรขึ้นมาหรือผลที่ทหารที่เข้ามาจะต้องทำต่อเนื่องเพราะปัญหาที่เกิดขึ้นคือเมื่อหมดแผนยุทธการทำให้เกิดช่องว่าง เมื่อก่อนทำปีละครั้ง ปีหนึ่งทำเดือนหนึ่ง ตอนผมอยู่ทำปีละ 2 ครั้ง ก็ยังเกิดช่องว่างอยู่ต่อมาก็ทำ 3 ครั้ง ก็ดีขึ้น ตอนที่ไม่มีแผนยุทธการหน่วยงานในพื้นที่เขาก็ทำงานปกติอยู่ แต่ไม่สามารถสกัดกัน ได้เท่ากับตอนมีแผนยุทธการ เพราะตอนมีแผนยุทธการเรากำลังเข้ามาเสริม มีทรัพยากรเข้ามาเสริม มีคนที่จะมาร้อยเรียง มีเป้าหมายชัดเจนที่จะกันชายแดน อันนี้ทำให้คิดว่า ความรู้ความเข้าใจ การตอบสนอง มันมีผลมากมาย

เทวราช : ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ได้รับแรงจูงใจหรือเบียดเบียนหรือไม่ อย่างไร

เทวราช : สำหรับแรงจูงใจอันนี้แน่นอน แต่ก่อนถ้าใครไปทำงานตรงอำเภอชายแดน ไกลๆ ทुरกันดาร ถือว่าถูกลงโทษ และอำเภอที่อยู่ตามชายแดนที่มีการนำเข้ายา ก็มักอยู่ลับหูลับตาไกล ตรงนี้ผมอยากให้ปรับทัศนคติ ให้ชัดเจนว่า ใครไปอยู่ตรงนี้แล้วมีผลงา เขาต้องได้ขึ้นไปเป็นอะไรต่ออะไรให้ชัดเจนเลย แล้วก็ระบุช่วงเวลา ระบุตัวชี้วัดให้ชัดเจน การตอบแทนในเรื่องของขั้นต่างๆ ก็มีให้ชัดเจน ทั้งถึงไม่ใช่คนที่ได้กลายเป็นคนที่นั่งสบาย อย่างนี้ก็จะกลายเป็นปัญหา ความรู้ความสามารถ และทักษะเกี่ยวกับยาเสพติด มีความสำคัญมาก เริ่มค้นบางคนยังไม่เคยรู้เมื่อยาเลย ไม่รู้ว่าที่มีอยู่เป็นยาหรือไม่ หรือบางครั้งจับได้แต่ไม่รู้เทคนิคว่าจะขายผลยังงัย เจ้าหน้าที่เหล่านี้ต้องได้รับการฝึกฝน แล้วก็อบรมพิเศษ มีศักยภาพพร้อมที่จะทำงานได้ทุกสถานการณ์

บทสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ : นายปรีชา สวัสดิ์ผล (สัมภาษณ์ วันที่ 21 ธันวาคม 2552)

ตำแหน่ง : นักวิเคราะห์นโยบายและแผนงาน ปฏิบัติการ ป.ป.ส.ภาค 3

เทวราช : การแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ สถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่เป็นอย่างไร

ปรีชา : ก่อนอื่นขอแนะนำก่อนว่าผมเองเป็นเจ้าของพื้นที่ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้มีหน้าที่ประสาน ผลักดัน ให้เกิดการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ จ.อุบลราชธานี เป็นภารกิจหลัก ส่วนงานด้านอื่นเป็นภารกิจรองลงมา ดังนั้น ข้อมูลที่ได้จะเป็นข้อมูลการทำงานประสานงานแบบเปิดเป็นหลักซึ่งย่อมต่างจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไม่เปิดเผย เพราะฉะนั้น สถานการณ์ปัญหาในพื้นที่เขมรารูเป็นการมองเชิงวิเคราะห์จากข้อมูลที่มีเป็นหลัก ซึ่งหากมองถึง สถานการณ์ที่ผ่านมาจะพบว่าในพื้นที่เขมรารูมีแนวชายแดนติดกับประเทศลาวจำนวน 2 ตำบล 20 หมู่บ้าน ระยะทางประมาณ 50 -60 กม. ไม่แน่วาง ซึ่งหมู่บ้านตามแนวชายแดนได้มีการสร้างชุมชนเข้มแข็งไปแล้วแต่จากสภาพความร่วมมือระหว่างประเทศมีเงื่อนไข(ลาวยังสงวนท่าทีในการให้ความร่วมมือด้านยาเสพติดกับไทย) และปัจจุบันจากการข่าวพบว่าฝั่งตรงข้ามของเขมรารูมีหลายหมู่บ้านตามแนวชายแดนเป็นแหล่งพักพิงที่สำคัญ เมื่อเทียบกับสถิติการจับกุมจะเห็นได้ว่า สถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่มีมากขึ้น...การจับกุมทั้งพื้นที่ดอนในและพื้นที่เขมรารูเอง ซึ่งพออนุมานได้ว่าปัจจุบันสถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่เขมรารู มีแนวโน้มการค้ำสูงขึ้นเล็กน้อยเมื่อเทียบกับห้วงที่ผ่านมาโดยกลุ่มผู้ค้ายาเสพติดนอกพื้นที่เข้ามาเคลื่อนไหวในพื้นที่มากขึ้นเนื่องจากรูปแบบการค้ากับขบวนการค้าออกประเทศได้เปลี่ยนแปลงรูปแบบไป

เทวราช : ท่านคิดว่าเพราะเหตุใดสถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่อำเภอเขมรารู จังหวัดอุบลราชธานี จึงยังคงดำรงอยู่ตลอดมา

ปรีชา : เนื่องจากเขมรารูเป็นพื้นที่ชายแดนมีแนวพรมแดนที่เป็นแม่น้ำระยะทางระหว่างหมู่บ้านเป็นแนวยาวยากต่อการสกัดกั้นการลักลอบนำเข้ายาเสพติด และมีหลายหน่วยงานอยู่ในพื้นที่ส่งผลโดยตรงต่อการสกัดกั้นและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ ซึ่งพอสรุปได้ คือ ความร่วมมือในการสกัดกั้นยาเสพติดของภาคประชาชนยังไม่ดีพอ เนื่องจากหมู่บ้านชายแดนได้มีการสร้างชุมชนเข้มแข็งแล้ว มีหลายหน่วยงานรับผิดชอบในพื้นที่ เช่น นรช.(บ.นาสนาม) สุลกากร ดชด.227 หน่วยงานปกครอง ตำรวจ ชุด ขพส.ในพื้นที่ส่งผลให้การทำงานแบบบูรณาการเกิดได้ยาก ระยะทางระหว่างหมู่บ้านเป็นแนวยาวส่งผลโดยตรงต่อการสกัดกั้นการลักลอบนำเข้ายาเสพติด

เทวราช : นโยบายในการปราบปรามยาเสพติดปัญหายาเสพติด ด้านการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดน เป็นอย่างไร

ปรีชา : ในฐานะผู้ปฏิบัติงานด้านยาเสพติดที่รับรู้แนวทางการสกัดกั้นยาเสพติดในพื้นที่ชายแดน สำนักงาน ปปส. กำหนดแผนยุทธศาสตร์การสกัดกั้นยาเสพติดในพื้นที่เขมราฐอย่างต่อเนื่องโดยมีการบรรจุเป็นเป้าหมายที่จะต้องดำเนินการให้เสร็จในทุกแผน

เทวราช : นโยบายการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนมีความชัดเจน ค่อนข้างสอดคล้องกับนโยบายอื่นและสามารถปฏิบัติได้จริง หรือไม่ อย่างไร

ปรีชา : ความชัดเจนของนโยบายปราบปรามยาเสพติดนั้นชัดเจนอยู่แล้วเพราะเป็นคำสั่งระดับชาติ ซึ่งประเด็นสำคัญคือการแปลงนโยบายดังกล่าวไปสู่แผนปฏิบัติซึ่งต้องประเมินด้วยว่าศักยภาพความสามารถของหน่วยงานในพื้นที่มีแค่ไหนซึ่งเป็นประเด็นสำคัญของผลสำเร็จ

เทวราช : ปัจจัยอะไร ที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานและเอื้อต่อการค้ายาเสพติดของกลุ่มผู้ค้ารายอื่นๆ

ปรีชา : ในความเป็นเพื่อนบ้านของสองฝั่งมีผลให้เกิดวัฒนธรรมบ้านพี่เมืองน้องต่างเป็นเสมือนเครือญาติและวัฒนธรรมการข้ามไปมาระหว่างสองฝั่งอยู่เป็นประจำส่งผลโดยตรงต่อการจัดระเบียบการเข้าออกประเทศ(การจัดระเบียบเรือ/ท่าข้าม) ซึ่งมีตัวเลขอ้างอิงชัดเจนที่ คม. ถึงการเข้าออกช่วงเทศกาลที่มีคนลาวขอผ่านแดนอย่างถูกต้องซึ่งผูกพันกับตัวเลขการข้ามแดนเข้ามาในไทยอย่างถูกกฎหมาย และปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ความเหลื่อมล้ำของความเป็นอยู่และค่าเงินที่ต่างกันของสองประเทศส่งผลโดยตรงต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดเห็นได้จากการจับกุมชาวลาวที่รับจ้างขนยาเสพติดเข้าไทยและการหลบหนีเข้าไปทำงานในพื้นที่ตอนในแล้วไม่ยอมกลับประเทศเมื่อมองในไทยแล้วเมื่อใดก็ตามที่เศรษฐกิจของประเทศตกต่ำปัญหาอาชญากรรมจะสูงขึ้นเป็นปกติอยู่แล้ว

เทวราช : ท่านคิดว่าการแทรกแซงจากฝ่ายการเมืองส่งผลกระทบต่อการทำงานปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนหรือไม่ อย่างไร

ปรีชา : เราคงปฏิเสธไม่ได้ว่าการเมืองนำทุกอย่างอยู่แล้ว และปัญหาเสพติดเป็นที่สนใจของคนในสังคมสังเกตได้จากอดิคนายกฯ พ.ต.ท.ทักษิณฯ หยิบปัญหาเสพติดมาเป็นวาระแห่งชาติทำให้เป็นสนใจของคนในสังคมและส่งผลให้คะแนนนิยมในตัวท่านสูงมากและก็ทำให้ทุกคนเริ่มรู้จักกับหน่วยงานด้านยาเสพติด (ปป.ส.) ฉะนั้น เมื่อมีการแทรกแซงจากการเมืองจะมีผลกระทบหรือไม่กล่าวคือมีการแทรกแซงอยู่ตลอดเวลาและพยายามจะเข้ามามีบทบาทในการกำหนดนโยบายด้านยาเสพติดอยู่แล้วแต่กระทบต่อการปราบปรามยาเสพติดชายแดนหรือไม่คงไม่กระทบเท่าไรแต่น่าจะส่งผลเมื่อมีการเมืองระหว่างประเทศมาเกี่ยวข้องในประเด็นความร่วมมือแบบทวิภาคี

หรือพหุภาคีในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในภูมิภาคอาเซียนเพราะหากมีอาจเจรจาหาแนวทางการทำงานร่วมกันได้แล้วปัญหาแนวชายแดนกระทบแน่นอน

เทวราช : ท่านคิดว่าการตั้งอยู่ในภูมิภาคการค้ายาเสพติด และความร่วมมือจากประเทศเพื่อนบ้านส่งผลกระทบต่อปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนหรือไม่ อย่างไร

ปรีชา : ประเทศไทยไม่ได้ตั้งอยู่ในภูมิภาคการค้ายาเสพติด เป็นเพียงหนึ่งในหลายพื้นที่ที่มีการเคลื่อนไหวของขบวนการค้ายาเสพติดเท่านั้น ซึ่งปัจจุบันยาเสพติดขึ้นชื่อระดับโลกในแต่ละด้าน คือ เฮโรอีน (พม่า) การปลูกฝิ่น ส่วนใหญ่ในดินแดนพระจันทร์เสี้ยว (อาฟกานิสถาน) โคเคน (โคลัมเบีย) ส่วนประเด็นความร่วมมือระหว่างประเทศส่งผลโดยตรงต่อการปราบปรามยาเสพติดแนวชายแดนแน่นอนเนื่องจากทุกวันนี้ไทยต้องประสบปัญหาความร่วมมือแบบมีเงื่อนไขในการทำงานด้านยาเสพติดกับลาว เราไม่อาจเน้นนโยบายเชิงรุกได้เลยเพื่อจัดการกับนักค้ารายสำคัญที่เป็นเอเจนต์ที่ฝั่งลาว เราทำได้เพียงการตั้งรับในพื้นที่เท่านั้นและการสกัดกั้นที่มีขีดความสามารถจำกัดส่งผลให้มีการเล็ดรอดเข้าสู่ตอนในได้เป็นจำนวนมาก

เทวราช : ท่านคิดว่าสภาพภูมิประเทศ แนวพรมแดนส่งผลกระทบต่อปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนหรือไม่ อย่างไร

ปรีชา : ปัญหาไม่ได้อยู่ที่ภูมิประเทศ ปัญหาแนวชายแดนเขมรลาวที่เป็นปัจจัยหลักจริงแล้วอยู่ที่ความร่วมมือระหว่างกันและการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพของหน่วยงานในพื้นที่ ประกอบกับการมีส่วนร่วมเผื่อระวังอย่างเข้มแข็งจริงจังของประชาชนในพื้นที่ เพราะหากที่กล่าวมาแต่ละกลไกทำหน้าที่ของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพแล้วจะส่งผลให้ปัญหาในพื้นที่ชายแดนหมดไป

เทวราช : ท่านคิดว่างบประมาณด้านการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนมีเพียงพอและส่งผลกระทบต่อปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนหรือไม่ อย่างไร

ปรีชา : เมื่อพิจารณาถึงปัจจัยด้านทรัพยากร หากเรามองอย่างเป็นธรรมแล้วจะพบว่าทุกปัญหาหากใช้เงินเป็นค่านำยักที่จะสำเร็จ ฉะนั้นงบประมาณเป็นสิ่งจำเป็นแต่ไม่ที่สุด คนหรือบุคลากรต่างหากเป็นสิ่งที่สำคัญในการทำงาน หากเราบูรณาการการปฏิบัติจากทุกหน่วยงานในพื้นที่ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการบูรณาการงบประมาณของแต่ละหน่วยซึ่งจะเป็นเงินจำนวนไม่น้อยเลย

เทวราช : ท่านคิดว่าวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีในการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนมีเพียงพอและส่งผลกระทบต่อปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนหรือไม่ อย่างไร

ปรีชา : อุปกรณ์ที่จำเป็นในการทำงานด้านปราบปรามยาเสพติดจะเกิดประสิทธิภาพสูงสุดคือเมื่อศักยภาพของผู้ที่รับผิดชอบเข้าใจมากน้อยแค่ไหน หากมองปัจจุบันพบว่าเขมรจะ

ได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์มากกว่าที่อื่นอยู่แล้วซึ่งเราไม่อาจมองแค่มิติของอุปกรณ์เพียงด้านเดียว ไม่ได้ต้องมองอย่างรอบด้านเพราะทุกด้านส่งผลต่อประสิทธิภาพการปราบปรามยาเสพติดชายแดนทั้งหมด

เทวราช : ท่านคิดว่าเงินสำหรับล่อซื้อยาเสพติดมีเพียงพอและส่งผลกระทบต่อการปราบปราม ยาเสพติดตามแนวชายแดนหรือไม่ อย่างไร

ปรีชา : งบประมาณสำหรับล่อซื้อยาเสพติดเป็นการอนุมัติมาจากส่วนกลางซึ่ง พ.ร.บ. ยาเสพติดปี 51 นั้นห้ามมีการล่อซื้ออยู่แล้ว หากถามว่าเงินที่ล่อซื้อคิดว่ามีเพียงพอเพราะ ภาค 3 คู่มืออยู่ประมาณ 5 ล้านบาท สิ่งที่สำคัญคือผู้ที่ทำการล่อซื้อนั้นมีศักยภาพในการทำงานแค่ไหน

เทวราช : ท่านคิดว่าความร่วมมือ การประสานงาน ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนส่งผลกระทบต่อการปราบปรามยาเสพติด ตามแนวชายแดนหรือไม่ อย่างไร

ปรีชา : การสื่อสารระหว่างองค์กรและการบังคับใช้กฎหมาย ประเด็นหนึ่งที่ส่งผลให้ปัญหาเสพติดในพื้นที่เขมราฐ มีแนวโน้มสูงขึ้นเนื่องจากการมีหลายหน่วยปฏิบัติงานในพื้นที่ทำให้เกิดการเกี่ยงกันทำงาน เช่น ทหารบางชุดรับผิดชอบการสร้างชุมชนเข้มแข็งแนวชายแดนยังไม่มีข้อมูลผู้ค้ายาเสพติดในพื้นที่เมื่อมีการสอบถามหรือฝ่ายปกครองมองว่าพื้นที่ดังกล่าวเป็นหมู่บ้านเครือข่ายภาคประชาชนดูแลอยู่แล้วจึงไม่ดำเนินการเต็มที่

เทวราช : ท่านคิดว่าความสัมพันธ์กับหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งผลกระทบต่อการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนหรือไม่ อย่างไร

ปรีชา : ตามคำสั่งที่ 4/2550 เรื่องการตั้ง ศตส.อปท. ขึ้นเพื่อสนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่โดยกันงบประมาณส่วนหนึ่งเพื่อสนับสนุนกิจกรรมป้องกันอยู่แล้วซึ่งกิจกรรมที่น่าจะส่งผลต่อการทำงานป้องกันและเฝ้าระวังปัญหาเสพติดชายแดนได้ดีในบทบาทของ อปท. คือ การรับเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมสร้างความเข้มแข็งให้หมู่บ้าน เช่นการแต่งตั้งชุด อพปร. ของตนเองเพื่อเบิกจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยงการลาดตระเวนหรือการเดินเวรยาม และอีกบทบาทคือการให้ความช่วยเหลือหลังการบำบัดอาจเป็นการส่งเสริมอาชีพ หรือการติดตามด้วยกลไกของ สมาชิก อบค.ที่มีในหมู่บ้านก็ได้ หากทำได้ดังนี้ปัญหาเสพติดในพื้นที่อาจลดลงบ้าง

เทวราช : ท่านคิดว่าความล่าช้าในกระบวนการยุติธรรม การบังคับใช้กฎหมายและกฎหมายไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน ส่งผลกระทบต่อการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนหรือไม่ อย่างไร

ปรีชา : กระบวนการพิจารณาของศาลเป็นการได้สวนซึ่งพนักงานอัยการจะเป็นโจทก์ยื่นฟ้องผู้ต้องหาซึ่งความครบถ้วนของพยานหลักฐาน และความชัดเจนครอบคลุมของสำนวน

พนักงานสอบสวนเป็นส่วนสำคัญ ดังนั้นความล่าช้าในกระบวนการยุติธรรมย่อมมีผลกระทบโดยตรงต่อการทำงานด้านยาเสพติดอยู่แล้ว เช่น เรามักจะถูกตั้งคำถามว่าภายหลังจากมีการจับกุมไม่กี่วันผู้ต้องหาที่ออกมาเดินอยู่ข้างนอกเรือนจำแล้วซึ่งเป็นการประกันตัวออกมาและมักมีการกระทำผิดซ้ำอีก ซึ่งทราบว่าตอนนี้ในระดับกระทรวงมีการตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาปรับแก้กฎหมายด้านยาเสพติดแล้ว

เทวราช : ท่านคิดว่าการเป็นองค์กรขนาดใหญ่ การควบคุมสั่งการในแนวดิ่งและจำนวนผู้ปฏิบัติงาน ส่งผลกระทบต่อการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนหรือไม่อย่างไร

ปรีชา : ด้านหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ คำถามดังกล่าวหากมองในเชิงนโยบายแล้วไม่แปลกที่ปัญหาเสพติดในปัจจุบันมีแนวโน้มสูงขึ้น ประเด็นการปราบปรามยาเสพติดมักมีความเกี่ยวข้องกับองค์กรที่รับผิดชอบเสมอ แต่เมื่อมองว่าการสั่งการแนวดิ่ง(Top – Down) แล้วถือว่าเป็นเรื่องปกติเพราะระบบราชการอำนาจการบังคับบัญชาเป็นแบบนี้อยู่แล้ว ส่วนหน่วยงานที่รับผิดชอบที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการปราบปรามยาเสพติดคือ การมีหลายหน่วยปฏิบัติงานด้านยาเสพติดโดยต่างก็ขึ้นตรงตามสายการบังคับบัญชาของตนเองเป็นหลักนี่คือปัญหาจริง หากมีหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักเพียงหน่วยเดียวถึงจะมีการสั่งการแบบที่ถามก็ไม่เป็นปัญหา

เทวราช : ยุทธศาสตร์การปรับเปลี่ยนบทบาท รูปแบบ วิธีการแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อประสิทธิภาพ/ประสิทธิผลในปัจจุบันของภาครัฐเป็นอย่างไร

ปรีชา : เราปฏิเสธไม่ได้ว่าระบบราชการจำเป็นต้องมีสายการบังคับบัญชา แต่ความชัดเจนและการมอบหมายให้หน่วยงานที่รับผิดชอบแบบเบ็ดเสร็จเพียงหน่วยเดียวต่างหากเป็นเงื่อนไขของประสิทธิผลการปราบปรามยาเสพติดชายแดน รัฐบาลได้กำหนดให้เรื่องยาเสพติดเป็นวาระแห่งชาติมีการประกาศอย่างชัดเจน ที่เป็นห่วงก็คือการเข้าใจไม่ตรงกันในเรื่องของนโยบายประชาชนส่วนใหญ่ เมื่อพูดถึงยาเสพติดคือการปราบปราม จับกุม เป็นอันคราย มันมีไขทั้งหมดพวกเขาถามว่า “การบำบัด การรณรงค์ต่อต้าน” อันนี้ภาครัฐให้ความสำคัญมากปัญหายาเสพติดในปัจจุบันมีความซับซ้อนมากกว่าอดีต ภาครัฐมีการปรับเปลี่ยนบทบาท รูปแบบ วิธีการแก้ไขปัญหายาเสพติดบ้างส่งผลให้ประชาชนไม่เข้าใจปัจจัยที่น่าจะส่งผลกระทบต่อการปราบปรามยาเสพติดชายแดนคือ ประชาชนในพื้นที่ไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในการแจ้งข้อมูลเบาะแสผู้มีพฤติกรรม จึงทำให้ยาเสพติดสามารถหลุดรอดการสกัดกั้นของเจ้าหน้าที่จากชายแดนเข้าสู่พื้นที่ตอนในได้จำนวนมาก

เทวราช : ท่านคิดว่าแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ส่งผลกระทบต่อการปราบปราม
ยาเสพติดตามแนวชายแดนหรือไม่ อย่างไร

ปรีชา : สิ่งจูงใจในการทำงานด้านยาเสพติดไม่ว่าจะเป็น ขั้นพิเศษ หรือเงินสินบน
รางวัล ต่างๆ แม้แต่ความก้าวหน้าในอาชีพราชการ ย่อมมีผลต่อความตั้งใจทำงานโดยตรง แต่สิ่ง
สำคัญคือเมื่อมีการพิจารณาโดยคณะกรรมการระดับจังหวัดแล้วพบว่ามีความจำเป็นน้อยเลยที่ไม่มี
ผลงานเข้าข่ายได้เป็นเด็กนากลับได้รับการส่งเสริมอันนี้ก็ส่งผลโดยตรงต่อการทำงานเพราะทำให้
ผู้ปฏิบัติงานจริงขาดขวัญกำลังใจได้ การทำงานไม่ว่าด้านใดก็ตามจำเป็นอย่างยิ่งต้องมีความชำนาญ
เป็นเรื่องหลักเพราะการสังเกตการกระทำผิดด้านยาเสพติดตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันพบว่ารูปแบบของ
การลำเลียงของขบวนการค้ายาเสพติดจะได้รับบทเรียนจากเราเป็นหลักกล่าวคือเวลาเราเป็นพยาน
ในศาลเครือข่ายเหล่านี้จะเข้าฟังการรวบรวมพยานหลักฐานอย่างไร ใช้วิธีใดมาซึ่งข้อมูลแบบไหน
แล้วนำไปปรับรูปแบบของตนเองเพื่อหลบหลีกการจับกุมของเจ้าหน้าที่ หากเจ้าหน้าที่ไม่มีทักษะ
ไหวพริบ และความเก๋าในการทำงานแล้วย่อมมีผลโดยตรงต่อการทำงานด้านยาเสพติด

บทสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ : นายวัฒนา พุทธิชาติ (สัมภาษณ์ วันที่ 20 ตุลาคม 2552)

ตำแหน่ง : นายอำเภอเขมราฐ/ผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดอำเภอเขมราฐ

เทวราช : สถานการณ์การลักลอบค้ายาเสพติดตามแนวชายแดน เป็นอย่างไร

วัฒนา : สถานการณ์ยาเสพติดอำเภอเขมราฐ เป็นอำเภอชายแดนที่มีการปรากฏข่าวสารการนำเข้ายาเสพติด โดยเฉพาะอย่างยิ่งยาบ้า เนื่องจากมันเป็นพื้นที่เปิดเป็นแนวกันระหว่างประเทศ และเป็นแม่น้ำยากต่อการควบคุม การลักลอบนำเข้ายาเสพติด แนวแม่น้ำโขงติดกับ ส.ป.ป.ลาว ตั้งแต่หมู่บ้านแรกถึงหมู่บ้านสุดท้ายยาวถึง 43 กิโลเมตร และบริเวณในแม่น้ำโขงเองก็มีลักษณะเป็นเกาะแก่งต่างในกลางแม่น้ำโขง เกาะแก่งเหล่านี้เป็นปัจจัยเสี่ยงอย่างหนึ่ง เป็นแหล่งพักยา ชุกซ่อนยาเสพติด ในอีกแง่มุมหนึ่งด้านกฎหมายเขาก็ถือว่าตามสนธิไทย-ฝรั่งเศส เกาะแก่งต่าง ๆ เป็นของเพื่อนบ้าน มันก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่เอื้อต่อการลักลอบค้ายาเสพติด

เทวราช : สถานการณ์มันดีขึ้นหรือแย่ลงกว่าเดิมครับ

วัฒนา : คือ ถ้าหากมองโดยทั่วไปผมคิดว่าในสถานการณ์ที่ทาง ป.ป.ส.เขาบอกว่ายังมีการผลิตยาเสพติดในประเทศเพื่อนบ้านด้านพม่า ในบางส่วนด้าน สปป.ลาว เป็นการหาเส้นทางที่สะดวกต่อการนำเข้า สถานการณ์ยาเสพติดมันก็เริ่มมีมาในโซนนี้สัก 4 – 5 ปี เพราะว่าปัจจัยทางภูมิศาสตร์นั้น มันง่ายต่อการควบคุมเส้นทาง การลำเลียงเป็นแม่น้ำ มันก็เลยมีการลำเลียงมามากขึ้น ในระยะเวลาที่ผ่านมา เรามองเหตุการณ์ในประเทศเพื่อนบ้านเขาก็ยังมีชนกลุ่มน้อย มีอะไรรออยู่มันก็จะส่งผลให้มีการผลิตเพิ่มมากขึ้น ทำให้การส่งออกยาเสพติดมีปริมาณมากขึ้น

เทวราช : การจับผู้กระทำความผิดคดี มีปัญหาอุปสรรคหรือไม่ อย่างไร

วัฒนา : การปราบปรามยาเสพติดนั้นสามารถจับกุมผู้ค้ารายย่อยและผู้เสพได้จำนวนมาก แต่ไม่สามารถจับกุมผู้ค้ารายใหญ่ได้และยาเสพติดของกลางที่ยึดได้ไม่เป็นสัดส่วนกับจำนวนผู้ต้องหาที่จับได้จริงๆ แล้วฝ่ายปราบปรามควรใช้หลักการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดพร้อมกับมาตรการเพิ่มโทษ ควรนำมาตรการริบทรัพย์มาใช้ในการปราบปรามยาเสพติดอย่างจริงจัง ถึงจับได้ในชั้นกระบวนการยุติธรรมเจ้าหน้าที่รัฐไม่อยากขึ้นศาลเพราะเสียเวลา

เทวราช : ด้านการปฏิบัติงานตามนโยบายการปราบปรามยาเสพติด เป็นอย่างไร

วัฒนา : ปัญหายาเสพติด ในด้านนโยบาย คิดว่ามันชัดเจนอยู่แล้วเพียงแต่ว่าในทางปฏิบัติจะดำเนินการอย่างรัดกุมหรือไม่ถึงแม้จะมีการเปลี่ยนรัฐบาล แต่่นโยบายการปราบปรามก็ยังชัดเจนเหมือนเดิม ต่างแค่สวัสดิการของผู้ปฏิบัติหน้าที่เท่านั้น อย่างไรก็ตาม องค์กรที่พยายามที่จะแตกกรอบเพื่อเป็นแนวทางให้เกิดการปฏิบัติเกิดขึ้น ซึ่งในปัจจุบันเจ้าหน้าที่ฝ่ายปราบปรามยาเสพติดได้ดำเนินนโยบาย 5 รื้อป้องกัน ก็เป็นการชี้ว่าในแต่ละภารกิจนั้นหน่วยต่างๆ จะต้องทำอะไร ใครจะเป็นเจ้าภาพหลัก เจ้าภาพรอง ในแต่ละกิจกรรมซึ่งก็ถือว่าเป็นนโยบายที่มีความชัดเจนในเรื่องการมอบเจ้าภาพในการทำงาน ในส่วนของนโยบายข้างบน

เทวราช : นอกจากที่กล่าวมา มีอีกอันๆ หรือไม่ครับ

วัฒนา : คือผมคิดว่านโยบายมันชัด แต่ว่าการถ่ายทอดกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่ไม่เข้มข้นเหมือนกับบางยุคบางสมัย ผมมักพูดเสมอว่า การกดในเชิงนโยบาย เช่นว่าเรื่องนี้ใครรับผิดชอบด้านนี้ เมื่อปัญหาเกิดขึ้นคุณต้องรับผิดชอบอะไรแบบนี้ เป็นการกดในเชิงนโยบายที่จะแผ่ฐานมายังหน่วยปฏิบัติหรือผู้ปฏิบัติความเข้มข้นจริงจังของแต่ละระดับคือสายงานของแต่ละระดับอาจจะยังไม่ทั่วถึงเท่าเทียม

เทวราช : นโยบายการปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาลแต่ละชุด เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

วัฒนา : นโยบายการปราบปรามยาเสพติดของแต่ละรัฐบาลมันคล้ายๆ คือการหยิบเป็นวาระเด่นของชาติ และทุก ๆ คนก็พูดเรื่องเดียวกันว่าตรงนี้คือสงครามที่จะต้องเป็นการ Action มันอาจจะครั้งแรกมันก็เลยทำอะไรทำครั้งแรกมันก็ดูเหมือนว่ามันเข้มข้นจริงจัง ผู้ปฏิบัติก็ตื่นตื่นตื่นตัวและก็คือทั้งรับผิดชอบ รับผิดชอบคือนโยบายมาทุกคนมีทั้งรับผิดชอบ ต้องมีผลต่อการทำงาน ถ้างานเหล่านี้มีปัญหาพอมายุคนี้ นโยบายคล้ายๆ กัน ผู้ปฏิบัติเกิดความเคยชินกลายเป็นงานประจำไปก็เลยไม่เหมือนกับงานที่จะประกาศที่จะมาช่วยกันทำงานเหมือนกันในช่วงครั้งแรก และผลจากนโยบายในอดีตจะส่งผลด้วย เช่น ทำแล้วมันได้อะไร ไม่ทำแล้วจะได้อะไร บางทีมันก็ไม่เหมือนที่ว่าโทษจริง ๆ ก็ไม่โดนจริง ๆ ระบบผลตอบแทนการเลื่อนตำแหน่ง ขวัญกำลังใจมันก็ไม่ได้เหมือนที่พูดจริง ๆ มันก็ไม่ได้เหมือนที่เคยประกาศไว้ บุคลากรก็เริ่มบอกว่ามันไม่ใช่ คือการพูดในลักษณะนี้ออกมาของระดับนโยบาย ทำให้ระดับปฏิบัติเกิดความชินชา พูดไปอย่างนั้นไม่มีแรงจูงใจ แรงกระตุ้นที่ไม่เชื่อว่าจะมี

สหภาพ : กลุ่มผู้ก่อการกำเริบที่หลบหนีอาชญากรรมกลุ่มผู้ก่อการกำเริบที่หลบหนีอาชญากรรม

หลักสูตรอบรมปฏิบัติธรรม อีกส่วนหนึ่งคือโรงเรียนรวมทั้งโรงเรียนด้วยต้องดูแลตัวเองผ่านกระบวนการค่าย ค่ายพุทธธรรมบ้าง ผ่านการเข้าค่ายอะไรต่าง ๆ บ้าง การติดตาม โรงเรียนครั้งนี้คือ

แนวระวางหลัง นี่เป็นหลังการทำงาน มาตรการเสริมคือ เราสิ่งแรกคือเราพัฒนาระบบโปรแกรมที่สามารถที่จะประมวลผลการทำงานการติดตามในเรื่องของสถานการณ์ยาเสพติด จำนวนหรือพฤติกรรมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและก็การทำงาน นี่ก็ระบบหนึ่งที่ support งานใน ศตส.อ. ที่พัฒนาขึ้น ส่วนที่ 2 คือ การจัดตั้งกองทุนป้องกันแก้ปัญหายาเสพติด โดยการจัดหาทุนจากภายนอก มาตั้งเป็นกองทุนสำหรับพัฒนาระบบเทคโนโลยีสนับสนุนการทำงาน และก็เป็นการสนับสนุนการ ข้าว เวลาเราทำงานส่วนใหญ่มัน ได้ผลเพราะการปฏิบัติการข่าวทั้งใน-นอกประเทศ นี่ก็เป็นการให้ ขวัญกำลังใจอีกส่วนหนึ่งคือขวัญกำลังใจจากกองทุนคือ สนับสนุนการทำงานของชุดต่าง ๆ ที่เขาไป ทำงานจับกุมตรวจค้น เราก็จะมีกองทุนสนับสนุนโดยมีผลงานรวมทั้งกรณีได้รับผลกระทบจากการ ทำงาน เช่น บาดเจ็บ เสียชีวิตเราจะมีระเบียบกองทุนในการช่วยเหลือ ทำให้ขวัญกำลังใจของ ผู้ปฏิบัติงานดีขึ้น ทำให้พี่น้องประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและ ได้มีค่าตอบแทนล่วงเวลาอย่างน้อย ที่สุดก็ได้ค่าโทรศัพท์แจ่งเบาะแสดต่าง ๆ ก็เป็นปัจจัยเสริมขึ้น ประการที่ 3 คือ ช่องทางของข่าวสาร คือเราแจ้งเบอร์โทรศัพท์ของอำเภอ นายอำเภอ ชาวบ้านรู้หมด เปิดตู้ ปณ. 19 สำหรับการที่จะให้แจ่ง เบาะแสดยาเสพติด รวมทั้งเรื่องอื่น ๆ มันก็เป็นช่องทางหนึ่งในสถานการณ์ที่บางอย่างเราไม่สามารถ ที่จะได้ข้อเท็จจริงกับประชาชนที่มานั่งประชาคม เพราะว่าเขาไม่กล้าพูด เนื่องจากว่าข้าง ๆ เขาก็ อาจจะมีคนมีส่วนร่วม เขาไม่กล้าพูด ช่องทางหนึ่งคือการเขียนจดหมายไม่คิดแสดมปีมาที่ตู้ ปณ. 19 คือ ช่องทางที่เราได้เรื่องพวกนี้การบริหารจัดการ

เทวราช : ประเด็นเรื่องทรัพยากร งบประมาณ เทคโนโลยี และการใช้เงินลื้อซื้อ เพื่อจับกุม มีวิธีการอย่างไร และผลเป็นอย่างไรบ้างครับ

วัฒนา: เงินลื้อซื้อ ส่วนใหญ่เราไม่ได้ใช้ ส่วนใหญ่ทางตำรวจ เราไม่ค่อยลื้อซื้อส่วนใหญ่ มาตามข่าว กระบวนการข่าวเป็นหลักทั้งฝั่งนั้นและฝั่งเรา ที่เราสร้างขึ้นไว้และก็มีอีกส่วนหนึ่งคือ การประสานงานข่าวที่ดีระหว่างกัน การทำงานพร้อมกันของหน่วยงานต่างๆ ในการแลกเปลี่ยน ข่าวสารกัน ส่วนใหญ่เป็นหน่วยนอก ในเรื่องงบประมาณผมว่าให้ทำงานจริงๆ งบมันไม่พอ ถ้าจะ ทำงานให้มันตรงนี้มันคงไม่พอ มันขาดตั้งแต่การซื้อน้ำยาตรวจปัสสาวะ งบประมาณในการทำงาน ไม่พอ ส่วนใหญ่ก็ไปเบียดบังในงบปกติของหน่วยราชการอื่น

เทวราช : ปัญหาหลักลอบนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดนถือว่าเป็นอันตรายกับ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเป็นอย่างมาก เนื่องจากสภาพภูมิศาสตร์

วัฒนา: งบประมาณที่ได้ เราจะได้งบประมาณผ่านช่องทางของ ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้ เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดอุบลราชธานี มาปีหนึ่งก็ไม่เกิน 500,000 บาท งวดหนึ่งก็ 2 แสนกว่า ซึ่ง ถือว่ามากที่สุดของจังหวัดแล้ว ที่ว่ามากที่สุดเพราะว่าเป็นรั้วชายแดนบ้าง มีสถานการณ์บ้าง และ ก็ว่ามันจะได้เฉพาะการบริหารจัดการ ได้ แต่ถ้าเราเล่นชุมชนจริง ๆ มันจะไม่ได้เลย เพราะไปอยู่ใน

ชุมชนต้องอาศัยการฝังตัว การสร้างความยั่งยืนให้ชุมชนเพื่อที่จะให้ชุมชนนั้นปลอดภัยมันจะต้องใช้งบประมาณเยอะ

เทวราช : ในเรื่องนี้หน่วยราชการได้ให้งบประมาณสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ หรือ ขวัญกำลังใจอย่างไรบ้าง

วัฒนา : ปัญหาหลักลอบนำเข้ายาเสพติดสูง ถ้ามองว่าปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่สำคัญ ทำไมไม่มองปัญหาพื้นที่ในลักษณะแบบนี้เหมือนกับปัญหา 3 จังหวัดชายแดนใต้จะต้องทุ่มกำลัง ต่าง ๆ ลงมาเพราะว่ามันไม่ได้ต่างกันเลย เพราะยาบ้าเข้าไปฆ่าคนสมมุติว่าจับไม่ได้ ขวัญกำลังใจ ตกต่ำปล่อยยาเข้าไปทำลายคนมหาศาล น่าจะมองแบบนั้น ส่วนสถานการณ์ดีขึ้นเราก็สามารถเราก็สามารถปรับลดลงได้ อาจมองเป็นเหมือนทุกอย่างปัญหาเหมือนกันหมดคงไม่ถูก อยากให้มอง สถานการณ์เหมือนมันรุนแรงเหมือนภาคเหนือที่มีการทุ่มกำลังลงไป ถ้าบอกว่า 18 อำเภอทั่วประเทศเป็นอำเภอที่มีสถานการณ์ลอบนำเข้ายาเสพติดรุนแรง 18 อำเภอนี้ แล้วทำไมไม่มอง 18 อำเภอ การจัดงบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ มันก็ต้องมอง เช่น เครื่องมือต่าง ๆ สำหรับทำงาน รถยนต์ เครื่องตรวจจับยาเสพติดก็มาแล้ว พวกกล้องที่ใช้ในการทำงานกลางคืน คือมันต้องมากกว่าปกติ การบริหารจัดการงบประมาณในเรื่องของงานข่าวมันไม่มี ต้องหาเงินเอา หาเงินนอก มาช่วย ทาง ป.ป.ส. อาจจะมียุทธวิธีอื่นทำแทนก็ได้ เขาจะมีองค์หนึ่ง ป.ป.ส.ภาคประชาชน เขาอาจจะผ่านช่องทางนั้น

เทวราช : ทำไมคนในพื้นที่จึงนิยมค้ายาเสพติดครับ

วัฒนา : ถ้างานในแง่ของมวลชนคือคนอีกกลุ่มหนึ่งมาช่วยงานมันก็ถือว่าได้ประโยชน์ ได้กำลังจากการอำนวยความสะดวก มันก็อาจจะได้งาน-เงิน แต่มันก็ต้องมาตรวจสอบเช็คอีก เหมือนเดิม ถ้าไม่มีกองทุนของอำเภอมาช่วยเพราะว่าชายแดนต่างจากรอบใน มันต้องอาศัยการข่าว เพราะว่าเรามีหน้าที่ในการสกัด แต่ว่ารอบในเขามีหน้าที่ในการแก้ปัญหาการแพร่ระบาดในพื้นที่ แต่เราต้องกินทั้งนอกและพ่อค้าในพื้นที่นำเข้าไปพื้นที่ เราต้องทำงานหลายด้าน แต่สิ่งที่ห่วงใยที่สุดคือ เป็นห่วงหมู่บ้านที่รายใหญ่ที่ยังอยู่ในหมู่บ้าน คือยังทำอะไรเขาไม่ได้ แล้วมันเป็นพฤติกรรม เลียนแบบให้คนเห็นดีเห็นงามด้วย เพราะทำแล้วมันดูดีมีรถป้ายแดง มีบ้านใหญ่โตนี้น่ากลัวมาก ถ้าเรากระบวนการภาครัฐยังไม่สามารถจัดการสิ่งเหล่านี้ได้ การยึดทรัพย์ ป.ป.ส. เขาก็ปล่อยตัวอยู่นะ แต่ยังไม่ถึงขนาดพวกที่เลียนแบบเกรงกลัว คือรายใหญ่ก็ยังคงหลงเหลืออยู่ ต้องรวดเร็วยึดทรัพย์ รวดเร็ว เพราะประกันตัวออกมาสู้คดี ในพวกนี้ต้องเร็ว แรง อีกอย่างหนึ่งคือ การประชาสัมพันธ์คือ การตีข่าวเพราะว่ามันมีข่าวจับ ข่าวยึดทรัพย์มันไม่ค่อยมี ยึดตู้เย็น พัดลมตัวหนึ่ง ก็ขอให้มันเป็นข่าว เอะเพื่อให้ชาวบ้านกลัว

เทวราช : การสื่อสารองค์กรและการบังคับใช้กฎหมาย การประสานงานหน่วยข้างเคียงเป็นอย่างไรบ้าง

วัฒนา : การประสานงานหน่วยข้างเคียง มีความใกล้ชิดกันทั้งในแบบและนอกแบบ การประสานอย่างไม่เป็นทางการนั้นสำคัญ การทำงานการประสานผ่านกึ่งพาอะไรต่าง ๆ เรามีกิจกรรมร่วมกัน ในเรื่องของกฎหมาย ประเทศเรายังมองในระบบของการเอื้ออาทรกันอยู่ เราไม่ได้ถึงขั้นจะต้องว่าคือ สังคมไทยยังต้องการการให้อภัยกันอยู่ เพราะฉะนั้น มาตรการกฎหมายที่บัญญัติไว้มันคงมีเหตุผลของมันอยู่ แต่การปฏิบัติการบังคับใช้กฎหมายมันไม่แรงเหมือนกฎหมายที่เขียนพอไปเราก็รู้สึกว่ามันทำแล้ว โอกาสมันรูดสูง โอกาสที่จะต้องมาทำซ้ำ มันก็มากขึ้นไปด้วย เป็นได้ อยากให้มีกฎหมายพิเศษแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านยาเสพติด ความจริงสำหรับการทำงานยาเสพติดมันต้องการความเร็วแรง ความชัดเจน กฎหมายพิเศษก็จะเอื้อได้ เช่น กรณีการที่เป็นเจ้าหน้าที่ของ ป.ป.ส. มีบัตร ป.ป.ส. สามารถที่จะ เมื่อพบในเรื่องนี้ตัวนี้ ก็จะสามารถดำเนินการได้ โดยทำได้แล้ว เวลาไปต่อสู้ในชั้นศาล เจ้าหน้าที่ที่มีปัญหา มันก็จะช่วยได้ ตัวเดิมบัตรพวกนี้สามารถที่จะทำได้มาก ระยะหลังบางทีก็ไม่กล้าใช้ ฉะนั้น การมีกฎหมายพิเศษที่เอื้อให้คนทำงานสามารถทำได้เร็วและถูกกฎหมาย ไม่ผิดระเบียบ มันก็น่าที่จะมีออกมา แต่ทบทวนคดีต่าง ๆ พยายามที่จะบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายให้มากที่สุด เช่น การของหมายศาลในตัวเมืองเพื่อตรวจค้น บางทีพวกนั้นก็ไปเสียแล้ว อันนี้มีปัญหาเยอะ แต่ว่าอาจจะมองคนละมุม อีกฝ่ายหนึ่งอาจมองในเรื่องอาจมีการถกเถียงกันได้ อาจจะมองคนละอย่าง คนปฏิบัติก็บอกว่ามันใช้เวลา

เทวราช : ปัจจัยประเด็นเศรษฐกิจ สังคม การเมืองมีผลกระทบต่อการนำนโยบายปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติในพื้นที่หรือไม่ อย่างไร

วัฒนา : ผมว่ามีผลแน่นอน เพราะสภาพเป็นอยู่ของไทยกับประเทศเพื่อนบ้านต่างกันชัดเจน ในความเป็นอยู่ต่างกันประกอบกับการส่งเสริมเรื่องของชีวิตความเป็นอยู่ของประเทศเพื่อนบ้านยังไม่ดีเท่าที่ควร ก็มีส่วนที่ทำให้เขาดำเนินธุรกิจพวกนี้ได้ ในส่วนของคนของเราเองก็เหมือนกัน ก็คือว่ามันก็ยังมีคนอีกกลุ่มหนึ่งที่เขายังไม่พอยู่พอกิน เขาก็อยากจะทำในเรื่องพวกนี้ และก็เกี่ยวเนื่องทั้งมาถึงด้านสังคมคือ คงเคยได้ยินนะ ทฤษฎีการไหลของวัฒนธรรมข้ามชาติ เช่น เราในภูมิภาคนี้ไทยเราดูเหมือนจะคิดว่าคนอื่นเขา เพื่อนบ้านคูทิวไทย เมื่อครั้งนี้เข้าไปแล้วเขาก็อยากจะเป็นเหมือนที่เขาเห็น โทรศัพท์ การแต่งเนื้อแต่งตัว มีรถยนต์ เขาอยากมีเหมือนเรามี บางทีเขาก็เข้าสู่กระบวนการเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งเหล่านี้ และก็จากนั้นก็มีการนำสู่การที่จะต้องข้ามแดนมาทำงานทำ ที่งานที่บนดิน ได้ดิน บนดินก็มารับจ้างเกี่ยวข้าว รับจ้างคานา หรือเข้ามาเป็นแม่บ้าน เรื่องครั้งนี้เป็นช่องทางหนึ่งที่จะสร้างปัญหาให้แก่ในเรื่องพวกนี้ อาจจะชุกชอมมา บางคนเข้ามาในธุรกิจ เช่น เข้ามาขายบริการอะไรต่าง ๆ ก็จะมีพวกนี้เข้ามา และก็การเมืองก็เป็นสิ่งที่น่า

เป็นห่วงคือมันก็ส่วนน้อย ส่วนใหญ่เขาคนดีดี ส่วนหนึ่งเขาก็เข้าสู่ท้องถิ่นไม่รู้อะไรนะ เพื่อที่จะแสวงหาสิ่งที่จะนำเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง อีกอันหนึ่งก็เป็นอยู่แล้วใช้ตำแหน่งทำเรื่องพวกนี้ เวลามีการเลือกตั้งท้องถิ่นเราก็ต้องเพิ่มความเข้มข้นในการดำเนินการ เขาหาทุนมาเลือกตั้ง เพราะว่ามันเป็นปัจจัยหนึ่งของการเลือกตั้งอยู่ แต่เป็นส่วนน้อยเขาอาจจะเป็นคนอย่างนั้นอยู่แล้ว การเข้าสู่เป็นการบังหน้าหลายๆ ก็ได้ แต่ส่วนใหญ่ก็ไม่ได้ทำ

เทวราช : การปราบปรามการค้ายาเสพติดในปัจจุบันมีปัญหาอุปสรรคอย่างไรบ้างครับ

วัฒนา : มาตรการทางกฎหมายเป็นสิ่งสำคัญ...เป็นเครื่องมือกำหนดอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด แต่กฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบันไม่เอื้อหรือเพียงพอที่นำมาดำเนินการกับกลุ่มนักค้ายาเสพติดรายใหญ่ กลุ่มผู้ผลิตรายใหญ่ กลุ่มผู้นำเข้าหรือส่งออกได้ ผู้ทำการวิจัยได้เสนอให้มีการพัฒนากฎหมายรวมทั้งพัฒนาระบบการประสานงานในกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพ มีการพัฒนาให้ทัดเทียมกับประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองคำรับสารภาพ กฎหมายว่าด้วยการชะลอการฟ้อง กฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสาร กฎหมายว่าด้วยการต่อต้านองค์กรอาชญากรรม หรือกฎหมายว่าด้วยองค์กรอาชญากรรมต่อเนื่อง กฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาอาชญากรรม

เทวราช : ประเทศเพื่อนบ้านอย่างประเทศลาว ให้ความร่วมมือหรือไม่ อย่างไร

วัฒนา : ความร่วมมือประเทศเพื่อนบ้านก็ให้ความร่วมมือในเรื่องของการประสานงานกันในเรื่องของการข่าวอยู่บ้าง แต่ว่าในข้อจำกัดของมนุษย์ทางราชการก็ยังมีข้อจำกัด เนื่องจากว่ามันแข่งเป็นระหว่างรัฐ ก็ต้องมีธรรมเนียมปฏิบัติอยู่ ส่วนใหญ่เป็นการประสานกันในแนวราบก็มี โครงการของทาง ป.ป.ส. ในเรื่องของศูนย์ประสานงานชายแดนที่เรียกว่า “BLO” นะครับ จะมีการลาดตระเวนร่วม ที่ผ่านมายังไม่ได้ ลาดตระเวนร่วมกันเท่าไร เป็นการลาดตระเวนฝ่ายเดียวไปมีอะไรก็ประสานกันทางโทรศัพท์ทางการข่าว เราไม่รู้ว่าเป็นเพื่อนบ้านเขาจริงใจหรือไม่จริงใจไหม ตอนนี้เขาก็ประสบปัญหาเหมือนกัน เขาวุ่นเขาก็เริ่มมีการเสฟ เขาก็มีหน้าที่ดูแลบ้านเรา

เทวราช : ผู้ค้ายาเสพติดในเขตตามแนวชายแดน..เขมรรัฐ ส่วนใหญ่แล้วเป็นกลุ่มใด

วัฒนา : ความจริงแล้วบุคคลสองสัญชาติคงไม่ใช่ปัจจัยของผู้ค้า พื้นที่เขมรรัฐ เป็นพื้นที่ชายแดน เหมือนยาเสพติดเขมรตามที่เป็นข่าวที่มีการจับกุมกัน ร้อยละ 70-80 ไม่ใช่คนเขมรรัฐ มาจากที่อื่น มารับยาเสพติดเพราะว่าการทำธุรกรรมในเรื่องการค้ายาเสพติดเขาทำธุรกรรม ผ่านระบบสื่อสารที่มีการโทรสั่งตรงจากประเทศเพื่อนบ้านเลย แล้วก็นัดหมายเพื่อที่จะมารับยาที่นี้ ส่วนใหญ่ที่เขมรรัฐจะเป็นนักค้าจากข้างนอก นักค้าจากข้างในจะเป็นส่วนน้อย และก็จะ เป็นรายย่อย ๆ รายใหญ่จากข้างนอกทั้งนั้นแหละ ก็เปรียบเทียบกับโขงเจียมที่มีพื้นที่คล้ายกับเขมรรัฐ สมมุติฐานยาที่เขมรรัฐเยอะ เรามองจากสถิติการจับกุม จากการรายงานขอการจับกุมนักค้า

รายใหญ่ รายย่อยจับที่เขมรรัฐ เราพูดตามสถิติการจับกุมแต่ว่ามันมากมายมาน้อยไม่รู้ ผมคิดว่ามันไม่
เลือกว่าเป็นเขมรรัฐ เรามีหน่วยต่าง ๆ อยู่ที่นี่ เราให้ความสำคัญมันก็อาจจะเป็นไปได้ เรามีการจับกุม
เยอะ ทำให้สถิติเยอะ ส่วนมันจะไปที่ไหนไหม อย่างอาทิตย์ที่แล้วก็ถูกจับได้ที่ อ.ชานุมาน แทนกว่า
เมื่อก่อน กลายเป็นผู้จับกุม แต่พอจับก็ขอกว่าเป็นเขมรรัฐจับ แต่หน่วยเขาดูแลกันถึงโน้น ดชด.ด้วย

บทสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ : นอ.สมหมาย สุขกอ (สัมภาษณ์ วันที่ 15 กันยายน 2552)

ตำแหน่ง : ผู้บังคับการหน่วยเฝ้ารักษาความสงบเรียบร้อยตามลำน้ำโขง เขต อุบลราชธานี

เทวราช : มาตรการใช้กฎหมายในการปราบปรามยาเสพติดเป็นอย่างไรบ้างมีปัญหาอุปสรรคหรือไม่ อย่างไร

สมหมาย : การปราบปรามยาเสพติดชายแดนนั้น สิ่งที่สำคัญคือ การข่าว ต้องถูกต้อง และแม่นยำ การติดตามความเคลื่อนไหวของขบวนการค้ายาเสพติดในพื้นที่เป็นสำคัญ การปฏิบัติงานปราบปรามยาเสพติดให้บรรลุตามเป้าหมายและนโยบายของรัฐบาลนั้น น่าจะใช้วิธีการปราบปรามแบบผสมผสาน คือ ใช้มาตรการป้องกันปราบปราม บำบัดรักษาและควบคุมพืชเสพติดผสมผสานกัน ผักฝิ่นเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ความสามารถ ประสิทธิภาพในการทำงาน ปัญหาที่พบในพื้นที่ปฏิบัติงานจริงคือหน่วยปราบปรามยาเสพติดมีหลายอย่างไม่ประสานงานกันในการทำงาน

เทวราช : ท่านคิดว่าบุคคลสองสัญชาติที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ส่งผลกระทบต่อ การปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนหรือไม่ อย่างไร

สมหมาย : คราบไคที่มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ในการให้เบาะแสข้อมูล ข่าวสารผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดยังไม่ดีแล้ว ไม่จำเป็นต้องเป็นคนสองสัญชาติหรือสามสัญชาติ ย่อมส่งผลโดยตรงต่อสถานการณ์ปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชายแดนอยู่แล้ว

เทวราช : ท่านคิดว่าความต้องการยาเสพติดของผู้เสพยาเสพติดที่มีอยู่ตลอด ส่งผลกระทบต่อ การปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนหรือไม่ อย่างไร

สมหมาย : ความต้องการยาเสพติดในประเทศเป็นเพราะผลตอบแทนของการค้า ยาเสพติดมีมหาศาลมากกว่า หากว่าเราสามารถลดความต้องการยาเสพติดแล้วยาเสพติดคงไม่แพร่ ระบาดได้แต่ความเป็นจริงเราไม่อาจทำได้เช่นนั้น

เทวราช : ท่านคิดว่าการแก้ไขปัญหายาเสพติดตามแนวชายแดนพื้นที่อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี ควรมีทิศทางในการดำเนินการอย่างไร และต้องการการสนับสนุน เรื่องใด

สมหมาย : การแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชายแดนสิ่งที่ควรจะทำให้เกิดผลเป็น รูปธรรมอย่างจริงจัง คือ ความร่วมมือระหว่างประเทศในการปราบปรามขบวนการค้ายาเสพติดข้าม ชาติอย่างจริงจัง เช่น เมื่อมีการจับกุมมือปืนรับจ้างที่เป็นคนลาวต้องมีการร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ด้านยาเสพติดในการขยายผลอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อหาผู้อยู่เบื้องหลังในส่วนของตนเอง(ฝ่ายไทยหา

กลุ่มผู้ค้าในประเทศ ฝ่ายลาวหากกลุ่มในประเทศตนเอง) การบูรณาการการปฏิบัติของทุกหน่วยในพื้นที่อย่างเป็นเอกภาพ ทั้งกำลังคน กำลังเงิน อุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ พร้อมกำหนดหน่วยรับผิดชอบบังคับบัญชาเพียงหน่วยเดียวให้ได้ ด้วยการจัดระบบการรายงาน การข่าว การจัดกำลังให้ชัดเจน การส่งเสริมบทบาทการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนเป็นเป้าหมายหลักที่ต้องทำและทำให้ได้อย่างมีคุณภาพเป็นรูปธรรมมีการประเมินทุกเดือน หากมีการจับกุมในพื้นที่ตอนในระบุแหล่งลักลอบนำเข้าต้องมีผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจนพร้อมบทลงโทษอย่างจริงจัง การกำหนดแผนปฏิบัติการในพื้นที่ชายแดนเป็นแผนพิเศษอย่างต่อเนื่องพร้อมระบบการประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ

เทวราช : งบประมาณในการปราบปรามยาเสพติดเพียงพอหรือไม่ อย่างไร

สมหมาย : งบประมาณมันมีแต่ลงมาไม่ถึงผู้ปฏิบัติ งบประมาณบางที่ได้มาเราไม่รู้ว่าได้มาจากแหล่งใด แต่บอกก็ได้มาจาก บก.ตชด.เลย งบประมาณบางส่วนไม่ผ่านอำเภอก็มี เราเป็นผู้ปฏิบัติงบประมาณที่ได้มาก็นำมาผสมกัน เพื่อแก้ไขปัญหาในหน่วยงาน งานด้านความมั่นคง ยาเสพติดมันต้องมาอันดับหนึ่ง ชายแดนได้อีก เงินลื้อซื้อขายยาเสพติดนี่ก็หาเอาเอง การซื้อขายยาส่วนมากมันใช้การโอนเงิน ถ้าถือเงิน ไปไม่มีสิทธิ์ยกเว้นพวกที่เคยซื้อขายกัน

เทวราช : เทคโนโลยีที่ใช้ในการปราบปรามยาเสพติดเป็นอย่างไรบ้างครับ?

สมหมาย : เครื่องมือ GT 200 ที่ใช้ในการตรวจหา ยาเสพติด มันก็ดีกว่าหมอยู่นะ หมามันไม่คุ้มการดูแลยาก อีกอย่างหนึ่งก็เอาไว้ป้องกันไปด้วย การโอนเงินซื้อขายยาเสพติดธนาคารไม่ให้ความร่วมมือ ใช้ พ.ร.บ.มาตรการทางภาษีมาใช้แต่มันก็ไปตรวจสอบบัญชีไม่ได้ แต่ถ้าเราใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวกับธนาคารก็อาจจะทำได้ มันก็เหมือนที่ปลัดใหญ่พูดไว้ มักรต่างถิ่นมาแล้วก็ไปให้เงินอยู่เหมือนเดิม

เทวราช : แหล่งผลิตยาในเพื่อบ้านเรามีไหมครับ

สมหมาย : ยาที่มันเอามาจากภาคเหนือมันอาจเอามาเพิ่มปริมาณเอง เอามาบดใหม่ผสม แป้งแล้วใช้หัวดอกใหม่ แหล่งผลิตมันไม่มี การผสมสารเคมีเองก็ไม่มี ตั้งแต่ทำงานมายังไม่เห็นจับสารตั้งต้นในการผลิตเลย

เทวราช : การเมืองท้องถิ่นหน่วยงานราชการมีส่วนเกี่ยวข้องไหม

สมหมาย : ก็เคยของงบประมาณจากส่วนท้องถิ่นงบตรงคณะไม่ใช่งบปราบปราม สมาชิก อบต.เคยถูกจับก็มี ก่อนเลือกตั้งไม่ค่อยมีผลนะกับเรื่องยา ส่วนมาเขาไปกู้เงินมาลงทุนก่อน

เทวราช : พื้นที่ที่หล่อหลอมต่อการค้ายาเสพติดในเขตอำเภอเขมราช มีพื้นที่ใดบ้าง และรูปแบบการค้ายาเสพติดเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมหรือไม่อย่างไร

สมหมาย : พื้นที่การค้าแหล่งพักยาเสพติดตามแนวชายแดนฝั่งอำเภอเขมราช คือเมือง สอนคอน แขวงสะหวันนะเขตมีแหล่งพักยาที่สำคัญคือ บ้านหนองบัวท่า เป็นแหล่งพักยาที่สำคัญ

ที่สุด อยู่ตรงข้ามบ้านบึงขวย อำเภอเขมราฐ บ้านท่าสบู่ไซ อยู่ตรงข้ามบ้านแก้งเกลี้ยง อำเภอเขมราฐ บ้านท่าแพ อยู่ตรงกันข้ามกับบ้านนาเมือง อำเภอเขมราฐ และบ้านท่าหลวงอยู่ตรงกันข้ามกับบ้านนาแขวง อำเภอเขมราฐ รูปแบบการค้ายาเสพติด กลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดใน สปป.ลาว ส่วนมากมักจะเป็นการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ฝั่งลาว โดยเฉพาะทหารลาวจะเป็นผู้ควบคุมการค้าเอง จัดหาลำเลียงยาเสพติดจากแหล่งผลิตเข้ามาในพื้นที่ และนำส่งยาเสพติดให้กลุ่มเครือข่ายคามหนูบ้าน

เทวราช : ปัจจัยความสำเร็จในการแก้ไขปัญหายาเสพติดตามแนวชายแดน ท่านคิดว่าคืออะไรครับ

สมหมาย : ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดนั้นต้องอาศัยการทำงานแบบพหุภาคีผ่านกระบวนการร่วมคิดร่วมทำ ร่วมตรวจสอบชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยใช้กลไกการทำงานแบบเครือข่าย และแกนนำเล็กยามาสนับสนุนพลังของชุมชนให้มีศักยภาพมากขึ้น จึงจะทำให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ผล รัฐต้องสนับสนุนชุมชนทางด้านงบประมาณ กระบวนการ วิชาการ และการบังคับใช้กฎหมายด้วย รัฐควรมีมาตรการอย่างเป็นรูปธรรมในการให้แรงจูงใจผู้ปฏิบัติงานแก้ไขปัญหายาเสพติด และรัฐต้องสร้างกลไกการทำงานในลักษณะพหุภาคีอย่างเป็นรูปธรรม ในการบูรณาการป้องกัน ปราบปราม บำบัดรักษาฟื้นฟูอาชีพ และการสื่อสารสาธารณะ

เทวราช : กลุ่มที่ติดต่อซื้อขาย และลำเลียงเข้ามาส่งกลุ่มขบวนการของคนไทยมีวิธีการอย่างไร สพฤติ

สมหมาย : เป็นกลุ่มที่ติดต่อซื้อขาย และลำเลียงเข้ามาส่งกลุ่มขบวนการของคนไทย ในการลำเลียงยาเสพติดจำนวนมากจะมารั้งละ 2-4 คน และมีอาวุธคุ้มกันมาด้วย มีวิธีการส่งยาเสพติดหลายรูปแบบ คือ ผู้ลำเลียงยาเสพติดของลาวนำยาเสพติดไปที่จุดนัดหมาย ตามพื้นที่ หาด คอน ในแม่น้ำโขง แล้วกลุ่มขบวนการของไทยก็จะไปรับยามาขึ้นฝั่ง แล้วลำเลียงเข้าพื้นที่คอนในต่อไป ผู้ลำเลียงยาเสพติดของลาว นำยาเสพติดข้ามแม่น้ำโขงแล้วโยนขึ้นบนฝั่งให้คนมารับ หรือชุกซ่อนไว้ตามริมฝั่งแม่น้ำโขง แล้วโทรศัพท์แจ้งให้กลุ่มขบวนการชาวไทยมารับยาเสพติดเข้าพื้นที่คอนในต่อไป ผู้ลำเลียงยาเสพติดของลาว นำยาเสพติดข้ามแม่น้ำโขง แล้วเดินเท้าเข้ามาส่งตามจุดนัดหมายบริเวณถนนยุทธศาสตร์เลียบแม่น้ำโขง แล้วกลุ่มขบวนการชาวไทยก็จะใช้รถยนต์มารับยาเข้าพื้นที่คอนในต่อไป ผู้รับจ้างลำเลียงยาเสพติดรับจ้าง ชุกซ่อนมากับแรงงานต่างด้าว และราษฎรทั่วไปที่ข้ามไปมาเป็นประจำครั้งละไม่มาก แล้วเดินทางเข้าพื้นที่คอนใน

เทวราช : กลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดของคนไทยกับกลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดของลาวติดต่อกันอย่างไร

สมหมาย : กลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดของคนไทย หรือผู้รับจ้างลำเลียงยาเสพติดของไทย ข้ามไปฝั่งลาว แล้วติดต่อซื้อขายยาเสพติด แล้วลักลอบนำเข้ามาเอง ส่วนมากจะเป็นคนสอง

สัญญาติ ญาติพี่น้อง สามีภรรยา ส่วนในกลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดของลาว ว่าจ้างผู้ล่าเถิงราษฎรลาว ทำหนังสือผ่านแดนเข้าไทยอย่างถูกต้อง แล้วชักชวนมาตามร่างกาย ขึ้นรถโดยสารประจำทางไปส่งให้กลุ่มขบวนการคนไทยในกรุงเทพมหานคร

เทวราช : แนวโน้มสถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่เขมรารูเป็นอย่างไบ้างครับ

สมหมาย : สถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่อำเภอเขมรารู ยังคงมีความรุนแรงและมีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากขึ้น เพราะปัจจัยสภาพภูมิประเทศเอื้ออำนวยต่อการลักลอบนำยาเสพติดเข้ามาได้ง่ายและมีความสะดวก ซึ่งหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบไม่สามารถดูแลได้อย่างทั่วถึง การจ่ายเงินของกลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดสามารถจ่ายกันได้สะดวก กลุ่มผู้ค้าทุกกลุ่มมีความไว้วางใจกัน และทำการติดต่อซื้อขายกันมานาน มีทั้งการโอนผ่านธนาคาร และแลกด้วยสิ่งของ เช่น รถยนต์ รถจักรยานยนต์ รถไถนาเป็นต้น

เทวราช : เพราะเหตุใดสถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่เขมรารูยังดำรงอยู่ตลอดมา

สมหมาย : เนื่องจากอำเภอเขมรารูเป็นอำเภอชายแดน อยู่ตรงข้ามเมืองสองคอนซึ่งเป็นแหล่งพักพิง มีหมู่บ้านติดชายแดน จำนวน 20 หมู่บ้าน ตามแนวลำน้ำโขง มีเกาะ คอนที่เป็นของลาวอยู่หลายเกาะ สภาพพื้นที่ติดต่อกับชายแดน 43 กิโลเมตร โดยมีแม่น้ำโขงเป็นแนวพรมแดน เป็นปัจจัยเอื้อต่อการนำเข้ายาเสพติด มีเส้นทางเข้าพื้นที่คอนในได้ง่ายหลายเส้นทาง ซึ่งเจ้าหน้าที่ไม่สามารถดูแลได้อย่างทั่วถึงตลอดเวลา อีกปัจจัยหนึ่งคือเรื่องความเป็นอยู่ ความยากจนของราษฎรในพื้นที่ จึงยอมเสี่ยงเข้าไปเป็นผู้ล่าเถิง คนเดินยา เพราะได้ค่าตอบแทนสูง

บทสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ : นายเทพพันธ์ กุลพันธ์ (สัมภาษณ์ วันที่ 18 ธันวาคม 2552)

ตำแหน่ง : นักสืบสวนสอบสวน ปฏิบัติการ สำนักงาน ป.ป.ส.ภาค 3

เทวราช : การแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่อำเภอเขมราฐ แพร่ระบาดได้ง่าย และปราบปรามไม่หมดสิ้น เป็นเพราะอะไร

เทพพันธ์ : ปัจจุบันปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด โดยเฉพาะยาบ้า ยังคงเป็นปัญหาที่สำคัญและต่อเนื่อง จากสถานการณ์ปี 2551-ปัจจุบัน ยังคงมีการลักลอบนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดนจากประเทศเพื่อนบ้านอย่างต่อเนื่อง และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งกลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดจะใช้พื้นที่ตามแนวชายแดนเป็นเส้นทางลำเลียงและเป็นแหล่งพักยาบ้าเพื่อนำเข้าสู่พื้นที่ตอนใน พื้นที่ใกล้เคียง ปริมณฑล และกรุงเทพมหานคร เนื่องจากพื้นที่อำเภอเขมราฐ และพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี มีเส้นทางเชื่อมโยงเป็นลักษณะโครงข่ายที่สามารถเข้าสู่พื้นที่ตอนในหลายเส้นทาง เนื่องจากอำเภอเขมราฐเป็นอำเภอชายแดน ที่มีพื้นที่ติดกับเมืองสองคอน ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีแม่น้ำโขงกั้นเขตพรมแดนตลอดแนว 43 กิโลเมตร ประกอบด้วย 123 หมู่บ้าน 9 ตำบล มีหมู่บ้านตามแนวชายแดน 20 หมู่บ้าน ครอบคลุม 2 ตำบล และมีหมู่บ้านกู่ขนานของประเทศเพื่อนบ้าน 16 หมู่บ้าน ลักษณะพื้นที่เป็นป่ารกชัฏจากปัจจัยดังกล่าวจึงทำให้ขบวนการค้ายาเสพติดใช้พื้นที่อำเภอเขมราฐ เป็นพื้นที่นำเข้ายาบ้าจากประเทศเพื่อนบ้านเข้าสู่อำเภอเขมราฐ และส่งต่อไปยังพื้นที่ใกล้เคียง ปริมณฑล และกรุงเทพมหานคร โดยมีเส้นทางลำเลียงที่สำคัญ คือ จุดผ่อนปรนเพื่อการค้า ช่องทางธรรมชาติ และท่าเรือประเพณี ซึ่งยากต่อการติดตามตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ เนื่องจากขบวนการค้ายาเสพติดทั้งกลุ่มนายทุนชาวไทยและชาวลาว จะใช้การสื่อสารผ่านทางโทรศัพท์มือถือ ส่วนการโอนเงินจะใช้วิธีการผ่านนายหน้าชาวไทยที่รับจ้างเปิดบัญชีเงินฝากเพื่อโอนเงิน ส่วนวิธีการส่งมอบยาเสพติดจะใช้วิธีการว่าจ้างราษฎรชาวลาว ชุกซ่อนยาเสพติดเข้ามาในลักษณะกองทัพนาค คือ ชุกซ่อนตามร่างกาย และสัมภาระต่างๆ เพื่อนำเข้าสู่พื้นที่ตอนใน ส่วนผู้ใช้สารเสพติดในพื้นที่อำเภอเขมราฐยังคงมีอยู่และมีแนวโน้มผู้เสพยาใหม่เพิ่มมากขึ้น

เทวราช : จากสถานการณ์ดังกล่าว แสดงให้เห็นปัญหายาเสพติดในพื้นที่มีแนวโน้มสูงขึ้น

เทพพันธ์ : สาเหตุที่สถานการณ์ปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี ยังคงดำรงอยู่ เนื่องจากพื้นที่อำเภอเขมราฐ เป็นพื้นที่ที่มีแนวชายแดนติดกับประเทศ

เพื่อนบ้านและการติดต่อสัมพันธ์ฉันท์ญาติการเดินทางเข้า-ออก ระหว่างหมู่บ้านตามแนวชายแดน ทั้งสองประเทศค่อนข้างสะดวก อีกทั้งการใช้ช่องทางด้านวัฒนธรรมประเพณีที่ใกล้เคียงกันทำให้ การติดต่อสัมพันธ์กันไม่ค่อยทางการเท่าที่ควร อีกทั้งมีจุดผ่อนปรนหลายแห่งทำให้การเข้า-ออก ไม่ค่อยเข้มงวดเท่าที่ควร ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้จะเอื้อต่อการนำเข้าของยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง

เทวราช : ประชาชนในพื้นที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการค้ายาหรือไม่ อย่างไร

เทพพันธ์ : ผู้ค้าซึ่งเป็นบุคคลนอกพื้นที่เข้ามารับยาเสพติดในพื้นที่โดยร่วมกับบุคคล ในพื้นที่ดำเนินการการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบยังขาดความจริงจังและไม่ให้ ความสำคัญ และประชาชนในพื้นที่ยังไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในการให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็น จริง

เทวราช : ท่านคิดว่าการตั้งอยู่ในภูมิภาคการค้ายาเสพติด และความร่วมมือจากประเทศ เพื่อนบ้านส่งผลกระทบต่อ การปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนหรือไม่ อย่างไร

เทพพันธ์ : จากสถานการณ์ปัญหายาเสพติดจะเห็นได้ว่า แนวชายแดนมีการลักลอบ นำเข้ายาเสพติดเป็นจำนวนมาก เนื่องจากความร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสพติดระหว่างประเทศ ยังมีน้อยและยังไม่เกิดขึ้นอย่างจริงจังส่วนใหญ่ดูเหมือนจะเป็นความต้องการแก้ไขปัญหายาเพียงฝ่ายเดียว และเป็นการให้ความสำคัญในการแก้ไขอยู่ฝ่ายเดียวซึ่งยังคงทำให้เกิดปัญหาทั้งการค้า และการนำเข้า ตามแนวชายแดนอยู่อย่างต่อเนื่อง ซึ่งยากต่อการแก้ไข จึงส่งผลกระทบต่อ การปราบปรามและการ ป้องกันเป็นอย่างมาก

เทวราช : ท่านคิดว่าภาวะเศรษฐกิจ สังคม ส่งผลกระทบต่อ การปราบปรามยาเสพติด ตามแนวชายแดนหรือไม่ อย่างไร

เทพพันธ์ : จากภาวะเศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งเนื่องจากผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจ โลกยังคงตกต่ำ ส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศในภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ไปทำให้การลงทุนค่อนข้างน้อย นายทุนจากต่างประเทศยังไม่กล้าเข้ามา ลงทุนในประเทศการจ้างงานลดลง ทำให้เกิดปัญหาการจ้างงาน ราคาสินค้าหรือพืชผลทาง การเกษตรตกต่ำ และโดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้านที่มีแรงงานเข้ามารับจ้างในประเทศ ซึ่งจะเห็นได้ ว่ามีแนวโน้มเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมากขึ้น เนื่องจากการรับจ้างขนยาเสพติด ให้ค่าจ้างสูง และรูปแบบการชักชวนก็มีความซับซ้อนขึ้น ซึ่งยากต่อการตรวจค้นของเจ้าหน้าที่ นอกจากสภาพ เศรษฐกิจแล้วสภาพสังคมยังคงเป็นอีกปัญหาหนึ่งในการปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ เนื่องจากหมู่บ้านตามแนวชายแดนทั้งสองประเทศยังคงมีสังคมแบบชนบท มีการเป็นอยู่แบบเครือ ญาติแต่อาศัยอยู่กันคนละฝั่งทำให้ยังคงมีการติดต่อสัมพันธ์กันอยู่ตลอดเวลา ซึ่งยากต่อการควบคุม หรือตรวจจับของเจ้าหน้าที่

เทวราช : ท่านคิดว่าสภาพภูมิประเทศ แนวพรมแดนส่งผลกระทบต่อ การปราบปราม ยาเสพติดตาม แนวชายแดนหรือไม่ อย่างไร

เทพพันธ์ : จากสภาพภูมิประเทศ และแนวพรมแดน ที่มีระยะทางยาวหลายร้อย กิโลเมตร ซึ่งมีทั้งแม่น้ำโขง พื้นที่ราบที่เป็นป่า และแนวเทือกเขา กันแนวพรมแดนทำให้ยากต่อการ ควบคุม และการป้องกันการลักลอบนำเข้าหรือลำเลียง เนื่องจากการดูแลไม่ทั่วถึงทั้งยังมีช่องทางที่ เป็นช่องทางธรรมชาติ ช่องทางตามประเพณี เป็นจำนวนมากซึ่งยากต่อการดำเนินการ การ ติดต่อสื่อสารหรือความสัมพันธ์ฉันท์เครือญาติตามแนวชายแดนค่อนข้างเหนียวแน่น การเดินทาง เข้า-ออกสะดวก ทำให้การควบคุมยังไม่เข้มงวดเท่าที่ควร ซึ่งส่งผลกระทบอย่างมากต่อการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดและปัญหาอื่นๆ

เทวราช : ท่านคิดว่างบประมาณด้านการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนมี เพียงพอและส่งผลกระทบต่อ การปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนหรือไม่ อย่างไร

เทพพันธ์ : งบประมาณด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตามแนวชายแดน ที่ ได้รับการจัดสรรส่วนมากจะได้รับการจัดสรรอย่างเพียงพอ เนื่องจากมีแหล่งงบประมาณจากหลาย หน่วยงานที่จัดสรร ให้ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เช่น งบที่ตัดโอนให้กองทัพ (กองทัพบก กองทัพเรือ) กอ.รมน. และงบพัฒนาจังหวัด และแหล่งงบประมาณอื่นๆ เช่น องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น แต่ปัจจุบันยังขาดการบูรณาการ ในการใช้จ่ายงบประมาณ และการให้ความสำคัญในการ แก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างจริงจัง จึงทำให้เกิดผลกระทบต่อ การปราบปรามยาเสพติด เช่น เกิดปัญหางบประมาณไม่เพียงพอ หรือปัญหาอื่นๆ

เทวราช : ท่านคิดว่าความร่วมมือ การประสานงาน ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ การปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนส่งผลกระทบต่อ การปราบปรามยาเสพติดตามแนว ชายแดนหรือไม่ อย่างไร

เทพพันธ์ : ส่งผลกระทบค่อนข้างมาก เนื่องจากการบริหารงานภายในของหน่วยงาน แต่ละหน่วยงาน อีกทั้งโครงสร้างหน่วยงานแตกต่างกัน บางหน่วยงานอาจจะมีบุคลากรไม่เพียงพอที่จะทำหน้าที่ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เนื่องจากมีภาระงานด้านอื่นเป็นจำนวน มากจึงทำงานได้ไม่เต็มที่ บางครั้งขาดการประสานงานในทางปฏิบัติระหว่างหน่วยงานยังไม่เกิดขึ้น อย่างจริงจัง หรืออาจมีแต่น้อย ทำให้ขาดการบูรณาการการทำงาน หรือผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญ ในการทำงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเท่าที่ควรเพราะเห็นความสำคัญกับภาระ งานด้านอื่นมากกว่า บางครั้งมีการประสานกันระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานแต่ผู้บริหารไม่เห็นด้วย ก็ไม่สามารถที่จะดำเนินการได้

ผู้เทพพันธ์ : เนื่องจากองค์กรขนาดใหญ่ การควบคุมสั่งการในแนวดิ่ง จึงส่งผลกระทบทำให้เกิดการสั่งงานหลายชั้นหลายทอด ทำให้ไม่ได้รับผลการปฏิบัติตามความต้องการ และตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้บริหาร เพราะความเป็นองค์กรขนาดใหญ่การบังคับบัญชาดูแลไม่ทั่ว ทำให้การสั่งงานและการรับไปปฏิบัติเกิดความคลาดเคลื่อนสูง ไม่เหมือนการสั่งงานโดยตรงกับผู้ปฏิบัติ หรือหน่วยงานที่มีผู้ปฏิบัติงานจำนวนน้อยแต่ภาระงาน มีจำนวนก็จะส่งผลถึงประสิทธิภาพ และคุณภาพของงาน หากมีจำนวนมากก็ทำให้เกิดการผลัดภาระงานหรือการส่งต่องาน ทั้งพื้นที่แนวชายแดนเป็นพื้นที่ค่อนข้างห่างไกลจากการดูแลของผู้บริหารระดับสูงทำให้การควบคุมงานแบบใกล้ชิดค่อนข้างลำบาก และเจ้าหน้าที่ขาดการให้ความสำคัญกับปัญหาและการแก้ไขอย่างจริงจัง

เทวราช : ท่านคิดว่าการเป็นระบบราชการสูง ส่งผลกระทบต่อการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนหรือไม่ อย่างไร

เทพพันธ์ : การเป็นระบบราชการสูงทำให้การปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนไม่เป็นไปตามความต้องการเนื่องจากการสั่งงานตามระบบราชการทำให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติ เนื่องจากระบบราชการมีขั้นตอนการปฏิบัติการเป็นระบบและมีการบังคับบัญชาตามสายการบังคับบัญชา ตามขั้นตอนกว่าการสั่งการจะถึงผู้ปฏิบัติอาจทำให้เกิดความล่าช้าและส่งผลกระทบถึงการปฏิบัติงานของพื้นที่ เช่น การตัดโอนงบประมาณ การเบิกจ่ายงบประมาณการแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ที่จัดสรรลงพื้นที่ล่าช้า ทำให้การดำเนินงานแก้ไขปัญหา ไม่เป็นไปตามห้วงเวลาที่กำหนด ซึ่งกระทบต่อการปฏิบัติโดยตรง ซึ่งแตกต่างจากระบบเอกชน ที่ขั้นตอนการปฏิบัติไม่ซับซ้อนและยุ่งยากทำให้การแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างรวดเร็ว และเป็นไปตามที่กำหนด

เทวราช : ท่านคิดว่าการรับรู้ ความเข้าใจ การยอมรับ การสนองตอบนโยบายปราบปรามยาเสพติด ตามแนวชายแดน ส่งผลกระทบต่อการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนหรือไม่ อย่างไร

เทพพันธ์ : การรับรู้ ความเข้าใจ การยอมรับ และการตอบสนองนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ของเจ้าหน้าที่ ประชาชน หากเข้าใจและให้ความสำคัญกับปัญหา ยาเสพติด เท่ากับปัญหาอื่นๆ ก็จะส่งผลกระทบต่อการแก้ไขปัญหาค่อนข้างสูง ตรงข้ามหากเจ้าหน้าที่ ประชาชน ไม่ยอมรับหรือไม่ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหา ยาเสพติด การตอบสนองนโยบายการแก้ไขปัญหาก็ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ เพราะฉะนั้นการรับรู้ปัญหา การเข้าใจ และการยอมรับปัญหา ของทั้งผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติ รวมถึงประชาชน จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการแก้ไขปัญหาการป้องกันและการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดน

เทวราช : ท่านคิดว่าแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ส่งผลกระทบต่อการปราบปราม ยาเสพติดตามแนวชายแดนหรือไม่ อย่างไร

เทพพันธ์ : แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านการป้องกันและ แก้ไขปัญหา ยาเสพติด มีความสำคัญต่อเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบค่อนข้างสูง เนื่องจากบางคนต้องมา ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งช่วยราชการซึ่งจะทำให้เสียสิทธิที่พึงได้จากหน่วยงานต้นสังกัด เช่น การ พิจารณาขึ้นเงินเดือนตามหน่วยงานปกติ เพราะผู้บริหารบางคนมักจะมองว่าผู้ที่มาปฏิบัติงานด้าน การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด คงได้รับการพิจารณาขึ้นพิเศษของยาเสพติดอยู่แล้ว จึงตัด สิทธิที่พึงได้ของเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเสียทำให้บางคนที่มารับผิดชอบงานยาเสพติดบางคนเสียสิทธิ ซึ่ง ส่งผลกระทบต่อกำลังใจของเจ้าหน้าที่ที่มาปฏิบัติงานด้านนี้

เทวราช : ท่านคิดว่าความรู้ ทักษะ ความชำนาญเฉพาะด้าน ส่งผลกระทบต่อการ ปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนหรือไม่ อย่างไร

เทพพันธ์ : ความรู้ ทักษะ และความชำนาญเฉพาะด้าน มีความจำเป็นต่อการปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่เป็นอย่างมาก เพราะงานยาเสพติดบางครั้งต้องอาศัยความรู้ ความชำนาญเฉพาะด้านใน การปฏิบัติงานเป็นอย่างสูง เช่น ด้านการป้องกันและปราบปรามตามแนวชายแดน ซึ่งมีการเดิน ทางเข้า-ออก ของกลุ่มคนหลายประเภท และหลากหลายรูปแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลักลอบ นำเข้ายาเสพติด มักจะมีวิธีการ และรูปแบบการซุกซ่อนที่ซับซ้อน ทำให้ยากต่อการตรวจสอบ ซึ่ง ต้องอาศัยความคุ้นเคย ความชำนาญ การสังเกต และประสบการณ์ในการทำงานเป็นพิเศษ จึงจะ จับกุมหรือพบการกระทำผิดได้ หรือความชำนาญในการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีที่ทันสมัย ก็มีความ จำเป็นและส่งผลกระทบต่อการปราบปรามยาเสพติด

เทวราช : ท่านคิดว่าการเป็นองค์กรที่ซับซ้อนยากแก่การเข้าถึง กลุ่มผลประโยชน์ แรงจูงใจในการค้ายาเสพติดและการปรับตัวเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอขององค์กรยาเสพติดส่งผลกระทบ ต่อการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนหรือไม่ อย่างไร

เทพพันธ์ : กลุ่มนักค้ายาเสพติดที่พัฒนาตนเองจนนำไปสู่การเป็นขบวนการหรือ องค์กรยาเสพติดนั้นมีการพัฒนาการที่ซับซ้อนซึ่งทำให้ยากต่อการตรวจสอบและติดตามของ เจ้าหน้าที่แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาการ มีการแบ่งงาน แบ่งหน้าที่รับผิดชอบที่ชัดเจน เป็นขั้นตอน ทำยากในการที่จะสืบสวนจนถึงตัวการที่เป็นนายทุนได้ เนื่องจากบุคคลเหล่านี้ส่วนมากจะเป็นเพียง ผู้คอยสั่งการและให้การสนับสนุนเท่านั้น จะเห็นได้จากการจับกุม นักค้ายาเสพติดตามพื้นที่ ชายแดนที่ผ่านมามีส่วนมากผู้ต้องหาที่จับ ได้มักจะเป็นเพียงผู้รับจ้างลำเลียง หรือรับจากขนเท่านั้น ส่วนนายทุนจะใช้วิธีการคอยสั่งการลงมาเป็นชั้นๆ ซึ่งทำให้ยากต่อการปราบปรามของเจ้าหน้าที่

เทวราช : ท่านคิดว่าการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการค้ายาเสพติด ส่งผลกระทบต่อการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนหรือไม่ อย่างไร

เทพพันธ์ : การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการค้ายาเสพติด เช่น การใช้กล้องส่องกลางคืน (Night vision) เพื่อตรวจสอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเส้นทางหรือช่องทางที่จะนำยาเสพติดเข้ามาด้วยความปลอดภัยและสามารถหลีกเลี่ยงการตรวจเจอของเจ้าหน้าที่ได้ หรือกลุ่มนายทุนจะใช้วิธีการส่งการผ่านทางโทรศัพท์มือถือซึ่งสะดวกสบายและประหยัดค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมาก หรือการส่งซื้อขายยาเสพติดผ่านทางเครือข่ายการสื่อสารอินเทอร์เน็ต การจ่ายค่ายาเสพติดทางอินเทอร์เน็ต หรือผ่านทางตู้ ATM ซึ่งหากมีการพัฒนาการไปสู่ระบบดังกล่าวนี้จะทำให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดตามแนวชายแดนเป็นไปอย่างยากลำบากมากยิ่งขึ้น

เทวราช : ท่านคิดว่าบุคคลสองสัญชาติที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ส่งผลกระทบต่อการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนหรือไม่ อย่างไร

เทพพันธ์ : บุคคลที่ถือสองที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ส่งผลกระทบเป็นอย่างมากต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดรวมถึงการนำเข้าของยาเสพติด เนื่องจากกลุ่มบุคคลเหล่านี้เมื่อกระทำผิดในพื้นที่ฝั่งนี้ก็จะกลับไปอาศัยอยู่ทางฝั่งตรงข้ามเพื่อหลบเลี่ยงการถูกจับกุมดำเนินคดีและทำให้ยากต่อการดำเนินการตามกฎหมาย เพราะไม่สามารถที่จะหาตัวเจอได้ เกี่ยวกับบุคคลเหล่านี้จึงควรมีการกำหนดนโยบายหรือปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเพื่อจะได้นำบุคคลเหล่านี้มาดำเนินคดีได้เมื่อกระทำความผิด

เทวราช : ท่านคิดว่าความต้องการยาเสพติดของผู้เสพยาเสพติดที่มีอยู่ตลอด ส่งผลกระทบต่อการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนหรือไม่ อย่างไร

เทพพันธ์ : ความต้องการยาเสพติดของผู้เสพยาเสพติดเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้มีลักลอบนำเข้ายาเสพติดเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากมีความต้องการตลอดเวลา ดังนั้นเมื่อมีความต้องการย่อมต้องหาทางตอบสนองความต้องการจึงมีการส่งยาเสพติดเพิ่มขึ้นถึงแม้จะเสี่ยงต่อการตรวจค้นจับกุมของเจ้าหน้าที่มากเท่าใด แต่เมื่อมี ผู้เสพหรือผู้ที่ต้องการยาเสพติดก็ต้องการหาวิธีการตอบสนองความต้องการ เพราะฉะนั้นหากมีผู้เสพยาเสพติดที่ต้องการยาเสพติดอย่างต่อเนื่องก็จะทำให้มีการลักลอบนำเข้าเพิ่มมากขึ้น ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติดตามแนวชายแดน

เทวราช : การแก้ไขปัญหายาเสพติดตามแนวชายแดนควรมีทิศทางการทำงานอย่างไร และต้องการสนับสนุนในเรื่องใด

เทพพันธ์ : พื้นที่อำเภอเขมราฐเป็นพื้นที่ชายแดน ที่มีระยะทางค่อนข้างยาวอีกทั้งยังมีแม่น้ำโขงกั้นแนวพรมแดนระหว่างประเทศ ทำให้มีจุดผ่อนปรนหรือพื้นที่ที่เอื้อต่อการนำเข้าของ

ยาเสพติด เพราะมีช่องทางธรรมชาติ ช่องทางประเพณี และสภาพสังคมส่วนใหญ่ยังเป็นสังคมแบบชนบทบางพื้นที่เป็นพื้นที่ป่ารกชัฏ จากปัจจัยดังกล่าวทำให้กระบวนการค้ายาเสพติดใช้พื้นที่อำเภอเขมราฐเป็นพื้นที่นำเข้ายาบ้าจากประเทศเพื่อนบ้านและส่งต่อไปยังพื้นที่ใกล้เคียงและพื้นที่ตอนใน โดยมีเส้นทางลำเลียงที่สำคัญหลากหลายเส้นทาง ฉะนั้น ทิศทางการดำเนินงานควรเน้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนเป็นหลัก โดยเสริมทั้งความรู้และเครื่องมืออุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน และเครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ การทำประชาคมหมู่บ้านอย่างต่อเนื่อง

บทสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ : พันเอกสุทธิดี สิงห์โยธิน (สัมภาษณ์ วันที่ วันที่ 1 ตุลาคม 2552)

ตำแหน่ง : ผู้บังคับกองพันทหารราบที่ 3 กรมทหารราบที่ 6

เทวราช : การที่องค์กรยาเสพติดเป็นองค์กรที่ซับซ้อนยากแก่การเข้าถึง ส่งผลต่อการปราบปรามยาเสพติดอย่างไร

สุทธิดี : ผมขอไปที่สถานการณ์การลักลอบนำเข้ายาเสพติดจากภายนอกประเทศเพื่อนบ้านด้าน สปป.ลาว (สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว) ที่ยังมีความพยายามนำเข้ายาเสพติดให้ได้มากที่สุด แหล่งหลักเป้าหมายที่เข้าไปก็คือเมืองสำคัญและสถานศึกษาในพื้นที่ตอนในเป็นหลัก เพราะฉะนั้นการลักลอบนำเข้ายาเสพติดก็จะเป็นลักษณะของการพยายามหลีกเลี่ยงเส้นทางจากทางภาคเหนือลงมาพื้นที่อื่นที่สามารถดำเนินการได้ ภาคอีสานของเราจึงเป็นภาคหนึ่งที่โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางที่ติดกับ สปป.ลาว ที่มีแม่น้ำโขงกั้นแนวพรมแดน อันนี้มันก็เป็นเรื่องกีดขวางในแง่ของทางทหาร แต่ถ้ามองในแง่ฝ่ายตรงข้ามก็คือไม่จำกัดเสรีในการนำเข้า เพราะว่าแม่น้ำโขงสามารถเข้าได้ทุกที่เมื่อข้ามฝั่งมาถึงเขตไทยแล้ว ดูจากสถานการณ์ครั้งนี้ ถ้ามีความต้องการในพื้นที่ตอนในอยู่ โดยเฉพาะในหมู่บ้าน ผู้ที่เคยเสพติดที่อาจจะเลิกเสฟไปชั่วขณะแล้วกลับมา ก็เป็นไปได้ที่สถานการณ์นำเข้ายาเสพติดในพื้นที่เขมรราช จะยังคงมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นเพราะการที่จะนำเข้าครั้งนี้ต้องเข้าใจครับว่าพื้นที่ตอนในภาคอีสานได้กับภาคเหนือ เรามีชายแดนทางเชื่อมกันตลอดจากชายแดนจนเข้าสู่พื้นที่ตอนใน สามารถใช้ได้ทั้งทางหลวงหลัก ทางลำลองหรือทางในภูมิประเทศที่เป็นทางลูกรัง ในการที่จะลักลอบเคลื่อนย้ายยาเสพติดเข้าสู่พื้นที่ตอนในได้ง่าย อันนี้โดยกลุ่มขบวนการก็มักจะเป็นรูปแบบในการดำเนินการ แต่ถามว่าในส่วนตัวนี้พี่น้องประชาชนได้เข้ามาเกี่ยวข้องมากไหม จากที่ผมเคยมีประสบการณ์ในการทำงานด้านนี้มาสมัยที่อยู่กองกำลังสุรนารี คือการเกี่ยวข้องโดยสัมผัสโดยตรงของพี่น้องประชาชนที่เคยมีกลุ่มในการเคลื่อนไหว มักจะมีและน้อยลงน้อยลง แต่ในปัจจุบันที่มีการดำเนินการคือกลุ่มผู้ค้าจากพื้นที่ตอนในมักจะส่งของผ่านไปยังนอกประเทศ พูดตรงว่าตอนนี้ระบบสื่อสารเราก่อนข้างจะดีนะครับ โดยมีคนในพื้นที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในเรื่องของการโอนเงิน โอนทอง และก็เรื่องของการอำนวยความสะดวกในเรื่องการขนส่ง แต่ถามว่าคนขายแดนสัมผัสยาเสพติดมากไหม ผมว่าสัมผัสน้อย มีบางกลุ่มเท่านั้นที่ยังค้าอยู่ แต่จะสัมผัสไม่สัมผัส อาจจะอำนวยความสะดวกคิดเป็นเปอร์เซ็นต์กินเปอร์เซ็นต์ กินหัวเปอร์เซ็นต์ กินเปอร์เซ็นต์อย่างนี้มีครับ คราวนี้ขอที่เปอร์เซ็นต์ในการที่จะนำเข้า โดยอำนวยความสะดวกโดยจะต่อสายคาให้ เป็นคนแจ้งเตือน เป็นคนทางเป็นอะไรต่าง ๆ ให้ อันนี้ก็มีครับ อันนี้ยังมีอยู่ลักษณะการ

นำเข้าแบบที่ 1 ที่เนื่องจากฝั่งโน้นมาส่งยาแล้วผู้ค้าจากพื้นที่ตอนในของเรามารับยาที่จุดนัดพบแบบที่ 2 ที่เนื่องจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาแล้วมาส่งของในพื้นที่ตอนในเลย อันนี้ก็คือลักษณะของการลักลอบเข้าเมืองด้วย

เทวราช : ทำไมสถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่อำเภอเขมราฐ ยังคงอยู่และมีความแตกต่างจากพื้นที่อื่นอย่างไร

สุทธิ : สำหรับสถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่เขมราฐที่ยังคงอยู่คืออย่างที่ผมบอกสถานการณ์ที่ยังคงอยู่ในการลักลอบนำเข้าและอีกส่วนหนึ่งคือรูปแบบของขบวนการเปลี่ยนไปจากเดิมที่จากเดิมคนชายแดนสัมผัสยาโดยตรง เป็นเอเย่นต์ในการขายตรงจุดนั้น แล้วคนภายนอกมาซื้อ มันก็เลยเป็นส่วนหนึ่ง

ส่วนที่สองคือความต้องการยาจากพื้นที่ตอนในที่แหละที่ยังมีความต้องการอยู่ เมื่อยังมีความต้องการในพื้นที่ตอนใน มันก็ทำให้พื้นที่ชายแดนยังถูกเป็นพื้นที่นำเข้าประกอบกัน ปัจจัยภายนอกประเทศก็คือเขาพยายามที่จะนำเข้าให้ได้มาก พยายามดำรงความมุ่งหมายที่จะนำเข้ายาเสพติดมายังประเทศไทยทางภาคอีสานด้วย

ส่วนสถานการณ์ในพื้นที่อำเภอเขมราฐที่มันดูเข้มข้น ในตัวหนึ่งที่เรากำลังมองในฐานะที่ผมเคยทำงานตรงนี้ 1. ก็คือเขมราฐยังคงมีกระบวนการเก่า ผู้ค้าเก่าที่ยังคงดำเนินการอยู่ในช่วงที่เราเคยปราบกันอย่างรุนแรงนั้น เขาก็อาจจะเข้ามาแสดงตนแล้วก็เฟิกเลกหลบดาน ดูท่าทีของส่วนราชการว่าจะจริงจังแค่ไหน ถ้าจริงจังก็จะหยุด สักวันหนึ่งระดับนโยบายเริ่มอ่อน มันก็จะกลับมาอีกพร้อมที่จะกลับมาและมีตัวล่อให้เขากลับ มันก็ยังทำให้สถานการณ์ตรงนี้ยังคงดำรงอยู่อีกประการหนึ่งเขมราฐในหลาย Case ที่จับได้ส่วนใหญ่ที่เนื่องจากทางสะพานนะเขต หรือทางด่านโน้น พอจับได้เขาก็จะบอกว่าเขมราฐ ผมก็ไม่รู้ว่าเป็นอะไร จับจากที่อื่นเขาก็บอกว่าเขมราฐ เพราะว่าเขาอาจจะคุ้นชื่อ บางทีมากมุกดาหาร ชานุมาน ก็บอกว่ามาจากเขมราฐ อันนี้จริง ๆ นะครับ อันนี้เป็นข้อมูลอีกตัวหนึ่ง ดูเหมือนทางโน้นเขาจะเข้าใจว่าพื้นที่ชายแดนคือเขมราฐอย่างเดียว

มันก็เลยเป็นชื่อคังเขมราฐ เขมราฐ อย่างชานุมานถูกจับที่ชานะมานก็บอกว่ามาจากเขมราฐ ทำให้สถิติเขมราฐมีสถิติการจับกุมสูง ผมเคยคุยเรื่องนี้ในเวทีที่ประชุมของจังหวัดอยู่ครั้งหนึ่ง มาจากที่อื่นก็มาอ้างว่าเขมราฐ อันนี้หลาย case ผมก็ไม่เข้าใจพอจับมันก็บอกว่ารู้จักเขมราฐอย่างเดียว รถทัวร์ก็เป็นไปได้ มันจะมีรถเขมราฐขึ้นไปรับผู้โดยสารถึงคอนคาล ชานุมาน กรุงเทพฯ เขมราฐ พอถูกจับได้มันก็บอกว่าขึ้นรถเขมราฐ อาจจะเป็นไปได้ว่าให้เรามุ่งความสนใจไปที่เขมราฐที่เดียว แล้วไปขึ้นยาในพื้นที่อื่น เช่น สิรินคร มุขทริก ก็เป็นไปได้ไม่แนเหมือนกัน อันหนึ่งที่เขมราฐคังคือ ตรงข้ามเขมราฐ คือเมืองสองคอน แขวงสะพานนะเขต ตัวนี้ก็เป็นเมืองใหญ่ อำเภอใหญ่อำเภอหนึ่ง อยู่ตรงข้ามกับอำเภอเขมราฐเรา มันก็เลยเป็นตัวหนึ่งที่ว่าอาจจะจะเป็นจุดหนึ่งและ

นาตาลก็ใช่ โพธิ์ไทรก็ใช่ ผมขอรู้ว่ากลุ่มเขมรราชซึ่งมีลักษณะรูปแบบใกล้เคียงกันในการลักลอบนำเข้า แม่น้ำโขงไม่เป็นอุปสรรคเลย ถ้าจะเอากำลังทหารไปยืนชิงมือก็คงไม่ได้ ต้องอาศัยพี่น้องประชาชนในพื้นที่อันนี้สำคัญครับที่จะมาขอแลกกำลังทหาร ทหารเป็นคล้ายรั้วลวดหนามบางครั้งต้องมีการถอนกำลังออกไป เช่น ในกรณีเขาพระวิหารอย่างนี้ก็ต้องถอนกำลังทหาร ไปช่วยด้านโน้น แต่พี่น้องประชาชนตรงนั้นคือเสารั้วที่ต้องมั่นคง ปักหลักตรงนั้นให้ได้ เสารั้วต้องอยู่ให้ทนให้แข็งแรงไม่ใช่เสารั้วผุ ๆ

เทวราช : ปัจจัยด้านการเมืองส่งผลกระทบต่อการปราบปรามยาเสพติดอย่างไร

สุทธิ : การเมืองระดับชาติไม่ค่อยมีเข้ามายุ่งกับในระดับพื้นที่เท่าไรนัก มันจะออกมาท้องถิ่น ท้องถิ่นนี้มีผลครับ เพราะว่าพวกตรง ๆ ไม่ได้ก็เข้าไประดับท้องถิ่น ผู้ที่ถูกรับเลือกก็คือเราพวกในแง่จิตสังคมวิทยาก่อนก็คือว่า ผู้มีผลต่อความคิดของราษฎรในพื้นที่ทั้งในแง่ดีและแง่ไม่ดี กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งถ้าเราได้กลุ่มดีขึ้นมา กลุ่มที่รักชาติทำประโยชน์เพื่อชาติเพื่อชุมชนอย่างจริงจังเข้ามา ตรงนี้มันก็จะส่งผลให้เราในเรื่องของการแก้ปัญหา บางส่วนก็จะถูกตัดเข้ามาตรงนี้ ไม่ใช่งบประมาณบางส่วนไปเน้นทั้งบสาธารณูปโภคเป็นหลัก สร้างชำช้อน ชำซาก จนบางพื้นที่เกินความต้องการของราษฎรก็มี แต่ในเรื่องของการสร้างทรัพยากรมนุษย์ สร้างคนที่รักหวงแหนชาติ มันต้องดูที่นโยบายของท้องถิ่นด้วย แต่ถ้าหากท้องถิ่นได้คนที่ไม่ดี ไม่มีความเกี่ยวข้องก็จะมีมการเกี่ยวข้องด้วยบุคคลเหล่านั้น อาจจะไม่ได้เข้าไปยุ่งเกี่ยวโดยตรง เป็นการยุ่งเกี่ยวทางอ้อม ตรงนี้เราไปกล่าวเขาก็ไม่ได้มันเป็นเรื่องในแง่กฎหมาย หากินเลือกตั้งหรือหากินมาช่วยก็ต้องเข้าใจว่าคนที่ค้าขายเป็นพวกมักมีดั่ง และเมื่อมีดั่งก็มักจะมีเครือข่ายเป็นลูกสมุน เป็นไปไม่ได้หรอกครับเป็นนักค้ายาแล้วจะอยู่คนเดียวได้ในสังคม ถูกจับแน่เพราะฉะนั้นเขาจะต้องมีเครือข่ายที่เขาไปสร้างภาพในบางส่วน เขาจึงจะอยู่ในสังคมได้ บุคคลเหล่านั้นถือว่ามีอิทธิพลต่อความคิดของพี่น้องประชาชนในส่วนหนึ่ง ถ้าหากนักการเมืองที่ไปแสวงประโยชน์กับกลุ่มคนกลุ่มนี้ขึ้นมา และมีความสัมพันธ์ มีข้อตกลงอะไรกันขึ้นมา มันก็จะส่งผลให้เกิดขึ้นต่อพี่น้องประชาชนขึ้นมา แทนที่ตั้งใจที่จะทำงานให้กับท้องถิ่นตัวเอง ประชาชนก็จะหมดศรัทธาแต่ระดับนักการเมืองระดับชาติลงมาก็คงไม่มี แต่การเมืองท้องถิ่นมันก็นับสนุนระดับชาติอยู่แล้ว ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งอาจจะไม่สัมผัสโดยตรง แต่เขาเคยดูแลเขาเคยขอความร่วมมือกับคนที่ผมเรียกว่าผู้มีอิทธิพลในความคิด ทั้งด้านการเงินการทองที่ได้มาจากการประกอบอาชีพครั้งนี้ เขาเคยไปขอความร่วมมือกับคนพวกนี้ นักค้ายา หรืออยู่เบื้องหลังการค้ายา เขาเลยอาจมีความสัมพันธ์กันแต่ก็มีการตอบแทนบุญคุณกัน บุคคลเหล่านี้จะของอะไรก็ได้ ข้ออ้างอาจเป็นข้ออ้างด้านอื่นแต่จริง ๆ แล้วเป็นการนำเข้า

เทวราช : ด้านทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์เทคโนโลยี มีเพียงพอส่งผลอย่างไรต่อการปราบปรามยาเสพติด เงินล่อซื้อ

สฤณี : เงินล่อซื้อก็เป็นประเด็นที่ไม่ควรกระทำในพื้นที่ชายแดน เพราะเงินล่อซื้อเป็นการสร้าง Demand เทียมเป็นการดึงขาเข้าประเทศ เป็นการสร้างความต้องการจากเดิมที่ไม่มีแต่มีคนมาซื้อ ทั้งที่เขาอาจจะเลิกแล้ว ควรมาทำในพื้นที่ตอนในมากกว่า มันอาจจะทำให้ปริมาณยาในการนำเข้าในพื้นที่เขมรเรามีปริมาณมากขึ้น เพราะเราไปล่อซื้อมันเข้ามา เพราะพื้นที่นองทางฝั่งโน้นกลัวเสี่ยงไหมต่อ case เพราะผมเคยทำก็คือขนยา 1,000 เม็ด พันละสองหมื่นค่าขนนำเสี่ยงไหมละ ถ้าไม่โดนถูกจับ พันเม็ดต่อสองหมื่นบาทนี่คือค่าขนยาต่อครั้ง ทางฝั่งโน้นก็เอาสิครับ เพราะรายได้เขาไม่มีและก็ในเรื่องงบประมาณก็ต้องพูดเลยว่างบประมาณที่ให้แต่ละหน่วยงานไปทำนั้น มันถูกตีเป็นเบี้ยหัวแตก ตีเป็นก้อน เป็นก้อนมันก็เลยถูกตีเป็นก้อน ก้อนหนึ่งไม่ทำอะไร ได้เฉพาะงานไม่สามารถนำไปสู่การแก้ปัญหาในภาพรวมได้ แก้ปัญหาให้ตรงจุดได้ชัดเจน นี่ก็คืองบประมาณเป็นเบี้ยหัวแตก มันไม่ถูกรวมกลุ่มเข้ามาแล้วมาคิดทำ ทำในงานต่อชุมชน บางทีมองเป็นส่วนมันก็เลยเป็นเบี้ยหัวแตก ลงไปก็ทำอะไรไม่ได้มาก คือทำแล้วไม่ตั้งใจขนาด ส่วนเทคโนโลยีก็มีผลครับ เพราะว่าปัจจุบันเทคโนโลยีด้านสื่อสารก็ปัจจุบัน จีน ลาว จีน ไทย เขาก็ใช้ติดต่อกันได้ เขามีเทคนิคในการที่จะติดต่อกันได้ โทรหากันได้เพราะดาวเทียมดวงเดียวกัน ใช้โทรคมเหมือนกัน อัตราค่าโทรก็ไม่แพงมากนัก ลาวก็ใช้ จีน ลาว ทางเราตรวจสอบยาก บางทีคนเราก็ไปซื้อ จีน ลาวมาใช้เหมือนกันเพราะว่าริมโขงมันรับสัญญาณได้ อันนี้คือเทคโนโลยีในพื้นที่ที่เข้าไป ส่วนในเรื่องเทคโนโลยีด้านอื่น ในเรื่องของการตรวจตรา ต้องยอมรับครับว่าในการที่จะใช้เทคโนโลยีด้านอื่นในการตรวจตราชายแดน ทดแทนกำลังตำรวจทหารที่อยู่ในพื้นที่อันนี้น่าจะมีการเพิ่มเติมให้มากและมีเจ้าหน้าที่ที่ใช้อย่างเป็นประจำ กล้องวงจรปิดต้องมีคนติดตามตลอดเท่าที่ผมดูคิดเอาไว้เป็นหลักฐานเท่านั้น ไม่สามารถนำมาวิเคราะห์ต่อเหตุการณ์ได้เป็นต้น ว่าถ้านั่งดูตลอดคนจะเห็นความคิดสังเกตของแต่ละคนก็แข็งแรงไปยังหน่วยกำลังที่อยู่ใกล้ที่อยู่ในพื้นที่เข้าไปตรวจสอบ มันน่าจะเป็นอย่างนั้นไม่ใช่รอดูเหมือนบันทึกภาพการเข้าออกอย่างเดียว ยังไม่มีหน่วยไหนที่มานั่ง Monitor เพื่อที่จะวิเคราะห์มันอาจจะกำจัดการ บุคลากร ที่มีจำกัดในช่วงนี้ บางครั้งอาจจะมิงงบประมาณ มีเบี้ยเลี้ยง OT ในเวลากลางคํากลางคืน นอกเวลาและเจ้าหน้าที่พวกนี้ต้องอาศัยความอดทน จะถูกไปไหนก็ต้องมีคนเฝ้าอยู่ตลอด ผมว่าเป็นเป็นเรื่องที่จะต้องหาหนทางที่จะแก้ไข ปัญหาก็คือมันผ่านไปแล้วมันผ่านไปเมื่อวานนี้เอง คือไปเห็นภาพเก่า การโอนเงินผ่าน ATM ก็เป็นปัญหาอย่างหนึ่งเพราะว่าระบบของการโอนเงินจะโอนเงินผ่านระบบเครือข่ายเข้าบัญชี การเปิดบัญชีผมไม่รู้ว่าตรวจสอบอย่างไร ผมอยากให้ธนาคารเขาพิจารณาด้วยการเปิดบัญชีของคนในพื้นที่บางที บัญชีเป็นลักษณะการจ้างพี่น้องประชาชนในพื้นที่ไปเปิดหัวละพัน หัวละ 500 แล้วก็บัญชีบัตร ATM ไป case แบบนี้

ผมเคยเจอผมไปที่ธนาคารกรุงเทพเขมรรัฐ ผมจะไปกดเงินเหมือนกัน เพราะว่าช่วงนั้นผมจะไปทำงาน ปรากฏว่าต่อคิวมีผู้หญิงสองคนไปขึ้นกด ผมต่อคิวยาวประมาณครึ่งชั่วโมงกว่าจะได้กด แต่ผู้หญิงสองคนไปขึ้นกดนั่งกดบัตรแล้วบัตรเล่า เปลี่ยนบัตรเพราะฉะนั้นเป็นสิ่งที่ทำให้เราเห็นว่ามีการโอนเงิน กระจายเงินเข้ามาในแต่ละบัญชี อาจจะวันละ 2 - 3 หมื่นเพื่อไม่ให้ธนาคารผิดสังเกต พี่น้องประชาชนคนไทยไปเปิดมันเปิดได้มด ขอบัตร ATM ก็จ่ายค่าธรรมเนียมไป แล้วเขาก็จะโอนเงินกระจายผ่านบัญชีแล้วพวกนี้ก็จะไปขึ้นกด แล้วนำเงินไปส่งมอบให้กับกลุ่มขบวนการอาจจะคิดค่าใช้จ่ายเป็นเปอร์เซ็นต์มีธุรกิจตรงนี้ครับซึ่งผมก็อยากให้มีการตรวจสอบลักษณะคนที่กด ATM นาน ๆ เยอะ ๆ ควรจะมีการบันทึกภาพและมีการตรวจสอบในแง่ของกฎหมาย กล้องวงจรปิดที่ ATM มีแต่เราเคยใช้ประโยชน์ตรงนี้หรือไม่ case นี้ผมเช็คข่าวจากลูกน้องปรากฏว่ามีส่วนเกี่ยวข้องจริง ๆ มันก็เป็นข้อมูลที่เรามาเพิ่มเติม ถ้าในเมือง ผมก็เข้าใจว่าอาจเป็นการกดเงินหนี้รายวัน แต่ตรงนี้นั้นไม่ใช่ กดแต่ละครั้ง 20,000 ขึ้น เขาไม่นับเลขนะ มีเป็นสิบ ๆ หลายใบเลขแหละมันจะมีคนมาดูตรงนี้อย่างชัดเจน มันเป็นระบบที่เอื้อประโยชน์ต่อกลุ่มขบวนการนอกประเทศ

เทวราช : ด้านการสื่อสารหน่วยงานและการบังคับใช้กฎหมายเป็นอย่างไร

สุทธิ : ความสัมพันธ์การติดต่อสื่อสารระหว่างองค์กรถ้าถามว่าดีไหม คิดรับในภาพของการทำงานร่วมกัน แสดงความคิดเห็นร่วมกัน แต่ถามว่าลึกพอเจาะเข้าไปในประเด็น เจาะเข้าไปเป็น case ก็มักจะมีความหวาดระแวงกันอยู่ในตัว คือข้อมูลก็ปล่อยไม่หมด เป็นต้นว่าหน่วยงานในพื้นที่มักจะระแวงว่าข่าวจะรั่วไหม ในการปฏิบัติแต่ละครั้งบาง case บางรายข่าวมันก็รั่ว จับกุมไม่ได้หลายครั้ง ของกลางก็ไม่มีอะไรสักอย่าง แต่เรารู้ข้อมูลชัดเจนแล้วว่าวันนี้ วันนั้นมันก็ไม่ได้นี่ก็คือส่วนหนึ่งเจ้าหน้าที่ก็ต้องเปิดและสร้างความเชื่อมั่นกันและกันก่อน แต่ว่าถ้าการสื่อสารโดยทั่วไปการประสานงานกันดีครับ เพราะมันเป็นเรื่องนโยบายหน่วยงานไหนกล้าไม่ชัด อย่างออกแผนสูตรสัมพันธ์ตอนแรกก็ดูเหมือนจะมีการประสานงาน แบ่งหน้าที่กัน พอทำไปได้สักระยะหนึ่งก็กลายเป็นทหารทำเอง ทำคนเดียว พอเริ่มต้นเหมือนจะทำงานร่วมกัน สุดท้ายพอสักพักหนึ่งก็อย่างที่ว่าแต่ละหน่วยงานจะแยกงานของตัวเองไปทำ กองกำลังที่ลงไปตอนแรกไปเริ่มประสานให้ในชั้นต้นก็ทำกันดี พอสักพักต่างหน่วยก็เริ่มหาข่าวของตัวเอง ทำเองในแต่ละ case บางทีก็น่าเป็นห่วง เพราะว่าไม่มีเวทีในการประสานงานในแต่ละ case ข้อมูลพอได้แล้วมักจะกักกันไว้ ไม่อยากจะปล่อยผลงาน พอจับได้ก็มาแถลงร่วมกัน ผมไม่รู้ว่าที่ตรงนี้เพื่ออะไร ท่านนายอำเภอเป็นเจ้าภาพหน่วยงานแยกกัน ไปทำของทหารที่ทำก็เหมือนมีแผนชัดเจน บางหน่วยกำลังน้อยก็ขอเป็นกองหนุนได้ แต่เขาก็มีกำลังไปดำเนินการในด้านอื่น ๆ อันนี้เราก็ยังงง ๆ อยู่ คือเขาจะกำลังน้อย (ตำรวจ) บางคนมีส่วนเกี่ยวข้องกับระดับล่างนะ อาจมีส่วนรู้เห็น การปฏิบัติของทหารมันชัดเจน มีแผนมีลำดับการบังคับบัญชาที่ชัดเจน เรามีเจ้าหน้าที่ประจำหน่วย การเปิดยุทธการแต่ละครั้งเราจะให้อำเภอเป็น

เจ้าภาพ เป็นหัวโดยทางทหารเป็นฝ่ายเสนานิการให้ จัดทำแผนในการหาข่าวอะไรต่าง ๆ ข่าวนั้นยัง แยกกันทำอยู่ ไม่ถึงกับบูรณาการอย่างชัดเจนแต่ในภาพรวมมีการเคลื่อนไหวในการตั้งด่านร่วมกัน เป็นครั้งคราว ดำเนินการในบางเรื่องที่ว่ากันว่าภาพเดียวกัน แต่เขมรราชูหมยยอมรับว่ามีการร่วมมือสูง ดำรวจตรวจคนเข้าเมืองก็เคยประสานเขาก็จะดูแลเรื่องคนเข้า-ออก แต่ละหน่วยมีบทบาทตามอำนาจหน้าที่ของเขา อย่างทหารเองในเรื่องความเป็นเจ้าพนักงานเองไม่ใช่ ต้องอาศัยบัตร ป.ป.ส.ของผม บางทีให้ถือบัตรไปก่อนไปตั้งด่านต้องอาศัยตำรวจ อาศัยปกครองซึ่งเป็นเจ้าพนักงานในพื้นที่ เจ้าพนักงานโดยตรงมันมีน้อย มันก็เลยเป็นเรื่องที่ต้องมาพิจารณาอาจจะออกเป็นคำสั่งเฉพาะพื้นที่คนที่ ปฏิบัติงานในพื้นที่นี้ ปีนี้ระดับสัญญาบัตรขึ้นไป มีคำสั่งชัดเจนแต่มีอำนาจหน้าที่ในพื้นที่เท่านั้น มี กฎหมายรองรับตรงนี้ไม่รู้จะเป็นไปได้หรือเปล่า

เทวราช : ด้านการบังคับใช้กฎหมายเป็นอย่างไร

สฤณี : การบังคับใช้ตรงนี้เท่าที่ผมสังเกต เวลาจับได้ตรวจเขาก็พยายามที่จะทำให้ ได้รับโทษ พอไปถึงมันไปเกี่ยวกับเรื่องสำนวนเรื่องเอกสาร พอถึงเวลาจริง ๆ แล้วก็มักถูกปล่อยตัว ขึ้นศาล ให้ประกันในชั้นศาล กระบวนการเป็นขั้นตอน ถ้าเป็นไปได้ผมอยากให้พนักงานอัยการเข้ามาดูตรงนี้ เพราะเขาเป็นองค์กรที่คอยตรวจสอบเนื่องจากพนักงานสอบสวนอาจมีข้อบกพร่องในบางเรื่องในการที่จะเขียนสำนวนนี้ไปอาจจะไม่แน่น พอขาดหลักฐานพยานต่าง ๆ ที่จะกล่าวโทษ มันก็เลยมักหลุดในชั้นศาล เสร็จแล้วการประกันตัวจากศาล กฎหมายไทยยังให้โอกาสคนทุกคนทุกคนที่ศาลยังไม่สั่งก็ไม่คิดมันก็เลยเป็นตัวแทนที่ก่อให้เกิดว่าออกมาแล้วยังเห็นมาทำอะไรแบบนี้ ประชาชนอาจเลียนแบบไม่เกรงกลัวต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐเลย เพราะฉะนั้นก็อีกอันหนึ่งก็คือกลุ่ม ขบวนการก็มีลูกเล่นเยอะสูง ในการที่จะไม่ทิ้งหลักฐานว่าเป็นตัวเองที่เกี่ยวข้อง ตัวทรัพย์สินเขา เดี่ยวนี้มีอยู่ case หนึ่งที่ผมไปจับที่บ้านอุบมุง เครือญาติเขาพูดเลยยัง งักจับเขาไม่ได้ เพราะ ทรัพย์สินในบ้านไม่ใช่ของเขาและครอบครัว เขามีการถ่ายโอนไปให้คนอื่น แต่ในความรู้ทุกคนรู้ว่าเป็นเขาหรือยานพาหนะติด Finaneec ที่จะใช้ในการกระทำความผิดที่จะสร้างภาพว่าเพราะทำอย่างนี้แหละมัน ถึงรวมมีรถขับ เปลี่ยนรถมันทุกเดือน มีรถใช้ 4-5 คัน แต่เป็นลักษณะการซื้อผ่าน Finaneec และพอ ได้เวลาก็มักจะเปลี่ยนรถใหม่ คันนี้ปล่อยไปให้ Finaneec ยึด รูปแบบขบวนการพวกนี้ปรับตัวอยู่ ตลอดเวลาที่จะรับมือกับเจ้าหน้าที่ ลักษณะนี้ต้องมีคนแนะนำ เขาแหละคนที่มีความรู้ด้านกฎหมาย ไปแนะนำ ก็อาจจะจะเป็นประสบการณ์ที่เขาเจอหน้าคดี ๆ แนะนำให้ พอถูกจับได้รู้จักทนาย จ้างทนาย เก่ง ๆ จรรยาบรรณของทนายน่าจะพิจารณาบ้างนะ บางทีทนายก็หวังแต่เงิน รายได้จากการว่าความ จนลืมไปว่าลูกความมันก็ชั่วร้ายเหมือนกัน แล้วกลุ่มพวกนี้อย่างพวกเราเจ้าหน้าที่พอถูกฟ้องมักจะ ไม่มีเงินจ้างทนายดี ๆ มาว่าความถูกฟ้องกลับอย่างนี้ แต่เขามีเงินจ้างทนายดี ๆ มีการรวมกันเป็น กลุ่มก้อนฟ้องเรากลับ มันเป็นตัวหนึ่งที่บั่นทอนเจ้าพนักงานเหมือนกัน ให้โอกาสผู้ร้ายมากเกินไป

หรือพอได้ประกันตัวมาแล้วก็หาเงินมาต่อสู้อีกโดยขนยาเพิ่มอีกเพื่อมาต่อสู้อีกดี ผมว่าปราบยาเสพติด คนได้ก็เป็นบางอาชีพก็ได้ที่ได้มากกว่าเพราะเราที่ทำ ๆ กันอยู่

เทวราช : ด้านผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด กลุ่มผลประโยชน์ อย่างไร

สฤณี : ความต้องการยาเสพติดในพื้นที่ตอนในนั้นถามว่ากระทบต่อการปราบปรามไหมผมว่าไม่กระทบในเรื่องของการปราบปรามเรามีการบูรณาการที่ดีในการที่จะหาข่าว ถ้าเราทำงานให้สมบูรณ์ทั่วประเทศชนะครับ คนที่อยู่ในพื้นที่ตอนในก็ต้องดูแลพื้นที่ตอนในแหล่งมั่วสุม ก่อให้เกิดความต้องการของยาให้ลดลงไปให้ได้มากที่สุด แล้วมันจะส่งผลให้การทำงานที่ชายแดนง่ายขึ้น เพราะว่าเมื่อปริมาณความต้องการยาในพื้นที่ตอนในมันลดน้อยลง บีบช่องบีบพื้นที่ให้น้อยลงมาที่จะทำงานจะเหลือในบางพื้นที่เท่านั้น ที่มีความต้องการสูง มันก็เลยกระจายไปทั่วเหมือนเราไปกำกัด้วยมันก็เลยออกมาตามง่ามมือ พอเราบีบพื้นที่หนึ่งมันก็ออกไปพื้นที่หนึ่ง อันนี้คือแง่ของการสกัดกั้นเราไปให้น้ำหนักเขมรารุมมากมันก็ไปอีกทางหนึ่ง ช่องทางอื่นมันก็จะเป็นอย่างนั้นในทุกครั้งที่เปิดแผนยุทธศาสตร์มันจะเป็นแบบนั้น พอเช็คสถิติการลักลอบนำเข้าในพื้นที่อื่นมีการนำเข้าสูง

อีกอันหนึ่งที่อยากจะแนะนำคือ การจัดตั้งองค์กรที่รับผิดชอบเรื่องนี้โดยตรง ของในระดับอำเภอเรามี ศตส.อบ., ศตส.ตำบล ถามว่าโครงสร้างที่ชัดเจนมีหรือยังใครรับผิดชอบ ศตส.อ. โครงสร้างของ ศตส.อ.ก็ยังไม่ฝากไว้กับงานประจำ โดยมีปลัดป้องกันดูแลอยู่ อยากให้เป็นหน่วยงานเฉพาะกิจที่มาทำงาน มีงบประมาณที่ชัดเจนของเขาที่มาทำงานด้านนี้ด้านเดียว หรืออาจจะเป็นองค์กรอื่นที่มาช่วย ผมเข้าใจหน่วยงานไม่ว่าจะเป็นอำเภอ อยากให้ปัญหามันลดลงแต่ว่าสุดท้ายมันก็คืองานประจำผมยังมีอยู่งานที่กระทรวงสั่งมาต้องทำ ต้องเข้าใจระบบงบประมาณประเทศไทยมันออกเป็นงวด ๆ พอในการปฏิบัติงานมันออกมาพร้อมกันทุกหน่วยงาน เช่น สัมมนาจะปีดวงงบประมาณสัมมนาของโรงแรมกันเป็นแถว มันจะแห่กันมาทุกหน่วยงานก็จะทำให้หน่วยงานเอง ช่วงต้น ๆ กลับไม่มีงบประมาณให้ทำงานพอช่วงปลายกลับทำงานไม่ทัน แล้วใครจะกล้าไปกาเงินทรงรองจ่ายมาทำงาน มันใช้งบประมาณสูง คงไม่มีหน่วยงานไหนกล้าขี้นเงินมาทำงานก่อนแง่ที่ควรปรับครับ แง่องค์กรส่วนราชการชัดเจนและเป็นงานที่เขาต้องดูแลหากมีการจับยาขึ้นในพื้นที่รับผิดชอบต้องเข้ามาชี้แจงนายอำเภอ นายอำเภอชี้แจงผู้ว่า ต้องชัดเจนงานหน้าอื่นก็เป็นการประสานไปต้องรับผิดชอบยาเสพติดโดยตรง ติดตามสถานการณ์ความเคลื่อนไหว ประสานงานหางบประมาณหากีเครือข่ายมาร่วมงาน เช่น ประสานกับ อบค.ในการจ่ายเบี้ยเลี้ยง ผมเข้าใจอำเภอว่าอยากเข้ามาทำจริง ๆ แต่ยังมึนงานในหน้าที่ต้องรับผิดชอบด้วย ควรเป็นหน้าเดียวไปเลยที่ผ่านมาบางที่รับงานหลายด้านต้องเอางานตัวเองไว้ก่อน บุคคล 2 สัญชาติจำเป็นต้องมีการตรวจสอบตรวจสอบข้อมูลอย่างชัดเจน บุคคลสองสัญชาติคือสิงห์สองเมือง มีบัญชีรายชื่อเป็นชาวลาว

ทะเบียนบ้านเป็นชาวไทย มีบัตรประชาชนทั้งสองประเทศ บางคนได้ครอบครัวย้ายมาด้านลาวหรือลาวมาแต่งงานด้านไทย พวกนี้มีผลเพราะว่าจะเป็นผู้ติดต่อเพราะไปทั้ง 2 ฝั่งได้ การตรวจสอบบุคคลนี้อยู่จุดใด ไม่สามารถตรวจสอบได้ ตรงนี้น่าจะมีการตรวจสอบอย่างชัดเจนและหาข้อยุติว่าคุณจะเลือกประเทศไหน ต้องคุยกับลาวพอถึงลาวเขาก็เปลี่ยนชื่ออีก ความร่วมมือของประเทศเพื่อนบ้าน เขาก็บอกว่าเขาร่วมมือแต่ในข้อเท็จจริงที่รู้จักคือ มีข้าราชการของเขาที่ยังเกี่ยวข้องกับอยู่ หลายครั้งหลายประเด็นที่เราล่าวว่าอยากให้อลาวมาช่วยมาดูแล ก็มีคำตอบไม่พอใจว่าไทยเราไปกล่าวหาว่าเป็นนักค้ายา บางทีก็ทำให้เวทีการประชุมล้ม ความร่วมมือในระดับชาติถ้าเราไปให้งบประมาณเขาช่วยครับ ช่วยในระดับพื้นที่รับเงินงบประมาณเราไป เป็นเงินงบประมาณมาจากประเทศไทยหรือ DEA (หน่วยปราบปรามยาเสพติดของสหรัฐ) เขารับเขาช่วยแล้วเขาบริหาร พอพูดถึงระดับล่างก็ไม่เห็นมีอะไร ไม่มีการกำกับดูแล ที่น้องประชาชนเขาไม่จริงใจ จริงจัง อาจจะออกกฎหมาย ออกคำสั่งมาสั่งกลับหนึ่งให้ดูมาตรการตรวจสอบการเข้าออกเหมือนการจัดระเบียบเรือ พอเห็นเราจัดเขาก็เริ่มจัด อาจจะมิงงบประมาณในบางส่วนไปให้เขา แต่ว่าให้ทางฐานทัพทางหน่วยเหนือไป ระดับรัฐบาลเขาลงมาจัด ถามว่าเขาจัดแล้วเขามีมาตรการอย่างไร เรือของเขาก็ยังจอดกระจัดกระจายอยู่ เพราะว่าไม่ได้จัดระเบียบฝั่งเราจัดหลัง ๆ ก็เริ่มล้าๆ ไป อีกอย่างหนึ่งคือความชัดเจนในเรื่องอำนาจหน้าที่ของพี่น้องประชาชนต้องมีการทบทวน ถ้าเรามีการจัดระเบียบเรือ จัดระเบียบเรือ ไม่ผิดครับแต่ว่าพี่น้องเราที่จะไปดูแลการเข้าออกของชาวลาว การตรวจสอบการอนุญาตให้ผ่านมันควรมีบทบาทหน้าที่อย่างไร บางหน่วยงานก็ไม่รู้หรือครับ ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงมาให้ความรู้ กำกับดูแลในการที่จะย้ายเดือนพี่น้องประชาชน พี่น้องประชาชนจริงใจที่จะทำงานแต่ทำไมไปทำในแบบถูกๆ ผิดๆ เราก็ไปว่าเขามันก็ไม่ใช่ เขาจริงใจบางคนก็เสียกำลังใจแต่ถ้าเราไปให้คำแนะนำและพาเขาทำอันนั้นจะดีกว่าเราจะได้มวลชนอีกเยอะ

บทสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ : พ.ศ.ท.ปรเมท จันทรทิพย์ (สัมภาษณ์ วันที่ 20 ตุลาคม 2552)

ตำแหน่ง : สารวัตรงานปราบปราม สภ.เขมราฐ

เทวราช : สถานการณ์การลักลอบค้ายาเสพติดตามแนวชายแดน เป็นอย่างไร

ปรเมท : สถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่อำเภอเขมราฐยังคงมีอยู่ไม่น้อยลง แต่ว่าวิธีการในการลำเลียงอาจมีการพัฒนาไปเรื่อยๆ เหมือนกับว่าจำนวนการปราบปรามของเรานั้น ไม่ลดลงเลย สลับซับซ้อนขึ้นเรื่อยๆ สาเหตุที่สถานการณ์ยังคงมีอยู่เนื่องจากมีกลุ่มผลประโยชน์มีเงิน เงินเป็นสิ่งสำคัญ ยิ่งวิธีการปราบปรามของเราจับกุมได้มากขึ้นเท่าใดก็ทำให้ราคาของมันเพิ่มมากขึ้น คือว่าการปราบปรามเป็นตัวกระตุ้นไปเพิ่มมูลค่าเพิ่มของยาเสพติดให้มีราคาแพงขึ้น ถ้าเอามาง่ายก็ขายถูกได้ แต่ว่าถ้าเอามาขายก็ยิ่งแพงขึ้นไปๆ ราคาที่เพิ่มขึ้นก็ทำให้แรงจูงใจในการค้ำนี้มันเพิ่มมากขึ้นไปด้วย อีกอย่างระดับผู้ค้าจริงๆ นั้นมันจับมันไม่ได้มีแค่พวกเดินยาเท่านั้นที่ถูกจับได้ เหมือนเราตัดแขนขามันแล้วมันงอกขึ้นมาใหม่เพราะว่าผู้บงการจริงๆ จับมันยาก ค่อยให้ด้วยอำนาจของกฎหมายด้วยอะไรก็ตาม มันยากที่จะสาวถึงอยู่เบื้องหลัง ผู้บงการ พวกพ่อค้ายักค้าย คนไทยเรานี้แหละ เพราะว่าพวกที่จะมีเงินมาซื้อเป็นแสนๆ มันไม่ธรรมดา

เทวราช : ปัจจัยด้านนโยบายของตำรวจภูธรจังหวัดอุบลราชธานีที่ส่งมาเป็นอย่างไร

ปรเมท : เป็นนโยบายที่ดีในส่วนของการปราบปรามเป็นหลักและก็ในการปฏิบัติงานก็ปฏิบัติตามนโยบาย อุปสรรคในการปฏิบัติงานคือ 1.พื้นที่ของแนวชายแดนมักจะมีพื้นที่กว้างคือระยะทางประมาณ 43 กิโลเมตร กำลังพลในชุดปราบปรามยาเสพติดประกอบด้วย หนึ่งชุดของ สภ.เขมราฐ จะจัด 2 ชุด ชุดแรกมีกำลังพล 7 คน ชุดที่ 2 มีกำลังพล 4 คน อุปสรรคด้านหนึ่งคือพื้นที่กว้างเกินไป กำลังพลไม่เพียงพอ ในการเข้าปฏิบัติงานจะต้องประสานงานกับหลายๆ หน่วย หน่วยในพื้นที่เวลาการบังคับบัญชาจะมีปัญหาในการบูรณาการคือใครจะเป็นผู้บังคับสูงสุดตรงนั้น หลักการทำงานไม่เหมือนกัน ตำรวจเข้างานแบบหนึ่ง ทหารเข้างานแบบหนึ่ง ปกครองอีกแบบ ปัญหาอุปสรรคจะมีพื้นที่กว้างการจัดกำลังไม่เหมาะสมกับพื้นที่ การจัดกำลังมันต้องจัดกำลังให้มันมากกว่านี้ให้มันสัมพันธ์กับพื้นที่ ในเมื่อพื้นที่ 40 กว่ากิโลเมตรต้องจัดกำลังให้เพียงพอ สมมติว่ากำลังที่มีในปัจจุบันประมาณ 10 คน ลองคำนวณพื้นที่รับผิดชอบต่อชุดมันยังห่างกันอยู่ เราก็ประสานกับหน่วยงานอื่นก็มีการร่วมมือกันตลอด แต่ในทางปฏิบัติเวลาออกปฏิบัติงานมันออกเป็นชุดใช้ไหม เราจะคุมพื้นที่ได้แค่ 200-300 เมตรเท่านั้น และอีก 40 กว่ากิโลเมตรมันจะเป็นช่องโหว่

อุปสรรคก็คือ 1.กำลังพลไม่เพียงพอ 2.พื้นที่แนวชายแดนเป็นท่าประเพณีคนลาวข้ามตรงไหนก็ได้ ควบคุมการเข้าออกไม่ได้

พูดถึงแนวโน้มสถานการณ์ยังมีอยู่ตลอดสถานการณ์ยังมีตลอดในการทะลักเข้ามาของ ยายังมีทุกพื้นที่ ขนาดรัฐมนตรีนโยบายปราบปราม ผังนั้นยังไม่เกี่ยวไม่สนใจกับเราเลย พื้นที่เขายากจน อยู่การที่จะนำสินค้าผิดกฎหมายเขาก็กังหาช่องทางเข้ามา ถึงแม้หน่วยงานเรา ประเทศเราจะมี นโยบาย เขาไม่รับรู้เกี่ยวข้องกับเลย ในส่วนนโยบายฝั่งไทยเขาไม่ได้สนใจให้ความร่วมมือในการ ปราบปรามยาเสพติดพอสมควร แล้วถ้าเปรียบเทียบรัฐบาลก่อนคือรัฐบาลทักษิณกับช่วงนี้ต่างกัน อย่างเห็นได้ชัด รัฐบาลทักษิณ นโยบายในการปราบปรามยาเสพติดค่อนข้างจะเข้ม ผู้ค้าผู้เสพต่างๆ บางส่วนหลบหนีออกนอกประเทศ แต่รัฐบาลปัจจุบันในเรื่อง 5 รั่วจริงๆ การนำไปปฏิบัติยังแผ่ว ค่อนข้างจะไม่รัดกุมไม่ค่อยได้ผลเท่าที่ควรนโยบายด้านการปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาลของ สำนักงานตำรวจก็ยังไม่ค่อยชัดเจน การปราบปรามอย่างเคร่งครัดยังมีเรื่องสิทธิมนุษยชน มนุษยชนมันคลุมอยู่ไม่เหมือนก่อน และการปฏิบัติในเมื่อกฎหมายไม่เอื้อให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ คือการ จะขอหมายค้นต้องเดินทางจากเขมรมาไปศาล 100 กิโลเมตร สมมติว่ายามันอยู่ คิดว่ายามันจะอยู่ที่ เดิมหรือเปล่าไม่ทันการ นอกจากผู้ที่บัตรเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. จึงจะทัน ถ้ายกเว้นบัตรเจ้าพนักงาน ป.ป.ส.เราต้องการอำนาจอย่างอื่นที่มันแก้ไขแทน เพราะว่าบางที่บัตร ป.ป.ส.ขอไปก็ไม่ได้ใน ความ ต้องการคือ เช่นมีอำนาจพิเศษให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามยาเสพติดมีอำนาจพิเศษใน การควบคุมตัว มันต้องมีกฎหมาย คือกฎหมายยังให้สิทธิในการมีบัตรเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. เฉพาะ นายตำรวจสัญญาบัตรแต่ผู้ปฏิบัติงานจริงมันไม่ใช่ นายตำรวจสัญญาบัตร ประทวนเขาก็ทำ ถ้ามี กฎหมายเอื้อให้ประทวนทำได้เขาจะดำเนินการ ได้ทันการ เพราะนายตำรวจก็น้อย สมมติถ้า นายตำรวจคนที่ไม่มีบัตรป.ป.ส. ไม่อยู่ก็บอดเลยต้องขอหมายศาลอย่างเดียว การขอหมายก็ไม่ทันการ หมายควมว่าอาจไม่ใช่บัตรป.ป.ส. แต่เป็นอำนาจอย่างอื่นให้กับตำรวจที่ไม่ใช่สัญญาบัตร เพราะถ้า สัญญาบัตร ไม่อยู่ลูกน้องก็ดำเนินการไม่ได้ ประเด็นทางนโยบายความชัดเจนยังไม่ค่อยชัดเจนใน เรื่องของการปราบปรามครับ คือว่านโยบายออกภาพกว้างมาเฉยๆ รั่วชายแดน รั่วชุมชน แต่ละ หน่วยมีหลักในการทำงานคนละแบบ คือตำรวจ ทหารทำคนละแบบ เช่น การเข้างานจะใช้การ แสกดัว ในเมื่อแสกดัวจะเข้างานไม่ทัน เขารู้ ในเมื่อแสกดัว ก็คือเปิดดัวให้เขาเห็นแต่ตำรวจเข้า ไปงานสืบอาพรางดัวเข้าไป หลักการทำงานแต่ละหน่วยถ้ามีการประสานกันจะได้ดีกว่านี้ ในประเด็นนโยบายยังไม่ชัดเจนเหมือนนโยบายที่ผ่านมา

เทวราช : ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองส่งผลต่อการปราบปรามยาเสพติดอย่างไร

ปรเมท : มีผลในเมื่อเขาอุดรช่องทางเหนือ เส้นทางลำเลียงเปลี่ยน และก็ในแนวลำน้ำโขงสามารถข้ามไปมาหากันได้ เราควบคุมตรงนี้ไม่ได้ ทำให้เป็นอุปสรรคในการทำงาน เพราะเราควบคุมตัวเรือ แนวนั้นกว้างเอื้อประโยชน์ต่อการลำเลียง น้ำขึ้นก็ไปได้ทุกที่ น้ำลงก็มีที่ซุกซ่อน นำนํานี้ไม่ได้เกี่ยวข้องกับ แรงจูงใจภายในของเขา เคยเห็นคนที่เคยทำงานนี้ เป็นแรงจูงใจในเมื่อการลงทุนยาเสพติดลงทุนมีแค่ 30 บาท ขาย 200 กว่าบาท แล้วแต่ความต้องการ ราคาจะสูงต้นทุนประมาณมีแค่ 30 บาท มาขายบ้านเรา มีแค่ 400 บาทเป็นบางหัวอันนี้ยังไม่แน่นอน เลยทำให้มีแรงจูงใจคือรอดก็ได้เยอะ ถ้าไม่รอดแค่ส่วนมากก็รอดพอถูกจับก็ประกันต่อสู้คดี และระยะเวลากระบวนการขึ้นศาลมันนานเปิดโอกาสให้ช่วงประกันตัวมาทำต่อ พวกที่ไม่เคยก็เลียนแบบ ขบวนการทางกฎหมายมีความล่าช้าถึงแม้จะมี ป.วิอาญา สำหรับยาเสพติดเฉพาะก็ยังไม่ทันการ น่าจะมีอำนาจพิเศษ ถ้ามี อำนาจพิเศษหรือระเบียบที่ทำให้ฝ่ายตำรวจ หรือฝ่ายปกครองทำงานตรงนั้น โดยไม่ต้องไปขอหมายค้นมันก็จะทันการ ขณะนี้เสรีภาพตามรัฐธรรมนูญมันให้ทั่วไปไม่เว้นแม้แต่ผู้กระทำความผิดเวลาเข้างาน ระหว่างคนดี คนร้ายแยกกันไม่ออก ในเมื่อแยกกันไม่ออก เราเข้าหาคนร้ายโดยอาศัยรัฐธรรมนูญ เป็นอุปสรรคในการทำงาน ไม่ทันต่อเหตุการณ์

เทวราช : ปัจจัยด้านทรัพยากรส่งผลต่อการปราบปรามยาเสพติด อย่างไร

ปรเมท : ปัจจุบันนี้การทำวานของฝ่ายปราบปราม อุปกรณ์ด้านยาเสพติดแทบจะไม่มีเลย อาศัยประสบการณ์ในการทำงาน ไปตรงคันตรงนั้นตรงนี้เข้าไปทำงานด้วยมือเปล่า อุปกรณ์ช่วยในการตรวจก็ไม่มี เครื่องแอลฟา 6 ก็พังได้มา แต่อุปกรณ์ก็ต้องขึ้นอยู่กับผู้ใช้ด้วย ถ้ามีอุปกรณ์ก็จะช่วยเอื้อต่อการทำงานได้มาก สำหรับการใช้เทคโนโลยีต่างๆ เช่น การโอนเงินผ่านเครื่อง เอทีเอ็ม โทรศัพท์มือถือ ก็ส่งผลต่อการค้ายาเสพติด การส่งยาเสพติดไม่ได้ส่งมือต่อมือเหมือนแบบเก่า คือโอนเงินไปพอเห็นเงินแล้วค่อยมารับยาไป ทำให้ขยายผลไม่ได้ คือคนที่ไปรับยามันก็ไม่มีรูปแบบ การขนาก็เปลี่ยนไปมันไม่เอาความคิดตัวมาเหมือนแต่ก่อน การปฏิบัติงานมันค่อนข้างลำบาก เช่น การ x-ray บางครั้งก็ต้องใช้เงินเพราะไปโรงพยาบาลต้องคิดเงินที่ทำหนังสือไปก็ไม่คิด ในบางพื้นที่คิด case ละ 700 บาท เอามาจากไหนก็เอามาจาก ก็เอามาจากชุดจับกุม งบกลางก็ไม่มี เช่นถ้าเราสงสัยว่าคนนี้พาไป x-ray 700 ก็ต้องจ่ายเองแล้วแต่ความสามารถของแต่ละหน่วยงานแบบแสวงเครื่องเอง ด้านทรัพยากรขาดแคลนแน่นอน อาศัยความสามารถเฉพาะตัวในการปราบปราม ใช้คอมมอนเซ็นส์ในการปราบปราม การฝึกด้านยาเสพติดก็มีเหมือนกันแต่ในการปฏิบัติงานจริงไม่เป็นอย่างที่ฝึก

เทวราช : ปัจจัยด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและการบังคับใช้กฎหมาย ส่งผล
อย่างไรในการปราบปราม

ปรเมท : ความสัมพันธ์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ส่งผลกระทบต่อการแก้ไข
ปัญหาเสพติดในพื้นที่ไม่มากนัก ไม่ว่าจะเป็นนักการเมืองท้องถิ่นที่อยู่เบื้องหลัง การข่มขู่
ว่ามีนักการเมืองยุ่งเกี่ยว แต่วามันก็ไม่กล้าแสดงตัวออกมาตอบโต้กับเรา ทางการข่มขู่ที่ว่าเรายังทำ
อะไรไม่ได้ เพราะการเชื้ดต่อกันของขบวนการมันดัดกันทอดๆ เราขยายผลไม่ได้ เพราะมันไม่รู้จัก
กัน

ในส่วนการประสานงานกันระหว่างหน่วยงาน ปกครอง ดำรง สามารถบูรณาการ
ทำงานได้ไม่ติดขัด การให้ความสำคัญต่อปัญหาของหัวหน้าหน่วย-ก่อนที่จะทำหน้าพัฒนาจะเป็น
นายอำเภอมันไม่เหมือนตอนนี้ ต่างคนต่างทำงาน ความสัมพันธ์กับส่วนท้องถิ่น เขาก็ไม่เกี่ยวข้อง
กับการปราบปรามแต่เขาสนับสนุนบางส่วนในเรื่อง ชื่อน้ำยาตรวจปัสสาวะ แต่ก็ยังไม่เต็มที่ทำไร
นัก เขาเอาไปทำอบรมไม่เกิดประโยชน์ ในเมื่อยังมียาเสพติดตลอด มีความต้องการนำเข้าตลอดแต่
เราไปทำเรื่องป้องกัน ต้องทำการปราบปรามก่อนจึงป้องกัน ในเมื่อ demand มี ไปขึ้นป้ายต่างๆก็ไม่
มีประโยชน์ต้องเอางานปราบปรามก่อนค่อยณรงค์ป้องกัน แค้น โขบายไม่เน้นการปราบปราม
งบประมาณด้านการปราบปรามน้อยกว่าการป้องกัน นักวิชาการไม่ใช่ผู้ปฏิบัติจริง เผาพลาญ
งบประมาณทิ้งไปหลายๆ คนไทยเราต้องการเขาเองถ้าเราเราปิดรั้วให้ได้ ไม่เกิดประโยชน์ออกมา
เหมือนเดิมต้องทำให้เล็บบขาด

เทวราช : ปัจจัยด้านหน่วยงานที่นาน โขบายไปปฏิบัติ เป็นอย่างไร

ปรเมท : หน่วยงานด้านปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่อำเภอเขมราฐ มีการประสานงาน
กันอย่างใกล้ชิด การอำนวยความสะดวกโดยท่านนายอำเภอทำงานได้เป็นอย่างดี ในระบบการสั่งการการ
ควบคุมระบบราชการที่เป็นอยู่แล้วไม่มีปัญหาอะไร

เทวราช : ปัจจัยด้านผู้นำ โขบายไปปฏิบัติ เป็นอย่างไร

ปรเมท : เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานยาเสพติดมีความรู้เกี่ยวกับนโยบายการแก้ไข
ปัญหาเสพติดเป็นอย่างดี มีความชัดเจนอยู่แล้ว นโยบายที่ให้มาชัดเจนอยู่แล้ว การแก้ไขปัญห
ยาเสพติดเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน บางครั้งอาจไม่เป็นเอกภาพต้องมีผู้นำที่ต้องคอยประสานงาน
ให้เกิดบูรณาการในพื้นที่ สำหรับความรู้ทักษะต่างๆคิดว่าน่าจะเพียงพออยู่แล้ว ควรเสริมในเรื่อง
แรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้มากขึ้น เช่น การพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนเป็นกรณีพิเศษสำหรับ
ผู้ปฏิบัติงานยาเสพติด

ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រីទទួលបន្ទុកទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី : ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី

บทสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ : นายระยอง อิ่มใจ (สัมภาษณ์ วันที่ 27 ธันวาคม 2552)

ตำแหน่ง : ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 บ้านบึงขวย ตำบลนาแว อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดอุบลราชธานี

เทวราช : ปัญหาเสพติดอันเนื่องมาจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ความอ่อนแอของสังคมมีความรุนแรงมากขึ้นหรือไม่ อย่างไร

ระยอง : ในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ความอ่อนแอของสังคม รวมทั้งปัญหาจากฝ่ายการเมืองที่เกิดความไม่สงบในสังคม ส่งผลให้ขบวนการค้ายาเสพติดฉวยโอกาสในการลักลอบค้ายาเสพติด และประชาชนหันมาค้ายาเสพติดเพิ่มมากขึ้น สำหรับการแทรกแซงจากฝ่ายการเมืองนั้นฝ่ายการเมืองมีบทบาทอย่างมากในการกำหนดนโยบายต่างๆรวมทั้งนโยบายเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติด สำหรับการอยู่ในภูมิภาคการค้ายาเสพติดนั้น สปป.ลาว เป็นแหล่งค้ายาเสพติดที่สำคัญในภูมิภาค จากลักษณะภูมิประเทศ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดอุบลราชธานี มีภูมิประเทศแนวชายแดนติดกับแม่น้ำโขงตลอดแนว ซึ่งมียาเสพติดสามารถขึ้นได้ตลอดแนวลำน้ำโขง จากลักษณะภูมิประเทศดังกล่าวเป็นปัญหาอุปสรรคอย่างยิ่งในการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดน ไม่สามารถจะควบคุมได้ตลอดเวลา จากลักษณะภูมิประเทศดังกล่าวมีทั้งข้อดีข้อเสีย ข้อดีคือหากฝ่ายไทยอาศัยความสัมพันธ์อันใกล้ชิดของประชาชนในพื้นที่ การเดินทางไปมาระหว่างราษฎร ไทย-สปป.ลาว เพื่อดำเนินการในด้านการข่วยยาเสพติด

เทวราช : การค้ายาเสพติดตามแนวชายแดนลดหรือเพิ่มอย่างไรครับ

ระยอง : ปริมาณการค้ายาเสพติดไม่เคยลดลง ถ้าจะให้ดีภาครัฐต้องทุ่มงบประมาณอย่างมหาศาลในการปราบปรามยาเสพติด ข้อสำคัญในการแก้ไขปัญหายาเสพติดนั้นจะใช้เพียงมาตรการในการปราบปรามอย่างเดียวย่อมไม่ได้ผล ต้องดำเนินการยุติบทบาทของขบวนการค้ายาเสพติด โดยการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนให้ประชาชนเป็นเครื่องมือ สร้างกลุ่มเครือข่ายข่าวสารยาเสพติดในชุมชน

เทวราช : การสื่อสารระหว่างองค์กรและการบังคับใช้กฎหมายของหน่วยงาน และผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่เป็นอย่างไรบ้าง

ระยอง : จากการปฏิบัติงานที่ผ่านมาพบว่า มีการประสานงานกันเป็นอย่างดี มีการแบ่งภาระหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน เช่น ในด้านผู้ค้ายาเสพติด ป.ป.ส.รับผิดชอบในการติดตามตรวจสอบพฤติกรรม ในด้านตำรวจ ตำรวจ ทหาร หน่วยงานปราบปราม รับผิดชอบ การริบทรัพย์สินจากการค้ายาเสพติด การป้องกันการฟอกเงินจากการค้ายาเสพติด และการดำเนินการด้านภาษีอากร

กับผู้ค้ายาเสพติด ป.ป.ส. รับผิดชอบ จากนโยบายการแก้ไขปัญหายาเสพติดจะเห็นได้ว่าในช่วงที่ผ่านมา

เทวราช : การบังคับใช้กฎหมายในการปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่จริงเป็นอย่างไร

ระยอง : นโยบายการปราบปรามยาเสพติดมีความเข้มข้นทำให้ผู้ปฏิบัติมีความตื่นตัวในการปฏิบัติงาน หากความเข้มข้นของนโยบายแผ่วลงก็ทำให้การปฏิบัติการในการปราบปรามยาเสพติดแผ่วลงด้วย เนื่องจากไม่มีสิ่งกระตุ้น ในด้านการบังคับใช้กฎหมายนั้นปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายนั้นขึ้นอยู่กับกระบวนทัศน์ของผู้ปฏิบัติงาน เช่น ในกรณีของพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพของเสพสารเสพติด โดยให้ผู้ค้ายาเสพติดไม่เกิน 5 เม็ดให้ถือว่าเป็นผู้เสพแต่ในด้านการปราบปรามยาเสพติดนั้นถือว่าผู้ค้ายาเสพติด

เทวราช : ในด้านการดำเนินคดีกับผู้ค้ายาเสพติดเป็นอย่างไรครับ และการดำเนินล่าช้าหรือไม่อย่างไร

ระยอง : ผู้ค้ายาเสพติด ในทางคดีถือว่าเป็นอาชญากร ส่วนปัญหาความล่าช้าในกระบวนการยุติธรรมนั้นในเรื่องการขอหมายศาลนั้นการจะดำเนินการอย่างรวดเร็วเพียงใดขึ้นอยู่กับดุลพินิจของศาล ในกรณีของ ป.ป.ส. นั้นไม่มีปัญหาความล่าช้าในการขอหมายศาลเนื่องจากศาลเชื่อมั่นในกระบวนการสืบสวนสอบสวนของ ป.ป.ส. มากกว่า ในด้านความล่าช้าในการดำเนินคดีนั้นผู้ค้ายาเสพติด ทนายความของผู้ค้ายาเสพติด พยายามหาวิธีให้กระบวนการทางยุติธรรมล่าช้าลงเพื่อหาช่องทางในการสู้คดี การดำเนินการของศาลนั้นยึดหลักการ โปร่งใส รวดเร็ว เป็นธรรม ซึ่งการดำเนินการเป็นมาตรฐานอยู่แล้ว สำหรับนักค้ายาเสพติดรายสำคัญที่ถูกจับกุมตัวและต่อสู้คดีนั้นศาลสถิตยุติธรรมได้ให้ความสำคัญโดยไม่ให้ประกันตัวผู้ต้องหาที่เป็นนักค้ารายสำคัญ และยังมีปัญหาในกระบวนการยุติธรรมคือมีเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยมีการวางแผนอย่างรัดกุม เช่น มีการบริจาคเงินแก่สถานีดำรวจหากเกิดปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดเจ้าจะทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเกรงใจผู้บริจาคเงินนั้น

เทวราช : ทำไมการค้ายาเสพติดจึงนิยมลักลอบตามแนวชายแดน

ระยอง : เพราะเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะภูมิประเทศที่มีแม่น้ำโขงเป็นแนวพรมแดนขวางกั้นระหว่างประเทศ เป็นระยะทางยาวและมีเกาะแก่งกลางแม่น้ำเป็นจำนวนมาก ซึ่งสะดวกต่อการนำยาเสพติดมาพักคอยเพื่อส่งต่อและกระจายไปตามพื้นที่ต่างๆ การติดต่อสื่อสารและข้ามไปมาระหว่างประชาชนค่อนข้างสะดวก นอกจากนี้ยังมีท่าข้าม จุดผ่อนปรนหรือช่องทางธรรมชาติที่เอื้อให้นักค้ายาเสพติด หรือผู้ลักลอบลำเลียงสามารถหลบหลีกการตรวจพบของเจ้าหน้าที่

เทวราช : ท่านคิดว่านโยบายการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนมีความชัดเจน ต่อเนื่องสอดคล้องกับนโยบายอื่นและสามารถปฏิบัติได้จริงหรือไม่ อย่างไร

ระยอง : นโยบายการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนมีความชัดเจน และ สอดคล้องกับนโยบายอื่นและสามารถปฏิบัติได้จริง คือ การเร่งรัดการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเป็นระบบครบวงจร ทั้งด้านการป้องกัน ปราบปราม การบำบัดรักษา การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดควบคู่กับการปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับสถานการณ์ เป็นนโยบายที่อยู่ในนโยบาย สังคมและคุณภาพชีวิต ตามแผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2552-2554 ซึ่งมีโครงการปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดน โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งหมู่บ้าน/ชุมชน ชายแดน เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โครงการสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อเอาชนะยาเสพติดอย่างยั่งยืน ซึ่งมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ กอ.รมน. และของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

เทวราช : ท่านคิดว่าการแทรกแซงจากฝ่ายการเมืองส่งผลกระทบต่อการทำงานปราบปรามยาเสพติดตาม แนวชายแดนหรือไม่ อย่างไร

ระยอง : การแทรกแซงของฝ่ายการเมืองหากเข้ามาแทรกแซงมากก็จะทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนนโยบายและแนวทางการทำงานบ่อยๆ ทำให้ขาดความต่อเนื่อง เช่น เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลใหม่ก็จะออกนโยบายใหม่ แนวทางการทำงานใหม่ เกิดการปรับเปลี่ยนโยกย้ายเจ้าหน้าที่ทำให้การทำงานขาดความต่อเนื่อง และขาดความจริงจังในการทำงาน เพราะบางครั้งผู้ปฏิบัติงานที่ทำงานจริงจังแต่ไม่ได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่า ทำให้ขาดแรงจูงใจในการทำงาน เนื่องจากสังคมไทยส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับผู้นำหรือผู้บริหาร การทำงานส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับผู้บริหารเพียงผู้เดียว หากให้ความสำคัญการทำงานก็ประสบความสำเร็จ เพราะปัจจุบันการทำงานของข้าราชการประจำจะอยู่ภายใต้การบริหารของข้าราชการการเมือง ฝ่ายการเมืองกำหนดนโยบายอะไรมาก็ต้องทำตามโดยไม่มีเงื่อนไข จึงเห็นได้ว่าหากฝ่ายการเมืองเข้าแทรกแซงมากก็เกิดผลกระทบมากตามลำดับ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ

นายเทวราช ทองเทพ

ประวัติการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, พ.ศ. 2543

วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วิทยาการคอมพิวเตอร์)

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2549-2550

ชุดครูฝึกและวิทยากร หมู่บ้าน อพป.

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน

จังหวัดอุบลราชธานี

พ.ศ. 2551-2552

ประจำส่วนวิเคราะห์นโยบาย และแผนงานความมั่นคง

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน

จังหวัดอุบลราชธานี

พ.ศ. 2552-ปัจจุบัน

ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด

จังหวัดอุบลราชธานี

ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน

เจ้าหน้าที่ฝ่ายอำนวยการ

ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด

จังหวัดอุบลราชธานี